KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

66

1953

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON JULKAISEMA

HELSINKI 1956

Työväen Kirjapaino Helsinki 1956

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

3. Palkkalautakunta 1

4. Kiinteistölautakunta

1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 17
2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 21
3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 50
4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 53
5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 55
6. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat 58
7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 60
8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 74

5. Painatus- ja hankintatoimisto 79
6. Järjestelytoimisto 81
7. Huoltokassa 86
8. Tilastotoimisto 87
9. Kaupunginarkisto 92
10. Verotusvalmistelu 96
11. Leski- ja orpoeläkekassa 101
12. Ulosottolaitos 103
13. Rakennustarkastus 106
14. Julkisivupiirustusten tarkastus 107
15. Holhouslautakunta 108
16. Huoneenvuokralautakunnat 109
17. Palotoimi 114
18. Huoltotoimi 123
19. Lastensuojelu 158
20. Työnvälitys 180
21. Oikeusaputoimisto 199
22. Urheilu- ja retkeilylautakunta 202
23. Kansanhuolto 210
24. Väestönsuojelu 216
25. Asutuslautakunta 219
26. Raittiuslautakunta 223
27. Nuorisotyö 228
28. Ammattioppilaslautakunta 233
29. Kotitalouslautakunta 234
30. Kaupunginkirjasto 237
31. Kaupunginmuseo 249
32. Musiikkilautakunta 254
33. Konepajatoimikunta 259
34. Yleiset työt 261
35. Liikennelaitos 284
36. Satamahallinto 300
37. Teurastamo 323
38. Elintarvikekeskus 338
Hakemisto 343

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat [1]) v. 1953 puheenjohtajana pankinjohtaja V. V. Sipi ja jäseninä toimitsija S. G. Friberg, sivutuotemestari L. A. Forsten, varatuomari V. E. I. Katajarinne, liittosihteeri K. V. Laakso, toimitusjohtaja S. Å. Lemström, filosofian maisteri J. V. Procopé, kivityömies E. V. Riipinen ja osastopäällikkö P. T. Virkkunen.

Kaupunginhallituksen edustajana oli teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist [2]). Varapuheenjohtajaksi valittiin liittosihteeri Laakso [3]).

Liittosihteeri Laakson kuoltua valittiin lautakunnan jäseneksi koneasentaja E. K. Sainio [4]). Varapuheenjohtajaksi valittiin osastopäällikkö Virkkunen [5]). Hänen tilalleen valittiin [6]) jäseneksi 14. 10. lähtien vuoden loppuun johtaja L. Saurama. Uudeksi varapuheenjohtajaksi Virkkusen sijaan valittiin [7]) filosofian maisteri Procopé.

Palkkalautakunnan kokoukset päätettiin [8]) pitää tiistaisin klo 15.30. Ylimääräinen kokous eläkesäännön käsittelyä varten päätettiin [9]) pitää 22. 5.

Kokousten pöytäkirjat pidettiin yleisön nähtävänä kokousta seuraavan viikon torstaina [10]).

Merkittiin tiedoksi [11]), että lautakunnan jäsen Friberg oli yhdessä toimistopäällikkö Ståhlbergin kanssa laskenut seppeleen liittosihteeri Laakson 23. 8. tapahtuneissa hautajaisissa lautakunnan ja toimiston puolesta.

Palkkalautakunnan toimisto. Rahatoimistolle päätettiin [12]) ilmoittaa, että laskut ja muut maksettaviksi tarkoitetut asiakirjat hyväksyy toimistopäällikkö J. Ståhlberg.

Palkkalautakunnan toimistoon palkattiin [13]) kertomusvuodeksi tilapäisten viranhaltijain tililtä 18. palkkaluokan mukaan toimistoapulainen A. Lindell sekä muiden palkkamenojen tililtä lähetti A. Kärkkäinen 6. palkkaluokan mukaan.

Työläisasiainhoitaja J. Kuntsille myönnettiin [14]) ero virastaan 1. 6. lukien. Kaupunginhallitukselta anottiin [15]) 63 110 mk:n määräraha hänen vuosilomakorvaustaan varten sekä määrättiin notaari O. Forsberg hoitamaan työläisasiainhoitajan virkaa siksi kunnes se täytettäisiin vakinaisesti. Sittemmin valittiin [16]) notaari Forsberg vakinaiseksi ko. virkaan 1. 7. lähtien. Notaarin virkaan taasen palkkalautakunta valitsi [17]) toimistonhoitaja C. O. Lindellin 1. 9. alkaen.

Merkittiin tiedoksi [18]), että työläisasiainhoitaja Forsberg oli kuollut 15. 12. sekä että toimistopäällikkö Ståhlberg oli hautajaisissa 21. 12. laskenut lautakunnan ja toimiston puolesta seppeleen hänen haudalleen.

Työläisasianhoitaja Forsbergin kuolinpesälle päätettiin [19]) myöntää 92 940 mk:n hautausavustus sekä 34 700 mk:n suuruinen vuosilomakorvaus.

Työläisasiainhoitajan virka päätettiin julistaa haettavaksi.

Sairauslomaa myönnettiin palkkalautakunnan toimiston viranhaltijoille seuraavasti: notaari Forsbergille [20]) täysin palkkaeduin ajaksi 12 — 17. 1., 19 — 31. 1. sekä

---

[1]) Plk. 13. 1. 102 §. — [2]) S:n 13. 1. 103 §. — [3]) S:n 13. 1. 104 §. — [4]) S:n 8. 9. 1 752 §. — [5]) S:n 8. 9. 1 754 §. — [6]) S:n 20. 10. 2 049 §. — [7]) S:n 20. 10. 2 050 §. — [8]) S:n 13. 1. 106 §. — [9]) S:n 19. 5. 1 127 §. — [10]) S:n 13. 1. 107 §. — [11]) S:n 25. 8. 1 646 §. — [12]) S:n. 2. 1. 2 §. — [13]) S:n 2. 1. 5 §. — [14]) S:n 5. 5. 1 036 §. — [15]) S:n 2. 6. 1 210 §. — [16]) S:n 16. 6. 1 313 §, 14. 7. 1 465 §. — [17]) S:n 11. 8. 1 580 §, 18. 8. 1 645 §. — [18]) S:n 22. 12. 2 509 §. — [19]) S:n 22. 12. 2 510 §. — [20]) S:n 20. 1. 229 §, 10. 2. 402 §, 14, 4. 837 §, 29 9. 1 956 §.

25. 2.—21. 3. ja 21. 9.—4. 10; oikeuksin ikälisiin ja 2/3 peruspalkasta myönnettiin hänelle edelleen sairauslomaa ajaksi 5 — 17. 10. Työläisasiainhoitaja Kuntsille myönnettiin [1]) sairauslomaa toukokuun ajaksi sekä määrättiin hänen sijaisekseen notaari Forsberg. Toimistoapulainen A. Lindell sai sairauslomaa ajaksi 24—28. 2 [2]).

Palkkaneuvotteluihin osallistuneille kaupungin neuvottelijoille myönnettiin [3]) ao. palkkiot. Samaten hyväksyttiin eräitä ylityölaskuja, joita palkkalautakunnan sihteeri ja toimistoapulaiset olivat esittäneet mm. vanhojen eläkkeiden tutkimuslaskennan ja eläkkeiden uudelleen laskemisen aiheuttamasta ylityöstä.

Hyväksyttiin palkkalautakunnan toimiston henkilökunnan kesälomat [4]).

Merkittiin tiedoksi [5]) kaupunginhallituksen kiertokirje säästäväisyyden noudattamisesta v:n 1954 talousarvion laatimisessa.

Ehdotus v:n 1954 talousarvioksi palkkalautakunnan osalta lähetettiin [6]) kaupunginhallitukselle.

Kertomusvuoden lisätalousarvioehdotuksessa palkkalautakunta anoi [7]) myönnettäväksi 1 milj. mk tilille Hautausavustukset. Myöhemmin anottiin [8]) vielä ylitysoikeutta eräille palkkalautakunnan käytössä oleville tileille.

Palkkalautakunta anoi [9]) lisätilaa kaupunginhallitukselta toimistolleen kaupunginarkiston käytöstä vapautuneesta huoneistosta. Merkittiin tiedoksi [10]) kiinteistölautakunnan ilmoitus lisätilan luovuttamisesta palkkalautakunnan toimiston käyttöön.

Uuden virkaluettelon julkaiseminen. Virkasäännön mukaan kuului virkaluettelon pitäminen palkkalautakunnalle. Valtuuston v. 1952 tekemät [11]) päätökset huomioon ottaen oli palkkalautakunnan toimistossa laadittu uusi virkaluettelo 1. 1. 1953 ja oli asian kiireellisyyden johdosta luettelo jo lopullisesti painettu. Palkkalautakunta päätti [12]) hyväksyä uuden virkaluettelon.

Uuden eläkesäännön hyväksyminen. Palkkalautakunta käsitteli kaikkiaan viidessä kokouksessa viranhaltijain ja työntekijäin uusia eläkesääntöehdotuksia päättäen hyväksyä [13]) yksityiskohtaisessa käsittelyssä useat pykälät äänestyksen jälkeen, jolloin eräitä muutoksia hyväksyttiin ehdotettuun sanamuotoon ja mm. viranhaltijain eläkesääntöehdotuksen 1 §:n 3 ja 4 momentti yhdistettiin Sen jälkeen eläkesääntöehdotukset päätettiin [14]) perusteluineen lähettää kaupunginhallitukselle.

Virkasäännön vanhentumismääräysten tulkinta. Palkkalautakunta päätti [15]) katsoa että virkasäännön 47 §:n 1 momenttia [16]) oli tulkittava siten, että saamisoikeus uusiin ikälisiin ym. palkkaetuihin oli vanhentunut ajalta ennen anomuksen tekoa edeltäneen kalenterivuoden alkua. Tämä tulkinta päätettiin saattaa kiertokirjeellä kaikkien lauta- ja johtokuntien tietoon.

Työaikalain soveltaminen talonmies-lämmittäjiin. Terveydenhoitolautakunnan tiedustelun johdosta, joka koski desinfioimislaitoksen talonmies-lämmittäjä-mekaanikon anomusta työaikalain soveltamisesta häneen, palkkalautakunta päätti [17]) ilmoittaa, että työaikalain soveltuvaisuus anojaan oli tulkinnanvarainen. Työneuvosto oli lausunnossaan 18. 3. 1948 maininnut, että milloin työntekijä suorittaa ainoastaan talonmiehen työhön kuuluvia tehtäviä, joko niin, että hän osallistuu kaikenlaisten talonmiehen työhön kuuluvien tehtävien hoitoon tai että hän hoitaa vain määrättyä osaa niistä, kuten talon lämmitystä, ao. lainkohdan mukaan sellainen työ ei ole työaikalain alaista. 8. 4. 1948 antamassaan lausunnossa työneuvosto huomautti, ettei ole olemassa määräyksiä eikä yhdenmukaista käytäntöä siitä, mitä on pidettävä talonmiehen työnä. Tällöin työneuvosto katsoi, ettei talonmiehen asema muutu sen johdosta, jos hän talonmiehille yleensä kuuluvien tehtävien ohella suorittaa joitakin sellaisia töitä, jotka olisivat työaikalain alaisia toisessa asemassa olevan työntekijän suorittamina. Näin ollen työneuvosto edelleen oli sitä mieltä, ettei talonmiehen työtä ole pidettävä työaikalain alaisena. Sen sijaan työneuvoston käsitys oli myöhemmin jossain määrin muuttunut, koska se 10. 7. 1952 antamassaan lausunnossa työaikalain soveltamisesta julkisten yhteisöjen viran- tai toimenhaltijoihin 30. 12.

---

[1]) Plk. 12. 5. 1 082 §. — [2]) S:n 10. 3. 614 §. — [3]) S:n 1. 12. 2 389 §. — [4]) S:n 26. 5. 1 174 §. — [5]) S:n 14. 7. 1 410 §. — [6]) S:n 1. 9. 1 741 §. — [7]) S:n 12. 5. 1 060 §. — [8]) S:n 22. 9. 1 884 §, 29. 9. 1 955 §. — [9]) S:n 31. 3. 769 §. — [10]) S:n 12. 5. 1 084 §. — [11]) Ks. v:n 1952 kert. I osaa. — [12]) Plk. 24. 2. 514 §. — [13]) S:n 22. 5. 1 129 §, 26. 5. 1 177 §, 2. 6. 1 218 §, 9. 6. 1 279 §, 16. 6. 1 311 §. — [14]) S:n 30. 6. 1 373 §, ks. v:n 1953 kunn. as. kok. n:o 79, 80. — [15]) Plk. 15. 9. 1 784§. — [16]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 145. — [17]) Plk. 10. 2. 391 §.

1946 annetun asetuksen 2 §:n mukaan [1]) oli asettunut sille kannalle, että työaikalakia on sovellettava sairaalan viran- tai toimenhaltijoihin, paitsi ei lääkäriin, taloudenhoitajaan eikä ylihoitajaan. Palkkalautakunnasta tuntui oikeimmalta soveltaa anojaan nähden työaikalakia 10. 2. -53 alkaen siksi kunnes virkojen järjestelystä ehkä toisin aiheutuu.

Ylimääräisen vapaapäivän myöntäminen. Tiedustelun johdosta, joka koski virkasuhteessa olevan, työaikalain alaisen viranhaltijan oikeutta ylimääräisen vapaapäivän saamiseen, palkkalautakunta päätti [2]) ilmoittaa Tervalammen työlaitokselle, että arkipyhänä suoritetusta työstä viranhaltija ja työntekijä oli oikeutettu saamaan heille kuuluvan sunnuntaityökorvauksen, mutta tällaisessa tapauksessa ylimääräinen palkallinen vapaapäivä ei tullut kysymykseen, ellei ollut kyseessä lakimääräinen viikkovapaa.

Työehtosopimukset. Kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välinen työehtosopimus päätettiin [3]) irtisanoa edellyttäen, että myöskin Keskustoimikunnan taholta työehtosopimuksen tekstiosa irtisanotaan. Samalla palkkalautakunta päätti jättää Keskustoimikunnalle muutosehdotukset viimeistään 31. 1. 1953 sekä valtuuttaa toimistopäällikkö J. Ståhlbergin allekirjoittamaan ko. irtisanomiskirjelmän.

Merkittiin tiedoksi [4]) edellä mainitun työehtosopimuksen irtisanomiset samoin kuin Keskustoimikunnan esittämä muutosehdotus. Työehtosopimusneuvotteluihin määrättiin kaupungin puolesta neuvottelijoiksi palkkalautakunnan puheenjohtaja V. V. Sipi ja toimiston päällikkö Ståhlberg siten, että kummallakin oli oikeus yksinään tai yhdessä toimia neuvottelijana.

Kaupungin ja Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston välisen työehtosopimuksen irtisanominen, jonka mainittu ammattiosasto oli suorittanut, merkittiin tiedoksi [5]). Palkkalautakunta päätti puolestaan sanoa irti ko. työehtosopimuksen sekä esittää muutosehdotukset ammattiosastolle viimeistään 31. 1. 1953.

Suoritettu irtisanominen sekä ammattiosaston esittämä muutosehdotus työehtosopimukseen merkittiin tiedoksi [6]) ja valittiin neuvottelijoiksi samat kuin edellä.

Palkkalautakunta päätti [7]) esittää kaupunginhallitukselle valtuustolle ehdotettavaksi, että molemmat edellä mainitut uudet työehtosopimukset hyväksyttäisiin neuvottelupuolten sopimassa sanamuodossa ja että kumpikin vanha työehtosopimus olisi voimassa niin kauan kuin uusi työehtosopimus tulisi lopullisesti allekirjoitettua, kuitenkin enintään seuraavan toukokuun loppuun.

Rakennusalan uuteen työehtosopimukseen liittyvän urakkahinnoittelun ja omien työkalujen käyttämisestä aiheutuvien korvausten muutoksista oli palkkalautakunnan toimisto tiedoittanut ao. laitoksille. Palkkalautakunta päätti [8]) hyväksyä mainitun toimenpiteen.

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ilmoitus, että yhdistyksen entinen nimi Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli muutettu edellä olevaksi, merkittiin tiedoksi [9]).

Ns. eväsrahan maksaminen. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan tiedustelun johdosta, joka koski työehtosopimuksen mukaisen ns. eväsrahan maksamista, palkkalautakunta päätti [10]) ilmoittaa rakennustoimistolle, että koska ko. tapauksessa olisi ollut saatavissa lämmintä ruokaa kahdestakin ruokalasta, jotka sijaitsivat lähempänä työmaata kuin työehtosopimuksessa mainitun 1 km:n etäisyydessä ja koska myöskin työmaan oman ruokalan emännöitsijä oli lähtenyt lomalle aikaisemmin kuin oli tarkoitus työntekijäin antamalla luvalla sen perusteella, että he tulevat toimeen ko. ajan omin eväin, palkkalautakunta katsoi oikeaksi hylätä Keskustoimikunnan anomuksen eväsrahan maksamisesta.

Matkustussäännön mukaisten päivärahojen suorittamista koskeva tulkintakysymys. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli esittänyt, että kahdelle liikennelaitoksen autonkuljettajalle, jotka olivat toimineet tiekoneitten kuljettajina Seutulan lentokenttätyömaalla, maksettaisiin kaupungin matkustussäännön [11]) mukaista päivärahaa siltä ajalta, jonka he olivat työskennelleet ko. työmaalla. Palkkalautakunta päätti [12]), kaupunginlakimiehen lausuntoon nojautuen, hylätä anomuksen sen perusteella, että asianomaisille oli järjestetty tilaisuus ruokailuun sekä kuljetus ko. työmaalle tie- ja vesiraken-

[1]) Ks. v:n 1946 kunn. as. kok. s. 361. — [2]) Plk. 2. 6. 1 201 §. — [3]) S:n 31. 1. 287 §. — [4]) S:n 10. 2. 395 §, 2. 6. 1 217 §. — [5]) Plk. 31. 1. 288 §. — [6]) S:n 10. 2. 396 §. — [7]) S:n 21. 4. 915,916 §. — [8]) S:n 13. 10. 2 047 §. — [9]) S:n 31. 3. 765 §. — [10]) S:n 17. 2. 453 §. — [11]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 154. — [12]) Plk. 24. 2. 512 §.

nushallituksen toimesta, jolle kaupunki oli vuokrannut mainitut koneet ja lentokenttätyömaata saatettiin näin ollen pitää kaupungin työmaahan verrattavana, ja työskentelyä siellä »täysin normaalilla työmaalla» tapahtuvana, joka ei aiheuttanut asianomaisille tavallista suurempia kustannuksia.

Pääluottamusmiehen päiväkirjan käytäntöönottamista koskeva esitys. Revisiotoimisto ilmoitti todenneensa jatkuvasti, etteivät pääluottamusmiehet (ent. yleisluottamusmiehet) laitoksessaan osallistuneet varsinaiseen työhön siinä määrin kuin olisi syytä odottaa. Tästä syystä oli suunniteltu otettavaksi käytäntöön päiväkirja, jonka avulla luottamustehtäviin kuluvaa aikaa ja asiointia voitaisiin seurata. Kaupunginhallituksen lähetteen mukana tullut revisiotoimiston päiväkirjaehdotus päätettiin [1]) lähettää Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle lausunnon saamista varten.

Virkojen perustamista, järjestelyä ym. sekä palkkausta koskevat lausunnot. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, niiden uudelleenjärjestelyä, entisten vakinaistamista, virkanimikkeitten muuttamista, avoimiksi joutuneiden virkojen täyttämättä jättämistä jne. Uusien virkojen perustamisen aiheena saattoi olla esim. toiminnan lisääntyminen tai laajeneminen, kuten Mäkelän- ja Meilahden uusien koulujen hammasklinikoiden toiminnan aloittaminen, ammattikoulun laajentaminen, syväjäädyttämön käytäntöön ottaminen ym. Antaessaan lausuntoja uusien virkojen palkkauksesta, palkkalautakunta tyytyi vain esittämään käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivaisuudesta puuttumatta muuten viran tarpeellisuuden arviointiin. Edelleen annettiin useita lausuntoja palkankorotusasioista, palkkioiden maksamisesta tai näiden muuttamisesta vuosipalkkioiksi, henkilökohtaisen palkanlisän maksamisesta eräissä tapauksissa, kuukausipalkkaisten työntekijäin siirtämisestä väliaikaisesti korkeampaan palkkaluokkaan työtehtävien mukaan yms.

Virkojen täyttäminen hakijan omin palkkavaatimuksin. Palkkalautakunta antoi useita lausuntoja kaupunginhallitukselle virkojen täyttämisestä hakijan omin palkkavaatimuksin. Tällöin saattoi olla kyseessä joko varsinaisen sopimuspalkan myöntäminen ao. hakijalle, mikä varsinkin insinöörin ja arkkitehdin virkoja täytettäessä oli käynyt välttämättömäksi. Myöskin saatettiin puoltaa lomaetujen erikoisjärjestelyä, henkilökohtaisen palkanlisän tai kaikkien ikälisien myöntämistä heti niissä tapauksissa, joissa virka täytettiin ao. palkkaluokan mukaisin palkkaeduin.

Sairaaloitten lääkärien palkkauksen korottaminen. Suomen Lääkäriliitto oli kirjelmässään 11. 9. 1952 pyytänyt neuvotteluihin ryhtymistä em. asiassa. Palkkalautakunta suostui pyyntöön 16. 9. 1952. Kertomusvuoden aikana vielä käytäviä neuvotteluja varten palkkalautakunta päätti [2]) neuvottelijalleen antaa ohjeeksi suhtautua kielteisesti Lääkäriliiton esitykseen. Saatuaan asiasta sairaalalautakunnan lausunnon ja sairaalatarkastajan muistion palkkalautakunta päätti [3]), että apulaislääkäreiden palkkojen erillinen korottaminen ei ollut asiallista, joten esitys ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Kokouspalkkioiden maksamista koskevia asioita. Kaupunginhallituksen tiedusteluun päätettiin [4]) vastata, että I huoneenvuokralautakunnan puheenjohtajalta ja jäseniltä on yksityisluontoisten syitten johdosta aiheutuneiden istunnoista poissaolojen vuoksi vähennettävä yhden päivän poissaolosta 1/30 kuukausipalkasta.

Lastentarhain toimiston tiedusteltua oliko kokouspalkkiota maksettava lastentarhanopettajien edustajalle lastentarhain lautakunnan kokouksista palkkalautakunta päätti [5]) ko. toimistolle ilmoittaa, että virkasäännön 30 §:n [6]) mukaan maksetaan viranhaltijalle, joka ohje- tai johtosäännössä olevan määräyksen perusteella on läsnä lautakunnan kokouksessa, kokouspalkkio luottamustoimien kokouspalkkioista määrättyjen perusteiden mukaisesti. Näin ollen oli lastentarhanopettajain keskuudestaan valitsemalle edustajalle suoritettava kokouspalkkio mainituista kokouksista 1. 1. 1952 alkaen.

Kiinteistötoimiston talo-osaston tiedusteluihin, jotka koskivat talonmies-lämmittäjän, talonmiehen tai siivoojan palkkaetujen määräämistä niissä taloissa, jotka olivat valmistuneet tai siirtyneet kaupungille tai joissa siirryttiin uuteen palkkausjärjestelmään, palkkalautakunnan taholta vastattiin [7]) useimmiten, ettei ollut estettä palkkauksen järjestämiseen siten kuin talo-osasto oli ehdottanut, eräissä tapauksissa määrättiin [8]) palkka korkeammaksi tai alhaisemmaksi kuin ehdotuksessa oli esitetty.

[1]) Plk. 8. 12. 2 423 §. — [2]) S:n 2. 6. 1 195 §. — [3]) S:n 11. 8. 1 579 §. — [4]) S:n 8. 9. 1 783 §. — [5]) S:n 15. 12. 2 475 §. — [6]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 138. — [7]) Plk. 2. 1. 57 ja 60 §, 28. 4. 966 §, 5. 5. 1 003 §, 14. 7. 1 453 §, 6. 10. 1 998 §. — [8]) S:n 10. 3. 613 §, 15. 12. 2 462 §.

Oikeus rokotuspalkkioiden pitämiseen. Virkasäännön 35 §:n [1]) mukaan yksityisiltä ja muilta maksuvelvollisilta perittävät maksut viranhaltijain suorittamista toimituksista kuuluvat kaupungille, ellei tiettyjen virkojen osalta ole toisin säädetty tai määrätty; tässä tapauksessa muu maksuvelvollinen on valtio. Rokotuslain 6 §:n [2]) mukaan kunnallisena rokottajana toimii kaupunginlääkäri, mutta voi lääninlääkäri kuitenkin terveydenhoitolautakunnan esityksestä oikeuttaa ao. rokotuskoulutuksen saaneen terveyssisaren tai muun sairaanhoitajan tai kätilön toimittamaan rokotuksia kunnassa. Rokotuslain 7 §:n 2 mom:n mukaan kuuluu edellä mainituille palkkio määrätyillä edellytyksillä. Palkkalautakunnan käsityksen mukaan virkasäännön perusteella voidaan katsoa [3]), että tässä tapauksessa ko. rokotuksia suorittaneiden terveydenhoitoviraston viranhaltijain virkojen osalta on »toisin säädetty», mitä tulee perittävien maksujen lankeamiseen kaupungille. Näin ollen mainitut viranhaltijat ovat oikeutettuja ko. rokotuspalkkioiden saantiin. Sen sijaan palkkalautakunta ei katsonut voivansa lausua mitään siitä, ovatko terveydenhoitovirastossa päivittäin suoritetut rokotukset katsottava sellaiseksi erityiseksi rokotustilaisuudeksi, josta lain mukaan rokottajalle on suoritettava palkkio.

Virkojen täyttäminen niitä haettavaksi julistamatta. Palkkalautakunta teki useita päätöksiä, jotka koskivat luvan myöntämistä virastoille ja laitoksille avoinna olevien virkojen täyttämisestä niitä haettavaksi julistamatta. Mitä tuli virkojen vakinaiseen täyttämiseen, antoi palkkalautakunta siihen ao. luvan, sen sijaan viransijaisiksi määrättävien osalta ilmoitettiin, että laitoksella oli oikeus itse täyttää virat niitä haettaviksi julistamatta.

Ylitöiden suorittamista koskevia asioita. Antaessaan kaupunginhallitukselle lausunnon kaupunginreviisorin aloitteesta kaupungin viranhaltijain ylitöiden rajoittamiseksi, joka viimeksi oli ollut palkkalautakunnan käsiteltävänä 2. 9. 1952, palkkalautakunta päätti [4]) esittää, että viranhaltijain ylityölle asetettaisiin rajaksi 200 tuntia vuodessa, mikä määrä saataisiin tehdä päivittäisen 8 tunnin työskentelyn ja viikottaisen 47 tunnin työskentelyn lisäksi sekä että ylityöhön, mikä ylittäisi 200 tuntia vuodessa, olisi hankittava kaupunginhallituksen lupa.

Liikennelaitoksen Viran- ja toimenhaltijat -niminen yhdistys oli valittanut liikennelaitoksen lautakunnan päätöksestä, joka koski lippukassanhoitajien suorittamaa ylityötä. Kaupunginhallitukselle asian johdosta antamassaan lausunnossa palkkalautakunta esitti [5]) valituksen hylättäväksi, koska ko. viranhaltijain työaika oli erikseen määrätty eikä niin ollen ollut virkasäännön ylityötä koskevien [6]) yleisten määräysten alainen.

Kaasulaitoksen toimitusjohtajan viran väliaikainen hoitaminen. Palkkalautakunta päätti [7]) myöntää yli-insinööri J. Rahkoselle virkavapautta oman virkansa hoitamisesta 11. 11. 1953 lukien enintään siihen saakka kunnes apulaisjohtaja G. Bergin sairausloma päättyy tai kaasulaitoksen toimitusjohtajan virkaan valittava ottaa sen vastaan. Tästä tiedoitettiin kaupunginhallitukselle ja siirrettiin sen käsiteltäväksi kysymys yli-insinööri Rahkosen määräämisestä hoitamaan kaasulaitoksen toimitusjohtajan virkaa mainituksi ajaksi. Mitä tuli käyttöinsinööri R. Succon määräämiseen samaksi ajaksi hoitamaan yli-insinöörin virkaa, palkkalautakunta päätti ilmoittaa teollisuuslaitosten lautakunnalle, ettei sen käsityksen mukaan ollut estettä siihen, että teollisuuslaitosten lautakunta päättäisi tästä toimenpiteestä.

Uuden päivystäjän palkkaaminen kaasulaitokseen. Kaasulaitoksen tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti [8]) ilmoittaa, ettei sen puolesta ollut estettä kemistin nimeämiselle uudeksi päivystäjäksi entisen ylikaasumestarin tilalle, vaikkakin uudelle päivystäjälle maksettava 1/8 tuntipalkan mukainen päivystyskorvaus tulisi jossakin määrin entistä suuremmaksi sen johdosta, että kemistin palkkaus järjestyi kolme palkkaluokkaa korkeamman palkkaluokan mukaan kuin ylikaasumestarin. Mainittuun järjestelyyn suostuttiin sillä edellytyksellä, ettei muita päteviä viranhaltijoita ollut ko. tehtäviin käytettävissä.

Erikoisammattimiehenlisän maksaminen eräille kaasulaitoksen esimiehille. Palkkalautakunta päätti [9]) kaasulaitokselle ilmoittaa, ettei palkkalautakunnalla toimivaltansa puitteissa ollut syytä ryhtyä toimenpiteisiin ko. esimiesten aseman järjestämiseksi, mutta että kaasulaitoksella oli valta valtuuston 28. 11. 1951 tekemän päätöksen [10]) perusteella järjestää heidän asemansa.

---

[1]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 140. — [2]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 169. — [3]) Plk. 10. 2. 400 §. — [4]) S:n 28. 4. 964 §. — [5]) S:n 17. 11. 2 266 §. — [6]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 138. — [7]) Plk. 17. 11. 2 284 §. — [8]) S:n 21. 4. 908 §. — [9]) S:n 2. 6. 1 197 §. — [10]) Ks. v:n 1951 I osa s. 10.

Irtisanomisajan palkkaedut. Palkkalautakunta päätti [1]) ettei kaasulaitoksen työntekijän ilmoittamaa aikaa 30. 7. 1946—10. 9. 1951 voitu laskea hänelle todelliseksi työssäoloajaksi, koska hän ko. aikana toimi yksityisenä yrittäjänä ajaen omaa autoaan ja laskuttaen työstään kaupunkia eikä toiminut kaupungin työntekijänä. Näin ollen ei hänelle voitu maksaa hänen anomaansa yhden kuukauden irtisanomisajan palkkaa.

Teurastamon eräiden työntekijäin työajan muuttaminen. Teurastamon taholta oli tehty esitys eräiden sen alaisten työntekijäin työajan alkamishetken muuttamisesta. Sen johdosta palkkalautakunta päätti [2]) määrätä toimistopäällikkö J. Ståhlbergin käymään asiassa tarpeelliset neuvottelut Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa. Sittemmin palkkalautakunta päätti [3]) vahvistaa ao. työntekijäin työajan siten, että lihanpurkauksessa toimivan työryhmän työntekijät voidaan kutsua työhön jo klo 5.30, jolloin säännölliseen aikaan päättyvästä työpäivästä 1½ tuntia muodostuu ylityöksi, jonka määrä vuodessa ei saa ylittää lain mukaan sallittua; että karjapihassa ja eläinsuojissa toimivaan työryhmään kuuluvien enintään kahden miehen säännöllinen työaika alkaa klo 6.30 ja päättyy vastaavasti aikaisemmin; että halli- ja siivousryhmään kuuluvien enintään kahden naisen säännöllinen työaika alkaa klo 8 ja päättyy vastaavasti myöhemmin.

Rakennustoimiston työaika pimeänä vuodenaikana. Palkkalautakunta päätti [4]) hyväksyä toimistopäällikön toimenpiteen Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön suostumuksen toimittamisesta kaupunginhallitukselle työneuvostolle tehtävää anomusta varten.

Työttömyysohjeiden tulkinta. Valtioneuvoston työttömyysohjeiden mukaan oli kunnan työttömyyden lieventämiseksi järjestämissä töissä noudatettava samoja palkka- ym. työehtoja kuin vastaavanlaisissa kunnan menoarvioon otetuilla työmäärärahoilla suoritettavissa töissä. Valtioneuvoston Kaupunkiliiton tiedusteluun antaman vastauksen [5]) mukaan mainittujen työttömyysohjeiden ko. kohdassa oli ollut tarkoitus, että työttömyystöissä oleviin kunnantyöntekijöihin sovellettaisiin kunnan työehtosopimuksen määräyksiä palkoista ym. varsinaiseen työhön liittyvistä ehdoista. Sen sijaan ei työttömyysohjeita laadittaessa ollut kiinnitetty huomiota nk. sosiaalisiin etuihin, kuten esim. sairausavustuksiin ja vuosilomiin, eikä työttömyysohjeilla ollut tarkoitettu niihin puuttuakaan. Niin ollen oli kuntien työttömyystöissä olevien työntekijäin sosiaalisista eduista voimassa, mitä työsopimuslaissa ja työntekijäin vuosilomalaissa oli säädetty, ja niiden lisäksi kunnallisvaltuustojen hyväksymissä työntekijäin sairausapusäännöissä ja työntekijäin vuosilomasäännöissä oli määrätty. Kun viimeksi mainituissa yleensä oli määrätty, että niitä ei sovellettaisi kuntien työttömyystöissä oleviin työntekijöihin, sikäli kuin niillä lisätään työsopimuslain ja työntekijäin vuosilomalain suomia etuja, ei kuntien työttömyystöissä oleville työntekijöille voitu siis näiden sääntöjen perusteella suorittaa muuta kuin työsopimuslain mukaiset sairausavustukset ja myöntää työntekijäin vuosilomalain mukaiset vuosilomat ja kesälomakorvaukset. Helsingin kaupungin palveluksessa työsopimussuhteessa olevien työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännöissä ja vuosilomasäännössä olevan määräyksen huomioon ottaen, ettei näitä sääntöjä sovelleta muualta kuin kaupungin varsinaisilta työmailta työttömyystöihin siirrettyihin työntekijöihin, palkkalautakunta päätti [6]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan esittää, että työttömyystöissä oleviin työntekijöihin sovellettaisiin vain työsopimuslain ja työntekijäin vuosilomalain määräyksiä.

Kaupunginhallitus oli tiedustellut palkkalautakunnalta, oliko työsopimuslain soveltamista työttömyystyöntekijöihin tulkittava siten, että kaupunki ei ole velvollinen suorittamaan mitään sairauslomakorvauksia vai onko työsopimuslakia irtisanomisajan puuttuessa sovellettava siten, että työttömyystyöntekijöillä on oikeus sairauslomakorvaukseen enintään 14 päivän ajalta. Työttömyystöihin nähden on selvää, ettei niissä voida sopia erityisestä irtisanomisajasta. Kun työt ovat laadultaan toistaiseksi jatkuvia, voitaisiin ehkä niihin nähden irtisanomisaikana pitää palkanmaksujen välistä aikaa, eli kaupungin työttömyystöissä yhtä viikkoa. Tällä perusteella tultaisiin siihen, että myös sairauslomakorvaus olisi maksettava teoreettiselta irtisanomisajalta eli yhdeltä viikolta, missä tapauksessa se ilmeisesti olisi maksettava työsuhteen kestoajasta riippumatta. On kuitenkin huomattava, että työttömyystyöt luonteeltaan huomattavasti poikkeavat tavallisista työ-

[1]) Plk. 14. 7. 1 477 §. — [2]) S:n 2. 6. 1 202 §. — [3]) S:n 11. 8. 1 578. — [4]) S:n 24. 11. 2 325 §. — [5]) S:n 16. 6. 1 301 §. — [6]) S:n 21. 4. 912 §.

sopimuslain mukaisista työsuhteista. Niiden alkaminen ja nimenomaan päättyminen riippuu kokonaan ao. ulkopuolella olevista tekijöistä, jotka todetaan hallinnollisella toimenpiteellä ottamatta lainkaan huomioon yksityisiä työsuhteita. Näin ollen ei työttömyystöissä voida ajatella olevan teoreettistakaan lainmukaista irtisanomisaikaa. Kun tämä ko. töiden luonne on itsestään selvä ja kaikille tunnettu, voitaneen katsoa sen sisältyvän olennaisena tekijänä siihen työsuhteeseen, joka syntyy työttömyystöihin otettaessa ja vastaavan siten nimenomaista sopimusta. Tällä perusteella tultiin [1]) siihen tulokseen, ettei kaupungilla ollut työsopimuslain perusteella velvollisuutta suorittaa mitään sairauslomakorvauksia.

Työttömyystöissä olevien työntekijäin palkkojen korottamista ja erinäisiä etuja koskevat ehdotukset. Valtuutetut Meltti ja Saastamoinen olivat ehdottaneet, että työttömyystöissä olevien työntekijäin palkat järjestettäisiin samansuuruisiksi kuin vastaavissa töissä oleville kaupungin vakinaisille työntekijöille maksettiin. Saatujen tietojen mukaan maksettiin työttömyystöissä oleville työntekijöille samanlaista palkkaa kuin mitä kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön väliseen työehtosopimukseen liittyvä palkkatariffi edellytti. Laitosten johdon taholta oli ilmoitettu, että työttömyystöitä tekevät työntekijät olivat saaneet urakkamääräysten palkkaan perustuvaa palkkausta mikäli se oli ollut mahdollista. Aloitteentekijöiden mainitsema 109 mk:n suuruinen aikapalkkaan perustuva tuntipalkka oli edellä mainitun palkkatariffin mukainen, joten sen korottamiseen ei työttömyysohjeiden perusteella ollut mahdollisuuksia.

Mainitussa aloitteessa oli niin ikään ehdotettu, että työttömyystöissä olevien työntekijäin etuja valvomaan asetettaisiin näiden työntekijäin nimeämä luottamusmies. Kun valtioneuvoston työttömyystöitä koskevissa ohjeissa ei ollut luottamusmiehen asettamista koskevia määräyksiä ja kun työttömyystöissä olevat työntekijät eivät kuuluneet työehtosopimuksen piiriin, katsottiin [2]), ettei luottamusmiehen asettamiseen ollut aihetta. Kaupungin työehtosopimuksen luottamusmiehiä koskevat määräykset eivät asiallisestikaan olleet sovellettavissa työttömyystöissä oleviin, koska työttömyystyömaat eivät muodostaneet yhtenäistä työpaikkaa eivätkä olleet erillisen laitoksen alaisia.

Kaupunginhallituksen pyydettyä lausuntoa vtt Niemisen, Backmanin ym. aloitteesta, joka koski kaupungin työntekijäin ohjetuntipalkkojen korottamista 50 mk:lla ja samojen palkanmaksuperiaatteiden ja sosiaalisten etujen soveltamista varatyöntekijöihin kuin vakinaisiin työntekijöihinkin, palkkalautakunta asettui [3]) kielteiselle kannalle palkkoihin nähden sekä viittasi ko. työntekijäin sosiaalisia etuja koskevalta osalta siihen lausuntoon, joka oli annettu vtt Meltin, Saastamoisen ym. samasta asiasta tekemän aloitteen johdosta.

Pääluottamusmiehen asettamista varatyömaille koskeva esitys. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli kaupunginhallitukselle esittänyt, että poikkeuksellisen ajan huomioon ottaen Keskusjärjestö oikeutettaisiin valitsemaan pääluottamusmies kaupungin järjestämille varatyömaille ja että hänet oikeutettaisiin olemaan samassa asemassa kuin missä kaupungin eri laitosten pääluottamusmiehet ovat. Viitaten edellä selostetun aloitteen johdosta ko. asiassa omaksumaansa kantaan palkkalautakunta päätti [4]) antaa asiasta kaupunginhallitukselle kielteisen lausunnon.

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin kertomusvuoden aikana 16 viranhaltijalle. Luvat myönnettiin yleensä v:n 1953 loppuun, eräissä tapauksissa myöskin ulottumaan v:n 1954 puolelle. Muutamassa tapauksessa palkkalautakunta hylkäsi esitetyn virassapysymisanomuksen. Myöskin annettiin kaupunginhallitukselle lausunto maistraatin esityksestä, joka koski eläkkeelle jäävän ulosottolaitoksen tarkkaajan oikeuttamista virkansa hoitamiseen edelleen 4 kuukauden ajan.

Sivutoimen hoitamiseen myönnettiin kertomusvuoden aikana oikeus 66 viranhaltijalle. Myönnetyt luvat koskivat esim. seuraavia tehtäviä: opetustoimen hoitaminen yliopistossa tai muussa korkeakoulussa, lääkärinä toimiminen Kansaneläkelaitoksessa, kunnalliskodin röntgenlääkärin viran hoitaminen palkkiotoimena, palkkioviran hoitaminen korkeimmassa oikeudessa, järjestelytoimiston viranhaltijan osallistuminen valtion sairaalain rationalisoimissuunnitelman valmisteluun jne.

Kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnettiin oikeus 76 viranhaltijalle. Luvista oli 52 voimassa v:n 1954 loppuun ja 24 v:n 1955 loppuun.

Konekirjoituslisä myönnettiin 18 toimistoapulaiselle.

[1]) Plk. 15. 9. 1 844 §. — [2]) S:n 21. 4. 913 §. — [3]) S:n 19. 5. 1 107 §. — [4]) S:n 21. 4. 914 §.

Pikakirjoituslisän sai kertomusvuoden aikana 7 viranhaltijaa.

Luontoisetukorvauksia vahvistettiin kertomusvuoden aikana lukuisissa tapauksissa joko vapauttamalla viranhaltija kokonaan luontoisetukorvauksen suorittamisesta tai määräämällä sen suuruus uudelleen, esim. sairaaloiden hoitohenkilöstön osalta asianomaisen siirryttyä asumaan sairaalan asuntolaan. Kaupunginhallituksen määrättyä uusia huoneistoja virka-asunnoiksi vahvistettiin näille vuokrakorvauksen määrä. Yleensä luontoisetukorvaukset vahvistettiin väliaikaisesti siksi kunnes luontoisetukorvausten uusi järjestely astuisi voimaan. Eräissä tapauksissa oikeutettiin esim. sairaalassa asuva viranhaltija pitämään lapsensa [1]) tai vaimonsa [2]) luonaan.

Palkkalautakunta päätti [3]) hyväksyä elintarvikekeskuksen ehdottaman ruoan *nettokorvausjärjestelmän* otettavaksi käytäntöön v:n 1954 alusta lukien. Korvauksen perimistapa muuttui tämän kautta siten, että uuden järjestelmän aikana korvaus perittiin vasta sen jälkeen, kun siinä oli otettu huomioon vähennyksenä käyttämättä jääneet ruokaedut.

Sähkön käytöstä ja keitto-oikeudesta perittävät korvaukset. Palkkalautakunta päätti [4]), että niiltä viranhaltijoilta, jotka asuivat sairaaloiden asuntoloissa tai viranhaltijoita varten hankituissa huoneistoissa, perittäisiin korvausta sähköhellan tai keittopuiden käytöstä tavallisen luontoisetukorvauksen lisäksi 150 mk kuukaudessa 1. 5. alkaen väliaikaisesti siksi, kunnes luontoisetukorvausten uusi järjestely astuisi voimaan.

Lastentarhain lautakunnan esityksen johdosta, että määriteltäisiin perusteet, joiden mukaan korvaus valosta ja keittosähköstä oli laskettava niissä henkilökunnan asunnoissa, jotka oli vuokrattu käypää vuokraa vastaan lastentarhain lautakunnan alaisiin laitoksiin liittyvistä huoneistoista, palkkalautakunta päätti [5]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa ehdottaa, että mainittujen asuntojen haltijoilta perittäisiin luontoisetukorvauksia vastaavana korvauksena valosta 4 mk/m² ja keittosähköstä 300 mk/kk.

Kodinhoitajien aamiaiskorvauksen määrääminen. Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa kodinhoitajien aamiaiskorvauksen perusteista palkkalautakunta päätti [6]) puoltaa mainitun korvauksen määräksi 80 mk.

Ikälisiä myönnettiin kaikkiaan 2660. Kaupunginhallitukselle annettiin lisäksi 96 lausuntoa, jotka koskivat muualla palvellun ajan laskemista virkavuosiksi ikälisiä varten. Nämä anomukset käsittivät paitsi valtion ja toisten kuntain eri tehtävissä palveltuja aikoja myöskin Stenius Oy:ssä, Kammion Sairaskodissa, Helsingin Käsityöopistossa, Imatran Voima Oy:ssä ym. palveltujen aikojen hyväksi lukemista koskevat esitykset.

Kaupunginhallituksen ikälisiä koskeva kiertokirje. Kaupunginhallitus oli vahvistanut seuraavat periaatteet, joiden mukaan työsopimussuhteessa palveltua aikaa olisi hyväksiluettava: Harkittaessa toisen kunnan tai valtion työsopimussuhteisen palveluksen hyväksilukemistä ikälisiä varten on myönteisen ratkaisun edellytyksenä pidettävä, että suoritetut tehtävät ovat olleet samankaltaiset anojan saamaan kunnalliseen virkaan kuuluvien tehtävien kanssa. Harkittaessa tämän jälkeen, mikä osuus aikaisemmasta palveluksesta voidaan ottaa huomioon, on arvioitava se hyöty, mikä viranhaltijan aikaisemmasta palvelusta toisessa kunnassa tai valtiolla on ollut hänen nykyiselle kaupungin viran hoidolleen ja hyväksi luettava aika määriteltävä suhteessa tähän hyötyyn. Edelleen on otettava huomioon virkasäännön 25 §:ssä mainitut asiaa koskevat rajoitukset, kuten 21 vuoden ikä ja 10 vuoden enimmäismäärä. Kiertokirje merkittiin tiedoksi [7]).

Lottatehtävissä palvellun ajan hyväksilukeminen ikälisiä varten. Palkkalautakunta päätti [8]) esittää kaupunginhallitukselle, että valtuustolle tehtäisiin esitys siitä, että päätoimenluontoisissa lottatehtävissä 1. 9. 1939 — 31. 12. 1944 välisenä aikana palveltu aika luettaisiin hyväksi ikälisiin nähden kaupunginhallituksen harkinnan mukaan ja samoin meneteltäisiin sotilaskotityössä ja Suomen Punaisen Ristin apusisartoimissa ja niihin verrattavissa tehtävissä olleisiin nähden, mutta kuitenkin siten, että jo myönnettyjä ikälisiä ei myönnettäisi takautuvasti, vaan että kaikkien mainittujen palvelustehtävien perusteella laskettuja ikälisiä ruvettaisiin maksamaan vasta 1. 3. 1953 lähtien.

Viransijaisena toimineen viranhaltijan oikeus ikälisiin. Sairaalalautakunnalle päätettiin [9]) ilmoittaa, että virkasäännön mukaan viransijaisen, joka ei ole kaupungin vakinainen tai tilapäinen viranhaltija, oltua yhtämittaisesti kaupungin palveluksessa vähintään yhden

---

[1]) Plk. 17. 2. 441 §.— [2]) S:n 28. 7. 1 544 §. — [3]) S:n 17. 11. 2 265 §. — [4]) S:n 17. 3. 684 §, 21. 4. 898 §. — [5]) S:n 12. 5. 1 076 §. — [6]) S:n 2. 1. 78 §. — [7]) S:n 9. 6. 1 221 §. — [8]) S:n 27. 1. 275 §. — [9]) S:n 10. 3. 617 §.

vuoden, hänellä on välittömästi sen jälkeen saman palvelusjakson aikana oikeus saada ikälisää sen palkkaluokan mukaisesti, jonka peruspalkkaa hänen palkkionsa lähinnä vastaa ja samoilla perusteilla kuin päävirassa oleva vakinainen viranhaltija.

Sairaalan osastonhoitajan ikälisäpäätöksen oikaisuanomus. Marian sairaalan osastonhoitajan mainitun anomuksen johdosta palkkalautakunta päätti [1]) ilmoittaa sairaalalle, että osastonhoitaja oli voimassaolevan virkasäännön mukaan oikeutettu kertomusvuonna kolmen työpäivän lomaan kuukautta kohden, mutta muutosta päätökseen, jolla hänelle oli myönnetty 4 ikälisää 1. 8. 1950 alkaen, ei voitu tehdä, koska muutos kohdistuisi aikaan, jolloin aikaisempi virkasääntö oli voimassa ja jonka mukaan hänen palvelustaan Kauhajoen kunnallissairaalassa ei esitetyn selvityksen perusteella voitu hyväksyä ikälisään oikeuttavaksi palvelukseksi.

Verotusvalmisteluviraston palveluksessa olevien siivoojien ikälisät. Palkkalautakunta päätti [2]) ilmoittaa mainitulle virastolle, ettei kaupunki suorita kaupungin palveluksessa työsuhteessa oleville henkilöille ikälisää siinä merkityksessä kuin virkasääntö edellyttää, vaikkakin ao. laitokset ovat oikeutetut oman harkintansa mukaan suorittamaan tällaisille henkilöille palkankorotusta määrärahojen ja palkkasäännöstelyn puitteissa. Koska nyt kysymyksessä olevat henkilöt olivat valtion palkkaamia, ei kaupungilla ollut mitään syytä suorittaa heille tällaista korotusta, vaan riippui sen maksaminen palkkalautakunnan käsityksen mukaan lähinnä valtiovarainministeriön harkinnasta. Ko. ministeriön ja kaupungin välillä oli tosin tehty suullinen sopimus siitä, että valtion palkkaamiin viranhaltijaasemassa oleviin henkilöihin nähden noudatettaisiin kaupungin vastaavia määräyksiä, mutta koska tässä tapauksessa oli kyseessä puhtaasti harkinnanvarainen toimenpide, ei kaupunki voinut mainittujen siivoojien anomukseen suostua.

Kaupunginkirjaston viransijaisuuksia hoitavien kirjastoapulaisten oikeus ikälisiin. Kaupunginkirjaston tiedusteluun, joka koski tuntipalkkaisina väliaikaisesti toimineiden kirjastoapulaisten oikeutta ikälisiin, päätettiin [3]) vastata, että virkasäännön 22 §:n määräys yhden vuoden yhtämittaisesta palveluksesta, jonka jälkeen välittömästi »saman palvelusjakson aikana» oli oikeus saada ikälisää, voitiin tulkita siten, että viimeksi mainittu sanonta käsitti yhtäjaksoisen palveluksessaolon siitä riippumatta, millaiset palkkausperusteet sen aikana vallitsivat. Näin ollen viransijaisella, joka jatkuvasti oli ollut kaupungin palveluksessa, vaikkakin välillä tuntipalkkaisena, oli niinä ajanjaksoina, jolloin hän hoiti virkaa virkasäännön alaisena, oikeus nauttia hänelle aikaisemmin myönnettyjä ikälisiä.

Vuosilomasijaisena toimineen lääkärin oikeus ikälisiin. Sairaalalautakunnalle päätettiin [4]) ilmoittaa, että Nikkilän sairaalan psykologin virkaa vuosilomasijaisena hoitanut lääkäri oli oikeutettu saamaan sijaisuuden ajalta yhden ikälisän psykologin viran palkkaluokan mukaan.

Olympiakisojen takia pitämättä jääneiden lomien korvaaminen. Urheilu- ja retkeilytoimiston toimistopäällikön, apulaistoimistopäällikön ja retkeilyasiamiehen v:n 1952 vuosilomat olivat osittain jääneet käyttämättä lähinnä olympiakisojen johdosta. Urheilu- ja retkeilylautakunta esitti näin ollen, että asianomaisille myönnettäisiin ko. loma-ajat kertomusvuoden vuosiloman yhteydessä. Palkkalautakunta päätti [5]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa puoltaa ko. lomien korvaamista rahassa, koska aikaisempien vuosilomien siirtyminen seuraavien lomien yhteyteen käytännössä helposti aiheuttaisi mitä hankalimpia tarkistustehtäviä ja saattaisi lomat pahaan epäjärjestykseen varsinkin suurehkoissa virastoissa ja laitoksissa.

Samoin kuin edellä mainitussa tapauksessa oli myöskin rakennustoimiston viranhaltijain lomat osittain jääneet pitämättä kesällä 1952, mistä syystä heille esitettiin myönnettäväksi rahakorvaus. Virkasäännössä ei ollut nimenomaista määräystä siitä, kuka määrää korvauksen suoritettavaksi pitämättä jääneestä lomasta, mutta käytännössä laitokset olivat yleensä alistaneet kaupunginhallituksen tai palkkalautakunnan vahvistettavaksi tai hyväksyttäväksi ko. korvaukset. Palkkalautakunta päätti [6]) lausunnossaan esittää, että kaikki pitämättä jääneiden lomien korvauskysymykset olisi alistettava kaupunginhallituksen ratkaistaviksi.

Pitämättä jääneitä vuosilomia ja niiden korvaamista koskeva kaupunginhallituksen kiertokirje merkittiin tiedoksi [7]).

---

[1]) Plk. 18. 8. 1 615 §, 25. 8. 1 698 §. — [2]) S:n 21. 4. 909 §. — [3]) S:n 17. 3. 686 §. — [4]) S:n 27. 10. 2 149 §. — [5]) S:n 26. 5. 1 159 §. — [6]) S:n 2. 6. 1 211 §. — [7]) S:n 16. 6. 1 310 §.

Vuosilomakorvauksen menettäminen. Palolaitoksen kanslisti oli tullut erotetuksi tammikuussa 1951 määrättyä irtisanomisaikaa noudattamatta ja palkanmenetyksin 16. 11. 1950 lukien eräiden väärinkäytösten vuoksi. Palolautakunta oli sitä mieltä, että kun v. 1951 voimassaolleen virkasäännön 26 a §:n mukaan [1]) viranhaltijalle suoritettiin lomakorvausta huomioon ottaen työntekijäin vuosilomasäännökset, ko. kanslisti oli menettänyt oikeutensa lomakorvaukseen, koska työnantaja tässä tapauksessa oli purkanut työsopimuksen työsopimuslain sellaisen kohdan perusteella, minkä vuosilomalaki mainitsi lomakorvauksen menettämisen perusteeksi. Palkkalautakunnan käsityksen mukaan em. perustelut olivat oikeat, joten ko. ent. kanslistille päätettiin [2]) ilmoittaa hänen anomuksensa johdosta, että hän oli menettänyt oikeutensa vuosilomakorvaukseen vuosilomalain perusteella.

Vuosiloman siirtäminen toiseen vuoteen. Kaupunginagronomi oli anonut, että hän saisi käyttää ulkomaista opintomatkaansa varten edellisestä vuodesta käyttämättä jääneen osan vuosilomaansa. Palkkalautakunta päätti [3]) hylätä anomuksen sekä ilmoittaa asianomaiselle, että hänellä on oikeus saada rahakorvaus edellisen vuoden käyttämättä jääneestä vuosilomasta.

Vuosilomakorvauksen suorittaminen vartijaharjoittelijoille. Tervalammen työlaitoksen tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti [4]) ilmoittaa, että vartijaharjoittelijoihin, jotka suoritettuaan 10 kuukauden harjoittelun olivat siirtyneet viranhaltijoiksi työlaitokseen, oli sovellettava työntekijäin vuosilomalakia. Sanotun lain 13 §:n [5]) mukaan työntekijän oikeus palkkaan tai korvaukseen vuosiloman ajalta oli rauennut, jos kannetta ei ole nostettu vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona vuosiloma olisi ollut annettava. Näin ollen harjoittelijan, joka oli suorittanut harjoittelunsa v. 1951, esittämä vaatimus vuosilomakorvauksen maksamisesta oli vanhentunut. Sen sijaan 15. 1. — 15. 11. 1952 harjoittelijana toimineelle oli myönnettävä vuosilomakorvausta harjoitteluajalta yksi päivä kuukautta kohden ja päiväpalkka laskettava siten, että hänen viimeisten kuukausien aikana nostamansa 14 000 mk:n suuruinen rahakorvaus jaettiin 25:llä.

Toukolan konepajan tuntikirjurin sairaus- ja vuosilomaedut. Palkkalautakunta päätti [6]) mainitun tuntikirjurin anomuksen johdosta ilmoittaa rakennustoimistolle, että ko. henkilön sairaus- ja vuosilomaetujen määräämisessä oli noudatettava virkasäännön määräyksiä [7]) eikä työntekijäin sairausapu- ja vuosilomasääntöjä, kuten rakennustoimiston antamassa selityksessä oli esitetty.

Vuosiloman korvaamista koskeva kiertokirje. Kaupunginreviisorin tiedustelun johdosta, joka koski eräitä vuosiloman korvaamista koskevia tulkintakysymyksiä, palkkalautakunta päätti [8]) saattaa kaikkien lauta- ja johtokuntien tietoon kiertokirjeestä lähemmin ilmenevän tulkinnan.

Sairauslomaa myönnettiin kertomusvuoden aikana 759 tapauksessa, jolloin palkkalautakunta samalla myönsi tarvittavan määrärahan sijaisen palkkaamiseen. Eräissä tapauksissa annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja sairausloman myöntämistä koskevissa asioissa [9]). Tällöin mm. puollettiin eläkkeellä olevan sairaanhoitajan palkkaamista sairauslomasijaiseksi tai osittaisen jatketun sairausloman myöntämistä verotusvalmisteluviraston toimistoapulaiselle siten, että hänelle järjestettäisiin osapäivätyötä. Kaupunginhallituksen annettua päätöksensä ko. asioissa palkkalautakunta merkitsi päätöksen tiedoksi [10]) ja myönsi sen mukaisesti tarvittavan määrärahan sijaisen palkkaamiseen. Eläkkeellä olevien toimiessa sijaisina myönnettiin heille yleensä eläkkeen ja heidän hoitamansa viran loppupalkan välinen erotus.

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakaantuivat eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	Mk
Revisiotoimisto	465 405
Kaupunginkanslia	126 310

[1]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 137. — [2]) Plk. 10. 2. 403 §. — [3]) S:n 26. 5. 1 173 §. — [4]) S:n 2. 6. 1 201 §. — [5]) Ks. v:n 1946 kunn. as. kok. s. 20. — [6]) Plk. 14. 7. 1 459 §. — [7]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 142. — [8]) Plk. 22. 12. 2 532 §. — [9]) S:n 31. 3. 761 §, 17. 11. 2 270 §. — [10]) S:n 3. 2. 344 §.

	Mk
Painatus- ja hankintatoimisto	133 285
Kaupunginhallituksen asiamiesosasto	231 335
Kaupunginarkisto	9 645
Rahatoimisto	1 172 445
Tilastotoimisto	218 130
Verotusvalmisteluvirasto	13 110
Palkkalautakunta	12 880
Maistraatti	338 850
Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori	345 520
Toisen » »	757 515
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttori	49 340
H:ki—Malmin kaupunginvoudin konttori	57 520
Raastuvanoikeus	1 746 885
Syyttäjistö	116 830
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	121 920
Poliisilaitos	12 910
Holhouslautakunta	55 655
Palotoimi	60 825
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	299 085
Terveysolojen valvonta	31 050
Terveydellisten tutkimusten laboratorio	78 945
Eläinlääkintäosasto	33 695
Maidontarkastamo	256 230
Ammattientarkastus	6 285
Tuberkuloosihuolto	320 390
Sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	275 130
Kouluhammasklinikka	390 365
Veneeristen tautien poliklinikat	51 400
Äitiys- ja lastenneuvolat	504 595
Desinfioimislaitos	209 940
Sairaalalautakunta ja sairaalavirasto	1 460
Huoltolautakunta sekä huoltoviraston hallinto- ja huolto-osastot	1 205 860
Kunnalliskoti laitoksineen	651 920
Tervalammen työlaitos ja maatila	45 275
Työtuvat	13 515
Vanhainkoti	10 910
Lastensuojelulautakunta	715 230
Lastenhuoltolaitokset	1 131 650
Lastenhuoltolaitosten tilat	36 185
Työnvälitystoimisto	88 820
Urheilu ja retkeilylautakunta sekä -toimisto	62 545
Kansanhuoltolautakunta ja kansanhuoltotoimisto	38 025
Raittiuslautakunta	11 000
Suomenkielinen työväenopisto	14 375
Ruotsinkielinen »	28 860
Erikoisammattikoulut	34 670
Ammatteihin valmistavat koulut	158 635
Kotitalouslautakunta	197 880
Kaupunginkirjasto	1 270 800
Musiikkilautakunta	283 690
Kiinteistölautakunta ja -toimisto	122 055
Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto	206 655
Satamalaitos	98 655
Teurastamo	133 290

Jatkuvan sairausloman palkkaedut. Koska virkasäännön [1]) mukaan sairausloma keskeytyy vain 2 kuukauden yhtäjaksoisen virkatehtävien hoidon johdosta, niin lastentarhain tarkastajan esityksessä mainitun lastentarhanopettajan sairausloma, joka oli kestänyt jo vuoden 1952, oli katsottava kokonaisuudessaan jatkuvaksi lomaksi ja olisi palkkalautakunnan ollut määrättävä hänen palkkaetunsa jo 7. 12. 1952 alkaen. Tällöin olisi omaksutun käytännön mukaisesti myönnetty hänelle ikälisät ja puolet peruspalkasta. Kun kuitenkin virkasäännön mukaan palkkalautakunnalla on oikeus myöntää enintään ikälisät ja 2/3 peruspalkasta, mikä määrä ko. henkilölle oli myönnetty hänen olematta itse siihen syypää, katsottiin [2]) hänet oikeutetuksi pitämään saamansa palkkaedut. Koska hänen parhaillaan käsillä oleva vuosilomansa olisi ollut myönnettävä, mikäli olisi menetelty oikein, puolin peruspalkoin ikälisineen, oli nämä palkkaedut maksettava hänelle ajalta 1. 6. — 31. 7. 1953, koska aikaisemmin virheellisesti myönnetyn sairauslomapalkan ei voitu katsoa perustavan ko. lastentarhanopettajalle oikeutta saada myöskin vuosilomapalkkaansa virheellisin perustein. Vuosiloman jälkeen hänen oli toimitettava selvitys terveydentilastaan mahdollista uutta sairauslomaa varten.

Liikennelaitoksen lautakunnan tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti [3]) ilmoittaa, että työntekijälle, joka sairauslomalla ollen sai 2/3 palkastaan, ei virkasäännön mukaan sairausloman jatkuessa muutenkaan maksettaisi täyttä palkkaa ennenkuin sairausloman oli keskeyttänyt vähintään kahden kuukauden yhtäjaksoinen työssäolo. Koska ko. sähköasentaja palkkalautakunnan päätöksen mukaisesti jo oli nauttinut jatkettua sairauslomaa puolen palkan mukaisin palkkaeduin, niin riippumatta siitä, tuliko hän sairausloman jälkeen välittömästi työhön vai ei, hänelle ei vuosiloman ajalta 14. 8. — 14. 9. 1953 voitu suorittaa muuta kuin puolen palkan mukaan laskettu palkka.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle päätettiin [4]) ilmoittaa, sen esityksen johdosta, että ko. opettajaa, jonka sairausloma-ajan palkkaedut oli vahvistettava, ei voitu pitää sopivana kaupungin kansakoulunopettajan toimeen. Hänen nimitykselleen virkaansa ei kuitenkaan voitu mitään, koska nimitys oli tapahtunut jo 20. 4. 1950, jolloin määräykset virkaan nimitettäviltä vaadittavista lääkärintodistuksista eivät vielä olleet voimassa. Myöskin oli kansakoulunopettajan oikeus pysyä virassa turvattu lailla kuten valtion viranhaltijoiden. Palkkalautakunta oli kuitenkin sitä mieltä, että tuberkuloosilakiin viitaten ko. opettaja oli velvoitettava neljännesvuosittain esittämään tuberkuloosihuoltotoimiston todistus siitä, ettei hän ollut tartuntavaarallinen. Mitä tuli hänen palkkaetuihinsa ajalta 30. 10. — 5. 11. 1952 oli hän saanut osittain enemmän kuin mitä hänelle olisi tarvinnut maksaa lain mukaan. Kun kuitenkaan palkkalautakunnan 2. 12. 1952 tekemää päätöstä ei voitu soveltaa takautuvasti, oli ko. opettajalle maksettava johtokunnan puoltama palkka, so. ikälisät ja 2/3 peruspalkasta. Lisäksi palkkalautakunta kehotti kansakoulujen johtokuntia seuraamaan tunnollisesti 3. 9. 1948 annetun tuberkuloosilain määräystä, että opettajaksi ei ole otettava henkilöä, joka ei ole esittänyt lääkärin perusteellisen tutkimuksen nojalla antamaa todistusta siitä, ettei hän sairasta tartuntavaarallista tuberkuloosia.

Synnytysloma-ajan palkkaedut. Lastentarhain lautakunnan tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti [5]) ilmoittaa, että Maunulan lastenseimen lastenhoitaja ei ollut oikeutettu saamaan synnytysloma-ajan palkkaetuja, koska hän ei ollut ollut kaupungin palveluksessa vähintään 9 kuukautta välittömästi ennen virkavapautta. Sen sijaan hänellä oli oikeus irtisanomisajan palkkaan ja vaikka hän ennenaikaisen synnytyksen takia joutui jättämään työnsä ennen irtisanomisajan loppuun kulumista, oli hän oikeutettu saamaan täyden palkan ko. 10 päivän ajalta.

Rahatoimiston toimistoapulaisen synnytysloma-ajan palkkaetuja koskevan tiedustelun johdosta päätettiin [6]) toimistolle ilmoittaa, että ko. henkilön sairausloma voitiin katsoa synnytyslomaksi, mutta että hän ei ollut oikeutettu saamaan virkasäännön mukaisia synnytyslomaetuja laajemmalti kuin 13 päivän ajalta ennen synnytystä ja 8 viikon ajalta synnytyksen jälkeen.

Työntekijäin lomasäännön 3 §:n tulkinnan selventäminen. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että rakennustoimiston tulkinta työntekijäin lomasäännön [7]) 3 §:n 2 mom:n kohdalla ei ollut oikea. Kun lomasäännön mukaan sairaus- ja vuosi-

[1]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 142. — [2]) Plk. 30. 6. 1 369 §. — [3]) S:n 15. 9. 1 829 §. — [4]) S:n 10. 2. 394 §. — [5]) S:n 10. 2. 401 §. — [6]) S:n 3. 2. 318 §. — [7]) Ks. v:n 1951 kunn. as. kok. s. 148.

loma lasketaan työssäoloajaksi, niin ko. aika olisi laskettava siinä työssä, jossa asianomainen on ollut ja johon hän palaa.

Mainitun vuosilomasäännön 2 §:n 2 mom:ssa oli määräys, että vuoro- ja yötyöntekijällä on oikeus tämän pykälän mukaiseen vuosilomaan vain niiden kalenterikuukausien osalta, joiden aikana hän on ollut vähintäin 16 päivää mainitunlaisessa työssä. Palkkalautakunta päätti [1]) kuitenkin, että työntekijä oli oikeutettu saamaan sairausloman ajalta vuosilomaa, vaikka hän ei sairausloman aikana ollut ollut työssä.

Työsuhteen jatkuminen tai katkeaminen alkoholistihuoltolassa-olon johdosta. Rakennustoimiston puhtaanapito-osastolle päätettiin [2]) ilmoittaa sen tiedustelussa mainitun autonkuljettajan sairausloma-ajan palkkaeduista, että ko. henkilön alkoholin väärinkäytön vuoksi työstä poissaoloaikaa ei voitu katsoa sairauslomaksi, mutta että työntekijällä oli oikeus yksityisten asioiden vuoksi yksityislomaan, joka ei katkaissut työsuhdetta, jos loma ei 12 kuukauden aikana ylittänyt kahta kuukautta. Koska ko. tapauksessa loma oli kestänyt vähemmän kuin 2 kuukautta, palkkalautakunta katsoi, että rakennustoimiston puhtaanapito-osasto voi myöntää ko. autonkuljettajalle sanotuksi ajaksi palkatonta yksityislomaa työsuhteen katkeamatta.

Vastaavanlaisen tiedustelun johdosta, joka koski satamalaitoksen kirvesmiehen alkoholistihuoltolassa vietetyn hoitoajan laskemista työsuhteeseen kuuluvaksi, palkkalautakunta päätti [3]) ilmoittaa edellä mainittuun työsopimuslain kohtaan vedoten, että ko. henkilön työsopimussuhteen oli katsottava katkenneen, koska hän oli ollut työstä poissa mainitun syyn vuoksi yhteensä 9 kuukautta.

Satamalaitoksen kirvesmies, joka oli ollut hoidettavana alkoholistihuoltolassa ajan 13. 12. 1952 — 16. 2. 1953, oli anonut, ettei hänen työsuhdettaan kaupunkiin katsottaisi katkenneeksi, koska hän oli ollut poissa työstä vain neljä päivää yli sen, minkä työntekijä voi saada palkatonta lomaa työsuhteen katkeamatta. Palkkalautakunta päätti [4]), että ko. kirvesmiehen työsuhde oli katsottava katkenneeksi hänen alkoholistihuoltolassa olonsa johdosta.

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin kertomusvuonna 161 viranhaltijalle. Eräissä tapauksissa päätettiin jo myönnetty virkavapaus siirtää toiseen ajankohtaan. Virkavapautta myönnettiin yleensä ulkomaista opintomatkaa varten, kursseille tai neuvottelupäiville tai urheilukilpailuihin osallistumista varten. Myöskin saattoi palkallisen virkavapauden aiheuttaa esim. tulirokkotapaus, jolloin asianomainen oli terveydenhoitoviranomaisten määräyksestä estynyt virkaansa hoitamasta. Virkavapaus myönnettiin yleensä sillä ehdolla, että ao. viranhaltija pysyy kaupungin palveluksessa kaksi vuotta tai sitä ennen erotessaan maksaa takaisin loma-ajalta saamansa palkkaedut

Palkatonta virkavapautta myönnettiin 83 viranhaltijalle joko opintomatkaa, toisen viran hoitamista tai yksityisasioiden järjestämistä varten. Tällöin saattoi loma olla joko kokonaan palkaton tai maksettiin asianomaiselle esim. 20—50 % palkasta.

Eräissä tapauksissa palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon esityksistä, jotka koskivat viranhaltijan vapauttamista hänelle asetetun ehdon mukaisten palkkaetujen korvaamisesta [5]). Joissakin tapauksissa saatettiin asia jättää ao. laitoksen ratkaistavaksi [6]).

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna ao. määrärahasta seuraavasti:

	Mk		Mk
Terveydellisten tutkimusten laboratorio	21 525	Lastenhuoltolaitokset	119 645
Tuberkuloosihuolto	41 860	Urheilu ja retkeilytoimisto	5 770
Äitiys- ja lastenneuvolat	174 415	Nuorisotyölautakunta	9 825
Lastensuojelulautakunta	15 260	Lastentarhainlautakunta	83 600
		Musiikkilautakunta	15 950

Sijaispalkkion maksaminen vuosiloman aikana suoritetusta työstä. Maistraatille päätettiin [7]) ilmoittaa, että koska tiedustelussa mainittu kaupunginpalvelija toimi maistraatinnotaarin sijaisena maistraatinsihteerin vuosiloman aikana ja koska hän hoiti sijaisuutta,

[1]) Plk. 14. 7. 1 478 §. — [2]) S:n 28. 4. 968 §. — [3]) S:n 28. 4. 967 §, 12. 5. 1 071 §. — [4]) S:n 11. 8. 1 587 §. — [5]) S:n 14. 7. 1 457 §. — [6]) S:n 11. 8. 1 582 §. — [7]) S:n 6. 10. 1 979 §, ks. I osan s. 132.

joka oikeastaan ei ollut vuosiloma- vaan tavallinen viransijaisuus, olisi hänelle siitä valtuuston päätöksen mukaisesti maksettava maistraatinnotaarin viran palkkaus.

Palkkalautakunta päätti [1]) ilmoittaa lastensuojelulautakunnalle, että Ryttylän koulukodin metallitöiden opettajalle saatiin maksaa ajalta 1. 9. 1952 — 31. 5. 1953 viransijaiseksi katsottavan asemansa johdosta hoitamansa ammatillisen jatkokoulun opettajan viran 31. palkkaluokan ja neljän ikälisän sekä kuuden opetusylitunnin mukainen palkka.

Hautausapua myönnettiin kertomusvuonna 163 tapauksessa, yhteensä 367 740 668 mk.

Eläkkeitä myönnettiin kertomusvuoden aikana 343. Aikaisemmin myönnettyjä eläkkeitä oikaistiin tai korjattiin 5 tapauksessa. Ylimääräisen eläkkeen myöntämistä koskevissa asioissa palkkalautakunta antoi lukuisia lausuntoja kaupunginhallitukselle esittäen useimmiten anomukset hylättäviksi. Eräässä tapauksessa päätettiin [2]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, ettei kaupungin tuberkuloositoimiston toimistoapulaiselle maksamaa eläkettä perittäisi takaisin, vaikka hän oli samaan aikaan saanut kahdelta kuukaudelta valtiolta eläkkeen, joka oli suurempi kuin kaupungin maksama eläke. Niissä tapauksissa, joissa valtuusto oli myöntänyt ylimääräisen eläkkeen, palkkalautakunta merkitsi päätöksen tiedoksi ja päätti kirjoittaa eläkekirjat.

Käsityönopettaja S. Kivekkään eläkepäätöksestä tehtyä valitusta koskevassa asiassa annettiin [3]) lausunto korkeimmalle oikeudelle sekä merkittiin tiedoksi [4]) sen antama lopullinen päätös, jolla valitus hylättiin.

Eläkkeelle siirtyneiden kansakoulunopettajien eläkkeiden korottaminen. Valtuutetut Vilkemaa, Sahlan ym. olivat tehneet aloitteen, jossa ehdotettiin ennen v. 1947 eläkkeelle siirtyneiden opettajien eläkkeiden korottamista, koska näiden ja myöhemmin eläkkeelle joutuneiden opettajien eläkkeissä oli eroa jopa 2 000 mk kuukaudessa. Virkasääntökomitea oli huomauttanut, asiaa v. 1948 käsiteltäessä, että valtion viran- ja toimenhaltijoita koskevassa lainsäädännössä ei ollut kohtaa, jonka mukaan viran entisen haltijan eläkkeen suuruuteen vaikuttaisi se, että virka myöhemmin oli siirretty ylempään palkkaluokkaan. Virkasääntökomitean mielestä ei myöskään ollut syytä ottaa tällaista määräystä kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöön. Kaupunginhallituksen käsitellessä ko. asiaa mainittuna vuonna huomautettiin, että kaupungin noudattama menettely viranhaltijain eläkkeiden muuttamisessa ei ollut eläkkeellä oleville yhtä edullinen kuin miksi se oli muodostunut valtion v:n 1947 palkanjärjestelyn yhteydessä nyt kysymyksessä oleville yksityisille. Toisaalta olivat kaupungin myöntämät eläke-edut yleensä paremmat kuin valtion, joten vastaavien määräysten ottamista virkasääntöön ei pidetty aiheellisena. Sellainen järjestelmä, että eläkkeet aina tarkistettaisiin määrätyn viran tultua nostetuksi palkkaluokissa, ei voinut olla paikallaan, koska varsinkin normaalioloissa korotuksen perusteena miltei säännöllisesti olivat virkatehtävissä tapahtuneet muutokset. Lisäksi oli otettava huomioon, että kansakoulunopettajien palkankorotukset olivat lähinnä perustuneet lainsäädännön määräyksiin ja tästä syystä saaneet valtion viranomaisten hyväksymisen, vaikka samat viranomaiset olivat kieltäneet korotukset niihin rinnastettavilta muiden ammattialojen ryhmiltä. Palkkalautakunnan käsityksen mukaan kuoppatasauksia laajuudestaan huolimatta oli edelleenkin pidettävä irrallisina ratkaisuina, jotka eivät sisältäneet yleistä palkkatason nousua. Mutta kun aikaisemmin eronneiden eläkkeet kuitenkin tosiasiallisesti olivat jääneet monessa tapauksessa suhteettoman alhaisiksi, saattoi myöhemmin palkkojen yleisjärjestelyn yhteydessä käydä tarpeelliseksi todeta määräsuuruinen palkkatason nousu, joka siinä yhteydessä voitaisiin kautta linjan lukea hyväksi eläkeläisille, mutta toistaiseksi se olisi ennenaikaista. Kaupunkiliiton 27. 11. 1951 lähettämässä eläkesäännön mallissa oli myöskin ehdotettu otettavaksi huomioon vastaava määräys eläkkeiden tasokorotuksesta. Edellä olevan mukainen lausunto päätettiin [5]) antaa kaupunginhallitukselle.

Kaupunginvaltuusto päätti 14. 10. 1953 viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjen uusimisen yhteydessä kehoittaa kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin vanhojen eläkkeiden tarkistamiseksi oikeaan suhteeseen uuteen eläkesääntöön sekä tutkimaan, miten vanhoissa eläkkeissä olevat epäoikeudenmukaisuudet voitaisiin korjata. Käsitellessään 22. 4. 1953 edellä selostettua vt Vilkemaan ym. aloitetta valtuusto palautti asian kaupunginhallitukseen, joka puolestaan pyysi palkkalautakunnalta uutta lausuntoa eläk-

[1]) Plk. 6. 10. 1 987 §. — [2]) S:n 18. 8. 1 644 §. — [3]) S:n 10. 2. 393 §. — [4]) S:n 29. 9. 1 944 §. — [5]) S:n 17. 3. 677 §.

keiden tarkistamista koskevasta kysymyksestä. Palkkalautakunta päätti [1]) evätä Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön neuvottelupyynnön vanhojen eläkkeiden tarkistamisen yhteydessä sekä esittää kaupunginhallitukselle, ettei valtuutettu Vilkemaan ym. aloite antaisi aihetta toimenpiteisiin, mutta että 1. 11. 1953 tai sitä ennen voimaan tulleet, palkkaluokkia 1—45 vastaavat vakinaiset eläkkeet tarkistettaisiin siten, että eläkemäärä ilman indeksilisiä korotetaan 8 % ja täten korotetuille eläkkeille lasketaan kulloinkin voimassa olevat indeksilisät sekä että näin korotetut eläkkeet maksettaisiin 1. 11. 1953 alkaen. Samalla päätettiin esittää, että eläkkeitä varten myönnettäisiin kertomusvuoden osalle 6.6 milj. mk sekä että v:n 1954 talousarvioon merkittäisiin vastaavaan tarkoitukseen 42 milj. mk:n määräraha.

Palkkalautakunnalle saapuneita kiertokirjeitä ja tiedoituksia. Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen kiertokirjeet seuraavista asioista: kaupungin laitosten huoneistotarve Haagassa ja Maunulassa [2]); kolmivuotiskauden 1954—1956 kaupungin rakennusohjelman tarkistaminen [3]); kiinteän ja irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomus, joka koski kaupungin omaisuuden kunnossapitoa ja hoitoa [4]).

Samoin merkittiin tiedoksi rahatoimiston kiertokirjeet, jotka koskivat tilinylityksiä, tulo- ja menojäämiä [5]) sekä polttoainevarastojen inventoimista [6]); puutavara- ja polttoainejaoston päätös polttoaineiden hinnoista [7]); painatus- ja hankintatoimiston tiedoitus niistä yleisistä suuntaviivoista, jotka oli otettava huomioon hankintoja suoritettaessa [8]); sekä kotitalouslautakunnan kirjelmä palkallisten virkavapauksien myöntämisestä [9]). Edelleen merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton tiedotus palomiesten ja paloalipäällystön työajasta [10]) sekä kansakoulunopettajien palkoista [11]) ja Veronmaksajain Keskusliiton kiertokirje kaupungin lauta- ja johtokunnille [12]).

Esityksiä palkkalautakunta teki kaupunginhallitukselle edellä eri yhteyksissä mainittujen lisäksi mm. seuraavista asioista: sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman eläkettä nauttivan hoitajan palkkaeduista [13]); Helsingin Kaupungin Maataloustyöntekijäin ammattiosaston esityksestä kaupungin maataloustyöntekijäin asuntovuokrien korotuksen jättämisestä toistaiseksi toimeenpanematta [14]).

Lausunnot. Paitsi edellä eri yhteyksissä mainittuja lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: Nikkilän sairaalan alilääkärin virka-asunnon ottaminen muun henkilökunnan käyttöön [15]); sairaalasivukirjaston viranhaltijain oikeuttaminen ruokailemaan sairaaloissa saman taksan mukaan kuin sairaalain viranhaltijat [16]); kaupungin palkannauttijain lääkintähuollon järjestämistä koskeva komitean mietintö [17]); suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnan puheenjohtajan palkkion muuttaminen vuosipalkkioksi [18]); Sofianlehdon vastaanottokodin hoitajan eläkettä nauttivan viransijaisen palkkion maksaminen vähentämättömänä [19]); hoitopäivämaksun periminen sairaaloissa potilaina olevilta sairaanhoitohenkilökuntaan kuuluvilta [20]); sairaalain kodinhoitajien virkojen siirtäminen huoltoviraston alaisuuteen [21]); kansakoulunopettajan sairausloma-ajan palkan maksaminen [22]); verotusvalmisteluviraston osastonhoitajan oikeus eroamiskuukauden täyteen palkkaan sekä lyhentämättömään vuosilomakorvaukseen [23]); lääkärintodistuksen vaatimatta jättäminen eräissä tapauksissa [24]); alakoulunopettajan ja ammattikoulunopettajan virkavapauden ajan palkkaetujen takaisin perimisestä luopuminen [25]); lastentarhain ja koululasten päiväkodin opettajien tuntipalkan määrääminen ylityökorvauksen laskemista varten [26]); raastuvanoikeuden kiinteistötuomarin tehtäviä järjestämään asetetun komitean mietintö [27]); vuosiloman myöntäminen kiinteistötoimiston asemakaavaosaston työsuhteessa palvelevalle insinöörille vuosilomasäännöstä poikkeavasti [28]); kansakoulunopettajan sairauslomapalkkaa koskeva virheellinen suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan päätös [29]); arkipyhinä tehdyn työn korvaaminen satamalaitoksen varastoimis- ja laiturihuolto-osaston henkilöstölle [30]); elintarvike-

---

[1]) Plk. 10. 11. 2 232 §, 17. 11. 2 274 §. — [2]) S:n 3. 2. 319 §. — [3]) S:n 5. 5. 991 §. — [4]) S:n 24. 11. 2 335 §. — [5]) S:n 2. 1. 3 §, 4 §, 22. 12. 2 507 §. — [6]) S:n 13. 1. 157 §, 22. 12. 2 508 §. — [7]) S:n 31. 3. 730 §, 9. 6. 1 222 §. — [8]) S:n 14. 4. 819 §. — [9]) S:n 24. 11. 2 318 §. — [10]) S:n 27. 1. 272 §. — [11]) S:n 14. 4. 822 §. — [12]) S:n 19. 5. 1 126 §. — [13]) S:n 13. 1. 160 §, 3. 2. 344 §. — [14]) S:n 13. 1. 175 §. — [15]) S:n 2. 1. 54 §. — [16]) S:n 20. 1. 199 §. — [17]) S:n 20. 1. 219 §, 27. 1. 266 §, 3. 3. 576 §, 12. 5. 1 067 §, 1. 9. 1 738 §. — [18]) S:n 20. 1. 201 §. — [19]) S:n 3. 2. 317 §. — [20]) S:n 3. 2. 337 §. — [21]) S:n 17. 2. 457 §, 5. 5. 992 §. — [22]) S:n 17. 2. 469 §. — [23]) S:n 3. 3. 572 §. — [24]) S:n 3. 3. 574 §, 5. 5. 1 022 §. — [25]) S:n 3. 3. 575§. — [26]) S:n 14. 4. 821 §. — [27]) S:n 14. 4. 825 §. — [28]) S:n 14. 4. 831 §. — [29]) S:n 14. 4. 832 §. — [30]) S:n 14. 4. 836 §.

keskuksen autonkuljettajien ja apumiesten kesäpäähineitten hankkiminen [1]); palolaitoksen hallinnassa olevien vapautuvien asuinhuoneistojen käyttö [2]); kansakoulunopettajan viransijaisen virka-ajan pidentäminen kesän ajaksi [3]); virkasäännön 25 §:n 3 mom:n 3 kohdan periaatteiden selventämistä tarkoittava aloite [4]); ehdotus teollisuuslaitosten henkilökunnan sairaanhoidon järjestämisestä [5]); Tuberkuloosipiirien Liiton esitys yötyökorvauksen ja kalliinpaikanlisän maksamisesta Tuberkuloosisairaalan hoitajille [6]); Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys Kulosaaren kartanon talonmies-vahtimestarin työsuhteesta [7]); kotitalouslautakunnan alaisten opettajien vuosilomien järjestely [8]); kaasulaitoksen eräiden esimiesten siirtäminen kuukausipalkalle [9]); Rakennusinsinööriyhdistyksen neuvotteluja koskeva esitys rakennustoimiston johtosäännön muuttamisen yhteydessä [10]); kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestelykomitean mietintö [11]); terveydenhoitolautakunnan ja kaupungin lääkärien ohjesääntöä ja terveydenhoitoviraston johtosääntöä koskeva komitean ehdotus [12]); virkasäännön kokouspalkkioita koskevan kohdan muuttamista tarkoittava aloite [13]); reservin kertausharjoituksiin kutsuttujen asevelvollisten palkkojen ja vuosilomien järjestely [14]); Nikkilän sairaalan mielisairaanhoitokoulun oppilaiden sairaalahoidon järjestäminen [15]); konsultoivien lääkäreiden palkkion vahvistaminen [16]); työtakkien hankkiminen kaupunginkirjaston päällysvaatteiden vartijoille [17]); palkkion suorittaminen palolaitoksen talouspäällikölle irtaimistoluettelon uudelleen laatimisesta [18]); maidontarkastamon laboratorioapulaisten työajan järjestäminen [19]); röntgen- ja elektroenkefalografilääkärien oikeus poliklinikkapalkkioihin eräissä tapauksissa [20]); eläkesäännön muuttamista koskeva aloite [21]); yleisten töiden lautakunnan erään erottamispäätöksen johdosta tehty valitus [22]); ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esitys ryhtivoimistelukokeiden jatkamisesta [23]); kiinteistötoimiston tonttiosaston sihteerin tehtävien hoitaminen [24]); yleisten töiden lautakunnan esitys kaupungin toimistoapulaisten alimpien palkkojen nostamisesta [25]); tilastotoimiston esitys kunnalliskalenterin julkaisemistavasta [26]); palolautakunnan esitys tapaturmaisesti kuolleen palomiehen omaisille suoritettavasta korvauksesta [27]); verotusvalmisteluviraston siivoojan eläkettä varten suoritettava määrittely, onko ao. henkilö ollut virka- tai työsuhteessa kaupunkiin vaiko valtioon [28]); Mielisairaanhoitajain Liiton esitys yötyörahan maksamisesta kaupungin mielisairaanhoitohenkilöstölle [29]); Helsinki — Huopalahden kaupunginvoudinkonttorin ulosottoapulaisille maksettava erikoiskorvaus puhelinkustannuksista ja asuntojen käyttämisestä toimistohuoneena [30]); kaupungin kunnallisten koulujen esitys ikälisää vastaavien palkankorotusten myöntämisestä työsuhteessa oleville henkilöille [31]); kaupunginkirjaston järjestelyapulaisen vuosilomaetujen määrääminen osapäivätyössä toimimisen jälkeen [32]); virkasäännön muuttamista koskevasta valtuuston päätöksestä tehty valitus ja vt Öhmanin aloite [33]); kalastussääntökomitean mietintö [34]); palolaitoksen organisointia koskeva komitean mietintö [35]); ajokorttien uusimiskustannusten suorittaminen kaupungin varoista [36]); tapaturmaisesti kuolleen palomiehen leskelle myönnettävää kertakaikkista avustusta koskeva anomus [37]); kansakoulunopettajille maksettava palkkio heidän kuulemisestaan asiantuntijoina koulujen rakennuskysymyksissä [38]).

---

[1]) Plk. 14. 4. 846 §. — [2]) S:n21. 4. 896 §. — [3]) S:n 5. 5. 997 §. — [4]) S:n 28. 4. 969 §, 5. 5. 1 034 §. — [5]) S:n 12. 5. 1 068 §. — [6]) S:n 12. 5. 1 072 §, 1 073 §, 20. 10. 2 088 §. — [7]) S:n 12. 5. 1 078 §. — [8]) S:n 19. 5. 1 100 §. — [9]) S:n 2. 6. 1 198 §. — [10]) S:n 2. 6. 1 205 §. — [11]) S:n 9. 6. 1 261 §. — [12]) S:n 9. 6. 1 254 §. — [13]) S:n 9 6. 1 260 §, 16. 6. 1 305 §, 1. 9. 1 740 §. — [14]) S:n 16. 6. 1 314 §. — [15]) S:n 30. 6. 1 384 §. — [16]) S:n 30. 6. 1 391 §. — [17]) S:n 14. 7. 1 461 §. — [18]) S:n 14. 7. 1 462 §. — [19]) S:n 14. 7. 1 463 §. — [20]) S:n 14. 7. 1 470 §. — [21]) S:n 14. 7. 1 475 §. — [22]) S:n 14. 7. 1 476 §. — [23]) S:n 28. 7. 1 533 §. — [24]) S:n 11. 8. 1 574 §. — [25]) S:n 11. 8. 1 577 §. — [26]) S:n 15. 9. 1 832 §. — [27]) S:n 6. 10. 1 989 §. — [28]) S:n 13. 10. 2 038 §. — [29]) S:n 20. 10. 2 089 §. — [30]) S:n 3. 11. 2 170 §. — [31]) S:n 17. 11. 2 275 §. — [32]) S:n 17. 11. 2 279 §. — [33]) S:n 24. 11. 2 322 §. — [34]) S:n 8. 12. 2 424 §. — [35]) S:n 8. 12. 2 425 §. — [36]) S:n 15. 12. 2 464 §. — [37]) S:n 15. 12. 2 465 §. — [38]) S:n 15. 12. 2 474 §.

4. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemana [1]) lautakunnan puheenjohtajana toimi v:n 1953 aikana pankinjohtaja L. Ahva sekä sen jäseninä johtaja T. Salmio, järjestösihteeri V. Puskala, arkkitehti J. Lappi-Seppälä, nuohooja E. Hakala, taloudenhoitaja B. Lehto, jonka erottua peltiseppä Y. H. Kivilinna [2]), kanslianeuvos G. Modeen, ylilääkäri Z. Eriksson-Lihr ja lainsäädäntöneuvos E. Kytömaa. Lautakunnan valitsemana [3]) varapuheenjohtajana toimi johtaja T. Salmio. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja J. Kivistö [4]).

Tonttijaostoon kuuluivat: puheenjohtajana kanslianeuvos Modeen, varapuheenjohtajana arkkitehti Lappi-Seppälä, jäsenenä järjestösihteeri Puskala sekä varajäseninä ylilääkäri Eriksson-Lihr, pankinjohtaja Ahva ja taloudenhoitaja Lehto. Maa- ja metsätalousjaostoon kuuluivat: puheenjohtajana johtaja Salmio, varapuheenjohtajana pankinjohtaja Ahva, jäsenenä nuohooja Hakala sekä varajäseninä järjestösihteeri Puskala, lainsäädäntöneuvos Kytömaa ja kanslianeuvos Modeen. Talojaostoon kuuluivat: puheenjohtajana lainsäädäntöneuvos Kytömaa, varapuheenjohtajana taloudenhoitaja Lehto, jäsenenä ylilääkäri Eriksson-Lihr sekä varajäseninä arkkitehti Lappi-Seppälä, nuohooja Hakala ja johtaja Salmio [5]). Taloudenhoitaja Lehdon pyydettyä vapautusta valittiin hänen tilalleen peltiseppä Kivilinna jäseneksi talojaostoon ja varajäseneksi tonttijaostoon [6]).

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. Kiinteistölautakunnalla oli vuoden aikana 48 kokousta, tonttijaostolla 24, maa- ja metsätalousjaostolla 12 ja talojaostolla 17 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 581 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1 515. Tonttijaoston pöytäkirjojen pykäläluku oli 562, maa- ja metsätalousjaoston 104 ja talojaoston 81. Kiinteistötoimiston kansliaosaston diaariin merkittyjen asioiden luku oli 3 679, joista toimistopäällikölle kuuluvia asioita oli 452, kansliaosastolle kuuluvia asioita 32, tonttiosastolle kuuluvia asioita 1 648, maatalousosastolle kuuluvia 111, metsätalousosastolle kuuluvia 62, asemakaavaosastolle kuuluvia 379, kaupunkimittausosastolle kuuluvia 266 ja talo-osastolle kuuluvia asioita 729.

Lautakunnan kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Lautakunnan kokoukset ja pöytäkirjat. Lautakunnan varsinaiset kokoukset päätettiin [7]) pitää maanantaisin klo 15 ja pyhä- tai juhlapäivän sattuessa maanantaiksi seuraavana arkipäivänä. Ylimääräiset kokoukset päätettiin pitää tarvittaessa.

Jaostot saivat itse päättää omien kokoustensa ajoista.

Lautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjojen tarkistajiksi valittiin kussakin kokouksessa kaksi jäsentä.

---

[1]) Kiint. ltk. 12. 1. 3 §. — [2]) S:n 30. 11. 2 335 §. — [3]) S:n 12. 1. 4 §. — [4]) S:n 12. 1. 27 §. — [5]) S:n 12. 1. 5 §. — [6]) S:n 23. 11. 2 276 §. — [7]) S:n 12. 1. 6 §.

Lautakunnan kokouksissa kulloinkin laadittu pöytäkirja pidettiin kokousta seuranneen viikon tiistaina ja jaostojen kokousten pöytäkirjat vuosineljänneksittäin yleisesti nähtävänä kiinteistötoimiston kansliaosastolla.

Ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen. Lautakunnan ilmoitukset ja kuulutukset päätettiin [1]) julkaista seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Svenska Demokraten, Työkansan Sanomat, Uusi Suomi ja Vapaa Sana.

Viranhaltijat. Kiinteistötoimiston toimistopäällikön avointa virkaa hoiti vuoden alusta sihteeri E. Ruutu ja huhtikuun 1 p:stä alkaen tonttiosaston päällikkö K. Pettinen [2]), kunnes virkaan valittiin elokuun 1 p:stä diplomi-insinööri A. Lippa [3]). Kansliaosaston tilapäiseksi toimistoapulaiseksi valittiin rouva I. A. Skutnabb vuoden loppuun [4]). Tonttiosaston apulaispäällikkö R. Holm määrättiin hoitamaan oman toimensa ohella tonttiosaston päällikön virkaa [5]) ja 35. palkkaluokan tilapäiseksi osastosihteeriksi valittiin lainopin kandidaatti M. H. Hämesalo helmikuun 1 p:n ja heinäkuun 31 p:n väliseksi ajaksi [6]). Asemakaavaosastoon valittiin I apulaisasemakaava-arkkitehdiksi diplomi-arkkitehti O. Stenius 16. 3. alkaen 100 000 mk:n indeksiin sidotusta kuukausipalkasta [7]), 42. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri A. Koivu [8]), 41. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri S. Tuomi [9]) sekä tilapäiseksi insinööriksi diplomi-insinööri P. Eloniemi 16. 4. alkaen vuoden loppuun 64 000 mk:n kuukausipalkasta [10]). Kaupunkimittausosastoon valittiin 34. palkkaluokan mittausteknikoksi V. O. Teittinen [11]), 33. palkkaluokan tilapäisiksi laskijoiksi T. Virtanen, U. K. Hänninen ja J. Rope [12]), 21. palkkaluokan tilapäisiksi piirtäjiksi L. R. Ketola, M. K. Jukola, T. S. Jouppi, R. E. Hänninen, R. Wahl ja K. K. Ollikainen [12]), jonka erottua H. Toivanen [13]), 32. palkkaluokan laskijan viransijaiseksi filosofian kandidaatti I. Sarhio [12]), jonka erottua herra E. Pesonen [14]), 31. palkkaluokan mittausteknikoksi P. Savela [15]) ja viransijaiseksi J. Järvi [16]), 31. palkkaluokan kartoittajan virkaan H. Eskelin [17]) sekä tilapäiseksi insinööriksi diplomi-insinööri S. Sarsa 8. 6. alkaen 58 640 mk:n sopimuspalkasta [18]). Talo-osaston päällikkö U. Kallio pidätettiin virantoimituksesta Kaivohuoneen korjaustutkimusten vuoksi ja apulaispäällikkö M. Finskas määrättiin hoitamaan hänen tehtäviään oman toimensa ohella 1. 4. alkaen ja yksinomaisena tehtävänään 1. 6. alkaen [19]). Apulaispäällikön sijaiseksi valittiin 1. 9. varatuomari P. Sunila 38. palkkaluokan peruspalkkaa vastaavasta palkkiosta [20]). Merkittiin, että halli- ja torikaupan valvoja P. O. Kivi ryhtyi hoitamaan virkaansa 1. 3. [21]). Talo-osastoon valittiin 27. palkkaluokan tilapäisen toimentajan virkaan herra K. R. Nyberg virkaa tekeväksi 1. 3. alkaen ja vakinaiseksi 1. 5. alkaen [22]), toimistonhoitajaksi kirjanpitäjä S. R. Saarikoski 16. 10. alkaen [23]), 26. palkkaluokan kirjanpitäjäksi toimistovirkailija M. E. Länsivaara 1. 1. 1954 alkaen [24]) sekä Hakaniemen kauppahallin hallikaitsijaksi E. F. Hintikainen 1. 10. alkaen [25]).

Joukko kiinteistötoimiston eri osastoilla kertomusvuonna tilapäisinä viranhaltijoina toimineita henkilöitä määrättiin [26]) edelleen tilapäisinä hoitamaan entisiä virkojaan enintään v:n 1954 loppuun.

Sairauslomaa virkasäännön mukaisin palkkaeduin myönnettiin viranhaltijoille vuoden aikana 56 tapauksessa. Kaupunkiin työsopimussuhteessa oleville metsätalousosaston työntekijöille myönnettiin samoin lääkärintodistuksen perusteella sairauslomaa.

Virkavapautta täysin palkkaeduin nauttivat seuraavat viranhaltijat: asemakaavaosaston piirtäjät U. Oranne ja I. Kernen sekä kaupunkimittausosaston piirtäjät T. Hakio, I. Kailasvuori, A-L. Loiske, A. Nurminen ja H. Salonen maaliskuun 16 p:stä 20 p:ään osallistuakseen Turussa järjestettyihin Kunnallisten Mittausvirkailijain järjestämiin kursseihin, jonne lisäksi määrättiin kartanpiirustuspäällikkö O. Ihalainen huomioitsijaksi maaliskuun 18 p:stä 20 p:ään [27]); vt. kaupungingeodeetti L. Kärkkäinen huhtikuun 20 p:stä 30 p:ään Teollisuuden työnjohto-opistossa toimeenpantuihin TS-ohjaajakursseihin osal-

---

[1]) Kiint. ltk. 12. 1. 7 §. — [2]) S:n 30. 3. 699 §, 8. 6. 1 121 §. — [3]) S:n 22. 6. 1 244 §. — [4]) S:n 9. 11. 2 152 §, 7. 12. 2 392 §. — [5]) S:n 8. 6. 1 121 §. — [6]) S:n 26. 1. 161 §, 9. 2. 305 §. — [7]) S:n 9. 3. 531 §. — [8]) S:n 8. 6. 1 120 §. — [9]) S:n 19. 10. 2 004 §, 16. 11. 2 247 §. — [10]) S:n 23. 3. 618 §. — [11]) S:n 12. 1. 24 §. — [12]) S:n 12. 1. 25 §. — [13]) S:n 23. 11. 2 311 §, 21. 12. 2 559 §. — [14]) S:n 14. 9. 1 710 §, 21. 9. 1 777 §. — [15]) S:n 9. 3. 526 §. — [16]) S:n 16. 3. 571 §. — [17]) S:n 20. 4. 776 §. — [18]) S:n 26. 5. 1 019 §, 30. 11. 2 366 §. — [19]) S:n 30. 3. 699 §, 15. 6. 1 182 §. — [20]) S:n 10. 8. 1 467 §. — [21]) S:n 23. 2. 421 §. — [22]) S:n 16. 3. 573 §, 4. 5. 876 §. — [23]) S:n 12. 10. 1 946 §, 2. 11. 2 128 §. — [24]) S:n 14. 12. 2 504 §, 28. 12. 2 579 §. — [25]) S:n 14. 9. 1 714 §. — [26]) S:n 28. 12. 2 575 §. — [27]) S:n 2. 3. 504 §.

listumista varten [1]); asemakaavaosaston insinöörit V. Saarinen, A. Koivu ja P. Eloniemi sekä tonttiosaston insinööri R. Holm marraskuun 17 p:stä 21 p:ään osallistuakseen Rakennusinsinööriyhdistyksen järjestämiin kunnallisteknillisiin jatkokoulutuskursseihin [2]). Palkkalautakunnalle puollettiin lisäksi palkallisen loman myöntämistä omakotipuutarhaneuvoja E. Hakanpäälle ja siirtolapuutarhuri M. Nurmiselle opintomatkaa varten [3]).

Palkatonta virkavapautta myönnettiin [4]) seuraaville kaupunkimittausosaston viranhaltijoille: kartoittaja H. Eskelinille kesäkuun 29 p:stä heinäkuun 7 p:ään, laskija R. Hänniselle heinäkuun 27 p:stä elokuun 1 p:ään sekä piirtäjä R. Wahlille heinäkuun 31 p:stä elokuun 6 p:ään.

Vuoden aikana ryhdyttiin eräässä tapauksessa kurinpitotoimenpiteisiin tonttiosaston viranhaltijan suhteen, jolloin asianomaista rangaistiin virkasäännön 15. §:n nojalla pidättämällä hänet virantoimituksesta kuukauden ajaksi [5]).

Vuoden aikana myönnettiin anomuksesta ero kiinteistötoimiston päällikölle J. Savolaiselle maaliskuun 31 p:stä, asemakaavaosaston arkkitehdeille A. Piiraiselle lokakuun 1 p:stä [6]), R. Niemiselle marraskuun 1 p:stä [7]) ja I. Mikkolalle joulukuun 1 p:stä [8]), kaupunkimittausosaston tilapäiselle insinöörille J. Ala-Härköselle kesäkuun 1 p:stä [9]) sekä talo-osaston toimistonhoitajalle C. O. Lindellille syyskuun 1 p:stä alkaen [10]).

Kiinteistötoimiston vt. toimistopäällikön K. Pettisen vuosilomasijaiseksi määrättiin [11]) asemakaava-arkkitehti V. Tuukkanen. Samalla merkittiin kiinteistötoimiston osastopäälliköiden vuosilomat.

Lupa sivutoimen hoitamiseen. Palkkalautakunnalle puollettiin [12]) yhdeksässä tapauksessa luvan myöntämistä kiinteistötoimiston viranhaltijalle sivutoimen hoitamiseen.

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti [13]), että toimistopäällikkö tai hänen estyneenä ollessaan sihteeri hyväksyy 11. pääluokan I luvun kohtiin 1—5, 10—13, 19, 22 ja 24, VI luvun kohtiin 1, 2 ja 14 sekä VIII luvun kohtaan 2 kohdistuvat laskut; tonttiosaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy V lukuun sekä VI luvun kohtiin 9, 11 ja 19 kohdistuvat laskut; kaupunginagronomi tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupunginagronomi hyväksyy II lukuun ja VI luvun kohtaan 10 kohdistuvat laskut sekä allekirjoittaa osaston shekkitilin shekit; kaupunginmetsänhoitaja tai hänen estyneenä ollessaan apulaismetsänhoitaja hyväksyy III lukuun sekä VI luvun kohtiin 3 ja 12 kohdistuvat laskut; kaupungingeodeetti tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupungingeodeetti hyväksyy I luvun kohtiin 14—18, 21 ja 23 sekä VI luvun kohtaan 5 kohdistuvat laskut; talo-osaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy I luvun kohtiin 6—9 ja 20, IV luvun kohtiin 1—77 sekä VI luvun kohtiin 4, 7, 16 ja 17 kohdistuvat laskut.

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Lautakunta tarkasti [14]) kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakennusvelvollisuutta koskevat velkakirjat, jolloin todettiin, että puuttuvat velkakirjat oli luovutettu kuittausta vastaan velallisille, koska niissä määrätyt ehdot oli täytetty, tai lähetetty kiinnityksen hakemiseksi, kuoletusta varten tai muusta syystä kaupunginhallituksen asiamiesosastolle.

Asemakaavalain mukaisten vakuuksien asettaminen. Lautakunta määräsi tontinomistajille katumaan arvon sekä kadun ja viemärin rakentamiskustannusten korvaamisesta annettavien vakuuksien laadun ja määrän.

Sellaisissa tapauksissa, joissa kaupungin myymän tontin hintaan oli jo sisällytetty korvaukset, kiinteistötoimiston apulaissihteeri oikeutettiin [15]) antamaan tonttiosaston lausunnon mukaisesti todistus siitä, ettei mitään korvausvelvollisuuksia ollut eikä vakuuksia vaadittu.

Kansaneläkelaitoksen korttelissa n:o 30013 olevan tontin n:o 2 ja korttelissa 30014 olevien tonttien n:o 10 ja 14 suhteen lautakunta päätti [16]), ettei Kansaneläkelaitokselta vaadittu vakuutta katumaan arvon ja kadunrakentamiskustannusten korvaamisesta, mutta ko. laitoksen oli sitouduttava vastaamaan mainittujen korvausten suorittamisesta siinä

---

[1]) Kiint. ltk. 20. 4. 777 §. — [2]) S:n 2. 11. 2 093 §. — [3]) S:n 1. 6. 1 068 §. — [4]) S:n 22. 6. 1 246 §, 6. 7. 1 343 §. — [5]) S:n 13. 4. 710 §, 22. 6. 1 248 §. — [6]) S:n 31. 8. 1 603 §. — [7]) S:n 5. 10. 1 877 §. — [8]) S:n 2. 11. 2 123 §. — [9]) S:n 18. 5. 972 §, 26. 5. 1 019 §. — [10]) S:n 17. 8. 1 528 §. — [11]) S:n 22. 6. 1 247 §. — [12]) S:n 2. 2. 227, 228 §, 9. 2. 299 §, 16. 2. 364 §, 1. 6. 1 069 §, 24. 8. 1 560 §, 14. 9. 1 674 §, 9. 11. 2 146 §, 21. 12. 2 517 §. — [13]) S:n 12. 1. 8 §. — [14]) S:n 28. 12. 2 572 §. — [15]) S:n 6. 7. 1 344 §. — [16]) S:n 17. 8. 1 530 §.

tapauksessa, että tontit siirtyisivät toisen omistukseen eikä uusi omistaja antaisi korvauksen suorittamisesta lautakunnan hyväksymää vakuutta.

Teollisuustontin ostajan tai vuokraajan asuntojenrakentamisvelvollisuus eräissä tapauksissa. Lautakunta päätti [1]), että milloin teollisuus- tai varastotontti on luovutettu kaupungin alueella jo toimivan teollisuusyrityksen laajentamista varten eikä sanotun yrityksen henkilökunnan määrä laajennuksen johdosta entisestään lisäänny sinä aikana, minkä kuluessa yritykselle tontin luovutuksen yhteydessä määrätty asuntojenrakentamisvelvollisuus on täytettävä, tontin ostaja tai vuokraaja katsotaan sanotun määräajan umpeen kuluttua vapaaksi mainitun velvollisuuden täyttämisestä antamastaan sitoumuksesta, joka silloin vakuuksineen luovutetaan tontin ostajalle tai vuokraajalle takaisin.

Kiinteistölautakunnan hallinnossa olevan kiinteän omaisuuden kunnossapito. Kaupunginhallitus oli ehdottanut harkittavaksi, olisiko kutakin kiinteistöyksikköä varten määrättävä kaupungin palveluksessa oleva henkilö, jolle kuuluisi kiinteistössä ilmenneiden puutteellisuuksien ja vikojen ilmoittaminen viraston tai laitoksen päällikölle taikka hänen määräämälleen. Kiinteistölautakunta päätti [2]) saatuaan asiasta maatalous-, metsätalous- ja talo-osaston lausunnot, että sen alaisissa kiinteistöissä ilmenneiden puutteellisuuksien ja vikojen ilmoittamisessa ei oteta käytäntöön kaupunginhallituksen esittämää järjestelmää.

Selvitys niistä huoneistoista, tonteista ja maa-alueista, joiden vuokra oli käypää vuokraa alhaisempi. Kaupunginhallitus oli kehoittanut kiinteistölautakuntaa, milloin lautakunta sosiaalisista ym. syistä ei peri vuokraamistaan huoneistoista huoneenvuokrasäännöstelymääräysten mukaista vuokraa tai kun lautakunta on vuokrannut tontteja ja maa-alueita nimelli sestä tai käypää vuokraa alemmasta vuokrasta, esittämään tästä erillisen selvityksen ensi kerran v:n 1954 talousarvion laatimisen yhteydessä. Lautakunta päätti [3]) lähettää kaupunginhallitukselle kirjelmän, josta mm. ilmeni, että tonttiosaston selostuksen mukaan tonttien ja maa-alueiden osalta käyvän vuokran ja kannettavan vuokran välinen erotus oli 94 124 344 mk ja talo-osaston selostuksen mukaan huoneistojen osalta 11 779 311 mk.

Kiinteistölautakunnan v:n 1954 talousarvioehdotus päätettiin [4]) hyväksyä ja lähettää kaupunginhallitukselle.

Ratkaisemattomien asioiden luettelo. Kiinteistölautakunnan diaariin ennen marraskuun 1 p:ää 1952 merkityistä asioista laadittu luettelo tarkastettiin [5]) ja ne asiat poistettiin diaarista, jotka olivat rauenneet, loppuun suoritettu tai siirretty jonkin muun viranomaisen hoidettavaksi.

Henkilöauton ostaminen kiinteistötoimistolle. Lautakunta päätti [6]) valtuuttaa puheenjohtajansa T. Salmion yhdessä v.t. toimistopäällikön ja tonttiosaston päällikön kanssa ostamaan kiinteistötoimistolle henkilöauton, jolla ajettu matka ei saanut ylittää 15—20 000 km:ä eikä hinta 1 100 000 mk.

Käyttövarat. Käyttövaroistaan lautakunta myönsi mm. seuraavat määrärahat: yhteensä 52 635 mk kaupunkimittausosaston muuttokustannuksiin [7]); 34 000 mk kaupunkimittausosaston uuteen huoneistoon tarvittavien osoitekilpien hankkimiseen [8]); 1 000 mk entisen kaupunginmetsänhoitajan E. E. Erkkilän hautajaisadressiin [9]); 12 000 mk kukkien hankkimiseksi kaupunkimittausosastolle [10]); yhteensä 39 000 mk eräiden palokaivoalueiden vuokran maksamiseen [11]); 5 425 mk asemakaavaosaston muuttokustannuksiin [13]); 25 000 mk tonttiosaston muuttokustannuksiin [12]); 2 500 mk kukkien ostamiseen puheenjohtaja Ahvan 60-vuotispäivänä [14]); 254 000 mk joulukuusien pystyttämiseen samoille paikoille kuin aikaisempinakin vuosina ja lisäksi Malmin sairaalan pihalle ja Kulosaaren kirkon luo pystytettävien kuusien valaisinlaitteisiin [15]) sekä yhteensä 191 500 mk kadunnimikomitean asiantuntija- ym. palkkioihin [16]).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: kiinteistötoimiston käteiskassan hoitamista [17]), kadunnimikomitean sihteerin palkkioita [18]), tilapäisen työvoiman palkkaamista kiinteistötoimistoon [19]), arkkitehdin- ja insinöörinvirkojen täyttä-

[1]) Kiint. ltk. 18. 5. 974 §. — [2]) S:n 12. 1. 17 §. — [3]) S:n 28. 9. 1 792 §. — [4]) S:n 31. 8. 1 596 §. — [5]) S:n 23. 2. 426 §. — [6]) S:n 23. 2. 425 §. — [7]) S:n 26. 1. 160 §, 16. 3. 576 §, 23. 3. 611 §. — [8]) S:n 23. 2. 422 §. — [9]) S:n 2. 3. 477 §. — [10]) S:n 9. 3. 533 §. — [11]) S:n 23. 3. 609 §, 23. 3. 610 §. — [12]) S:n 20. 4. 774 §. — [13]) S:n 27. 4. 822 §. — [14]) S:n 5. 10. 1 896 §. — [15]) S:n 7. 12. 2 389 §. — [16]) S:n 28. 12. 2 576 §. — [17]) S:n 12. 1. 9 §. — [18]) S:n 12. 1. 12 §, 13. 4. 703 §, 6. 7. 1 340 §, 5. 10. 1 852 §, 28. 12. 2 573 §. — [19]) S:n 12. 1. 14 §, 16. 2. 362 §, 13. 4. 702 §, 18. 5. 970 §, 20. 7. 1 390 §, 10. 8. 1 468 §, 7. 12. 2 392 §.

mistä [1]), kiinteistöjen ostamista [2]), puutarhanhoitokurssien järjestämistä omakoti- ja siirtolapuutarhaviljelijöille [3]), maatalousosastolla sattuneen kassavajauksen korvaamista [4]), tonttiosaston rakennusneuvojan yksityisauton käyttämistä virkatehtävissä [5]), Suomen Kaupunkiliiton ansiomerkin jakamista [6]), Nybondsin tilasta ostetun alueen määräämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan [7]), kiinteistötoimiston hallinnassa olevien henkilöautojen myyntiä [8]), matka-avustusten myöntämistä [9]), kiinteistöjen myyntiä [10]), kiinteistötoimiston viransijaisuuksia [11]), osanottajien lähettämistä kiinteistöarviointikursseille Sigtunaan [12]), v:n 1954 talousarvioon kiinteistöjen ostoa varten varattavaa määrärahaa [13]), maksunlykkäyksen myöntämistä maanviljelijä A. Rehuselle [14]), saannon jättämistä kauppakirjan varaan pieniä määräaloja kaupungille ostettaessa [15]) sekä korvauksen suorittamista isännöitsijä V. Ahteelle läpikulkutalojen asuttamisen valmistelutöistä [16]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: eräiden oikeudenkäyntikulujen korvaamista [17]), toimistopäällikkö J. A. Savolaisen sairausloma-, ero- ja eläkeanomuksia [18]), aluevaihtoja [19]), Lemmilän tilan metsä- ja laidunmaa-alueen myyntiä [20]), kiinteistöjen ostoa [21]), Malminrinne 6:n vuokra-autoaseman »jonotusrahaa» [22]), Herttoniemeen rakennettavan osuuskauppakoulun vesi- ja viemärijohtokysymystä [23]), anomuksia saada omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta [24]), kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajien, kiinteän omaisuuden tarkastajien, vuositilintarkastajien ja revisiotoimiston v:n 1952 toimintakertomuksia [25]), kaupungin kiinteistöjen lämmöntarkkailun tehostamista [26]), Lauttasaaren katu- ja puistoalueiden luovuttamista kaupungille [27]), avustuksen myöntämistä erästä opintomatkaa varten [28]), rakennustoimiston johtosääntöehdotuksen 24 §:n 3. momenttia [29]), komiteoiden mietintöjä [30]), Kulosaaren sillan liittymistien rakentamista [31]) sekä Bengtsårin tilan hallintaa ja käyttöä [32]).

Järjestelytoimistolle annettiin [33]) lausunto kaupungin henkilökuntalehden julkaisemisesta.

2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupunginvaltuuston kiinteistöjä koskevien päätösten toimeenpano. Kaupunginvaltuuston kertomusvuonna tekemät päätökset [34]), jotka koskivat kiinteistöjen ostoa, aluevaihtoja sekä kiinteistöjen myyntiä ja vuokrausta, pantiin täytäntöön [35]). Joissakin tapauksissa toimeenpano siirtyi siksi, kunnes asemakaavan- tai tonttijaon muutos oli vahvistettu.

Oy. Shell Ab:n ja kaupungin välisen aluevaihtokirjan ehdot. Oy. Shell Ab:n kanssa kaupunginvaltuuston [36]) päätöksen mukaisesti tehtävään aluevaihtokirjaan päätettiin [37]) ottaa seuraavat ehdot:

5) kaupunki sitoutuu poistamaan tontin edessä olevan kahvikioskin heti, kun huoltoasema on valmistunut;

6) kaupunki ei luovuta Herttoniemen teollisuusalueen siitä osasta, joka jää Porvoontien eteläpuolelle, toista huoltoasemapaikkaa millekään muulle bensiiniyhtiölle;

8) Oy. Shell Ab:lle annetaan oikeus pystyttää mainospylväs Herttoniemen tien varrelle siihen saakka, kunnes uusi asemakaava olisi toteutettu.

Etelärantatien leventämistä varten ostettavan alueen kauppakirjan ehdot. Ab. Badhusgatan 12 nimisen yhtiön esityksestä lautakunta päätti [38]), että Etelärantatien leventämistä

---

[1]) Kiint. ltk. 12. 1. 23 §, 2. 3. 476 §. — [2]) S:n 19. 1. 98 §, 26. 1. 163 §, 23. 3. 614 §. — [3]) S:n 26. 1. 159 §. — [4]) S:n 23. 2. 423 §. — [5]) S:n 23. 2. 424 §. — [6]) S:n 2. 3. 474 §, 4. 5. 873, 878 §. — [7]) S:n 30. 3. 662 §. — [8]) S:n 13. 4. 708 §. — [9]) S:n 4. 5. 879 §, 16. 6. 1 183 §, 6. 7. 1 347 §. — [10]) S:n 1. 6. 1 070 §. — [11]) S:n 30. 3. 699 §, 15. 6. 1 182 §. — [12]) S:n 6. 7. 1 345 §. — [13]) S:n 31. 8. 1 597 §. — [14]) S:n 9. 11. 2 151 §. — [15]) S:n 30. 11. 2 338 §. — [16]) S:n 21. 12. 2 522 §. — [17]) S:n 12. 1. 20 §. — [18]) S:n 12. 1. 26 §, 19. 1. 99 §. — [19]) S:n 9. 2. 302 §, 28. 9. 1 793 §. — [20]) S:n 9. 3. 528 §. — [21]) S:n 23. 3. 615 §, 16. 11. 2 214 §, 30. 11. 2 332 §, 7. 12. 2 390 §. — [22]) S:n 13. 4. 705 §. — [23]) S:n 4. 5. 875 §. — [24]) S:n 4. 5. 876 a §, 15. 6. 1 184 §. — [25]) S:n 26. 5. 1 017 §, 20. 7. 1 387 §, 31. 8. 1 593 §. — [26]) S:n 1. 6. 1 065 §. — [27]) S:n 1. 6. 1 066 §. — [28]) S:n 8. 6. 1 122 §. — [29]) S:n 10. 8. 1 465 §. — [30]) S:n 27. 4. 819 §, 10. 8. 1 466 §, 14. 9. 1 672 §, 14. 9. 1 673 §, 30. 11. 2 333 §. — [31]) S:n 5. 10. 1 854 §, 26. 10. 2 026 §. — [32]) S:n 19. 10. 1 969 §. — [33]) S:n 19. 1. 94 §. — [34]) Ks. I osan ss. 43—65. — [35]) Kiint. ltk. 12. 1. 13 §, 26. 1. 165 §, 9. 2. 303 §, 9. 3. 531 §, 23. 3. 609 §, 27. 4. 817 §, 11. 5. 916 §, 18. 5. 971 §, 26. 5. 1 016 §, 8. 6. 1 119 §, 22. 6. 1 244 §, 6. 7. 1 339 §, 20. 7. 1 385 ja 1 391 §, 17. 8. 1 527 §, 24. 8. 1 572 §, 31. 8. 1 594 §, 21. 9. 1 736—1 738 §, 28. 9. 1 797, 1 798 ja 1 800 §, 5. 10. 1 851 §, 26. 10. 2 027 §, 16. 11. 2 217 §, 23. 11. 2 275 §, 30. 11. 2 335 ja 2 337 §, 14. 12. 2 450 §, 28. 12. 2 574 §. — [36]) Ks. I osan s. 49. — [37]) Kiint. ltk. 15. 6. 1 187 §. — [38]) S:n 27. 7. 1 443 §.

varten korttelin n:o 101 tontista n:o 4 ostettavasta 129.5 m²:n suuruisesta alueesta yhtiön kanssa tehtävään kauppakirjaan otetaan seuraavat ehdot:

1) ostaja sitoutuu sallimaan myydyllä alueella sijaitsevan saostuskaivon jäämisen paikoilleen sekä laittamaan jalkakäytävään sellaisen aukon, että kaivoa voidaan vastaisuudessa esteettömästi käyttää ja puhdistaa;

2) ostaja sitoutuu rakentamaan lisäporrastasoja siihen portaikkoon, joka johtaa jalkakäytävältä rakennuksen kulmassa olevaan liikehuoneistoon, mikäli jalkakäytävän taso tulee nykyisestään alennettavaksi; ja

3) mikäli ostaja tämän jälkeen tulee vaatimaan mainitun, kaupungin maalle jäävän portaan poistamista tai sen muuttamista, tulee ostajan kustantaa korjaukset ja muutostyöt, mitkä ovat välttämättömiä sisäänkäynnin asianmukaiselle järjestämiselle rakennuksen kulmasta.

Erään välirahan vahvistaminen. Lautakunta päätti [1]), että filosofian kandidaatti A. K. Paasivuoren suoritettava väliraha otetaan kaupunginvaltuuston 17. 12. 1952 päättämää aluevaihtoa koskevaan vaihtokirjaan 107 880 mk:n suuruisena.

Huutokaupalla myydyt tontit. Kertomusvuonna myytiin Pohjois-Haagan asuntoalueelta perustettavia asuntoyhtiöitä varten seuraavat tontit:

Kortteli	Tontti	Ostaja	Tontin arviohinta, mk	Tontin myyntihinta, mk
29102	1	Liikemies A. V. Olin [2])	1 497 600	1 620 000
»	2	Rakennusmestari V. Kalervo [3])	1 875 900	1 875 900
29105	1	» H. Huldén [3])	1 682 000	1 682 000
»	2	» H. Huldén [4])	1 672 000	2 200 000
29106	2	Rakennustoimisto Clas Thunberg [5])	2 405 000	2 405 000
29110	6	Rakennusmestari A. Euramaa [6])	1 611 600	1 620 000
»	7	» H. Huldén [2])	1 557 300	2 700 000
29122	1	Rakennustoimisto O. Karme [7])	6 976 000	8 000 000
29125	2	Rakennusmestari O. Karjalainen [4])	1 360 000	2 100 000
29126	3	Diplomi-insinööri A. Aalto [8])	1 360 000	1 360 000

Tontin myyntipäätöksen peruuttaminen. Lautakunta päätti [9]) peruuttaa 3. 12. 1951 tekemänsä päätöksen, joka koski Pohjois-Haagan korttelin n:o 29105 tontin n:o 2 myymistä rakennusmestari V. Pirjolalle sekä julistaa Pirjolan suorittaman 40 000 mk:n käsirahan kaupungille menetetyksi.

Samoin lautakunta päätti [10]) peruuttaa 7. 7. 1952 tekemänsä päätöksen, joka koski Pohjois-Haagan korttelin n:o 29105 tontin n:o 1 myymistä teknikko P. Saxellille sekä julistaa ostajan suorittaman 150 000 mk kaupungille menetetyksi.

Tonttien luovuttaminen maanhankintalain tarkoituksiin. Lautakunta päätti [11]) luovuttaa asemakaavaosaston laatiman asemakaavasuunnitelman mukaisesti 10 uutta asuntotonttia Laajalahden alueelta maanhankintalain tarkoituksiin.

Maansaantiin oikeutetuille rakennettavia kerrostaloja varten päätettiin [12]) varata seuraavat tontit: Herttoniemestä korttelin n:o 13 tontit n:o 1—4 sekä korttelin n:o 43210 tontit n:o 1 ja 2, Oulunkylästä korttelin n:o 28141 tontti n:o 1 ja korttelin n:o 28142 tontit n:o 1 ja 2 sekä Pohjois-Haagan II alueen korttelin n:o 29133 tontit n:o 1—8.

Lautakunta päätti [13]) luovuttaa Alppikylästä tontteja maanhankintalain tarkoituksiin maanlunastuslautakunnan määräämistä hinnoista. Yksikköhinnat vaihtelivat 39 mk:sta 42 mk:aan neliömetriltä.

Päätettiin [14]) hyväksyä maanlunastuslautakunnan määräämät maanhankintalain tarkoituksiin luovutettavien tonttien yksikköhinnat, jotka olivat Talin-Lassaksen alueella 60—75 mk/m² ja Puotinkylän alueella 45—60 mk/m².

---

[1]) Kiint. ltk. 12. 10. 1 900 §; ks. v:n 1952 kert. I osaa. — [2]) Kiint. ltk. 5. 10. 1 861 §. — [3]) S:n 27. 7. 1 441 §. — [4]) S:n 9. 11. 2 161 §. — [5]) S:n 24. 8. 1 576 §. — [6]) S:n 12. 10. 1 908 §. — [7]) S:n 14. 12. 2 461 §. — [8]) S:n 21. 12. 2 527 §. — [9]) S:n 9. 3. 543 §. — [10]) S:n 12. 10. 1 919 §. — [11]) S:n 12. 1. 36 §. — [12]) S:n 9. 2. 315 §, 21. 12. 2 531 §. — [13]) S:n 18. 5. 988 §. — [14]) S:n 29. 6. 1 319 §.

Maanhankintalain mukaan myydyt tontit. Maanhankintalain mukaan myytiin kertomusvuonna tontteja seuraavasti:

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
Alppikylä, kortt. n:o A, tontti n:o 1	Asentaja N. P. Vesterinen [1]	1 567	62 700
S:n kortt. n:o A, tontti n:o 2	Hienomekaanikko P. K. Hytönen [2]	1 476	59 100
» » » B, » » 1	Liikemies S. O. Laaksonen [3]	1 555	62 200
» » » B, » » 2	Hienomekaanikko P. K. Hytönen [3] *)	1 561	65 500
» » » B, » » 2	Putkiasentaja V. Kanerva [4]	1 561	62 500
» » » B, » » 3	Autonkuljettaja P. M. Pihl [3]	1 531	61 300
» » » B, » » 4	Viilaaja P. Mokki [3]	1 548	62 000
» » » B, » » 5	Kirvesmies V. N. Nummela [3]	1 595	63 800
» » » C, » » 1	Puutarhuri U. V. Salminen [1]	1 487	61 000
» » » C, » » 2	Autonkuljettaja V. O. Ala-Marttila [3]	1 646	67 500
» » » C, » » 3	Insinööri K. A. O. Reijonen [3]	1 563	64 100
» » » C, » » 4	Insinööri E. I. Tirronen [3]	1 641	67 300
» » » C, » » 5	Viilaaja K. A. Tiitinen [3]	1 563	64 100
» » » D, » » 1	Putkimies Y. M. Laasonen [3]	1 670	68 500
» » » D, » » 2	Seppä V. N. Laine [3]	1 532	62 800
» » » D, » » 3	Varastonhoitaja U. E. Karlen [3]	1 532	64 800
» » » D, » » 4	Autonkuljettaja V. Saarinen [3]	1 575	64 600
» » » D, » » 5	Kirvesmies K. V. Kolehmainen [2]	1 499	61 500
» » » E, » » 1	Lämmittäjä E. E. Koski [2]	1 530	59 700
» » » E, » » 3	Hioja O. E. Mustonen [3]	1 500	58 500
» » » E, » » 4	Työntekijä E. S. Huttunen [3]	1 500	58 500
» » » F, » » 1	Levyseppä V. Multanen [1]	1 382	54 000
» » » F, » » 4	Työntekijä O. Linna [3]	1 808	70 500
» » » G, » » 1	Työntekijä K. A. Kokko [3]	1 746	68 100
» » » G, » » 2	Työnjohtaja N. N. Vesarto [5]	1 548	60 400
» » » G, » » 3	Kivenkaivertaja J. Silfsten [1]	1 564	61 000
» » » H, » » 3	Puuseppä F. V. Nummila [6]	1 560	61 000
» » » H, » » 4	Talonmies A. Serow [3]	1 560	60 800
» » » I » » 1	Teknillinen neuvoja U. O. Nieminen [3]	1 546	65 000
» » » I, » » 2	Peltiseppä O. V. Granberg [1]	1 516	63 700
» » » I, » » 4	Putkiasentaja A. A. Nikunen [3]	1 606	67 500
» » » I, » » 5	Työnjohtaja R. K. Järvinen [3]	1 571	66 000
» » » I, » » 6	Kivityöntekijä K. F. Hellgren [3]	1 468	61 700
» » » I, » » 7	Kirvesmies P. Rauhovirta [3]	1 545	64 900
» » » K, » » 1	Työntekijä V. V. Hirvonen [3]	1 425	59 900
» » » K, » » 2	Koneenhoitaja V. O. Paananen [3]	1 485	62 400
» » » K, » » 3	Muurari M. U. Kyllönen [1]	1 500	63 000
» » » K, » » 4	Yövartija P. J. Laaksonen [3]	1 486	62 400
» » » K, » » 5	Kirjanpainaja K. I. Kallio [1] *)	1 448	61 000
» » » K, » » 5	Työntekijä E. M. Rönn [5]	1 448	60 800
» » » K, » » 6	Työntekijä E. M. Rönn [3] *)	1 822	76 500
» » » K, » » 6	Asentaja H. Viheriälehto [1] *)	1 822	76 600
» » » K, » » 7	Asentaja H. Viheriälehto [2]	1 688	71 000
Etelä-Kaarela, kortt. n:o 33026, tontti n:o 7	Luutnantti R. A. Laine [7]	1 695	85 000
S:n kortt. n:o 33026, tontti n:o 8	Raitiovaunukuljettaja R. J. Saarinen [7]	1 665	83 300
» » » 33026, » » 9	Johtaja Y. A. Mailander [7]	1 665	83 300
» » » 33031, » » 3	Autonkuljettaja E. I. Paavilainen [8]	1 630	81 500
» » » 33032, » » 2	Viilaaja K. J. Virta [7]	1 865	93 300
» » » 33035, » » 7	Työnjohtaja V. I. Turunen [9]	2 340	105 300
» » » 33068, » » 1	Vahtimestari V. K. Havu [9]	1 600	64 000
» » » 33068, » » 5	Talonmies T. Pohjavuori [10]	2 080	93 000
» » » 33069, » » 5	Työntekijä M. Lehtinen [10]	1 596	70 000
» » » 33069, » » 6	Autonkuljettaja V. R. Talvinen [10]	1 641	65 000
» » » 33070, » » 7	Vääpeli V. A. Tiitta [10]	1 443	57 000
» » » 33070, » » 8	Autonkuljettaja E. O. Salminen [11]	1 705	68 000
» » » 33071, » » 2	Autonkuljettaja E. E. Este [11]	1 940	77 000
» » » 33104, » » 3	Ostopäällikkö K. I. S. Ekelund [12]	1 480	69 000

[1]) Kiint. ltk. 15. 6. 1 202 §. — [2]) S:n 6. 7. 1 366 §. — [3]) S:n 26. 5. 1 022 §. — [4]) S:n 23. 11. 2 295 §. — [5]) S:n 19. 10. 1 983 §. — [6]) S:n 20. 7. 1 409 §. — [7]) S:n 2. 2. 247 §. — [8]) S:n 12. 1. 46 §. — [9]) S:n 26. 5. 1 023 §. — [10]) S:n 19. 1. 123 §. — [11]) S:n 23. 3. 627 §. — [12]) S:n 20. 4. 785 §. — *) Kauppa rauennut.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m²	Myynti-hinta, mk
Etelä-Kaarela, kortt. n:o 33110, tontti n:o 7	Hitsaaja V. R. Merihiisi [1]	1 305	63 000
S:n kortt. n:o 33124, tontti n:o 1	Toimitusjohtaja T. A. Welling [2]	1 934	90 000
» » » 33124, » » 2	Viilaajanvaimo E. V. Raunola ja alaikäinen poika V. A. Keskinen [3]	1 798	84 000
» » » 33124, » » 3	Leskirouva T. M. Tähtinen ja lapset [2]	1 627	76 000
» » » 33124, » » 4	Leskirouva K. Karhu [4]	1 627	76 000
» » » 33125, » » 1	Johtaja M. Karppinen [3]	1 486	77 000
» » » 33125, » » 2	Konemestari T. E. Mäntyjärvi [5]	1 554	80 000
» » » 33128, » » 4	Rahastaja E. I. Westerling ja tytär [1]	1 541	80 000
» » » 33128, » » 5	Autonasentaja J. V. Ahonen [2]	1 629	76 000
» » » 33132, » » 2	Maalari J. E. Hirvilammi [3]	1 630	76 000
» » » 33132, » » 3	Autonkuljettaja O. V. Norrback [6]	1 924	90 000
» » » 33133, » » 2	Liikkeenharjoittaja O. P. Leino [5]	1 544	64 000
» » » 33133, » » 4	Sähköasentaja E. A. A. Turunen [1]	1 549	65 000
» » » 33134, » » 3	Radiomekaanikko L. A. Sonntag [5]	1 405	66 000
» » » 33136, » » 2	Leskirouva S. Salo [4]	1 515	71 000
» » » 33136, » » 3	Puuseppä M. Laapotti [5]	1 583	74 000
» » » 33136, » » 4	Vahtimestari T. A. Enckell [5]	1 646	77 000
» » » 33136, » » 5	Rakennusmestari A. A. Vauhkonen [2]	1 853	87 000
» » » 33136, » » 6	Uuttaaja L. E. Kaipainen [5]	1 751	82 000
» » » 33136, » » 7	Työnjohtaja I. Tukeva [5]	1 602	67 000
» » » 33136, » » 8	Autonkuljettaja M. O. Seppälä [5]	1 514	63 000
» » » 33136, » » 9	Autonkuljettaja T. A. Torvinen [5]	1 391	58 000
» » » 33136, » » 10	Liikeapulainen E. ja ylioppilas R. M. Niinistö [5]	1 452	53 000
» » » 33136, » » 11	Varastonhoitaja M. Nordfors [5]	1 482	62 000
» » » 33136, » » 12	Matkatarkastaja A. J. Viertola [5]	1 424	59 000
» » » 33137, » » 1	Autonapumies J. Mahlman [5]	1 551	72 000
» » » 33137, » » 3	Autonkuljettaja P. Helle [7]	1 495	62 000
Laajalahti, kortt. n:o 89, tontti n:o 1	Professori A. T. Nikolainen [8]	1 914	195 300
S:n kortt. n:o 139, tontti n:o 14	Puuseppä A. Mäkinen [9]	11 547	808 300
» » » 142, » » 1	Toimistovirkailija T. A. A. Häggman [10]	1 465	87 900
» » » 142, » » 2	Rouva M. L. Ruusuoksa ja alaikäiset lapset [9]	1 415	70 800
» » » 142, » » 3	Leskirouva S-L. Harju ja alaikäiset lapset [10]	1 595	79 800
» » » 142, » » 6	Radiomekaanikko G. E. Eriksson [10]	1 470	73 500
» » » 142, » » 7	Rouva S. I. Fronden ja alaikäiset lapset [9]	1 385	69 300
» » » 142, » » 8	Konemestari R. H. Lappalainen [9]	1 350	67 500
» » » 142, » » 9	Rouva H. E. Koskinen ja alaikäiset lapset [10]	1 365	68 300
» » » 142, » » 10	Asentaja S. K. K. Taijala [9]	1 434	71 700
Mellunkylä, tontti n:o 1	Koneenhoitaja F. I. Nieminen [11]	1 270	52 500
» » » 2	Varastomies A. A. Metsälampi [12]	1 755	72 000
» » » 3	Leskirouva K. I. Tökker ja lapset [13]	1 458	59 400
» » » 4	Niklaaja K. K. Tuomisto [12]	1 458	59 000
» » » 5	Varastomies A. A. Hellström [13]	1 458	58 800
» » » 6	Raitiovaunukuljettaja O. U. Matilainen [11]	1 706	60 500
» » » 7	Konelatoja H. E. Oila [14]	1 660	68 100
» » » 8	Kivityöntekijä T. P. Rautanen [14]	1 545	63 500
» » » 9	Autoilija A. V. Berglund [15]	1 465	59 600
» » » 11	Jalkinetyöntekijä M. E. Tähkä [16]	1 430	58 000
» » » 13	Autonkuljettaja A. A. Hietanen [16]	1 280	53 000
» » » 17	Autonkuljettaja J. E. Lindström [11]	1 330	54 000
» » » 18	Palomies E. A. Burgman [13]	1 425	58 200
» » » 20	Koneidenhoitaja O. Pakarinen [16]	1 410	58 000
» » » 20	Palomies E. A. Burgman [12] *)	1 410	57 000

[1]) Kiint. ltk. 23. 3. 627 §. — [2]) S:n 20. 4. 785 §. — [3]) S:n 2. 2. 247 §. — [4]) S:n 19. 1. 123 §. — [5]) S:n 12. 1. 46 §. — [6]) S:n 26. 5. 1 023 §. — [7]) 12. 1. 46 §, 21. 9. 1 756 §, 12. 10. 1 925 §. — [8]) S:n 11. 5. 925 §. — [9]) S:n 19. 10. 1 984 §. — [10]) S:n 6. 7. 1 367 §. — [11]) S:n 16. 3. 582 §. — [12]) S:n 26. 1. 191 §. — [13]) S:n 23. 2. 433 §. — [14]) S:n 13. 4. 728 §. — [15]) S:n 4. 5. 885 §. — [16]) S:n 12. 1. 45 §. — *) Kauppa rauennut.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m²	Myynti-hinta, mk
Mellunkylä, tontti n:o 21	Työntekijä G. V. Kotkava [1])	1 315	54 000
» » » 24	Kirjaltaja K. V. Tikanto [2])	1 600	65 100
» » » 25	Eristäjä A. J. Niskanen [3])	1 500	53 000
» » » 26	Kivenkaivertaja K. J. Silfsten [4]) *)	1 345	47 300
» » » 26	Viilaaja E. R. Törnroos [5])	1 345	47 300
Puotinkylä, » » 20	Teknillinen apulainen B. G. Blom [6])	1 985	99 000
» » » 22	Valokuvaaja J. Utriainen [6])	1 205	54 000
Tali-Lassas, kortt. n:o 33012, tontti n:o 1	Palomies M. Parikka [7])	1 800	108 000
S:n kortt. n:o 33012, tontti n:o 2	Mekaanikko Å. O. Lindström [8])	1 530	91 800
» » » 33012, » » 3	Kirjaltaja K. O. Mäki [7])	1 430	100 100
» » » 33012, » » 4	Konelatoja R. A. Lampinen [9])	1 535	99 800
» » » 33012, » » 5	Lämmittäjä A. J. Hagel [7])	1 555	101 100
» » » 33012, » » 6	Putkityöntekijä O. A. Koponen [7])	1 745	113 500
» » » 33012, » » 7	Leskirouva M. Stolt, tullaaja S. A. Stolt ja rouva N. A. Sillanpää [10])	1 455	94 600
» » » 33013, » » 1	Kuvanveistäjä R. Gråsten [7])	1 500	97 500
» » » 33013, » » 2	Kapteeni S. V. Varmo [11])	1 780	133 500
» » » 33013, » » 3	Autonkuljettaja V. A. Björk [7])	1 595	103 700
» » » 33013, » » 4	Huoltomies V. V. Heiskanen [7])	1 850	120 300
» » » 33013, » » 5	Putkenasentaja E. E. Härmä [7])	1 940	145 500
» » » 33013, » » 6	Faktori L. Paronen [7])	1 555	116 700
» » » 33014, » » 1	Hinnoittelija K. H. Sjöblom [7])	1 840	138 000
» » » 33014, » » 2	Kaivertaja R. K. Salonen [7])	1 630	114 100
» » » 33015, » » 1	Rakennusmestari V. Saario [7])	2 065	144 600
» » » 33015, » » 2	Sähköasentaja T. O. Keimola [7])	1 815	136 200
» » » 33015, » » 3	Teknikko K. T. Vikström [7])	1 765	132 400
» » » 33015, » » 4	Verhoilija V. Keskinen [7])	1 830	137 300
» » » 33015, » » 5	Varastomies V. O. Tammela [7])	1 905	142 900
» » » 33015, » » 6	Huoltotarkastaja S. S. E. Laurema [7])	1 955	146 700
» » » 33016, » » 1	Esimies L. Mustonen [7])	1 470	88 200
» » » 33016, » » 2	Ilmoitusmestari J. F. Varmo [8])	1 765	105 900
» » » 33016, » » 3	Autonkuljettaja P. A. Saarenoja [7])	1 995	149 700
» » » 33016, » » 4	Työntekijä E. P. Heinonen [8])	1 995	149 700
» » » 33016, » » 5	Viilaaja S. T. Niinijärvi [7])	1 920	144 000
» » » 33016, » » 7	Naulaaja A. A. Henriksson [7])	1 820	136 500
» » » 33020, » » 4	Kirvesmies A. I. Jalonen [12])	3 978	298 350
Tuomarinkylä, kortt. n:o 35178, tontti n:o 4	Puuseppä T. Vuorela [13])	1 025	66 700
S:n kortt. n:o 35182, tontti n:o 1	Kirvesmies S. V. Nieminen [14])	2 670	160 200
Vartiokylä, tontti n:o 2	Everstiluutnantti K. Koski [15])	1 410	84 000
» » » 4	Venerakentaja V. E. Ekström [16])	1 480	74 000
» » » 5	Sorvaaja T. H. Lemberg [17])	1 310	65 000
» » » 7	Maalari O. E. Blid [17])	1 200	60 000
» » » 9	Peltiseppä K. O. Lindeman [16])	1 200	60 000
» » » 12	Varastomies A. A. Liukkonen [17])	1 340	73 000
» » » 14	Ekonomi A. A. Ahlroth [17])	1 260	69 000
» » » 15	Ekonomi A. E. Tötterman [17])	1 260	69 000
» » » 19	Johtaja L. O. Turunen [16])	1 210	60 000

Tontit myytiin maansaantiin oikeutetuille sillä ehdolla, että elleivät he olleet allekirjoittaneet kauppakirjaa kahden kuukauden kuluttua kiinteistölautakunnan myyntipäätöspäivästä, kauppa katsottiin rauenneeksi.

Tontteja koskevat kauppakirjat. Vuoden aikana päätettiin laatia tonttia koskeva kauppakirja rakennuslainojen järjestelyä varten yhdessä tapauksessa jo aikaisemmin, kuin tontin myyntiehdot edellyttivät [18]) ja yhdessä tapauksessa, jossa viivästyksestä huolimatta todettiin rakennusvelvollisuuden vaadittu osa täytetyksi [19]). Eräässä tapauksessa asetettiin määräpäivä, mihin mennessä myytävää tonttia koskeva kauppakirja oli allekirjoitettava [20]).

[1]) Kiint. ltk. 12. 1. 45 §. — [2]) S:n 16. 3. 582 §. — [3]) S:n 13. 4. 728 §. — [4]) S:n 4. 5. 885 §. — [5]) S:n 15. 6. 1 203 §. — [6]) S:n 6. 7. 1 368 §. — [7]) S:n 6. 7. 1 365 §. — [8]) S:n 19. 10. 1 985 §. — [9]) S:n 7. 12. 2 405 §. — [10]) S:n 19. 10. 1 985 §, 30. 11. 2 348 §, 7. 12. 2 405 §. — [11]) S:n 21. 12. 2 537 §. — [12]) S:n 4. 5. 886 §. — [13]) S:n 21. 12. 2 538 §. — [14]) S:n 26. 10. 2 045 §. — [15]) S:n 14. 9. 1 693 §. — [16]) S:n 26. 10. 2 046 §. — [17]) S:n 20. 7. 1 408 §. — [18]) S:n 4. 5. 887 §. — [19]) S:n 9. 11. 2 155 §. — [20]) S:n 20. 4. 778 §. — *) Kauppa rauennut.

Kiinnitysvakuudet. Lautakunta määräsi vuoden aikana lukuisissa tapauksissa tontin maksamattoman kauppahinnan tai vuokraehtojen täyttämisen vakuudeksi otettavan kiinnityksen määrän ja etuoikeusjärjestyksen.

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Niissä tapauksissa, joissa rakentamisvelvollisuus katsottiin täytetyksi, luovutettiin [1]) takaisin rakentamisvelvollisuuden vakuudeksi annetut velkakirjat.

Vuoden aikana annettiin kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja sekä tehtiin esityksiä ja päätöksiä [2]), jotka koskivat rakentamisvelvollisuuden täyttämiseksi asetetun määräajan pidentämistä, vahvistetun rakentamisvelvollisuuden muuttamista sekä laiminlyönnistä aiheutuneita korvauksia.

Rakennuslainat. Merkittiin tiedoksi toimenpiteisiin ryhtymistä varten Aravan ja sosiaaliministeriön päätökset, jotka koskivat kaupungin välittämiä asuntorakennuslainoja. Vuoden kuluessa käsiteltiin lisäksi lukuisia muita asuntorakennustoimintaa koskevia laina-asioita, kuten laina-anomuksia, lainojen postponoimista ja siirtämistä ym.

Aravalainojen jakaantuminen lainansaajan ammatin mukaan. Aravan tiedusteluun, miten aravalainat vv. 1949—1953 olivat jakaantuneet eri ammattialojen kesken, lähetetystä [3]) vastauksesta mainittakoon, että kaupungin 591 lainansaajasta suurimman osan muodostivat teollisuuden ja käsityöalan työntekijät, joita oli 129, seuraavina rakennusalan työntekijöitä 68, teollisuuden ja käsityön toimihenkilöitä 44, liikenteen työntekijöitä 40, valtion ja kunnallishallinnon toimihenkilöitä 36, kaupan, pankin ym. toimihenkilöitä 35, rakennusalan toimihenkilöitä 27, liikenteen toimihenkilöitä 23, yksityisiä liikennöitsijöitä 20 jne.

Tonttien varaaminen. Vuoden aikana varattiin anomuksesta suuri joukko tontteja asuntotarkoituksiin sekä tehdas- ja varastorakennuksia varten. Lisäksi jatkettiin joissakin tapauksissa aikaisemmin varatun tontin varausaikaa.

Maksunlykkäykset. Lautakunta myönsi [4]) anomuksesta tontin kauppahinnan lyhennykseen ja koron maksamiseen lykkäystä asianomaisten velkakirjojen määräysten mukaisesti. Eräässä tapauksessa puollettiin [5]) kaupunginhallitukselle lykkäyksen myöntämistä tontin kauppahinnan maksamiseen ja ehdotettiin viivästyskoroksi 8 %.

Vuokranmaksunlykkäystä myönnettiin [6]) eräissä tapauksissa sillä ehdolla, että vuokraaja suoritti erääntyneelle summalle 10 %:n viivästyskoron eräpäivästä maksupäivään.

Vuokralle annetut asunto- ja liiketalotontit. Kertomusvuonna annettiin vuokralle seuraavat asunto- ja liiketalotontit [7]a):

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
25. kaupunginosa, kortt. n:o 848, tontti n:o 1	Tarkastaja B. Roscher [8])	31. 1. 1955	300 000
		31. 12. 2000	[7]) 300 000
Herttoniemi, kortt. n:o 103, tontti n:o 1	Pankkivirkailija R. Panula [9])	31. 3. 1955	60 000
		31. 12. 2010	[7]) 10 000
S:n, kortt. n:o 103, tontti n:o 4	Tehtailija P. H. Huotari [10])	Kuten edellä	54 000
» » » 105, » » 3	Asunto-oy. Karhutie 21 [11])	» »	[7]) 9 000
		» »	17 000
		» »	[7]) 2 800
» » » 106, » » 4	Asunto-oy. Karhukallio [12])	» »	18 000
		» »	[7]) 3 000
» » » 106, » » 7	Asunto-oy. Sudenpesä [12])	» »	18 000
		» »	[7]) 3 000
» » » 109, » » 13	Asunto-oy. Susitie 25 [13])	» »	50 500
		» »	[7]) 8 400
» » » 129, » » 6	Lapin Elo Oy. [14])	» »	94 000
		» »	[7]) 15 700

[1]) Kiint. ltk. 23. 3. 623 §, 15. 6. 1 195 §. — [2]) S:n 9. 2. 324 §, 9. 3. 543 §, 22. 6. 1 261 §, 31. 8. 1 601 §, 19. 10. 1 987 §. — [3]) Tonttij. 26. 10. 468 §. — [4]) Kiint. ltk. 12. 1. 47 §, 23. 11. 2 294 §, 7. 12. 2 404 §. — [5]) S:n 9. 11. 2 156 §. — [6]) S:n 2. 2. 233 §, 23. 11. 2 280 §. — [7]) Indeksiin sidottu perusvuokra. — [7]a) Ks. myös I osan ss. 58—64. — [8]) Kiint. ltk. 20. 7. 1 393 §. — [9]) S:n 19. 10. 1 977 §. — [10]) S:n 17. 8. 1 536 §. — [11]) S:n 23. 11. 2 289 §. — [12]) Tonttij. 22. 4. 144 §. — [13]) Kiint. ltk. 21. 12. 2 526 §. — [14]) S:n 15. 6. 1 204 §, 28. 9. 1 801 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi, kortt. n:o 131, tontti n:o 2	Rakennusmestari O. Kauriinvaha [2])	Kuten edellä	84 000
		» »	[1]) 14 000
S:n, kortt. n:o 134, tontti n:o 4 ja 5	Teollisuus- ja rakennus Oy. Teora [3])	» »	152 000
		» »	[1]) 25 000
» » » 135, » » 6	Rakennusmestari L. Viding ja johtaja U. H. Salo [4])	» »	56 000
		» »	[1]) 9 500
Laajalahti, 400 m²:n lisäalue rakennussuunnitelman kortt. n:o 110 tontt. n:o 1	Viilaaja V. Hänninen [5])	31. 3. 1956	3 200
		31. 12. 1958	[1]) 3 200
Marttila, kortt. n:o 3, tontti n:o 11	Autonkuljettaja Y. Vuorinen [6])	30. 6. 1954	1 760
		31. 3. 1955	2 980
		31. 12. 2000	[1]) 1 490
S:n, kortt. n:o 5, tontti n:o 11	Laakapainaja A. Alatalo [6])	30. 6. 1954	2 870
		31. 3. 1955	4 850
		31. 12. 2000	[1]) 2 420
» » » 5, » » 12	Painajanapulainen E. Päivärinta [3])	Kuten edellä	2 730
		» »	4 600
		» »	[1]) 2 300
» » » 5, » » 35	Rakennusmestari V. Viisas [7])	31. 3. 1956	16 500
		31. 12. 2000	[1]) 16 500
» » » 6, » » 11	Liikennöitsijä T. Pesonen [8])	30. 6. 1954	1 870
		31. 3. 1955	3 160
		31. 12. 2000	[1]) 1 580
Pakila, kortt. n:o 135, tontti n:o 2	Työnjohtaja L. Silius [9])	31. 5. 1965	[1]) 995
		31. 12. 2000	[1]) 710
» » » 135, » » 3	Autoilija A. Korkeakoski [9])	Kuten edellä	[1]) 995
		» »	[1]) 710
Pirkkola, kortt. n:o 223, tontti n:o 41	Rouva R. Lahtinen [10])	31. 12. 2000	[1]) 1 550
S:n, kortt. n:o 223, tontti n:o 43	Rakennusmestari K. Salminen [11])	Kuten edellä	[1]) 1 550
» » » 223, » » 59	Ekonomi J. Saarinen [12])	» »	[1]) 1 550
» » » 223, » » 61	Rouva K. Liedenpohja [11])	» »	[1]) 1 440
Tuomarinkylä, kortt. n:o 35177, tontti n:o 12	Herra P. Tiusanen [13])	30. 6.1958	[1]) 22 000

Edellä olevassa taulukossa mainituista Pakilan tonteista oli puolet tarkoitettu rakennettavaksi ja puolet puutarhamaaksi, jonka vuokra-aika päättyi jo 31. 5. 1965. Vuokraajien oli suoritettava kertomusvuoden vuokramaksun yhteydessä tontilla suoritetuista maankaivuu- ja louhintatöistä tontin n:o 2 osalta 25 000 mk ja tontin n:o 3 osalta 35 000 mk. Vuokraajilla taas oli oikeus, kuitenkin korkeintaan vuoden ajan sen jälkeen kun kaupunki olisi rakentanut lopullisen vesijohdon, johon voitaisiin sallia tarjoilujohdon yhdistäminen, ottaa vettä kaupungin järjestämästä vesipostista 350 mk:n vuotuisesta korvauksesta. Lisäksi kaupungilla tai sen määräämällä oli vuokra-aikana oikeus vuokraajia enempää kuulematta: a) suorittaa tontilla tai siitä enintään sadan metrin etäisyydellä tutkimuksia kivennäislöydösten selville saamiseksi; b) vallata vuokra-alueella tai siitä enintään sadan metrin etäisyydellä tavatut kivennäislöydökset 50 v:n aikana vuokrauspäätöspäivästä lähtien sekä c) saada vuokra-alue ja sitä sadan metrin leveydeltä ympäröivä vyöhyke joko kokonaan tai osittain liitetyksi mahdollisesti muodostettavaan kaivospiiriin vuokra-alueella tai sen läheisyydessä tavatun kivennäislöydöksen hyväksikäyttämistä varten.

Taulukossa mainitun Tuomarinkylän tontin vuokraehdoista mainittakoon lisäksi, että tontille oli rakennettava kahden vuoden kuluessa vuokraoikeuden menettämisen uhalla kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukainen asuin- ja liiketalo, että kaupunki vastasi tontin osalle tulevista tie-, katu-, viemäri- ja vesijohtokustannuksista, mutta vuokraajan oli vastattava tien ja kadun kunnossapidosta.

Kaarelan kartanon vuokralleanto. Kaarelan kartanon rakennukset ja alueet päätettiin [14])

[1]) Indeksiin sidottu perusvuokra. — [2]) Kiint. ltk. 26. 10. 2 040 §. — [3]) S:n 28. 9. 1 809 §. — [4]) S:n 30. 11. 2 344 §. — [5]) S:n 26. 10. 2 043 §. — [6]) Tonttij. 2. 4. 139 §. — [7]) Kiint. ltk. 26. 5. 1 035 §. — [8]) Tonttij. 6. 6. 237 §. — [9]) S:n 2. 4. 138 §. — [10]) S:n 21. 5. 197 §. — [11]) S:n 2. 4. 140 §. — [12]) S:n 6. 6. 238 §, 11. 9. 358 §. — [13]) Kiint. ltk. 15. 6. 1 190 §. — [14]) S:n 26. 1.165 §; ks. I osan s. 61.

vuokrata Maatalouskoneiden tutkimussäätiölle maataloustarkoituksiin vuokrattavia maa-alueita koskevien ja valtuuston määräämien tavanmukaisten vuokraehtojen lisäksi seuraavilla kiinteistölautakunnan 3. 11. 1952 hyväksymillä ehdoilla:

1) Vuosivuokrasta on kertomusvuonna maksettava puolet maaliskuussa ja toinen puoli heinäkuussa. Sen jälkeen vuosivuokra on kunakin kalenterivuonna maksettava puolivuosittain etukäteen.

2) Vuokran suuruus on riippuvainen sosiaalisen tutkimustoimiston laskemasta virallisesta elinkustannusindeksistä, jossa lokakuu 1951 on 100 siten, että vuotuinen vuokramäärä on korotettava tai alennettava yhtä monella täydellä 10 %:lla kuin virallinen elinkustannusindeksi on edellisen vuoden syyskuussa täysissä 10 %:eissa korkeampi tai alhaisempi kuin perusindeksi. Perusvuosivuokrana pidetään 712 000 mk.

3) Vuokraus käsittää seuraavat rakennukset: päärakennuksen, Kivelän asuinrakennuksen, puuvajan, talli- ja sikalarakennuksen, saunan, Kivelän vajarakennuksen, kuivurin, perunakellarin sekä kahdeksan latoa.

Liiketalotontin vuokraaminen Etelä-Kaarelan asuntoalueelta maanviljelijä E. Åvallille. Kaupunginvaltuuston [1]) päätöksen mukaisesti päätettiin [2]) maanviljelijä E. Åvallille vuokrata Etelä-Kaarelasta korttelin n:o 33039 tonttia n:o 17 vastaava alue valtuuston päättämien ehtojen sekä tavanomaisten ehtojen lisäksi seuraavin ehdoin:

1) vuokra-aika alkaa 1. 5. 1953;

2) vuosivuokra on 1. 1. 1959 alkaen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100» siten, että indeksilukua 100 vastaava perusvuosivuokra on 24 750 mk ja että indeksivaihtelut otetaan huomioon ainoastaan täysinä kaksinakymmeninä;

3) kaupunki vastaa vuokratun alueen osalle tulevista tie-, katu-, viemäri- ja mahdollisista vesijohtokustannuksista ja kaupungilla on oikeus, mikäli tontin arvo mainittujen töiden johdosta tai muista syistä nousee, vastaavasti korottaa perusvuosivuokraa, ei kuitenkaan enempää kuin kolminkertaiseksi;

4) tien ja kadun kunnossa- ja puhtaanapitokustannuksista vastaa vuokramies.

Viikin pientenlastenkoulun alueen vuokraaminen. Lautakunta päätti [3]) vuokrata Viks Svenska Småbarnskoleförening -nimiselle yhdistykselle 1. 1. 1953 alkaen viideksi vuodeksi Viikin varasto- ja pienteollisuusalueen korttelin n:o 2 tontin n:o 4 yhdistyksen toimitaloa varten 1 000 mk:n vuosivuokrasta tavanomaisin huvila-alueiden vuokraehdoin. Yhdistys oli lisäksi velvollinen omalla kustannuksellaan muuttamaan kulkutiensä suunnitelman mukaiselle tiealueelle. Myöhemmin täydennettiin [4]) yhdistyksen vuokrasopimusta siten, että yhdistys luovutti kaupungille vuokra-alueestaan marraskuun 1 p:stä lähtien viereisen varastoalueen järjestelyn vaatiman 150 m²:n suuruisen alueen.

Alueen vuokraaminen kauppapuutarhaa varten. Puutarha-arkkitehtitoimisto Paul Olssonille päätettiin [5]) vuokrata toukokuun 1 p:stä 1 000 m²:n suuruinen alue Porvoontien ja Marjaniemen siirtolapuutarhan välistä 40 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaikana kolme kuukautta, taimien myyntipaikaksi sillä ehdolla, että mikäli alue aidattaisiin, se oli aidattava harvalla aidalla.

Lisäalueen vuokraaminen Asunto Oy. Pohjolankatu 43 -nimiselle yhtiölle. Lautakunta päätti [6]) vuokrata Asunto Oy. Pohjolankatu 43 -nimiselle yhtiölle Käpylästä Peltolantiestä sen n. 600 m²:n suuruisen alueen, joka on korttelin n:o 815 kaakkoisrajan kohdalla, 6 000 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta, molemminpuolinen irtisanomisaika kuusi kuukautta.

Lisäalueen vuokraaminen konttoripäällikkö J. Lukkalalle. Lautakunta päätti [7]) vuokrata konttoripäällikkö J. Lukkalalle 1. 1. 1953—31. 12. 1955 väliseksi ajaksi 1 350 mk:n vuosivuokrasta 180 m²:n suuruisen alueen Vartiokylän tiloista R.T. 53 RN 2^{572} ja R.T. 54 RN 2^{573} liitettäväksi lisäalueena hänen omistamaansa tonttiin. Alueen myynti saattoi tulla kysymykseen vasta sen jälkeen, kun Marjaniemen asemakaava olisi vahvistettu.

Pihamaan laajentamista varten päätettiin [8]) vuokrata rouva M. Mickelssonille Pakilasta, Tuusulantien varrelta n. 1 300 m²:n suuruinen alue, irtisanomisaikana kolme kuukautta, 1 000 mk:n vuosivuokrasta sillä ehdolla, että alue oli pidettävä siistissä kunnossa.

Vesilaitoksen Herttoniemen pumppuasema. Lautakunta päätti [9]) luovuttaa toistaiseksi

---

[1]) Ks. I osan s. 59. — [2]) Kiint. ltk. 23. 3. 609 §. — [3]) S:n 2. 2. 232 §. — [4]) S:n 28. 9. 1 816 §. — [5]) S:n 9. 3. 537 §. — [6]) S:n 18. 5. 985 §. — [7]) S:n 21. 12. 2 533 §. — [8]) Tonttij. 22. 1. 51 §. — [9]) Kiint. ltk. 12. 10. 1 911 §.

Herttoniemestä, Hirvitien ja Herttoniementien välistä vesilaitoksen pumppuasemaa varten tarvittavan alueen 1 000 mk:n vuositilitysvuokrasta sekä hyväksyä puolestaan esitetyt pumppuaseman piirustukset.

Sähkölaitoksen työmaaparakkialue. Sähkölaitokselle vuokrattiin [1]) työmaaparakkia varten alue Degeröntien varrelta maaliskuun 16 p:stä alkaen, irtisanomisaikana kolme kuukautta, 6 000 mk:n tilitysvuokrasta vuodessa.

Muuntamot. Sähkölaitokselle päätettiin [2]) luovuttaa tarvittavat alueet kahtakymmentä kaupungin eri puolille rakennettavaa muuntamoa varten. Lisäksi lautakunta hyväksyi puolestaan sähkölaitoksessa laaditut muuntamoiden piirustukset.

Osakeyhtiö Malmin Sähkölaitokselle päätettiin [3]) vuokrata muuntamoa varten tarvittava alue Reimarsin tilasta RN 3[1], Konalan- ja Jännetien kulmauksesta huhtikuun 1 p:stä toistaiseksi 1 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaikana kolme kuukautta.

Virkistysalueet. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan käyttöön päätettiin [4]) luovuttaa kesävirkistyalueeksi n. 5.5 ha ns. Kulomaan alueelta, Kulosaaren kartanon pohjoispuolelta toistaiseksi korvauksetta sillä ehdolla, että yhdistys huolehtii alueen hyvästä hoidosta virkistysalueilla noudatettavaksi määrättyjen periaatteiden mukaisesti. Sittemmin päätettiin [5]) alue laajentaa 6.6 ha:n suuruiseksi tammikuun 1 p:stä 1954 sillä ehdolla, että virkistysalueen majojen yhteistä lukumäärää saatiin lisätä vain enintään 30:llä ja että majoja lisäalueelle sijoitettaessa oli noudatettava metsätalousosaston määräyksiä.

Samalla kun lautakunta päätti [6]) vuokrata kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti Helsingin poliisilaitoksen kesäkotiyhdistykselle Lauttasaaresta, Länsiulapanniemen puistoalueelta yleisen rakennuksen paikan 25 vuodeksi, päätettiin [7]) muuttaa Helsingin Poliisien yhdistykselle ennestään Lauttasaaresta vuokratun virkistysalueen vuokrasopimusta siten, että vuokra-alueen suuruudeksi merkittiin 2.85 ha entisen 2.87 ha:n sijasta. Vuokrasopimus siirrettiin [8]) lisäksi Helsingin poliisilaitoksen kesäkotiyhdistyksen nimiin.

Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin alaosastolle Lauttasaaresta vuokratun virkistysalueen sopimusta päätettiin [6]) muuttaa siten, että vuokra-alueen suuruudeksi merkittiin 2.94 ha entisen 3.02 ha:n asemesta.

Helsingin kaupungin virkamiesyhdistykselle päätettiin [9]) luovuttaa virkistysalueeksi n. 1.3 ha:n suuruinen lisäalue Laajasalon Stansvikin tilasta korvauksetta toistaiseksi, irtisanomisaikana yksi vuosi, seuraavin ehdoin:

1) aluetta saadaan käyttää vain yhdistyksen jäsenten virkistysalueena ja sille saavat rakentaa vain yhdistyksen jäsenet hyväksyttyjen tyyppien mukaisia majoja esitetyn suunnitelman mukaisesti;

2) aluetta ei saa aidata eikä ympäristöstä saa vallata eristettyjä alueita;

3) yhdistyksen on tehokkaasti huolehdittava järjestyksestä ja kurin säilymisestä alueella sekä valvottava, ettei kasvillisuudelle aiheuteta vahinkoa ja että yhdistyksen jäsenet noudattavat rakentaessaan tyyppipiirustuksia;

4) yhdistyksen on huolehdittava siitä, että alue ympäristöineen pysyy siistinä ja että sille pystytetyt majat pidetään hyvässä kunnossa ja siististi maalattuina;

5) erillisiä varasto- tai muita rakennelmia ei alueelle saa pystyttää, eikä myöskään rakentaa mitään lisäkkeitä majoihin;

6) yhdistyksen on vuosittain nimitettävä henkilö, joka vastaa ko. ehtojen täyttämisestä;

7) yhdistyksen tulee majapaikkoja luovuttaessaan sisällyttää luovutussopimuksiin ne ehdot, jotka kiinteistölautakunnalle on esitetty, sekä niihin seuraavan sisältöinen lisäys: »majan omistaja ei saa vuokrata majaa kenellekään yhdistykseen kuulumattomalle, mutta sen sijaan hänellä on oikeus yhdistyksen hallituksen hyväksymillä kohtuullisilla ehdoilla luovuttaa majansa enintään yhden kesäkauden ajaksi jollekin toiselle yhdistyksen jäsenelle».

Helsingin Nuorten Demokraattisen järjestön vuokraoikeus Kulosaaressa sijaitsevaan hehtaarin suuruiseen kesänviettoalueeseen sanottiin irti joulukuun 31 p:stä ja yhdistykselle päätettiin [10]) vuokrata tammikuun 1 p:stä 1954 entisen vuokra-alueen luoteiskulmasta

---

[1]) Kiint. ltk. 2. 3. 479 §. — [2]) S:n 18. 5. 987 §, 24. 8. 1 565 §. — [3]) S:n 2. 3. 483 §. — [4]) S:n 26. 1. 180 §. — [5]) S:n 21. 9. 1 762 §. — [6]) S:n 16. 2. 382 §; ks. I osan s. 61. — [7]) Kiint. ltk. 28. 9. 1 797 §. — [8]) S:n 23. 11. 2 281 §. — [9]) S:n 26. 1. 188 §, 22. 6. 1 268 §. — [10]) S:n 21. 9. 1 762 §.

2 500 m²:n suuruinen uusi alue enintään yhtä majoitusparakkia ja kahta viikonloppumajaa varten 1 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaikana kolme kuukautta ja lisäehtona, että entisen alueen oli oltava 31. 12. 1953 mennessä siistitty ja sillä eteläisimpänä sijainnut maja siirretty uudelle vuokra-alueelle. Marraskuun 16 p:stä päätettiin [1]) ko. kesänviettoalueen vuokraoikeus siirtää Suomen Demokraattisen Nuorisoliiton Helsingin ja Uudenmaan Piirijärjestön nimiin.

Lammassaari. Lautakunta päätti [2]) vuokrata Lammassaaren maaliskuun 16 p:stä 1953 viideksi vuodeksi Raittiusyhdistys Koitolle samasta vuokrasta ja muuten samoin ehdoin, kuin alue aikaisemminkin oli ollut yhdistyksellä vuokralla, paitsi ettei alueeseen kuulunut Heinäsaari eikä Lammassaaren pohjoispuolella oleva niittyalue. Niiden saarella olevien majojen tilalle, jotka tonttiosaston ja yhdistyksen vuosittain yhteisesti suoritettavissa tarkastuksissa määrättäisiin purettavaksi, ei saanut enää rakentaa uusia.

Rönnholmen. Lautakunta päätti [3]) jatkaa Uuraan Vilpas -nimisen voimistelu- ja urheiluseuran vuokraoikeutta, joka koski Laajasalon eteläpuolella sijaitsevaa n. 3 000 m²:n suuruista Rönnholmen nimistä saarta, entisin ehdoin tammikuun 1 p:stä 1954 viideksi vuodeksi.

Professori J. J. Mikkolan ja kirjailija Maila Mikkolan huvilan vuokran määrääminen. Lautakunta päätti [4]) veloittaa professori J. J. Mikkolan ja kirjailija Maila Mikkolan oikeudenomistajia Meilahden huvila-alueen n:o 5 hallussapidosta 7. 1. 1951 — 31. 12. 1952 väliseltä ajalta 13 850 mk ja samalla ilmoittaa, että kaupunki olisi suostuvainen jatkamaan ko. alueen vuokraoikeutta 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Käpylän korttelin n:o 814 tontin n:o 38 vuokran tarkistaminen. Syreenin Väri Oy:lle vuokratun Käpylän korttelin n:o 814 tontin n:o 38 vuosivuokrasta päätettiin [5]) kantaa 1. 1. 1954 alkaen 70 % siihen asti, kunnes tontille ryhdyttäisiin rakentamaan lisää. Samalla päätettiin hyväksyä esitetyt lisärakennuksen piirustukset.

Eräiden tonttien vuokra-ajan alkamiskohdan määrääminen. Kaupunginvaltuusto oli oikeuttanut [6]) kiinteistölautakunnan vuokraamaan jäljempänä mainitut tontit, mutta koska vuokra-ajan alkamiskohtaa ei ollut määrätty, kiinteistölautakunta päätti [7]):

että Arabian Pienteollisuustalo Oy:lle vuokrattavan tontin vuokra-aika alkaa 1. 7. 1953 ja että tontin vuokra on riippuvainen indeksistä 1. 4. 1956 alkaen;

että Asunto-oy. Metsäpurontielle vuokrattavan Maunulan korttelin n:o 272 tonttia n:o 2 vastaavan alueen vuokra-aika katsotaan alkaneeksi 1. 4. 1953 ja kauppias O. Tanskaselle vuokrattavan Tuomarinkylän Torpparinmäen korttelin n:o 35174 tonttia n:o 14 vastaavan alueen vuokra-aika 1. 6. 1953.

Vuokralle annetut viljelys- ja syöttömaat. Vuoden kuluessa vuokrattiin seuraavat viljelys- ja syöttömaat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi	Kokonaisvuokra, mk
Etelä-Kaarela, 400 m²	H. Sinkkonen [8])	viljelyskausi 1953	400
Herttoniemi, 0.4 ha	F. Haapanen [9])	S:n	1 200
S:n, n. 3 ha	Ajuri O. Rasi [10])	1. 1. 1953—31. 12. 1955	45 000
S:n, n. 5.1 ha	E. Johansson [11])	S:n	79 500
S:n, ent. Holmbergin torppa, n. 0.9 ha	E. Renqvist [12])	S:n	27 000
Huopalahdentien varrelta 1 ha:n syöttömaa	Ajuri F. Vuori [13])	viljelyskausi 1953	8 000
Kaarela, kortt. n:o 33103, tontin n:o 15 viereltä 2 500 m²	A. Åkerfelt [14])	S:n	2 500
Kumpula, litt Y Novilla, 0.9 ha	Puutarhuri J. Toivonen [15])	1. 1. 1953—31. 12. 1955	45 000
S:n, K¹, K²j, litt S ja litt U, n. 2 ha	Rouva G. Vuorela [16])	S:n	90 000

[1]) Kiint. ltk. 16. 11. 2 230 §. — [2]) S:n 8. 6. 1 128 §, 22. 6. 1 269 §. — [3]) S:n 19. 10. 1 980 §. — [4]) S:n 12. 10. 1 906 §. — [5]) S:n 23. 11. 2 279 §. — [6]) Ks. tämän kert. I osan ss. 62, 63 ja 184. — [7]) Kiint ltk. 15. 6. 1 185 ja 1 186 §. — [8]) Tonttij. 19. 8. 355 §. — [9]) S:n 21. 5. 204 §. — [10]) S:n 5. 1. 4 §. — [11]) S:n 22. 4. 152 §. — [12]) S:n 22. 4. 156 §. — [13]) S:n 21. 5. 203 §. — [14]) S:n 26. 6. 260 §. — [15]) S:n 5. 1. 22 §. — [16]) S:n 5. 1. 21 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi	Kokonais-vuokra, mk
Laajalahti, kortt. n:o 140, tontti n:o 3	Herra I. Matikainen [1])	1. 1. 1953—31. 12. 1955	9 000
Marjaniemi, n. 400 m²	W. Ylhäinen [2])	S:n	1 200
Meilahti, viljelyspalsta n:o 3	S. Strömberg [3])	viljelyskausi 1953	1 500
Munkkiniemi, kortt. n:o 91, 400 m²	A-L. Forsell [3])	S:n	600
Niittylä, n. 0.76 ha	Y. Lindroos [4])	1. 1. 1953—31. 12. 1955	9 000
Oulunkylä, ns. tallialue	A. Koivula [5])	viljelyskausi 1953	6 000
S:n, Niittypellosta n. 2000 m²	L. Rajala [3])	S:n	2 400
S:n, Perkiöstä n. 1 ha	SOK [6])	S:n	15 000
S:n, Sarkapellosta n. 0.56 ha	K. Järvinen [7])	S:n	1 650
Pasila, kortt. n:o 572, tontti n:o 10, n. 600 m²	Osastonesimies A. Aalto [8])	S:n	600
S:n, ns. Hallipelto ja Mansikkapelto, 1.2 ha	Herra A. Pyyhtiä [9])	1. 1. 1953—31. 12. 1955	15 000
Punamäki, litt A, 0.2 ha	Metsänvartija A. Aalto [10])	viljelyskausi 1953	1 500
Reijola, viljelyspalsta litt D¹	A. Laitanen [3])	S:n	300
S:n, vilj. palst. K¹,K² ja K³,syöttöpalstat f¹ ja f²	A. Aarnio [3])	S:n	5 000
S:n, vilje yspalsta litt K⁴	A. Jäppilä [3])	S:n	1 500
S:n, viljelyspalsta litt d, 0.28 ha	A. H. Wallenius [11])	1. 1. 1953—31. 12. 1955	8 400
S:n, syöttömaat G¹—G²	A. Aarnio [12])	viljelyskausi 1953	3 000
Tali, n. 1.76 ha	E. Österberg [13])	1. 1. 1953—31. 12. 1955	15 600
Tapanila, Peltola RN 13⁶, 1.9 ha	Puutarhuri V. Halme [14])	S:n	30 000
Toivolan viljelysalue, n. 4 ha	Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin alaosasto [3])	viljelyskausi 1953	40 000
Vanhakaupunki, litt D, n. 2 ha	Rouva E. Wilkman [15])	1. 1. 1953—31. 12. 1955	90 000
Vantaantien varrelta syöttömaa	A. Kunnaila [16])	viljelyskausi 1953	500

Asuntotonttien ja -palstojen vuokraoikeuden pidentäminen. Vuoden kuluessa pidennettiin seuraavia asuntotontteja tai -palstoja koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosi-vuokra, mk
		mistä	mihin	
Haaga, huvila-alue n:o 17	Rouva A. M. Tommola [17])	1.11.1953	6 kk.irtis.jälk.	11 000
S:n kortt. n:o 39, tontti n:o 5	Leskirouva S. Heinonen [18])	1. 1.1954	3 kk.irtis.jälk.	5 000
» » » 39, » » 6	Puutarhuri V. Hansson [19])	1. 8.1951	1. 8.1956	5 600
» » » 39, » » 7	Haagan Puutarha Oy [20])	1. 5.1952	1. 5.1957	9 000
» » » 46, » » 13	Osastosihteeri O. Christiansen [21])	1. 5.1953	1 kk.irtis.jälk.	12 000
Herttoniemi, ent. koiratarha-alue	Rouva I. Lundsten [22])	1. 1.1953	31.12.1953	5 350
S:n, huvila-alue n:o 66	Talonmies T. Kajomeri [23])	1. 1.1953	31.12.1953	5 000
Kuusisaari, huvila-alue n:o 1	Liikkeenharjoittaja M. Tohtua [24])	1. 1.1953	31.12.1955	15 000
Käpylä, huvila-alue n:o 4	Herra E. Ilola ym. [25])	1. 1.1953	31.12.1953	6 000
Oulunkylä, etel. huvilaryhmä, n:o 14	Helsingin Säilyke Oy. [26])	1. 9.1953	31. 8.1954	5 000
S:n, it. huvilaryhmä, n:o 26	Rouva L. Lönnrot-Seppälä [27])	16.7.1953	6 kk.irtis.jälk.	7 000
S:n, it. huvilaryhmä, n:o 32	Autonkuljettaja A. Londen [28])	1. 9.1953	31.8.1954	4 000

[1]) Tonttij. 5. 1. 24 §. — [2]) S:n 22. 4. 155 §. — [3]) S:n 22. 4. 151 §. — [4]) S:n 22. 4. 154 §. — [5]) S:n 21. 5. 210 §. — [6]) S:n 21. 5. 206 §. — [7]) S:n 21. 5. 207 §. — [8]) S:n 5. 1. 26 §. — [9]) S:n 5. 1. 25 §. — [10]) S:n 26. 6. 262 §. — [11]) S:n 22. 4. 153 §. — [12]) S:n 21. 5. 208 §. — [13]) S:n 21. 5. 209 §. — [14]) S:n 5. 1. 23 §. — [15]) S:n 5. 1. 3 §. — [16]) S:n 21. 5. 205 §. — [17]) Kiint. ltk. 21. 12. 2 532 §. — [18]) S:n 16. 11. 2 241 §. — [19]) S:n 9. 2. 323 §. — [20]) S:n 9. 2. 322 §. — [21]) S:n 10. 8. 1 481 §. — [22]) S:n 19. 1. 105 §. — [23]) S:n 26. 1. 169 §. — [24]) S:n 26. 1. 172 §. — [25]) S:n 19. 1. 101 §. — [26]) S:n 12. 10. 1 920 §. — [27]) S:n 2. 11. 2 101 §. — [28]) S:n 23. 11. 2 277 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra, mk
		mistä	mihin	
Reijola, huvila-alue n:o 14 b	A. Petrellin oikeudenomistajat [1])	1.11.1952	6 kk.irtis.jälk.	6 000
Ruskeasuo, huvila-alue n:o 7	Huvila Tyynelä Oy. [2])	1. 5.1952	2 kk.irtis.jälk.	1 500
Tapanila, Innus	Rouva S. Siimes [3])	1. 1.1954	31.12.1955	7 000
Toukola, kortt. n:o 903, tontti n:o 2	Neiti E. Åhman [4])	1. 1.1953	31.12.1955	640
Viikinmäki, huvila-alue n:o 44	Aviopuolisot H ja G. Holmström [5])	1. 1.1953	31.12.1954	3 500
S:n, RN 2, 0.4 ha	Leskirouva E. Berglund [6])	1. 1.1953	2 kk.irtis.jälk.	6 500
S:n, RN 2, 0.14 ha	Kaitsija V. Hyyppä [7])	1. 1.1953	2 kk.irtis.jälk.	7 500

Edellä mainittujen vuokraoikeuksien pidennyksen yhteydessä määrätyistä vuokraehdoista mainittakoon, että vapaa siirto-oikeus poistettiin vuokrasopimuksesta viidessä tapauksessa ja Käpylän huvila-alueen n:o 4 vuokra-alue supistettiin käsittämään ainoastaan Oulunkylän asemakaavaehdotuksen tehdaskorttelin n:o 28297 tonttia n:o 3 vastaava määräala. Oulunkylän huvila-alueiden vuokraoikeutta jatkettaessa kaupunki pidätti itselleen oikeuden saada haltuunsa asemakaavan toteuttamiseksi tarvittavan alueen kohtuullista vuokranalennusta vastaan.

Meilahden ja Eläintarhan huvila-alueiden vuokra-aikojen pidentämisehdot. Lautakunta päätti [8]), että Meilahden huvila-alueen vuokraajille vuokrataan ns. kanta-alueet ja lisäalueet ja että vuokraajien kanssa laaditaan uudet vuokrasopimukset tavanmukaisin huvila-alueita koskevin vuokraehdoin, mutta ilman vapaata siirto-oikeutta. Ns. kanta-alueet päätettiin vuokrata 1. 1. 1953 — 31. 12. 1957 väliseksi ajaksi ja ns. lisäalueet siten, että vuokraajilla ei ole 5 vuoden kuluessa 1. 1. 1953 lähtien oikeutta sanoa irti vuokrasopimuksia, jolleivät he samalla luovu ns. kanta-alueista, mutta kaupungilla taas on oikeus saada lisäalueet hallintaansa kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta.

Samalla päätettiin, että järjestelyä ei panna toimeen Meilahden huvila-alueiden n:o 26 c, 15, 27 a, 27 b ja 27 c osalta. Huvila-alueen n:o 3 osalta päätettiin järjestely toteuttaa muutoin, paitsi että vuokraoikeus pidetään entisellään kuuden kuukauden irtisanomisen varassa. Huvila-alueen n:o 21 kohdalta päätettiin palolaitoksen esityksestä pidättää kaupungille oikeus pysyttää ranta-alueella venesuoja moottoriruiskuvenettä varten.

Lisäksi vahvistettiin Eläintarhan huvila-alueiden tarkistetut pinta-alat sekä päätettiin esittää kaupunginhallitukselle edelleen sosiaaliministeriön vahvistettavaksi Meilahden ja Eläintarhan huvila-alueiden uudet vuokrat [9]).

Meilahden huvila-alueen vuokralaisten lähetettyä anomuksen vuokraehtojen tarkistamisesta lautakunta ilmoitti [10]) heille, että uudet vuokrasopimukset oli allekirjoitettava viimeistään marraskuun 15 p:nä, muussa tapauksessa vuokrasopimukset irtisanottaisiin ja sosiaaliministeriön hyväksymät vuokrat esitettäisiin asutuslautakunnan vahvistettaviksi. Kaupunki ei tulisi tekemään mitään myönnytyksiä vuokraajille. Lisäksi päätettiin ilmoittaa vuokraajille, etteivät uudet vuokrasopimukset estäisi periaatteessa heidän omistamiensa rakennusten luovutusta, sillä kaupunki tulisi yleisesti noudattamiensa periaatteiden mukaisesti hyväksymään uudet omistajat uusiksi vuokralaisiksi, mikäli mitään erityistä syytä kielteiselle kannalle asettumiseen ei ilmenisi. Vapaa- siirto-oikeus voitaisiin myös erikoistapauksissa myöntää. Vuokraajien anomukset päätettiin lähettää kaupunginhallituksen käsiteltäväksi, sikäli kuin ne koskivat 10 v:n vuokra-aikaa, mitä kiinteistölautakunta ei voinut puoltaa.

Kivenhakkaaja J. Laukkasen perikunnan vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti [11]) veloittaa kivenhakkaaja J. Laukkasen perikuntaa Malmin Karls RN 1[3] nimisen tilan 1 410 m²:n suuruisen alueen käytöstä kertomusvuoden ajalta 5 000 mk:lla sekä jatkaa ko. alueen vuokraoikeutta 1. 1. 1954 alkaen 70 500 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaikana 6 kuukautta.

Maanviljelijä G. Öhrnbergin vuokraoikeuden pidentäminen. Maanviljelijä G. Öhrnbergin vuokraoikeutta, joka koski Malmin kylässä sijaitsevaa n. 0.564 ha:n suuruista viljelys-

[1]) Kiint. ltk. 16. 11. 2 224 §. — [2]) S:n 21. 9. 1 749 §. — [3]) S:n 30. 11. 2 339 §. — [4]) S:n 26. 1. 171 §. — [5]) S:n 2. 2. 251 §. — [6]) S:n 30. 11. 2 340 §. — [7]) S:n 14. 12. 2 457 §. — [8]) S:n 19. 1. 119 §. — [9]) S:n 4. 5. 880 §, 8. 6. 1 130 §. — [10]) S:n 19. 10. 1 971 §. — [11]) Tonttij. 23. 11. 504 §.

aluetta, päätettiin [1]) jatkaa edelleen 12 500 mk:n vuosivuokrasta. Irtisanomisaika oli kaksi kuukautta, muuten entiset ehdot.

Kielosaari. Lautakunnan todettua, että Kielosaaressa oli suoritettu vuosikatselmuksessa 2. 6. määrätyt korjaustyöt, päätettiin [2]) jatkaa filosofian maisteri O. Nuorron vuokraoikeutta saareen toistaiseksi entisin ehdoin.

Herttoniemen huvila-alueen n:o 44 rajojen muuttaminen. Lautakunta päätti [3]) merkitä rouva I. Monnille Herttoniemestä vuokratun ent. huvila-alueen n:o 44 suuruudeksi maaliskuun 9 p:stä 1 710 m² entisen 6 878 m²:n sijasta vuokraehtojen jäädessä entisiksi.

Puutarhuri R. V. Lindforsin vuokraoikeuden jatkaminen. Puutarhuri R. V. Lindforsin vuokraoikeutta, joka koski hänelle Bredvikin tilasta RN 1[9] vuokrattua puutarha-aluetta, päätettiin [4]) jatkaa 1. 11. 1953 — 31. 10. 1954 väliseksi ajaksi entisin ehdoin.

Oulunkylän seurakunnan kirkon kellotornin 225 m²:n suuruisen alueen vuokrasopimusta päätettiin [5]) jatkaa maaliskuun 31 p:stä 1952 maaliskuun 31 p:ään 1957 entisestä 200 mk:n vuosivuokrasta.

Herttoniemen hiihtomaja. Helsingin Työväen Hiihtäjät yhdistyksen vuokraoikeutta Herttoniemen hiihtomaja-alueeseen päätettiin [6]) jatkaa 5 v:lla maaliskuun 1 p:stä entisin ehdoin, paitsi että määrätyt rajat poistettiin ja sopimus määrättiin koskemaan vain rarakennusten paikallaanpito-oikeutta.

Herttoniemessä oleva koiratarha-alue. Rouva I. Lundsten päätettiin [7]) oikeuttaa pitämään rakennuksensa edelleen ns. Bonzon koiratarha-alueella Herttoniemessä 1. 1. 1954 alkaen toistaiseksi kuukauden irtisanomisajoin ja 5 350 mk:n vuotuisesta korvauksesta.

Kalastaja B. J. Ekströmille kalastusvajan paikaksi Kulosaaren korttelista n:o 19 vuokrattua n. 150 m²:n suuruista aluetta koskevaa vuokrasopimusta päätettiin [8]) jatkaa 1. 1. 1953 alkaen kolmen kuukauden irtisanomisajoin entisin ehdoin.

Ns. Pasilan sikala-alue. Työnjohtaja W. V. Löfin vuokra-oikeutta ns. Pasilan sikala-alueeseen päätettiin [9]) jatkaa entisin ehdoin 1. 7. 1953 saakka, jolloin hän lopetti sikalan hoidon. Sen jälkeen alue päätettiin vuokrata hänelle 3 437 m²:n suuruisena asuntotarkoitukseen toistaiseksi kolmen kuukauden irtisanomisajoin 9 500 mk:n vuosivuokrasta. Samalla oikeutettiin vuokraaja 500 mk:n vuosivuokrasta käyttämään kaupungin maalla olevaa kaivoa.

Gammelstadens Ungdomsföreningen -nimisen yhdistyksen vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti [10]) jatkaa Gammelstadens Ungdomsföreningen -nimisen yhdistyksen vuokraoikeutta Vanhassakaupungissa sijaitsevaan Berghydda-nimiseen alueeseen 31. 12. 1956 saakka 2 000 mk:n vuosivuokrasta entisin ehdoin.

C. T. Wardille vuokratun, puutarhaviljelykseen käytetyn alueen Böhle litt a vuokrasopimusta päätettiin [11]) jatkaa 1. 10. 1952 alkaen 2 000 mk:n vuosivuokrasta entisin ehdoin.

Veneveistämöalueiden vuokrasopimusten jatkaminen. Lautakunta päätti [12]) jatkaa kesäkuun 1 p:stä veneenrakentaja A. Lahdenlehdon vuokraoikeutta Itäisellä Ouratsaarella sijaitsevaan 3 500 m²:n suuruiseen veneveistämöalueeseen 6 kuukauden irtisanomisajoin 23 500 mk:n vuosivuokrasta entisen 17 110 mk:n asemesta sekä veneenrakentaja O. E. Lindgrenin perikunnan vuokraoikeutta Hietaniemen kareilla sijaitsevaan n. 1 820 m²:n suuruiseen alueeseen samoin 6 kuukauden irtisanomisajoin 11 800 mk:n vuosivuokrasta entisen 8 555 mk:n vuokran sijasta.

Ilotulitus Oy:n vuokraoikeuden jatkaminen. Vartiokylästä Ilotulitus Oy:lle vuokratun 7 650 m²:n suuruisen, tilapäisen tehdasalueen vuokraoikeutta päätettiin [13]) jatkaa muuten entisin ehdoin, mutta irtisanomisajaksi määrättiin kolme kuukautta.

Kaisaniemen Liiketalo Oy:n vuokrasopimus. Lautakunta päätti [14]) vuokrata Kaisaniemen Liiketalo Oy:lle edelleen korttelin n:o 37 tontin n:o 14 lokakuun 16 p:stä 1953 lokakuun 15 p:ään 1954 entisin ehdoin 300 000 mk:n vuosivuokrasta ja lisäksi sillä ehdolla, että kaupungin kaikki saatavat sekä jatketun vuokrakauden vuokra oli suoritettava 10 päivän kuluessa päätöspäivästä.

Lisäksi myönnettiin [15]) Kaisaniemen Liiketalo Oy:lle oikeus autojen maksulliseen parkkeeraukseen ja tilapäiseen myyntiin ilman huutokauppaa ko. tontilla sillä ehdolla, että

---

[1]) Kiint. ltk. 7. 12. 2 400 §. — [2]) S:n 7. 9. 1 630 §. — [3]) S:n 13. 4. 723 §. — [4]) S:n 24. 8. 1 571 §. — [5]) S:n 27. 4. 827 §. — [6]) S:n 9. 3. 541 §. — [7]) S:n 14. 12. 2 456 §. — [8]) Tonttij. 22. 1. 47 §. — [9]) Kiint. ltk. 16. 11. 2 226 §, 14. 12. 2 468 §. — [10]) S:n 16. 11. 2 222 §. — [11]) S:n 30. 11. 2 341 §. — [12]) S:n 2. 3. 485 §. — [13]) Tonttij. 18. 3. 109 §. — [14]) Kiint. ltk. 19. 10. 1 989 §. — [15]) S:n 9. 11. 2 169 §.

yhtiö suorittaa etukäteen 60 000 mk:n kertakaikkisen korvauksen ja että oikeus lakkautetaan, jos autojen myynnistä aiheutuu paikalla liikennehäiriöitä.

Eräiden Sörnäistenniemen teollisuustonttien vuokrasopimusten jatkaminen. Lautakunta päätti [1]) jatkaa 1. 1. 1954 alkaen toistaiseksi 6 kuukauden irtisanomisajoin Sörnäistenniemen teollisuuskortteleiden n:o 275 ja 276 seuraavien vuokraajien vuokrasopimuksia: Oy. Teollisuusrakenne, Leipurien Hedelmä Oy., Niilo Enne Oy., Munkkiniemen Konepaja Oy., Asfalttiosakeyhtiö Lehtinen ja J. Merivaara Oy. sekä seuraavien vuokraajien sopimuksia yhdistettyinä: Tukkukauppojen Oy., Puukonttori Oy., Helsingin kaupungin halkotoimisto ja Puukeskus Oy. Samalla päätettiin ilmoittaa vuokraajille, että kaupungilla ei ollut mahdollisuutta jatkaa vuokraoikeuksia määräaikaisina, koska Kulosaaren sillan aiheuttama katujen ja raiteiden järjestelyn laajuus oli selvittämättä, ts. se missä määrin kaupunki tulisi tarvitsemaan tonttialueita omiin tarkoituksiinsa ja minkälaisiksi tontit jäisivät ko. järjestelyn jälkeen.

Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto. Kertomusvuoden aikana hyväksyttiin seuraavien asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto:

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Eläintarhan huvila-alue n:o 11	Asunto-oy. Eläintarhanhuvila 11 [2])
» » » » 12	Liiketarkkaaja E. J. A. ja rouva H. M. Haapkylä sekä alaikäiset lapset [3])
Haaga, kortt. n:o 13, tontti n:o 9	Maalari V. Hellsten [4])
» » » 36, » » 11, puolet	Aviopuolisot Aili ja Anders Nylander [5])
» » » 46, » » 12	Osastosihteeri O. Christiansen [6])
Hermanni, kortt. n:o 655, tontti n:o 17, kolmas osa	Varastomies N. Laakkonen [7])
» » » 655, » » 19	Rouva V. M. Lehtonen [8])
» » » 655, osa Orioninkadun varrella olevasta tontista	Kivenhakkaaja A. ja rouva L. M. Kataja [9])
» » » 657, tontti n:o 28	Liikeapulainen K. Jolkkonen [10])
Herttoniemi, kortt. n:o 110, tontti n:o 7	Konttoristi J. ja rouva V. Pärnänen [11])
» » » 110, » » 9	Sähköasentaja O. A. ja rouva A. A. Hurmerinta [12])
» » » 111, » » 7	Kauppias A. ja rouva T. Tuomiranta [13])
» » » 112, » » 10	Rouva H. Kangas [14])
» » » 113, » » 10	Rouva S. A. I. Manner [15])
» » » 116, » » 1	Aviopuolisot T. ja M. Helander [16])
» » » 127, » » 6	Tienhaaran Kattohuopateollisuus [17])
» vuokra-alue n:o 74a	Autonkuljettaja T. I. Nurmi [18])
Koskela, kortt. n:o 981, tontti n:o 7	Aviopuolisot M. V. ja rouva S. E. Pajala [19])
» » » 982, » » 10	Johtaja V. Laurila ja kirvesmies J. Aho [20])
» » » 986, » » 29, puolet	Neiti A. E. Heikkilä [21])
» » » 990, » » 1	Alaikäinen J. J. Seppälä [22])
» » » 982, » » 10	Toimitusjohtaja V. Laurila [23])
» » » 982, » » 15	Neiti A. Mieho [24])
» » » 990, » » 23	Insinööri L. Vikström ja konttoristinvaimo M. Lindroos [25])
Kumpula, kortt. n:o 911, tontti n:o 17	Rouvat D. E. Haapasalmi ja E. V. Stadius [26])
» » » 927, » » 8	Rouva A. Kivinen [27])
» » » 927, » » 79	Herra A. F. Heinonen [28])
» » » 931, » » 44	Opettaja E. Palmusaari [29])
» » » 933, » » 65 ja 67	Kauppias K. M. Heleniuksen oikeudenomistajat [60])
» » » 936, » » 16	Autoilija E. ja rouva U. Simola [31])
» » » 936, » » 30	Herra T. K. Seven [32])
» » » 938, osa tonteista n:o 41 ja 43	Rouva H. Kuusimäki [33])
Käpylä, kortt. n:o 862, tontti n:o 29	Johtaja B. E. Stenberg [34])
» » » 868, » » 4	Neiti S. A. Ekholm [35])

[1]) Kiint. ltk. 9. 2. 313 §. — [2]) Tonttij. 19. 8. 327 §. — [3]) S:n 9. 11. 481 §. — [4]) S:n 8. 7. 282 §. — [5]) S:n 21. 5. 201 §. — [6]) S:n 27. 7. 323 §. — [7]) S:n 10. 10. 440 §. — [8]) S:n 8. 7. 283 §. — [9]) S:n 5. 1. 27 §. — [10]) S:n 10. 10. 437 §. — [11]) S:n 21. 5. 220 §. — [12]) S:n 9. 11. 482 §. — [13]) S:n 6. 6. 244 §. — [14]) S:n 22. 1. 56 §. — [15]) S:n 21. 5. 219 §. — [16]) S:n 6. 6. 249 §. — [17]) S:n 22. 1. 53 §. — [18]) S:n 21. 12. 562 §. — [19]) S:n 10. 10. 443 §. — [20]) S:n 5. 1. 32 §. — [21]) S:n 26. 6. 267 §. — [22]) S:n 31. 1. 62 §. — [23]) S:n 19. 8. 331 §. — [24]) S:n 11. 9. 388 §. — [25]) S:n 10. 10. 442 §. — [26]) S:n 19. 8. 329 §. — [27]) S:n 14. 2. 84 §. — [28]) S:n 28. 2. 101 §. — [29]) S:n 10. 10. 422 §. — [30]) S:n 18. 3. 111 §. — [31]) S:n 8. 7. 284 §. — [32]) S:n 10. 10. 444 §. — [33]) S:n 7. 12. 528 §. — [34]) S:n 26. 10. 466 §. — [35]) S:n 27. 7. 314 §.

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Käpylä, kortt. n:o 868, tontti n:o 17, puolet	Varastomies E. Puustelli [1]
» » » 869, » » 8B	Kirvesmies J. ja rouva A. Käyhkö [2]
» » » 873, » » 7b	Rouva E. M. Peltonen ja toimistovirkailija S. K. Hanski [3]
» » » 874, » » 10	Kauppiaanvaimo T. Erkamo [4]
» » » 874, » » 21	Leskirouva H. Malinen [5]
» » » 874, » » 23	Rakennusmestari V. ja rouva S. Miettinen [6]
» » » 876, » » 23, osa	Koneteknikko E. Säilä [7]
» » » 892, » » 13	Majuri T. R. ja rouva K. Magnusson [7a]
» » » 894, » » 46	Kauppias K. J. ja rouva H. A. Oksanen [8]
» » » 895, » » 18	Johtaja U. ja rouva L. Jyläs [9]
» » » 944, » » 6	Varastomies J. E. Hjort [10]
Lauttasaari, huvila-alue n:o 6b	Leskirouva E. S. V. Lindberg [11]
Marttila, kortt. n:o 4, tontti n:o 1	Marttilan Sauna Oy. [12]
» » » 8, » » 6	Muurari H. Palkosaari [13]
Meilahden huvila-alue n:o 27B	Opiskelija T. ja rouva R. Jungebrandt [14]
» » » » 30	Ompelija I. L. Valasuo [15]
Oulunkylä, etel. huvilaryhmä, n:o 11b	Ajuri K. Järvinen [16]
» it. » » 23	Viilaaja A. Saario ja autoilija E. Forsström [17]
» Myllypelto, n:o 1A, 1B ja 1C	L., H., P., E. ja M. Waltimo [18]
» Suursuo, litt 9a	Aviopuolisot K. ja A. Salomaa [19]
Pakila, kortt. n:o 111, tontti n:o 4	Leskirouva A. A. Koskinen ja alaikäiset lapset [20]
» » » 111, » » 5	Rouva A. E. Hänninen [21]
» » » 111, » » 8	Leskirouva E. M. Rantanen ja alaikäiset lapset [22]
Pasila, kortt. n:o 560, tontti n:o 2	Johtaja E. Peräsola [23]
» » » 563, » » 9	Ent. poliisikonstaapeli M. A. Östermanin oikeudenomistajat [24]
» » » 565, » » 4	Varatuomari K. U. Aalto [25]
» » » 566, » » 14	Autonkuljettaja K. I. ja rouva I. M. Ranto [26]
» » » 569, » » 17	Kirvesmies U. A. ja rouva H. M. Sulonen [27]
» » » 570, Raakelink. 7, osa	Puuseppä K. ja rouva E. L. Kyösti [28]
» » » 572, tontti n:o 31	Asunto-oy. Pasilankatu 31 [29]
Pirkkola, kortt. n:o 226, tontti n:o 10	Kirvesmies J. Jarva [30]
» » » 226, » » 27	Maalari P. O. Malmi [31]
» » » 227, » » 23	Aviopuolisot T. ja K. E. Ruokonen [32]
» » » 229, » » 31	Tilintarkastaja G. Stenberg [33]
» » » 229, » » 35	Konttoripäällikkö M. I. Saario [34]
» » » 231, » » 7	Rouva E. M. Hammer [35]
» » » 233, » » 21	Konttorimekaanikko E. Lotsar [36]
» » » 234, » » 18	Aviopuolisot V. E. ja T. E. Länsilehto [37]
» » » 234, » » 21	Metallisorvaajanvaimo K. Sainio [38]
» » » 235, » » 12	Liikemies P. ja rouva E. Äijälä [39]
» » » 235, » » 15	Autoilija P. Pihnala [40]
Pitäjänmäki, kortt. n:o 6, tontti n:o 3	Kirvesmies O. ja rouva J. M. Nikunen [41]
Reijola, asuntopalsta litt. B	Rouva H. Kartonen [42]
» kortt. n:o 24, tontti n:o 3	Autoilija K. F. Kannon oikeudenomistajat [43]
» » » 26, » » 2	Puuseppä J. Pitkäaho [44]
Ruskeasuo, huvila-alue n:o 1	A. R. Nyholm, O. G. Niemi ja L. I. E. Mynttinen [45]
» » » » 13	Leskirouva A. A. Eklund ja lapset [46]
Toukola, kortt. n:o 909, tontti n:o 1	Kirvesmies V. Ruohonen ja poika [47]
» » » 909, » » 2	Edustaja O. Kosonen [48]
» » » 912, » » 2	Herra A. Byckling [49]
» » » 914, » » 19	Leskirouva V. M. Taavela ja poika [50]
» » » 915, » » 6	Autoilija A. E. ja rouva L. M. Kantoluoto [51]

[1]) Tonttij. 7. 12. 529 §. — [2]) S:n 10. 10. 446 §. — [3]) S:n 22. 4. 168 §. — [4]) S:n 8. 7. 285 §. — [5]) S:n 31. 1. 61 §. — [6]) S:n 9. 11. 480 §. — [7]) S:n 6. 5. 177 §. — [7a]) S:n 27. 7. 320 §. — [8]) S:n 25. 9. 395 §. — [9]) S:n 7. 12. 527 §. — [10]) S:n 10. 10. 438 §. — [11]) S:n 10. 10. 448 §. — [12]) S:n 18. 3. 110 §. — [13]) S:n 31. 1. 63 §. — [14]) S:n 19. 8. 326 §. — [15]) S:n 23. 11. 508 §. — [16]) S:n 31. 1. 59 §. — [17]) S:n 25. 9. 391 §. — [18]) S:n 21. 5. 202 §. — [19]) S:n 5. 1. 31 §. — [20]) S:n 6. 6. 243 §. — [21]) S:n 6. 6. 251 §. — [22]) S:n 2. 4. 137 §. — [23]) S:n 21. 12. 561 §. — [24]) S:n 22. 4. 169 §. — [25]) S:n 19. 8. 328 §. — [26]) S:n 10. 10. 427 §. — [27]) S:n 6. 5. 180 §. — [28]) S:n 5. 1. 28 §. — [29]) S:n 22. 1. 54 §. — [30]) S:n 14. 2. 85 §. — [31]) S:n 31. 1. 75 §. — [32]) S:n 28. 2. 100 §. — [33]) S:n 5. 1. 29 §. — [34]) S:n 7. 12. 512 §. — [35]) S:n 25. 9. 392 §. — [36]) S:n 25. 9. 393 §. — [37]) S:n 23. 11. 507 §. — [38]) S:n 5. 1. 30 §. — [39]) S:n 21. 5. 200 §. — [40]) S:n 19. 8. 332 §. — [41]) S:n 10. 10. 445 §. — [42]) S:n 11. 9. 386 §. — [43]) S:n 26. 6. 269 §. — [44]) S:n 21. 5. 218 §. — [45]) S:n 27. 7. 316 §. — [46]) S:n 19. 8. 330 §. — [47]) S:n 6. 5. 181 §. — [48]) S:n 10. 10. 423 §. — [49]) S:n 26. 6. 273 §. — [50]) S:n 8. 7. 280 §. — [51]) S:n 10. 10. 441 §.

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Toukola, kortt. n:o 915, tontti n:o 22	Talonomistaja K. A. Lindroos [1]
» » » 917, » » 2	Asunto-oy. Kaironkatu 2 [2]
Vallila, kortt. n:o 536, tontti n:o 3	Asunto-oy. Patrikaiset [3]
» » » 538, » » 1	Kauppias V. E. ja rouva S. I. Holopainen [4]
» » » 541, » » 6	Neiti P. A.-L. Linna [5]
» » » 545, » » 17	Ajuri F. E. Tallbergin oikeudenomistajat [6]
» » » 549, » » 19	Rouva O. S. Kouhi [7]
» » » 551, » » 9	Kirvesmies A. J. Berg ja vaununtarkastaja K. A. Risku [8]

Edellä olevassa taulukossa mainittujen asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron yhteydessä tontin vuokraoikeuteen rakennuksineen kiinnitetty laina päätettiin joko siirtää vuokraoikeuden uuden omistajan vastattavaksi tai sanoa irti. Vuokraoikeuden siirron tapahduttua myynnin perusteella merkittiin, että kauppakirja oli asianmukaisesti varustettu leimamerkeillä.

Viljelysalueen vuokraoikeuden siirto. J. A. ja Aleksandra Nymanin perillisillä vuokralla olleen, Vantaan itäpuolella sijaitsevan n. 1.43 ha:n peltoalueen uudeksi vuokraajaksi päätettiin [9] hyväksyä maanviljelijä G. Öhrnberg 30. 6. 1956 saakka sillä ehdolla, että kaupungilla on oikeus kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta saada alue tai sen osa haltuunsa, jos kaupunki itse sitä tarvitsee ennen vuokrakauden päättymistä. Samalla päätettiin korottaa vuosivuokra 5 000 mk:sta 7 500 mk:aan.

Munkkiniemessä, Kalastajatorpan läheisyydessä olevien tenniskenttien uudeksi vuokraajaksi merkittiin [10] Oy. Meritorppa -niminen yhtiö.

Rouva E. Johanssonin viljelysalueen pienentäminen. Joulukuun 31 p:stä päätettiin [11] sanoa irti rouva E. Johanssonille Herttoniemestä vuokratuista maista ns. SOK:n entiset, 4.5 ha:n suuruiset maat, joten sopimus käsitti tammikuun 1 p:stä 1954 alkaen Herttoniemen museon itä- ja pohjoispuolella olevan 0.6 ha:n alueen sekä syöttömaat. Vuosivuokraksi määrättiin 12 000 mk.

Tenniskentän kunnostaminen Munkkiniemeen. Lautakunta myönsi [12] K. Kaasiselle, V. Saloselle, E. Gröndahlille sekä T. ja V. Rajaharjulle oikeuden viideksi vuodeksi 1. 12. 1953 alkaen käyttää tenniskenttänä Munkkiniemessä, Kivitorpantien länsipuolella ja korttelin n:o 30061 pohjoispuolella sijaitsevaa, 20 × 40 m:n suuruista aluetta 1 000 mk:n vuosikorvauksesta sillä ehdolla, että anojien oli kunnostettava alue ja pidettävä se siistinä sekä että hoitokustannuksiin osallistuen saisivat muutkin käyttää kenttää, silloin kun se ei olisi anojien käytössä.

Leikkikentän kunnostaminen Paloheinään. Lautakunta päätti [13] oikeuttaa Helsingin maansaajat -yhdistyksen yhdessä Paloheinän asukkaiden kanssa kunnostamaan Paloheinän asuntoalueen eräitä aukioita lasten ulkoilu- ja leikkipaikoiksi sillä ehdolla, että yleisön vapaata pääsyä alueille ei saanut rajoittaa eikä alueita käyttää muuhun kuin leikki- ja urheilupaikkoina.

Pienoisgolfkentät. Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnan Ristin Kilta -nimiselle yhdistykselle päätettiin [14] vuokrata kertomusvuoden kesäkaudeksi pienoisgolfkenttää varten tarvittava alue Sibeliuspuistosta Kesäkadun pohjoispuolelta 3 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta erinäisin alueen hoitoa koskevin ehdoin. Yhdistykselle myönnettiin lisäksi oikeus tarjoilla alueellaan virvokkeita pelaajille.

Skatan Kaverit -yhdistykselle myönnettiin [15] samoin oikeus rakentaa pienoisgolfkenttä Katajanokalle, Upseerikasinon länsipuolelle, Laivastokadun ja rannan väliin.

Osuusliike Elannon vuokrasopimukset. Lautakunta päätti [16] merkitä Osuusliike Elannon vuokrasopimukseen, joka koski Herttoniemen huvila-aluetta n:o 30, että osuusliike oli luovuttanut korvauksetta kaupungin hallintaan 650 m²:n suuruisen alan katu- ja viemäritöitä varten.

---

[1]) Tonttij. 26. 6. 268 §. — [2]) S:n 6. 5. 179 §. — [3]) S:n 6. 5. 178 §. — [4]) S:n 10. 10. 447 §. — [5]) S:n 14. 2. 86 §. — [6]) S:n 28. 2. 103 §. — [7]) S:n 8. 7. 281 §. — [8]) S:n 2. 4. 135 §. — [9]) S:n 8. 7. 290 §. — [10]) Kiint. ltk. 16. 3. 581 §, 20. 4. 788 §. — [11]) Tonttij. 10. 10. 428 §. — [12]) Kiint. ltk. 23. 11. 2 282 §. — [13]) S:n 20. 4. 781 §. — [14]) S:n 16. 3. 577 §, 29. 6. 1 322 §. — [15]) S:n 18. 5. 982 §. — [16]) S:n 23. 2. 431 §.

Osuusliike Elannon Reimarsin tonttia n:o 1/28 koskevaan sopimukseen liitettiin [1]) osuusliikkeen suostumus siitä, että Malmin sähkölaitoksen muuntamo rakennettiin osittain osuusliikkeen vuokra-alueelle.

Rakentamisvelvollisuuden laiminlyönnin vuoksi päätettiin [2]) purkaa kesäkuun 30 p:stä Osuusliike Elannolle vuokrattua Tuomarinkylän korttelin n:o 35177 tonttia n:o 12 koskeva vuokrasopimus.

Osuusliike Elannon, aikaisemmin vuokraehtojen tarkistamista varten irtisanottua vuokraoikeutta 616 m²:n suuruiseen Viikinmäen myymäläalueeseen päätettiin [3]) jatkaa 1. 1. 1953 lähtien kolmen kuukauden irtisanomisajoin 17 000 mk:n vuosivuokrasta.

Katukahvilat. Oy. Tit-Bit oikeutettiin [4]) harjoittamaan ulkoilmatarjoilua kertomusvuoden kesäkautena Toivonkatu 1—3:n jalkakäytävällä 10 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta siten, että pöytiä sai olla enintään viisi ja kunkin ympärillä enintään kolme istuinta.

Oy. Ravintola Elite Ab:n vuokraoikeutta korttelin n:o 448 länsipuolella olevaan ulkoilmatarjoilualueeseen päätettiin [5]) jatkaa toukokuun 1 p:stä lokakuun 1 p:ään 5 000 mk:n korvauksesta entisin ehdoin.

Helsingin Osuuskauppaa päätettiin [6]) veloittaa Arkadiankatu 23:n edustajalla harjoittamastaan ulkoilmatarjoilusta kertomusvuoden kesäkaudelta 20 000 mk:lla.

Tanssilava-alueet. Voimistelu- ja urheiluseura Pitäjänmäen Tarmon sanottua irti vuokraoikeutensa Pitäjänmäellä Talin kalliolla olevaan 7 000 m²:n suuruiseen tanssilava-alueeseensa päätettiin [7]) alue vuokrata Suomi-Neuvostoliitto-seuran Pitäjänmäen osastolle heinäkuun 1 p:stä alkaen entisin ehdoin.

Malmin seudun työväenyhdistys oikeutettiin [8]) järjestämään vuokraamallaan Jokitien tanssilavalla Pukinmäellä kansantanssitilaisuuksia enintään kolmena iltana viikossa sillä ehdolla, että tilaisuudet saivat kestää kauintaan klo 22:een saakka ja järjestäjän oli noudatettava samoja määräyksiä, mitkä olivat olleet voimassa ympäristön häiriintymisen estämiseksi yleisiä tanssitilaisuuksia järjestettäessä.

Puistolan Urheilijat -yhdistykselle myönnettiin [9]) oikeus pitää tanssilavaa Puistolassa Sandäng I RN 1²⁸⁸ -nimisellä tilalla kolmen kuukauden irtisanomisajoin 1 000 mk:n vuosivuokrasta, mikä kannettiin 1. 1. 1954 alkaen.

Kesäteatterit. Malmin Työväennäyttämön kannatusyhdistykselle myönnettiin [10]) oikeus järjestää ulkoilmanäytäntöjä kertomusvuoden kesäkautena Malmin Kellaritien varrella olevalla n. 800 m²:n suuruisella alueella seuraavin ehdoin: alueelle ei saanut pystyttää kiinteitä rakennelmia; alueelta kantautuva ääni oli estettävä häiritsemästä ympäristöä; virvokkeiden myynti oli alueella sallittu vain näytäntöjen aikana ja korvaus alueen käytöstä kesäkaudelta oli 1 000 mk.

Työväenteatterin Kannatusyhdistyksen vuokraoikeutta Vallilan kesäteatterin alueeseen päätettiin [11]) jatkaa kesäkuun 1 p:stä edelleen viisi vuotta entisin ehdoin, mutta 1 000 mk:n vuosivuokrasta.

Herttoniemen vuokra-alue n:o 59. Lautakunta päätti [12]) lopettaa rouva M. Uskalin vuokraoikeuden Herttoniemen vuokra-alueeseen n:o 59 joulukuun 31 p:stä sekä määrätä kaikki alueella olevat muut rakennukset, paitsi asuinrakennuksen, purettaviksi heti vuokrakauden päätyttyä. Samalla päätettiin oikeuttaa rouva Uskali pitämään Herttoniemen teollisuuskorttelin n:o 43011 tontilla n:o 1 sijaitseva em. asuinrakennus paikoillaan 8 200 mk:n vuosivuokrasta kuukauden irtisanomisajoin sekä rakentamaan entisten ulkohuonerakennusten tilalle uusi, enintään 2.5 × 5.0 m²:n suuruinen, puinen ulkohuonerakennus tonttiosaston hyväksymään paikkaan asuinrakennuksen läheisyyteen sillä ehdolla, että hänen on poistettava asuin- ja ulkohuonerakennus omalla kustannuksellaan, jos kaupunki niin vaatii.

Haagassa olevan ent. koiratarha-alueen vuokrasopimuksen irtisanominen. Lautakunta päätti [13]) hylätä vahtimestari A. Äyräväisen anomuksen, että hänen nimiinsä siirrettäisiin Haagassa tilasta RN n:o 1¹³⁹ alkujaan koiratarhaksi vuokratun 1 500 m²:n suuruisen alueen vuokraoikeus, sekä julistaa rouva O. Suomisen ko. aluetta koskevan vuokraoikeuden

---

[1]) Kiint. ltk. 2. 3. 483 §. — [2]) S:n 15. 6. 1 189 §. — [3]) Tonttij. 7. 12. 524 §. — [4]) Kiint. ltk. 26. 5. 1 031 §. — [5]) S:n 27. 7. 1 438 §. — [6]) S:n 30. 11. 2 352 §. — [7]) S:n 26. 5. 1 028 §. — [8]) S:n 26. 5. 1 032 §. — [9]) S:n 14. 12. 2 469 §. — [10]) S:n 23. 3. 620 §. — [11]) S:n 26. 5. 1 029 §. — [12]) S:n 16. 11. 2 227 §. — [13]) S:n 19. 10. 1 982 §.

heti menetetyksi. Kaupunginhallituksen asiamiesosastoa pyydettiin ryhtymään häätötoimenpiteisiin.

Domus Academican liikehuoneistot. Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan annettua pyydetyn selvityksen Domus Academican rakennuksissa olevista liikehuoneista lautakunta päätti [1]) ilmoittaa ylioppilaskunnalle, ettei rakennuspiirustusten ja asemakaavamääräysten vastaisia konttori- ja liikehuoneistoja voitu sallia vuokrattavan Domus Academicasta.

Viikinmäen huvila-alueen n:o 14 vuokrasopimuksen muuttaminen. Lautakunta päätti [2]) muuttaa rouvien R. Lindströmin ja S. Savolaisen kanssa 4. 7. 1949 tehtyä vuokrasopimusta siten, että vuokraoikeus Viikinmäen huvila-alueeseen n:o 14 on 1. 1. 1953 lähtien voimassa kaksi vuotta muiden vuokraehtojen jäädessä ennalleen.

Eräitä Herttoniemen tontteja koskevan vuokrauspäätöksen muuttaminen. Lautakunta päätti [3]) muuttaa 11. 8. 1952 tekemäänsä päätöstä, jolla vuokrattiin rakennusmestari J. Häyriselle kaksi Herttoniemen tonttia, siten että Herttoniemen korttelin n:o 129 tontin n:o 5 vuokraajaksi merkittiin Asunto-oy. Hiihtomäentie 40 ja korttelin n:o 131 tontin n:o 1 vuokraajaksi Asunto-oy. Portimonpolku 4 -niminen yhtiö.

Desinfioimislaitoksen Viipurinkadun viereistä aluetta koskevan vuokrasopimuksen irtisanomispäätöstä päätettiin [4]) muuttaa siten, että vuokraoikeus katsottiin päättyneeksi jo 31. 12. 1951 eikä 31. 3. 1952.

Erään Hermannin tontin vuokraoikeuden irtisanominen. Vuokraehtojen tarkistamista varten päätettiin [5]) sanoa irti Ab. G. J. Sundbergin vuokraoikeus Hermannin korttelin n:o IX tonttiin n:o 5 päättyväksi 15. 8.

Kulosaaren sillan raidejärjestelyjen vuoksi päätettiin [6]) sanoa irti seuraavien yhtiöiden vuokrasopimukset, jotka koskivat Sörnäistenniemen teollisuuskorttelien n:o 275 ja 276 tontteja, päättyviksi 30. 6. 1954: Oy. Teollisuusrakenne, Tukkukauppojen Oy., Leipurien Hedelmä Oy., Puukonttori Oy., Kaupungin halkotoimisto, Puukeskus Oy., Niilo Enne Oy., Munkkiniemen Konepaja Oy., Asfalttiosakeyhtiö Lehtinen ja J. Merivaara Oy.

Meilahden ent. huvila-alueen n:o 26 a tyhjentäminen. Kaupunginhallituksen asiamiesosastoa päätettiin [7]) pyytää ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin Meilahden ent. huvila-alueen n:o 26 a tyhjentämiseksi. Samalla päätettiin veloittaa 1. 7. — 15. 11. 1953 väliseltä ajalta alueella ilman vuokrasuhdetta verstastoimintaa harjoittaneita liikennöitsijä A. Leskistä 2 900 mk:lla ja Metallisepät Oy:tä 8 000 mk:lla.

Terveen Elämän Edistämisyhdistyksen entisellä vuokra-alueella olevien majojen asukkaiden häätäminen. Lautakunta päätti [8]) pyytää kaupunginhallituksen asiamiesosastoa jatkamaan em. vuokra-alueella olevien luvatta rakennettujen majojen asukkaita koskevia häätötoimenpiteitä Nurmijärventien länsipuoleisten mökkien osalta, mikäli asiamiesosasto katsoisi häätöasian jatkamisen koko laajuudessaan johtavan kielteiseen tulokseen.

Eräiden vuokrasopimusten ja vuokrauspäätösten purkaminen. Lautakunta päätti [9]) anomuksesta purkaa I. Sipolaisen kanssa kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti tehdyn vuokrasopimuksen, joka koski Herttoniemen korttelin n:o 43166 tonttia n:o 2, päättyväksi 31. 12. 1953 sillä ehdolla, että Sipolainen suoritti vuokra-ajalta erääntyneen vuokran. Kaupunginhallitukselle päätettiin samalla ilmoittaa, että kaupunginvaltuuston 15. 6. tekemä vuokrauspäätös oli purettu.

Veljekset Karhumäki Oy:n Ouratsaarta koskeva vuokrasopimus päätettiin [10]) anomuksesta purkaa päättyväksi 31. 8. 1953.

Malminseudun sosialidemokraattisen yhdistyksen vuokrasopimus, joka koski yhdistyksen toimitaloaan varten Malmin tilasta RN 12^{238} vuokraamaa, n. 1 150 m²:n suuruista aluetta, merkittiin [11]) päättyneeksi 30. 6. 1953.

Lautakunta päätti [12]) purkaa 8. 10. 1951 tekemänsä päätöksen Koskelan korttelin n:o 990 tontin n:o 2 vuokraamisesta liikkeenharjoittaja O. Ahoselle ja myydä D. Lindholmille.

Lautakunta päätti [13]) peruuttaa 15. 1. 1940 tekemänsä päätöksen Vallilan korttelin n:o 704 tontin n:o 46 vuokraamisesta palopäällystökoulua varten, koska vuokrasopimusta ei ollut allekirjoitettu ja kaupunginvaltuusto oli varannut tontin sähkölaitokselle.

---

[1]) Kiint. ltk. 15. 6. 1 200 §, 17. 8. 1 541 §. — [2]) S:n 12. 1. 40 §. — [3]) S:n 16. 11. 2 234 §. — [4]) S:n 19. 1. 110 §. — [5]) S:n 1. 6. 1 088 §. — [6]) S:n 26. 10. 2 047 §. — [7]) S:n 16. 11. 2 231 §; tonttij. 21. 12. 557 §. — [8]) Kiint. ltk. 12. 1. 51 §. — [9]) Kiint. ltk. 7. 12. 2 408 §. — [10]) S:n 14. 9. 1 685 §, 9. 11. 2 158 §; ks. I osan s. 184. — [11]) Kiint. ltk. 4. 5. 884 §. — [12]) S:n 6. 7. 1 349 §. — [13]) S:n 7. 9. 1 635 §.

Päätös Torpparinmäen asuntoalueen korttelin n:o 35174 tontin n:o 14 vuokraamisesta O. Tanskaselle päätettiin [1]) samoin peruuttaa.

Erään vuokraveloituksen lakkauttaminen. Lautakunta päätti [2]) lakkauttaa vuokraveloituksen Helsingin Asuntokeskuskunta Hakalle myydyllä, korttelin n:o 580 tontilla n:o 72 sijainneen vanhan huvilarakennuksen osalta 1. 4. 1952 alkaen.

Autonhuoltoaseman paikan vuokraaminen Munkkiniemestä. Suomalaiselle Gulf Oil Company Oy:lle, 26. 10. pidetyssä huutokaupassa korkeimman vuokratarjouksen tehneelle yhtiölle, päätettiin [3]) vuokrata Munkkiniemestä, korttelin n:o 30053 länsipuolella olevasta puistoalueesta, Munkkiniemen Puistotien ja Huopalahdentien kulmasta n. 2 000 m²:n suuruinen alue I luokan huoltoasemaa varten 1. 12. 1953 — 30. 6. 1963 väliseksi ajaksi seuraavin ehdoin:

1) Huoltoasemalle on sijoitettava kolme jakelupylvästä, joiden perusvuosivuokra on 410 000 mk.

2) Alueelle rakennettavan autonhuoltorakennuksen huoneistotiloista kannetaan lisävuokraa 500 mk rakennuksen bruttoneliömetriä kohden.

3) Vuokraaja on velvollinen omalla kustannuksellaan poistamaan alueella olevan mukavuuslaitoksen sekä luovuttamaan puretun rakennusmateriaalin kaupungille. Mikäli huoltoasema tulee poistettavaksi vuokrakauden kuluttua umpeen, sitoutuu vuokraaja rakentamaan alueelle vastaavanlaisen mukavuuslaitoksen, jos kaupunki niin vaatii.

4) Suunniteltujen moottoripolttoaineen jakelulaitteiden ja autonhuoltoasemarakennuksen sijoitukselle ja muillekin piirustuksille on saatava kiinteistölautakunnan hyväksyminen. Liikennejärjestelyjen niin vaatiessa, sitoutuu vuokraaja omalla kustannuksellaan siirtämään huoltoasemalle sijoitettuja jakelulaitteita.

5) Autonhuoltoasemaan rajoittuvat osat asemakaavan mukaisesta puistoalueesta on vuokraajan toimesta ja kustannuksella kunnostettava istutuksin kiinteistölautakunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

6) Autonhuoltoaseman yhteyteen on sijoitettava yleinen mukavuuslaitos sekä miehille että naisille

7) Muutoin noudatetaan kaupunginvaltuuston 11. 6. 1952 vahvistamia vuokrausehtoja.

Bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien vuokrasopimusten pidentäminen. Seuraavien bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien paikkoja koskevat vuokrasopimukset pidennettiin [4]) kertomusvuoden ajaksi:

Paikka	Vuokraaja	Vuosivuokra, mk
Etel. Makasiininkatu	Shell Oy.	120 000
Hakaniementori	Esso Oy.	360 000
Hietalahdentori	Bensiininkuluttajain Oy.	120 000
Kampintori	Shell Oy.	120 000
Kivelänkatu	Bensiininkuluttajain Oy.	240 000
Kulosaari, Herttoniemen Bulevardi	Esso Oy.	240 000
Liisantori	Shell Oy.	120 000
Länt. Brahenkatu	» »	240 000
» » lisäalue	» »	60 000
Malmi, Tallbacka	Bensiininkuluttajain Oy.	360 000
Mechelininkatu	Esso Oy.	240 000
Merikatu	» »	120 000
Mäkelänkatu	Shell Oy.	360 000
Pakila	Esso Oy.	240 000
Porvoon- ja Degeröntien risteys	Shell Oy.	120 000
Puutarhakatu	Bensiininkuluttajain Oy [5])	120 000
Reijolankatu	Suomalainen Gulf Oil	350 000
Salomonkatu	Shell Oy.	750 000
Töölöntori	» »	120 000
Vaasankatu	» »	240 000

[1]) Kiint. ltk. 14. 9. 1 682 §. — [2]) S:n 19. 1. 104 §. — [3]) S:n 29. 6. 1 316 §, 12. 10. 1 907 §, 2. 11. 2 095 §. — [4]) S:n 26. 1. 195 §. — [5]) Esso Oy:n vuokraoikeus siirretty vuoden alusta Bensiininkuluttajain Oy:lle, jonka nimi myöhemmin muutettiin Oy. Union-Öljy Ab:ksi; kiint. ltk. 26. 1. 195 §.

V:ksi 1954 pidennettiin [1]) entisin ehdoin Esso Oy:n Kulosaaressa, Merisatamassa, Toukolassa, Mechelininkadulla ja Pakilassa sijaitsevien bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien vuokrasopimukset sekä samoin [2]) Oy. Union-Öljy Ab:n Puutarhakadun, Mannerheimintien ja Malmin asemien vuokrasopimukset. Lisäksi pidennettiin viimeksi mainitun yhtiön Hietalahdentorin jakeluaseman vuokrasopimus kesäkuun 30 p:ään 1954.

Bensiinijakelulaitteiden ja maanalaisten säiliöiden sijoitusluvat. Lautakunta päätti [3]) oikeuttaa Asfalttiosakeyhtiö Lemminkäisen sijoittamaan Vesisäiliönkadun tonttien n:o 17 ja 19 rajalle, jalkakäytävän reunaan maanalaisen bensiinisäiliön jakelulaitteineen 1. 2. 1953 alkaen 36 000 mk:n vuosivuokrasta kolmen kuukauden irtisanomisajoin sillä ehdolla, että jakelulaitetta käytetään vain yhtiön autoja varten ja ettei kadussa mahdollisesti olevat johdot ole esteenä jakelulaitteiden asentamiselle. Yhtiö oikeutettiin [4]) lisäksi sijoittamaan maanalainen säiliö jakelulaitteineen Vallilan metsästä vuokraamalleen alueelle 1 000 mk:n indeksiin sidotusta vuosivuokrasta.

Oy. Sanitol Ab. oikeutettiin [5]) sijoittamaan Ruskeasuon korttelin n:o 726 tontilla n:o 6 sijaitsevan tehdasrakennuksensa pihamaalle 2 500 litran suuruinen tulenaran nesteen maanalainen säiliö pumppuineen 1 000 mk:n vuosivuokrasta sillä ehdolla, että säiliön sijoittamisessa oli noudatettava paloviranomaisten määräyksiä.

Oy. Liikenne Ab. oikeutettiin [6]) pitämään Viikin vuokra-alueellaan n:o 1/III marraskuun 1 p:stä alkaen kahta moottoripolttoaineenjakelulaitetta maanalaisine säiliöineen kuuden kuukauden irtisanomisajoin 72 000 mk:n indeksiin sidotusta vuotuisesta lisävuokrasta.

Lautakunta päätti [7]) veloittaa Oy. Shell Ab:tä neljän maanalaisen säiliön pitämisestä kaupungin maalla, Kulosaarenkatu 14:ssä 1. 9. 1952—31. 12. 1953 väliseltä ajalta 8 000 mk:lla sekä oikeuttaa yhtiön 1. 1. 1954 alkaen pitämään ko. säiliöt paikalla 6 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta kolmen kuukauden irtisanomisajoin.

Oy. Auto-Master Ab:lle myönnettiin [8]) oikeus pystyttää bensiininjakelupylväs Työpajankadulle katukäytävän reunaan yhtiön korjaamoa ja sen asiakaspiiriä varten marraskuun 1 p:stä alkaen, kuuden kuukauden irtisanomisajoin, 60 000 mk:n indeksiin sidotusta vuosivuokrasta.

Oy. Esso Ab:n huoltoasematontin lopullisen vuokrasopimuksen tekeminen. Lautakunta päätti [9]) hyväksyä Oy. Esso Ab:n esittämät rakennuspiirustusluonnokset Mäkelänkadun, Sofianlehdonkadun ja Vähäkyröntien kulmaukseen tulevaa huoltoasemaa varten sekä hyväksyä alueen järjestelyn siinä muodossa, kuin se oli yhtiön laadituttamassa karttapiirroksessa. Samalla päätettiin antaa sihteerin tehtäväksi lopullisen vuokrasopimuksen laatiminen kiinteistölautakunnan 22. 12. 1952 päättämiä huutokauppaehtoja noudattaen, kuitenkin siten, että alueelle saatiin sijoittaa 3 jakelupylvästä ja että indeksiin sidotun vuokran suuruudeksi määrättiin 655 000 mk.

Lisäalueen luovuttaminen Oy. Esso Ab:lle Pakilasta. Lautakunta päätti [10]) luovuttaa Oy. Esso Ab:n käyttöön Tuusulan- ja Alkutien risteyksestä yhteensä n. 400 m^2:n suuruisen jakeluasema-alueen aikaisemmin määrätyillä vuokraehdoilla sekä sillä lisäehdolla, että yhtiö purkaa syyskuun 1 p:ään mennessä asemalla ennestään olevan kioskin ja rakentaa tilalle uuden, kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisen kioskirakennuksen sekä kunnostaa koko alueen.

Oy. Metro-Auto Ab:n bensiininjakelulaitteen siirtäminen. Lautakunta oikeutti [11]) Oy. Shell Ab:n siirtämään Kuortaneenkadun varrella tontilla n:o 11 olevan Oy. Metro-Auto Ab:n bensiininjakelulaitteen jalkakäytävän viereen tonttiosaston osoittamaan paikkaan. Vuokrasopimus tehtiin 6 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja indeksiin sidotun vuosivuokran suuruudeksi merkittiin 60 000 mk.

Bensiininjakeluaseman vuokran tarkistaminen. Lautakunta päätti [12]), että Oy. Esso Ab:n hallussa olevan, Toukolassa Hämeentien varrella sijaitsevan bensiininjakeluaseman vuokra on vuosilta 1952 ja 1953 120 000 mk vuodessa.

Linja-autoaseman ja autonhuoltoasemien sijoituskysymys. Lautakunta päätti [13]) lakkauttaa linja-autoaseman ja autonhuoltoasemien sijoitusta harkitsemaan asettamansa

---

[1]) Kiint. ltk. 19. 10. 1 988 §. — [2]) S:n 14. 12. 2 459 §. — [3]) S:n 2. 2. 234 §. — [4]) S:n 1. 6. 1 086 §, 17. 8. 1 531 §. — [5]) S:n 15. 6. 1 196 §. — [6]) S:n 24. 8. 1 573 §. — [7]) S:n 7. 12. 2 397 §. — [8]) S:n 26. 5. 1 020 §, 22. 6. 1 267 §, 9. 11. 2 165 §. — [9]) S:n 28. 9. 1 818 §; tonttij. 21. 12. 551 §. — [10]) Kiint. ltk. 22. 6. 1 259 §. — [11]) S:n 14. 12. 2 460 §. — [12]) S:n 26. 1. 193 §. — [13]) S:n 19. 1. 108 §.

komitean ja ilmoittaa tästä kaupunginhallitukselle. Samalla päätettiin ilmoittaa Oy. Matkahuolto Ab:lle, että linja-autoaseman uutta sijoitussuunnitelmaa tultaisiin käsittelemään keskustan asemakaavasuunnitelman yhteydessä.

Bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien vuokrasopimusten irtisanominen. Anomuksesta merkittiin [1]) irtisanotuksi kesäkuun 30 p:stä Oy. Trustivapaa Bensiini -nimisen yhtiön vuokrasopimus, jonka mukaan yhtiöllä oli oikeus asentaa Köydenpunojankadun alle, talon n:o 13—15 edustalle bensiininjakelulaite 5 000 litran maanalaisine säiliöineen.

Samoin merkittiin [2]) irtisanotuksi Oy. Esso Ab:n sopimus, joka koski Aleksis Kiven kadun varrella olevaa jakelulaitetta ja säiliötä.

Rakennuksen purkamisen vuoksi Oy. Esso Ab:n vuokraoikeus Hakaniementorilla olevaan huoltoasemaan päätettiin [3]) sanoa irti päättyväksi 31. 5. 1954.

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto. Vuoden aikana annettiin vuokralle mm. seuraavat varasto- ja pienteollisuusalueet:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi		Vuosivuokra mk,
		alkaa	päättyy	
Etelä-Kaarela, Stenbrottet RN 5[5], 1 500 m²	Liikemiehet I. Inkinen ja J. Kröger [4])	1. 3.1953	3 kk. irtis.jälk.	45 000
Herttoniemen öljysatama, Bensiinikatu n:o 2, 1 700 m²	Oy. Skanoil Ab. [5])	1.12.1953	31.3.1955	116 000
		1. 4.1955	3 kk. irts.jälk.	[6]) 110 000
Kyläsaaren varastoalue n:o 8/660.987.5m²	Romukauppias K. W. Koskinen [7])	1. 5.1953	30.4.1958	84 900
S:n varastoalue n:o 11/660, 1 493.7 m²	Vallilan Uusi Romukauppa [7])	S:n	S:n	128 500
» » » 12/660, 987.5 m²	Rakennustoimiston puhtaanapitoosasto [8])	»	ei määrätty	95 000
» » » 14/660, 2 130.4 m²	Helsingin Puhelinyhdistys [7])	»	30.4.1958	183 000
» » » 17/660, 843.2 m²	Paraisten Kalkkivuori Oy. [7])	»	S:n	72 500
» ratapiha-alue n:o 18a, 600 m²	Myyntimies J. Hiekkaranta [9])	1. 6.1953	3 kk. irtis. jälk.	72 000
» » » 18b, 600 m²	Herra A. W. Olin [10])	1. 7.1953	S:n	72 000
» » » 20, 1 200 m²	Rakennustoimisto Arcus Oy. [11])	1. 1.1954	»	144 000
» » » 21, 600 m²	Rouva M. Hentunen [12])	1.10.1953	»	72 000
» » » 22, 525 m²	Liikkeenharjoittaja V. Partti [13])	1.12.1953	»	63 000
» » » 25, 600 m²	Siltasaaren Rauta- ja Romuliike Oy. [14])	1. 1.1954	»	72 000
» ratapiha-alueelta 525 m²	Autonkuljettaja T. Johansson [15])	16.4.1953	»	63 000
Malmi, Innus RN 1[414], 3 300 m²	Vallilan Puutavara Oy. [16])	1. 3.1953	»	99 000
Mäkelän varastoalue n:o 1/II, 800 m²	Toiminimi Lavatyö [17])	1. 5.1953	6 kk. irtis. jälk.	48 000
S:n varastoalue n:o 2/V, 500 m²	Rakennusliike E. Itäranta [18])	1. 8.1953	S:n	30 000
Niittylä, kortt. n:o 28295, tontti n:o 1, 1 830.2 m²	Oy. Yleinen Putkirakennus [19])	1. 1.1954	31.12.1958	109 800
S:n,kortt.n:o 28295,tontti n:o 3, 1 575 m²	Rakennusmaali Oy. [19])	S:n	S:n	94 500
» » » 28295, » » 4, 1 562.1m²	Metallivalimo Sisu Oy. [19])	»	»	93 700
» » » 28296, » » 1, 1 253 m²	T:mi Rautajalostajat [19])	»	»	75 200
» » » 28296, » » 2, 1 504.2m²	Suomen Sähkömekaaninen Liike[20])	»	»	90 300
» » » 28296, » » 3, 1 500 m²	Pakilan Metallivalimo Oy. [20])	»	»	90 000
» » » 28296, » » 4, 1 500 m²	A. Veijalainen Oy. ja Johtohuolto Oy. [19])	»	»	90 000
» » » 28296, » » 5, 1 737.7m²	Lukma Oy. ja Suomen Optiikka Oy. [19])	»	»	104 300
» » » 28297, » » 1, 1 728 m²	Oy. Teräsjousi [19])	»	»	103 700
» » » 28297, » » 2, 1 728 m²	Käpylän Sähkö Oy. [20])	»	»	103 700
» » » 28297, » » 3, 1 728 m²	Laapo Oy. [19])	»	»	103 700
» » » 28297, » » 4, 1 782 m²	Konetehdas V.Kumpulainen Oy.[19])	»	»	106 900
» » » 28298, » » 1, 1 920 m²	Kalustovarasto Kal-Va Oy. [19])	»	»	115 200
» » » 28298, » » 2, 1 920 m²	Mäkelän Takomo [19])	»	»	115 200
» » » 28299, » » 1, 2 160 m²	Filosofian maisteri U. Forsman [19])	»	»	129 600

[1]) Kiint. ltk. 26. 1. 194 §. — [2]) S:n 2. 2. 230 §. — [3]) S:n 12. 10. 1 905 §. — [4]) Tonttij. 14. 2. 81 §. — [5]) Kiint. ltk. 7. 12. 2 394 §. — [6]) Indeksiin sidottu perusvuokra. — [7]) Kiint. ltk. 13. 4. 729 §. — [8]) S:n 19. 1. 113 §. — [9]) Tonttij. 21. 5. 221 §. — [10]) S:n 8. 7. 291 §. — [11]) S:n 21. 12. 554 §. — [12]) S:n 25. 9. 404 §. — [13]) S:n 7. 12. 523 §. — [14]) S:n 21. 12. 555 §. — [15]) S:n 2. 4. 133 §. — [16]) Kiint. ltk. 2. 3. 480 §. — [17]) Tonttij. 22. 4. 170 §. — [18]) S:n 27. 7. 311 §, 10. 10. 435 §. — [19]) Kiint. ltk. 2. 11. 2 105 §. — [20]) S:n 21. 12. 2 541 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi		Vuosivuokra mk,
		alkaa	päättyy	
Niittylä, kortt. n:o 28299, tontti n:o 2, 2 160 m²	Metallitehdas Ka-Vi-Ka Oy. [1]	1. 1.1954	31.12.1958	129 600
S:n, kortt. n:o 28299, tontti n:o 3, 2 162 m²	Arino Oy. [2]	S:n	S:n	129 700
» » » 28299, » » 4, 2 332 m²	Puuseppä A. Hienola ja peltiseppä K. Berglund [2]	»	»	140 000
Puistola, Fallkullan hiekkakuopasta 2 000 m²	Puistolan Puu Oy. [3]	1. 4.1953	6 kk. irtis. jälk.	60 000
Uudenpellon varastoalue n:o 11, 750 m²	Oy. Vesi-Pekka [4]	1. 1.1954	S:n	45 000
S:n, varastoalue n:o 29a, 600 m²	Rakennusmestari L. Lönnqvist [5]	16.8.1953	»	36 000
» » » 29b, 600 m²	Rakennustoimisto H. B. Törnqvist ja Kumpp. [6]	1. 1.1953	»	36 000
» » » 38, 500 m²	Rakennusmestari O. Koskinen [7]	S:n	»	30 000
Viikinmäki, n:o 3/I, 1 522.5 m²	Aeromekano Oy. [8]	1. 6.1953	31.5.1958	76 000
S:n, n:o 3/II, 1 768 m²	S. Salmi ja A. Luukkonen [9]	1. 3.1953	S:n	88 400
» » 5/II, 2 145.2 m²	T. Niemisen Automaalaamo [10]	16.7.1953	»	107 300
» » 2/III, 519.8 m²	Maalimiehet Oy. [11]	1. 8.1953	»	26 000
» » 3/III, 489.4 m²	Puuseppä V. Virtanen [12]	1. 6.1953	»	24 500
Viikin varastoalue n:o 1 ja 2/II, 3 570 m²	Vesi- ja Lämpö Oy. [13]	1.10.1953	31.12.1958	196 350
S:n varastoalue n:o 3/II, 1 380 m²	Liikemies R. E. Järvinen [14]	1. 7.1953	31.12.1953	73 140
» » » 4/II, 150 m²	Johtaja R. Henriksson [15]	1.11.1953	31.12.1957	25 000
» » » 1/III, 3 440 m²	Oy. Liikenne Ab. [16]	1. 9.1953	31.12.1953	141 000
» » » 1/III, luoteispuoli 750 m²:n lisäalue	Oy. Liikenne Ab. [16]	S:n	3 kk. irtis.jälk.	31 000

Edellisessä taulukossa olevien tietojen lisäksi mainittakoon seuraavaa:

Vesi- ja Lämpö Oy:n vuosivuokra oli alkuvuokran suuruinen 31. 4. 1954 saakka ja sen jälkeen sidottu indeksiin »elokuu 1938 — heinäkuu 1939 = 100» siten, että indeksilukua 100 vastaavana perusvuokrana oli 17 850 mk. Vuokraoikeuteen ei kuulunut vapaata siirto-oikeutta.

Viikinmäen alueiden vuokrasopimukset tehtiin lisäksi seuraavin ehdoin: a) vuosivuokra on alkuvuokran suuruinen 31. 3. 1954 saakka ja tämän jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100» siten, että indeksilukua 100 vastaavana perusvuosivuokrana pidetään alkuvuokraa ja indeksivaihtelut otetaan huomioon vain täysinä kymmeninä; b) vuokraajalla on etuoikeus saada tontti uudelleen vuokralle vuokrakauden päätyttyä, jos kaupunki antaa tontin edelleen vuokralle; c) vuokraoikeuteen on vapaa siirto-oikeus; d) vuokraaja on velvollinen omalla kustannuksellaan huolehtimaan tieosuutensa ajokelpoiseksi kunnostamisesta määräpäivään mennessä ja tämän jälkeen tieosuutensa kunnossa- ja puhtaanapitovelvollinen myös talvisaikaan; e) tontit on aidattava panssariverkkoaidoin määräpäivään mennessä; f) muissa tontin käyttöä koskevissa suhteissa noudatetaan varastoalueiden vuokrasopimuskaavakkeesta ilmeneviä ehtoja.

Kyläsaaren aikaisemmin irtisanottuja varastoalueita asemakaavan mukaisesti vuokrattaessa oli vuokrat sidottu indeksiin samoin kuin edellä a) kohdassa, minkä lisäksi määrättiin seuraavat ehdot: b) vuokraaja on velvollinen omalla kustannuksellaan rakentamaan vuokra-alueelleen johtavat vesi- ja viemärijohdot ja tien kaupungin määräysten mukaisesti, mikäli se niitä tarvitsee ennen, kuin nämä työt tullaan asianmukaisessa järjestyksessä tekemään kaupungin toimesta; d) siirtyminen uusille vuokra-alueille on loppuunsuoritettava 1. 8. 1953 mennessä. Kuitenkin vuokraaja on velvollinen siltä ajalta, milloin hänen omaisuuttaan tai rakennuksiaan on uuden vuokra-alueen rajojen ulkopuolella, maksamaan korvausta tästä ko. alueen haltijalle 10 mk/m² kuukaudessa tonttiosaston laskentaperusteiden mukaisesti, mikäli asianomaiset vuokraajat eivät keskenään toisin sovi.

Niittylästä vuokrattiin pienteollisuusalueet muutoin samoin ehdoin kuin Viikinmäestä, mutta vuokra oli sidottu indeksiin 1. 4. 1955 lähtien ja vuokraajien velvollisuutena

---

[1] Kiint. ltk. 21. 12. 2 541 §. — [2] S:n 2. 11. 2 105 §. — [3] Tonttij. 22. 1. 45 §. — [4] S:n 21. 12. 542 §. — [5] S:n 19. 8. 348 §. — [6] S:n 5. 1. 13 §. — [7] S:n 5. 1. 9 §. — [8] Kiint. ltk. 23. 3. 622 §. — [9] S:n 2. 2. 241 §. — [10] S:n 20. 7. 1 410 §. — [11] S:n 10. 8. 1 482 §. — [12] S:n 19. 1. 111 §. — [13] S:n 5. 10. 1 869 §. — [14] S:n 6. 7. 1 357 §. — [15] S:n 28. 9. 1 816 §. — [16] Tonttij. 27. 7. 319 §.

oli rakentaa vuokratontilleen kivinen, vähintään 1/5 tontin pinta-alasta käsittävä rakennus viimeistään kolmen vuoden kuluttua vesikattovaiheeseen kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisesti.

Puutavaran purkauspaikan vuokralleanto. Aug. Eklöf Aktiebolag -nimiselle yhtiölle päätettiin [1]) vuokrata alue Reininniemestä huhtikuun 1 p:stä alkaen 6 kuukauden irtisanomisajoin 5 000 mk:n vuosivuokrasta puutavaran autosta veteen purkamista varten. Yhtiö oikeutettiin lisäksi kunnostamaan omalla kustannuksellaan alueelle johtava tie.

S. W. Paasivaaran Margariinitehdas Oy:n kuormauslaiturit. Lautakunta päätti [2]) myöntää em. yhtiölle oikeuden helmikuun 1 p:stä rakentaa kolme kuormauslaituria Oy. Elo Ab:n Herttoniemen tehdasaluetta varten 15 000 mk:n vuosivuokrasta, 6 kuukauden irtisanomisajoin ja erinäisin rautatiehallituksen määräämin ehdoin.

Eräiden vuokralle annettujen varastoalueiden pinta-alojen muutokset. OTK:lle vuokratun Sörnäisten rantatien varastoalueen n:o 1/III suuruudeksi merkittiin [3]) tammikuun 1 p:stä 1 898 m² entisen 1 950 m²:n sijasta ja vuosivuokraksi 83 000 mk entisen 85 000 mk:n asemesta.

Kaarnapuu Oy:n Malmin varastoalueen suuruudeksi merkittiin [4]) helmikuun 1 p:stä 1 220 m² entisen 3 210 m²:n sijasta ja vuosivuokraksi 61 000 mk entisen 160 500 mk:n asemesta sekä perusvuokraksi vastaavasti 6 100 mk entisen 61 000 mk:n sijasta. Samalla merkittiin tontin numeroksi 1 a.

Kirjapaino Oy. Lauseen Uudenpellon varastoalueen n:o 22 suuruudeksi merkittiin [5]) joulukuun 1 p:stä 880 m² entisen 1 380 m²:n sijasta ja vuosivuokraksi 52 800 mk entisen 82 800 mk:n asemesta.

Asfaltti Oy. Lemminkäiselle Vallilan metsästä vuokratun varastoalueen suuruudeksi merkittiin [6]) kesäkuun 1 p:stä 11 500 m² entisen 9 600 m²:n asemesta ja vuosivuokraksi vastaavasti 690 000 mk entisen 576 000 mk:n sijasta.

Oy. Skanoil Ab:lle Herttoniemen öljysatamasta vuokratun bitumituotteiden varastoalueen suuruudeksi merkittiin [7]) syyskuun 16 p:stä 3 098 m² entisen 2 000 m²:n sijasta ja perusvuokraksi 20 100 mk entisen 13 000 mk:n asemesta sekä vuosivuokraksi 16. 9. 1953—31. 3. 1954 väliseltä ajalta 221 100 mk. Samalla päätettiin yhtiö oikeuttaa täyttämään ko. aluetta, joka osaksi vielä oli merta, satamarakennusosaston ohjeitten mukaisesti. Lisäksi päätettiin, että näin laajennetun varastoalueen vuokrasopimus jatkuu 1. 1. 1956 lähtien kuuden kuukauden irtisanomisajoin.

Jätekeskus Oy:n vuokraoikeuden muuttaminen pitkäaikaiseksi. Jätekeskus Oy:lle Kyläsaaren korttelista n:o 685 vuokrattua 5 000 m²:n suuruista varastoaluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin [8]) purkaa ja alue päätettiin vuokrata yhtiölle 31. 12. 1981 saakka jätepaperin lajittelulaitosta varten 430 000 mk:n indeksiin sidotusta vuosivuokrasta samanlaisin ehdoin, kuin muutkin vastaavan pituiseksi ajaksi Kyläsaaren varastoalueelta vuokratut tontit. Lisäksi yhtiö velvoitettiin täyttämään loppuosa korttelista kaupungin ohjeiden mukaisesti samassa suhteessa, kuin kaupunki täyttäisi korttelin ympäristön vesialuetta. Tämä korttelin n:o 685 loppuosa päätettiin samalla varata yhtiölle v:n 1957 loppuun.

Viikin varastoalueiden vuokraoikeuksien jatkaminen. Lautakunta päätti [9]) jatkaa seuraavien Viikin varastoalueen vuokraajien vuokraoikeuksia 1. 1. 1954 — 31. 12. 1958 väliseksi ajaksi entisin ehdoin ja 1. 4. 1954 alkaen indeksiin sidotuista vuokrista: toimitusjohtaja A. Lähteenmäki, metallisorvaamonhoitaja M. Helake, seppä F. A. Aarresto, Oy. Autorex Ab., Oy. Lasitukku, Metallivalimo Sampo, liikemies R. E. Järvinen, Rakennustoimisto Kartio Oy., Yleisrakentajat Oy., Oy. Liikenne Ab., rouva A. M. Salinmäki, Konemies Oy., Suomen Asfaltti Oy., Rakennusliike Mattila & Tarkko Oy., Laatubetoni Oy., L. ja O. Sarres, Puusepänliike A. Taivainen Oy. sekä autopeltisepät M. ja T. Teittinen.

Eiran Jään jäävarastoa koskevan vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti [10]) jatkaa Eiran Jää -nimiselle yhtiölle Vantaanjoen varrelta vuokratun jäävarastoalueen aikaisemmin irtisanottua vuokraoikeutta 1. 9. 1953 alkaen kolmen kuukauden irtisanomisajoin 18 000 mk:n vuosivuokrasta entisin ehdoin. Yhtiön oli todettu suorittaneen vuokraoikeuden jatkamisen ehtona olleet korjaus- ja kunnostustyöt.

---

[1]) Kiint. ltk. 19. 1. 120 §. — [2]) S:n 2. 2. 237 §. — [3]) Tonttij. 5. 1. 19 §. — [4]) S:n 22. 1. 40 §. — [5]) S:n 23. 11. 510 §. — [6]) S:n 21. 5. 225 §. — [7]) Kiint. ltk. 14. 9. 1 692 §. — [8]) S:n 1. 6. 1 080 §. — [9]) S:n 21. 9. 1 758 §. — [10]) Tonttij. 21. 5. 224 §; kiint. ltk. 28. 9. 1 806 §, 21. 12. 2 534 §.

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuksien siirrot. Kertomusvuonna hyväksyttiin mm. seuraavat varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuksien siirrot: Sörnäisten rantatien varastoalueiden n:o 7 ja 8/VI uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin Toiminimi Viitakoski [1]); Viikinmäen 1 404 m²:n suuruisen pienteollisuustontin n:o 1/II uudeksi vuokraajaksi Taitometalli Oy. [2]); Mäkelän varastoalueen n:o 3/IX uudeksi vuokraajaksi Le-Me Oy. [3]); Uudenpellon varastoalueen n:o 40 uudeksi vuokraajaksi Lyytike Oy. [4]); Uudenpellon varastoalueen n:o 20 uudeksi vuokraajaksi Teollisuusjäte Oy. [5]); Meilahden varastoalueen n:o 14 uudeksi vuokraajaksi Vaneri-Aitta [6]); Uudenpellon varastoalueen n:o 23 uudeksi vuokraajaksi rakennusmestari V. Korolainen [7]); Uudenpellon varastoalueen n:o 24 b uudeksi vuokraajaksi johtaja E. Sorsa [8]); Etelä-Kaarelan Stenbrottet RN 5⁵ -nimisellä tilalla olevan puutavaravarastoalueen uudeksi vuokraajaksi autoilija V. Kinnarinen [9]); Viikin varastoalueen n:o 2/IV uudeksi vuokraajaksi Rakennusliike Mattila & Tarkko [10]); Viikin varastoalueen n:o 4/II uudeksi vuokraajaksi Rakennustoimisto Kartio Oy. [11]); korttelissa n:o 178, Hernesaarenkadun eteläpuolella olevan 1 020 m²:n suuruisen alueen uudeksi vuokraajaksi Jäännösvarasto Oy. [12]); Uudenpellon varastoalueen n:o 33 uudeksi vuokraajaksi Antero Veijalainen Oy. [13]); Meilahden varastoalueen n:o 1 uudeksi vuokraajaksi rakennusmestari O. Laarne [14]); Viikin varastoalueen n:o 3/III uudeksi vuokraajaksi Maansähkö Oy. [15]); Vallilan metsästä Metalli-Uuttaamolle vuokratun, 400 m²:n suuruisen alueen uudeksi vuokraajaksi diplomi-insinööri L. Saari ym. [16]); Viikinmäen pienteollisuustontin n:o 4/II uudeksi vuokraajaksi Viikinmäen Metallityöpaja Oy. [17]); Uudenpellon varastoalueiden n:o 17 ja 18 uudeksi vuokraajaksi Oy. Auto-Ala Ab. [18]); sekä korttelissa n:o 836 olevan Viipurin- ja Savonkadun kulmatontin uudeksi vuokraajaksi T:mi Polifa [19]).

Varasto- ja pienteollisuusaluetta koskevia irtisanottuja vuokrasopimuksia. Päätettiin anomuksesta merkitä irtisanotuksi mm. seuraavat varasto- ja pienteollisuusalueita koskevat vuokrasopimukset: T. Niemisen Automaalaamon vuokraoikeus Viikinmäen alueeseen n:o 1/IV heinäkuun 15 p:stä [20]); Oy. Raseta Ab:n vuokraoikeus Viikin varastoalueeseen n:o 7/II syyskuun 30 p:stä [21]); Metsäpuu Oy:n vuokraoikeus Kyläsaaren täytemaalla olevaan 250 m²:n alueeseen maaliskuun 31 p:stä [22]); Kotelokulma Oy:n vuokraoikeus Mäkelän varastoalueeseen n:o 2/V kesäkuun 30 p:stä [23]); Oy Liikenne Ab:n vuokraoikeus Viikinmäki RN 2 nimisestä tilasta vuokrattuun 1 800 m²:n varastoalueeseen [24]); Rakennustoimisto Kartio Oy:n vuokraoikeus Viikin varastoalueeseen n:o 1/II syyskuun 30 p:stä [25]); Wärtsiläyhtymän Hietalahden telakalle Kalastajatorilta vuokrattua kivien varastoimisaluetta koskeva sopimus joulukuun 31 p:stä [26]); Yleinen Huolinta Oy:n vuokraoikeus Uudenpellon varastoalueeseen n:o 11 marraskuun 31 p:stä [27]); sekä Weilin & Göös Oy:n vuokraoikeus 1 500 m²:n suuruiseen Uudenpellon halkovarastoalueeseen joulukuun 31 p:stä [28]).

Vuokraehtojen täyttämättä jättämisen vuoksi päätettiin julistaa seuraavat vuokraoikeudet menetetyiksi: Paperikeskus Oy:n vuokraoikeus Mäkelän varastoalueeseen n:o 1/II [29]), Timber-Opi Oy:n vuokraoikeus Kyläsaaren ratapiha-alueeseen n:o 18 b [30]), M. Heinisen vuokraoikeus Uudenpellon varastoalueeseen n:o 29 A [31]) sekä Rakennusteknikot Oy:n vuokraoikeus Uudenpellon varastoalueeseen n:o 42 [32]).

Vuokra-alueiden katselmukset. Lautakunta päätti [33]) hyväksyä v:n 1953 kevätkatselmusohjelman ja määrätä katselmukset pantavaksi toimeen toukokuun 19 p:n ja kesäkuun 3 p:n välisenä aikana sekä nimetä edustajansa niiden toimittamista varten. Samalla päätettiin, että syyskauden katselmukset aloitettaisiin syyskuun 1 p:nä. Myöhemmin hyväksyttiin [34]) syyskatselmusten ohjelma ja nimettiin lautakunnan edustajat.

Päätettiin [35]), että niiden vuokraajien, jotka olivat laiminlyöneet ketvätkatselmuksissa määrättyjen korjaustöiden suorittamisen, oli toimeenpantava rakennusten korjaukset joulukuun 1 p:ään mennessä sillä uhalla, että ellei kiinteistöjä ollut siihen mennessä saatettu vuosikatselmuksissa määrättyyn kuntoon, vuokraajat velvoitettiin vuokrasopimus-

[1]) Kiint. ltk. 7. 9. 1 638 §. — [2]) S:n 16. 11. 2 237 §. — [3]) Tonttii. 22. 4. 157 §. — [4]) S:n 22. 4. 158 §. — [5]) S:n 8. 7. 292 §. — [6]) S:n 8. 7. 294 §. — [7]) S:n 27. 7. 305 §. — [8]) S:n 27 7. 306 §. — [9]) S:n 27. 7. 307 §. — [10]) S:n 19. 8. 333 §. — [11]) S:n 11. 9. 361 §. — [12]) S:n 25. 9. 408 §. — [13]) S:n 25. 9. 409 §. — [14]) S:n 25. 9. 410 §. — [15]) S:n 10. 10. 439 §. — [16]) S:n 10. 10. 449 §. — [17]) S:n 23. 11. 505 §. — [18]) S:n 7. 12. 532 §. — [19]) S:n 11. 9. 371 §. — [20]) Kiint. ltk. 20. 7. 1 410 §. — [21]) Tonttij. 11. 9. 363 §, kiint. ltk. 5. 10. 1 869 §. — [22]) Tonttij. 18. 3. 108 §. — [23]) S:n 8. 7. 293 §. — [24]) S:n 27. 7. 319 §. — [25]) S:n 11. 9. 361 §. — [26]) Kiint. ltk. 28. 9. 1 808 §. — [27]) Tonttij. 26. 10. 457 §, 23. 11. 506 §. — [28]) S:n 21. 12. 546 §. — [29]) Kiint. ltk. 9. 3. 547 §. — [30]) S:n 1. 6. 1 083 §. — [31]) S:n 15. 6. 1 194 §. — [32]) Tonttij. 11. 9. 362 §. — [33]) Kiint. ltk. 30. 3. 675 §. — [34]) S:n 10. 8. 1 479 §. — [35]) S:n 12. 10. 1 909 §.

ten mukaisesti 5 000 mk:n suuruiseen sopimussakkoon, ja ellei mainittu sakko auttaisi, olisi vuokrasopimusten puitteissa ryhdyttävä vuokraajien häätötoimenpiteisiin.

Vuoden aikana käsiteltiin joukko anomuksia, joissa pyydettiin lykkäystä katselmuksissa määrättyjen korjaus- ja purkamistöiden suorittamiseen [1]). Kahdessa tapauksessa myönnettiin oikeus pitää purettavaksi määrätty rakennus paikoillaan määräajan [2]) ja kahdessa tapauksessa ryhdyttiin häätötoimenpiteisiin katselmuksissa määrättyjen korjaustöiden laiminlyönnin vuoksi [3]).

Tonttiosaston hoitoon määrättiin kaupunginvaltuuston 24. 10. 1951 tekemän päätöksen mukaisessa aluevaihdossa Munkkiniemestä kaupungin omistukseen joutuneet alueet [4]).

Hyväksyttyjä piirustuksia. Vuoden aikana lautakunta hyväksyi puolestaan piirustukset mm. Sturenkadulle rakennettavaa poikien ammattikoulutaloa varten [5]), Helsingin Puhelinyhdistyksen Käpylän puhelinkeskuksen muutostöitä varten [6]), Barnavårdsföreningen i Finland -yhdistyksen Kallion lastenhoitorakennuksen muutostöitä varten [7]), korttelin n:o 477 tontille n:o 15 rakennettavaa virkanaisten asuintaloa varten [8]), Pasilaan rakennettavaa Osuusliike Elannon lisärakennusta varten [9]), Alku- ja Tuusulantien risteykseen rakennettavaa Oy. Esso Ab:n myyntikioskia varten [10]), Haagaan rakennettavaa posti- ja lennätinhallituksen vahvistinasemaa varten [11]), Suomen Sokeri Oy:n Töölön tehdasalueelle rakennettavaa voimalaitosta varten [12]) sekä Tapanilaan rakennettavaa Voimistelu- ja urheiluseura Tapanilan Erän urheilutaloa varten [13]). Lisäksi hyväksyttiin suuri joukko asuin-, tehdas- ja varastorakennusten piirustuksia sekä vanhojen talojen muutos- ja lisärakennuspiirustuksia.

Marttilassa olevan rakennuksen rakentaminen piirustuksista poikkeavalla tavalla. Lautakunta päätti [14]) hyväksyä Marttilan invalidikylän korttelin n:o 1 tontin n:o 2 vuokraajan M. Jaatisen ehdotuksen lämpökeskuksen sijoittamiseksi piirustusten vastaisesti laajennettuun talousrakennukseen sillä ehdolla, että luvaton asuminen talousrakennuksessa oli lopetettava heti, vanha puuvaja purettava sekä uudet piirustukset hyväksyttävä viimeistään 30. 6. 1953.

Pienteollisuuden harjoittamiseen asuntoalueen rakennuksissa myönnettiin [15]) seitsemässä tapauksessa oikeus määräajaksi.

Poikkeuksen myöntäminen aravatalossa-asumisvelvollisuuteen. Lautakunta myönsi [16]) joissakin tapauksissa Aravan lainoittaman omakotitalon rakentajalle lykkäystä asumisvelvollisuuteen nähden tai luvan yhdeksi vuodeksi asua toisella paikkakunnalla.

Oikeus pitää eräitä rakennuksia kaupungin maalla. Merkittiin [17]), että leskirouva C. Ingbergin perilliset olivat myyneet Vanhankaupungin huvila-alueella n:o 2 omistamansa rakennukset ja puutarhaistutukset muurari H. Tyynilahdelle. Myyjillä oli 28. 6. 1951 tehdyn sopimuksen nojalla oikeus pitää rakennukset ko. alueella korvauksetta 25 v:n ajan.

Autonkuljettajanvaimo H. Lukin oikeutettiin [18]) pitämään ostamansa rakennukset edelleen paikoillaan Vanhan Puodinkyläntien varrella, huvila-alueella n:o 12 kertomusvuoden ajan 3 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta.

Imatran Voima Oy. oikeutettiin [19]) pitämään Viikissä entinen ruokalarakennus paikoillaan viisi vuotta ja käyttämään sitä majoitustarkoituksiin.

Seuraavat henkilöt ja yhtiöt oikeutettiin [20]) pitämään Vartiokylässä Lataus Oy:n entisellä vuokra-alueella omistamansa rakennukset paikoillaan ja harjoittamaan niissä verstas- ja varastoimistoimintaa: Liikemies V. Ketola, rakennus n:o 11, vuosivuokra 18 000 mk; Hitsausala Oy., rakennukset n:o 6, 20 ja 23—26, vuosivuokra 105 000 mk; sekä Ilotulitus Oy., rakennukset n:o 4 ja 5, vuosivuokra 48 000 mk. Yhteiset ehdot olivat, ettei ulkosalle saanut varastoida, alueita ei saanut aidata, rakennuksia ei saanut käyttää asumiseen, rakennusten ympäristö oli pidettävä siistinä sekä rakennukset hyvässä kunnossa ja siististi maalattuina eikä alueelle saanut rakentaa lisää.

Sopimus kaupungin viemärijohdon yhdistämisestä ravintola Walhallan viemäriin. Lauta-

---

[1]) Kiint. ltk. 19. 1. 124 §, 22. 6. 1 258 ja 1 264 §, 10. 8. 1 476 §, 21. 9. 1 748 §, 21. 12. 2 539 §. — [2]) S:n 12. 1. 54 §, 9. 11. 2 167 §. — [3]) S:n 6. 7. 1 356 §, 21. 12. 2 540 §. — [4]) S:n 14. 9. 1 675 §. — [5]) S:n 23. 3. 630 §. — [6]) S:n 15. 6. 1 205 §. — [7]) S:n 22. 6. 1 272 §. — [8]) S:n 20. 7. 1 401 §. — [9]) S:n 10. 8. 1 472 §. — [10]) S:n 21. 9. 1 757 §. — [11]) S:n 7. 12. 2 403 §. — [12]) Tonttij. 31. 1. 74 §. — [13]) S:n 8. 7. 296 §. — [14]) S:n 28. 2. 97 §. — [15]) Kiint. ltk. 16. 2. 375 ja 376 §, 16. 3. 586 §, 22. 6. 1 262 §, 26. 10. 2 030, 2 038 ja 2 039 §. — [16]) Tonttij. 21. 5. 195 ja 196 §, 6. 6. 234 §. — [17]) S:n 31. 1. 60 §. — [18]) S:n 31. 1. 71 §. — [19])Kiint. ltk. 2. 2. 240 §. — [20]) S:n 16. 2. 377 §, 13. 4. 720 §; tonttij. 26. 10. 478 §.

kunta päätti [1]) tehdä Suomen matkailijayhdistyksen kanssa sopimuksen kaupungin Suomenlinnan Kustaanmiekalle rakentaman yleisen käymälän viemärijohtojen yhdistämisestä ravintola Walhallan viemäriin ja hyväksyä yhdistyksen asettamat ehdot.

Viemäriojien perkaaminen. Oulunkylän Niittypellon tilalla n:o 6 oleva tukkeutunut viemärioja päätettiin [2]) antaa perata ja maksaa 8 000 mk:n kulut kaupungin omistamien rakentamattomien tonttien hoidon ja siistimisen tililtä.

Lautakunta päätti [3]) oikeuttaa tontti- ja maatalousosaston yhteisvoimin perkauttamaan Oulunkylän Pakilan rajalta etelään, ns. Lemmenlaakson rajalle laskevan viemäriojan kaupunginagronomin valvonnassa ja hänen hyväksymäänsä kuntoon, sekä tonttiosaston käyttämään tähän tarkoitukseen em. tiliä.

Siirtolapuutarhat. Lautakunta päätti [4]) myöntää Vallilan siirtolapuutarhan viljelijöille luvan asettaa hella puutarhamajoihinsa sillä ehdolla, että oli noudatettava yleisiä paloturvallisuusmääräyksiä ja savupiippu oli muurattava tiilistä tonttiosaston antamien ohjeiden mukaisesti.

Työkeskus Toimelan Tukiyhdistykselle myönnettiin [5]) oikeus sijoittaa Korpaksen tilasta vuokraamalleen siirtolapuutarha-alueelle siirrettävä kesämökki, jossa kesäkausina asuisi yksi palstalaisperhe.

Talin siirtolapuutarhayhdistykselle myönnettiin [6]) oikeus rakentaa puutarha-alueelleen uima-allas sillä ehdolla, että yhdistys suorittaa ja kustantaa kaikki työt, myöskin mahdollisen louhinnan sekä veden kulutuksen.

Ent. Alppilan ravintola-alue. Lautakunta päätti [7]) kehottaa Ab. Alphyddan Oy. -nimistä yhtiötä poistamaan entisen Alppilan ravintolan alueelta omistamansa rakennukset 1. 5. 1953 mennessä ja pyytää asiamiesosastoa ryhtymään asian mahdollisesti vaatimiin häätötoimenpiteisiin yhtiötä vastaan.

Kaupunginhallitukselle tehtiin [8]) lisäksi esitys, että ko. alue vuokrattaisiin 30 vuodeksi Lastensuojelun Keskusliitolle ajanmukaisen ravintolarakennuksen rakentamista varten.

Messukenttä. Suomen Messut Osuuskunnalle päätettiin [9]) luovuttaa ns. Messukolmio Messuhallin ja urheilukentän välistä kevätmessujen ulkonäyttelyalueeksi maaliskuun 10 p:stä huhtikuun 2 p:ään 7 500 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta sillä ehdolla, että osuuskunta huolehti alueen ennalleen saattamisesta ja siistimisestä näyttelyn jäljiltä sekä korvasi kaupungille mahdollisesti aiheutetut vahingot.

Työtehoseuralle päätettiin [10]) vuokrata Messukenttä marraskuun 10 p:stä joulukuun 3 p:ään ulkonäyttelyalueeksi 75 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta tavanomaisin ehdoin.

Jehovan Todistajat -yhdistykselle päätettiin [11]) vuokrata Messukentältä, Etel. Stadionintien vierestä 70 × 20 m:n suuruinen alue 1 000 mk:n korvauksesta syyskuun 2 p:stä 7 p:ään sillä ehdolla, että alueelle saatiin rakentaa tarkoituksenmukaiset katokset ja teltat ruokailua varten sekä käyttää kentällä olevaa vesipostia ja viemäriä ja lisäksi tavanomaisin alueen siistimistä koskevin ehdoin.

Sirkuksen järjestäminen Kaisaniemeen. Lautakunta päätti [12]) suostua Ensi Kotien Liiton anomukseen, että sen alaisena toimiva Sirkus Sariola sai järjestää sirkuksen Kaisaniemen täytemaalle 23. 5. — 2. 6. väliseksi ajaksi, 15 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta ja tavanomaisin alueen rajoja ja siistimistä koskevin ehdoin.

Koiravaljakkoajot. Useille yhdistyksille myönnettiin [13]) oikeus järjestää koiravaljakkoajoja talvikautena määrätystä korvauksesta sillä ehdolla, ettei ajopaikalla mahdollisesti olevia luistinratoja ja kelkkamäkiä häiritä.

Eläintarhanajot. Lautakunta päätti [14]) luovuttaa Eläintarhan puistoalueen tavanmukaisine rajoineen toukokuun 10 p:nä järjestettävien Eläintarhanajoja varten Eläintarhanajojen toimikunnan käyttöön 200 000 mk:n korvauksesta seuraavin ehdoin:

1) Kilpailupaikan eristäminen saa tapahtua samalla tavalla kuin aikaisempinakin vuosina.

1 a) Järjestäjän on huolehdittava siitä, ettei yleisö pääse Uimastadionin aidatulle

---

[1]) Kiint. ltk. 16. 2. 381 §. — [2]) S:n 23. 11. 2 296 §. — [3]) S:n 7. 12. 2 410 §. — [4]) S:n 11. 5. 917 §. — [5]) S:n 15. 6. 1 197 §. — [6]) S:n 12. 10. 1 917 §. — [7]) S:n 9. 2. 310 §. — [8]) S:n 9. 2. 314 §. — [9]) S:n 9. 2. 320 §. — [10]) S:n 6. 7. 1 364 §. — [11]) S:n 10. 8. 1 485 §. — [12]) S:n 11. 5. 928 §. — [13]) S:n 26. 1. 189 §, 9. 2. 312 §, 9. 2. 318 §, 2. 3. 484 §, 9. 3. 536 §, 21. 9. 1743 §, 30. 11. 2 351 §, 14. 12. 2 470 §. — [14]) S:n 20. 4. 786 §.

alueelle sekä sovittava urheilu- ja retkeilytoimiston sekä rakennustoimiston puisto-osaston kanssa alueella olevien istutusten mahdollisesta suojaamisesta.

2) Kaikki kilpailujen vaatimat rakennustyöt on tehtävä rakennustoimiston määräyksiä noudattaen.

3) Järjestäjän on korvattava rakennustoimiston laskun mukaan kaupungin kustannukset kilpailualueen ja sen ympäristön siistimisestä kilpailujen jäljiltä sekä istutuksille ja puille mahdollisesti aiheutetut vahingot.

4) Järjestäjä saa korvauksetta pitää kilpailujen aikana kilpailupaikalla tarjolla virvokkeita, mutta on sallittava tarjoilla myöskin niissä kioskeissa, jotka kaupunki on vuokrannut kesäksi 1953, sekä mikäli tällainen kioski on alueella, jonne ei yleisöä päästetä, on kioskin vuokraajan sallittava pystyttää tarjoilupöytänsä alueelle tori- ja hallikaupanvalvojan hyväksymällä tavalla. Eläintarhan urheilukentän kioskin vuokraaja saa harjoittaa kioskimyyntiä urheilukentän porteilla.

5) Järjestäjän on huolehdittava siitä, että harjoituksiin yöllä tuotavat kilpailuajokit hinataan paikalle, etteivät ne kovalla äänellään häiritse kaupunkilaisten yörauhaa.

6) Harjoitusajot saadaan suorittaa 8. ja 9. p:nä poliisin kanssa sovittavana aikana.

7) Järjestäjän on kilpailun samoin kuin harjoitusajonkin aikana huolehdittava tehokkaasti järjestyksen ja turvallisuuden säilymisestä asianomaisten viranomaisten määräyksiä noudattaen.

8) Järjestäjän on huolehdittava tarpeellisten tilapäiskäymälöiden järjestämisestä paikalle tonttiosaston ja terveydenhoitoviranomaisten määräämässä laajuudessa sekä huolehdittava tehokkaasti näiden käymälöiden ja niiden ympäristön siisteydestä.

Urheilukilpailut ja ulkoilmajuhlat. Kertomusvuonna myönnettiin suuri joukko lupia erilaisten urheilukilpailujen järjestämiseen kaupungin puistoissa ym. alueilla pienestä korvauksesta erinäisin kilpailualueen eristämistä, järjestystä, siistimistä ym. koskevin ehdoin. Ulkoilmajuhlien, kuten vappu- ja partiojuhlien, kansantanhu- ja yhteislaulutilaisuuksien, hengellisten ja poliittisten kokousten yms. järjestämiseen myönnettiin korvauksetta lupia erinäisin ehdoin.

Tonttiosaston päällikkö oikeutettiin [1]) myöntämään kertomusvuoden juhannukseksi juhannuskokko- ja ilotulitusluvat seuraavin ehdoin: juhannuskokon polttamiseen tai ilotulituksen järjestämiseen oli hankittava myös poliisilaitoksen lupa; järjestäjän oli huolehdittava paloturvallisuuden säilyttämisestä juhlapaikalla ja korvattava mahdollisesti aiheuttamansa vahingot; järjestäjän oli huolehdittava käytössä olleen alueen siistimisestä tilaisuuden jälkeen ja korjattava tarkoin kokkojätteet paikalta sekä korvattava kaupungin kulut rakennustoimiston laskun mukaan, mikäli nämä työt oli jouduttu suorittamaan kaupungin toimesta.

Poliisilaitokselle päätettiin [2]) ilmoittaa, ettei lautakunta voinut puolestaan suositella kovaäänislaitteiden käyttöä asutuksen läheisyyteen järjestetyissä ulkoilmakokouksissa laitteiden aiheuttaman häiriön vuoksi.

Kaupungin ja Helsingin Osakepankin välinen tilitys niistä tuloista ja menoista, jotka kaupungilla oli ollut v. 1952 entisistä kortteleista 532 ja 272 sekä Verkkosaarista, hyväksyttiin [3]) ja päätettiin lähettää ko. pankin tarkastettavaksi revisiotoimiston tarkastuksen jälkeen.

Puolimatkansaaren käyttö. Puolustusministeriöltä päätettiin [4]) periä korvausta Puolimatkansaaren käytöstä v:n 1952 ajalta 10 400 mk ja vuodelta 1953 samoin 10 400 mk.

Ison Pässin saaren käytöstä päätettiin [5]) veloittaa Helsingfors Segelklubb -nimistä pursiseuraa 1. 2. — 31. 12. 1953 väliseltä ajalta entistä vuosivuokraa vastaavalla 2 300 mk:lla.

Leppäsuon alueen käytöstä näyttelyrakennuksen paikkana päätettiin [6]) veloittaa Granit Oy:tä 500 mk:n suuruisella kuukausivuokralla 1. 5. 1950 alkaen 31. 12. 1953 saakka, eli yhteensä 22 000 mk:lla.

V:n 1954 katu-, viemäri- ja vesijohtorakennusohjelma hyväksyttiin [7]) ja kaupunginhallitukselle päätettiin ehdottaa, että yleisten töiden lautakunnan, satamalautakunnan ja teollisuuslaitosten lautakunnan tehtäväksi annettaisiin laatia sen toteuttamissuunnitelmat ja määrärahaehdotukset v:n 1954 talousarviota varten.

Käyttövarat. Lautakunta myönsi kertomusvuonna käyttövaroistaan mm. 33 000 mk

[1]) Kiint. ltk. 1. 6. 1 078 §. — [2]) S:n 17. 8. 1 533 §. — [3]) S:n 27. 4. 825 §. — [4]) S:n 30. 3. 670 §, 14. 12. 2 471 §. — [5]) S:n 19. 10. 1 970 §. — [6]) S:n 19. 10. 1 979 §. — [7]) S:n 11. 5. 920 §.

perunapalstojen paaluttamiseen [1]) sekä 4 760 mk tonttiosaston uusien ovikilpien maksamiseen [2]).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka mm. koskivat: tonttien ja maa-alueiden ostoa [3]), tonttien ja maa-alueiden vuokralle antoa [4]), Vesilinnan tivolialueen vuokraehtojen muuttamista [5]), sopimuksen tekemistä Kisakylän eräiden osakeyhtiöiden kanssa katuosuuksien kunnossapidosta [6]), kiinteistöjen myyntiä [7]), aluevaihtoja [8]), uuden siirtolapuutarha-alueen perustamista Tuomarinkylään [9]), kadun leventämiskustannuksia koskevan ehdon lisäämistä Suomen Punaisen Ristin ja kaupungin väliseen kauppakirjaan [10]), pakkolunastustoimenpiteisiin ryhtymistä erään vesijohdon rakentamiseen tarvittavan maa-alueen hankkimiseksi [11]), siirtolapuutarhojen vuokria, sähköistämistä, sala-ojitusta ym. [12]), eräiden oppikoulurakennusten piirustusten ja kustannusarvioiden hyväksymistä sekä maksamattoman kauppahinnan postponoimista [13]), Laajalahden kylätiekunnan osakkaiden koolle kutsumista [14]), yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston sääntöjen muuttamista [15]), maansaantiin oikeutetuille kertomusvuonna rakennettavien kerrostalotonttien hintojen ja vuokrien vahvistamista [16]), Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan uudisrakennuksen sallitun rakennuskorkeuden ylittämistä [17]), Reijolan vaunuhallialueen kunnostamista [18]), indeksi- ja kultaklausuuliehtoisia vuokria [19]), luvan myöntämistä bituminsulatuslaitoksen rakentamiseen [20]), lämpöjohtotunnelien rakentamislupia [21]), hotelli- ja ravintolakoulun muutospiirustusten hyväksymistä [22]), erään Pakilaan rakennettavan talon viemärin liittämistä yleiseen viemäriin [23]), Pohjois-Haagan I asuntoalueen korttelin n:o 29112 tonttia n:o 6 koskevan kaupunginvaltuuston myyntipäätöksen purkamista ja ko. tontin vuokraamista [23]a), Pakilan omakotialueen tonttien kuivattamista [24]), vuokranalennuksen myöntämistä Asunto-oy. Oulunkylän Rivitalot -nimiselle yhtiölle [25]), Herttoniemessä talkootyönä kunnostetun tien kuntoonpanokustannuksiin osallistumista [26]), Pohjois-Haagan II asuntoalueen tonttien arviohinnan vahvistamista [27]), Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien Toukolan työkeskuksen piirustusten hyväksymistä [28]), tontin luovuttamista Södra svenska församlingens ålderdomshem -nimiselle säätiölle vanhainkotia varten [29]), eräiden Marttilan omakotialueen tontinvuokraajien anomusta saada lunastaa vuokra-alueensa omakseen [30]), Allergiasairaalaa varten varatun tontin luovutusehtojen määräämistä [31]), kaupungin edustajan määräämistä asiamieheksi Laajalahden kylätiekunnan kokouksiin [32]), Meilahden olympiasouturadan rakennelmien paikoilleen jättämistä [33]), kaupungin osallistumista tarkastaja E. Elvilän suorittamiin viemäröinti- ja vesijohtokustannuksiin [34]), Niittylän tien leventämistä varten tarvittavan alueen korvauksetta vastaanottamista Ab. Kottby Gård -nimiseltä yhtiöltä [35]), raiteiden rakentamista Herttoniemeen Raidekujalle n:o 65 [36]), alueiden vuokraamista Maunulasta sekä eräiden kortteleiden varaamista Pohjois-Haagasta ja Herttoniemestä asuntotuotantokomitean v:n 1954 ohjelmaan kuuluvia asuntotaloja varten [37]) sekä Duodecimin Lääkärien Yksityissairaala Oy:n, Pelastakaa Lapset -yhdistyksen ja Helsingin Puhelinyhdistyksen tonttikysymystä [38]).

---

[1]) Kiint. ltk. 30. 3. 672 §. — [2]) S:n 7. 9. 1 634 §. — [3]) S:n 12. 1. 29 §, 19. 1. 122 §, 27. 7. 1 440 §, 5. 10. 1 867 §, 2. 11. 2 106 §, 16. 11. 2 219 §, 23. 11. 2 288 §. — [4]) S:n 12. 1. 34 ja 35 §, 2. 2. 242 ja 248 §, 16. 2. 383 ja 384 §, 2. 3. 486 §, 9. 3. 534 §, 16. 3. 578 ja 587 §, 23. 3. 619 §, 30. 3. 668 §, 13. 4. 727 §, 20. 4. 780 §, 27. 4. 828 ja 829 §, 11. 5. 923 §, 18. 5. 975 ja 977 §, 1. 6. 1 085 ja 1 090 §, 8. 6. 1 136 §, 22. 6. 1 263 ja 1 271 §, 6. 7. 1 348 §, 27. 7. 1 444 §, 14. 9. 1 681 §, 28. 9. 1 813 §, 12. 10. 1 923 §, 19. 10. 1 974 §, 2. 11. 2 099 §, 9. 11. 2 159 §. — [5]) S:n 12. 1. 37 §. — [6]) S:n 12. 1. 53 §. — [7]) S:n 9. 2. 317 §, 16. 2. 371, 379 ja 380 §, 2. 3. 478 §, 11. 5. 922 §, 18. 5. 978 §, 15. 6. 1 206 §, 6. 7. 1 350 §, 20. 7. 1 399 §, 31. 8. 1 602 §, 14. 9. 1 679 §, 21. 9. 1 754 §, 28. 9. 1 814 §, 5. 10. 1 856 §, 12. 10. 1 914, 1 915 ja 1 926 §, 26. 10. 2 042 §, 16. 11. 2 232 §, 23. 11. 2 286 §, 30. 11. 2 346, 2 347 ja 2 349 §, 7. 12. 2 409 §, 14. 12. 2 466 §, 21. 12. 2 525 ja 2 528 §. — [8]) S:n 30. 3. 674 §, 27. 4. 830 §, 11. 5. 924 §, 15. 6. 1 193 §, 24. 8. 1 575 §, 21. 9. 1 759 §, 19. 10. 1 975 §, 26. 10. 2 048 §, 9. 11. 2 153 §, 23. 11. 2 293 ja 2 297 §. — [9]) S:n 26. 1. 181 §. — [10]) S:n 26. 1. 183 §. — [11]) S:n 2. 2. 255 §. — [12]) S:n 16. 2. 369 §, 9. 3. 545 §, 13. 4. 713 §, 15. 6. 1 199 §. — [13]) S:n 16. 2. 378 §, 28. 9. 1 817 §. — [14]) S:n 13. 4. 726 §. — [15]) Tonttij. 13. 4. 142 §; kiint. ltk. 20. 4. 779 §. — [16]) S:n 1. 6. 1 074 §. — [17]) S:n 1. 6. 1 089 §. — [18]) S:n 22. 6. 1 252 §. — [19]) S:n 22. 6. 1 273 §, 6. 7. 1 351 §, 12. 10. 1 902 §, 12. 10. 1 903 §, 21. 12. 2 530 §. — [20]) S:n 29. 6. 1 313 §. — [21]) S:n 29. 6. 1 320 ja 1 321 §. — [22]) S:n 27. 7. 1 442 §. — [23]) S:n 24. 8. 1 564 §. — [23]a) S:n 24. 8. 1 572 §. — [24]) S:n 14. 9. 1 678 §. — [25]) S:n 28. 9. 1 802 §. — [26]) S:n 28. 9. 1 805 §. — [27]) S:n 26. 10. 2 033 §. — [28]) S:n 16. 11. 2 221 §. — [29]) S:n 16. 11. 2 228 §. — [30]) S:n 16. 11. 2 240 §. — [31]) S:n 23. 11. 2 284 §. — [32]) S:n 30. 11. 2 354 §. — [33]) S:n 30. 11. 2 355 §. — [34]) S:n 30. 11. 2 357 §. — [35]) S:n 7. 12. 2 411 §. — [36]) S:n 14. 12. 2 462 §. — [37]) S:n 14. 12. 2 473 §. — [38]) S:n 21. 12. 2 543 §.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: tonttien vuokralle antoa [1]), tonttien varaamista eri tarkoituksiin ja varaamisajan pidentämistä [2]), tonttien myyntiä [3]), asuntoedun arvon määräämistä [4]), tontin luovuttamista kaasulaitokselle [5]), asuntojen rakentamista Hermanni I:n kaupunginosassa asuville perheille [6]), erästä kaupungin maan luvattomasta käytöstä määrätyn veloituksen alentamista ja vahingonkorvauksen suorittamista [7]), uuden laiturin rakentamista Kuusisaaren rantaan [8]), tonttien ja alueiden ostoa [9]), katumaan aitaamisesta perittävien maksujen korottamista [10]), sähkölaitokselle luovutetun tontin arvon määräämistä [11]), vuokra-ajan pidentämistä [12]), aluevaihtoja [13]), Oy. Yleisradiolle varatun alueen luovutusehtoja [14]), Malmin entisen kalkkihiekkatehtaan raidetta koskevan sopimuksen vastuupykälän muuttamista [15]), vesimittarikaivon rakentamista Ruskeasuon korttelin n:o 727 tontille n:o 16 [16]), Suomen Kaapelitehdas Oy:n oikeutta varastoida rakennustarpeita Merimiehenkadulle [17]), aloitetta eräiden kiinteistöyhtiöiden purkamiseksi, joissa kaupungilla on osake-enemmistö [18]), Etel. Rantatien leventämistä [19]), Pirkkolan omakotialueen kulmatonttien kadunhoitorasitusten helpottamista [20]), Ab. Åshaka -nimisen yhtiön hallituksen jäsenten valitsemista [21]), jäsenen valitsemista erääseen pakkolunastuslautakuntaan ja pakkolunastuskorvauksen määräämistä [22]), kaupungin edustajan nimeämistä Helsingin Käsityönopettajaopiston rakennustoimikuntaan [23]), aloitteita pienteollisuusyritysten toiminnan sallimiseksi nykyisissä tiloissaan kiinteistölautakunnan valvonnassa olevilla asuntoalueilla ja eräiden tilojen käyttämiseksi väliaikaisesti asuntoina [24]), ns. läpikulkutalojen tonttikysymystä [25]), viemäreiden johtamista ym. viemäritöitä [26]), suurjännitteisen sähkövirran toimittamista Hagalundin alueelle [27]), kaupungin toimesta rakennettujen aravatalojen lainojen korkoa ym. [28]), Liisankadun leventämistä varten tarvittavan valtion omistaman alueen vastaanottamista [29]), erään tontin kauppahinnan vakuutena olevan kiinnityksen postponoimista [30]), Helsingin yksityisen keskikoulun kannatusyhdistyksen vakavaraisuuden toteamista [31]), Lammassaaren uimarannan hiekoittamista ja pyykkilaiturin rakentamista [32]), ehdotusta kaupungin ryhtymiseksi valmistamaan tarvitsemansa tiilet [33]), Kansaneläkelaitoksen putkitunnelin rakentamista Kadetintien alitse [34]), Uuden Suomen ksylolisäiliön sijoittamista Lauttasaarenkadun jalkakäytävän alle [35]), avustusmäärärahan myöntämistä Helsingin Maatalouskerhoyhdistykselle [36]), anomuksia saada omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta [37]), Vallilan Asunto-osuuskunnan sääntöjen muuttamista [38]), rakennuslaina-anomuksia [39]), Oy. Shell Ab:n vapauttamista koronmaksuvelvollisuudesta [40]), Asunto-oy. Virkanaiset ja Asunto-oy. Turuntie 40 -nimisten yhtiöiden tonttien rajaseinää koskevan sopimuksen liittämistä tonttikirjaan [41]), Duodecimin Lääkärien Yksityissairaala Oy:n tontin vaihtamista ja louhintatöiden korvaamista [42]), Reijolan vaunuhalli-alueen siistimistä [43]), Helsingin Kotitalousopettajaopiston koulurakennustontin luovutusehtoja [44]), aloitetta kultaklausuuliehdon kumoamiseksi [45]), uuden majapaikan osoittamista Helsingfors Segelklubb -nimiselle pursiseuralle [46]), sopimusta Turun maantien leventämiseen tarvittavan alueen hankkimiseksi ja kaupungin viemärin käyttöoikeuden myöntämistä eräille kiinteistöille [47]), Marttilan omakotialueelta invalideille vuokrattujen tonttien vuokrien tarkistamista [48]), avustuksen myöntämistä Työkeskus Toimelalle siirtolapuutarhatoiminnan tukemiseksi [49]) sekä Herttoniemen siirtolapuutarhan sähköverkoston huoltoa ja uusimista [50]).

[1]) Kiint. ltk. 26. 5. 1 025 §, 8. 6. 1 137 §, 7. 9. 1 618 §, 2. 11. 2 094 ja 2 107 §. — [2]) S:n 12. 1. 42 §, 29. 6. 1 315 §, 10. 8. 1 471 §, 12. 10. 1 918 §, 26. 10. 2 034 §, 16. 11. 2 220 §, 7. 12. 2 396 §. — [3]) S:n 12. 1. 43 §, 19. 1. 114 §, 26. 1. 176, 187 ja 190 §, 9. 2. 306, 319 ja 328 §, 9. 3. 540 ja 546 §, 13. 4. 715 §, 26. 5. 1 026 §, 7. 9. 1 624 §, 2. 11. 2 098 §, 7. 12. 2 407 §. — [4]) S:n 19. 1. 102 §. — [5]) S:n 19. 1. 103 §. — [6]) S:n 19. 1. 118 §. — [7]) S:n 19. 1. 125 §. — [8]) S:n 19. 1. 128 §. — [9]) S:n 26. 1. 173 §, 6. 7. 1 353 §. — [10]) S:n 26. 1. 179 §. — [11]) S:n 26. 1. 182 §. — [12]) S:n 2. 2. 239 ja 251 §, 2. 3. 488 §. — [13]) S:n 2. 2. 250 §, 16. 2. 368 §, 28. 9. 1 821 §, 5. 10. 1 858 §, 23. 11. 2 285 §, 21. 12. 2 529 §. — [14]) S:n 9. 2. 307 §. — [15]) S:n 9. 2. 326 §. — [16]) S:n 16. 2. 385 §. — [17]) S:n 23. 2. 428 §. — [18]) S:n 23. 2. 429 §. — [19]) S:n 23. 2. 434 §. — [20]) S:n 16. 3. 79 §. — [21]) S:n 16. 3. 583 §. — [22]) S:n 23. 3. 631 §. — [23]) S:n 13. 4. 714 §. — [24]) S:n 13. 4. 725 §. — [25]) S:n 13. 4. 730 §. — [26]) S:n 11. 5. 921 §, 1. 6. 1 092 §, 17. 8. 1 532 §, 28. 9. 1 803 §. — [27]) S:n 11. 5. 926 §. — [28]) S:n 11. 5. 930 §. — [29]) S:n 11. 5. 932 §. — [30]) S:n 8. 6. 1 126 §. — [31]) S:n 15. 6. 1 198 §. — [32]) S:n 22. 6. 1 270 §. — [33]) S:n 6. 7. 1 361 §. — [34]) S:n 20. 7. 1 397 §. — [35]) S:n 20. 7. 1 398 §. — [36]) S:n 20. 7. 1 412 §, 21. 9. 1 763 §. — [37]) S:n 17. 8. 1 539 ja 1 540 §, 16. 11. 2 236 §. — [38]) S:n 31. 8. 1 598 §. — [39]) S:n 7. 9. 1 620 §, 28. 9. 1 807 §, 9. 11. 2 168 §, 16. 11. 2 223 ja 2 233 §, 7. 12. 2 401 §. — [40]) S:n 14. 9. 1 690 §. — [41]) S:n 21. 9. 1 752 §. — [42]) S:n 28. 9. 1 804 §. — [43]) S:n 28. 9. 1 815 §. — [44]) S:n 5. 10. 1 863 §. — [45]) S:n 12. 10. 1 904 §. — [46]) S:n 19. 10. 1 970 §. — [47]) S:n 9. 11. 2 166 §. — [48]) S:n 16. 11. 2 238 §. — [49]) S:n 23. 11. 2 291 §. — [50]) S:n 14. 12. 2 467 §.

Maistraatille annettiin lausuntoja bensiininjakelulaitteiden ja maanalaisten bensiinisäiliöiden sijoittamisesta [1]).

3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Stansvikin maatalouden lopettaminen. Lautakunta päätti [2]):

1) että huonokuntoiset rakennukset hävitetään;

2) talo-osaston käyttöön luovutetaan talouskeskuksessa sijaitsevat muut rakennukset ja puutarhapelto käytettäväksi lähinnä virkamiesyhdistyksen tarpeisiin;

3) metsätalousosastolle luovutetaan 1. 4. 1953 alkaen Rantapelto, Rantalaitumet ja Suoniitty käytettäväksi asemakaavan edellyttämään tarkoitukseen ja

4) asiamiesosastoa pyydetään ryhtymään toimenpiteisiin entisen vuokramiehen P. Salomaan ja tämän työsopimussuhteessa olevien alivuokralaisten häätämiseksi Stansvikista.

Viljelyssuunnitelma hyväksyttiin [3]) kertomusvuodeksi ja maatalousosasto oikeutettiin se toteuttamaan sekä suorittamaan pienehköjä tilapäisvuokrauksia harkintansa mukaan.

Maatalousosaston hoitoon määrättiin: Suutarilan kylässä olevasta Böstas -nimisestä tilasta RN 2^{66} n. 9 ha:n alue [4]) sekä Suutarilan kylästä Kvis niminen tila RN 1^{46} [5]).

Inventoimishinnat. Yleisimpien maataloustuotteiden vuosi-inventariossa noudatettavat hinnat vahvistettiin [6]).

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat viljelyspalstat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy [7])	Vuosivuokra, mk
Espoo, Albergan tilasta n. 1.6 ha	Maanviljelijä V. Malkki [8])	31.12.1954	15 000
Haaga, Böhle, Finnäng, Lill-Mejlans, yht. n. 1.85 ha	Maanviljelijä V. Saarisalmi [9])	S:n	7 500
S:n, Isoniitty, n. 15.85 ha	Maanviljelijä J. V. Witick [10])	»	75 000
» Karhuniitty, Suur- ja Pikkusuo, yht. 14.95 ha	Maanviljelijä E. Saarisalmi [11])	»	70 000
Herttoniemi, Mäkelä RN 4^{3}, 1 ha	Puutarhuri T. Manninen [12])	31.12.1953	10 000
Malmi, Brusas RN 6, 0.05 ha	Työntekijä Å. Lindegren [13])	31.12.1954	[14]) 750
S:n ja Kivikonkylä, yht. 6.98 ha	Maanviljelijä K. Nummelin [15])	S:n	30 000
» Pehrs RN 1^{34}, 1.08 ha	Rouva A. Laine [16])	»	4 500
» Pehrs, Stensböle, Påhls, yht. 3.07 ha	Maanviljelijä V. Bollström [17])	»	14 000
» Påhls, n. 1.24 ha	Suomen Kaapelitehdas Oy. [18])	»	8 000
» Sunnuntaipalstat n:o 101b RN 2^{180}, 0.07 ha	Rouva E. Lappalainen [19])	31.12.1953	1 000
Oulunkylän kartano RN 6, 0.025 ha	Työntekijä K. Virta [20])	31.12.1954	[14]) 400
S:n, 0.05 ha	Työntekijä F. Forsman [21])	S:n	[14]) 800
» ja Nybondas RN 5^{3}, yht. n. 10.35 ha	Maanviljelijä R. Lindbäck [22])	»	55 000
Stansvik, Pitkäpelto, 3.05 ha	Maanviljelijä R. Eklund [23])	31.12.1953	15 000
Tapanila, RN 6^{148}, n. 125 m^2	Rouva H. Ahlman [24])	31.12.1954	300
S:n, s:n, n. 185 m^2	Sähköasentaja A. Rantanen [25])	S:n	350
» » 0.26 ha	Kirjanpitäjä H. Hollmerus [26])	»	3 000
» U 64 RN 6^{128}	Työntekijä J. Puonti [27])	31.12.1953	1 000
» U 295 RN 6^{377}, n. 0.4 ha	Puutarhuri V. Sinkevitsch [28])	31.12.1954	6 000
Vartiokylä, Vestergård RN 2^{290}, 1.34 ha	Puutarhuri E. Johansson [29])	31.12.1953	20 000
S:n, s:n, n. 4.92 ha	Puutarhuri E. Johansson [30])	31.12.1954	45 000
Viikinmäki, RN 2^{4}, 2 ha	Maanviljelijä K. H. Levander [31])	S:n	8 000
Viikinmäestä, Malmilta ja Tapanilasta yht. 6.6 ha	Helsingin maatalouskerhoyhdistys [32])	31.12.1953	47 500

[1]) Kiint. ltk. 2. 2. 231 §, 16. 3. 584 §, 27. 4. 831 §, 5. 10. 1 857 §. — [2]) Maa- ja metsätj. 13. 2. 18 §; kiint. ltk. 23. 2. 436 §. — [3]) Maa- ja metsätj. 27. 3. 28 §. — [4]) Kiint. ltk. 11. 5. 916 §. — [5]) S:n 28. 9. 1 799 §. — [6]) Maa- ja metsätj. 10. 12. 102 §. — [7]) Vuokrakausi jatkuu tämän jälkeen vuoden kerrallaan kahden kuukauden irtisanomisajoin. — [8]) Maa- ja metsätj. 10. 12. 99 §. — [9]) S:n 10. 12. 97 §. — [10]) S:n 10. 12. 98 §. — [11]) S:n 10. 12. 96 §. — [12]) S:n 13. 2. 19 §. — [13]) S:n 29. 9. 64 §. — [14]) Vuokra sidottu indeksiin 1. 4. 1954 alkaen. — [15]) Maa- ja metsätj. 10. 12. 87 §. — [16]) S:n 10. 12. 88 §. — [17]) S:n 10. 12. 89 §. — [18]) S:n 10. 12. 90 §. — [19]) S:n 27. 3. 34 §. — [20]) S:n 29. 9. 62 §. — [21]) S:n 29. 9. 63 §. — [22]) S:n 10. 12. 101 §. — [23]) S:n 27. 3. 24 §. — [24]) S:n 29. 9. 72 §. — [25]) S:n 29. 9. 71 §. — [26]) S:n 29. 9. 70 §. — [27]) S:n 13. 2. 17 §. — [28]) S:n 13. 10. 82 §. — [29]) S:n 13. 2. 20 §. — [30]) S:n 10. 12. 92 §. — [31]) S:n 10. 12. 91 §. — [32]) Kiint. ltk. 26. 1. 196 §.

Viljelyspalstojen vuokraehtoihin kuului, että vuokra oli maksettava vuosittain etukäteen, joissakin tapauksissa puolivuosittain.

Maanviljelijä E. Saarisalmelle myönnettiin oikeus käyttää Pikkusuon alueella sijaitsevaa heinälatoa.

Maanviljelijä J. V. Witick sai oikeuden rakentaa vuokramaalleen ladon, joka oli purettava pois vuokrakauden päätyttyä.

Maanviljelijä R. Lindbäckille myönnettiin riihirakennuksen ja kahden ladon käyttöoikeus.

E. Virtasen vuokraoikeuden jatkaminen. Työntekijä E. Virtasen vuokraoikeutta, joka koski Finnängin ja Lill-Mejlansin tiloihin kuuluvaa n. 2 ha:n suuruista peltoaluetta, päätettiin [1]) jatkaa tammikuun 1 p:stä vuodeksi kerrallaan kahden kuukauden irtisanomisajoin. Vuosivuokra oli kertomusvuonna 6 980 mk ja 1. 1. 1954 riippuvainen elinkustannusindeksistä.

Jousiampumaseura Sagittariuksen vuokramaan vaihto. Jousiampumaseura Sagittariukselle Pukinmäeltä vuokrattu alue päätettiin [2]) vaihtaa Malmilla Strömsin tilaan RN 4 kuuluvaan, vastaavan suuruiseen alueeseen.

Vuokra-alueen pienentäminen. Vanhan Porvoontien oikaisemiseksi tarvittavan maa-alueen hankkimiseksi päätettiin [3]) merkitä Stensbölen tilasta V. Alhokarille vuokratun alueen suuruudeksi vuoden alusta lähtien 3.90 ha ja vuosivuokraksi 24 000 mk, perusvuokrana 2 185 mk, sekä W. Bollströmille vuokratun alueen pinta-alaksi 4.15 ha ja vuosivuokraksi 18 000 mk, mitä vastaava perusvuokra oli 1 637 mk.

Eräiden vuokrauspäätösten purkaminen ja vuokrasopimusten irtisanominen. Anomuksesta päätettiin [4]) peruuttaa vuokrauspäätös, jolla maanviljelijä K. Nummelinille oli vuokrattu Malmilta, Stensbölen ja Tallbackan tiloista yhteensä 1.62 ha:n alue.

Samoin peruutettiin [5]) Valtion margariinitehtaalle Herttoniemestä vuokrattua aluetta koskeva päätös.

Anomuksesta merkittiin irtisanotuksi Toivolan koulukodin vuokrasopimus, joka koski Pakilasta vuokrattua 9.9 ha:n suuruista aluetta [6]); työntekijä E. Virtasen vuokrasopimus, joka koski Haagassa olevaa 2.05 ha:n peltoaluetta [7]); maanviljelijä V. Boströmin 3.11 ha:n suuruista aluetta koskeva sopimus [8]).

Vuokramaan huonon hoidon vuoksi sanottiin irti [9]) kauppias E. Helpin vuokrasopimus, joka koski Malmilta vuokrattua n. 3.4 ha:n suuruista aluetta.

Lisäksi merkittiin [10]) vuoden aikana useiden pienehköjen viljelysalueiden vuokrasopimukset irtisanotuiksi.

Indeksivuokrat. Kertomusvuoden indeksiehtoiset maanvuokrat päätettiin [11]) vahvistaa.

Joukko ennen vuotta 1951 laadittuja maanvuokrasopimuksia, joiden vuokrat yleiseen vuokratasoon nähden olivat liian alhaiset, päätettiin [12]) sanoa irti päättyviksi 31. 12. 1953. Alueet päätettiin sen jälkeen vuokrata entisille vuokraajilleen korotetusta vuokrasta edelleen v:ksi 1954, minkä jälkeen sopimukset jatkuivat vuoden kerrallaan kahden kuukauden irtisanomisajoin vuosivuokrista, jotka 1. 1. 1955 alkaen oli sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100». Perusvuokrana vuokran vaihteluita laskettaessa oli pidettävä sopimuksissa mainittuja vuosivuokria sekä perusindeksinä 100:aa. Vuotuinen vuokra oli suoritettava niin monella täydellä 10 %:lla vastaavasti korotettuna tai alennettuna, kuin edellisen vuoden syyskuun elinkustannusindeksi oli täysissä 10 %:eissa perusindeksiä korkeampi tai alempi. Muut vuokraehdot jäivät entiselleen.

Samalla päätettiin, että maa-alueen vuokraamista maataloustarkoituksiin koskevissa sopimuksissa vastedes käytettäisiin edellä mainittua indeksiinsidontaa.

Salaojitus. Maatalousosasto oikeutettiin [13]) käyttämään kertomusvuoden salaojitusmääräraha salaojitussuunnitelmien laadintaan muille paitsi Talin ja Vartiokylän tiloille sekä toteuttamaan Maa- ja vesirakennustoimiston kanssa Fallkullassa 8.80 ha:n salaojitus.

Kaupunginagronomin tehtäväksi annettiin [14]) ryhtyä toimenpiteisiin kaupungin omassa viljelyksessä olevien tilojen salaojituksen huomattavaksi lisäämiseksi ja lain mukaisen salaojituspalkkion hakemiseksi. Myöhemmin merkittiin [15]) tiedoksi eduskunnan päätös salaojituspalkkioiden jaon lopettamisesta.

[1]) Maa- ja metsätj. 30. 4. 37 §. — [2]) S:n 20. 1. 9 §. — [3]) S:n 27. 3. 29 ja 30 §. — [4]) S:n 20. 1. 7 §. — [5]) S:n 20. 1. 8 §. — [6]) S:n 29. 9. 65 §. — [7]) S:n 29. 9. 73 §. — [8]) S:n 10. 12. 100 §. — [9]) S:n 29. 9. 66 §. — [10]) S:n 20. 1. 2 §, 29. 9. 69 §, 13. 10. 78—81 §, 10. 12. 86 §. — [11]) S:n 27. 3. 25 §. — [12]) S:n 22. 10. 84 §. — [13]) S:n 27. 3. 33 §. — [14]) S:n 28. 5. 50 §. — [15]) S:n 11. 8. 58 §.

Kysymys isännättömien viemärien hoidosta. Maa- ja metsätalousjaoston ehdotettua [1]), että ns. isännättömät viemärit annettaisiin rakennustoimiston hoitoon, päätettiin [2]) pyytää maataloushallituksen insinööritoimistolta lausunto, josta mm. selvenisi: Helsingin Maanviljelysinsinööripiirin toteuttamat, suunnittelemat ja suunnitteilla olevat ojitushankkeet Helsingin asemakaavoitetulla alueella ja niiden alueiden ulkopuolella, joiden asemakaavat pian valmistuisivat; isännättömistä viemäreistä kaupungille kuuluvan osuuden arviointi; arvio ko. viemäreiden perkauskustannuksista ja jatkuvasta kunnossapidosta sekä selostus viemäreiden perkaustöiden suorittamismahdollisuudesta vesioikeuslain mukaisesti.

Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntain hautaustoimiston vesijohto. Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien hautaustoimisto oikeutettiin [3]) rakentamaan vesijohto Malmille, Vanhan Puodinkylän tieltä vuokra-alueelleen ja pitämään sitä paikoillaan kahden kuukauden irtisanomisajoin 500 mk:n vuotuisesta korvauksesta sillä ehdolla, ettei siitä koitunut haittaa kaupungille.

Lykkäyksen myöntäminen vuokran maksamiseen Maatalouskoneiden tutkimussäätiölle. Maatalouskoneiden tutkimussäätiölle myönnettiin [4]) Kaarelan kartanon 712 000 mk:n suuruisen vuokran maksamiseen lykkäystä marraskuun 1 p:ään siten, että I vuosipuoliskon vuokralle oli maksettava 10 %:n korko huhtikuun 1 p:stä maksupäivään ja II vuosipuoliskon vuokralle samoin heinäkuun 1 p:stä maksupäivään saakka.

Maatilojen tarkastus. Merkittiin [5]) tulokset Pukinmäen, Hirvihaaran, Haltialan, Kaarelan ja Talin tilojen tarkastuksesta.

Bengtsårin tilalla toimitettiin [6]) tarkastus sen vastaisen käytön selvittämiseksi.

Latojen ym. rakentaminen kaupungin maalle. Kertomusvuoden aikana myönnettiin [7]) joitakin lupia erinäisin ehdoin työkaluvajojen, latojen, autovajojen ym. rakentamiseen kaupungin maalle.

Pukinmäellä sattunut ladon palo. Merkittiin [8]), että marraskuun 4 p:nä oli syttynyt tulipalo Pukinmäen Karhusuontien varrella sijaitsevassa ladossa, jolloin tuli vaurioitti osan latoa ja tuhosi varastoidut sahajauhot. Rakennuksen korjauskustannukset arvioitiin 100 000 mk:ksi.

Oikeus pitää sikoja Korpaksen kotieläinrakennuksessa. Työntekijä P. Hämäläiselle myönnettiin [9]) oikeus 1 000 mk:n korvauksesta pitää lihotussikansa Korpaksen kotieläinrakennuksen lantalaan tekemässään karsinassa kauintaan vuoden loppuun, minkä jälkeen karsinan tuli olla purettuna ja poisvietynä ilman korvausta kaupungin taholta.

Kyntökilpailujen järjestämislupa. Helsingin maamiesseuralle myönnettiin [10]) lupa järjestää kyntökilpailut Tuomarinkylässä 3. 10.

Jäiden nostaminen Vantaanjoesta. Maatalousosasto oikeutettiin [11]) myöntämään lupia jäiden nostamiseen Vantaanjoesta ja perimään tästä vesialueen vuokrana 12 mk m²:ltä.

Rakennustoimiston savenotto. Rakennustoimisto oikeutettiin [12]) ottamaan tiesavea Pukinmäeltä Brusaksen tilalta RN 6² sillä ehdolla, että sen oli myöhemmin tarvittaessa täytettävä kuoppa ja sovittava maatalousosaston kanssa kuopalle johtavan tien paikasta.

Maatalousosaston autojen käyttö opintomatka-ajoihin. Maatalousosasto oikeutettiin [13]) käyttämään kaupunginagronomin harkinnan mukaan osaston autoja opintomatka-ajoihin seuraavan ohjelman puitteissa: Tammisaaren ja Lohjan maatalousnäyttelyt, Työtehoseuran työnäytös Otavan koulutilalla ja käynti Kytäjän, Kormun ym. kartanoissa.

Maataloustyöntekijäin työsuhteet. Päätettiin [14]), ettei maataloustyöntekijöitä kertomusvuonna vaikean yleisen työtilanteen takia irtisanota talvikaudeksi sekä kehoitettiin maatalousosastoa järjestämään heille toisarvoisia töitä.

Käyttövarat. Vuoden aikana lautakunta myönsi käyttövaroistaan mm.: 15 000 mk Hirvihaarassa toimeenpantujen lukusten virvoketarjoilun kustannuksiin [15]) sekä 2 338 mk Helsingin maamiesseuran kyntökilpailujen yhteyteen järjestetyn kahvitarjoilun kustannuksiin [16]).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: apulaistyönjoh-

---

[1]) Maa- ja metsätj. 28. 5. 49 §. — [2]) Kiint. ltk. 16. 11. 2 242 §. — [3]) S:n 27. 4. 835 §. — [4]) S:n 16. 3. 588 §. — [5]) Maa- ja metsätj. 7. 7. 54 §, 11. 8. 60 §. — [6]) S:n 29. 9. 75 §. — [7]) Kiint. ltk. 23. 2. 437 §, 26. 5. 1 036 §, 26. 10. 2 051 §. — [8]) S:n 9. 11. 2 173 §. — [9]) Maa- ja metsätj. 29. 9. 67 §. — [10]) S:n 29. 9. 74 §. — [11]) S:n 27. 3. 26 §. — [12]) Kiint. ltk. 9. 11. 2 172 §. — [13]) Maa- ja metsätj. 28. 5. 46 §. — [14]) S:n 10. 12. 104 §. — [15]) Kiint. ltk. 16. 2. 388 §. — [16]) S:n 5. 10. 1 870 §.

tajien palkkausta [1]), Oy. Kasviöljy-Växtolje Ab:n osakkeiden merkitsemistä [2]), rappeutuneiden rakennusten purkamista ja myyntiä [3]), suojapukujen hankkimista maataloustyöntekijöille [4]), korjaustöiden suorittamista Hirvihaaran navetta- ja tallirakennuksessa [5]), kaupungin viljelysmaiden salaojitusta [6]), erään autovaurion korvaamista [7]), Mellunkylän ja Svartbäckin viemäriojien perkaamista [8]), Tuomarinkylän talouskeskuksen vedensaannin järjestämistä [9]), kyläteiden ojien kunnossapitoa [10]) sekä maatalousosaston kassojen hoitoa ja käteiskassojen suuruutta [11]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: lastensuojelulautakunnan hallinnassa olevien maatilojen hoitoa [12]), Helsingin maatalouskerhoyhdistyksen avustuksia [13]), Hirvihaaran maatalouden lopettamista [14]), sekä yleisten töiden lautakunnan lausuntoa tulevien puistoalueiden salaojituksesta [15]).

Palkkalautakunnalle annettiin lisäksi lausunto kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston uudesta työehtosopimusehdotuksesta [16]).

4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Albergan kartanon päärakennuksen käyttö. Metsätalousosaston toimiston muutettua Helenankatu 2:een päätettiin [17]) sen entinen, Albergan kartanon päärakennuksessa sijaitseva huoneisto jakaa siten, että siitä muodostettiin huoneen ja keittiön asunto taimitarhan hoitajalle sekä erillinen virkahuone metsäteknikolle. Muutostöiden kustannukset päätettiin suorittaa metsätalousosaston kiinteistöjen korjausta ja kunnossapitoa varten kertomusvuodeksi varatusta määrärahasta.

Albergan kartanon päärakennuksessa sijaitseva ent. kaupunginmetsänhoitajan virka-asunto päätettiin [18]) vuokrata Espoon kunnalle seuraavin ehdoin: 1) vuokraus käsittää 6 huonetta ja keittiön, pinta-alaltaan n. 149 m²; 2) vuokra-aika alkaa 1. 4. 1953 ja jatkuu toistaiseksi kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin; 3) vuokran suuruus on 11 000 mk kuukaudessa; 4) asukkaiksi saa asuntoon sijoittaa Espoon kunnan palveluksessa olevia henkilöitä enintään yhden perheellisen ja yhden yksinäisen henkilön; 5) vuokralainen suorittaa kaikki korjaus- ja muutostyöt omalla kustannuksellaan; 6) muutostöihin on saatava kaupungin lupa; 7) jos vuokralaisen sähkön tai veden käyttö on niin suuri, että nykyisiä laitteita on tehostettava, on vuokralaisen osallistuttava aiheutuviin kustannuksiin käyttömäärän suhteessa.

Räntan luodon vuokraaminen kalan kuivatuspaikaksi. Kalatukkuliike A. Vainiolle päätettiin [19]) vuokrata Räntan -niminen luoto kalan kuivatuspaikaksi toukokuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään 4 000 mk:n etukäteen suoritettavasta vuokrasta sekä sillä ehdolla, että luoto oli siistittävä käytön jäljiltä viimeistään heinäkuun 15 p:ään mennessä.

Parakkialueen vuokraaminen Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirille. Lautakunta päätti [20]) vuokrata Hirvihaaran tilan metsämaalta Helsingin—Lahden valtatien rakennustyötä varten tarvittavan, n. 1 ha:n parakkialueen Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirille elokuun 1 p:stä enintään 5 vuodeksi, 1 500 mk:n kuukausivuokrasta ja erinäisin alueen käyttöä, sille rakennettavia rakennuksia, teitä, sähkö- ja puhelinlinjoja ym. koskevin ehdoin.

Kaatopaikan vuokraaminen Espoon kunnalle. Kaupungin Leppävaarassa omistamalla metsäalueella oleva kuoppa päätettiin [21]) vuokrata Espoon kunnalle kuivien jätteiden kaatopaikaksi Leppävaaran ja Laajalahden asuntoalueita varten viideksi vuodeksi 1 000 mk:n vuosivuokrasta erinäisin alueen ja sinne johtavan tien hoitoa koskevin ehdoin.

Viljelys- ja laidunmaan vuokraus. Maanviljelijä G. Oleniukselle päätettiin [22]) vuokrata Rekolasta, ent. Hiekka Oy:n alueelta kertomusvuoden kesäkaudeksi laidun- ja viljelys-

---

[1]) Kiint. ltk. 2. 2. 256 §. — [2]) Maa- ja metsätj. 20. 1. 10 §; kiint. ltk. 9. 2. 329 §. — [3]) S:n 9. 2. 330 §, 21. 12. 2 544 §; maa- ja metsätj. 10. 12. 94 §. — [4]) Kiint. ltk. 1. 6. 1 093 §. — [5]) Maa- ja metsätj. 28. 5. 51 §; kiint. ltk. 22. 6. 1 274 §. — [6]) S:n 7. 9. 1 640 §. — [7]) S:n 14. 9. 1 694 §. — [8]) Maa- ja metsätj. 29. 9. 68 §; kiint. ltk. 12. 10. 1 929 §. — [9]) S:n 9. 11. 2 171 §. — [10]) S:n 14. 12. 2 474 §. — [11]) S:n 14. 12. 2 476 §. — [12]) S:n 12. 1. 56 §. — [13]) S:n 9. 3. 548 §, 16. 3. 589 ja 590 §. — [14]) Maa- ja metsätj. 13. 10. 77; kiint. ltk. 19. 10. 1 990 §. — [15]) S:n 26. 10. 2 050 §. — [16]) Maa- ja metsätj. 27. 3. 31 §. — [17]) S:n 13. 2. 21 §; kiint. ltk. 16. 3. 593 §, 30. 3. 677 §. — [18]) S:n 23. 3. 632 §. — [19]) Kiint. ltk. 27. 4. 837 §. — [20]) Maa- ja metsätj. 7. 7. 56 §; kiint. ltk. 27. 7. 1 445 §. — [21]) S:n 20. 7. 1 413 §. — [22]) Maa- ja metsätj. 30. 4. 40 §.

maata n. 0.5 ha 7 000 mk:n vuokrasta sillä ehdolla, että vuokraajan oli aidattava alue siten, ettei siihen tullut kuulumaan taimistoa käsittävää metsämaata.

Helsingin varuskuntapataljoonan laidunvuokraus. Helsingin varuskuntapataljoonalle päätettiin[1]) vuokrata hevoslaitumeksi Laajalahdesta metsätalousosaston hallinnassa oleva, n. 16 ha:n suuruinen ranta-alue sekä asuntoalueen korttelin tontit n:o 3 ja 4 kertomusvuoden laidunkaudeksi erinäisin ehdoin ja 35 000 mk:n suuruisesta korvauksesta. Samalla päätettiin ilmoittaa, ettei alueen vuokraaminen v. 1954 olisi enää mahdollista suunniteltujen istutusten vuoksi.

Keskustalli Oy:n laidunvuokraus. Keskustalli Oy:lle päätettiin [2]) vuokrata hevoslaitumaksi kertomusvuoden laidunkaudeksi Herttoniemestä kiinteistöluettelokartan n:o 5222 kuviot 39—43 etukäteen suoritettavasta 18 000 mk:n vuokrasta sillä ehdolla, että vuokraaja huolehti alueen aitaamisesta.

Albergan kartanon navettaa koskeva, agronomi K. Stenbäckin vuokrasopimus päätettiin [3]) sanoa irti päättyväksi 30. 6.

Kalanviljely- ja kalavesien hoitoavustusten jakaminen. Lautakunta päätti [4]) jakaa kalanviljely- ja kalavesien hoitoavustuksia varten varatun 100 000 mk:n määrärahan siten, että Suomen Kalamiesten Keskusliiton Helsingin piirille myönnettiin 50 000 mk, Fiskodlingens Vänner -nimiselle yhdistykselle 25 000 mk, Poliisi-Erämiehet yhdistykselle 15 000 mk ja Suomenlinnan Eränkävijöille 10 000 mk. Avustuksen saajat velvoitettiin näyttämään toteen, että myönnetyt varat oli käytetty ko. tarkoitukseen.

Puutavaran myyntihinnat. Päätettiin [5]), että metsätalousosaston suorittamissa puutavaran myynneissä oli käytettävä autotien varteen hankittujen koivuhalkojen ohjehintana 1 750 mk/p-m³ ja havutukkien 120 mk/j³ sekä että näiden hintojen perusteella sai metsätalousosasto kussakin yksityistapauksessa erikseen määritellä muiden puutavaralajien ja kunkin myyntierän hinnan.

Puutavaran hakkuuilmoitukset. Helsingin metsänhoitolautakunnalle päätettiin [6]) jättää ilmoitus v:n 1952 hakkuista kaupungin lähimetsien osalta. Tästä kävi ilmi, että hakkuita oli suoritettu n. 450 ha:n alueella ja kuorellisen puun hakattu määrä oli n. 8 813 k-m³.

Hirvihaaran kartanon osalta jätettiin [7]) Uudenmaan-Hämeen metsänhoitolautakunnalle hakkuuilmoitus, joka käsitti sekä v. 1952 suoritetut että v:ksi 1953 suunnitellut hakkuut.

Turpeen nosto. Teknillinen johtaja W. Rannila oikeutettiin [8]) nostamaan vv. 1953—54 kaupungin omistamasta, vanhan Porvoontien ja Malmin ampumaradan välillä olevasta turvesuosta enintään 1 000 m³ turvetta seuraavin ehdoin: 1) hakijan on huolehdittava siitä, ettei alueelle muodostu suurempaa vesiallasta, kuin sillä vastaanotettaessa oli, ja ettei suoalueen pintaa rikota sillä alueella, jota rakennustoimiston katurakennusosasto suunnitteilla olevan maantien vuoksi pitää tietä varten tarpeellisena; 2) turpeennoston tulee tapahtua kiinteistötoimiston metsätalousosaston valvonnassa; 3) alueelta kaadettavat puut on luovutettava kaupungille karsittuna, mutta hakija saa halutessaan lunastaa ne käypään hintaan; 4) hakija sitoutuu korvaamaan kaupungille kaiken mahdollisesti aiheuttamansa vahingon; 5) nostetusta raakaturpeesta hakija suorittaa kaupungille 19 mk kuutiometriltä vuosittain metsätalousosaston laskutuksen mukaan.

Soranjakelu. Päätettiin [9]), että metsätalousosasto sai käyttää soranottopaikkana 2.5 ha:n suuruista aluetta, joka sijaitsi Östersundomin maantien ja kaupungin itärajan leikkauskohdan luoteispuolella.

Hyväksyttiin [10]) soran jakeluehdotus, mistä kävi ilmi, että seitsemästä kaupungin sorakuopasta voitiin soranottoa jatkaa esteettömästi, neljästä rajoitetusti, viisi varattiin tulevaa tarvetta varten ja muut täytettiin. Samalla määrättiin kaupungin laitoksilta ja yksityisiltä sorakuutiometristä perittävät hinnat.

Kaupunginhallitukselle päätettiin [11]) ehdottaa selvityksen hankkimista kaupungin soran tarpeesta, jotta mahdollisesti tarvittavan hiekka-alueen hankinta voitaisiin toimittaa ajoissa.

---

[1]) Kiint. ltk. 26. 1. 200 §. — [2]) S:n 26. 5. 1 039 §. — [3]) Maa- ja metsätj. 30. 4. 41 §. — [4]) Kiint. ltk. 7. 12. 2 412 §. — [5]) Maa- ja metsätj. 20. 1. 11 §; kiint. ltk. 26. 1. 197 §. — [6]) S:n 26. 1. 198 §. — [7]) S:n 26. 1. 199 §. — [8]) S:n 20. 4. 792 §. — [9]) S:n 2. 11. 2 109 §. — [10]) S:n 23. 11. 2 298 §. — [11]) S:n 23. 11. 2 299 §.

Tikkurilassa olevan tien kunnostaminen. Helsingin maalaiskunnan rakennustoimistolle päätettiin [1]) antaa enintään 50 m³ soraa korvauksetta Tikkurilan tilojen RN 5⁸³ ja 5⁸⁵ kohdalla olevan Asolan-Koivukylän tien kunnostamiseen.

Kivien louhinta. P. Heimlanderille myönnettiin [2]) oikeus louhia 40 m³ graniittikalliota entisestä louhintapaikastaan Leppävaarasta 500 mk:n hinnasta kuutiometriltä.

Kivityöntekijä K. Korte oikeutettiin [3]) louhimaan 50 m³ kiillegneissikalliota entisestä louhintapaikasta Herttoniemestä 800 mk:n hinnasta kuutiometriltä.

Ketunmetsästysluvat. Lautakunta päätti [4]) antaa kaupunginmetsänhoitajalle metsästyskaudeksi 1953/54 oikeuden myöntää harkintansa mukaan ketunmetsästyslupia. Ehtona lupia myönnettäessä oli pidettävä, että ampuminen oli suoritettava haulikolla eikä saanut käyttää ajokoiraa.

Jäniksenampumisluvat. Kaupunginmetsänhoitaja päätettiin [5]) oikeuttaa myöntämään talvikautena 1953/54 harkintansa mukaan yhden jäniksenampumisluvan kuhunkin siirtolapuutarhaan ja erikoisesti tarvittaessa muillekin puistoalueille. Muilla kaupungin omistamilla mailla ampumiseen ei lupia myönnetty.

Variksienampumisluvat. Kaupunginmetsänhoitajalle myönnettiin [6]) kertomusvuodeksi oikeus antaa variksien ampumislupia ja mahdollisten muiden hävityskeinojen käyttölupia. Niissä tapauksissa, joissa kaupunginmetsänhoitaja ei pitänyt luvan myöntämistä aiheellisena, oli asia esitettävä kiinteistölautakunnan ratkaistavaksi.

Ampumakilpailut. Jousiammuntaseura Joukahaiselle myönnettiin [7]) oikeus järjestää kilpailut riistapolkuammunnassa 16. 8. kaupungin metsäalueella Puodinkylässä seuraavin ehdoin: seuran oli huolehdittava vartion järjestämisestä ampumapaikoille siten, ettei alueella liikkuville voinut aiheutua vaaraa; puita tai pensaita ei saanut vahingoittaa; sekä jos ampumapaikoilla oli suoritettava raivausta, oli sen tapahduttava metsätalousosaston ohjeiden mukaan.

Liitolentoharjoitukset. Vallilan Lennokkikerholle myönnettiin [8]) oikeus järjestää liitolentoharjoituksia Vanhankaupunginlahden jäällä 15. 4. saakka erinäisin ehdoin 1 000 mk:n korvauksesta.

Neljännesmaksuoikeuden hakemiseksi Skatan kartanon metsänhoitomaksuihin päätettiin [9]) pyytää kaupunginhallituksen asiamiesosaston toimenpidettä.

Osanotto Suomen Metsänhoitajaliiton järjestämiin kursseihin. Metsätalousosasto oikeutettiin [10]) lähettämään apulaismetsänhoitaja M. Pitkäniemi Suomen Metsänhoitajaliiton ym. järjestämille valistus- ja järjestysteknillisille kursseille ja suorittamaan kustannukset, enintään 10 500 mk, henkilökunnan koulutusta varten varatusta määrärahasta.

Metsätalousosaston autojen käyttö opintomatka-ajoihin. Metsätalousosasto oikeutettiin [11]) suorittamaan kesän aikana kaksi metsätaloudellista opintoretkeilyä kaupunginmetsänhoitajan tai apulaismetsänhoitajan johdolla.

Metsätalousosaston hoitoon määrättiin Kulosaaren tila T 2 K30 RN 1⁷⁰⁰ [12]).

Esitys kaupunginhallitukselle tehtiin mm. kahdelle metsätyöntekijälle liikaa maksetun palkan perimättä jättämisestä [13]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: luvan myöntämistä kaivosvaltaukseen kaupungin alueella [14]), metsäalueen myyntiä Hirvihaaran kartanon maista [15]), kaupungin osallistumista Tikkurilan Koivukylän tien kunnostamiseen [16]) sekä puiden kaatamista Seurasaaren museoalueelta [17]).

5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan- ja tonttijaon muutokset. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia asemakaavan- ja tonttijaonmuutoksia, jotka on selostettu tämän kertomuksen I osan sivuilla 65 ja 196.

Asemakaavat. Lopullisen asemakaavan pohjaksi hyväksyttiin asemakaavaluonnos, joka käsitti Laajasalon Uppbyn tilan eteläosan sekä tilaan rajoittuvia yksityisiä alueita [18]),

---

[1]) Kiint. ltk. 26. 5. 1 040 §. — [2]) S:n 26. 5. 1 038 §. — [3]) S:n 15. 6. 1 210 §. — [4]) S:n 19. 10. 1 991 §. — [5]) S:n 9. 11. 2 175 §. — [6]) S:n 16. 3. 592 §. — [7]) S:n 10. 8. 1 490 §. — [8]) S:n 2. 2. 257 §. — [9]) S:n 8. 6. 1 148 §. — [10]) S:n 27. 7. 1 446 §. — [11]) Maa- ja metsätj. 7. 7. 55 §. — [12]) Kiint. ltk. 23. 11. 2 272 §. — [13]) S:n 19. 10. 1 993 §. — [14]) S:n 23. 3. 633 §. — [15]) S:n 30. 3. 676 §, 24. 8. 1 578 §. [16]) S:n 21. 9. 1 768 §. — [17]) S:n 9. 11. 2 174 §. — [18]) S:n 11. 5. 937 §.

puutarhuri M. Wardin Tapanilassa olevien tilojen lohkomista koskeva piirustus [1]) sekä T. Ahdin ym. Tapanilassa omistamien tilojen lohkomista koskeva piirustus [2]).

Päätettiin [3]) hyväksyä Helsingin asuntokeskuskunta HAKA:n laatima Herttoniemen itäisen asuntoalueen pohjoisosan asemakaavaluonnos ja lähettää asemakaavaosaston ko. alueesta laatima asemakaavaehdotus ja viemäröimissuunnitelma puoltolauseineen kaupunginhallitukselle.

Allergiatutkimussäätiölle Paciuksenkadun lounaispuolelta varatun alueen asemakaava päätettiin [4]) hyväksyä ja lähettää siihen liittyvine tonttijakokarttoineen kaupunginhallitukselle.

Päätettiin [5]) hyväksyä 28. kaupunginosan kortteleiden n:o 28055, 28056 ja 28073 asemakaava ja lähettää se puoltolauseineen kaupunginhallitukselle.

Päätettiin [6]) hyväksyä 43. kaupunginosan teollisuusalueen osan asemakaava ja lähettää se viemäröimissuunnitelmineen kaupunginhallitukselle.

Päätettiin hyväksyä asemakaavaosaston laatiman piirustuksen mukainen alue Pakilan uuden kansakoulun tontiksi [7]) sekä Vartiokylän tilojen RN 2^{620} ja 2^{428} palstoitussuunnitelma [8]) otettavaksi huomioon lopullisessa asemakaavaehdotuksessa.

Kaupunginhallitukselle päätettiin [9]) ehdottaa, että Pitäjänmäen kansakoulun ja lastentarhan tontit sekä leikkikentän sijoitus hyväksyttäisiin asemakaavaosaston piirustuksen mukaisesti otettavaksi huomioon lopullista asemakaavaa laadittaessa.

Eräiden muistutusten vuoksi korjattu Malmin-Tapanilan asemakaavaehdotus [10]) sekä samoin korjattu Oulunkylän asemakaavaehdostus [11]) päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle.

Eräiden korttelien korkeussuhteet. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa asemakaavaosaston laatimien, seuraavia kortteleita koskevien korkeustasopiirustusten hyväksymistä: 1. kaupunginosan korttelia n:o 12 [12]); 4. kaupunginosan korttelia n:o 75 [13]); 14. kaupunginosan korttelia n:o 481 [14]); 16. kaupunginosan kortteleita n:o 715, 720 ja 726—728 [15]); 22. kaupunginosan korttelia n:o 701 [16]); 23. kaupunginosan korttelia n:o 685 [17]); 25. kaupunginosan kortteleita n:o 827, 836, 847 ja 848 [18]); 29. kaupunginosan korttelia n:o 29113 [19]); 30. kaupunginosan kortteleita n:o 30014 ja 30057 [20]); 31. kaupunginosan kortteleita n:o 31022, 31023, 31040, 31052, 31064, 31069, 31077, 31088, 31091, 31098, 31099, 31101, 31108—31111, 31114, 31116, 31122 ja 31132 [21]) sekä 81. kaupunginosan kortteleita n:o 117 ja 120 [22]).

Katujen poikkileikkaukset. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa vahvistettavaksi katujen poikkileikkausehdotuksia, jotka koskivat Mannerheimintien poikkileikkauksia liikennejärjestelyineen [23]) sekä Lauttasaaren katujen poikkileikkauksia viemäröimissuunnitelmineen [24]).

Kadun- ja paikannimistöt. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa vähäisin muutoksin kadunnimikomitean laatimia ehdotuksia, jotka koskivat Herttoniemen kadunnimistön täydentämistä [25]), kahden Viikinmäen alueelle suunnitellun kadun nimeä [26]), Etelä-Kaarelan kadunnimistöä [27]), Rastbölen retkeilyalueen nimistöä [28]), Laajasalon—Degerön kadunnimistöä [29]) sekä Jollaksen alueen kadunnimistöä [30]).

Lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja, jotka koskivat kadun- ja paikannimistöön ehdotettuja muutoksia [31]).

Lautakunta päätti [32]) asettaa keskuudestaan kolmijäsenisen jaoston valmistelemaan kadunnimikomitean ehdotusta Kanta-Helsingin kadunnimistön tarkistamiseksi. Puheenjohtajaksi valittiin G. Modeen sekä jäseniksi T. Salmio ja J. Lappi-Seppälä. Sittemmin päätettiin [33]) puoltaa kaupunginhallitukselle jaoston tekemää ehdotusta, mikä jonkin verran poikkesi kadunnimikomitean esityksestä. Mainittu tilapäinen jaosto, jonka varajäse-

---

[1]) Kiint. ltk. 9. 11. 2 176 §. — [2]) S:n 9. 11. 2 177 §. — [3]) S:n 21. 9. 1 769 §, 23. 11. 2 306 §. — [4]) S:n 23. 11. 2 307 §. — [5]) S:n 30. 11. 2 361 §. — [6]) S:n 14. 12. 2 478 §. — [7]) S:n 27. 4. 839 §. — [8]) S:n 15. 6. 1 223 §. — [9]) S:n 18. 5. 999 §. — [10]) S:n 2. 2. 261 §, 13. 4. 732 §. — [11]) S:n 9. 3. 549 §. — [12]) S:n 10. 8. 1 491 §. — [13]) S:n 2. 3. 495 §. — [14]) S:n 19. 1. 134 §. — [15]) S:n 2. 11. 2 115 ja 2 116 §, 7. 12. 2 419 §. — [16]) S:n 2. 3. 496 §. — [17]) S:n 2. 11. 2 114 §. — [18]) S:n 10. 8. 1 501 §. — [19]) S:n 20. 4. 801 §. — [20]) S:n 2. 3. 497 ja 498 §. — [21]) S:n 19. 1. 133 §, 2. 2. 267 §, 20. 4. 802 §, 18. 5. 998 §, 10. 8. 1 492 ja 1 502 §. — [22]) S:n 7. 12. 2 418 §. — [23]) S:n 13. 4. 734 §, 5. 10. 1 872 §. — [24]) S:n 2. 11. 2 124 §. — [25]) S:n 9. 2. 336 §. — [26]) S:n 2. 2. 269 §. — [27]) S:n 9. 2. 338 §, 27. 4. 842 §. — [28]) S:n 9. 2. 340 §. — [29]) S:n 23. 3. 634 §, 4. 5. 894 §. — [30]) S:n 22. 6. 1 283 §. — [31]) S:n 2. 2. 259 §, 16. 2. 390 §, 27. 7. 1 447 §, 22. 6. 1 276 §, 19. 10. 1 997 §. — [32]) S:n 9. 3. 556 §. — [33]) S:n 20. 4. 793 §, 22. 6. 1 275 §.

neksi valittiin E. Hakala, sai tehtäväkseen tarkastaa kadunnimikomitean Vartiokylän ja Mellunkylän kadunnimistöehdotusta [1]), mitä eräiden muutosten jälkeen puollettiin kaupunginhallitukselle.

Suojateiden sijoitusta ja merkitsemistä koskeva Suomen Autoklubin ehdotus. Kaupunginhallitukselle annettiin [2]) lausunto suojateiden sijoitusta ja merkitsemistä koskevasta Suomen Autoklubin ehdotuksesta sekä pyydettiin kaupunginhallituksen hyväksymistä niille suojatiemerkinnöille, jotka kiinteistöjohtajan luvalla oli asemakaavaosaston, poliisilaitoksen ja rakennustoimiston edustajain kesken jo merkitty tai suunniteltu merkittäväksi. Samalla päätettiin Autoklubin tekemät ehdotukset jättää asemakaavaosaston käyttöön otettavaksi huomioon vastaisia liikennejärjestelyjä tehtäessä.

Kampintorin järjestely. Kaupunginhallitukselle päätettiin [3]) puoltaa periaatteessa poliisilaitoksen ehdotusta Kampintorin järjestelyksi sekä esittää yksityiskohtainen järjestely toimeenpantavaksi asemakaavaosaston laatiman piirustuksen mukaisesti.

Rakennussuunnitelman tarpeellisuutta Helsingin maalaiskunnan Nordsjön kylässä käsittelevään kokoukseen, joka pidettiin 24. 11., päätettiin [4]) valita kaupungin edustajaksi I apulaisasemakaava-arkkitehti O. Stenius.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: pysäköimispaikan järjestämistä Kauppatorille [5]), Huopalahdentien kaarteen loiventamista [6]), eräiden kadunristeyksien liikennejärjestelyä [7]), eräiden asemakaavaosaston virkojen täyttämistä [8]), Oy. Keskusvalimon oikeuttamista pitämään polkupyörätelinettä katualueella [9]), suojateiden rakentamista Itämerenkadulle [10]), tontin varaamista vanhainkotia varten Malmin tai Munkkiniemen-Haagan alueelta [11]), liikenteen sulkemista Työtehon suurnäyttelyn ajaksi Urheilukadun osalta [12]) sekä ns. vanhojen kaupunginosien terveyttämistä varten tarvittavan rakennuskiellon jatkamista [13]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: tonttien ja alueiden varaamista ja vuokraamista eri tarkoituksiin [14]), sillan rakentamista Kulosaaresta Mustikkamaalle [15]), siirrettävien liikenneopastinlaitteiden hankkimista liikennepoliisin käyttöön [16]), vesi- ja viemärijohtojen rakentamista [17]), eräiden Eläintarhan teiden sulkemista liikenteeltä hiihtokauden ajaksi [18]), liikenteenohjausvaloja [19]), katujen osoitenumerointia [20]), Amerikan Yhdysvaltojen hallitukselle myytävän alueen luovutusehtoja [21]), suunnitelmaa Rastilan alueen käytöstä ja mökkien hankinnasta [22]), Ruoholahden varastoalueen asemakaavan laatimista [23]), yleisten käymälöiden rakentamista [24]), Kulosaaren sillan Sörnäisten puoleisten tuloteiden järjestelyä [25]), Hagalundin alueen rakennussuunnitelman muutoksia [26]), korttelin n:o 17 tontin n:o 16 pihakorkeuksien alentamista [27]), erinäisiä liitosalueen tieoloja koskevia toimenpiteitä [28]), liikenneopetusmäärärahan käyttämistä megadiaskoopin ostoon [29]), avustusten myöntämistä liikenneturvallisuuden tehostamiseen [30]), eräiden vilkasliikenteisten paikkojen liikenneturvallisuuden parantamista [31]), urheilu- ja leikkikenttien sekä uimapaikkojen sijoitusta ja kunnostamista [32]), Suomen Sokeri Oy:n Hesperian puiston puoleisen ajotien muuttamista [33]), henkilökuljetusluvan myöntämistä Oy. Aga Ab:lle yhtiön työntekijäin kuljettamista varten [34]), eräitä Taljan ehdottamia liikenteen järjestelyjä [35]), painettujen selostusten julkaisemista kaupungin huomattavimmista rakennus- ja suunnittelutöistä [36]), Laajasalossa sijaitsevan Uppbyn tilan palstoitussuunnitelmaa [37]), liikennelaitoksen liikennesuunnitelmaa [38]), Marian sai-

[1]) Kiint. ltk. 11. 5. 938 §, 8. 6. 1 156 §, 10. 8. 1 495 §, 19. 10. 2 002 §. — [2]) S:n 16. 2. 395 §. — [3]) S:n 10. 8. 1 504 §. — [4]) S:n 26. 10. 2 055 §. — [5]) S:n 23. 3. 640 §. — [6]) S:n 30. 3. 679 §. — [7]) S:n 20. 4. 794 §, 11. 5. 942 §. — [8]) S:n 4. 5. 912 §, 26. 10. 2 060 §. — [9]) S:n 4. 5. 896 §. — [10]) S:n 11. 5. 939 §. — [11]) S:n 1. 6. 1 097 §. — [12]) S:n 26. 10. 2 062 §. — [13]) S:n 2. 11. 2 118 §. — [14]) S:n 12. 1. 57 ja 66 §, 16. 2. 397 §, 2. 3. 492 §, 23. 3. 641 §, 26. 5. 1 041, 1 046 ja 1 047 §, 1. 6. 1 094 §, 20. 7. 1 417 §, 9. 11. 2 183 §, 14. 12. 2 479 §. — [15]) S:n 12. 1. 63 §. — [16]) S:n 19. 1. 132 §, 14. 12. 2 480 §. — [17]) S:n 26. 1. 202 §, 2. 2. 262 §, 6. 7. 1 371 §. — [18]) S:n 2. 2. 263 §. — [19]) S:n 2. 2. 264 §, 20. 7. 1 414 §, 5. 10. 1 874 §. — [20]) S:n 2. 2. 265, 268 ja 270 §, 12. 10. 1 930 §. — [21]) S:n 9. 2. 332 §. — [22]) S:n 9. 2. 341 §. — [23]) S:n 16. 2. 391 §. — [24]) S:n 16. 2. 392 §, 15. 6. 1 214 §. — [25]) S:n 16. 2. 398 §. — [26]) S:n 2. 3. 494 §, 23. 11. 2 305 §. — [27]) S:n 9. 3. 558 §. — [28]) S:n 16. 3. 596 §, 13. 4. 733 §, 1. 6. 1 104 §, 15. 6. 1 211 ja 1 213 §, 6. 7. 1 372 §, 14. 9. 1 703 §, 5. 10. 1 878 §. — [29]) S:n 23. 3. 635 §. — [30]) S:n 13. 4. 736 ja 737 §, 7. 12. 2 421 §. — [31]) S:n 20. 4. 795 §, 5. 10. 1 873 §, 26. 10. 2 059 §. — [32]) S:n 20. 4. 799 §, 4. 5. 892 §, 1. 6. 1 098—1 100 §, 8. 6. 1 154 §, 15. 6. 1 218 ja 1 221 §, 22. 6. 1 277 §, 6. 7. 1 373 §, 7. 9. 1 647 §, 7. 12. 2 416, 2 417 §. — [33]) S:n 20. 4. 803 §. — [34]) S:n 27. 4. 841 §. — [35]) S:n 11. 5. 934 §. — [36]) S:n 11. 5. 935 §. — [37]) S:n 11. 5. 937 §. — [38]) S:n 18. 5. 991 §.

raalan Mechelininkadun puoleisen tontinrajan muutosta [1]), Ehrenströmintien sillan alle rakennettavan varastorakennuksen pääpiirustuksia [2]), Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland -yhdistyksen rakentamisoikeuden laajentamista [3]), Sörnäisten niemen raiteiston järjestelyä [4]), palolautakunnan oikeuttamista käyttämään erästä määrärahaa palo- ja vartioasemaverkoston tutkimusta varten [5]), puistojen ja istutusten kunnostamista [6]), Suomenlinnan ja Santahaminan muodostamista ulkoilualueeksi [7]), pesulaiturien rakentamista Laajasaloon [8]), Itämerenkadulla sijaitsevan pistoraiteen vaunujen jalkakäytävältä purkamista ja lastausta [9]), kouluautojen mainoskilpiä [10]), kaupunginmuseon korjaus- ja laajennusehdotusta [11]), pysäköimisautomaattien hankkimista [12]), eräiden asemakaavaehdotusten johdosta tehtyjä valituksia [13]), Sibeliuksen syntymäpäivän kunnioittamista [14]), Herttoniemen asuntoalueella vallitsevaa sosiaali- ja kulttuurilaitosten puutetta [15]), rakennusjärjestyskomitean mietintöä [16]), Lauttasaaren sillan leventämistä [17]), eräiden katujen luokituksen muuttamista [18]), lastentalon rakentamista Alppipuiston alueelle [19]), erivapauden hakemista rakennuskiellosta Malmi—Tapanilaa ja Oulunkylää varten [20]), Herttoniemen kaatopaikan lopettamista ja uuden avaamista [21]), Hakaniementorin ja Pitkänsillan eteläpään koristamista [22]), muistomerkin pystyttämistä J. A. Ehrenströmille [23]), Herttoniemen ja Laivalahden vuokra-alueiden järjestelytoimitusta [24]), moottoriurheilun speedwayradan sijoitusta ja rakentamista [25]), lisäalueen luovuttamista Helsingin ja Viipurin yksityisille kreikkalaiskatolisille yhdyskunnille hautausmaata varten [26]), Pohjoissataman moottorivenelaiturin luona olevan kentän järjestämistä [27]), liikennöimisluvan myöntämistä Rautatientorin—Pakilan—Paloheinän linjalle [28]), kaupungin laitosten huoneistotarvetta Haagassa ja Maunulassa [29]), Lauttasaaressa olevan tuntemattoman sotilaan haudan suojaamista [30]), eräitä järjestelyjä Lasten Päivän huvipuiston alueella ja sen ympäristössä [31]), Ruskeasuon liikenteen parantamista [32]), Eino Leinon patsaan ympäristön maastojärjestelyä [33]), puhelinkaapelin laskemista Etelä-Kaarelan ja Malmin sekä Helsingin pitäjän kirkonkylän ja Malmin lentoaseman välille [34]).

Lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle suuri joukko lausuntoja, jotka koskivat erilaisia liikennekysymyksiä, kuten raitiotie- ja linja-autoliikennettä, lukuisten katujen liikennejärjestelyjä, vuokra-autoasemien sijoitusta, ajonopeuden rajoittamista, pysäköimistä, liikennemerkkien pystyttämistä, liikennekorokkeiden ja suojakaiteiden rakentamista ja jalkakäytävän reunan pyöristämistä ym. liikennejärjestelyistä johtuneita katutöitä jne.

6. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä [35]).

Kaupungin kartan jäljentämisluvan myöntäminen. Käpyläseuran toimesta ilmestyvälle Käpylä-lehdelle myönnettiin [36]) oikeus käyttää pohjana kaupungin matkailijakarttaa joulukuun numerossa julkaistavaan Käpylän seurakunnan rajoja kuvaavaan piirrokseen.

Palokaivot. Liitosalueelta, kaupungin omistamilta mailta varattiin [37]) tarvittavat alueet palokaivoja varten ja määrättiin niiden rakentamisessa huomioon otettavat seikat.

Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä [38]) ja annettiin lausuntoja [39]), jotka koskivat palokaivojen rakentamista ja palokaivoalueiden vuokraamista, ostamista sekä hallintaa.

Maanmittaustoimitusten kokoukset. Lautakunta päätti [40]) hyväksyä periaatteen, että

---

[1]) Kiint. ltk. 18. 5. 992 §. — [2]) S:n 18. 5. 993 §. — [3]) S:n 18. 5. 994 §. — [4]) S:n 18. 5. 996 §. — [5]) S:n 26. 5. 1 045 §. — [6]) S:n 1. 6. 1 095 §, 20. 7. 1 419 §, 24. 8. 1 579 §, 9. 11. 2 178 §, 16. 11. 2 246 §. — [7]) S:n 8. 6. 1 150 §. — [8]) S:n 15. 6. 1 216 ja 1 217 §. — [9]) S:n 15. 6. 1 222 §, 14. 12. 2 483 §. — [10]) S:n 20. 7. 1 416 §. — [11]) S:n 20. 7. 1 418 §. — [12]) S:n 10. 8. 1 494 §. — [13]) S:n 17. 8. 1 543 §, 14. 9. 1 696 §. — [14]) S:n 17. 8. 1 544 §. — [15]) S:n 7. 9. 1 645 §. — [16]) S:n 14. 9. 1 695 §. — [17]) S:n 14. 9. 1 698 §. — [18]) S:n 14. 9. 1 699 §, 12. 10. 1 931 §. — [19]) S:n 14. 9. 1 704 §. — [20]) S:n 21. 9. 1 771 §. — [21]) S:n 28. 9. 1 822 §. — [22]) S:n 12. 10. 1 936 §. — [23]) S:n 12. 10. 1 937 §. — [24]) S:n 12. 10. 1 999 §. — [25]) S:n 19. 10. 2 000 §, 23. 11. 2 301 §. — [26]) S:n 26. 10. 2 053 §. — [27]) S:n 2. 11. 2 122 §. — [28]) S:n 23. 11. 2 304 §. — [29]) S:n 30. 11. 2 360 §. — [30]) S:n 7. 12. 2 420 §. — [31]) S:n 21. 12. 2 547 §. — [32]) S:n 21. 12. 2 548 §. — [33]) S:n 21. 12. 2 549 §. — [34]) S:n 21. 12. 2 550 §. — [35]) Ks. I osan s. 65. — [36]) Kiint. ltk. 14. 12. 2 492 §. — [37]) S:n 2. 2. 274 §, 30. 3. 685 §, 7. 9. 1 658 §, 26. 10. 2 070 §. — [38]) S:n 2. 2. 278 §, 9. 2. 346 §, 22. 6. 1 286 §, 20. 7. 1 421 a §, 27. 7. 1 452 §, 7. 9. 1 657 §, 14. 9. 1 709 §. — [39]) S:n 12. 1. 72 §, 23. 3. 645 §, 14. 12. 2 485 §. — [40]) S:n 4. 5. 900 §.

tarvittaessa voidaan maanmittaustoimitusten kokoukset pitää kaupungingeodeetin harkinnan mukaan virka-ajan jälkeen. Samalla päätettiin kehoittaa toimistopäällikköä merkitsemään n. 80 000 mk:n suuruinen erä ylityökorvausten tilille mahdollista lisätalousarviota laadittaessa.

Eräiden alueiden rajankäynnin toimittaminen. Päätettiin [1]) antaa kansliaosaston tehtäväksi pyytää Uudenmaan lääninmaanmittauskonttoria määräämään kaupunkimittausosaston insinööri E. Krogerus suorittamaan Lauttasaaren erinäisiä tiloja koskevat rajankäynnit kolmena eri toimituksena kaupunkimittausosastossa laaditun erillisen luettelon mukaisesti sekä insinööri S. Korte suorittamaan eräitä Oulunkylän tiloja koskevat rajankäynnit.

Haagan ja Lauttasaaren rajankäyntitoimituksista johtuneet, yhteensä n. 65 000 mk:n suuruiset kuulutuskustannukset päätettiin [2]) suorittaa tarverahatililtä ja samojen toimitusten, yhteensä n. 70 000 mk:n suuruiset uskottujen miesten palkat käyttövaroista.

Kaupunkimittausosaston ns. kuukausipalkkaisten mittausmiesten palkat. Kaupunginhallituksen oikeutettua kiinteistölautakunnan ratkaisemaan mittausetumiesten ja mittausmiesten palkan kussakin tapauksessa erikseen päätettiin [3]) mittausmies H. Nybergille sekä mittausmies-autonkuljettajille S. Huuskoselle, I. Kaaripuulle ja E. Forsbergille maksaa palkka 24. palkkaluokan ja ikälisiä vastaavien palkankorotusten mukaan heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Lisäpalkkio auton hoidosta. Päätettiin [4]), että kaupunkimittausosaston mittausmies-autonkuljettajille P. Terholle ja S. Lintuselle saatiin maksaa lisäpalkkiona auton hoidosta 4 000 mk kuukaudessa, edelliselle toistaiseksi ja jälkimmäiselle heinäkuun 13 p:stä elokuun 31 p:ään saakka.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: aluevaihtoja [5]), teiden leventämistä tai oikaisemista varten tarvittavien alueiden ostamista [6]), kaivon paikan vuokraamista Nukarin lastenkotia varten [7]), eräiden tonttien siirtämistä sähkölaitoksen hallintaan [8]), L. E. Haajasen korvausvaatimusta tiealueesta [9]), eräitä Ryttylän koulukodin tilojen maksettavaksi määrättyjä maksuja [10]), kaupungin kartan painattamisoikeuksien myöntämistä [11]), Nikkilän sairaalan suunniteltua pintavesilaitosta varten tarvittavan maa-alueen hankkimista [12]), insinööri L. Liuksen osallistumista teollisuuden työnjohto-opiston järjestämään insinöörien johtamistaidolliseen kurssiin [13]), tilapäisen insinöörin palkkaamista kaupunkimittausosastolle [14]), sekä työluvan myöntämistä Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirille Helsingin—Lahden valtatien parantamiseksi Hirvihaaran kartanon maille rakennettavaa tietä varten [15]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: kalastuslain mukaisen ulko- ja sisäsaariston välisen rajan määräämistä kaupungin, Helsingin maalaiskunnan ja Espoon kalastusalueilla [16]), Ryttylän koulukodin kohdalla suoritettavaa maantien oikaisua [17]), Suomenlinnan alueen tilaksi muodostamista ja maarekisteriin merkitsemistä [18]), poikkeusluvan myöntämistä rakennuskiellosta [19]), uskottujen miesten valitsemista kaupungin alueella suoritettavia maanmittaustoimituksia varten [20]), kaupungin läheisyydessä, puolustuslaitoksen hallinnassa olevien alueiden omistus- ja hallintasuhteiden tutkimista ja näiden alueiden hankkimista kaupungin käyttöön [21]), jäsenen määräämistä erääseen pakkolunastuslautakuntaan [22]), Pakinkylän rakennussuunnitelmamittauksen aiheuttamien kustannusten suorittamista valtiolle [23]), Tervalammella olevan rasitetien siirtämistä ja toisen tien rakentamista sinne [24]) sekä erään aluevaihdon yhteydessä ilmenneitä katumaakorvauksia [25]).

Lisäksi annettiin lukuisia lausuntoja tilojen lohkomisesta ym. maanmittaustoimituksista.

---

[1]) Kiint. ltk. 12. 1. 71 §, 8. 6. 1 158 §. — [2]) S:n 8. 6. 1 159 §. — [3]) S:n 15. 6. 1 224 §, 12. 10. 1 940 §; ks. I osan s. 181. — [4]) Kiint. ltk. 18. 5. 1 003 §, 20. 7. 1 425 §, 7. 9. 1 656 §. — [5]) S:n 26. 1. 208 §, 14. 9. 1 707 §, 19. 10. 2 011 §. — [6]) S:n 2. 2. 277 §, 9. 2. 345 §, 16. 2. 399 §, 26. 5. 1 048 §, 6. 7. 1 374 §, 20. 7. 1 420 §, 14. 9. 1 709 §, 12. 10. 1 944 ja 1 945 §, 19. 10. 2 010 §, 26. 10. 2 067 §, 16. 11. 2 253 §, 30. 11. 2 368 §, 7. 12. 2 426 §, 14. 12. 2 487 §. — [7]) S:n 16. 2. 403 §, 27. 7. 1 453 §. — [8]) S:n 2. 3. 500 §. — [9]) S:n 13. 4. 738 §. — [10]) S:n 8. 6. 1 157 §. — [11]) S:n 21. 9. 1 776 §, 7. 12. 2 429 §. — [12]) S:n 26. 10. 2 069 §. — [13]) S:n 9. 11. 2 189 §. — [14]) S:n 30. 11. 2 366 §. — [15]) S:n 30. 11. 2 367 §. — [16]) S:n 12. 1. 74 §. — [17]) S:n 12. 1. 75 §, 2. 2. 275 §. — [18]) S:n 19. 1. 137 §. — [19]) S:n 2. 2. 276 §. — [20]) S:n 23. 2. 448 §. — [21]) S:n 2. 3. 503 §. — [22]) S:n 13. 4. 739 §. — [23]) S:n 18. 5. 1 000 §. — [24]) S:n 15. 6. 1 225 §. — [25]) S:n 5. 10. 1 881 §.

7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Virastoja ja laitoksia varten vuokralle otetut huoneistot. Nuorisotyölautakunnan käyttöön päätettiin [1]) vuokrata Asunto-oy. Päijänne -nimiseltä yhtiöltä Päijänteentie 39:ssä sijaitseva 110 m²:n suuruinen huoneisto 21 000 mk:n kuukausivuokrasta ilman lämpöä 16. 3. alkaen, kuitenkin sillä ehdolla, että kaupunginhallitus myöntäisi muutos- ja korjaustöiden suorittamiseen 1 250 000 mk yleisten töiden lautakunnan käyttöön sekä nuorisotyölautakunnalle sen anomat kalusto- ja tarverahat. Vuokrasopimukseen otettiin [2]) lisäksi ehto, jonka mukaan vuokranantajalla oli oikeus kahden vuoden kuluttua vuokrauksen alkamisesta tarkistaa vuokran suuruus mahdollisen inflaation tai rahanarvon nousun johdosta.

Nuorisotyölautakuntaa varten kerhohuoneistoksi päätettiin [3]) vuokrata Maunulasta, Asunto-oy. Vesakko -nimiseltä yhtiöltä 69 m²:n suuruinen, kaksi huonetta, eteisen, keittokomeron ja WC:n käsittävä huoneisto 10 350 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen 16. 10. 1953 alkaen 31. 5. 1954 saakka, minkä jälkeen vuokraus jatkui säännöllisin vuosivuokrin kolmen kuukauden irtisanomisajoin.

Nuorisotyölautakunnan sekä urheilu- ja retkeilylautakunnan käyttöön päätettiin [4]) vuokrata kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti Stadion-säätiöltä Stadionin itäkatsomon yhteydessä olevat seuraavat huoneet: alakerrasta kolme voimistelusalia ja yläkerrasta kaksi pukeutumis- ja suihkuhuoneparia, kuusi toimistohuonetta, kaksi pienehköä salia, eteisvahtimestarin huone sekä näitä huoneita vastapäätä, katsomoluiskan alla olevat komerotilat, yhteensä 1 632 m². Vuokra-aika alkoi syyskuun 1 p:stä, molemminpuolinen irtisanomisaika oli kuusi kuukautta ja kuukausivuokra 489 600 mk. Lisäksi oli vuokrasopimuksessa erinäisiä, vuokran indeksiinsidonnaisuutta, huoneiden käyttöä ym. koskevia ehtoja.

Oulunkylästä päätettiin [5]) vuokrata neuvolahuoneistoksi liikennöitsijä P. Koskiruohon omistamasta huvilasta, Juhannusmäki 14:stä kolme huonetta, keittiön, alkovin, 2 pukeutumiskomeroa ja eteisen käsittävä toinen kerros viideksi vuodeksi syyskuun 1 p:stä tai siitä päivästä alkaen, jolloin huoneisto luovutettaisiin kaupungin käyttöön. Kuukausivuokra, johon lämmityskustannukset sisältyivät, oli 30 000 mk ja sen suuruus saatiin tarkistaa kahden vuoden kuluttua mahdollisen inflaation tai rahan arvon nousun johdosta. Vuokranantajan oli toimitettava talossa tarpeelliset vuosikorjaukset. Viiden vuoden vuokra-ajan jälkeen jatkuu vuokrasopimus edelleen tavallisena vuosivuokrasopimuksena kolmen kuukauden irtisanomisajoin. Samalla päätettiin sanoa irti Aidasmäki 27:ssä sijaitsevaa neuvolahuoneistoa koskeva vuokrasopimus elokuun 31 p:stä.

Haagasta päätettiin [6]) vuokrata neuvolahuoneistoksi Asunto-oy. Pappilanmäki -nimiseltä yhtiöltä Matkamiehenpolku 1:stä n. 101 m²:n huoneisto 500 mk:n neliömetrivuokrasta kuukaudessa. Lämpökustannukset sisältyivät vuokraan. Pinta-ala oli tarkistettava silloin, kun huoneisto luovutettaisiin kaupungin käyttöön.

Kotitalouslautakunnan tarvetta varten päätettiin [7]) vuokrata Asunto-oy. Maaliviiva-Mållinjen Bostads-ab. -nimiseltä yhtiöltä huoneisto n:o E 33 a tammikuun 11 p:stä toukokuun 31 p:ään, minkä jälkeen vuokraus jatkui tavallisen vuokrasopimuksen varassa kolmen kuukauden irtisanomisajoin 103 630 mk:n kuukausivuokrasta, minkä lisäksi lämpimästä vedestä oli suoritettava 3 000 mk kuukaudessa.

Rakennustoimiston puhtaanapito-osaston käyttöön päätettiin [8]) vuokrata Herttoniemestä, Asunto-oy Mäyräkalliolta, Mäyrätie 6:sta n. 10 m²:n suuruinen huone joulukuun 1 p:stä 1953 toukokuun 31 p:ään 1954, minkä jälkeen sopimus jatkui vuosivuokrasopimuksena kolmen kuukauden irtisanomisajoin, 1 600 mk:n kuukausivuokrasta, johon kuului valo ja lämpö.

Lastentarhaa varten päätettiin [9]) vuokrata Oy. Helsingin Kansanasunnot -nimiseltä yhtiöltä, Pohjolankatu 2:sta huhtikuun 1 p:stä alkaen 206 m²:n suuruinen huoneisto 82 000 mk:n kuukausivuokrasta ja kaupunginvaltuuston määräämin ehdoin. Vuokrauksen edellytyksenä oli, että kaupunginhallitus myönsi 3.5 milj. mk huoneiston muutostöihin.

Siinä tapauksessa, että kaupunginhallitus päätti perustaa Toukolaan, Kaironkatu 2:n

---

[1]) Kiint. ltk. 23. 2. 459 §; ks. I osan s. 165. — [2]) Kiint. ltk. 27. 4. 860 §. — [3]) S:n 19. 10. 2 021 §. — [4]) S:n 17. 8. 1 555 §. — [5]) S:n 27. 4. 859 §. — [6]) S:n 11. 5. 961 §. — [7]) S:n 17. 8. 1 548 §. — [8]) S:n 30. 11. 2 383 §. — [9]) S:n 2. 3. 515 §, 27. 4. 817 §; ks. I osan s. 38.

uudistaloon sivukirjaston, päätettiin [1]) Asunto-oy. Kaironkatu 2 -nimiseltä yhtiöltä vuokrata 230 m² kirjastotilaa 450 mk:n neliömetrivuokrasta ja 140 m² varastotilaa 150 mk:n neliömetrivuokrasta, eli yhteensä 124 500 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi lämpökustannukset. Vuokramaksun suuruus oli riippuvainen virallisesta elinkustannusindeksistä. Vuokrakausi alkoi huoneiston luovutuksesta ja vuokrasopimus tehtiin vuosivuokrasopimuksena, jolloin vuokrakausi päättyi 31. 5. Irtisanomisaika oli kolme kuukautta ennen vuokrakauden päättymistä.

Postisäästöpankin uudisrakennuksesta, Unioninkadun varrelta päätettiin [2]) vuokrata n. 1 560 m² huoneistotilaa 500—550 mk:n neliömetrivuokrasta kuukaudessa siitä alkaen, jolloin huonetilat luovutettaisiin kaupungin käyttöön. Samalla päätettiin kehoittaa talo-osastoa tarkistamaan yhdessä järjestelytoimiston kanssa huoneiden jako eri virastojen kesken.

Ostokorttien jakelua varten päätettiin [3]) vuokrata Stadion-säätiöltä n. 420 m²:n suuruinen huoneisto elokuun 25 p:stä lokakuun 15 p:ään 165 000 mk:n kertakaikkisesta vuokrasta, johon kuului valaistus ja lämpö.

Kammion sairaalan vuosilomasijaisia varten päätettiin [4]) vuokrata Runeberginkatu 56:sta rouva M. Gahmbergilta kalustettu huone kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään 6 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Suomenkielisten kansakoulujen kansliaa varten lisätilaksi päätettiin [5]) vuokrata Fastighets-Ab. Alf -nimiseltä yhtiöltä Yrjönkatu 8—10:ssä sijaitseva 251 m²:n suuruinen huoneisto 163 150 mk:n indeksiin sidotusta kuukausivuokrasta joulukuun 21 p:stä 1953 joulukuun 31 p:ään 1958. Huoneiston muutospiirustukset hyväksyttiin ja kaupunginhallitukselta anottiin 350 000 mk:n määräraha muutostöitä varten.

Kouluvuodeksi 1953/54 päätettiin suomenkielisille kansakouluille vuokrata lisätiloja seuraavasti: Malmin jatkokoulun käyttöön vuokrattiin Malms Svenska Ungdomsförening -nimiseltä yhdistykseltä voimistelusali 16 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon kuului lämpö, valo ja siivous [6]). Kaarelasta vuokrattiin talonomistaja T. Liippolalta Maavallintie 17:stä 49 m² huonetilaa 20 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi lämpö, siivous, ruoanjakelu ja vahtimestarin tehtävät; sopimus jatkui tavallisena vuosivuokrasopimuksena kolmen kuukauden irtisanomisajoin; vuokranantaja sitoutui lisäksi rakentamaan uuden ulkokäymälän [7]). Lauttasaaren VPK:n talosta, Otavantie 4:stä vuokrattiin n. 108 m²:n suuruinen huoneisto 20 000 mk:n kuukausivuokrasta [8]). Kalliolan Vapaaopiston talosta, Vaasanrinne 5:stä vuokrattiin entisten tilojen lisäksi juhlasali 20 000 mk:n kuukausivuokrasta [9]). Raittiusyhdistys Koitolta vuokrattiin Yrjönkatu 31:stä kuusi luokkahuonetta ja opettajanhuone sekä voimistelusali 16 viikkotunniksi 300 mk:n tuntikorvauksesta; huoneiden pinta-ala oli yhteensä 366 m² ja kuukausivuokra kaikkiaan 219 200 mk, johon sisältyi lämpö, valo ja siivous; opettajanhuoneen vuokraus alkoi 1. 10. [10]). Lauttasaaren Yhteiskoululta, Puistotie 26:sta vuokrattiin yksi luokkahuone kokopäiväkäyttöön ja yksi huone iltavuoroon sekä opettajanhuone yhteensä 72 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon kuului lämpö, valo ja siivous [11]). Helsingin evankelisluterilaisilta seurakunnilta vuokrattiin Pakilan kirkosta, Palosuontien varrelta sali, kaksi kerhohuonetta, tarjoiluhuone, pukeutumishuone, portaikko ja eteinen, yhteensä 200 m², 55 600 mk:n kuukausivuokrasta, mihin sisältyi lämpö, valo ja kahdeksan tunnin viikottainen voimistelusalin käyttö [12]). Helsingin Yhteislyseolta vuokrattiin entisten huoneiden lisäksi yksi luokkahuone 15 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi lämpö, valo ja siivous; sopimus jatkui vuosivuokrasopimuksena kolmen kuukauden irtisanomisajoin [13]). Lisäksi vuokrattiin kesäkuun 1 p:stä alkaen suomenkielisten kansakoulujen käyttöön Th. Wegeliuksen kuolinpesältä, Länt. Kaivopuisto 2:sta 190 m² huonetilaa kaupunginhallituksen määräämin ehdoin. Vuokrasopimukseen hyväksyttiin sisällytettäväksi ehto vuokran sitomisesta indeksiin [14]).

Virastoille ja laitoksille luovutetut kaupungin huoneistot. Kaupunginhallituksen 12. 3. tekemän päätöksen perusteella talo-osasto muutti 18. 3. uuteen huoneistoon, Pohj. Esplanaadikatu 5:n III kerrokseen [15]).

---

[1]) Kiint. ltk. 7. 9. 1 660 §; ks. I osan s. 40. — [2]) Kiint. ltk. 2. 11. 2 137 §. — [3]) S:n 27. 7. 1 455 §. — [4]) S:n 11. 5. 952 §. — [5]) S:n 5. 10. 1 895 §, 19. 10. 2 023 §, 21. 12. 2 565 §. — [6]) S:n 28. 9. 1 833 §. — [7]) S:n 28. 9. 1 834 §. — [8]) S:n 28. 9. 1 838 §. — [9]) S:n 28. 9. 1 839 §. — [10]) S:n 19. 10. 2 017 §. — [11]) S:n 19. 10. 2 020 §. — [12]) S:n 12. 10. 1 953 §. — [13]) S:n 12. 10. 1 957 §. — [14]) S:n 27. 7. 1 460 §, 17. 8. 1 554 §; ks. I osan s. 171. — [15]) Kiint. ltk. 23. 3. 658 §.

Kaupungintalosta osoitettiin eri virastojen käyttöön huonetiloja seuraavasti: Järjestelytoimiston käyttöön luovutettiin tontti-osaston käytöstä vapautunut huone n:o 246 toukokuun 1 p:stä sillä ehdolla, että järjestelytoimisto luovutti kaupunginhallituksen käyttöön huoneen n:o 243 [1]); palkkalautakunnan käyttöön luovutettiin Sofiankadun puolelta kolme kaupunginarkiston käytössä ollutta huonetta 9 440 mk:n tilitysvuokrasta [2]); painatus- ja hankintatoimistolle luovutettiin Sofiankadun puolelta kaksi yhteensä 28 m²:n suuruista huonetta ja revisiotoimistolle painatus- ja hankintatoimiston päällikön entinen, 32 m²:n suuruinen huone kesäkuun 1 p:stä [3]).

Haltialan kartanosta luovutettiin [4]) äitiys- ja lastenneuvolaa varten yksi huone 1 200 mk:n kuukausivuokrasta 1. 6. alkaen.

Alppikatu 1:stä luovutettiin [5]) suomenkielisten kansakoulujen käytössä olleista huonetiloista 252 m² lastenpsykiatrin toimistolle kesäkuun 1 p:stä alkaen myöhemmin määrättävästä tilitysvuokrasta.

Herttoniemen huvilan alakerrasta luovutettiin [6]) satamalaitoksen käyttöön 41 m²:n suuruinen huoneisto 3 280 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa. Talo-osasto oikeutettiin käyttämään 850 000 mk kaupungintalojen korjausten tililtä huvilan muutos- ja korjaustöihin.

Merimiehenkatu 12:sta luovutettiin [7]) lastentarhain lautakunnan käyttöön lastentarhahuoneisto heinäkuun 1 p:stä 65 403 mk:n kuukausitilitysvuokrasta. Samalla päätettiin sanoa irti Primula Oy:ltä, Laivurinkatu 10:stä vuokrattua lastentarhahuoneistoa koskeva vuokrasopimus päättyväksi kesäkuun 30 p:nä.

Pihlajatie 32:sta luovutettiin [8]) lastentarhain lautakunnalle lastentarha- ja seimihuoneisto lokakuun 1 p:stä 244 120 mk:n kuukausitilitysvuokrasta sekä terveydenhoitolautakunnalle huoneisto neuvolaa ja kotisisartoimistoa varten 56 363 mk:n kuukausivuokrasta. Samalla päätettiin määrätä ko. talo talo-osaston hoitoon ja oikeuttaa talo-osasto vuokraamaan talossa olevat yksiöt lastentarhain lautakunnan ja terveydenhoitolautakunnan osoittamille virkailijoille sekä suuremmat huoneistot lähinnä lastentarhan opettajille, terveyssisarille ja muille kaupungin viranhaltijoille virkaan sidottuina asuntoina.

Aleksanterinkatu 16—18:sta luovutettiin [9]) huhtikuun 1 p:stä poliisilaitoksen liikennetoimiston käyttöön asuntotuotantokomitean entinen, 104 m²:n suuruinen huoneisto 12 270 mk:n kuukausitilitysvuokrasta. Kaupunginhallitukselta päätettiin lisäksi anoa huoneiston korjauskustannuksia varten 320 000 mk yleisten töiden lautakunnan käyttöön.

Ensi linja 3:n toisesta kerroksesta päätettiin [10]) luovuttaa lastensuojelulautakunnan käyttöön 369 m²:n suuruinen huoneisto myöhemmin määrättävästä tilitysvuokrasta. Kaupunginhallitukselta päätettiin anoa huoneiston korjaustöitä varten 6.5 milj. mk yleisten töiden lautakunnan käyttöön. Samalla hyväksyttiin huoneistoon sijoitettavaa nuorisokotia varten laaditut piirustukset.

Malmille, Opistotie 20:n kellarikerrokseen rakennetut, yhteensä n. 37 m²:n suuruiset lasten kerhohuoneet luovutettiin [11]) huhtikuun 1 p:stä nuorisotyölautakunnalle 2 220 mk:n kuukausitilitysvuokrasta ilman valoa ja lämpöä.

Kaupunginpuutarhassa sijaitsevasta kaupunginjohtajan asunnosta päätettiin [12]) luovuttaa rakennustoimiston puisto-osastolle yläkerrassa oleva piirustussali ja sen alla oleva huone 6 480 mk:n kuukausitilitysvuokrasta. Samalla päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että muu osa rakennuksesta määrättäisiin kaupunginpuutarhurin virka-asunnoksi ja että rakennuksen muutos- ja korjaustöihin myönnettäisiin 1.2 milj. mk:n määräraha yleisten töiden lautakunnan käyttöön.

Myöhemmin lautakunta päätti [13]) muuttaen aikaisempaa päätöstään vuokrata kaupunginpuutarhassa sijaitsevan huvilarakennuksen Allergiatutkimussäätiölle tammikuun 1 p:stä 1954 alkaen toistaiseksi, kolmen kuukauden irtisanomisajoin, 31 300 mk:n kuukausivuokrasta, johon ei kuulunut lämpöä, sillä ehdolla, että säätiö huolehti rakennuksen sisäkorjauksista.

Karhulinnan pesulan luovuttaminen kotitalouslautakunnan hoitoon. Lautakunta päätti [14]) luovuttaa kaupungin Herttoniemessä omistamassa, ns. Karhulinnan kiinteistössä olevan koneistetun pesulan kotitalouslautakunnan hoitoon käytettäväksi opetus- ja neuvontatoi-

[1]) Kiint. ltk. 27. 4. 857 §. — [2]) S:n 27. 4. 858 §. — [3]) S:n 4. 5. 910 §. — [4]) S:n 1. 6. 1 110 §. — [5]) S:n 1. 6. 1 108 §. — [6]) S:n 15. 6. 1 229 §. — [7]) S:n 22. 6. 1 308 §, 28. 9. 1 843 §. — [8]) S:n 21. 9. 1 786 §. — [9]) S:n 23. 3. 659 §. — [10]) S:n 10. 8. 1 517 §. — [11]) S:n 16. 3. 604 §. — [12]) S:n 11. 5. 945 §, 1. 6. 1 109 §, 14. 9. 1 718 §. — [13]) S:n 14. 12. 2 506 §. — [14]) S:n 19. 1. 152 §.

mintaan sekä sen yhteydessä suoritettavaa perhepesua varten. Kuukausivuokraksi määrättiin 40 000 mk ja ehdoksi, että lautakunnan oli vastattava kaikista hoitokustannuksista, kuten henkilökunnan palkkauksesta, kylmän ja kuuman veden kulutuksesta, koneiden korjauksesta, voima- ja valaistusvirrasta ym. Lämmitys sisältyi kuitenkin vuokraan.

Pakilan kirkkorakennuksesta vuokratut huonetilat. Pakilan kirkon kannatusyhdistyksen lopetettua toimintansa ja sen omaisuuden siirryttyä Helsingin evankelisluterilaisille seurakunnille annettiin [1]) talo-osaston sihteerin tehtäväksi laatia seurakuntien kanssa uudet vuokrasopimukset, jotka koskivat Pakilan kirkkorakennuksesta vuokrattuja Pakilan sivukirjaston ja suomenkielisen kansakoulun huonetiloja. Vuokraehdot olivat entiset, mutta sopimusten päättymispäivä oli 31. 5.

Huoltoviraston ja kotitalouslautakunnan huoneistoja koskevien päätösten peruuttaminen. Lautakunta päätti [2]) omalta osaltaan peruuttaa v. 1952 syyskuun 8 p:nä ja marraskuun 17 p:nä tekemänsä päätökset huoneiston luovuttamisesta kotitalouslautakunnan opetuskeittiön ja huoltolautakunnan IV huoltotoimiston käyttöön kansaneläkelaitoksen rakenteilla olevasta talosta Nordenskiöldinkatu 12:sta, koska kansaneläkelaitoksen rakennustoimikunta ilmoitti, että se katsoi erinäisistä syistä jonkin muun kaupungin laitoksen taloon sijoittamisen sopivammaksi. Lisäksi päätettiin esittää, että kaupunginhallitus peruuttaisi myös vastaavat päätöksensä.

Talo-osaston hoitoon määrättiin: Kulosaaressa sijaitseva Tomten n:o 1 i kvarteret n:o 3 -niminen tila RN 1[11] [3]); Teollisuuskeskus Oy:n talossa oleva kaupungin huoneisto [4]); korttelissa n:o 360 sijaitseva Vaasankatu 17:n talo ja tontti [5]); Töölön tavara-aseman ajurien ruokailurakennus [6]); Herttoniemen vuokra-alueella n:o 32 olevat rakennukset, mehiläisvajaa lukuun ottamatta [7]); Mellunkylän tila Kila 7 RN 1[289] rakennuksineen [8]) sekä kansakoulunopettaja J. N. Mikkolalta ostetut, Oulunkylän itäisen huvilaryhmän vuokra-alueella n:o 21 olevat rakennukset [9]).

Uudet vuokrasopimuskaavakkeet. Lautakunta päätti [10]) hyväksyä uudet vuokrasopimuskaavakkeet käytettäväksi talo-osaston hallinnassa olevien talojen vuokrasopimuksia tehtäessä.

Vuokramaksut. Merkittiin kertomusvuoden aikana tapahtuneet kaupungin virastojen ja laitosten huoneistojen vuokramaksujen muutokset ja osoitettiin niitä varten tarvittavat varat talousarvion kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset. Lisäksi käsiteltiin lukuisia asioita, jotka koskivat kaupungin virastojen ja laitosten uusien huoneistojen tilitysvuokrien määräämistä, kaupungin toimesta rakennettujen asuinrakennusten vuokrien suuruutta, lämminvesimaksuja ym.

Kaupungin vuokralle antamien huoneistojen ja myyntipaikkojen vuokrien korotukset esitettiin kaupunginhallitukselle edelleen sosiaaliministeriön vahvistettavaksi.

Kertomusvuoden talousarvioon arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tilille merkityn 8.5 milj. mk:n osoittauduttua riittämättömäksi päätettiin[11]) mainitulle tilille anoa kaupunginhallitukselta 1.5 milj. mk:n määräraha. Tiliä jouduttiin kuitenkin vielä ylittämään huomattavasti.

Lautakunta päätti [12]) oikeuttaa talo-osaston panemaan toimeen ennen marraskuuta 1941 valmistuneissa rakennuksissa olevien liikehuoneistojen vuokrankorotuksen tammikuun 1 p:stä 1954 alkaen siten, että keskuslämmitystaloissa oli korotus 10 % ja uunilämmitystaloissa 6 %, mikäli se vuokrasopimusehtojen mukaan oli mahdollista.

Lautakunta päätti [13]) oikeuttaa talo-osaston suostumaan vierailta vuokrattujen liikehuoneistojen ja niihin rinnastettavien muiden huoneistojen vuokrien korotuksiin, mikäli korotukset eivät ylittäneet 9.23 % keskuslämmitystaloissa eikä 6.34 % uunilämmitystaloissa.

Malmin kunnallisten asuntojen jakaminen. Malmin kunnallisten asuntojen uudet asunnot päätettiin [14]) antaa kaupunginhallituksen asettaman ns. asunnonjakotoimikunnan jaettavaksi seuraavien periaatteiden mukaisesti: asukkaat otetaan pääasiassa Malmin piiristä ja ehdotusta tehtäessä käytetään hyväksi huoneenvuokratoimiston kortistoa asunnon haki-

[1]) Kiint. lk. 9. 2. 353 §. — [2]) S:n 2. 3. 518 §. — [3]) S:n 16. 3. 574 §. — [4]) S:n 30. 3. 664 §. — [5]) S:n 13. 4. 709 §. — [6]) S:n 15. 6, 1 181 §. — [7]) S:n 7. 9. 1 616 §. — [8]) S:n 23. 11. 2 272 §. — [9]) S:n 23. 11. 2 273 §. — [10]) S:n 26. 5. 1 056 §. — [11]) S:n 26. 10. 2 087 §. — [12]) S:n 9. 11. 2 208 §. — [13]) S:n 9. 11. 2 210 §. — [14]) S:n 2. 3. 505 §.

joista; yleensä noudatetaan niitä periaatteita, mitkä kaupunginhallitus on antanut asunnonjakotoimikunnan ohjeeksi.

Ruskeasuon ns. läpikulkutalojen asuntojen jakaminen päätettiin [1]) antaa talo-osaston tehtäväksi yhteistyössä tonttiosaston kanssa.

Tapanilassa, ent. Sasekan alueella olevan mökin vuokralleanto. Talo-osasto oikeutettiin [2]) vuokraamaan Hokava Oy:lle Tapanilasta, ent. Sasekan alueelta paikoilleen jätetty mökki ja kellari vuosivuokrasopimuksella, kolmen kuukauden irtisanomisajoin ja 2 500 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokraajan oli pidettävä rakennukset siistissä kunnossa.

Håkansvikistä vapautunut ent. metsänvartijan asuntorakennus päätettiin [3]) luovuttaa kiinteistöluettelonhoitaja E. Monnin käyttöön kertomusvuoden kesäksi talo-osaston määräämin vuokraehdoin 5 000 mk:n vuokrasta.

Kaupungin omistamien kesähuviloiden vuokralleanto. Lautakunta päätti [4]) vuokrata 17 sen hallinnassa olevaa, kaupungin omistamaa kesähuvilaa kertomusvuoden kesäkaudeksi entisille vuokraajilleen, paitsi Tallbackan huvilan Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnalle ja Stansvikin huvilan n:o 57/60 Helsingin kaupungin virkamiesyhdistykselle.

Kaupunginhallituksen alistettua päätöksen tutkittavakseen lähetettiin [5]) pyydetty selvitys ja esitettiin, että päätös saataisiin panna täytäntöön.

Myöhemmin päätettiin [6]) ent. Relanderin huvila vuokrata Helsingin kaupungin virkamiesyhdistykselle sillä ehdolla, että yhdistys luopui Pitkäsaaren ja Varissaaren huviloista palokunnan henkilökunnan hyväksi, jolle mainitut huvilat siis päätettiin vuokrata, edellinen 12 600 mk:n vuokrasta ja jälkimmäinen 12 800 mk:n vuokrasta.

Koulumatkailutoimiston poikamiesasuntolan lisärakennus. Lautakunta päätti [7]) aikaisemmin tekemänsä päätöksen mukaisesti myöntää Koulumatkailutoimistolle oikeuden pystyttää lisärakennus Keijontien varrelle poikamiesasuntolan majoitustilojen lisäämiseksi. Vuosivuokra oli 15 000 mk, irtisanomisaika kuusi kuukautta ja maistraatilta oli hankittava rakennuslupa.

Kaivohuoneen ravintolarakennus. Kaupunginreviisorin todettua, että Kaivohuoneen ravintolarakennuksen korjaustöissä oli tapahtunut huomattava määrärahojen ylitys pyydettiin [8]) tämän johdosta talo-osastoa sekä eräitä viranhaltijoita antamaan asiasta kirjallinen selvityksensä.

Talo-osasto oikeutettiin [9]) sittemmin ryhtymään kiinteistölautakunnan puheenjohtajan johdolla Kaivohuoneen ravintolarakennuksen korjaustutkimuksissa alustaviin neuvotteluihin lautakunnalle esitetyssä talo-osaston ehdotuksessa olleiden laskelmien pohjalla ottaen huomioon kaupunginlakimiehen ja kaupunginreviisorin asiasta antamat lausunnot. Lisäksi päätettiin pyytää kiinteistöjohtajaa osallistumaan neuvotteluihin.

Kaivohuoneen vuokraajan Uusi Kaivohuone Oy:n kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen päätettiin [10]) purkaa yhtiön vuokrasopimus päättyväksi 31. 12. 1953 ja vuokrata ravintola samalle yhtiölle uudella vuokrasopimuksella tammikuun 1 p:stä 1954 alkaen 4 milj. mk:n vuosivuokrasta ja mm. ehdolla, että vuokralainen maksoi kaupungille aikaisemman sopimuksen mukaisen 2 milj. mk:n osuutensa korjauskustannuksista sekä korvausta ravintolan korjausvaiheen aikaisesta käytöstä 800 000 mk.

Rakennusten vuokralleanto Herttoniemestä kahvilaliikkeen harjoittamista varten. Kahvilanhoitaja L. Nyholmille päätettiin [11]) vuokrata kahvilaliikkeen harjoittamista varten Herttoniemen vuokra-alueella n:o 32 oleva päärakennus ja piharakennus n:o 2 tammikuun 1 p:stä 1954 sekä piharakennus n:o 1 toukokuun 1 p:stä 1954 joulukuun 31 p:ään 1958 saakka seuraavin ehdoin: viralliseen elinkustannusindeksiin sidottu kuukausivuokra oli tammikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään 10 000 mk ja sen jälkeen 20 000 mk; vuokralaisen oli omalla kustannuksellaan kunnostettava rakennukset kahvilatarkoitukseen soveltuviksi ja huolehdittava kaikista sisäkorjauksista; vuokralaisella oli oikeus käyttää kesäisin pihamaata ulkotarjoiluun.

Vanha-Alberga nimisen tilan päärakennus. Lautakunta päätti [12]) jatkaa Espoon kunnanhallituksen kanssa tehtyä Vanha-Alberga nimisen tilan päärakennuksen vuokrasopimusta kolme vuotta huhtikuun 1 p:stä alkaen entisin ehdoin.

---

[1]) Kiint. ltk. 13. 4. 759 §; taloj. 17. 6. 34 §. — [2]) Kiint. ltk. 2. 2. 281 §. — [3]) S:n 15. 6. 1 241 §. — [4]) S:n 2. 2. 285 §. — [5]) S:n 16. 2. 404 §. — [6]) S:n 30. 3. 688 §. — [7]) S:n 1. 6. 1 114 §. — [8]) S:n 2. 3. 475 ja 475a §, 13. 4. 712 §. — [9]) S:n 9. 3. 532 §, 5. 10. 1 886 §. — [10]) Taloj. 17. 6. 35 §; kiint. ltk. 2. 11. 2 139 §. — [11]) S:n 2. 11. 2 126 §. — [12]) S:n 13. 4. 757 §.

Linja-autoaseman kahvilan vuokraaminen. Helsingin Osuuskaupalle päätettiin [1]) vuokrata edelleen marraskuun 1 p:stä linja-autoasemarakennuksen yläkerrasta kolme huonetta ja alakerrasta kaksi huonetta odotushuoneessa tapahtuvaa tarjoilua varten sekä yleisön käytettäväksi tarkoitetut, rakennuksessa olevat mukavuuslaitokset miljoonan markan vuosivuokrasta, johon sisältyi lämpökustannukset.

Osuusliike Elannon maitomyymälän vuokrasopimuksen jatkaminen. Kymintie 70:ssä sijaitsevan Osuusliike Elannon maitomyymälän vuokrasopimusta päätettiin [2]) jatkaa heinäkuun 1 p:stä 1953 joulukuun 31 p:ään 1954 entisin ehdoin 7 000 mk:aan korotetusta kuukausivuokrasta. Vuokrasopimus jatkui vuoden kerrallaan kolmen kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin.

Seximo Oy:n vuokrasopimuksen irtisanominen. Lautakunta päätti [3]) sanoa irti marraskuun 30 p:stä Seximo Oy:n vuokrasopimuksen, joka koski Mannerheimintie 22—24:ssä sijaitsevaa n. 1 500 m²:n suuruista huoneistoa. Päätöstä muutettiin [4]) myöhemmin siten, että vuokrasopimus sanottiin irti päättyväksi 30. 6. 1954 sillä ehdolla, että Seximo Oy:n oli sitouduttava muuttamaan mainittuna päivänä vapaaehtoisesti huoneistosta, jolloin kaupunki puolestaan luopuisi Kalevankatu 4:ssä olevasta 663 m²:n suuruisesta vuokrahuoneistosta. Samalla päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että yleisten töiden lautakunnan käyttöön myönnettäisiin 4 930 000 mk:n määräraha Lasipalatsin huoneistossa tarvittavia muutos- ja korjaustöitä varten.

Senaatintorin kalliosuoja. Oy. Rolac Ab:n Senaatintorin kalliosuojaa koskeva vuokrasopimus päätettiin [5]) sanoa irti päättyväksi kesäkuun 1 p:nä. Sittemmin annettiin [6]) kaupunginhallituksen asiamiesosaston tehtäväksi hakea muutosta huoneenvuokralautakunnan päätökseen, jolla mainittua vuokrasopimusta oli jatkettu. Vuokrantarkastuslautakunnan kumottua huoneenvuokralautakunnan päätöksen lautakunta oikeutti [7]) talo-osaston vuokraamaan Kallioautosuojat -toiminimelle Senaatintorin kalliosuojan Vuorikadun puoleisen, Kirkkokadulle ulottuvan, palonkestäväksi rakennettavan seinän rajoittaman osan autosuojana käytettäväksi syyskuun 1 p:stä alkaen kuukauden irtisanomisajoin ja erinäisin ehdoin, joista mainittakoon, että kuukausivuokra oli 70 000 mk ja vuokralaisen oli asetettava 250 000 mk:n suuruinen pankkitakuu vuokraehtojen täyttämisen vakuudeksi. Lautakunta päätti samalla hyväksyä puolestaan suojan muutospiirustukset sekä oikeuttaa vuokralaisen ryhtymään paloviranomaisten vaatimiin suojan kunnostustöihin.

Liikeyrityslaskentaa varten luovutetut huoneistot. Mannerheimintie 13:ssa sijaitsevasta Hesperian huvilasta luovutettiin [8]) liikeyrityslaskennan keskuskansliaa varten huhtikuun 1 p:stä n. 110 m²:n suuruinen huoneisto. Vuokraveloitus oli valoineen 9 680 mk kuukaudessa ja vuokralaisen oli huolehdittava lämmityksestä ja siivouksesta.

Liikeyrityslaskennan seitsemää piiritoimistoa varten päätettiin [9]) luovuttaa 20. 5. — 20. 6. väliseksi ajaksi viisi huoneistoa kaupungin hallinnassa olevista koulu- ym. rakennuksista sekä vuokrata samaan tarkoitukseen huonetilaa Yhteiskunnallisen Korkeakoulun huoneistosta, Franzeninkatu 13:sta 15 000 mk:n vuokrasta ja Helsingin Yliopiston talosta, Fabianinkatu 33:sta 30 000 mk:n vuokrasta erinäisin ehdoin. Talo-osasto oikeutettiin siirtämään em. vuokrien ja Hesperian huvilassa olevan huoneiston tilitysvuokran maksamista varten yhteensä 74 040 mk arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä liikeyrityslaskennan keräyselimen käyttöön, joka taas oikeutettiin maksamaan korvaukset kuittia vastaan.

Talo-osasto oikeutettiin [10]) maksamaan liikeyrityslaskennan keskuselimen vahtimestari- ja siivouspalkkiot, yhteensä 18 170 mk, kaupungintalojen siivoustililtä.

Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottohuoneistot. Talo-osasto oikeutettiin [11]) vuokraamaan kuusi tilapäishuoneistoa henkikirjoitusilmoitusten vastaanottoa varten ja maksamaan vuokrat kuittia vastaan sekä siirtämään arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä 12 800 mk poliisilaitoksen vuokratilille.

Autotallit. Tammikuun 1 p:stä päätettiin [12]) vuokrata Käpyläntie 12:sta autotallitila kiinteistötoimiston auton säilyttämistä varten 4 500 mk:n kuukausivuokrasta.

Mäkelänkatu 107:ssä olevasta, rakennustoimiston puisto-osastolle vuokratusta auto-

---

[1]) Kiint. ltk. 21. 9. 1 778 §, 19. 10. 2 014 §. — [2]) Taloj. 23. 11. 72 §. — [3]) S:n 24. 8. 1 584 .§ — [4]) S:n 7. 12. 2 442 §. — [5]) S:n 27. 4. 870 §. — [6]) S:n 8. 6. 1 171 §. — [7]) S:n 10. 8. 1 521 §. — [8]) S:n 20. 4. 810 §. — [9]) S:n 11. 5. 959 §. — [10]) S:n 17. 8. 1 551 §. — [11]) S:n 12. 1. 77 §. — [12]) S:n 19. 1. 138 §.

tallista luovutettiin [1]) autotilaa tonttiosaston käyttöön lokakuun 16 p:stä 1953 huhtikuun 15 p:ään 1954 4 000 mk:n kuukausitilitysvuokrasta.

Rakennustoimiston talorakennusosaston käyttöön luovutettiin [2]) Ehrensvärdintie 14:n autotallista yhden auton paikka 4 000 mk:n kuukausitilitysvuokrasta.

Lautakunta päätti [3]) sanoa irti herra A. Härkösen kanssa 3. 9. 1949 allekirjoitetun, Oulunkylässä sijaitsevaa autotallia koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi 30. 6. sekä vuokrata Oulunkylän poliisiaseman käyttöön autotallin rouva F. Lindströmiltä Aidasmäki 3:n talosta 1. 7. alkaen 4 500 mk:n kuukausivuokrasta.

Lautakunta päätti [4]) sanoa irti kesäkuun 1 p:stä lihakauppias J. Aaltosen vuokrasopimuksen, joka koski Kulosaarenkatu 14:ssä, ns. Agroksen alueella sijaitsevassa autotallirakennuksessa olevaa varastoa, sekä luovuttaa mainitun rakennuksen rakennustoimiston puhtaanapito-osaston käyttöön 49 200 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa. Samalla päätettiin periä puhtaanapito-osastolta sen käytössä samassa rakennuksessa olleista autotallitiloista 1. 1.—1. 6. väliseltä ajalta 36 400 mk:n tilitysvuokra kuukaudessa.

Saunat. Lautakunta päätti [5]) vuokrata helmikuun 16 p:stä alkaen Herttoniemessä, Susitie 2—6:ssa sijaitsevan saunalaitoksen siihen kuuluvine laitteineen ja myöhemmin rakennettavine polttopuusuojineen saunaliikkeenharjoittaja V. G. Nymanille lämmityskustannukset sisältävästä 75 000 mk:n kuukausivuokrasta, minkä lisäksi vuokraajan oli maksettava kuluttamastaan kylmästä ja lämpimästä vedestä, huolehdittava omalla kustannuksellaan saunan uunien lämmittämisestä ja polttoaineiden hankinnasta, kustannettava saunan uunien ja laitteiden kunnossapito, vastattava saunalle ja sen laitteille tuotetuista vahingoista sekä annettava kaupungille 250 000 mk:n suuruinen takuu vuokraehtojen täyttämisen vakuudeksi. Vuokrasopimusta ei saanut siirtää toiselle. Sittemmin päätettiin [6]), että saunan vuokraaja V. G. Nyman sai harjoittaa mainituilla ehdoilla saunaliikettä 16. 2.—31. 3. välisenä aikana toimintamahdollisuuksien ja kannattavaisuuden tarkistamiseksi, ja että lopullinen sopimus tehtäisiin ja takuu asetettaisiin vasta tarkistusajan päätyttyä. Koeajan loputtua todettiin taloudellinen tulos kuitenkin tappiota tuottaneeksi, minkä vuoksi vuokraaja oikeutettiin [7]) vielä jatkamaan saunan hoitoa lokakuun 31 p:ään 20 000 mk:n kuukausivuokrasta. Lämpimän veden kulutuksesta perittiin mittarin mukainen korvaus. Lopullinen vuokrasopimus tehtiin [8]) 1. 11. 1953—31. 12. 1954 väliseksi ajaksi, minkä jälkeen vuokrasopimus jatkui vuoden kerrallaan, ellei sitä sanottu irti viimeistään kolme kuukautta ennen vuokrakauden päättymistä. Kuukausivuokraksi määrättiin 30 000 mk ja vuokraehtojen täyttämisen vakuudeksi annettavan pankkitakuun määräksi 100 000 mk. Vuokraehdot olivat muutoin samat kuin ensimmäisessäkin sopimuksessa.

Lautakunta päätti [9]) muuttaen 20. 10. 1952 tekemäänsä päätöstä, että Mäkelänkatu 86—96:n saunalaitoksen vuokraajan V. Timosen oli, siihen saakka kunnes olisi saatu hankituksi lämpimän veden lisävaraaja, maksettava lämpimästä vedestä veden kulutuksesta riippumatta 30 000 mk kuukaudessa 1. 4. alkaen. Aikaisempia päätöksiään lautakunta muutti [10]) lisäksi siten, että vuokraksi määrättiin 130 000 mk kuukaudessa tammikuun 1 p:stä 1954 alkaen. Muut vuokraehdot pysytettiin ennallaan.

Talo-osaston hallinnassa olevien talojen saunamaksuja perittäessä päätettiin [11]) ottaa käytäntöön Bireka-kuittijärjestelmä.

Toukolan ja Koskelan puistokylän saunojen vuokrat päätettiin [12]) korottaa tammikuun 1 p:stä 1954 alkaen 7 000 mk:aan kuukaudessa.

Varastotilat. Erottajan kalliosuojasta luovutettiin [13]) arkistotilaa rakennustoimistolle 27 m² kesäkuun 1 p:stä alkaen 2 106 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa.

Lautakunta hyväksyi [14]) puolestaan VSS-materiaalin sijoittamisen Erottajan kalliosuojaan.

Talo-osasto oikeutettiin [15]) sanomaan irti Katariinankatu 3:ssa sijaitsevia sellaisia kellaritiloja, joita ei ollut vuokrattu tori- ja hallikauppiaille tai talossa toimiville liikkeille, koskevat vuokrasopimukset sekä vuokraamaan täten vapautuneet tilat käyvästä vuokrasta Kauppatorilla toimiville torikauppiaille.

---

[1]) Kiint. ltk. 5. 10. 1 888 §. — [2]) S:n 2. 11. 2 140 §. — [3]) S:n 2. 3. 514 §. — [4]) S:n 11. 5. 958 §. — [5]) S:n 9. 2. 349 §. — [6]) S:n 23. 2. 462 §. — [7]) S:n 13. 4. 767 §, 31. 8. 1 610 §, 28. 9. 1 841 §. — [8]) S:n 26. 10. 2 074 §, 2. 11. 2 141 §. — [9]) S:n 13. 4. 762 §. — [10]) S:n 21. 12. 2 561 §. — [11]) Taloj. 21. 5. 27 §. — [12]) S:n 23. 11. 73 ja 74 §. — [13]) Kiint. ltk. 20. 4. 807 §. — [14]) S:n 18. 5. 1 007 §. — [15]) S:n 23. 11. 2 323 §.

Nuohoojamestari E. Hakalalle päätettiin [1]) vuokrata ns. Karhulinnan kellarikerroksesta 18 m²:n suuruinen varastohuone 1. 3. lähtien 2 700 mk:n kuukausivuokrasta.

Puhelinkioskit. Helsingin Puhelinyhdistys oikeutettiin [2]) pystyttämään yleisöpuhelinkioski Teollisuuskadun ja Päijänteentien kulmauksessa olevaan puistikkoon, Salomon- ja Annankadun kulmauksessa olevaan puistikkoon sekä Tammisaloon syyskuun 1 p:stä alkaen voimassa olleen sopimuksen mukaisin ehdoin. Puhelinyhdistys oikeutettiin [3]) lisäksi siirtämään puhelinkioski Tukholman- ja Pihlajatien kulmasta Mäntytien-Tukholmantien puisto-osaan sekä Sturen- ja Mäkelänkadun risteyksestä Mäkelänkadun-Somerontien puistoon. Joulukuun 1 p:stä puhelinyhdistys oikeutettiin [4]) pystyttämään yleisöpuhelinkioski Lauttasaaren- ja Gyldenintien väliselle alueelle sekä Etelärantaan, Kauppatorinhallin eteläpäätyyn, kumpikin 3 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta.

Sittemmin lautakunta päätti [5]) sanoa irti Helsingin Puhelinyhdistyksen kanssa tehdyt yleisöpuhelinkioskien vuokrasopimukset päättyviksi maaliskuun 31 p:nä 1954 ja korottaa paikkojen vuokrat huhtikuun 1 p:stä 1954 6 000 mk:aan vuodessa yksiosaisilta ja 12 000 mk:aan kaksiosaisilta puhelinkioskipaikoilta. Yhdistys oikeutettiin [6]) lisäksi tammikuun 1 p:stä 1954 pystyttämään uudet yksiosaiset yleisöpuhelinkioskit Viinen- ja Partiotien kulmaan, Mannerheimintie 81—83:n puisto-osaan sekä Huopalahdentie 5—7:n puisto-osaan, kunkin 6 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta.

Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen tilapäismajoitus. Talo-osasto oikeutettiin [7]) luovuttamaan Suomen Luterilaiselle Evankeliumiyhdistykselle tilapäismajoitusta varten poikien ammattikoulun keskikerros heinäkuun 2 p:stä 5 p:ään vuokratta, mutta erinäisin lisäkuluja koskevin ehdoin.

Kalanäyttely. Helsingin Kalakauppiasyhdistys oikeutettiin [8]) pystyttämään kalanäyttelyteltta Hakaniementorille 21.—23. 8. väliseksi ajaksi 1 000 mk:n korvauksesta ja perimään pääsymaksua näyttelyssä kävijöiltä.

Agroksen alueella oleva kellari. Talo-osasto oikeutettiin [9]) sanomaan irti ns. Agroksen alueella olevaa kellaria koskeva Karjakunnan vuokrasopimus päättyväksi 1. 9. Kaupunginhallitukselta päätettiin lisäksi anoa 325 000 mk:n määräraha kellarin purkamista ja täyttämistä varten.

Hakaniementorilla olevan varastorakennuksen purkamisen vuoksi oikeutettiin [10]) talo-osasto sanomaan irti rakennuksen vuokralaiset toukokuun 31 p:stä, lukuunottamatta Oy. Esso Ab:tä, jonka irtisanominen ja muutospiirustusten hyväksyminen siirrettiin tonttiosaston tehtäväksi.

Katajanokan kalliosuojassa olevan majoituksen lakkauttaminen. Lautakunta päätti [11]) muuttaa Katajanokan kalliosuojan sulkemista koskevaa päätöstään siten, että kalliosuoja suljettiin 31. 5. aikaisemman 30. 4. asemesta.

Hernesaaren varastojen yövartioinnin lopettaminen. Talo-osasto oikeutettiin [12]) sanomaan irti Suomen Vartioimis- ja Sulkemis Oy:n kanssa tehty, Hernesaarenkatu 10—14:ssä sijaitsevien varastojen yövartiosopimus, koska alueella ei säilytetty enää kaupungin irtaimistoa.

Fordin entisen tehdasrakennuksen korjaaminen. Hernesaaressa sijaitsevan Fordin entisen tehdasrakennuksen muutos- ja korjauspiirustukset päätettiin [13]) hyväksyä ja anoa samalla kaupunginhallitukselta, että v:n 1954 talousarvioon merkittäisiin 42 milj. mk:n määräraha yleisten töiden lautakunnan käyttöön töiden suorittamista varten.

Killingholman kesähuvilan sähköistäminen. Helsingin sosialidemokraattisen nuorison aluejärjestölle vuokrattuun Killingholman kesähuvilaan päätettiin [14]) asentaa valaistussähköjohdot ja anoa kaupunginhallitukselta 370 000 mk työn suorittamista varten.

Keskuslämmityskattilan hankkiminen Alppikatu 1 :een. Talo-osasto oikeutettiin [15]) hankkimaan Alppikatu 1:n taloon uusi Aqua V -merkkinen keskuslämmityskattila ja käyttämään tarkoitukseen 450 000 mk kaupungintalojen korjausten tililtä.

Tomun ja savun tunkeutuminen elintarvikekeskuksen huoneistoon. Päätettiin [16]), että ehkäisemään savua tunkeutumasta elintarvikekeskuksen huoneistoon saatiin Helsinginkatu 22:ssa sijaitsevan yleisen saunan savupiipun jatke kiinnittää Helsinginkatu 24:n

[1]) Kiint. ltk. 23. 3. 657 §. — [2]) S:n 31. 8. 1 607—1 609 §. — [3]) S:n 26. 10. 2 076 §, 30. 11. 2 376 §. — [4]) S:n 2. 11. 2 132, 2 138 §. — [5]) S:n 7. 12. 2 440 §. — [6]) S:n 7. 12. 2 441 §. — [7]) S:n 27. 4. 852 §. — [8]) S:n 10. 8. 1 516 §. — [9]) S:n 10. 8. 1 513 §. — [10]) S:n 14. 9. 1 730 §. — [11]) S:n 27. 4. 848 §. — [12]) S:n 14. 9 1 719 §. — [13]) S:n 26. 10. 2 072 §. — [14]) S:n 1. 6. 1 113 §. — [15]) S:n 14. 12. 2 513 §. — [16]) S:n 12. 1. 79 §.

talon päätyyn sekä tomun leviämisen ehkäisemiseksi asentaa viimeksi mainitussa talossa sijaitsevien huoltolautakunnan työtupien karstauskoneeseen entistä tehokkaampi pölynsuodatin.

Pelkkatalojen korjaaminen. Maunulantie 1—19:ssä sijaitsevien pelkkatalojen korjaamiseen talo-osasto oikeutettiin [1]) käyttämään 1.5 milj. mk kaupungin talojen korjausten tililtä.

Ns. Käärmetalon lämmityslaitteet. Käärmetalon lastentarhan lämminvesijohtoon päätettiin [2]) asentaa vesimittari.

Hyväksyttiin [3]) Esso Oy:n tarjous, joka koski polttoöljylle n:o 4 sopivien polttouunien ja lämmitysöljysäiliön asentamista Käärmetaloon, ja anottiin kaupunginhallitukselta talo-osaston käyttöön 1 568 400 mk:n määräraha kustannusten peittämiseksi.

Sturenkatu 4—6:ssa sattunut tulipalo. Merkittiin tiedoksi selvitys Sturenkatu 4—6:ssa sattuneesta tulipalosta ja päätettiin [4]) anoa kaupunginhallitukselta 1 590 000 mk:n määräraha yleisten töiden lautakunnan käyttöön tulipalon aiheuttamien vaurioiden korjaamiseen.

Linja-autoaseman keskustan koristaminen. Lautakunta päätti [5]) hyväksyä puutarha-arkkitehti Luostarisen laatiman linja-autoaseman keskustan koristamisluonnoksen vähäisin muutoksin.

Huoneistojen muutos- ja korjaustyöt. Kertomusvuoden aikana suoritettiin kaupungin virastojen ja laitosten huoneistoissa sekä asuinrakennuksissa lukuisia muutos- ja korjaustöitä, joihin tarvittavat varat myönnettiin kaupungintalojen korjausten tililtä tai anottiin kaupunginhallitukselta yleisten töiden lautakunnan käyttöön.

Kaupungin rakennusten pihamaiden kunnostaminen. Talo-osasto oikeutettiin [6]) tilaamaan rakennustoimiston katurakennusosastolta Laajalahdentie 10 pihatason nostamis- ja uuden sadevesikaivon rakentamistyöt ja käyttämään tarkoitukseen 465 000 mk kaupungintalojen korjausten tililtä. Samalta tililtä myönnettiin määrärahat useiden uudisrakennusten pihamaiden kunnostamiseen.

Talo-osaston hallinnassa olevien talojen talonmiesten, talonmies-lämmittäjien ja siivoojien palkkauskysymyksiä, kuten ikälisää vastaavien palkankorotusten myöntämistä, uusiin rakennuksiin otettujen talonmiesten palkan suuruutta, virka-asuntoja ym. käsiteltiin vuoden aikana lukuisasti [7]).

Eräässä tapauksessa pyydettiin [8]) palkkalautakunnalta lausuntoa ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntämisestä kaupunkiin työsopimussuhteessa oleville työntekijöille.

Rappeutuneiden rakennusten myyminen purettavaksi. Kaupunginhallituksen oikeuttamana lautakunta päätti [9]) myydä ent. Sasekan alueella olevan saunarakennuksen, ent. lokomobiilitallin, kellarin ja käymälärakennuksen A. A. Hietaselle purettavaksi ja pois vietäväksi 81 000 mk:n suuruisesta korvauksesta. Töiden oli oltava valmiina ja lopullisesti hyväksytty viimeistään syyskuussa.

Stansvikin vanha vajarakennus n:o 20, Vanhan Puodinkyläntien n:o 4:n rakennus sekä Pukinmäen vanhan kansakoulun piharakennus päätettiin [10]) myydä U. Korpiselle purettavaksi ja pois vietäväksi 75 000 mk:n korvauksesta sillä ehdolla, että purkajan oli asetettava 50 000 mk:n vakuus työn hyväksyttävästä suorittamisesta.

Mainonta. Oy. Ulkomainos Ab:lle päätettiin [11]) vuokrata helmikuun 1 p:stä Ylioppilastalon kohdalta paikka mainospuhelinta varten 9 000 mk:n vuosivuokrasta yhtiön ja kaupungin välisen, ennestään voimassa olevan sopimuksen mukaisin ehdoin. Yhtiö oikeutettiin [12]) lisäksi lautakunnan 29. 12. 1949 tekemän päätöksen mukaisesti pystyttämään Hakaniementorille pyörivä mainospilari 36 000 mk:n vuosivuokrasta 1. 5. alkaen ja muuten aikaisemmin tehdyn sopimuksen puitteissa. Lautakunta päätti [13]) muuttaen 25. 8. 1952 tekemäänsä päätöstä oikeuttaa Oy. Ulkomainos Ab:n pitämään paikoillaan Wulffin kulmauksen kolmioon pystytetyn pyörivän mainospilarin toistaiseksi kolmen kuukauden irtisanomisajoin. Samalla merkittiin, että ko. pilarin, samoin kuin Hankkijan edustalla olevan pilarinkin sijoituspaikan vuosivuokra oli korotettu toukokuun 1 p:stä lähtien 12 000 mk:sta 36 000 mk:aan.

---

[1]) Kiint. ltk. 22. 6. 1 303 §. — [2]) S:n 23. 3. 650 §. — [3]) S:n 15. 6. 1 238 §. — [4]) S:n 23. 11. 2 329 §. — [5]) S:n 30. 3. 697 §. — [6]) S:n 26. 10. 2 085 §. — [7]) S:n 19. 1. 140 ja 141 §, 26. 1. 213 ja 214 §, 2. 3. 511 §, 30. 3. 689 §, 13. 4. 752 §, 27. 4. 847 §, 11. 5. 948 ja 949 §, 8. 6. 1 173 §, 5. 10. 1 883 §. — [8]) S:n 2. 2. 280 §. — [9]) S:n 23. 3. 651 §. 27. 7. 1 458 §. — [10]) S:n 5. 10. 1 894 §. — [11]) S:n 26. 1. 216 §. — [12]) S:n 13. 4. 763 §. — [13]) S:n 13. 4. 764 §.

Kunnallisvaalien vaalijulisteiden pystyttäminen päätettiin [1]) sallia entiseen tapaan, mutta lisäksi sai kukin vaaliliitto pystyttää Hakaniementorille, Rautatientorille, Arkadian aukiolle, Töölöntorille, Hietalahdentorille, Mäkelän- ja Sturenkadun risteykseen, Helsinginkadun ja Hämeentien risteykseen sekä Karhupuistoon kukin paikkaa kohden yhden kolmion muotoisen mainostornin, jonka leveys sai olla korkeintaan 150 sm ja korkeus 300 sm. Vaalimainostusta koskeva kuulutus päätettiin julkaista päivälehdissä.

Kertomusvuoden aikana myönnettiin runsaasti lupia erityisestä korvauksesta tilapäisten mainosjulisteiden pystyttämiseen. Joissakin tapauksissa, jos mainostus oli yleishyödyllistä laatua, myönnettiin mainostusoikeus korvauksetta.

Kauppahallit. Kertomusvuoden aikana vuokrattiin tarjousten perusteella 14 Kasarmintorin [2]) kauppahallin myymälää, 15 Hietalahden [3]) kauppahallin myymälää, 22 Hakaniemen [4]) kauppahallin myymälää ja yksi Kauppatorin [5]) kauppahallin myymälä.

Hietalahden [6]) kauppahallin lihamyymälä n:o 22 muutettiin riistamyymäläksi ja leipämyymälä n:o 73 siirtomaatavaramyymäläksi. Kauppatorin [7]) hallin tuoreen lihan myymälä n:o 15 muutettiin palvatun lihan myymäläksi ja voimyymälä n:o 74 lihamyymäläksi.

Kauppahalleissa olevien vaatetavaramyymälöiden jako leninki- ja lyhyttavaramyymälöiksi päätettiin [8]) poistaa ja kauppiaat saivat oman harkintansa mukaan valita, mitä vaatetusalan tuotteita he myivät, ei kuitenkaan erikoismyymälöille kuuluvia tuotteita.

Hakaniemen kauppahallin alakerta pidettiin [9]) suljettuna syyskuun 19 p:nä hallimyymälöissä suoritettavaksi määrätyn siivouksen takia.

Torikauppa. Kauppatorin korttelissa n:o XII sijainneet kananmunanmyyntipaikat n:o 2, 4, 6, 8 ja 10 päätettiin [10]) lopettaa helmikuun alusta lähtien ja muuttaa hedelmänmyyntipaikoiksi, joiden kuukausivuokra oli 600 mk.

Talo-osasto oikeutettiin [11]) vuokraamaan Kauppatorin kiinteät puutarhatuotteiden myyntipaikat ilman huutokauppaa niiden entisille vuokraajille kertomusvuodeksi 7 500 mk:n kuukausivuokrasta ja v:ksi 1954 8 000 mk:n vuokrasta.

Kauppatorin kahdeksan perunanmyyntipaikkaa päätettiin [12]) vuokrata v:ksi 1954 entisille vuokraajilleen ilman huutokauppaa 5 000 mk:n kuukausivuokrasta. Lisäksi päätettiin [13]) vaatia v:n 1954 alusta Kauppatorin kiinteiden perunanmyyntipaikkojen vuokraajilta todistus ammatinharjoittamisoikeudesta.

Torikauppiaiden anomuksesta päätettiin [14]) muutkin Kauppatorin myyntipaikat vuokrata v:ksi 1954 ilman huutokauppaa entisille vuokraajilleen. Vuokrauksessa noudatettavaksi hyväksyttiin [15]) talo-osaston laatima Kauppatorin myyntipaikkojen v:n 1954 vuokrien suuruutta koskeva ehdotus, jossa useimmille paikoille oli määrätty 2 500 mk:n vuokra, mutta ns. kärkipaikkojen vuokrat vaihtelivat 3 000 mk:sta 12 000 mk:aan. Kalan-, kananmunien- ja kahvinmyyntipaikkojen vuokraksi oli määrätty 1 500 mk ja lintujenmyyntipaikoista alin, 1 000 mk:n kuukausivuokra. Kalanmyyntipaikat oli määrätty kiertäviksi. Mikäli ns. kärkipaikan vuokraajalla oli hallussaan myös viereinen paikka, oli sen vuokraan laskettava 20 %:n korotus.

Lautakunta päätti [16]) korottaa Hakaniementorilla rautatievaunusta tapahtuvasta perunoitten myynnistä perittävän maksun 500 mk:ksi päivältä tai sen osalta ja kultakin rautatievaunulta.

Hakaniementorin maalaisriviin päätettiin [17]) perustaa v:ksi 1954 neljä perunanmyyntipaikkaa ja vuokrata ne ilman huutokauppaa 5 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Tammikuun 1 p:stä 1954 alkaen päätettiin [18]) Hakaniementorin vihannesten, hedelmien, kukkien ja paperin myyntipaikoista periä 1 000 mk:n kuukausivuokra, kalojen, kananmunien sekä harjojen, korien ja puuastioiden myyntipaikoista 600 mk:n ja kahvin myyntipaikasta 500 mk:n vuokra.

---

[1]) Kiint. ltk. 24. 8. 1 587 §. — [2]) S:n 22. 6. 1 295 §; taloj. 19. 1. 2 ja 4 §, 23. 2. 9 §, 20. 7. 44 §, 16. 11. 70 §, 18. 12. 78 §. — [3]) Kiint. ltk. 22. 6. 1 294 §; taloj. 19. 1. 3 §, 23. 2. 12 §, 21. 5. 29 §, 11. 11. 67 §. — [4]) S:n 19. 1. 7 §, 23. 2. 10 ja 13 §, 21. 5. 28 §, 20. 7. 43 §, 14. 9. 49 §, 18. 12. 77 §. — [5]) S:n 23. 2. 11 §. — [6]) Kiint. ltk. 16. 2. 412 §; taloj. 11. 11. 67 §. — [7]) Kiint. ltk. 16. 2. 413 §; taloj. 11. 11. 66 §. — [8]) S:n 19. 10. 56 §; kiint. ltk. 26. 10. 2 082 §. — [9]) S:n 12. 1. 82 §. — [10]) S:n 2. 2. 287 §. — [11]) S:n 12. 1. 83 §, 9. 11. 2 199 §; taloj. 19. 10. 59 §. — [12]) Kiint. ltk. 9. 11. 2 198 §; taloj. 19. 10. 58, §, 2. 11. 63 §. — [13]) Kiint. ltk. 26. 5. 1 062 §. — [14]) Taloj. 16. 11. 69 §; kiint. ltk. 23. 11. 2 318 §, 14. 12. 2 509 §. — [15]) Taloj. 18. 12. 76 §; kiint. ltk. 21. 12. 2 563 §. — [16]) S:n 5. 10. 1 892 §. — [17]) S:n 9. 11. 2 201 §. — [18]) S:n 9. 11. 2 200 §.

Hietalahdentorin ja Töölöntorin em. myyntipaikkojen vuokrat päätettiin [1]) korottaa kaikki 500 mk:ksi kuukaudessa samasta päivästä alkaen.

Töölöntorille päätettiin [2]) perustaa viisi kiinteää perunanmyyntipaikkaa, joiden vuokraksi määrättiin 3 000 mk kuukaudessa. Ne päätettiin vuokrata tavanomaisin ehdoin ilman huutokauppaa sellaisille henkilöille, joilla oli ammatinharjoittamislupa. V:ksi 1954 ne päätettiin [3]) vuokrata samoin v:n 1953 vuokraajille 3 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Virvoitusjuomakioskit. Lautakunta päätti [4]) vuokrata virvoitusjuomakioskit kertomusvuoden myyntikaudeksi niiden entisille vuokraajille, mikäli he ilmoittautuivat halukkaiksi ennen helmikuun 15 p:ää ja mikäli he olivat täyttäneet maksuvelvollisuutensa kaupunkia kohtaan. Vuokrana päätettiin periä sosiaaliministeriön määräämä vuokra. Talo-osasto oikeutettiin lisäksi tarjoamaan mahdollisesti vuokraamatta jääneet kioskit julkisella kuulutuksella vuokrattavaksi. Sittemmin vuokrattiin [5]) 25 kioskia yhteensä 9 535 000 mk:n vuokrasta sekä tämän jälkeen vapaaksi jääneet neljä kioskia yhteensä 1 730 000 mk:n vuokrasta [6]). Kaikki kioskipaikat vuokrattiin sillä ehdolla, että jokaisen vuokraajan verot ym. kaupungin saatavat oli suoritettava vähintään viiden viimeksi kuluneen vuoden ajalta.

Oulunkylän Etumetsässä sijaitsevan kioskin siirryttyä vuoden alusta kaupungin hallintaan päätettiin [7]) se vuokrata entisen haltijansa leskelle, rouva A. Koskiselle kertomusvuoden myyntikaudeksi 40 000 mk:n vuokrasta.

Lisäksi vuokrattiin [8]) Lepolan- ja Tuusulantien kulmauksessa oleva kioski leskirouva M. Mickelssonille, Malmilla, Tullivuoren- ja Porvoontien kulmauksessa oleva kioski rouva E. Koskiselle sekä Vanhan Porvoontien ja Nummitien risteyksessä oleva kioski E. Saarisalolle, kukin 40 000 mk:n vuokrasta, mistä puolet oli suoritettava ennen myyntikauden alkua ja puolet 1. 6.

Lautakunta päätti [9]) peruuttaa E. Ruohoselle 29. 7. 1952 myöntämänsä kioskinpito-oikeuden.

Virvoitusjuomakioskien sisämaalaustyöt päätettiin [10]) tilata rakennustoimiston talorakennusosastolta ja käyttää siihen tarkoitukseen varatun määrärahan lisäksi 325 000 mk kaupungintalojen korjausten tililtä.

Makkaranmyyntipaikat. Kuumien makkaroiden toriaikana myyntiä varten oikeutettiin [11]) talo-osasto perustamaan myyntipaikka Kauppatorille ja Hakaniementorille. Paikat vuokrattiin [12]) julkisen kuulutuksen perusteella, edellinen K. Pulkkaselle 25 000 mk:n kuukausivuokrasta ja jälkimmäinen M. Leovaaralle 20 000 mk:n vuokrasta. Myynti määrättiin tapahtuvaksi vain toriaikana, muutoin noudatettiin tavanomaisia vuokraehtoja.

O. Hoffströmille myönnettiin [13]) oikeus harjoittaa makkaroiden yömyyntiä Yrjönkadun puistikossa 21 000 mk:n kuukausivuokrasta siihen saakka, kunnes Iso Roobertinkatu 32:n talon jalkakäytävän syvennykseen suunniteltu paikka olisi kunnossa. Kaupunginhallitukselta päätettiin [14]) anoa 179 000 mk:n määräraha muuton aiheuttamien sähköasennustöiden suorittamiseen.

Helsinginkadun—Hämeentien ja Simonkadun—Mannerheimintien kulmauksessa olevien makkaranmyyntipaikkojen vuokrasopimukset päätettiin [15]) siirtää t:mi Herkkupalalta liikkeenharjoittaja H. Holmströmille.

Lautakunta päätti [16]) pitää Hämeentien—Helsinginkadun makkaranmyyntipaikan entisellä paikallaan sekä oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan 20 makkaranmyyntipaikkaa v:ksi 1954 v:n 1953 vuokraajille tavanmukaisin ehdoin, mutta 15 % alemmista vuokrista, jotka siten nousivat yhteensä 8 986 700 mk:aan.

V:ksi 1954 hyväksyttiin [17]) uudet makkaranmyyntipaikat: Mannerheimintien ja Tukholmankadun kulmaan, Mannerheimintien ja Kuusitien kulmaan, Helsingin- ja Fleminginkadun kulmaan sekä Viidennen linjan ja Fleminginkadun kulmaan. Näistä ensiksi mainittu vuokrattiin S. Tukiaiselle 10 000 mk:n kuukausivuokrasta, toiseksi mainittu K. K. Haa-

---

[1]) Kiint. ltk. 9. 11. 2 202 ja 2 203 §. — [2]) Taloj. 21. 5. 30 §; kiint. ltk. 26. 5. 1 062 §, 1. 6. 1 116 §. — [3]) Taloj. 19. 10. 60 §; kiint. ltk. 9. 11. 2 204 §. — [4]) S:n 12. 1. 80 §. — [5]) Taloj. 18. 3. 19 §; kiint. ltk. 13. 4. 745 §. — [6]) Taloj. 16. 4. 23 §. — [7]) Kiint. ltk. 12. 1. 81 §. — [8]) S:n 26. 1. 215 §, 13. 4. 760 ja 761 §. — [9]) S:n 19. 1. 145 §. — [10]) S:n 23. 11. 2 314 §. — [11]) S:n 2. 2. 286 §. — [12]) Taloj. 18. 3. 21 §; kiint. ltk. 23. 3. 649 §. — [13]) S:n 19. 1. 143 §, 21. 12. 2 564 §; taloj. 18. 12. 81 §. — [14]) Kiint. ltk. 19. 10. 2 018 §. — [15]) S:n 9. 3. 563 §. — [16]) Taloj. 19. 10. 57 §; kiint. ltk. 2. 11. 2 127 §. — [17]) S:n 7. 12. 2 437 §, 21. 12. 2 568 §; taloj. 18. 12. 80 §.

pasalmelle samasta vuokrasta ja kaksi viimeksi mainittua Virvokepalvelu Oy:lle vastaavasti 17 500 mk:n ja 10 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Jäätelönmyyntipaikat. Lautakunta päätti [1]) asettaa jaoston tutkimaan jäätelön myynnin järjestämistä kertomusvuoden myyntikaudeksi. Puheenjohtajaksi valittiin lautakunnan puheenjohtaja L. Ahva sekä jäseniksi lautakunnan jäsenet Z. Eriksson-Lihr, E. Hakala ja V. Puskala.

Jaoston sittemmin laatima ehdotus kertomusvuoden jäätelönmyyntipaikoiksi päätettiin [2]) hyväksyä ja vuokrata myyntipaikat seuraaville toiminimille: Helsingin Invaliidien Yhdistykselle ja Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin piirille yhteensä 38 paikkaa, Voinvienti-Osuusliike Valiolle 14, Oy. Gustav Paulig Ab:lle 10, Kalevan Jäätelötehdas Oy:lle 5, Maanviljelijäin Maitokeskukselle 7, Jäätelötehdas Suomen Eskimolle 3, Pohjolan Jäätelö Oy:lle 4, B. Magin omistamalle Helsingin Jäätelötehtaalle 2, Helsingin Jäätelötehdas Primalle 3 ja W. D. Lugas Oy:lle 2 paikkaa. Samalla vahvistettiin jäätelönmyyntipaikkojen jako, vuokrausehdot sekä vuokrat, jotka nousivat yhteensä 27 547 milj. mk:aan. Kaupunginhallitusta pyydettiin esittämään uudet vuokrat sosialiministeriön vahvistettavaksi [3]).

Pohjolan Jäätelö Oy:lle vuokrattu jäätelönmyyntipaikka siirrettiin [4]) Pasilan torilta Nordenskiöldinkadun varrelle, Pasilan linja-auton lähtökohdan läheisyyteen ja Helsingin Invaliidien Yhdistys oikeutettiin myymään jäätelöpuikkoja vuokraamassaan virvoitusjuomakioskissa Pasilan torilla.

Arpojen myynti. Arpajaiskeskuksen jäsenyhdistyksille myönnettiin [5]) lupa myydä arpoja maaliskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään linja-autoaseman edustalla, Simonkadun puistikon koillispäässä, Erottajalla, Esplanaadipuistikon itäpäässä, Rautatientorilla, City-kauppakujassa ja Ylioppilastalon edustalla yhteensä 25 000 mk:n kuukausikorvauksesta. Esplanaadikappelin itäinen, Kauppatorille johtava käytävä oli pidettävä suljettuna. Muussa tapauksessa myyntiaika rajoitettaisiin 1. 3. — 30. 4. ja 1. 9. — 31. 12 välisiksi ajoiksi.

Arpayhtymä nimiselle yhdistykselle myönnettiin [6]) lupa myydä arpoja Hakaniementorilla ja Hankkijan edustalla maaliskuun 3 p:stä vuoden loppuun yhteensä 10 000 mk:n kuukausikorvauksesta.

Vuokralaisten Keskusliitolle myönnettiin [7]) pidennystä Hakaniementorille arvanmyyntipaikaksi pystytetyn omakotitalon purkamiseen huhtikuun 11 p:ään saakka.

Päätettiin [8]), että Hakaniementorilla olevista myyntikojuista saatiin myydä vain Arpajaiskeskuksen jäsenyhteisöjen ja Arpayhtymän toimeenpanemien, koko maata käsittävien arpajaisten arpoja sekä lisäksi helsinkiläisten yhdistysten Helsingin kaupungissa tai Uudenmaan läänissä toimeenpanemien arpajaisten arpoja.

Kansan Pika-arpajaiset -niminen yhdistys oikeutettiin [9]) pystyttämään tehdasvalmisteinen omakotitalo arpajaisvoittona esiteltäväksi Hakaniementorille, talo-osaston osoittamaan paikkaan tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 15 p:n 1954 väliseksi ajaksi ja käyttämään taloa arpojen myyntiin tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään 30 000 mk:n korvauksesta.

Talo-osasto oikeutettiin [10]) myöntämään lupa arpajaisvoittoina olevien autojen sijoittamiseen korvauksetta Hakaniementorille arpajaiskioskien viereen.

Kukanmyyntipaikat. Talo-osasto oikeutettiin [11]) vuokraamaan kertomusvuoden myyntikaudeksi 15 kukanmyyntipaikkaa halukkaaksi tarjoutuneille edellisen vuoden vuokrista, joihin ei laskettu olympialisää, sekä tarjoamaan muut kukanmyyntipaikat julkisella kuulutuksella vuokrattaviksi. Roomalaiskatolisen kirkon luona sijainnut paikka päätettiin kannattamattomana lopettaa. Myöhemmin vuokrattiin [12]) entisten vuokraajien tarjousten perusteella vuokraamatta jääneet neljä kiinteää kukanmyyntipaikkaa yhteensä 338 000 mk:n vuokrasta tavanmukaisin ehdoin.

Pohj. Esplanaadikadun ja Mikonkadun kulmassa oleva kukanmyyntipaikka päätettiin [13]) kannattamattomana lopettaa ja ehdottaa kaupunginhallitukselle, että sen vuokraaja T. Åberg vapautettaisiin sitoumuksestaan ja että hänelle palautettaisiin jo maksettu vuokra.

---

[1]) Kiint. ltk. 23. 2. 450 §. — [2]) S:n 9. 3. 564 §. — [3]) S:n 22. 6. 1 307 §. — [4]) Taloj. 16. 4. 24 §. — [5]) Kiint. ltk. 23. 2. 461 §. — [6]) S:n 2. 3. 520 §. — [7]) S:n 16. 3. 605 §. — [8]) S:n 19. 10. 2 013 §. — [9]) S:n 9. 11. 2 205 §. — [10]) S:n 23. 11. 2 319 §. — [11]) S:n 19. 1. 142 §. — [12]) Taloj. 18. 3. 20 §; kiint. ltk. 23. 3. 648 §. — [13]) S:n 11. 5. 962 §.

Kuuden Lapinlahdenkadun kukanmyyntipaikan vuokra päätettiin [1]) korottaa 2 500 mk:ksi kuukaudessa.

Lokakuun 30 p:stä päätettiin [2]) tarpeettomina lopettaa seuraavat kukanmyyntipaikat: Mechelininkadulla, hautausmaan kummankin portin luona olevat paikat, Hietaniemenkadun kulmauksessa oleva paikka sekä Lapinlahdenkadun raitiotiesilmukan luona tai Mechelininkadulla oleva liikkuva kukanmyyntipaikka.

Valokuvauspaikat. Kertomusvuoden valokuvauspaikoiksi päätettiin [3]) vahvistaa entiset kahdeksan paikkaa. Ne päätettiin vuokrata ilman huutokauppaa entisille vuokraajilleen samasta vuokrasta kuin edellisenäkin vuonna. Mikäli paikkoja jäi vapaaksi, voitiin ne vuokrata sopimusvuokrista, jotka talo-osaston päällikön oli vahvistettava. Maksuajat määrättiin seuraavasti: 30 % vuokrasta oli maksettava ennen myyntikauden alkua 16. 3., 30 % vuokrasta 30. 4., 20 % 2. 5. ja 20 % 1. 6. Muilta osiltaan vuokraehdot päätettiin pitää entisellään.

Sanomalehtienmyyntipaikat. Metsäpurontien ja Pakilantien kulmaukseen päätettiin [4]) perustaa sanomalehtienmyyntipaikka ja luovuttaa se korvauksetta Pikatoimisto Marsille.

Joulukuusienmyyntipaikat. Merkittiin [5]) selvitys joulukuusien yleismyyntipaikkojen vuokraamisesta jouluksi 1952. Paikkoja oli vuokrattu 22 ja vuokria kertynyt yhteensä 397 800 mk.

Lautakunta päätti [6]) oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan huutokaupalla 21 joulukuusien yksinmyyntipaikkaa jouluksi 1953 ja vahvistaa samalla pohjavuokraksi 5 000 mk paikkaa kohden. Joulukuusien yleismyyntipaikkojen vuokrat päätettiin korottaa 500 mk:ksi ja joulukuusenjalkojen myyntiluvat 400 mk:ksi myyntiajalta.

Joulukoristeiden myynti. L. Wallinille myönnettiin [7]) oikeus myydä joulukoristeita Kolmen sepän patsaan luona joulukuun 15 p:stä 24 p:ään 15 000 mk:n korvauksesta.

Katujen joulukoristelu. Kertomusvuonna myönnettiin [8]) useille liikkeille ja yhdistyksille lupa katujen koristeluun joulukuun ajaksi erityisestä korvauksesta. Lisäksi oli valaistuksen järjestelystä sovittava sähkölaitoksen kanssa ja hankittava poliisiviranomaisten suostumus. Luvan myöntäminen joulukellojen soittoon ja musiikin esittämiseen Aleksanterinkadulla jätettiin poliisilaitoksen ratkaistavaksi.

Pelastusarmeijan keräykset. Pelastusarmeijalle myönnettiin [9]) oikeus pystyttää kolme ns. joulupataa Hollannin hätäkärsivien auttamiseksi helmikuun 10 p:n ja 14 p:n väliseksi ajaksi sekä 16 joulupataa eri puolille kaupunkia vähävaraisten joulukeräyksen toimeenpanemiseksi.

Käyttövarat. Lautakunta myönsi [10]) vuoden aikana käyttövaroistaan mm. 15 000 mk talo-osaston käyttöön Bireka-kuittien hankkimista varten.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: rappeutuneiden rakennusten purkamista ja myyntiä [11]), kaupunginhallituksen ja eräiden sen alaisten virastojen huonetilojen järjestelyä [12]), kaupungin kiinteistöjen palovakuutuksia [13]), kaupungin omistamien rakennusten kipsikoristeisten kattolistojen ja ulkorappauksen rappeutumisilmiöiden tutkimista ja korjaamista [14]), varastosuojan rakentamista sielullisesti sairaiden huoltotoimistolle Pengerkatu 5:een [15]), kahden langenneen erän maksamista Asunto-oy. Merimiehenkatu n:o 12 -nimisen yhtiön rakennusrahastoon [16]), Pohjoismaiden lippujen hankkimista talo-osastolle [17]), Kaupunkiliiton ansiomerkkien jakoa [18]), kiinteistöjen ostoa [19]), katolta pudonneen lumen autoille aiheuttamien vaurioiden korvaamista [20]), uudisrakennusten ja kaupungin omistukseen hankittavien kiinteistöjen tilitysvuokrien määräämistä kannattavaisuusperiaatteen mukaan [21]), vapautuksen myöntämistä makkaroiden päivämyyntipaikkojen vuokrasopimuksista [22]), kaupungin edustajan määräämistä erääseen pakkohuutokauppatilaisuuteen [23]), penkkien hankkimista Karhulinnan rakennusryhmän pihapuistikkoon [24]), Kanavakatu 22:ssa sijaitsevan huoneiston vuokraamista talo-osaston käyttöön [25]), määrärahan myöntämistä Kauppatorin valaistuksen järjestämistä var-

[1]) Kiint. ltk. 29. 6. 1 329 §. — [2]) S:n 12. 10. 1 958 §. — [3]) S:n 9. 3. 565 §. — [4]) S:n 14. 9. 1 723 §. — [5]) S:n 12. 1. 84 §. — [6]) S:n 7. 12. 2 436 §. — [7]) Taloj. 18. 12. 79 §. — [8]) Kiint. ltk. 9. 11. 2 190—2 192 §, 16. 11. 2 259 §, 23. 11. 2 321 §, 30. 11. 2 386 §. — [9]) S:n 9. 2. 356 §, 7. 12. 2 445 §. — [10]) S:n 26. 5. 1 058 §. — [11]) S:n 2. 2. 281 §, 26. 5. 1 054 §, 14. 9. 1 728 §, 21. 12. 2 566 §. — [12]) S:n 2. 2. 284 §. — [13]) S:n 2. 2. 288 §, 13. 4. 756 §, 14. 9. 1 713 ja 1 721 §, 16. 11. 2 257 §. — [14]) S:n 9. 2. 354 §. — [15]) S:n 16. 2. 411 §. — [16]) S:n 23. 2. 464 §. — [17]) S:n 9. 3. 561 §. — [18]) S:n 9. 3. 562 §. — [19]) S:n 30. 3. 691 §, 22. 6. 1 290 §, 9. 11. 2 195 §, 23. 11. 2 326 §. — [20]) S:n 27. 4. 846 §, 12. 10. 1 956 §. — [21]) S:n 4. 5. 909 §. — [22]) S:n 18. 5. 1 013 §.— [23]) S:n 26. 5. 1 057 §. — [24]) S:n 1. 6. 1 115 §. — [25]) S:n 15. 6. 1 235 §, 27. 7. 1 456 §.

ten [1]), virvoitusjuomakioskien kertomusvuoden myyntikauden vuokria koskevan kaupunginhallituksen päätöksen tarkistamista [2]), Hämeentie 63:ssa sijaitsevan ns. läpikulkutalon asuntojen jakamista [3]), Lauttasaaren kansanpuistossa olevien entisten it-parakkien paikoilleen jättämistä [4]), määrärahan merkitsemistä v:n 1954 talousarvioon Ebeneserkodin huoneistojen korjauksia varten [5]), Kulosaarenkatu 14:ssä sijaitsevan kellarin vuokraamista Oy. Shell Ab:lle [6]), määrärahan merkitsemistä v:n 1954 talousarvioon erään Leppäsuon alueen kunnostamiseksi [7]), Erottajan maanalaisen kukkakioskin aukioloajan pidentämistä [8]), apurahan myöntämistä toimentaja K. Nybergille keskuslämmityskurssien kurssimaksun suorittamiseen [9]), Malmin Kukka- ja hautakiviliikkeen aukioloajan pidentämistä [10]), yhden talo-osaston sääntöpalkkaisen talonmiehenviran lakkauttamista [11]), kaupungin asukkaiden oikeuttamista myymään viljelystuotteitaan toreilla [12]) sekä uusien asuntojen osoittamista Mariankatu 22:n purettavan talon asukkaille [13]). Lisäksi tehtiin lukuisia esityksiä huoneistojen muutos- ja korjaustöistä.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: asuntojen hankkimista sairaanhoitajille ja kunnallisille kodinhoitajille [14]), laina-anomuksia [15]), virka-asuntoja ja luontoisetukorvauksia [16]), huoneistojen hankkimista virastojen ja laitosten käyttöön [17]), autotallin järjestämistä Malmin poliisiaseman käyttöön [18]), lämpimän varastotilan hankkimista kaupunginkirjaston kirjavarastolle [19]), ns. Karhulinnan kerhohuoneistoa [20]), lastentarhain henkilökunnan asuntojen sähkökorvauksen määräämistä [21]), poikien ammattikoulun pihamaan alle rakennettavan autotallin hallintaa [22]), Katajanokan kalliosuojan käyttämistä asosiaalisten henkilöiden yhteismajoitukseen [23]), virastojen ja laitosten huoneistojen korjaus- ja muutostöitä [24]), Kimmon leikkipuiston kaitsijan rakennuksen hoitoa ja vuokraa [25]), kauppatoreilla myytäväksi tarjotun kalan säilyttämistä ja myyntilaatikoiden puhdistamista [26]), Hakaniemenhallin kaarenmuotoisten ovisyvennysten ristikkoveräjällä sulkemista [27]), W. D. Lugas Oy:n verojäämien maksuajan pidennystä [28]), käymäläin rakentamista Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan kesävirkistysalueelle [29]), polttoöljyn esilämmittimen hankkimista Kaupungintalon lämpökeskukseen [30]), sauna- ja pesulaitosten perustamista [31]), kalliosuojien rahoitustoimikunnan mietintöä [32]), asuntojen rakentamista yksinäisille asunnontarvitsijoille [33]), kaupunginarkiston siivousmäärärahan ylittämistä [34]), Töölön tavara-aseman ajurien ruokailukojun hallintaa [35]), Kaupungintalon ja rahatoimiston paloturvallisuuden lisäämistä [36]), anomusta Kisakylän asuntoparakissa asuvien häätömääräyksen peruuttamiseksi [37]), Otaniemen juhannusjuhlien mainostamista ja linja-autojen lähtöpaikkojen merkitsemistä [38]), Stadionin itäpuolen II kerroksen vuokraamista kaupungin hallintaan [39]), Päivölän lastentarhan yhteydessä olevien asuinhuoneiden käyttöä [40]), Länsi-Uudenmaan puutarhatuottajain valitusta kiinteistölautakunnan päätöksestä, jolla osuuskuntaa kiellettiin myymästä jäsentensä tuotteita Kauppatorin maalaisriveissä [41]), kioskien ym. myyntipaikkojen vuokria [42]), täyskunnallisten asuintalojen muuttamista osakeyhtiöiksi, joissa kaupungilla olisi määräämisvalta [43]), kiinteistöjen ostoa [44]), Pasilan poliisilaitoksen vartiokonttorin lakkauttamista [45]), Raisiontie 10:ssä olevan lastentarharakennuksen vuokran korottamista [46]), Pukinmäen vanhan kansakoulun järjestämistä nuorisotaloksi [47]), Kammion sairaalan kellaritilan ja keittiön osan vapauttamista kaupungin käyttöön [48]), Stansvikin kesäkodin sähköistämistä [49]), Erottajan kalliosuojan osan vuokraamista elokuvatuottaja T. Tuliolle elokuva-

[1]) Kiint. ltk. 22. 6. 1 306 §. — [2]) S:n 20. 7. 1 432 §. — [3]) S:n 10. 8. 1 507 §. — [4]) S:n 10. 8. 1 510 §. — [5]) S:n 10. 8. 1 512 §. — [6]) S:n 10. 8. 1 513 §. — [7]) S:n 14. 9. 1 722 §. — [8]) S:n 5. 10. 1 893 §. — [9]) S:n 23. 11. 2 315 §. — [10]) S:n 23. 11. 2 324 §. — [11]) S:n 7. 12. 2 431 §. — [12]) S:n 7. 12. 2 439 §. — [13]) S:n 28. 12. 2 581 §. — [14]) 12. 1. 87 §, 2. 2. 279 §, 2. 3. 519 §. — [15]) S:n 12. 1. 89 §, 28. 9. 1 840 §. — [16]) S:n 26. 1. 211 §, 2. 2. 293 §, 23. 2. 456 §, 9. 3. 560 §, 13. 4. 748 ja 749 §, 27. 4. 854—856 §, 29. 6. 1 328 §, 7. 9. 1 662 §, 21. 9. 1 785 ja 1 786 §, 12. 10. 1 949 §, 16. 11. 2 265 §. — [17]) S:n 26. 1. 217 §, 20. 4. 808 §, 29. 6. 1 335 §, 6. 7. 1 381 §, 14. 9. 1 729 §, 28. 9. 1 847 §. — [18]) S:n 16. 2. 407 §. — [19]) S:n 16. 2. 408 §. — [20]) S:n 23. 2. 453 §. — [21]) S:n 23. 2. 457 §. — [22]) S:n 2. 3. 508 §. — [23]) S:n 2. 3. 510 §. — [24]) S:n 16. 3. 599 §, 26. 10. 2 073 §, 2. 11. 2 130 §. — [25]) S:n 30. 3. 687 §, 4. 5. 908 §. — [26]) S:n 13. 4. 766 §. — [27]) S:n 27. 4. 853 §. — [28]) S:n 27. 4. 864 §. — [29]) S:n 27. 4. 868 §. — [30]) S:n 4. 5. 902 §. — [31]) S:n 4. 5. 903 ja 904 §. — [32]) S:n 11. 5. 946 §. — [33]) S:n 11. 5. 960 §. — [34]) S:n 18. 5. 1 009 §. — [35]) 26. 5. 1 061 §. — [36]) S:n 8. 6. 1 164 §. — [37]) S:n 8. 6. 1 170 §. — [38]) S:n 8. 6. 1 172 §. — [39]) S:n 15. 6. 1 230 §. — [40]) S:n 22. 6. 1 292 §. — [41]) Taloj. 21. 5. 32 §; kiint. ltk. 22. 6. 1 296 §. — [42]) S:n 22. 6. 1 300 §, 7. 9. 1 663 §, 7. 12. 2 435 ja 2 438 §. — [43]) S:n 29. 6. 1 332 §. — [44]) S:n 10. 8. 1 524 §, 9. 11. 2 207 §, 16. 11. 2 268 §, 30. 11. 2 369 §, 14. 12. 2 505 §. — [45]) S:n 17. 8. 1 550 §. — [46]) S:n 24. 8. 1 586 §. — [47]) S:n 7. 9. 1 665 §. — [48]) S:n 14. 9. 1 720 §. — [49]) S:n 14. 9. 1 727 §.

teatteria varten [1]), ammatinvalinnanohjauksen huonetilojen lisäämistä [2]), Pihlajatie 32:ssa olevan lastentalon hallintaa [3]), Kodittomien Tuki -yhdistyksen lainan vakuudeksi tarjottujen osakkeiden arvoa [4]), vapautuksen myöntämistä eräiden mainoskorvausten suorittamisesta [5]), autonpaikkojen vuokraamista Marian sairaalan lääkäreille Nousiaistentie 3:n autotallista [6]), henkilöhissin asentamista verotusvalmisteluviraston taloon [7]), Valtatieasemat-nimisen toiminimen ehdotusta liikenneturvallisuuden varmentamiseksi [8]), Pohj. Hesperiankatu 15:n varaamista nuorisotaloksi [9]), Santahaminan lastentalon vuokraa [10]), Agroksen alueella olevan autotallirakennuksen kunnostamista puhtaanapito-osaston käyttöön [11]), tilaisuuden varaamista väestönsuojelutoimistolle lausunnon antamiseen kalliosuojia vuokrattaessa [12]), Erottajan kalliosuojan osan luovuttamista väestönsuojelutoimiston käyttöön [13]), sekä Fabianinkadun joulukoristelusta määrätystä korvauksesta tehtyä valitusta [14]).

Poliisilaitokselle annettiin lausunto teknillisten opaslaitteiden sijoittamisesta kaupungin julkisille paikoille [15]).

Huoltovirastolle annettiin lukuisia lausuntoja huoltoavustusta nauttivien henkilöiden omistamien kiinteistöjen arvosta.

8. Eräiden kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kaupunginagronomi antoi kiinteistötoimiston maatalousosaston toiminnasta v:lta 1953 seuraavan selostuksen:

Osaston hoidossa oli maa-alueita kaikkiaan n. 1 742 ha, mihin sisältyi tienvarsi-, haka-, ym. joutomaita yhteensä n. 30 ha. Omassa viljelyksessä olivat edelleen kaupungin alueella sijaitsevat Fallkullan, Haltialan, Pukinmäen, Talin, Tuomarinkylän ja Vartiokylän tilat sekä Hirvihaaran kartanon viljelysmaat Mäntsälän kunnassa. Omassa viljelyksessä oleva peltoala oli suunnilleen entisen suuruinen, eli n. 1 107 ha. Vuokralle annettuna oli kaikkiaan n. 605 ha.

Omassa viljelyksessä olleiden peltoalueiden käyttö oli seuraava: kesantona 76 ha, rukiilla 45 ha, syysvehnällä 38 ha, kevätvehnällä 166 ha, ohralla 147 ha, kauralla 219 ha, perunalla 39 ha, heinällä 296 ha ja muilla viljelyskasveilla sekä laitumena 81 ha.

Perusparannustöitä suoritettiin salaojittamalla maita Tapanilassa n. 9 ha. Eri viljelysalueilla suoritettiin pieniä viemärien perkaustöitä ja piiriojien luontia. Maiden kalkitukseen käytettiin n. 75 tn maanviljelyskalkkia. Karjanlannan lisäksi käytettiin seuraavat määrät väkilannoitteita: salpietaria ja typpilannoitteita 35 tn, kalkkityppeä 20 tn, fosfaatteja 142 tn, kalisuoloja 60 tn ja Y -lannosta 55 tn.

Tärkeimmistä viljelyskasveista saatiin kokonaissatona ruista 81.6 tn, syysvehnää 76.1 tn, kevätvehnää 285.5 tn, ohraa 334.9 tn, kauraa 439.8 tn, perunoita 338.6 tn ja heinää 1 106.6 tn.

Kotieläimiä oli vuoden lopussa 2 sonnia, 104 lehmää, 27 hiehoa, 9 vasikkaa, 1 karju, 19 emakkoa, 62 nuorta sikaa ja 51 porsasta. Hevosia oli 45 ja hevostyöpäivien luku 8 882.

Lehmien keskimääräinen tuotanto ja rehunkulutus rehuyksiköissä tarkastusvuonna 1952—53 oli seuraava:

	Lehmiä keskimäärin	Maitoa, kg	Rasvaa, kg	Rasvaa, %	Rehuyksiköitä
Hirvihaarassa	19.1	4 130	170	4.1	3 126
Pukinmäessä	33.9	4 376	197	4.5	3 851
Tuomarinkylässä	46.2	3 768	156	4.1	3 056

Vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli 100 ja vuoden aikana suoritettujen työpäivien luku kaikkiaan 33 617.

[1]) Kiint. ltk. 14. 9. 1 732 §. — [2]) S:n 21. 9. 1 788 §. — [3]) S:n 28. 9. 1 842 §. — [4]) S:n 28. 9. 1 844 §. — [5]) S:n 5. 10. 1 884 §, 16. 11. 2 260 §. — [6]) S:n 5. 10. 1 887 §. — [7]) S:n 5. 10. 1 890 §. — [8]) S:n 12. 10. 1 948 §. — [9]) S:n 19. 10. 2 015 §. — [10]) S:n 9. 11. 2 193 §. — [11]) S:n 9. 11. 2 196 §. — [12]) S:n 16. 11. 2 263 §. — [13]) S:n 16. 11. 2 264 §. — [14]) S:n 23. 11. 2 322 §. — [15]) S:n 23. 3. 655 §.

Uudisrakennuksiin käytettiin varoja kertomusvuonna seuraavasti: Fallkullan saunarakennuksen viimeistelytöihin 108 955 mk, Haltialan tilan puimalan ja kuivurin rakentamiseen 5 464 604 mk ja Pukinmäen tilan tomaattihuoneen rakentamiseen 927 116 mk.

Osaston menoihin oli talousarvion ao. tileille varattu määrärahoja 84 018 720 mk. Todelliset menot olivat 84 867 442 mk. Tulot talousarvion mukaan oli arvioitu 87 550 000 mk:ksi todellisten tulojen jäädessä 78 305 970 mk:aan. Puhdas tuotto muodostui seuraavaksi:

	Mk
Maataloudesta	1 577 939
Maanvuokrauksesta	2 511 470
Rakennusten vuokrauksesta	344 373
Yhteensä	3 745 036

Omassa viljelyksessä olleiden tilojen keskimääräinen puhdas tuotto hehtaaria kohden oli 1 424 mk ja vuokralle annettujen viljelysmaiden 4 164 mk.

Kaupungingeodeetin antama selostus:

Henkilökunnan muodostivat kaupungin geodeetin viran ollessa täyttämättä vt. kaupungingeodeetti, vs. apulaiskaupungingeodeetti, 4 insinööriä sekä yksi sopimuspalkkainen ja yksi työsuhteessa oleva insinööri. Näitten lisäksi oli osastolla kartanpiirustuspäällikkö, 8 mittausteknikkoa, joista yksi toimi laskijana, 2 vakinaista laskijaa, 3 tp. laskijaa, kiinteistöluettelonhoitaja, 6 vakinaista kartoittajaa, tp. kartoittaja, toimistonhoitaja, 9 vakinaista piirtäjää, 6 tp. piirtäjää, 2 ylimääräistä piirtäjäharjoittelijaa, toimistoapulainen, vahtimestari ja lähetti. Osastolla oli yhteensä 51 henkilöä.

Edellisten lisäksi oli osastolla työsuhteessa olevia mittausetumiehiä, autonkuljettajia ja mittausmiehiä. Näitten lukumäärä vaihteli 32:sta 42:een.

Kaupungingeodeetille tontinmittaajana ja tonttikirjanpitäjänä sekä kiinteistötoimiston johtosäännön mukaan osastolle kuuluvista tehtävistä mainittakoon seuraavat työt ja toimitukset: tontinmittauksia suoritettiin 256, kivijalan tarkastuksia 465, rakennusalan paalutuksia ym. toimituksia 740, tontin rajan määräämisiä 17, asemakaavan tai rakennussuunnitelman mukaisia kortteleita paalutettiin 14, tonttijaon mukaisia tontteja paalutettiin 164, maanjakotoimituksia suoritettiin 14, näissä erotettiin palstoja 14, joiden yhteinen pinta-ala oli 24.6 ha, rajoja käytiin 1.1 km ja pyykkejä rakennettiin 54. Muita varten paalutettiin palstoja 29, katuja, sähkölinjojen suuntia ym. paalutettiin 38.6 km. Tonttikartan jäljennöksiä laadittiin 136, mittakirjan jäljennöksiä 182 ja piirroksia 1 157. Todistuksia ja otteita annettiin 600, maistraatille lähetettiin 67 kirjelmää ja tonttijakoehdotuksia tehtiin 139.

Kolmiomittauksella havaittiin ja laskettiin 4 uutta pistettä. Tarkkavaakitusverkkoa lisättiin rakentamalla ja havaitsemalla 6 uutta pistettä.

Monikulmiomittaus-, kartoitus- ja pintavaakitustyöt selviävät alla olevasta taulukosta:

Mittausalue	Rakennettu monik. pist., kpl.	Kulmahavainto pist.	Mitattu sivuja, km	Kartoitettu, ha	Pintavaakittu, ha	Täydennysmittattu, ha	Kairauspisteitä, kpl
Haagan piiri	—	—	—	—	—	—	458
Herttoniemen piiri	205	215	17.6	71	119	133	48
Kanta-Helsingin piiri	25	50	6.5	—	—	150	6
Malmin piiri	95	108	13.3	115	—	75	—
Pakilan piiri	62	158	19.6	15	15	15	120
Yhteensä	387	531	57.0	201	134	373	632

Sisätyönä laskettiin koordinaatit 285 monikulmiopisteelle. Karttoja piirrettiin käyttäen mittakaavaa 1:500 375 ha:n alueesta ja täydennysmittausten perusteella täydennettiin karttalehtiä jatkuvasti. 1:500 mittakaavaisia karttalehtiä uusittiin 9 kpl (108 ha)

muovialustalle (astralonille). Karttaa piirrettiin muoville mittakaavaa 1:2000 käyttäen 350 ha:n alueesta. Katukarttoja, mittakaavaltaan 1:500, tehtiin maastotöiden osalta 70 karttalehteä vastaavasti.

Uudenmaan läänin maanmittauskonttorissa suoritettiin jakokarttoihin ja asiakirjoihin kohdistuvia tutkimuksia, jotka koskivat mm. tiealueiden omistussuhteita ja epäselviä tilanrajoja. Myös maastossa suoritettiin näitä koskevia mittauksia. Näitten tutkimusten perusteella laadittiin mm. rekisterikarttoja ja tehtiin tilaluetteloja asemakaavoitettavista alueista. Katurakennustöitä varten selvitettiin teiden levityksiin tarvittavia alueita ja hankittiin työlupia ko. töiden suorittamiseksi. Samoin selvitettiin palokaivoja varten tarvittavat alueet ja niiden omistusoikeudet sekä tehtiin alustavia sopimuksia kauppoja varten. Kiinteistölautakuntaa varten laadittiin lausuntoja kaupungille ostettaviksi tarjotuista tiloista.

Vanhojen kiinteistörajojen selvittämiseksi suoritettiin 10 rajankäyntitoimitusta, jotka koskivat yhteensä 191 tilaa ja joissa käytiin 23.2 km vanhoja rajoja sekä määrättiin uudelleen ja rakennettiin 518 rajapyykkiä.

Kaupungin alueella suoritettuja maanjakotoimituksia, joissa kaupunkimittausosaston edustaja oli saapuvilla, pidettiin yhteensä 75.

Kiinteistöluetteloa täydennettiin edelleenkin. Kiinteän omaisuuden arvojen laskeminen ja merkitseminen korteille suoritettiin loppuun sekä aloitettiin kiinteän omaisuuden pääomataseen mukainen ryhmitys. Diaariin merkittiin kertomusvuoden kuluessa 320 saapunutta asiakirjaa.

Painettujen karttojen alkuperäislehtiä pidettiin jatkuvasti ajan tasalla ja neljästä 1:4000 mittakaavaisesta karttalehdestä otettiin uusi, korjattu painos. Matkailijakartan uuden painoksen piirustustyöt aloitettiin.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän kertomus:

Kertomusvuoden aikana suoritettiin verrattain runsaasti rakennusten sisä- ja ulkokorjauksia. Täydellinen sisäkorjaus tehtiin 117 asunnossa. Hietaniemenkadun taloryhmässä maalattiin kaksi rakennusta, Kangasalantien ryhmässä kaksi rakennusta ja Sammatintien ryhmässä kolme rakennusta, minkä lisäksi maalattiin Mäkelänkatu 37—43 talon pihanpuolinen sivusta, joka edellisenä vuotena oli jäänyt maalaamatta. Koska Karstulantien taloryhmän rakennusten ulkorappaukset olivat rikkoontuneet, päällystettiin kuusi rakennusta ulkopuolisella laudoituksella. Sähköjännitteen muutoksen johdosta toimitettiin Kirstinkatu 16 taloryhmässä tarpeelliset sähköjohtojen uusinta- ja korjaustyöt. Vallilassa sijaitsevien taloryhmien sähköjohtojen uusimistyötä jatkettiin, mutta työn loppuunsaattaminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Asuinhuoneistojen ja huoneiden lukumäärä pysyi samana kuin edellisenä vuotena. Asuntojen, huoneiden ja niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1953 päättyessä oli seuraava:

			Asukkaita	
Taloryhmä	Asuntoja	Huoneita	yhteensä	huonetta kohti
Hietaniemenkatu 5—13	68	80	199	2.5
Kirstinkatu 16	40	44	136	3.0
Somerontie 4—12	124	130	382	2.9
Kangasalantie 13—19	239	240	792	3.3
Karstulantie I—XXI	333	500	1 184	2.4
Mäkelänkatu 37—43	87	175	334	1.9
Sammatintie 9—11	48	72	178	2.5
Yhteensä	939	1 241	3 205	2.6

Vastaava asukasluku v:n 1952 päättyessä oli 3 291 ja asukkaita huonetta kohti 2.6.

Asuinhuoneistojen lisäksi on 4 myymälähuoneistoa ja 1 toimistohuoneisto, jossa kunnallisten työväenasuntojen konttori sijaitsee.

Vuokramäärät pysyivät kertomusvuoden aikana muuttumattomina.

Kertomusvuoden menoarvioon merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenevät seuraavasta:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilinpäätöksen mukaan, mk
Vakinaiset viranhaltijat	2 624 880	2 623 780
Vuosilomakustannukset	238 685	231 995
Muut palkkamenot	481 120	562 195
Vuokrat	120 800	127 400
Lämpö	260 000	280 346
Valaistus	1 200 000	792 081
Siivoaminen	60 000	49 113
Vedenkulutus	1 000 000	1 555 137
Puhtaanapito	2 024 800	2 246 154
Kalustonhankinta	85 000	37 943
Kaluston kunnossapito	40 000	8 329
Korjaukset	10 000 000 [1]	6 237 892 [1]
Yhteensä	18 135 285 [1]	14 752 365 [1]

Eri taloryhmien kesken kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

Hietaniemenkatu 5—13	1 623 112
Kirstinkatu 16	1 187 555
Somerontie 4—12	1 805 339
Kangasalantie 13—19	2 944 670
Karstulantie I—XXI	4 087 243
Mäkelänkatu 37—43	2 407 115
Sammatintie 9—11	604 931
Kangasalantie 11, isännöitsijän asunto	92 400
Yhteensä	14 752 365 [1]

Vuokrasaatavia oli edelliseltä vuodelta siirtynyt jääminä 2 735 mk. Etukäteen oli edellisenä vuonna maksettu kertomusvuoden vuokria 67 763 mk. Kertomusvuoden aikana saatiin v:n 1954 vuokria etukäteen 42 556 mk. Vuokrasaatavia siirtyi jääminä v:een 1954 2 075 mk. Kertomusvuoden nettovuokratulot olivat yhteensä 14 751 378 mk.

Asuntotuotantokomitea

Komitean kokoonpano. Komiteaan kuuluivat v. 1953 puheenjohtajana ent. kaupunginjohtaja V. V. Salovaara ja varapuheenjohtajana arkkitehti P. Hanste sekä jäseninä kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö, arkkitehti V. Tuukkanen, diplomi-insinööri K. Pettinen, professori H. Ekelund, diplomi-insinööri A. Lippa ja osastopäällikkö U. Kallio, jonka viimeksi mainitun kaupunginhallitus vapautti komitean jäsenyydestä päätöksellään 16. 4., sekä komitean asiantuntijana osastosihteeri O. Christiansen. Kaupunginjohtaja V. Salovaaran anottua terveydellisistä syistä vapautusta komitean puheenjohtajan tehtävistä päätti kaupunginhallitus 30. 12. suostua anomukseen ja nimesi komitean puheenjohtajaksi kiinteistöjohtaja J. A. Kivistön 1. 1. 1954 lukien sekä ent. kaupunginjohtaja Väinö V. Salovaaran komitean jäseneksi samasta päivämäärästä lukien.

Toimihenkilöt. Komitean toimistopäällikkönä toimi varatuomari H. Sahrakorpi, teknillisenä päällikkönä diplomi-insinööri K. Laine, työpäällikkönä rakennusmestari M. Lindbäck ja konttoripäällikkönä W. Pyykkö. Lisäksi komitean toimistohenkilökuntaan kuu-

[1] Määrät osoittavat vuosikuluja ilman rakennusten ulkokorjauksista johtuneita menoja, tilinpäätöksen mukaan 12 943 774 mk, jotka esiintyvät rakennustoimiston talorakennusosaston tileissä. Määriin ei myöskään sisälly rakennuksiin kiinnitetyn pääoman korkoa ja kuoletusta.

lui 3 osastosihteeriä, 2 pikakirjoittajaa, kanslisti, kortistonhoitaja, toimistoapulainen ja lähetti sekä työmailla 5 työmaavalvojaa.

Kokoukset. Komitea kokoontui kertomusvuonna 47, yleisjaosto 50 ja teknillinen jaosto 55 kertaa. Näiden lisäksi pitivät työmaatoimikunnat rakenteilla olevilla rakennuksilla työmaakokouksia kerran viikossa.

Rakennustoiminta. Kertomusvuonna saattoi asuntotuotantokomitea v:n 1951 rakennusohjelmaan kuuluvan Asunto-oy. Oulunkylän Rivitalot -nimisen yhtiön sekä v:n 1952 rakennusohjelmaan kuuluvien Asunto-oy. Vesakon, Asunto-oy. Mäyränlinnan ja Asunto-oy. Mäyränkallion rakennustyöt päätökseen.

Kertomusvuoden loppuun mennessä on asuntotuotantokomitea toimintansa alusta lähtien saattanut alla mainittujen vuosien rakennusohjelmat päätökseen:

Rakennus-ohjelmavuosi	Rakennus-ohjelmien lukumäärä	Rakennusten lukumäärä	Rakennusten tilavuus, m³	Asuin-huoneistojen lukumäärä	Asuin-huoneistojen pinta-ala, m²
1949	6	20	142 657	564	28 237
1950	5	13	114 930	361	22 919
1951	2	26	73 550	176	14 333
1952	3	12	95 050	318	18 015
Yhteensä	16	71	426 187	1 419	83 504

Edellä mainittujen lisäksi asuntotuotantokomitea saattoi ulkopuolella Arava-rahoituksen kaupungin varoilla Ruskeasuon Läpikulkutalot sekä Malmin Puutalot -nimisten rakennuskompleksien työt päätökseen, jotka käsittivät 5 rakennusta, tilavuudeltaan 11 844 m³ ja joissa oli 60 huoneistoa yhteiseltä pinta-alaltaan 2 194 m². Samoin saattoi asuntotuotantokomitea Helsingin kaupungin Liikennelaitoksen työntekijäin toimesta perustetun 10 800 m³:n suuruisen ja 41 huoneistoa käsittävän Asunto-oy. Hämeentie 101:n rakennustyöt päätökseen sekä pani alulle v:n 1953 rakennusohjelmaan kuuluvien 5 kiinteistöyhtiön ja 2 asunto-osakeyhtiön rakennustyöt. Näiden yhteinen kuutiotilavuus oli 219 231 m³ käsittäen 735 asuinhuoneistoa, joiden yhteinen pinta-ala oli 41 385 m². Vielä saatettiin päätökseen kaupungin viranhaltijain toimesta perustetun Asunto-oy. Vesannontie 7 rakennustyöt, joka käsitti yhden asuinrakennuksen tilavuudeltaan 4 900 m³ ja johon tuli 18 huoneistoa, näiden yhteinen pinta-ala oli 1 014 m².

Vuoden 1953 arvioidut rakennuskustannukset on suunniteltu rahoitettavaksi seuraavasti:

	Mk	Mk
I-sijaiset lainat:		
Eri rahalaitoksilta	250 000 000	
Helsingin kaupungilta	754 580 000	1 004 580 000
II-sijaiset lainat:		
Arava-lainaa Valtiokonttorilta		792 700 000
Omat varat:		
Kaupungin rahoittamat osakepääomavarat	100 000	
Kaupungin perustamien yhtiöiden rahoittamat osakepääomavarat	284 090 000	284 190 000
	Yhteensä	2 081 470 000

Edellä mainitut rakennustyöt asuntotuotantokomitea antoi yksityisille urakoitsijoille, joilta pyydettiin kirjalliset tarjoukset ja työt annettiin halvimman tarjouksen tehneelle. Asuntotuotantokomitea hyväksyi kokouksessaan rakennuskustannuslaskut, jotka sen jälkeen lähetettiin maksutoimenpiteitä varten Helsingin kaupungin rahatoimistolle, joka huolehti komitean laskujen maksamisesta.

5. Painatus- ja hankintatoimisto

Painatus- ja hankintatoimiston toiminta jatkui v. 1953 samoja suuntaviivoja noudattaen kuin edellisenäkin vuonna. Toimiston palveluksessa oli vuoden lopussa 34 henkilöä, vastaavan luvun oltua edellisenä vuonna 31. Lisäys johtui painatusosaston konekirjoitustoiminnan laajentumisesta ja valokopiotoiminnan aloittamisesta.

Painatus- ja sidontamäärärahoja käytettiin vuoden aikana eri laitosten osalta yhteensä 93 990 224 mk, tähän määrään sisältyi myös kaupunginkirjaston sidontojen aiheuttamat menot.

Painatusosaston alaisena toimi rotaprint-painamo, jonka vuosivaihto oli 5 085 224 mk. Kun tästä vähennettiin ostot, palkat, vuokra, valaistus ym. menot 4 669 182 mk, niin jäi rotaprint-painamon puhtaaksi tuotoksi 416 062 mk. Laitosten saama suoranainen hyöty oli vuoden aikana 1 951 526 mk, joten rotaprint-painamon tuottama etu kaupungille oli vuoden aikana 2 367 588 mk. Kun edellisen vuoden ylijäämä riitti peittämään kaikki koneiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset, niin jäi yllämainittu säästö kokonaisuudessaan kaupungin hyväksi. Laskutuksessa pyrittiin yleensä siihen, että osasto peri ainoastaan ns. omakustannukset, joten suurin hyöty sen toiminnasta koitui välittömästi laitosten hyväksi.

Monistamon painamien lomakkeiden ja esityslistojen yhteinen kappalemäärä oli vuoden aikana 2 683 200, edellisenä vuonna 2 599 260. Vahamäärä oli 18 398 (17 224). Käytetyn paperin määrä nousi vastaavasti, kohoten keskimäärin 1 500 kg:aan kuukaudessa. Vuoden aikana saatiin monistamon käyttöön kaksi uutta monistuskonetta, jotka osaltaan myöskin lisäsivät työtehoa. Koska monistamon laskutus tapahtui ainoastaan aineiden osalta, ei sen kaupungille tuottamasta hyödystä voitu ilman suuria tutkimuksia saada selvää kuvaa. Jonkinlaisena osviittana voitiin pitää sitä, että milloin lomake painettiin monistusmenetelmää käyttäen, oli sen hinta vain noin 30 % painatushinnasta. Joka tapauksessa voidaan sanoa, että monistamon tuottama hyöty vuosittain on useampia miljoonia markkoja.

Vuoden alkupuolella aloitti toimintansa myöskin valokopiolaitos ja oli sen vuosivaihto 866 853 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ostot, palkat, vuokrat, valaistus ym. menot 866 653 mk, niin jäi valokopion puhtaaksi tuotoksi 200 mk. Kun tähän määrään lisättiin laitosten saama suoranainen hyöty, joka vuoden aikana oli 520 111 mk, niin voidaan havaita, että valokopiolaitoksen tuottama hyöty kaupungille oli vuoden aikana 520 311 mk. Tämä määrä oli kuitenkin käytettävä kokonaisuudessaan laitosta varten hankittujen koneiden kuolettamiseen ja jäi tällöin kuolettamatta vielä laitteiden arvosta noin 200 000 mk. Valokopion laskutusperuste oli 150 mk m^2:ltä kun se yksityisliikkeessä oli 240 mk m^2:ltä.

Hankintaosasto huolehti laitosten tarvitsemien konttorivälineiden, siivoustarvikkeiden ym. näihin verrattavien tavaroiden varastoinnista ja edelleen toimittamisesta. Lisäksi toimisto hankki yhteistoiminnassa laitosten kanssa niiden tarvitsemia kalustoesineitä sekä avusti laitoksia kaikissa tämän alan tehtävissä. Toimisto huolehti lisäksi puhelinkysymysten valmistelusta ja niitä koskevien päätösten toimeenpanosta samoin kuin puhelinliikenteestä aiheutuvien maksujen suorittamisesta ja edelleen perimisestä.

Osaston alaisena toimi myöskin konekorjaamo, jonka huollossa oli n. 70 % kaupungin hallinnassa olevista koneista. Konekorjaamon vuosivaihto oli 2 862 573 mk. Kun tästä

vähennetään ostot, palkat, vuokra, valaistus ym. kustannukset 1 103 802 mk, jäi konekorjaamon vuosituotoksi 758 771 mk.

Hankintaosaston myynti oli vuoden aikana 35 939 577 mk, johon määrään sisältyi myöskin ylijäämä 3 005 926 mk. Tämä ylijäämä ei riittänyt palkka- ym. menoihin, koska osaston periaatteena oli alusta alkaen ollut se, että menot maksettaisiin talousarvion tileiltä ja sen tuottama hyöty koituisi suoraan laitosten hyväksi, samoin kuin monistamonkin.

Matkailijakarttaa myytiin vuoden aikana 1 196 121 mk:n arvosta.

Painatus- ja hankintatoimiston liikevaihto oli vuoden aikana 54 723 946 mk, johon summaan sisältyi myöskin puhelinlaskutus sekä viranhakuilmoituksista laitoksilta perittävät korvaukset.

6. Järjestelytoimisto

Henkilökunta. Järjestelytoimiston henkilökunnan muodostivat kertomusvuonna toimistopäällikkö R. I. Oksanen, työntutkimusinsinööri A. T. Salo, tilapäinen työntutkimusinsinööri T. J. Lehto 1. 5. alkaen, toimistotyöntutkijat F. W. Kaltamo ja A. A. Vuoristo, tilapäiset työntutkijat R. K. Hovi ja K. H. Nordman sekä toimistoapulainen I. I. Kataja. Työmäärän jatkuvan kasvun takia kävi välttämättömäksi lisätä henkilökuntaa yhdellä työntutkimusinsinöörillä 1. 5. alkaen. Edellä mainittujen lisäksi oli toimistossa sitäpaitsi tilapäisesti palkattuna yksi toimistoapulainen yhteensä 5 ½ kuukauden ajan.

Huoneisto. Tammikuun lopulla toimisto sai käyttöönsä entistä tarkoituksenmukaisemman huoneiston Katariinankatu 2:sta. Toimistotilaa oli uudessa huoneistossa 101.5 m^2 eli saman verran kuin edellisessäkin, mutta uuden huoneiston useammat pienet huoneet soveltuivat paremmin suunnittelutyöhön. Sen lisäksi sai toimisto arkisto- ja neuvotteluhuoneet.

Työtehoneuvottelukunta. Järjestelytoimiston johtosäännön mukaiseen työtehoneuvottelukuntaan kuuluivat virkamiesjäsenten (kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat, kaupunginsihteeri ja kaupunginreviisori) lisäksi valtuutetut J. H. Hakulinen, K. L. Kulo ja C. J. Nikander sekä professori E. M. Niini ja rehtori A. B. Rautavaara. Työtehoneuvottelukunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa ja käsitteli seuraavat asiat: järjestelytoimiston v:n 1952 toimintakertomus, suunnitelma virastojen ja laitosten edustajille järjestettävästä rationalisointikoulutuksesta, henkilökuntalehden julkaiseminen kaupungin palveluksessa olevia varten, työtehoneuvottelukunnan kokouksissa esille otettavat asiat, selostus kaupungin rationalisointielimistä, diplomi-insinöörin palkkaaminen järjestelytoimistoon, katsaus järjestelytoimiston rationalisointitutkimus- ym. toiminnasta aiheutuneiden ehdotusten toteuttamiseen, ehdotus kaupungin työturvallisuustoiminnan järjestämisestä sekä Helsingin satamien rationalisointikysymys Oy. Rastor Ab:n suorittaman tutkimuksen ja sen johdosta annettujen lausuntojen valossa.

Ennen v. 1953 aloitettujen rationalisoimistutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Teollisuuslaitoksissa jatkui v. 1948 suoritettujen rationalisoimistutkimusten perusteella päätettyjen uudistusten toteuttaminen reikäkorttikonesovellutusten osalta. Reikäkorttijärjestelmään liitettiin vuoden aikana kaasun ja sähkön laskutus, joten vuoden vaihteessa kaikkiaan n. 70 000 asiakasta 130 000:stä voitiin laskuttaa uutta laskutustapaa käyttäen. Kehitystä hidasti jonkin verran taulukointikoneen kapasiteetin puute. Kuitenkin aivan vuoden lopussa saatiin uusi taulukointikone käytäntöön.

Huoltovirasto ja -laitokset. Työtupien tutkimusselostus valmistui 17. 2. Sen perusteella tehtiin esitys varastokirjanpidon, työkirjanpidon ja hinnoittelun, kustannuslaskennan, laskutuksen ja liikekirjanpidon sekä myymälän kirjanpidon täydelliseksi uudistamiseksi. Selostus kodinhoitotoimiston työntutkimuksista valmistui 17. 2. ja sisälsi yleisaikatutkimuksen tulokset työvoiman tarpeen määrittelemiseksi ja esityksen toimistotyön uudistamiseksi. Esitys työhuoltotoimiston eräiden työrutiinien uudistamiseksi valmistui 19. 5. ja tämän samoinkuin kodinhoitotoimistoakin koskevan esityksen käsittely siirtyi seuraa-

vaan vuoteen. Huolto- ja lastensuojelutoimen keskuskirjanpidon uudistamisesta tehtiin alustava esitys 6. 5. Esitys huoltoviraston eräiden alitilittäjien (kunnalliskoti, vanhainkoti, Tervalampi, Ryttylä) kirjanpidon ja tilityksen yhdenmukaistamisesta valmistui. Tervalammen työlaitos siirtyi käyttämään sen mukaista järjestelmää v:n 1954 alusta ja muilla on tarkoitus ottaa se käytäntöön v:n 1955 alkuun mennessä.

Lastensuojeluviraston tutkimus saatettiin loppuun ja esitykset toteutettiin suurimmalta osalta. Kertomusvuonna jatkettiin lomakkeiden ja välineiden uudistusta ja asiakirjain säilytysjärjestelmän uudistamiseen ryhdyttiin aluksi elatusaputoimistossa ja sen jälkeen lastenhuoltotoimistossa. Keskusrekisterin uudistus aloitettiin syksyllä. Asiakaspalvelun uudelleenjärjestely jäi vielä virastossa kehittelyn alaiseksi samoinkuin eräät muutkin järjestelytoimiston ehdotukset. Sofianlehdon vastaanottokodissa, Metsäkummun tarkkailukodissa, Reijolan nuorisokodissa sekä Kullatorpan ja Hyvösen lastenkodeissa suoritettiin keittiösuunnittelu. Nämä uudistukset toteutettiin osittain.

Teurastamoa koskeva tutkimus suoritettiin pääasiassa v. 1952 ja valmistui kertomusvuonna lopullisesti. Siinä selvitettiin ja tehtiin parannusehdotuksia teurastamon toiminta-edellytyksistä, kannattavuudesta, organisaatiosta, kustannuslaskennasta, töiden järjestelystä ja työvoiman tarpeesta eri osastoilla. Lisäksi suoritettiin aikatutkimukset teurastustyön palkkausperusteena olevien työnarvojen määräämiseksi. Ehdotetusta työvoiman säästöstä 17 henkilön osalta oli kesään mennessä ehdotus jo toteutettu 6:n osalta. Kokonaisuudessaan toteutettuina ehdotukset merkitsivät n. 15 milj. mk:n vuotuista kustannussäästöä. Tutkimuksen lopullinen käsittely teurastamolautakunnassa siirtyi seuraavaan vuoteen.

Palolaitoksen hallinnollista ja alueellista organisaatiota, koulutuksen ja työajan järjestelyä sekä kalustokysymyksiä koskevat järjestelytoimiston ehdotukset olivat kaupunginhallituksen asettaman komitean käsiteltävinä. Komitea päätti työnsä keväällä ja hyväksyi n. 90 % ehdotuksista. Myöskin palolautakunta puolsi antamassaan lausunnossa, muutamia poikkeuksia lukuunottamatta, järjestelytoimiston ehdotuksia. Kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittely ko. asian osalta jäi seuraavaan vuoteen.

Kiveläin sairaalan sisätautiosastojen tutkimusselostus valmistui 10. 6. Se sisälsi muutosehdotuksia hoito-osastojen eriasteisen henkilökunnan keskinäiseen suhteeseen, työnjakoon, työvuorojen järjestelyyn, työmenetelmiin ja työolosuhteisiin. Sairaalat antoivat esityksistä lausuntonsa sairaalalautakunnalle, joka sen jälkeen käsitteli asiaa kahdessa kokouksessaan.

Irtaimiston kirjanpitoa koskeneen tutkimuksen perusteella neuvoteltiin sekä muiden tutkimusten yhteydessä että muuten sekä avustettiin virastoja ja laitoksia niiden siirtyessä käyttämään uutta järjestelmää.

Maistraatin toimistotöiden tutkimuksen aiheuttamana tehtävänä annettiin ohjausta uuden kirjaamisjärjestelmän käytäntöön ottamisessa.

Uudet tutkimukset

Elintarvikekeskusta koskevan tutkimuksen perusteella selvitettiin laitoksen vastaisia toimintamahdollisuuksia ja tehtiin parannusehdotuksia sen organisaatiosta, toimistotyörutiineista ja kustannuslaskennasta sekä työolosuhteista, laitteista, töiden järjestelystä ja työvoiman tarpeesta ruokatehtaassa, ruokaloissa, varastoissa ja autokuljetuksissa. Mainituilla osastoilla suoritettiin ajankäyttötutkimukset.

Kaupungin omistamien autojen käyttöä koskeva yleistutkimus suoritettiin kertomusvuonna, mutta sen lopullinen valmistuminen siirtyi v:n 1954 puolelle. Tutkimuksessa selvitettiin autojen käyttöä eri laitoksissa.

Tapaturmantorjuntatoimintaan liittyvät työpaikkojen työturvallisuustarkastukset suoritettiin yhteistoiminnassa Tapaturmantorjuntayhdistyksen kanssa toukokuussa yhteensä 96 työkohteessa. Niissä todettiin yhteensä n. 250 sellaista seikkaa, joissa työturvallisuuden suhteen oli huomauttamista. Tapaturmantorjuntatyön tehostamiseksi laadittiin suunnitelma pysyvän työturvallisuusorganisaation luomiseksi kaupungin laitoksia varten.

Raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoituskansliassa suoritetun työntutkimuksen perusteella jätettiin 16. 4. kaupunginhallitukselle selostus po. kanslian työsaavutuksista ja ehdotus työnjaon uudistamiseksi ja eräiksi teknillisiksi parannuksiksi. Tutkimuksen pe-

rusteella voitiin luopua aiotusta henkilökunnan lisäämisestä, niinikään ryhtyi yhteisraastuvanoikeus toimenpiteisiin ehdotetun fotokopioimislaitteen hankkimiseksi kirjoitustyötä vähentämään.

Terveydenhoitoviraston ja sen alaisten laitosten tutkimus aloitettiin syksyllä äitiys- ja lastenneuvolain ja kotisairaanhoidon toimistoissa sekä desinfioimislaitoksessa.

Pienehköjä tutkimuksia ja selvityksiä suoritettiin seuraavasti: liikennelaitoksen konepajan virkasuhteessa olevan henkilöstön jakaantumisesta eri tehtäväryhmiin sekä työnjohtajien välisestä tehtävien jaosta ja työryhmien kokoonpanosta; työsuhteessa olevien, omaa autoaan ajavien autoilijoiden ansioista ja sosiaalisista kustannuksista; kaupungin omistamien rakennusten kunnossapito- ja korjaustoiminnasta; rakennustoimiston puhtaanapito-osaston ylitöistä; uuden palkkakirjanpitojärjestelmän suunnittelusta ja toteuttamisesta palolaitoksessa ja poikien ammattikoulussa; kaupunginhallituksen kirjaamismenetelmän uudistamisesta; siivoustöiden järjestelystä Mäkelänkadun kansakoulussa sekä siivouksen vaatimasta työmäärästä kotitalouslautakunnan huoneistossa.

Lisäksi tehtiin ehdotus kaupungin työntekijäin eläkesäännön edellyttämäksi työkirjaksi.

Lausunnot olivat kuten aikaisemminkin pääasiassa kaupunginhallituksen pyytämiä. Ne koskivat etupäässä kaupungin virastojen ja laitosten työvoiman tarpeen toteamista ja uusien virkojen perustamisen tarpeellisuutta. Kertomusvuonna sai toimisto tehtäväkseen antaa lausuntonsa myös virastojen ja laitosten huoneistojen lisätarpeesta. Niinikään jouduttiin selvittämään eräiden laitosten ylitöiden määrää ja antamaan lausunto niiden tarpeellisuudesta. Monet toimiston antamista lausunnoista vaativat pitempiaikaisia tutkimuksia ja selvittelyjä. Talousarvion valmisteluun liittyvänä tehtävänä järjestelytoimisto jälleen antoi lausuntonsa virastojen ja laitosten ehdottamista tilapäisistä viranhaltijoista. Lisäksi annettiin monessa tapauksessa lausunto myös vuosilomasijaisia, sunnuntai-, ylityö- ja päivystyskorvauksia ja muuta työvoimaa varten ehdotetuista määrärahoista. Kaikkiaan annettiin kertomusvuonna 122 lausuntoa, joista 40 koski välittömästi v:n 1954 talousarvioehdotuksia. Lausuntojen perusteella esitettiin vuoden aikana luovuttavaksi kaikkiaan 168 viran perustamisesta, joiden peruspalkat olisivat tehneet n. 62.2 milj. mk vuodessa. V:n 1954 talousarvioon esitettiin lisäksi vähennyksiä vuosiloma-, suununtai-, ylityö- ja päivystysmenoihin ja muihin palkkamenoihin yhteensä 19.7 milj. mk.

Aloitetoiminta. Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon vuoden kuluessa yhteensä 223 (v. 1952 222). Aloitetoimikunnissa käsiteltiin samana aikana loppuun 225 (216) aloitetta, joista osa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 62 (53) eli n. 28 (25) %. Palkkioiden yhteismäärä oli 500 500 (236 000) mk ja niiden suuruus vaihteli 180 000 (30 000) mk:sta 1 000 (500) mk:aan, palkkion keskimääräisen suuruuden ollessa n. 8 000 (4 500) mk. Aloitteiden keskimääräistä käsittelyaikaa ei toimiston ponnisteluista huolimatta saatu 54 (58) päivää lyhyemmäksi. Kesken jäi 24 aloitteen käsittely.

Loppuun käsitellyt aloitteet jakaantuvat aiheittain ja aloitetoimikunnittain seuraavasti:

Aiheet:	Käsiteltyjä aloitteita		Palkittuja aloitteita	
	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%
Teknilliseen alaan kuuluvat	179	80	56	31
Konttoriteknilliseen alaan kuuluvat	17	7	6	35
Hallinnolliseen alaan kuuluvat	13	6	—	—
Sosiaaliseen alaan kuuluvat	16	7	—	—
Yhteensä	225	100	62	28
Aloitetoimikunta:				
I	19	8	6	32
II	37	16	11	30
III	105	47	36	34
IV	64	29	9	14
Yhteensä	225	100	62	28

Käsitellyistä aloitteista oli viranhaltijoiden tekemiä 133 ja työntekijöiden 86. Edellistä palkittiin 34 ja jälkimmäisistä 28. Kuuden aloitteen tekijä oli tuntematon.

Vuoden kuluessa toimeenpantiin kaksi kilpailua, joista toisessa jaettiin arpomalla ylimääräisinä palkintoina Kööpenhaminan ja Tukholman matkat (35 000 ja 20 000 mk) ja toisessa yhteensä 10 valtion v:n 1953 arpajaisobligaatiota. Ensiksi mainittuun arvontaan pääsi osallistumaan 31 ja jälkimmäiseen 25 aloitteentekijää.

Aloitetoimikunnat kokoontuivat kertomusvuonna 33 kertaa ja pöytäkirjojen pykäläluku oli 284 jakaantuen eri toimikuntien kesken seuraavasti: I 6 kokousta ja 32 §, II 7 kokousta ja 48 §, III 13 kokousta ja 131 § sekä IV 7 kokousta ja 73 §.

Koulutustoiminta

Järjestelytoimiston järjestämän esimieskoulutuksen pääpaino kertomusvuonna oli TWI-menetelmän mukaan pidetyssä konferenssiluontoisessa ryhmäkoulutuksessa. Koulutusohjelmina olivat työn yksinkertaistaminen (TY-ohjelma) ja työn ihmissuhdetoiminta (TS-ohjelma). Sen lisäksi järjestettiin johtamistaidollista koulutusta eräiden virastojen ja laitosten johtajille ja osastopäälliköille.

TY-kursseja pidettiin kaikkiaan yhdeksän, joilla oli yhteensä 97 osanottajaa. Kursseista pidettiin kuusi huoltolautakunnan ja sen alaisten laitosten esimiesasemassa oleville, joita osallistui kursseihin 62. Näiden joukossa oli kuitenkin kahdeksan elintarvikekeskuksen viranhaltijaa. Kolme kurssia pidettiin terveydenhoitolautakunnan piirissä osanottajamäärän ollessa 35. Lisäksi järjestettiin TY-informaatitiotilaisuus ao. lautakunnan alaisten laitosten johtajille, yhteensä 12 hengelle.

TS-koulutus. Syksyllä 1952 koulutettujen 12 TS-ohjaajan lisäksi koulutettiin Teollisuuden työnjohto-opistossa keväällä 1953 kaksi uutta TS-ohjaajaa kaupungin virastojen ja laitosten virkamiehistä. Näistä 9 toimi kertomusvuoden aikana TS-ohjaajana. Yhteensä pidettiin 41 kurssia. Osanottajia oli yhteensä 361. Koulutuksen painopiste oli sairaaloissa, joissa pidettiin 22 kurssia 193 osanottajalle. Kaasulaitoksessa olivat vastaavat luvut 7 ja 54, liikennelaitoksessa 6 ja 50, palolaitoksessa 3 ja 25, huoltovirastossa 2 ja 25 sekä sähkölaitoksessa 1 ja 8.

Johtamistaidollinen kurssi virastojen ja laitosten johtajille pidettiin joulukuussa Teollisuuden työnjohto-opistossa. Kuudessa kolmen tunnin kurssitilaisuudessa käsiteltiin seuraavia aiheita: suomalainen kansanluonne, naistyövoiman käsittelyyn liittyvät ongelmat, työmoraali, me-henkinen henkilöpolitiikka, tarpeet työhön kannustavina voimina, byrokratisoitumisvaara kunnallisessa elämässä. Kurssiin osallistui 18 henkeä.

Kaupungin johtaville virkamiehille pidettiin kaksi johtamistaidollista neuvottelutilaisuutta. Filosofian maisteri E. Mielosen alustus »Esimiehen omien töiden psykologinen rationalisointi» oli käsiteltävänä 7. 4. ja rehtori A. Rautavaaran alustus »Laitoksen sisäinen tiedoitustoiminta» 17. 11. Osanottajia oli n. 70 kummassakin tilaisuudessa.

Järjestelytoimiston oman henkilöstön jatkokoulutuksesta huolehdittiin pitämällä ajoittain toimiston sisäisiä koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia. Toimiston tutkimushenkilökunta osallistui Työntutkijain Killan neuvottelupäiviin sekä muihin esitelmätilaisuuksiin ja tutustumisretkeilyihin. Toimistopäällikkö ja toimistotyöntutkija Kaltamo osallistuivat Pohjoismaiden pääkaupunkien rationalisoimiskonferenssiin Kööpenhaminassa 10.—12. 12. Diplomi-insinööri Salo ja työntutkija Hovi osallistuivat 28.—30. 1. suurkeittiölaitteiden asennus-, huolto- ja käyttökysymyksiä käsitteleviin neuvottelu- ja koulutuspäiviin Ammattienedistämislaitoksessa. Työntutkijat Kaltamo ja Hovi osallistuivat 11.—28. 2. Työntutkijain Killan järjestämiin tilastomatematiikan kursseihin; työntutkimusinsinööri Salo, työntutkijat Kaltamo ja Hovi sekä diplomi-insinööri Lehto 22.—28. 10. samoin neuvotelutekniikan kursseihin. Työntutkija Nordman kävi 12.—24. 10. IBM:n reikäkorttikonekurssin. Useat työntutkijat osallistuivat sitäpaitsi 25.—26. 2. valtiovarainministeriön järjestelyosaston toimesta pidettyjen virastotyöntutkijain neuvottelupäivien alustus- ja keskustelutilaisuuksiin. Diplomi-insinööri Salo ja toimistotyöntutkija Kaltamo suorittivat Työtehovaltuuskunnan hyväksymän työntutkijan tutkinnon ja Työntutkijain Killan mestaritutkinnon.

Muu toiminta

Tiedoituslehti ilmestyi 8 kertaa 4—6-sivuisena monisteena. Sitä jaettiin 500 kpl esimiesasemassa oleville kaupungin viranhaltijoille. Kertomusvuonna selostettiin lehdessä ähemmin mm. organisaatiokysymyksiä, rationalisoimiselimen merkitystä johdon työ-

välineenä, työturvallisuuskysymystä, psykologisten kokeiden hyväksikäyttöä henkilövalinnassa, valaistuskysymystä, aloiteasioita ym., annettiin käytännöllisiä neuvoja työmenetelmien, -välineiden ja -olosuhteiden parantamiseksi, esiteltiin konttoriteknillisiä uutuuksia ja otteita ulkomaisten rationalisointialan lehtien kirjoituksista.

Neuvontatoimintaa erilaisissa rationalisointikysymyksissä harjoitettiin sekä puhelimitse että kulloinkin kysymyksen alaisessa kohteessa. Neuvonnan aiheina olivat etupäässä yleiset organisaatiokysymykset sekä toimistojen järjestely- ja välinekysymykset.

Lomakerationalisointia suoritettiin, paitsi työntutkimusten yhteydessä, myöskin erillisenä palveluna suunnittelemalla pyydettyjä lomakkeita. Tämä toimintamuoto lisääntyi jatkuvasti.

Konekirjoituskokeiden valvontatehtävä aiheutti 7:n konekirjoituskokeen järjestämisen ja tulosten laskemisen.

7. Huoltokassa

Huoltokassan hoitokuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana apulaiskaupunginsihteeri L. O. Johanson, varapuheenjohtajana kaupungininsinööri W. A. Starck sekä jäsenenä valtiotieteen kandidaatti V. O. Järvinen kaupunginhallituksen valitsemina, kiinteistöluettelonhoitaja E. Monni ja reviisori A. H. M. Kinnunen jäsenistön valitsemina. Viimemainitun kieltäydyttyä tehtävästä kaupunginhallitus määräsi hänen tilalleen kansliasihteeri S. Hellevaaran. Hoitokunnan sihteerinä toimi huoltokassan esimies L. Molander. Kaupunginhallituksen määrääminä tilintarkastajina toimivat reviisorit V. O. Salmi ja Y. H. Vehmersalo sekä varatilintarkastajina reviisorit E. E. Lehto ja N. V. Puisto.

Hoitokunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.

Jäsenistö hyväksyi varsinaisessa kokouksessaan 27. 5. v:n 1952 vuosi- ja tilikertomuksen myöntäen hoitokunnalle vastuu- ja tilivapauden.

Huoltokassa maksoi kertomusvuonna talletuksille korkoa 5 ¾ % ja velkaeriltä veloitettiin sääntöjen mukaan 2 % enemmän. Korot lisättiin vuoden päättyessä henkilötileille.

Jäsenten tilillepanot olivat kertomusvuonna 282 446 396 mk, joten ne olivat lisääntyneet 88 997 803 mk eli 46 % edelliseen vuoteen verrattuna. Jäsenten tililtäotot olivat 235 957 523 mk, joten nekin olivat lisääntyneet 55 058 930 mk eli 30 %.

Huoltokassan henkilötilien määrä 1. 1. 1953 oli 7 271, kertomusvuoden aikana avattiin uusia tilejä 1 284 sekä päätettiin 2 162 tiliä, joten tilejä 31. 12. 1953 oli 6 393.

Tulot:	Mk	*Menot:*	Mk
Jäsenten tilillepanot	282 446 396	Jäsenten tililtäotot	235 957 523
Korkotuotot kaupungilta v:lta 1953	2 628 829	Jäsenten talletusten lisäys	46 488 873
Korkosaatava kaupungilta v:lta 1953	11 556	Jäsenille hyvitetty korko v:lta 1953	2 640 385
Peritty jäsenmaksuja Teollisuuslaitosten ammattiyhdistykselle	2 298 099	Teollisuuslaitosten ammattiyhdistys nostanut jäsenmaksuja	2 071 334
Samoin Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistykselle	2 665 251	Jäsenmaksuja maksamatta edelliselle	226 765
		Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys nostanut jäsenmaksuja	2 381 173
		Jäsenmaksuja maksamatta edelliselle	284 078
Yhteensä	290 050 131	Yhteensä	290 050 131

Koska huoltokassan tili rahatoimistossa jatkuvasti osoitti varoja, ei kaupunginhallituksen myöntämää 300 000 mk:n ennakkoerää käytetty.

8. Tilastotoimisto

Henkilökunta. Aktuaari V. Kuhlefelt erosi tilastotoimiston palveluksesta 31. 7. ja samoin toimistoapulainen G. M. A. Fontell 30. 4., siirtyen molemmat eläkkeelle.

Sääntöpalkkaisiin virkoihin valittiin: 34. palkkaluokan aktuaarin virkaan 1. 9. alkaen apulaisaktuaari O. O. Viitaila, 32. palkkaluokan apulaisaktuaarin virkaan 1. 10. alkaen tilapäinen apulaisaktuaari H. M. Jännes, 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 5. alkaen toimistoapulainen E. M. Spolander sekä 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 5. alkaen tilapäinen toimistoapulainen A. K. Wass.

Tilapäinen 21. palkkaluokan toimistoapulainen L. I. Taskula erosi toimiston palveluksesta 31. 12. ja tilapäinen 18. palkkaluokan toimistoapulainen M. A. Nenonen 20. 3. 30. palkkaluokan tilapäiseen apulaisaktuaarin virkaan valittiin 15. 11. alkaen valtiotieteen kandidaatti U. M. Airola, 21. palkkaluokan tilapäiseen toimistoapulaisen virkaan 1. 1. 1954 alkaen rouva A. K. Petramaa sekä 18. palkkaluokan tilapäiseen toimistoapulaisen virkaan 1. 5. alkaen rouva A. S. A. Lehmussaari.

Paitsi sääntöpalkkaisia ja tilapäisiä viranhaltijoita oli toimiston palveluksessa työsuhteen perusteella siivoojia, toimistoapulaisia ja vahtimestarin apulainen.

Avoimia virkoja ja viransijaisuuksia hoitivat: 34. palkkaluokan aktuaarin virkaa 1.—31. 8. apulaisaktuaari O. O. Viitaila, 32. palkkaluokan apulaisaktuaarin virkaa 1. 8.—30. 9. tilapäinen apulaisaktuaari H. M Jännes, 30. palkkaluokan tilapäistä apulaisaktuaarin virkaa 1. 8.—14. 11. tilapäinen toimistoapulainen L. I. Taskula, kirjasto- ja arkistoamanuenssin virkaa 25. 1.—28. 2. tilapäinen toimistoapulainen L. I. Taskula, 21. palkkaluokan tilapäistä toimistoapulaisen virkaa 14. 9.—14. 11. toimistoapulainen S. T. I. Ohenoja, 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa 1. 1.—10. 2. sekä 17. 11.—31. 12. toimistoapulainen S. T. I. Ohenoja, 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa 1. 1.—10. 2. rouva M. Häggblom, 8. 1.—7. 2. rouva A. Juusela, 8. 2.—28. 3. sekä 14. 9.—14. 11. neiti M. Åhman, 7. 9.—31. 12. filosofian maisteri S. Männistö sekä 18. palkkaluokan tilapäistä toimistoapulaisen virkaa 1.—28. 2. rouva M. Aarnio ja 1. 2.—5. 3. sekä 21. 3.—30. 4. neiti A. K. Hakkarainen (sittemmin Wass).

Synnytyslomaa nauttivat toimistoapulainen M. S. Sandström 1. 1.—10. 2. sekä 17. 11.—31. 12., toimistoapulainen A. K. Wass 24. 8.—16. 11. sekä tilapäinen toimistoapulainen M. A. Nenonen 1. 1.—5. 3.

Virkalomaa sairauden vuoksi nauttivat kirjasto- ja arkistoamanuenssi L. E. Ruotsalainen 25. 1.—28. 2. ja toimistoapulainen A. I. Åström 8. 1.—28. 3., jota paitsi myönnettiin eräitä lyhyempiä sairauslomia.

Sen jälkeen kun oli hyväksytty viranhaltijain uusi eläkesääntö, saivat toimiston viranhaltijat tilaisuuden valita joko vanhan tai uuden säännön. Kaikki toimiston viranhaltijat valitsivat uuden säännön.

Opintomatka. Kaupunginhallituksen myöntämän 50 000 mk:n apurahan turvin osallistui apulaisaktuaari K. E. Bruun The British Councilin järjestämiin sosiaalitilaston kursseihin Lontoossa 31. 5.—13. 6. välisenä aikana.

Tapaturma. Toimistoapulaiselle I. M. Liirolle matkalla työhön sattuneen tapaturman johdosta suoritti vakuutusyhtiö Pohjola 2 230 mk:n korvauksen.

Toimistohuoneisto. Edellisenä vuonna oli toimisto tehnyt esityksen toimiston huoneistokysymyksen järjestämisestä ainakin lyhyellä tähtäimellä. Kertomusvuoden aikana suunniteltiin toimistolle uutta tilaa Kansaneläkelaitoksen uudisrakennuksesta Nordenskiöldinkadun varrella, Postisäästöpankin uudisrakennuksesta Unioninkadun varrella taikka Lasipalatsista. Kaikki nämä suunnitelmat raukesivat kuitenkin.

Toimiston entiselle siivoojalle, rouva S. Kylkiselle, vuokrattu huonetila vapautui syksyllä toimiston omaan käyttöön.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisemat teokset:

11. 2. Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 35. 1950. Edellinen osa. IV + 191 s.
21. 2. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 61. 1948. Edellinen osa. IV + 302 s.
14. 4. Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 36. 1951. Edellinen osa. IV + 199 s.
20. 5. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 25. 1953. XV + 388 s.
20. 5. Kommunalkalender för Helsingfors stad. 25. 1953. XV + 387 s.
12. 6. Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 19. 1950/51. VII + 116 + 34 s.
13. 8. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 42. 1953. XII + 405 s. + kartta.
12. 9. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Kiinteistöhakemisto 1875—1930. 162 s.
23. 10. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 62. 1949. Edellinen osa. IV + 285 s.
30. 10. Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 37. 1952. Edellinen osa. IV + 196 s.
21. 12. Helsingin kaupungin tilasto II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 14. 1949. IV + 27 + 52 + 123 s.

Julkaisun »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä» vihkoja ilmestyi 11, joista yksi kaksoisnumero.

V:n 1951 kunnalliskertomuksen ja v:n 1952 kunnallisen asetuskokoelman siirtäminen kaupungin painatus- ja hankintatoimiston rotaprintpainoon ei kertomusvuonna tuottanut näkyvää hyötyä, sillä mainitussa painossa syntyi töiden ruuhka, mistä oli seurauksena, ettei kumpikaan julkaisu valmistunut. Tämä ruuhka aiheutti myös, että uusi irtolehtijärjestelmää noudattaen julkaistava säädöskokoelma myöhästyi.

Jotta ulkomaan kauppa ja merenkulku-julkaisu saataisiin ajankohtaiseksi, esitti toimisto että vuosia 1950—1952 valaisevia tietoja julkaistaisiin kyseisen julkaisusarjan yhtenä niteenä, mihin esitykseen kaupunginhallitus suostui.

Muuttuneiden olosuhteiden johdosta kaupunginhallitus toimiston esityksestä myös suostui siihen, että kunnalliskalenteri v:sta 1954 lähtien vuosittain julkaistaisiin täydellisenä, s.o. käsittäen kunnallisten hallintoelimien lyhyen esittelyn, luettelon näitä elimiä koskevista asetuksista ja säännöksistä sekä henkilöluettelon. Henkilöluetteloa oli tämän muutoksen yhteydessä supistettava.

Koska eräistä toimiston julkaisuista on ryhdytty velottamaan liikevaihtoveroa, toimisto kaupunginjohtajan päätöksen mukaisesti kehoitti asianomaisia kirjapainoja tekemään valituksen velottamispäätöksestä.

Myöhemmin ilmestyvistä julkaisuista valmistuivat seuraavat eripainokset: v:n 1952 kunnallisesta asetuskokoelmasta 14 vihkoa, kaupunginarkiston, kaupunginkirjaston, huoltotoimen, satamahallinnon ja teurastamon (suom. ja ruots.) kertomukset v:lta 1951, lastensuojelun, kaupunginkirjaston, työnvälitystoimiston ja liikennelaitoksen (suom. ja ruots.) kertomukset v:lta 1952 sekä kansakoulujen kertomus lukuvuodelta 1951/52.

Eripainoksia otettiin seuraavista asetuksista: taksasta, jonka mukaan suoritetaan maksu oikeudesta rakentaa ulkonevia rakennusosia, ja katumaan aitaamisesta perittävästä maksusta 200 kpl, taksasta, jonka mukaan Helsingin kaupungin rakennusvalvontaan kuuluvista toimituksista kannetaan maksuja, 200 + 200 kpl, Helsingin kaupungin viranhaltijain eläkesäännöstä 2 000 + 500 kpl, Helsingin kaupungin työntekijäin eläkesäännöstä 2 500 + 500 kpl, Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen muutoksesta 50 + 150 kpl, Helsingin kaupungin nuohoustoimen johtosäännöstä 200 kpl.

Uusia painoksia otettiin seuraavista asetuksista: Helsingin kaupungin liikennejärjestyksestä 3 500 kpl (uuteen painokseen sisältyvät myös asetus sisältävä yleisen liikennejärjestyssäännön, otteita autoasetuksesta sekä pääliikenneväyliä ja ajonopeutta koskevat määräykset), Helsingin kaupungin nuorisotyölautakunnan johtosäännöstä 200 kpl, Helsingin kaupungin satamalautakunnan johtosäännöstä 100 + 100 kpl, Helsingin kaupungin viranhaltijain eläkesäännöstä (v. 1943 vahvistetusta) 100 kpl, järjestysohjeista Helsingin kaupungissa henkilöautolla harjoitettavaa ammattimaista alueliikennettä varten 1 000 kpl.

Reikäkorttiosaston laajennus. Jatkuvasti lisääntyvien reikäkorttitöiden johdosta toimisto oikeutettiin vaihtamaan IBM-yhtiöltä vuokraamansa tabulaattorikone uudenaikaisempaan koneeseen ja tilaamaan uusi, nopea lajittelukone.

Väestönlaskenta. Helsingin väestönlaskennan keskustoimikunta ja sen alainen väestönlaskennan keskuskanslia saivat helmikuussa laskenta-aineiston tarkistuksen suoritetuksi, minkä jälkeen niiden toiminta päättyi.

Väestönlaskennan aineiston otantakäsittelyn tietojen perusteella laskettiin eri siviilisääty- ja ikäryhmien talouskuntafrekvenssiluvut, jotka julkaistiin Tilastollisissa kuukausitiedoissa n:o 3/1953. Sen jälkeen kun Tilastollisessa päätoimistossa oli lävistetty koko aineiston henkilökortit, jäljennettiin nämä tilastotoimiston toimesta. Vuoden lopussa valmistuivat tämän aineiston pohjalla tiedot kaupungin eri seurakuntien väkiluvusta. Seurakuntiin saapuneiden väestönlaskennan tarkistuslomakkeiden (E—lom.) perusteella selvitettiin myös seurakunnittain niiden henkilöiden lukumäärä, jotka vuodenvaihteessa 1950/51 asuivat kaupungin ulkopuolella vaikkakin olivat kirjoilla kaupungin luterilaisissa seurakunnissa taikka siviilirekisterissä.

Edellisten vuosien väkiluvun korjaus. Helsingin virallinen väkiluku, s.o. Helsingissä toimiviin seurakuntiin ja muihin väestörekistereihin merkitty väestö, oli useista eri syistä pitkät ajat liian korkea. Väestönlaskennan ikäryhmitystietojen valmistuttua ryhtyi toimisto, käyttäen hyväksi myös aikaisemmin suorittamansa v:n 1946 henkikirjoitetun väestön tutkimuksen ikäryhmitystietoja, korjaamaan välivuosien 1946—50 väkilukuja ikäryhmityksineen. Suunnitelmia tehtiin sitä paitsi näiden laskelmien ulottamiseksi edellisiinkin vuosiin.

Sairaalain potilastilasto. Sairaalalautakunnan kanssa edellisenä vuonna tehdyn sopimuksen mukaan aloitettiin vuoden alussa kaupungin sairaalain potilaskirjanpidon tilastoiminen reikäkorttien avulla. Samanlainen sopimus tehtiin myös Suomen Punaisen Ristin sairaalan kanssa. Koska kertomusvuoden aikana lääkintöhallitus vahvisti uuden tautinimistön, ryhdyttiin sitä v:n 1954 alusta soveltamaan käyttöön.

Vanhustutkimus. Vanhusten olojen parantamista harkitsemaan asetetun komitean toivomuksesta suoritettu haastattelututkimus valmistui ja sen tulokset julkaistiin kuukausijulkaisussa n:o 5—6/1953.

Kaupunkiin tapahtuvan muuttoliikkeen tutkimus. Henkikirjoittajalta saatujen luetteloiden pohjalla lähetettiin postitse otantamenetelmällä valituille, kaupunkiin muuttaneille henkilöille kyselylomake. Mikäli vastausta ei kohtuullisessa ajassa saatu, lähetettiin haastattelija selvittämään asiaa.

Vuosina 1880—1920 *tapahtuneen muuttoliikkeen selvittäminen.* Historiatoimikunnalle annettiin sen pyytämät, toimiston toimesta kerätyt tiedot kyseisen ajanjakson muuttoliikkeen ikä- ja sosiaaliryhmityksestä.

Kunnalliskertomusten hakemisto. Vuosien 1875—1930 kunnalliskertomusten hakemiston kiinteistöosan valmistuttua ryhtyi toimisto jatkamaan sotien aikana keskeytynyttä saman ajanjakson kertomusten hakemiston yleisen asiahakemisto-osan laatimista.

Kaupungin laitosten kunnallishallinnollisen kirjallisuuden luettelointi ja keskuskortiston laatiminen. Eri laitoksissa suoritetussa inventoinnissa päästiin vuoden aikana niin pitkälle, että aineiston tarkistus ja korttien kirjoittaminen voitiin aloittaa.

Verotuspohjan ja kaupungin lähivuosien tulojen ja menojen ennuste. Kaupunginhallituksen toimeksiannosta toimisto laati ennusteen lähivuosien väestönkehityksestä sekä verotuspohjan ja kaupungin tulojen ja menojen kehityksestä, mikä ennuste otettiin lähtökohdaksi kaupungin vuosien 1954—1956 rakennusohjelman laatimisessa.

Helsingin seudun eri osien nimitykset. Tilastotoimiston esityksestä kaupunginhallitus päätti, Helsingin ja sen ympäristön aluesuunnitelmaliiton annettua lausuntonsa, vahvistaa nimitykset Kantakaupunki—Stadskärnan, Esikaupungit—Förstäderna, Lähialue—

Närområdet ja Äärialue—Fjärrområdet Helsingin seudun eri alueille. Alue esiteltiin tilastollisesti kuukausijulkaisussa n:o 10/1953.

Kunnallisverotilasto. Otantamenetelmää käyttäen suoritti toimisto tutkimuksen kunnallisverotuksesta v:n 1951 tulojen perusteella, missä mm. avioparien tulot selvitettiin. Tulokset julkaistiin kuukausijulkaisussa n:o 8/1953 sekä Tilastollisessa vuosikirjassa.

Kaupungin työntekijäin ja viranhaltijain työtapaturmat. Asianomaisilta vakuutusyhtiöiltä saatujen tietojen mukaan laadittiin tilasto kaupungin palveluksessa olevien työtapaturmista, mitkä tiedot julkaistiin kuukausijulkaisussa n:o 2/1953 sekä Tilastollisessa vuosikirjassa.

Uusi sosiaaliryhmitys. Koska eri tilastoissa väestön ryhmitys ammatin tai sosiaaliryhmän mukaan on hyvin erilainen ja vanhentunut, ryhtyi toimisto laatimaan uuden sosiaaliryhmityksen suuntaviivoja.

Uudisrakennustilaston uudistaminen. Koska toimiston tietoon tuli, että rakennustarkastuskonttori suunnitteli tilastokaavakkeensa uudistamista, toimisto esitti, että saataisiin tietoja myös asuntojen pinta-alasta sekä rakennusyrityksen työvaiheesta.

Lausuntoja. Paitsi edellä mainituissa tapauksissa antoi toimisto kaupunginhallitukselle lausunnot liikeyrityslaskennan asiamiehen ja maataloustilaston tilastoasiamiehen nimittämisestä sekä kouluhammasklinikan Vallilan haaraosaston hoitajan anomuksesta lasten hampaiden hoitoa koskevan tilastollisen tutkimustyön suorittamisesta tilastotoimistossa. Muille kaupungin viranomaisille annettiin lausunnot työmahdollisuuksien järjestämisestä työttömille naisille, toimiston 12 toimenhaltijan asunnonhakemuksesta sekä toimiston toimistotehtävissä olevien viranhaltijain tehtävistä. Oslon kaupungin tilastokonttorille annettiin lausunto pohjoismaisten taulukoiden erottamisesta tilastollisista vuosikirjoista erilliseksi julkaisuksi.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Toimistossa laadittiin kuten aikaisemminkin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen esityslistojen sekä kaupunginhallituksen mietintöjen hakemistot. Sitä paitsi annettiin kaupunginkansliaan useita sen pyytämiä tietoja.

Kaupungin eri viranomaisille kerättiin ja laadittiin useita tilastotietoja. Mm. laadittiin huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan sekä kansakoulujen vuosikertomusta varten tarvittavat tilastoyhdistelmät, jota paitsi tilastotoimiston toimesta kerättiin useat viralliseen tilastoon tarvittavat tiedot. Rakennustoimistolle annettiin tietoja Maunulan alueen lasten lukumäärästä, vesilaitokselle väestönlaskennan aineiston pohjalla tietoja väestön jakautumisesta huoneiston mukavuusasteen mukaan sekä ammattikasvatuskomitealle väestönlaskennan otantatutkimuksen perusteella ammatissa toimivan väestön jakautumisesta ammateittain.

Valtiokalenteria varten laadittiin luettelo kaupungin virastoista ja niiden viranhaltijoista ja samaten tarkistettiin Maalaiskuntien liiton toimesta julkaistavaan Suomen kunnalliskalenteriin tulevat tiedot. Vakuutusyhtiö Pohjolalle lähetettiin tiedot tapaturman varalta vakuutettujen kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin työpäivien luvusta ja vuosiansioista. Tilastolliseen päätoimistoon annettiin tiedot Helsingin muuttoliikkeestä, yleishyödyllisistä rahastoista sekä kaupungin raha-asioita koskeva tilasto. Sosiaaliseen tutkimustoimistoon lähetettiin vuosineljänneksittäin tiedot Helsingin rakennustoiminnasta. Uudenmaan lääninhallitukselle toimitettiin eräitä sen vuosikertomustaan varten tarvitsemia tietoja. Maanmittaushallitukselle annettiin eräitä väkilukutietoja. Valtakunnan suunnittelukomitealle toimitettiin tietoja teollisuudesta Helsingissä ja koko maassa. Helsingin ja sen ympäristön aluesuunnitelmaliitolle annettiin tietoja lähikuntien väestöstä kylittäin. Tampereen kaupunginaktuaarille lähetettiin eräitä Tampereen tilastollista vuosikirjaa varten tarvittavia tietoja. Helsingin Puhelinyhdistykselle laadittiin luettelo asuinrakennusten huoneistojen lukumäärästä. Svenska befolkningsförbundetille laadittiin selostus lastentarhapaikkojen lukumäärästä ja tarpeesta. Suomen Taiteilijaseuralle ilmoitettiin kaupungin taiteelle ja taiteilijoille myönnetty avustuksen määrä.

Pohjoismaiden suurkaupunkien tilastokonttoreille lähetettiin tietoja niiden vuosikirjoissa julkaistavaa tilastoa varten. Maailman terveydenhoitojärjestölle sekä Lontoon General Register Office'lle lähetettiin säännöllisesti tietoja väestönmuutoksista. Kööpenhaminan urheilupuistolle annettiin tietoja kaupungin urheilulaitteiden kustannuksista. Columbia University'lle (N.Y.) annettiin erinäisiä kaupunkia koskevia tietoja sekä Tilastollisen päätoimiston välityksellä professori Ginille Roomassa väestöoloja koskevia tietoja. Sitäpaitsi annettiin lukuisia tietoja yksityisille henkilöille.

Kalustonhankinnat. Kertomusvuoden aikana hankittiin 2 kirjoituskonetta, 1 laskukone, 4 kirjoituspöytää, 2 konekirjoituspöytää, 10 tuolia, 9 erilaista hyllyä, 1 kattolamppu, 2 pöytälamppua, 1 tikapuut ja 3 paria ikkunaverhoja. Uudishankintojen arvo oli 454 120 mk.

Kirjasto lisääntyi vuoden aikana 707 (1952:704) numeroa. Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten kotimaisten ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin ja laajennettiin.

Lähetysten lukumäärä oli 9 573 (8 594).

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Yhteensä	Menot tilien mukaan	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—)
	mk				
Vakinaiset viranhaltijat	17 293 030	197 020 [1]	17 490 050	17 704 760	— 214 710 [2]
Tilapäiset viranhaltijat	1 015 080	21 110 [1]	1 036 190	1 034 000	+ 2 190
Muut palkkamenot	1 965 800	—	1 965 800	2 265 733	— 299 933 [2]
Vuokra	916 584	43 700 [3]	960 284	960 284	—
Valaistus	90 000	—	90 000	87 508	+ 2 492
Siivoaminen	120 000	—	120 000	102 847	+ 17 153
Painatus ja sidonta s.m.	11 500 000	—	11 500 000	8 475 731	+3 024 269 [4]
Tarverahat	1 183 695	—	1 183 695	1 247 032	— 63 337 [2]
Yhteensä	34 084 189	261 830	34 346 019	31 877 895	— 556 145 +3 024 269 [4]

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista ja ent. siivoojalle vuokratusta huoneesta olivat 163 662 mk.

[1]) Sairauslomasijaisten palkkaamiseen. — [2]) Kvston sallima ylitys. — [3]) Korotetun vuokran suorittamiseen. — [4]) Siirtyy v:een 1954.

9. Kaupunginarkisto

Henkilökunta. Kaupunginarkistonhoitajana oli edelleen filosofian maisteri R. Rosén, arkistonhoitajina filosofian maisterit V. Mattila ja S. Möller, toimistonhoitajana neiti A. Soura ja vahtimestarina herra E. Parkkali. Kaupunginvaltuuston myönnettyä tarvittavan määrärahan määrättiin tammikuun 1 p:stä lähtien tilapäiseksi amanuenssiksi filosofian maisteri S. Lindstedt, aluksi ainoastaan ensimmäisen vuosipuoliskon ajaksi, mutta kaupunginhallituksen suostumuksella tätä virkamääräystä sittemmin jatkettiin kertomusvuoden loppuun saakka. Kesälomasijaisena oli kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana ylioppilas Y. Kihlberg ja tilapäisenä apulaisena heinäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään ylioppilas M. Salonen. Temppeliaukion arkistovaraston lämmittämisestä huolehti vahtimestarin kesäloman aikana rouva A. Välimäki. Kaupunginarkistonhoitaja Rosénin ollessa tammikuun 31 p:stä helmikuun 12 p:ään virkavapaana tieteellisiä töitä varten samoin kuin hänen ollessaan kesäkuun 22 p:stä heinäkuun 4 p:ään sairauslomalla hänen sijaisenaan toimi arkistonhoitaja Mattila.

Toimisto- ja arkistotilat. Kuten edellisessä vuosikertomuksessa on mainittu, vuokrattiin v. 1952 ruotsalaisen kauppakorkeakoulun keväällä 1953 valmistuvaksi lasketun uudisrakennuksen Runeberginkadun puoleisesta osasta kaupunginarkistoa varten toimistotilaa 100 m² ja saman talon kellarikerroksesta varastotilaa 720 m². Jo ennenkuin nämä tilat huhtikuussa lopullisesti valmistuivat vastaanottokuntoon, oli niitä ryhdytty varustamaan hyllyillä. Arkiston muutto Sofiankadun varrelta uuteen toimipaikkaan suoritettiin huhti—toukokuun aikana. Sofiankadun 4:ssä oleva varastotila pysytettiin muuton jälkeenkin kaupunginarkiston hallinnassa kertomusvuoden loppuun saakka, koska sinne välttämättömän lajittelu- ja alkujärjestelyvaiheen ajaksi koottiin siihen saakka hajallaan eri puolilla kaupunkia olleet, kaupunginarkiston hoidettaviksi siirtyvät v:n 1952 olympiakisojen laajat arkistoainekset. Erottajan kalliosuojassa v:sta 1950 lähtien kaupunginarkistolle vuokrattuna olleesta pienehköstä arkistotilasta, jossa säilytettiin kaupunginarkiston ja kaupunginmuseon yhteisesti hoidettavana ollut Helsingin 400-vuotisjuhlien näyttelyaineisto, luovutettiin keväällä 1953 osa väestönsuojelutoimistolle, ja heinäkuun 9 p:nä siirrettiin näyttelyaineisto kokonaisuudessaan kaupunginmuseon hoidettavaksi. Näiden muutosten jälkeen kaupunginarkiston nimissä v:n 1954 alusta lähtien tulevat olemaan ainoastaan tilat Runeberginkadun talossa n:o 10 sekä Temppeliaukion kalliosuoja.

Muutto ruotsalaisen kauppakorkeakoulun uuteen taloon merkitsi huomattavaa edistysaskelta, joskin olisi ollut tarkoituksenmukaisempaa jo rakennuksen suunnitteluvaiheessa ottaa huomioon maanalaisten tilojen soveltuvuus asiakirjojen säilytyspaikaksi. Haittoina on mainittava asiakirjojen kuljetuksen kannalta epämukava sisääntulokäytävien sijoitus sekä varastotilojen osittainen mataluus, joka vaikeuttaa sinänsä verraten laajan pinta-alan täysin tehoisaa käyttöä, hyvinä puolina sen sijaan uudenaikainen automaattinen palohälytysjärjestelmä ja käytännöllisesti järjestetty valaistus. Arkistoille vahingollista pölyttymistä pyrittiin uusissa oloissa menestyksellisesti vähentämään kyllästämällä betonilattioita uudenaikaisella eristysaineella. Asiakirjojen tarkoituksenmukaista sijoit-

tamista helpotti huomattavasti varastojen sisustaminen helposti koottavilla ja siirrettävillä ns. Lundiahyllyillä. Toimistossa saattaa pinta-alan suppeus vastaisuudessa tuottaa vaikeuksia käsikirjaston laajetessa ja työpaikkoja useille samanaikaisesti työskenteleville tutkijoille järjestettäessä. Yleisenä huomautuksena on mainittava, että kaupunginarkisto ei muuton yhteydessä saanut paljoakaan lisätilaa, vaan että parannus lähinnä kohdistui tilojen laadun parantumiseen ja siihen, että arkisto vapautui huolehtimasta eräiden sille kuulumattomien asiakirjojen ja painotuotteiden hoidosta. Kun kysymys lisätilojen saamisesta siten yhä oli ajankohtainen, neuvotteli kaupunginarkisto mm. mahdollisuuksista saada käyttöönsä osan suunnitteilla olevan, Helsinginkadun varrelle rakennettavan käsityönopettajaopiston talon maanalaisista huonetiloista, jonne olisi keskitettävissä mm. huoltoviraston kaupunginarkistolle luovuttamat laajat asiakirjasarjat.

Toiminta kunnallisena arkistokeskusviranomaisena

Esitykset ja lausunnot. Kunnalliseen arkistohallintoon kuuluvista, kaupunginarkiston antamista lausunnoista on mainittava seuraavat:

Kaupunginhallitukselle: tammikuun 5 ja 26 p:nä Helsingin kaupungin vaakunan käyttöä koskevasta herra U. Turusen anomuksesta; helmikuun 2 p:nä kouluhammasklinikan anomuksesta saada hävittää eräitä tilitositteiden jäljennöksiä; helmikuun 17 p:nä ja marraskuun 3 p:nä mahdollisuuksista sijoittaa työttömiä naisia kaupunginarkiston töihin; huhtikuun 15 p:nä muuton kautta vapautuvien varastotilojen vastaisesta käytöstä sekä olympiakisojen arkiston tilapäisestä sijoittamisesta Sofiankadun 4:ssä olevaan varastoon; toukokuun 18 p:nä tilapäisen amanuenssin virkamääräyksen jatkamisesta vuoden jälkipuoliskon ajaksi; kesäkuun 3 p:nä Erottajan kalliosuojassa olevan arkistovaraston ja sinne sijoitetun v:n 1950 näyttelyaineiston siirtämisestä kaupunginmuseon hallintaan; toukokuun 6 p:nä, elokuun 7 p:nä ja syyskuun 28 p:nä kaupunginarkiston siivouksen järjestämisestä ja vakinaisen siivoojantoimen perustamisesta;

kouluhammasklinikalle: maaliskuun 14 p:nä eräiden tilitositteiden jäljennöskappaleiden seulomisesta ja siinä huomioonotettavista seikoista;

rakennustoimiston talorakennusosastolle: kesäkuun 12 p:nä suunnitteilla olevan käsityönopettajopiston maanalaisten tilojen käyttämisestä arkistojen säilytyspaikkana;

Ryttylän koulukodin johtajalle: joulukuun 16 p:nä arkistojen luetteloimisohjeiden tulkitsemisesta; sekä

Turun maistraatinarkistolle: kesäkuun 4 p:nä asiakirjojen luovutusreversaaleista.

Lisäksi kaupunginarkisto kaupunginhallituksen kehoituksesta antoi ohjeita Henry Nielsen oy:lle ja Liiketyönantajain keskusliitolle Helsingin vaakunan käyttämisestä eräissä erikoistapauksissa.

Tarkastukset ja neuvonta. Arkiston johtosäännön 11 §:n mukaisia tarkastuksia suoritettiin vuoden kuluessa maistraatin, rahatoimiston, kiinteistötoimiston asemakaavaosaston, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan, Lapinlahdenkadun 6:ssa toimivan kansakoulun, sähkölaitoksen ja satamalaitoksen arkistoissa. Tarpeen mukaan neuvoteltiin useiden virastojen ja laitosten edustajain kanssa arkistonhoidollisista kysymyksistä ja erikoisesti vähemmän tarpeellisten asiakirjojen seulontaan liittyvistä ongelmista. Useissa eri paikoissa säilytettävät v:n 1952 olympiakisojen laajat asiakirja- ja painotuotekokoelmat tarkastettiin yksityiskohtaisesti vuoden alussa, ja sen jälkeen kun kisoja koskevaa, toukokuussa Sofiankadun 4:ään väliaikaisesti sijoitettua aineistoa oli ryhdytty lajittelemaan ja järjestämään kaupunginarkistoon kuulumattomin työvoimin, koetettiin tätä vaikeata työtä kiinteästi seurata antamalla sen suorittajille ohjeita ja neuvoja. Helsingin vaakunaa koskevista kysymyksistä jouduttiin useasti antamaan suullisia selvityksiä ja neuvoja.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot. Asiakirjoja luovuttivat vuoden kuluessa seuraavat virastot, laitokset ja yksityiset virkamiehet:

kaupunginhallitus; tilastotoimisto; kiinteistötoimiston asemakaava- ja talo-osastot; huoltovirasto; holhouslautakunta; suomenkielisten kansakoulujen kanslia; Lapinlahdenkadun kansakoulu; lastensuojeluviraston suojelukasvatus- sekä äitiysavustus- ja perhe-

lisätoimistot; sairaalain tilivirasto; Marian sairaalan lastenosasto; työnvälitystoimiston psykologinen osasto; sähkölaitos; kaupunginorkesteri; apulaiskaupunginjohtaja E. von Frenckell; kaupunginsihteeri E. Waronen; apulaiskaupunginsihteeri G. Brotherus; ja kansliasihteeri P.-E. Gustafs.

Lisäksi kaupunginarkistoon luovuttivat asiakirjoja: XV Olympia Helsinki 1952, arkkitehti B. Aminoff ja filosofian tohtori E. E. Suolahti. Rouva G. Stenfeldt lahjoitti eräitä muistelmia kansakoulutarkastaja V. Öhbergistä. Kaikkiaan uutta asiakirja-aineistoa kertyi n. 240 m.

Asiakirjojen mikrofilmaamista jatkettiin valokuvauttamalla historiallisesti ja käytännöllisesti tärkeitä, Helsingin vanhaa kaupunginaluetta ja liitosalueen entisiä kyliä esittäviä karttoja, etupäässä 1700-luvulta, sekä jakamattoman Helsingin seurakunnan henkilöluetteloja, pöytäkirjoja ym., osittain 1600-luvun lopulta 1800-luvun alkupuolelle. Kiinteistötoimiston asemakaavaosasto valokuvautti suurehkon määrän omaan arkistoonsa kuuluvia asemakaavakarttoja ja luetteloita ja siirsi filmit kaupunginarkistoon, ja eräitä muita virastoja ja laitoksia, joilla niinikään on hallussaan tärkeätä asiakirja- tai karttaaineistoa, pyydettiin noudattamaan samanlaista menettelytapaa.

Toimiessaan Sofiankadun varrella kaupunginarkiston oli pakko vastaanottaa ja hoitaa sille kuulumattomia kaupunginvaltuuston painettujen esityslistojen ja asiakirjojen varastoja sekä osia rahatoimiston arkistosta 1930- ja 1940-luvuilta. Muuton yhteydessä nämä jätettiin vanhoihin säilytyspaikkoihinsa ja luovutettiin toisaalta painatus- ja hankintatoimiston, toisaalta rahatoimiston hoidettaviksi. Koska painettujen asiakirjojen varasto sisältää runsaasti sellaista aineistoa, joka voidaan haitatta hävittää, ryhtyi kaupunginarkisto painatus- ja hankintatoimiston päällikön pyynnöstä valmistamaan ehdotusta seulontasuunnitelmaksi.

Inventointi-, järjestämis- ja luetteloimistyöt. Toimintavuosi 1953 kului varsin suuressa määrin kaupunginarkiston huoneistonvaihdoksen merkeissä. Samaan aikaan kuin oli valvottava uusien arkistotilojen valmistumista ja suunniteltava niihin siirrettävien asiakirjasarjojen tarkoituksenmukaista sijoittamista, oli toisaalta huolehdittava siitä, että arkisto muuton aikanakin voi huolehtia tutkijain ja muiden tietojen tarvitsijain toivomusten täyttämisestä. Muutto, joka lienee lajiaan suurimpia mitä Helsingissä on suoritettu ja johon liittyi eräitä tasoitussiirtoja Temppeliaukion varastoon, kesti noin kuukauden ajan ja sujui kaiken puolin hyvin. Suorituksen arvoa osoittaa omalta osaltaan se, että muutto tuli lähes 30 % halvemmaksi kuin kolmen jokseenkin yhtäpitävän ennakkoarvioinnin nojalla oli laskettu. Muuton jälkeen toimitettiin siirrettyjen asiakirjojen yleinen inventointi ja järjestäminen, minkä lisäksi kaupunginkanslian ja työvelvollisuusviranomaisten laajat kortistot sijoitettiin uusiin tarkoituksenmukaisiin laatikkoihin.

Kaikki vuoden kuluessa vastaanotetut leveranssit tarkastettiin ja sijoitettiin paikoilleen luovutusluetteloiden mukaan.

Seuraavat asiakirjat järjestettiin ja luetteloitiin: I ja II kaupunginvoudin konttorien arkistot; sähkölaitoksen virrankulutuskortisto; kiinteistötoimiston maatalousosaston arkisto; lastensuojeluviraston suojelukasvatustoimiston asiakirjavihot; sekä maistraatin vanha »Avgjorda akter»-niminen sarja. Maistraatin 1740-luvun pöytäkirjojen varustamista hakemistoilla jatkettiin, samoin maistraatin saapuneiden kirjeiden, teollisuus- ja käsityöläistilastojen sekä eräiden laatunsa vuoksi tärkeiden henkikirjoitusilmoitusten järjestämistä ja kansioittamista. V:n 1818—50 konkurssiasioiden kortittaminen pantiin alulle, samoin laajan E. Ehrströmin yksityisarkiston järjestäminen.

Käsikirjasto. Kirjaston järjestämistä ja luettelointia samoin kuin Helsinki-bibliografian laatimista jatkettiin muiden töiden sen salliessa. Muuton jälkeen kirjasto ryhmiteltiin uudelleen ja osa kirjavaroista sijoitettiin pohjakerroksen arkistovarastoon. Painotuotteita lahjoittivat vuoden varrella: Riksarkivet, Tukholma; v:n 1951 historiantutkijainkokouksen sihteeristö; kirjastonhoitaja H. Grönroos; Suomalainen tiedeakatemia; Universitetsbiblioteket, Lund; varatuomari E. Tulenheimo; arkistonhoitaja S. Möller; kaupunginarkistonhoitaja R. Rosén; Stadsarkivet, Tukholma; Helsingin toinen lyseo; Suomen historiallinen seura; Helsingfors folkskollärare- och lärarinneförening; Suomen sukututkimusseura; Oy. Perkko Ab.; ja kunnallisneuvos G. Pätynen. Kaikkiaan kirjasto karttui 198 niteellä, johon määrään ei kuitenkaan sisälly v:n 1953 päättyessä presidentti K. J. Ståhlbergin perikunnalta ostettu, etupäässä historiallinen ja yhteiskuntatieteellinen kirjallisuus.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioitiin 144 (v. 1952 144) ja lähteneitä 87 (80). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 132 (117). Puhelimitse hoidetuista lukuisista tiedusteluista ja selvityksistä ei pidetty luetteloa. Tutkijakäyntejä merkittiin toimistossa 131 (141) ja Temppeliaukion arkistovarastossa 160 (175). Laajemmille piireille ei muuton vuoksi v:n 1953 aikana järjestetty tutustumiskäyntejä, mutta sen sijaan useat arkisto- ja kirjastovirkamiehet sekä muut asianharrastajat kävivät uusiin arkistotiloihin sekä erikoisesti uuteen hyllyjärjestelmään perehtymässä. Asiakirjoja lainattiin eri virastoille 39 (44) yksikköä sekä lisäksi 1 174 kpl eri kortistoihin kuuluvia kortteja. Käsikirjastosta annettiin lainaksi eri virastoille lyhyeksi määräajaksi niiden tarvitsemaa ammattikirjallisuutta.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston kertomusvuoden tulot käsittivät annetuista todistuksista ym. kertyneiden lunastusmaksujen, yhteensä 3 250 mk:n (2 980 mk), lisäksi revisiotoimiston luvalla romuna myydyistä metallihyllyistä saadun 4 800 mk:n suuruisen tuloerän. Arkiston menot, tilitysvuokrat mukaanluettuina, olivat 7 861 372 mk (4 814 091 mk), aiheutuen huomattava lisäys etupäässä vuokramenojen noususta. Lisäksi arkiston tarpeisiin kertomusvuoden kuluessa myönnettiin yleisistä kalustonhankintamäärärahoista 2 326 828 mk kokonaan uuden hyllystön ja eräiden pienempien kalustoesineiden ostoon sekä kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 205 757 mk muuttokustannuksiin, 80 400 mk kuljetuslaatikoiden hankkimiseen ja 40 000 mk uuden arkistovaraston lattiain kyllästystyöhön.

10. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat seuraavat jäsenet: isännöitsijä V. A. Ahde, filosofian maisteri A. F. Alenius, tarkastaja K. Altti, verotusvirkailija A. R. Bockström, kirjeenkantaja R. R. Bäckström, toimitusjohtaja W. J. Elki, rehtori M. W. Fager, tilintarkastaja H. Gertsch, peltiseppä K. V. Granlund, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toimitusjohtaja T. E. Huttunen, kirjaltaja V. J. P. Kalervo, agronomi E. O. Kangas, kassanhoitaja V. M. Keskimäki, verotusvirkailija A. O. Keskiväli, talousneuvos E. Kilpiä, sähköasentaja E. Kulmala, huoltopäällikkö L. J. Lehikoinen, varatuomari P. T. Lehto, maanviljelijä L. E. Lindberg, hovioikeuden auskultantti A. I. Mäkelä, toimittaja M. L. Nieminen, viilaaja T. Nieminen, varatuomari T. J. Nordberg, verotusvirkailija K. B. Nylander, varatuomari H. R. Olsson, toimitusjohtaja M. Paasiala, kauppatieteitten kandidaatti E. E. Palmu, toimitusjohtaja I. S. Pormala, viilaaja V. A. Puisto, talousneuvos G. Pätynen, lehtori S. T. Rekola, prokuristi A. E. Sallavo, kivenhioja K. A. Silén, vapaaherra R. Standertskjöld-Nordenstam, konttoristi V. V. Sundberg, kauppias K. A. Teräskallio, taksoitussihteeri T. M. Uimonen, rouva A. L. Valkama, johtaja O. A. Vaulo, kamreeri G. N. Weckström, autonasentaja H. A. Westerlund, varatuomari J. R. E. Westin, kauppaneuvos L. Viljanen ja toimitusjohtaja K. M. Virva.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana sähköasentaja Kulmala.

Laajempia ja tärkeämpiä kysymyksiä yleiskokousta varten valmisti lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon kuului 11 jäsentä ja jonka puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg.

Lautakunta toimi yhteentoista jaostoon jakautuneena ja oli sillä 4 yleiskokousta, jaostoilla yhteensä 522 kokousta ja valmisteluvaliokunnalla 12 kokousta. Yleiskokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 40 ja valmisteluvaliokunnan pöytäkirjojen 52.

Yleiskokouksissa päätettiin: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteista; rakennusten arvonpoistoista; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; rajavartioston palveluksessa olevien toimirahojen sekä puolustuslaitoksessa palvelevien leirirahojen ja merivartiostoissa palvelevien purjehdusrahojen ym. palkkausetujen vähennyskelpoisuudesta; soittajille sekä teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; Suomalaisen Oopperan kuoron jäsenille ja avustajana toimiville tilapäisnäyttelijöille myönnettävästä tulonvähennyksestä; tulonvähennyksestä erinäisille työntekijäryhmille työkalujen kulumisesta; huoneistonomistajan nauttimasta asuntoedusta; käyvän vuokran määräämisestä palkannauttijain kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; luontoisetujen arvosta; liitosalueen taksoitusperusteista; puutarhaviljelyksestä saadun tulon verottamisesta; ns. isännänpalkan vahvistamisesta maatalouskiinteistöjä verotettaessa; verovelvolliselle henkilölle veronmaksukyvyn olennaisen vähentymisen johdosta myönnettävästä vähennyksestä 3. 12. 1948 annetun lain mukaan; kuolleen henkilön tulon verottamisesta, jos häneltä on jäänyt leski ja turvatto-

mia lapsia; verovelvolliselle annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; kiinteistöjen harkintataksoituksesta; lautakunnan jakautumisesta jaostoihin; jäsenten valitsemisesta Axel August Ekströmin rahaston toimikuntaan sekä avustusten jakamisesta rahaston varoista; eräiden yhtiöiden Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Suomessa olevan omaisuuden hallinnolle hallintokustannusten nimellä suorittamien määrien vähennyskelpoisuudesta; eräiden arpajaisyhdistysten verottamisesta; jaostoilta siirrettyjen asioiden ratkaisemisesta; neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan.

Lautakunnalle saapui muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta suuri määrä tiedusteluja ja tiedoituksia taksoitukseen kuuluvista asioista, jotka koskivat enimmäkseen yksityisiä verovelvollisia.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1952 tulojen perusteella, valmistui kesäkuun alussa ja taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä sanotun kuukauden 13 p:stä 26 p:ään, mainitut päivät mukaanluettuina. Taksoituksen tuloksesta mainittakoon, että tuloilmoitusten lukumäärä oli 263 325, jotapaitsi 5 187 verovelvollisen osalta, jotka eivät olleet antaneet tuloilmoitusta, saapui tarkkailuilmoituksia sekä että verotettujen lukumäärä oli 232 629. Veroäyrejä kertyi 1 045 672 001, joista kiinteistötulojen osalta 31 357 777 äyriä, elinkeinoja ammattitulojen osalta 265 974 356 äyriä ja palkanluontoisten tulojen osalta 748 339 868 äyriä.

Vielä mainittakoon, että v:n 1953 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittu uusi lautakunta aloitti toimintansa jo kertomusvuoden lokakuussa.

Tutkijalautakunta

Lautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenet kunnallispormestari W. V. Henriksson puheenjohtajana, oikeusneuvosmies C. C. Oker-Blom sekä kunnallisneuvosmiehet J. Lappi-Seppälä ja Y. N. Similä; kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä postimies T. A. Aaltonen, maalari K. V. Andersson, kauppatieteitten kandidaatti K. Bäckström, toimitusjohtaja E. V. Hasa, asemamies E. V. Heinonen, toimitusjohtaja L. J. Kinnunen, toimitusjohtaja T. M. Kontula ja varatuomari T. V. Sivula sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäseninä isännöitsijä V. A. Ahde, filosofian maisteri A. F. Alenius, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl ja talousneuvos G. Pätynen.

Lautakunta käsitteli taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli 3 102, elo- ja syyskuun aikana. Veroäyrimäärä aleni sen johdosta 1 041 414 456:een, joista tuli kiinteistöjen osalle 31 174 846, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 262 569 482 sekä palkanluontoisten tulojen osalle 747 670 128 äyriä. Muistutuksista hyväksyttiin osaksi tai kokonaan 997 sekä hylättiin 2 105. Tutkijalautakunnan päätös pidettiin nähtävänä 8. 10 lukien kahden viikon ajan. Veroäyrin hinnaksi vahvistettiin 12 mk.

Verolautakunta

Lautakuntaan kuuluivat valtiovarainministeriön määrääminä varatuomari J. R. E. Westin puheenjohtajana, sekä jäseninä filosofian maisteri A. F. Alenius, lainopin kandidaatti J. A. Bertell, osastonjohtaja E. A. Biström, varatuomari J. E. Blomkvist, osastonjohtaja H. Bruhn, varatuomari Y. Daher, osastonjohtaja A. Denisoff, varatuomari A. Eerola, osastonjohtaja J. V. Ekroos, ekonomi K. E. B. Erander, osastonjohtaja O. P. Heininen, osastonjohtaja A. Heiskanen, ekonomi P. E. Helle, verotusvirkailija A. E. Jaakkola, hovioikeudenauskultantti A. A. Jalanne, ekonomi L. J. Kallio, verotusvirkailija M. V. Klinthe, hovioikeudenauskultantti L. A. Kotiniemi, hovioikeudenauskultantti M. Lahtinen, osastonjohtaja N. Lehtosalo, osastonjohtaja U. A. Lehmusvuo, jaostopäällikkö W. Leinonen, toimitusjohtaja K. A. Linnos, varatuomari K. A. A. Linturi, tarkastaja U. Merilinna, kansliapäällikkö V. Nikko, varatuomari T. Nordberg, osastonjohtaja V. Pasonen, osastonjohtaja A. A. Pettersson, lehtori S. T. Rekola, toimitsija E. O. Saastamoinen, osastonjohtaja P. V. J. Salo, reviisori V. T. Suosalmi, hovioikeudenauskultantti L. Terho, hovioikeudenauskultantti T. A. Tuunanen, ilmoituspäällikkö A. L. Valkama, osastonjohtaja R. E. Venho, osastonjohtaja G. E. Willberg ja hovioikeudenauskultantti W. W. Wirtanen.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan isännöitsijä B. T. Björkman, verotusvirkailija A. R. Bockström, putkimestari Y. M. Broman, sihteeri M. O. Ennoila, kamreeri A. G. R. Estlander, varatuomari K. B. v. Fieandt, puuseppä T. Haaja, asematarkastaja I. R. Hast, tilintarkastaja T. E. Huttunen, pankinjohtaja A. Immonen, verotusvirkailija A. O. Keskiväli, pääkonsuli A. A. Kivilahti, johtaja A. R. Kotilainen, ekonomi T. T. Lehtonen, ekonomi H. O. F. Liljeström, taloudenhoitaja E. I. Linnanvirta, kirvesmies K. V. Niinikoski, toimittaja N. K. Nilsson, verotusvirkailija K. B. Nylander, toimistonhoitaja E. M. Peräläinen, talousneuvos G. Pätynen, kamreeri F. M Rautio, toimitsija V. Riihinen, varatuomari R. Å. O. Rosenius, varastonhoitaja A. E. Räisänen, ekonomi J. V. Saraste, raitiovaunukuljettaja Å. Stark, filosofian maisteri C. S. Stenius, asiamies V. M. Tammilehto, filosofian maisteri T. F. Tarponen, ekonomi K. V. Teittinen, taksoitussihteeri T. M. Uimonen ja filosofian maisteri K. V. Vartiovaara.

Lautakunta toimi seitsemänä jaostona, ollen kullakin jaostolla valtiovarainministeriön määräämät puheenjohtaja ja valtionasiamies. Ensimmäisen yleiskokouksensa lautakunta piti 16. 1.

Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:n 1952 tuloista. Tulo- ja omaisuusveroluettelon ja II omaisuudenluovutusveron jälkiverotuksia koskevien veroluettelojen lyhennysotteet olivat asianomaisten nähtävinä 31. 10. — 13. 11., sanotut päivät mukaanluettuina.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

Verolautakunnan määräämä	Mk	Mk
Tulovero	17 988 558 934	
Omaisuusvero	1 977 461 465	
Veronlisäys [1])	48 323 291	
Jälkivero edellisiltä vuosilta	785 500 178	20 799 843 868

Koko maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero oli siis 20 799 843 868 mk.

Palautettava ennakkomäärä	1 361 551 099	
Ennakot, joita ei palauteta	36 461	1 361 587 560
Tuloista pidätetty veron ennakko	4 440 900 269	
Ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko	12 777 977 606	
Suoritettava veromäärä	4 942 400 554	
Veromäärä, jota ei peritä	152 999	22 161 431 428

Verotettujen lukumäärä oli 201 568 ja veroilmoitusten 264 092. Tarkkailuilmoituksia niiden osalta, jotka eivät olleet antaneet veroilmoitusta, oli 5 101. Tulo- ja omaisuusverotuksesta tehtiin 2 645 määräaikaista valitusta.

Verotusvalmisteluvirasto

Kertomusvuonna toimi varatuomari J. R. E. Westin viraston johtajana sekä varatuomari J. E. Blomkvist apulaisjohtajana.

Valtiovarainministeriö määräsi ylimääräisen verotarkastajan E. Säilän 1. 10. lukien viraston tilapäiseksi apulaisjohtajaksi. Kertomusvuonna perustettuun 41. palkkaluokkaan kuuluvaan apulaissihteerin virkaan nimitettiin varatuomari H. J. Pohjalainen 1. 1. 1954 lukien.

Virastoon perustettiin kertomusvuoden aikana seuraavat uudet tilapäiset toimet: 14 liiketarkkaajan tointa, yksi Hollerith-osaston osastonjohtajan sekä yksi apulaistoimistopäällikön toimi.

Vuoden aikana täytettiin viisi apulaissihteerin, yksi asiainvalvojan apulaisen, kaksi apulaistoimistopäällikön, yksi Hollerith-osaston osastonjohtajan, kaksi osastonjohtajan,

[1]) Tulo- ja omaisuusverolain 96 §:n perusteella.

kolme apulaisosastonjohtajan, 11 liiketarkkaajan, kaksi kiinteistötarkkaajan, 15 tarkkaajan, yksi osastonhoitajan sekä 23 kanslia-apulaisen virkaa.

Kertomusvuoden aikana erosi viraston palveluksesta kaksi apulaissihteeriä, yksi asiainvalvojan apulainen, yksi osastonjohtaja, yksi liiketarkkaaja, kaksi kiinteistötarkkaajaa, 11 tarkkaajaa, yksi osastonhoitaja, kaksi toimistoapulaista, 19 kanslia-apulaista sekä yksi vahtimestari.

Virkavapautta nautti kertomusvuoden aikana 175 viranhaltijaa, heistä 161 sairauden perusteella, vaihdellen loma-aika 4 p:stä 305 p:ään.

Kaupungin varoista suoritettiin vuoden aikana palkkaa vakinaisille virkailijoille 24 972 510 mk, tilapäisille virkailijoille 76 505 324 mk ja ylityökorvauksina 6 072 812 mk, kun taas valtion varoista suoritettiin pysyväisille toimenhaltijoille 80 888 766 mk varsinaisina palkkoina ja 7 360 491 mk ylityöstä, tilapäisille apulaisille 14 766 383 mk ja lisätyövoiman käyttämisestä yksinomaan valtion verotuksissa 26 788 279 mk. Miesten tuntipalkka oli 170—210 mk ja naisten 128: 57—154: 56 mk.

Virasto sai maaliskuussa käyttöönsä 695 m²:n suuruisen lisähuoneiston Ruotsalaisen Kauppakorkeakoulun uudesta talosta Runeberginkatu 10. Tähän huoneistoon siirrettiin ne osastot, jotka toimittavat liikeyhtymien ja muiden kirjanpitovelvollisten liikkeenharjoittajien verotukset. Tässä yhteydessä siirrettiin myös tarkastusosasto päävirastosta viraston huoneistoon Eduskuntakatu 4:ssä.

Huoneistoista maksettiin vuokraa kaupungin varoista 11 934 012 mk ja valtion varoista 10 691 524 mk. Kertomusvuoden päättyessä oli viraston käytössä kaupungin varoilla ostettua kalustoa 5 720 588 mk:n arvosta ja kirjoitus- ja laskukoneita 2 068 298 mk:n arvosta sekä valtion varoilla hankittua kalustoa 1 821 589 mk:n arvosta ja kirjoitus- ja laskukoneita 4 877 652 mk:n arvosta.

Kunnallistaksoituksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 4 066 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kun taasen valtionverotuksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 5 311 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille ja 358 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi lähetettiin eri virastoille 2 990 kunnallistaksoitusta tahi valtion verotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui sellaisia kirjelmiä, joissa ei pyydetty lausuntoa, 233 kunnallistaksoitusta koskevaa ja 978 valtionverotuksia koskevaa. Lisäksi eri osastoilta lähetettiin ja niille saapui suuri määrä erilaisia virkakirjeitä.

Kaupunginhallituksen yleisjaoston käsiteltävänä oli 956 kunnallisveroa koskevaa veronpalautusasiaa, joista sellaisia, joissa vero oli poistettu, oli 290 kpl; veroa oli oikaistu tai alennettu, 395 kpl; vero oli pysytetty muuttamatta, 183 kpl sekä veron maksuaika oli pidennetty, 88 kpl.

Kansaneläkemaksua koskevia lyhennysasioita oli kaupunginhallituksen yleisjaoston käsiteltävänä 356 kpl, joista sellaisia, joissa maksu oli poistettu, oli 214 kpl; maksua oli oikaistu, 116 kpl sekä maksu oli pysytetty muuttamatta, 26 kpl.

Asiamiesosaston toiminnasta mainittakoon, että osastolla suoritetun valmistavan tutkimuksen jälkeen ilmoitettiin rikospoliisille syytteeseen asettamista varten 215 henkilöä. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta vireillepannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana raastuvan- ja hovioikeudessa 46 henkilöä veronkavalluksesta, 12 rikoslain 36. luvun 5., 10. tai 11. §:ssä tarkoitetusta rikoksesta, 102 ennakkoperintää koskevien säännösten rikkomisesta ja 10 muista rikkomuksista. Tuomittu rangaistus oli 4 tapauksessa kuritushuonetta, 11 tapauksessa vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 1 v. 3 kk kuritushuonetta, sakkorangaistusten vaihdellessa 10:stä 125:teen päiväsakkoon. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä oli 2 013 100 mk.

Syytejuttujen yhteydessä tuomittiin vahingonkorvauksia kaupungille 209 046 mk ja valtiolle 12 634 295 mk. Rikosasioiden selvittämistä varten osasto pyysi 37 lausuntoa rikostutkimuskeskukselta. Monissa sellaisissa tapauksissa, joissa osaston suorittamat tutkimukset eivät johtaneet syytteeseen, hankittiin verotuksessa varteenotettavia tietoja verovelvollisten ilmoittamatta jättämistä tuloista ja varoista. Sitäpaitsi huolehdittiin arvopaperikaupoista suorittamatta jätettyjen leimaverojen perimisestä. Kertomusvuotena esitettiin noin 8 500 leimaverolaskelmaa ollen näin suoritettu leimavero 121 232 937 mk. Kaupungin ja valtion verosaamisten valvontaa varten konkurssi-, vuosihaaste-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasioissa toimitettiin tarpeelliset tiedot kaupunginhallituksen

asiamiesosastolle 200 tapauksessa sekä valtiovarainministeriölle ja lääninhallitukselle 199 tapauksessa.

Kertomusvuonna toimi virastossa erityinen tarkastusosasto, jonka henkilökunta käsitti 6 virkailijaa. Osasto suoritti tarkastuksen noin 250 toiminimen ja ammatinharjoittajan kohdalta ja teki tämän lisäksi erinäisiin ammatinharjoittajaryhmiin kohdistuvia ym. verotuksen tehostamista tarkoittavia tutkimuksia. Varsinaisissa tarkastuksissa selvitettiin salattuja tuloja n. 150 milj. mk.

Viraston menoista kaupungin osuus päätyi 129 817 979 mk:aan ja valtion osuus 155 615 593 mk:aan. Varsinaisia tuloja virastolla ei ollut muita kuin evankelisluterilaisten seurakuntien taksoitusluettelon kaksoiskappaleesta suorittama 1 080 000 mk:n korvaus, josta puolet tilitettiin suoraan rahatoimistolle ja toinen puoli lääninkonttorille valtion osuutena, sekä toimituskirjojen lunastuksia kaupungille 163 740 mk ja valtiolle 120 685 mk, mitkä määrät niin ikään tilitettiin rahatoimistolle ja lääninkonttorille.

Verotusvalmisteluviraston tarkkailijain kertomus.

Verotusvalmisteluviraston v:n 1953 menoarvio vahvistettiin valtion puolelta 2. 5. ja vahvisti kaupunginvaltuusto sen myös omalta osaltaan talousarvionsa yhteydessä 17. 12. 1952. Vahvistetussa menoarviossa oli viraston menot arvioitu kaikkiaan 282 749 393 mk:ksi, josta valtion osuus oli 140 877 303 mk ja kunnan osuus 141 872 090 mk. Eroavaisuus valtion ja kunnan osuuksien välillä johtuu siitä, että valtio ja kaupunki suorittavat eräät maksut verotusvalmisteluviraston tilejä rasittamatta, minkä lisäksi kunnan vuokraosuus oli 1.2 milj. mk valtion osuutta suurempi. Kun osa veroviraston tehtävistä kohdistui sellaiseen valtion verotukseen, joiden tehtävien suorittamisesta sopimusta valtion ja kunnan välillä ei ollut tehty, myönsi valtio menoarviossa näitä töitä varten 29 357 360 mk. Tällä rahamäärällä palkattiin mm. tarvittua lisätyövoimaa.

Viraston menoarviossa olevia menomomentteja ei kertomusvuonna tarvinnut ylittää. Säästöä jäi kaupungin osalta 12 123 781 ja valtion osalta 12 049 989 sekä lisäksi valtion erilliseltä momentilta 2 569 081 mk.

Kuukausitilitysten tarkastus toimitettiin heti niiden valmistuttua, jolloin sekä lääninhallitukselle että kaupunginhallitukselle lähetettyihin tili-ilmoituksiin merkittiin asianmukainen tarkastuslausunto.

Talousarvion mukaan oli kunnan osuus yhteisiin menoihin 141 872 090 mk ja valtion osuus 140 877 303 mk, tilinpäätöksen mukaan taas oli kunnan osuus yhteisiin menoihin 129 817 979 mk ja valtion osuus 128 827 314 mk.

Viraston palveluksessa oli kertomusvuonna 62 kaupungin palkkaamaa vakinaista sekä 105 kaupungin ja 297 valtion palkkaamaa tilapäistä viranhaltijaa. Niistä viranhaltijoista, jotka saivat palkkansa osaksi valtion ja osaksi kaupungin varoista, oli vakinaisina 36 sekä tilapäisissä töissä 231.

---

11. Leski- ja orpoeläkekassa

Kassan 16. toimintavuotena kuuluivat sen hallitukseen kaupunginjohtaja E. H. Rydman hallituksen puheenjohtajana sekä jäseninä ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl ja toimistonhoitaja S. Hiisivaara-Mörk kaupunginvaltuuston valitsemina sekä apulaisvarastonhoitaja E. W. Angelvirta, sairaalatarkastaja S. M. Saarenheimo ja johtaja E. S. Seppälä kassan jäsenistön valitsemina. Ensiksi mainituista toimistonhoitaja Hiisivaara-Mörk ja jälkimmäisistä johtaja Seppälä olivat vuoden lopussa eroamisvuorossa. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 13. 1. toimistonhoitaja Hiisivaara-Mörkin uudestaan ja kassan jäsenistön kokous 21. 4. johtaja Seppälän uudestaan kertomusvuoden alusta lukien. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi johtaja Seppälä ja sihteerinä apulaiskaupunginsihteeri L. O. Johanson. Sääntöjen määräämässä kassan jäsenten vuosikokouksessa, joka pidettiin 21. 4., valittiin kertomusvuoden tilejä tarkastamaan kamreeri V. Kerkkänen ja tarkastaja V. J. Laitinen sekä varalle kamreeri R. R. Brandt ja opettaja S. T. Rekola.

Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemien päätösten mukaan suoritti kaupunki edelleenkin kassan myöntämille peruseläkkeille lisäeläkkeitä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin ylimääräisten eläkkeiden nauttijoille. Kaupunginvaltuusto päätti 27. 1. 1954 korottaa vakinaiset ja ylimääräiset eläkkeet 8 % 1. 11. 1953 lukien. Kaupunginhallitus päätti vielä 4. 2. 1954, että edellä mainittua korotusta oli sovellettava myös leski- ja orpoeläkekassan maksamiin eläkkeisiin. Kaupungin suorittamat lisäykset, edellä mainittu 8 %:n korotus myös huomioon ottaen, nousevat kertomusvuoden osalta yhteensä 42 565 025 mk:aan.

Sosiaaliministeriö vahvisti 25. 11. kassan vuosikokouksen 25. 4. 1952 tekemän ja kaupunginvaltuuston 28. 10. 1953 hyväksymän päätöksen kassan sääntöjen 14 §:n 1 ja 2 momenttien muuttamisesta näin kuuluviksi:

Jos eläkekassan jäsen eroaa kaupungin palveluksesta ilman eläkettä, myöntäköön eläkekassan hallitus hakemuksesta hänelle oikeuden edelleenkin jäädä eläkekassan jäseneksi ja on hän silloin velvollinen siitä lähtien eläkekassaan maksamaan säädetyn eläkemaksun ensimmäisessä eläkeluokassa kuudenkertaisena ja muissa kolminkertaisena, kunnes hän on 67 vuoden ikäinen ja on suorittanut eläkemaksuja sen määrän, joka vastaa vähintään 15 vuoden maksuja siinä luokassa, mihin hän kuuluu. Hakemus oikeudesta jäädä eläkekassan jäseneksi on tehtävä viimeistään eroa seuraavien kolmen kalenterikuukauden kuluessa. Näin suoritetuista maksuista on kaupunginkassaa hyvitettävä 2/3:lla, ensimmäisessä eläkeluokassa 5/6:lla.

Jos jäsen jättää suorittamatta enemmän kuin 6 kuukauden maksunsa kassaan ilman, että hallitus on myöntänyt hänelle 15 §:ssä mainittua maksun lykkäystä, voi eläkekassan hallitus erottaa hänet kassan jäsenyydestä, jolloin hän myös menettää eläkekassaan maksamansa maksut.

Kassan 16. toimintavuotena liittyi kassaan 454 uutta jäsentä ja siitä erosi 37. Kassan jäsenistä kuoli vuoden kuluessa 64. Kertomusvuonna vapautettiin 194 jäsentä jäsenmaksujen suorittamisesta sääntöjen 12 §:n 1 mom:n perusteella.

Muutokset kassan jäsenistössä toimintavuoden kuluessa selviävät seuraavasta:

V. 1953 myönnetyt eläkkeet

Eläkeluokka	Kuolleita	Leskiä	Lapsia
I	24	23	6
II	14	13	13
III	7	6	5
IV	15	14	7
V	4	3	4
Yhteensä	64	59	35

Kertomusvuoden lopussa voimassaolevien eläkkeiden määrä kuukautta kohti jakaantui seuraavasti:

Eläkeluokka	Eläkettä nauttivia leskiä	Leski-eläkkeitä, mk	Eläkettä nauttivia orpoja	Orpo-eläkkeitä, mk	Eläkkeitä yhteensä, mk
I	291	87 300	83	9 980	97 280
II	96	38 400	46	5 867	44 267
III	82	41 000	32	5 952	46 952
IV	59	41 300	18	4 247	45 547
V	31	27 900	18	4 320	32 220
Yhteensä	559	235 900	197	30 366	266 266

Eläkettä nauttivia leskiä kuoli kertomusvuonna 19 ja meni uuteen avioliittoon 3. Lapsieläkkeitä päättyi yhteensä 22.

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot	Mk
Eläkemaksuja	4 430 987
Kaupungin osuus eläkkeisiin	2 251 378
Korot	3 145 978
Agio	17 473
Makasiini Oy:n rahasto	284 050
Yhteensä	10 129 866

Menot	
Kustannukset	459 199
Suoritetut eläkkeet	3 087 032
Poistot	8 382
Siirretty vakuutusmaksurahastoon	4 443 874
Siirretty varmuusrahastoon	222 194
Siirretty käyttörahastoon	1 909 185
Yhteensä	10 129 866

12. Ulosottolaitos

Ulosottolaitoksen tarkkailuosasto valvoi v:n 1953 aikana melkein yksinomaan II kaupunginvoudinkonttorin toimintaa. Kuitenkin sekä Malmin ja Huopalahden kaupunginvoudinkonttoreissa että rikosasiain toimeenpanijain konttorissa toimitetuissa tarkastuksissa entistä enemmän kiinnitettiin huomiota myöskin perimistoiminnan lainmukaisuuteen ja joutuisuuteen samoinkuin konttorien organisatioonkin.

II kaupunginvoudinkonttorin perimistoiminta tapahtui kertomusvuonna seuraavasti:

	Verolippuja vuoden aikana			Lisäystä tai vähennystä	Perittyjä %:na saapuneista
	saapuneita	perittiin	palautettiin		
Kunnallisvero	45 379	28 175	35 407	— 18 203	62.0
Tulo- ja omaisuusvero	41 555	50 316	31 660	— 40 421	121.0
S:n ennakkomaksut	14 155	16 285	9 003	— 14 133	115.0
Kirkollisverot	68 717	67 119	29 103	— 27 505	97.6
Yhteensä	169 806	161 895	105 173	—100 262	95.3

Näiden verolippujen edustama veromäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero, mk	Tulo- ja omaisuusvero, mk	Kirkollisvero, mk	Yhteensä, mk
V. 1953 perittäviksi saapuneiden	1 164 298 274	[1]) 1 776 202 298	216 819 297	3 157 319 869
V. 1953 perittyjen	385 506 588	[2]) 1 169 094 328	160 455 173	1 715 056 089
» » palautettujen	535 074 599	[3]) 631 970 336	54 641 125	1 221 686 060
Lisäystä tai vähennystä	+ 243 717 087	— 24 862 366	+1 722 999	+ 220 577 720

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 62 279 230 mk sekä tulo- ja omaisuusveron lisäystä 163 189 526 mk, johon jälkimmäiseen määrään sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 47 196 095 mk.

Seuraavat rahatoimiston veronpalautuksista v. 1953 ulosmitatut, mutta v. 1954 kaupunginvoudinkonttorin kassaan tuloutetut verot sisältyvät v:n 1953 tilastoon:

Verolaji	Kpl	Vero, mk	Lisäys, mk
Kunnallisveroa	3 872	14 528 229	2 905 645
Tulo- ja omaisuusveroa	8 247	18 902 397	4 907 199
Saman ennakkoveroa	555	1 369 366	1 722
Kirkollisveroa	16 142	41 828 126	—

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 105 173 kpl merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

[1]) Siitä 654 251 553 mk ennakkomaksuja. — [2]) S:n 354 701 885 mk. — [3]) S:n 135 171 778 mk.

Kunnallisvero vuodesta:	Verovelvolliset olivat: varattomia	löytymättömiä	Muut esteet	Virka-apu tapaukset	Yhteensä
1949 ja aikaisemmin	6 069	2 993	779	1 680	11 521
1950	1 499	2 092	626	1 929	6 146
1951	758	1 076	650	1 821	4 305
Ennakkomaksut	5 135	694	6 347	1 259	13 435
Yhteensä	13 461	6 855	8 402	6 689	35 407
Tulo- ja omaisuusvero vuodesta:					
1949 ja aikaisemmin	12 510	6 261	907	3 494	23 172
1950	1 366	2 018	355	2 183	5 922
1951	451	566	251	1 298	2 566
Ennakkomaksut	3 863	771	3 106	1 263	9 003
Yhteensä	18 190	9 616	4 619	8 238	40 663
Kirkollisvero vuodesta:					
1949 ja aikaisemmin	6 544	4 274	625	2 617	14 060
1950	1 305	3 187	632	3 728	8 852
1951	399	1 348	213	4 231	6 191
Yhteensä	8 248	8 809	1 470	10 576	29 103

Edelläolevasta taulukosta ilmenee, että toimeksiantajille palautettiin v. 1953 estemerkinnöin yhteensä 105 173 Helsingin kaupungissa maksuunpantua verolippua edustaen rahassa 1 221 686 060 mk eli 19 319 verolippua (22 %) enemmän ja rahassa 476 196 377 mk (63 %) enemmän kuin vuonna 1952. Nämä palautukset jakautuivat verolajiin nähden seuraavasti (v:n 1952 vastaavat suhdeluvut sulkumerkeissä): kunnallisvero 34 % (28), tulo- ja omaisuusvero 37 % (43) ja kirkollisvero 27 % (27). Estelajin mukainen ryhmittely oli: varattomuus 38 % (37), tuntemattomuus 24 % (31), sekalaiset esteet 13 % (15) ja virka-avun pyynnöin palautettuja verolippuja 24 % (21).

Yllä mainittujen verojäämien lisäksi perittiin toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

	Perityt veroliput	Peritty määrä, mk
Liikevaihtovero	634	113 907 632
Omaisuudenluovutusvero	1 267	12 690 915
Ylimääräinen tulovero	15	208 978
Kansaneläkemaksut	329	392 838
Sotavakuutus	38	51 925
Hissintarkastusmaksut	16	109 600
Puhtaanapitomaksut	17	107 590
Mätkäysvero	113	21 304 948
Perintö- ja lahjavero	149	8 247 782
Kauppayhdistyksen veloittamat maksut	522	410 336
Koiravero	441	1 380 775
Sairaalamaksut	219	1 005 455
Sairaankuljetusmaksut	281	105 470
Sotalaina	16	51 671
Apteekkimaksut	2	1 611 634
Ruotsalaisen Olaus Petri seurakunnan veloittamat verot	58	145 112
Kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat verot	729	1 415 031
Radiomaksuja (maaseutuosaston perimät)	1 884	1 105 454
Työnantajan pidättämättä jättämät ennakot	298	43 324 706

Lisäksi perittiin katonkorjausmaksu 2 387 mk, metsänhoitomaksu 3 848 mk, sähkötarkastusmaksu 3 250 mk, Juutalaisen seurakunnan vero 2 220 mk sekä Saksalaisen seurakunnan vero 1 820 mk. Perittyjä verolippuja oli kaikkiaan 7 033 kpl, vastaten 207 591 377 mk.

Seuraavat rahatoimiston veronpalautuksista v. 1953 ulosmitatut, mutta v. 1954 kaupunginvoudinkonttorin kassaan tuloutetut verot sisältyvät v:n 1953 tilastoon:

	Kpl	Vero, mk	Lisäys, mk
II omaisuudenluovutusveroa	14	61 899	12 763
perintöveroa	2	18 575	2 674
mätkäysveroa	3	14 762	8 611
sotalaina	3	1 600	1 276

Toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta pakkoperittiin sekalaisia Helsingissä maksuunpantuja veroja ja maksuja yhteensä 7 033 lippua edustaen rahassa 207 591 377 markkaa, josta määrästä liikevaihtovero tuotti 54.8 % (32), mätkäysvero 10.2 % (9), pidättämättä jätetyt veroennakot 20.8 % (26) sekä perintö- ja lahjavero 3.9 % (8). V. 1953 perittiin sekalaisia veroja ja maksuja 3 944 lippua (35 %) vähemmän ja rahassa 22 396 368 markkaa (9.7 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsingissä maksuunpantuja kunnallis-, tulo- ja omaisuus- sekä kirkollisveroja perittiin yhteensä 161 895 verolippua, edustaen rahassa verolisäyksineen 1 940 524 845 markkaa eli verolippuja 36 586 (29 %) enemmän ja rahassa 565 058 077 markkaa (36 %) enemmän kuin vuonna 1952.

Kunnallisverojen perintätulos osoittautui lukumäärään nähden jonkun verran heikommaksi mutta rahallisesti tuntuvasti paremmaksi kuin edellisenä vuonna sikäli, että perittyjen verolippujen määrä väheni 4 512 (13 %) mutta peritty veromäärä kasvoi 112 246 034 mk (41 %). Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 10 058 (39 %) verolippua ja rahana 261 814 045 mk (95 %) enemmän. Tämän verolajin koko verolippumäärä väheni 18 203 mutta perimättä oleva veromäärä kasvoi 243 717 087 mk.

Tulo- ja omaisuusverojäämiin nähden vuoden 1953 pakkoperintä tehostui huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Perittiin näet 19 938 verolippua eli 42 % enemmän ja raha-arvoltaan 180 368 404 mk eli 18 % enemmän kuin vuonna 1952. Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 3 451 verolippua (9 %) enemmän ja rahassa 194 121 590 mk, eli 44 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Tämän veroryhmän verolippumäärä väheni 54 554 ja vastaava veromäärä 24 862 366 mk.

Kirkollisveroja perittiin kertomusvuonna 21 160 eli 46 % enemmän, rahassa edustaen 65 213 828 mk eli 68 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin tai virka-avunpyynnöin palautettiin toimeksiantajille 13 205 eli 83 % enemmän ja rahassa 20 260 742 mk enemmän kuin vuonna 1952. Saman veroryhmän perimättömien verolippujen lukumäärä väheni kertomusvuonna 27 505, mutta kasvoi rahassa 1 722 999 markkaa.

Maaseudulta virka-avunpyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 14 599 kpl ja rahassa 134 921 309 markkaa eli 0.3 % enemmän verolippuja ja rahassa 96 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin palautettiin 26 516 verolippua. Perittäviksi saapuneiden verolippujen lukumäärä oli 44 966 ja rahassa 293 331 219 markkaa eli lukumäärältään 1 % vähemmän, mutta rahassa 14 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimäin vero- ja maksujäämien kokonaismäärä oli kertomusvuonna 183 527 kpl, edustaen rahassa 2 283 037 531 markkaa. Näin ollen perittiin vuoden kuluessa 32 686 verolippua (21 %) enemmän ja rahassa 447 321 652 mk (24 %) enemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsinki-Huopalahden ja Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttoreiden toimitettavaksi jätettiin kertomusvuonna:

	Helsinki—Huopalahden kpl	Helsinki—Malmin kpl
Tuomioita ja päätöksiä siviiliasioissa	882	807
» » » rikosasioissa	32	110
Sakkoluettelon otteita	1 500	4 910
Haaste- ja tiedoksiantopyyntöjä	1 618	3 935
Perittäviä verolippuja	12 185	30 398

Veroja, sakkoja ja korvauksia perittiin Helsinki—Huopalahden kaupunginvoudinkonttorin toimesta yhteensä 78 331 926 mk sekä Helsinki—Malmin kaupunginvoudin konttorin toimesta 132 581 458 mk.

13. Rakennustarkastustoimisto

Piirustuksia tarkastettiin kertomusvuonna 997 uudisrakennusta varten, joista 228 oli lisärakennuksia tai korotuksia, sekä 392 muutostyötä varten. Uudisrakennussuunnitelmissa oli 3 789 asuinhuoneistoa ja näissä 11 856 asuinhuonetta ja keskimäärin 2.9 huonetta huoneistoa kohti. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli suunnitelmissa 263 504 m². Suunniteltujen rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 2 117 105 m³.

V. 1953 valmistuneita uudisrakennuksia oli 369, näistä 101 lisärakennuksia tai korotuksia sekä muutostöitä 200. Valmistuneissa rakennuksissa oli 3 007 asuinhuoneistoa ja näissä 9 474 asuinhuonetta. Valmistuneissa asuinhuoneistoissa oli keskimäärin 3.1 huonetta. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli valmistuneissa rakennuksissa yhteensä 185 105 m². Näiden rakennusten yhteinen tilavuus oli 1 666 898 m³.

Rakennustarkastustoimiston valvonnan alaisena oli vuoden aikana 2 186 työmaata: uudisrakennuksia ja lisärakennuksia 1 511 ja muutos- ja korjaustöitä 675. Kortiston mukaan on työmailla suoritettu tarkastuksia n. 7 740.

Tulot ja menot. Piirustusten tarkastamisesta ja rakennustöiden valvonnasta kantoi kaupunki kertomusvuonna rakentajilta maksuja 10 853 620 mk. Tämän lisäksi suorittivat rakentajat vuokria rakennusaikana käyttämästään katumaasta 4 479 759 mk, joten kaupunki sai kertomusvuonna rakennustoiminnan kautta tuloja 15 333 379 mk. Rakennustarkastuksesta aiheutuneet menot olivat 15 831 438 mk.

14. Julkisivupiirustusten tarkastus

Toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna itseoikeutettuina jäseninä rakennustarkastaja P. Hanste, joka samalla toimi puheenjohtajana, asemakaava-arkkitehti V. Tuukkanen ja kaupunginarkkitehti L. Björk sekä kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä professori J. S. Sirén, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja rakennusinsinööri T. Vuorinen. Sihteerinä toimi rakennustarkastustoimiston toimistonhoitaja S. v. Schoultz.

Toimikunta oli koolla 31 kertaa ja pöytäkirjojen pykäläluku oli 1 234. Menot nousivat talousarviovuonna 251 910 mk:aan. Tarkastettujen piirustusten lukumäärä jakautui seuraavasti:

Asuin- ja liikerakennuksia	106
Tehdas-, varasto- ym. rakennuksia	35
Korotus- ja lisärakennuksia	29
Huvila-, talous- ym. rakennuksia liitosalueilla	801
Julkisivumuutoksia	37
Mainoksia	42
Yhteensä	1 050

Kaupunginvaltuusto vahvisti 7. 10. 1953 julkisivupiirustusten tarkastajien uuden johtosäännön, minkä mukaan julkisivujen tarkastajat »julkisivujen katselmusmiehinä» 1. 1. 1954 lähtien liitetään rakennustarkastustoimiston apuelimeksi. Rakennustarkastustoimiston johtosääntöön otettiin tarkemmat määräykset julkisivujen katselmusmiesten tehtävistä.

15. Holhouslautakunta

Holhouslautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana korkeimman oikeuden ent. presidentti O. Möller sekä jäseninä hallitusneuvos R. R. Lehto, hallintoneuvos M. E. Jaakkola ja varatuomari A. A. Kesänen. Lautakunnan sihteerinä toimi lakitieteen lisensiaatti E. W. Elfvengren.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 45 varsinaiseen kokoukseen. Sääntömääräiset kokoukset pidettiin tiistaisin, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokoukset pidettiin kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina. Puheenjohtajan vastaanotto oli perjantaisin, kesäkuukausina torstaisin. Sen lisäksi oli lautakunnassa arkipäiväisin klo 10—12 asiakirjojen vastaanotto.

Lautakunnan kokouksissa laadittujen pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 1 290 ja sen vuoden aikana tarkastamien holhous- ja uskotunmiehentilien luku 1 144. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenalaisten asioiden hoidossa. Lautakunnan holhouskirjaan oli kertomusvuoden alussa merkitty 1 618 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista edellisiä oli 1 397 ja jälkimmäisiä 221; holhoustoimista oli 669 lakimääräistä ja 728 määräykseen perustuvia.

Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 203 uutta holhous- ja uskotunmiehentointa sekä poistettiin päättyneinä 173. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä 1 648 holhous- ja uskotunmiehentointa, edellisistä lakimääräisiä 695 ja määräykseen perustuvia 725 eli yhteensä 1 420, sekä uskotunmiehentoimia 228. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakuntien holhouksessa olleet henkilöt.

Avio- ja asumuserojutuissa antoi holhouslautakunta kertomusvuonna raastuvanoikeudelle 80 lausuntoa.

16. Huoneenvuokralautakunnat

Lautakuntien toiminta

Kertomusvuonna oli kaupunki edelleenkin jaettuna piireihin siten, että Malmin—Tapanilan alue muodosti Malmin piirin, muun osan kaupunkia muodostaessa ns. varsinaisen kaupungin piirin. Varsinaisen kaupungin piirissä oli varsinaisen päätoimisen huoneenvuokralautakunnan lisäksi kolme luottamusmieslautakuntaa, Malmin piirissä sen sijaan toimi vain yksi huoneenvuokralautakunta. Lautakunnat olivat lukuun ottamatta yhtä varsinaista päätoimista lautakuntaa kaikki ns. luottamusmieslautakuntia, joiden puheenjohtajat ja jäsenet hoitivat tehtävänsä sivutoimina. Lautakuntien yhteisenä elimenä, jolle lautakuntien yhteisten asioiden hoito kuului, toimi huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta oli kuten ennenkin toiminnassa pääasiallisesti periaate- ja tulkintakysymysten käsittelyä varten.

Kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Lautakuntien kokouksia oli yhteensä 1 106 (v. 1952 1 128). Tällöin katsottiin varsinaisen päätoimisen eli ns. I huoneenvuokralautakunnan säännölliseen työpäivään sisältyvän kaksi kokousta siten, että aamu- ja iltapäivästä kummastakin muodostui yksi erillinen kokous. Kokoukset jakaantuivat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

I lk.	II lk.	III lk.	IV lk.	Malmin lautakunta	Keskuslautakunta	Neuvottelukunta
517	154	177	134	98	18	8

Keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksia lukuun ottamatta kestivät lautakuntien kokoukset keskimäärin 1 t. 38 min. Lautakunnat käsittelivät kokouksissaan kaikkiaan 13 921 asiaa, joista Malmin piirin lautakunnassa 925. Käsitellyt asiat jakaantuivat laatunsa mukaan seuraavasti:

Asia koski:	Käsiteltyjä asioita v. 1953	v. 1952
Perusvuokran vahvistamista	1 238	1 338
Irtisanomislupia	2 358	2 469
Liikehuoneistojen vuokrasuhteita	331	394
Alivuokralaisten vuokramaksun suuruutta	323	438
Huoneistojen käytön tehostamista	704	710
Asunnonvälitystä	5 400	5 797
Asunnonsaantihakemusten ottamista ns. kiireellisten tapausten listalle	2 112	1 958
Huoneistojen vapaaksi julistamista	556	490
Keskuslautakunnan asioita	300	255
Neuvottelukunnan asioita	29	7
Muita asioita	570	450
Yhteensä	13 921	14 306

Vuokrasopimusten irtisanomista koskevat asiat. Asuinhuoneistoja koskevien vuokrasopimusten irtisanomisperusteet pysytettiin kertomusvuonna samanlaisina kuin edellisenäkin vuonna. Kertomusvuoden aikana käsiteltiin huoneenvuokralautakunnissa 2 359 asuinhuoneistoa koskevan vuokrasopimuksen irtisanomisasiaa (v. 1952 2 469). Näistä 1 468 koski päävuokrasuhteen irtisanomista tai ns. pakkovaihtoa sekä 891 alivuokrasuhteen irtisanomista. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 421, päävuokrasuhteen osittaiseen irtisanomiseen 58, pakkovaihtoon 135 ja alivuokrasuhteen irtisanomiseen 332 tapauksessa. Päävuokrasuhteen irtisanominen johtui 123 tapauksessa työsopimuksen, jonka mukaan työpalkkaan sisältyy vapaa tai vuokra-asunto, lakkaamisesta, 138 tapauksessa huoneiston omistajan tai hänen perheellisen lapsensa asunnon tarpeesta ja 160 tapauksessa muista syistä, esim. talon purkamisesta. Alivuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 211 tapauksessa vuokranantajan tilanahtauden vuoksi, 14 tapauksessa alivuokralaisen pahantapaisen elämän tai vuokranmaksun laiminlyömisen vuoksi sekä 107 tapauksessa muusta syystä. Nämä päätökset eivät kuitenkaan aina osoita lopullista ratkaisua, koska useimmista huoneenvuokralautakuntien tämänlaatuisista päätöksistä valitettiin vuokrantarkastuslautakuntaan.

Asunnonvälitys. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli huoneenvuokralautakuntien kortistoissa 8 858 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, vastaten 27 149 henkilöä. Hakemuksista oli 7 888 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää käsittäen 24 593 henkilöä. Kertomusvuoden viimeisenä päivänä oli hakemuksia 9 336 ja henkilömäärä 28 179. Välttämättömässä asunnontarpeessa olevien asunnonsaantihakemuksia oli taas 8 251 käsittäen 25 310 henkilöä. Vuoden lopulla tapahtunut asunnonsaantihakemusten lisääntyminen johtui ensisijassa siitä, että kaupungin toimesta rakennettavien huoneistojen hakuaika päättyi marraskuussa ja että monet henkilöt, jotka eivät olleet aikaisemmin anoneet asuntoa huoneenvuokralautakunnilta, tekivät sen tällöin tukeakseen uusia huoneistoja tarkoittavaa hakemustaan. Seuraavasta taulukosta ilmenee asunnonsaantihakemusten sekä asunnonhakijoiden lukumäärä eri ajankohtina (käsittää sekä varsinaisen että Malmin piirin huoneenvuokralautakunnat):

Päivämäärä	Kaikki hakemukset		Välttämättömässä asunnontarpeessa olevat	
	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä
1. 1. 1949	7 248	21 384	5 744	17 575
1. 1. 1950	7 804	23 804	6 681	20 898
1. 1. 1951	8 144	25 148	7 102	22 602
1. 1. 1952	8 716	26 640	7 386	23 332
1. 1. 1953	8 858	27 149	7 888	24 593
1. 2. »	9 176	27 784	8 184	25 161
1. 3. »	9 186	28 072	8 210	25 557
1. 4. »	9 226	28 294	8 240	25 738
1. 5. »	9 356	28 577	8 339	25 939
1. 6. »	9 258	28 209	8 233	25 531
1. 7. »	9 443	28 847	8 461	26 248
1. 8. »	9 107	27 879	8 048	25 043
1. 9. »	9 067	29 097	8 048	26 328
1. 10. »	9 082	27 886	8 058	25 125
1. 11. »	9 139	28 122	8 101	25 348
1. 12. »	9 345	28 793	8 312	26 080

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon jätettiin 5 389 asunnonsaantihakemusta. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 8 439 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 25 886 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 7 548 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää, vastaten 23 567 henkilöä. Vuoden päättyessä oli hakemusten kokonaismäärä kortistossa 8 888 käsittäen 26 790 henkilöä. Hakemuksista oli 7 904 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää käsittäen 24 203 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmitettyinä 31. 12. oli asuntoa hakeneista

perheitä, joilla oli vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta, 862, perheitä, joilla oli 1—2 alle 18-vuotiasta lasta, 4 784, lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla oli 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia, 2 516 sekä yksinäisiä henkilöitä 726.

Hakijoista oli asunto-olojen mukaan ryhmitettynä päävuokralaisia 2 198, alivuokralaisia 3 882 sekä matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia 2 808.

Asunnon tarpeen pääasiallisen syyn mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Paikkakunnalle muuttaminen	505
Avioliiton solmiminen	1 644
Perheen lisäys	1 054
Asunnon pienuus	1 956
» kehnous	980
» epämukava sijainti työpaikkaan nähden	139
Häätö edellisestä asunnosta	1 400
Muu syy	1 210
Yhteensä	8 888

Asunnonhakijoista oli varsinaisen kaupungin piirin alueelle muuttanut vv. 1939—44 1 053, vv. 1945—49 1 202, vv. 1950—52 862 ja v. 1953 212, yhteensä 3 329 henkilöä.

Kertomusvuonna tuli välitettäväksi 2 193 asuinhuoneistoa (v. 1952 2 343). Tähän lukuun sisältyvät vuokranantajien vapaaksi tai vapautuviksi ilmoittamat sekä huoneenvuokralautakuntien vapaaksi tai erillisiksi julistamat huoneistot. Näistä 2 177 osoitettiin asunnon tarpeessa oleville ja 16 joutui vapaasti vuokrattaviksi, kun vuokralaisiksi osoitetut eivät hyväksyneet huoneistoja. Huoneluvun mukaan ryhmitetettynä oli välitettyjä huoneistoja seuraavasti: yhden huoneen 652, huoneen ja keittokomeron 267, huoneen ja keittiön 609, kahden huoneen ja keittokomeron 227, kahden huoneen ja keittiön 232, kolmen huoneen ja keittokomeron 21, kolmen huoneen ja keittiön 106, neljän huoneen ja keittiön 39, viiden huoneen ja keittiön 13, kuuden huoneen ja keittiön 9, kahdeksan huoneen ja keittiön 1 sekä yhdeksän huoneen ja keittiön 1.

Osoituksen saaneita oli 2 055 perhettä ja yhteensä 7 058 henkilöä.

Kertomusvuonna antoivat varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat luvan 2 176 huoneiston vaihtoon ja hyväksyivät 284 väliaikaista vuokrasopimusta.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunnan kortistossa oli kertomusvuoden alussa 419 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 1 263 henkilöä. Hakemuksista oli 340 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, vastaten 1 026 henkilöä. Vuoden lopussa oli hakemusten kokonaismäärä 448 käsittäen 1 389 henkilöä. Näistä oli 347 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, käsittäen 1 107 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmitettynä oli 31. 12. asuntoa hakeneista perheitä, joilla oli vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta, 66, perheitä, joilla oli 1—2 alle 18-vuotiasta lasta, 216, lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla oli 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia, 135 sekä yksinäisiä henkilöitä 31.

Hakijoista oli asunto-olojen mukaan ryhmitettynä päävuokralaisia 234, alivuokralaisia 126, matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia 88.

Asunnon tarpeen pääasiallisen syyn mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Paikkakunnalle muuttaminen	14
Avioliiton solmiminen	49
Perheen lisäys	43
Asunnon pienuus	87
» kehnous	54
» epämukava sijainti työpaikkaan nähden	7
Häätö edellisestä asunnosta	77
Muu syy	117
Yhteensä	448

Asunnonhakijoista oli muuttanut Malmin piirin alueelle vv. 1939—44 61, vv. 1945—49 87, vv. 1950—52 67 sekä v. 1953 2, yhteensä 217 henkilöä.

Lautakunta välitti kertomusvuoden aikana 146 huoneistoa 131 perheelle. Asunnon saaneiden lukumäärä oli 461. Välitettyjä huoneistoja huoneluvun mukaan ryhmitettynä oli huoneen tai keittiön 60, huoneen ja keittiön tai kaksioita 77 sekä kahden huoneen ja keittiön 9.

Kertomusvuoden aikana antoi Malmin piirin huoneenvuokralautakunta luvan 50 huoneiston vaihtoon sekä hyväksyi 6 väliaikaista vuokrasopimusta.

Siitä huolimatta, että huoneenvuokralautakuntien on huolehdittava siitä, että asuinhuoneiston saavat ensi sijassa paikkakunnalla jatkuvasti asuneet, omatta syyttään häädetyt tai häädettävät lapsiperheet, tällaisille lapsiperheille voitiin osoittaa asunnot vasta useamman kuukauden kuluttua häädöstä lukien. Paikkakunnalla jatkuvasti asuneiksi perheiksi katsotaan vain perheet, jotka ennen osoituksen saamista ovat Helsingin kaupungissa asuneet yhtäjaksoisesti vähintään 3 vuotta.

Huoneenvuokralautakunnan on osoitettava vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitettuun huoneistoon, jota on käytetty työsopimuksen perusteella työntekijän asuntona, ensi sijassa asukkaaksi työnantajan pyynnöstä muu hänen työntekijänsä. Tämän johdosta osoitettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien toimesta kertomusvuoden aikana 30.9 % välitettävistä asunnoista työsopimuksen perusteella työntekijöille. N. 13.5 % välitetyistä huoneistoista osoitettiin taas vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitetussa huoneistossa pitemmän aikaa alivuokralaisina asuneille, koska olisi ollut kohtuutonta häätää näitä huoneistosta.

Huoneistojen käytön tehostaminen. Tehostamistoiminta supistui kertomusvuonnakin pääasiallisesti siihen, että muuttoilmoitusten perusteella tarkkailtiin huoneistojen asukasmääriä. Mainittakoon, että kertomusvuoden aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 89 685 muuttoilmoitusta. Huoneenvuokralautakunnat antoivat vain 112 huoneiston haltijalle määräyksen luovuttaa osan huoneistosta, yhteensä 115 huonetta, yksinäisille alivuokralaisille. Huoneistojen haltijat saivat itse valita alivuokralaisensa lukuunottamatta yhtä tapausta, jolloin lautakunta osoitti alivuokralaisen.

Toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on muodostaa itsenäisiä asuntoja julistamalla omalla sisäänkäytävällä varustetut huoneistojen osat erillisiksi huoneistoiksi, ei lueta varsinaisiksi tehostamistoimenpiteiksi, vaikkakin ne asiallisesti tarkoittavat huoneistojen käytön tehostamista. Tämä toiminta on muodostunut vuosi vuodelta yhä merkityksettömämmäksi. Niinpä kertomusvuonna julistivat varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat vain 19 huoneiston osaa erilliseksi (v. 1952 21).

Huoneenvuokratoimisto

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto sijaitsi talossa Aleksanterinkatu 28 — Unioninkatu 27. Toimisto oli edelleenkin jaettuna kansliaja asunnonvälitysosastoon. Henkilökuntaan kuului toimistopäällikkö, konttoripäällikkö, osastopäällikkö, yhdeksän sihteeriä, kolme apulaissihteeriä, kortistonhoitaja, keskuskortistonhoitaja, 13 asunnontarkastajaa, 43 toimistoapulaista, ylivahtimestari, kolme vahtimestaria, neljä siivoojaa ja kolme lähettiä, yhteensä 84 viranhaltijaa.

Malmin alatoimisto sijaitsi Malmilla kaupungin omistamassa huoneistossa Helsingintie 5:ssä. Henkilökunnan muodostivat sihteeri, kaksi asunnontarkastajaa ja toimistoapulainen.

Lisäksi mainittakoon varsinaisen kaupungin piirin päätoimisen eli I huoneenvuokralautakunnan puheenjohtaja ja kaksi jäsentä, jotka on katsottava myös tilapäisiksi viranhaltijoiksi.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi sosiaaliministeriön määräämä toiminnanjohtaja. Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi kaupunginvaltuuston valitsemana lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana, joka johti ja valvoi lautakuntien toimintaa, toimi neuvottelukunnan puheenjohtajana ja huolehti siitä, että neuvottelukunnalle esitettävät asiat valmisteltiin ja esiteltiin. Lautakuntien palveluksessa oli myöskin kuusi ylimääräistä apulaissihteeriä, jotka pitivät istunnoissa pöytäkirjaa ja saivat pelkästään kokouspalkkion.

Melko laaja huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti runsaasti kyselyjä yleisön taholta. Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alaisen

huoneenvuokratoimiston neuvontaosastossa olikin viisi virkamiestä, joista kolme otti vastaan yleisöä asunnonsaantiasioissa ja kaksi hoiti varsinaisen lainopillisen neuvonnan, jota annettiin myös puhelimitse. Säännönmukaisissa tapauksissa pantiin myös neuvontaosastossa vireille yleisön riita-asiat lautakunnissa. Vireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokranmaksun vahvistamista ja irtisanomislupaa koskevia anomuksia. Neuvontaa annettiin kertomusvuoden aikana 41 213 henkilölle, minkä lisäksi 16 669 henkilöä puhelimitse kääntyi neuvontaosaston puoleen.

Menot ja tulot

Menot:	Määrärahat talousarvion mukaan, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	5 332 000	4 675 915	+ 656 085
Tilapäiset viranhaltijat	38 671 250	38 404 505	+ 266 745
Vuosilomakustannukset	463 040	424 140	+ 38 900
Muut palkkamenot	1 692 800	1 635 910	+ 56 890
Vuokra	2 593 036	2 575 244	+ 17 792
Siivoaminen	90 000	83 407	+ 6 593
Painatus ja sidonta	500 000	578 874	— 78 874
Tarverahat	774 000	721 580	+ 52 420
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastoimiskustannukset	50 000	—	+ 50 000
Yhteensä	50 166 126	49 099 575	+ 1 066 551

Tulot. Pöytäkirjojen lunastusmaksuista kertyi tuloja 846 933 mk.

17. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: puheenjohtajana notariaattipäällikkö C. A. Öhman, varapuheenjohtajana liittopuheenjohtaja R. J. Heinonen ja muina jäseninä vakuutustarkastaja G. O. Rundman kuolemaansa asti 25. 7., taloustirehtööri M. J. Hopeavuori, palokorpraali B. V. Bergström, palokorpraali P. F. Kaja, rakennusmestari A. A. Linnamaa, professori V. Virtala, sorvaaja L. Santanen, kamreeri A. G. R. Estlander 2. 9. lähtien sekä itseoikeutettuna jäsenenä rakennustarkastaja P. Hanste. Varajäseninä olivat kamreeri A. G. R. Estlander 2. 9. asti, sorvaaja N. J. Keskinen, toimitsija J. E. Lannervo, kiinteistöneuvos J. A. Savola, maanviljelijä L. Lindberg 2. 9. alkaen sekä itseoikeutettuna varajäsenenä apulaisrakennustarkastaja T. M. Tuovinen. Kaupunginhallituksen edustaja lautakunnassa oli notariaattipäällikkö K.-E. Östenson ja sihteerinä varatuomari P.-E. Gustafs.

Lautakunnan kokoukset. Palolautakunta kokoontui 28 kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 563. Saapuneita kirjeitä oli 517 ja lähetettyjä 307.

Päätökset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna teki lopulliset päätöksensä, olivat seuraavat: komitean asettaminen valmistelemaan virkapukukysymystä [1]); eräät palokunnan rahastoista maksettavat laskut ja avustukset [2]); eräiden kaluston hankinnoista tehtävien päätösten pidättäminen palolautakunnalle [3]); palolautakunnan diaarista poistettavat asiat [4]); asukkaiden määrääminen vapautuviin virka-asuntoihin sekä jatketun asumisoikeuden myöntäminen [5]); palolautakunnan kokousajat, pöytäkirjojen tarkistus ja niiden pitäminen yleisön nähtävinä [6]); palokunnan rahaston pääoman kartuttaminen [7]); ohjaamojen, lavojen ja kippilaitteiden tilaaminen K. Nummela Oy:ltä kahteen kuorma-auton alustaan [8]); sairaankuljettajien työajan järjestäminen [9]); kahden sairaankuljetusauton ja yhden farmariauton tilaaminen Oy. Volvo-Auto Ab:ltä [10]); kolmen Dodge-Power-Wagon merkkisen autonalustan tilaaminen Autokeskus Oy:ltä [11]); avustusten jakaminen vapaaehtoisille palokunnille [12]); 2/3 suorittaminen ammattiajokortin kurssi- ja tutkintomaksuista palolaitoksen henkilökunnalle [13]); palokunnan palolautakunnalle antamissa esityksissä, lausunnoissa ja aloitteissa vaadittava asiallisuus [14]); kaupungin nuohouspiirien lukumäärän vähentäminen [15]); letkuhankinnan valmisteleminen [16]); yleisen palotarkastuksen loppuosan suorittaminen kertomusvuonna [17]); Oy. Scan-Auto Ab:n toimittaman kahden Åsbrink-merkkisen konetikapuuauton hyväksyminen [18]); ruiskuveneen tilaaminen Valmet Oy:ltä [19]); 3 000 m:n 3″ paloletkuerän tilaaminen Oy. Masalin & Kumpp. -nimiseltä yhtiöltä [20]); sähkömoottorin tilaaminen ilmapuristinta varten Oy. Strömberg Ab:ltä [21]); kaupungin avustuksen turvin hankitun paloauton ottaminen palo-

---

[1]) Palolk. 14.1. 4 §. — [2]) S:n 14.1. 7 §, 4.2. 41 §, 1.4. 146, 147, 148 ja 149 §, 29.4. 195 §, 3.6. 247 § ja 4.11. 423 §. — [3]) S:n 14.1. 13 §. — [4]) S:n 14.1. 16 §. — [5]) S:n 14.1. 18 §, 4.3. 92 §, 18.12. 518 § ja 4.2. 38 §. — [6]) S:n 4.2. 36 §. — [7]) S:n 4.2. 40 §. — [8]) S:n 4.2. 46 §. — [9]) S:n 4.2. 60 §. — [10]) S:n 18.2. 81 ja 82 § ja 4.3. 118 §. — [11]) S:n 4.3. 117 §. — [12]) S:n 18.3. 126 §. — [13]) S:n 1.4. 152 §. — [14]) S:n 1.4. 168 §. — [15]) S:n 15.4. 189 ja 29.4. 209 §. — [16]) S:n 29.4. 206 §. — [17]) S:n 3.6. 262 §. — [18]) S:n 3.6. 263 §. — [19]) S:n 17.6. 266 §, 4.11. 419 § ja 18.11. 450 §. — [20]) S:n 1.7. 303 §. — [21]) S:n 12.8. 341 §.

kunnan haltuun Käpylän VPK:lta [1]); vt. apulaispalopäällikkö Harnen oikeuttaminen hyväksymään maksettavat laskut ja muut maksumääräykset palopäällikkö Pesosen virkavapauden aikana [2]); 10 kpl Dräger-merkkisen paineilmanaamarin tilaaminen Liitin Oy:ltä [3]); palokunnan virkapuvun hyväksyminen [4]); Käpylän VPK:n käytöstä vapautuneen säiliöauton luovuttaminen Oulunkylän VPK:lle [5]); sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen v:ksi 1954 [6]); uusien virkapukujen ja varusesineiden hankkiminen [7]); syöksyveneiden poistaminen toistaiseksi palveluvahvuudesta [8]); Esa-52 merkkisen moottoriruiskun tilaaminen Oy. Veljekset Kulmala Ab:ltä [9]); G. A. Serlachius Oy:n valmistaman 10-AVB-46 merkkisen korkeapainepumpun hyväksyminen ruiskuveneeseen asennettavaksi [10]); Herttoniemen palovartioaseman käytäntöön ottaminen ja Kulosaaren palovartioaseman lopettaminen 31. 12.[11]); jaoston asettaminen selvittämään kaupungin palo- ja vartioasemaverkoston tutkimisen tarpeellisuutta [12]); laskujen hyväksyminen, arvopostin kuittaaminen, varastohankinnat ja varastoista tehtävät tilaukset v. 1954 [13]); lisäavustusten myöntäminen eräille vapaaehtoisille palokunnille [14]); yleisen palotarkastuksen suorittaminen v. 1954 [15]) ja palokaluston hankinnat [16]).

Esitykset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna lähetti esityksensä kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille, olivat seuraavat: palolaitoksen edustajien nimeäminen IV aloitetoimikuntaan [17]); 8. palkkaluokan lähetin viran lakkauttaminen sekä työsuhteessa olevan lähetin palkkaaminen [18]); 26 VPK-mallisen nahkakypärän luovuttaminen korvauksetta Helsingin VPK:lle sekä kypärien poistaminen kirjoista [19]); ansiomerkkien myöntäminen 30 ja 25 vuoden palveluksesta eräille palolaitoksen viranhaltijoille [20]); kahden uuden palokaivon rakentaminen Kaarelan ja Lassaksen asutusalueelle [21]); professori J. Raholan käyttäminen asiantuntijana ruiskuveneen rakentamisen valvonnassa hyväksyttävää laskua vastaan [22]); ylitysoikeuksien ja lisämäärärahojen myöntäminen eräille palokunnan tileille [23]); keskusradiolaitetta varten tarvittavien puhelinjohtojen vuokran suorittaminen erinäisten hallintomenojen puhelinmaksutililtä [24]); palolautakunnan oikeuttaminen käyttämään tilillä Tarverahat olevasta kokeilumäärärahasta enintään 100 000 mk palo- ja vartioasemaverkoston tutkimiseen [25]); palokersantin virkojen täyttäminen [26]); säiliövaunujen hankkiminen [27]); tilapäisen kalustoinsinöörin palkkaaminen sopimuspalkoin kertomusvuodeksi [28]); palolaitoksen hallinnassa olevista taloista vapautuvien asuinhuoneistojen osoittaminen palolaitoksen toimesta sammutushenkilökunnan virka-asunnoiksi [29]); ruiskuveneen tilaaminen Valmet Oy:ltä [30]); palolaitoksen korjaamon korjaushallin varustaminen koneellisella imulaitteella, puutyöhuoneen varustaminen lämminilmakojeella ja ruiskumaalaamon ilmanvaihtolaitteiden uusiminen [31]); hankintamäärärahojen järjestely [32]); v:n 1954 uudisrakennus- ja korjaustyöt [33]); Töölön paloaseman rakentaminen [34]); nuohoustoimen johtosäännön vahvistaminen [35]); palotoimen vuosikertomus [36]); A. Ahlström Oy:n nokkapumppulaskun maksaminen [37]); kalustoluettelosta poistetun kaluston myyminen [38]); talousarvioehdotus v:ksi 1954 [39]); 3-jäsenisen jaoston asettaminen valmistelemaan lausuntoa palolaitoksen organisoimiskomitean mietinnöstä [40]); käytöstä poistetun Fiat-merkkisen ruiskuauton myyminen Puistolan VPK:lle [41]); erikoisavustuksen myöntäminen palomies A. Halttusen huollettaville omaisille [42]); 1 000 litran vesisäiliön luovuttaminen korvauksetta Malmin VPK:lle [43]); palo- ja pioneerikaluston hankkiminen tilattuun ruiskuveneeseen kertomusvuoden kalustonhankintamäärärahan säästöllä [44]); Ruoholahden varastoalueen tontilla n:o 6 b olevien palokunnan varastosuojien purkaminen [45]); Herttoniemen palovartioasemalla olevan asuinhuoneiston määrääminen ko. aseman päällikön virka-asunnoksi sekä lämmitettävän ullakkohuoneen ra-

---

[1]) Palolk. 12.8. 342 §. — [2]) S:n 26.8. 347 §. — [3]) S:n 26.8. 353 §. — [4]) S:n 23.9. 378 §ja 21.10. 417 §. — [5]) 21.10. 405 §. — [6]) S:n 4.11. 423 §. — [7]) S:n 4.11. 427 § ja 18.12. 515 §. — [8]) S:n 4.11. 440 §. — [9]) S:n 4.11. 442 §. — [10]) S:n 18.11. 450 §. — [11]) S:n 2.12. 497 § ja 16.12. 509 §. — [12]) S:n 18.12. 531 §. — [13]) S:n 30.12. 552 §. — [14]) S:n 30.12. 554 §. — [15]) S:n 30.12. 555 §. — [16]) S:n 18.11. 469 §, 25.11. 471 ja 473 §, 2.12. 476 §, 8.12. 503 §, 16.12. 508 §, 18.12. 512 ja 533 § ja 30.12. 543 §. — [17]) S:n 14.1. 5 §. — [18]) S:n 14.1. 9 §. — [19]) S:n 14.1. 10 §. — [20]) S:n 14.1. 12 §. — [21]) S:n 14.1. 19 §. — [22]) S:n 14.1. 27 §. — [23]) S:n 4.2. 42 §, 1.4. 150 §, 29.4. 207 §, 18.12. 532 § ja 30.12. 558 §. — [24]) S:n 4.2 43 §. — [25]) S:n 4.2. 45 §. — [26]) S:n 4.2. 64 §. — [27]) S:n 18.2. 79 §. — [28]) S:n 4.3. 108 §. — [29]) S:n 18.3. 123 §. — [30]) S:n 1.4. 145 §. — [31]) S:n 29.4. 207 §. — [32]) S:n 29.4. 208 § ja 20.5. 223 §. — [33]) S:n 29.4. 210 §. — [34]) S:n 20.5. 222 §. — [35]) S:n 20.5. 241 §. — [36]) S:n 3.6. 245 §. — [37]) S:n 1.7. 291 §. — [38]) S:n 1.7. 292 §. — [39]) S:n 12.8. 311 §. — [40]) S:n 12.8. 335 §. — [41]) S:n 26.8. 349 §. — [42]) S:n 23.9. 375 §. — [43]) S:n 4.11. 424 §. — [44]) S:n 4.11. 426 §. — [45]) S:n 2.12. 481 §.

kentaminen vartioaseman ullakolle [1]); nokkapumppuhankinta [2]); palopäällikkö Pesosen toiminnan ja terveydentilan tutkiminen [3]); tarpeettoman kaluston myyminen [4]); Kulosaaren vartioasemalla olevan autosuojan vuokraaminen edelleen palokunnalle [5]); kalustonhankintamäärärahan säästön siirtäminen v:een 1954 [6]); erikoispalkkion suorittaminen palotarkastuksiin osallistuville palomiehille [7]); kertomusvuoden kalustonhankintatilin ylittäminen [8]).

Lausunnot. Palolautakunta antoi kertomusvuonna kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille seuraavia asioita koskevat lausunnot: ent. kanslisti A. Kanervan vuosilomakorvausta koskeva tiedustelu [9]); kaasulaitoksen anomus käyttöluvan myöntämisestä bentsolin ja bensiinin jalostustehdasta varten talossa n:o 7 Pääskylänkadun varrella [10]); satama- ja varastoalueiden paloturvallisuuden edistämiseksi asetetun komitean mietintö [11]); Auroran sairaalan potilaskuljetukset [12]); sairaankuljetusauton kuljettajan H. Oinosen kuljetusmaksujen korotusanomus [13]); ent. palomestari A. Leskisen lesken anomus ylimääräisen eläkkeen myöntämisestä [14]); eräät autovauriotapaukset [15]); kiinteistölautakunnan esitys palokaivoalueiden hallinnasta [16]); irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomus v:lta 1952 [17]); anomus hitsauksen suorittamisesta autosuojassa [18]); valitus palolautakunnan 15. 4. pöytäkirjan 189 §:n mukaisesta, nuohouspiirien suurentamista koskevasta päätöksestä [19]); Oy. Kaartinmaneesin Autohalli Ab. nimisen yhtiön omistamien Kaartinmaneesin autosuojien paloturvallisuus [29]); tontille n:o 3 rakennettavan rakennuksen 1—4 kerrosten sprinkler-laitteiden korvaaminen sähköhälytysjärjestelmällä [21]); Haagan ja Maunulan alueiden huoneistotarve [22]); Oy. Skanoil Ab:n anomus saada rakentaa bitumin sulatuslaitos Herttoniemen öljysatama-alueelle [23]); poliisilaitoksen esitys palolaitoksen autojen lisäkilpien poistamiseksi [24]); rakennusjärjestyskomitean mietintö [25]); huonetilan vuokraaminen Erottajan väestösuojasta sinne perustettavaa elokuvateatteria varten [26]); hankintakomitean mietintö [27]); vuositilintarkastajien kertomus v:n 1952 tilintarkastuksesta [28]); Asunto Oy. Kiskontie 6-nimisen yhtiön anomus 12 000 litran vetoisen raskaan polttoöljysäiliön rakentamisesta [29]); Lemmilän vastaanottokodin paloturvallisuus [30]); korttelissa n:o 477 olevien tonttien n:o 40 ja 15 yhteistä palomuuria koskevan sopimuksen tekeminen [31]); palolaitoksen organisoimiskomitean mietintö [32]); A. Ahlström Oy:n kirjelmä nokkapumppujen 1 175 712 mk:n suuruisen laskun maksamisesta [33]); Uudenmaan lääninhallituksen välipäätös, joka koskee palopäällikön valitusta lautakunnan virkapukua koskevasta päätöksestä [34]); rakennusjärjestyksen 40 §:n 4 momentin muuttaminen [35]). Lisäksi lautakunta antoi lausuntonsa 7:stä tulenarkojen nesteiden varastointia koskevasta anomuksesta, 142:sta asemakaavan- tai tonttijaonmuutosehdotuksesta, 25:stä ruiskumaalauksen harjoittamislupa-anomuksesta ja 19:ssä rakennuspiirusten hyväksymistä koskevassa asiassa.

Palolaitos

Henkilökunta. Kertomusvuonna oli palopäällikkö L. Pesonen virkavapaana sairauden takia 1. 4. — 15. 6. ja 7. 10. — 31. 12. sekä yksityisasioiden vuoksi 15. 7. — 31. 8., joina aikoina palopäällikön viransijaisena toimi apulaispalopäällikkö T. Sundquist ja tämän viransijaisena palomestari A. Harne. Palomestarin viransijaisena toimi ruiskumestari A. Winqvist. Palomestari Lylyn sairausloman aikana 24. 1. — 15. 5. toimi hänen viransijaisenaan ruiskumestari B. Gustafsson.

Vuoden lopulla erosi virastaan paloinsinööri E. Piutula ja palolautakunta valitsi vt. paloinsinööriksi v:n 1954 alusta apulaispalotarkastaja G. Willingin.

Tp. toimistoapulainen S. Antman erosi 31. 5. ja hänen viransijaisekseen palopäällikkö palkkasi ajaksi 18. 5. — 16. 9. ylioppilas T. Luukkosen.

Vt. palokersanteiksi palopäällikkö nimitti 15. 6. palokorpraalit A. Kokkisen ja R. Melingin sekä 1. 10. palokorpraali E. Jaalen. Vuoden aikana korotti palopäällikkö 5 palomiestä palokorpraaleiksi sekä hyväksyi palomiehiksi 15 tp. palomiestä ja tp. palomiehiksi 16 uutta miestä.

---

[1]) Palolk. 2.12. 497 §. — [2]) S: 2.12. 499 §. — [3]) S:n 8.12. 504 §. — [4]) S:n 18.12 536 §. — [5]) S:n 18.12. 537 §. — [6]) S:n 30.12. 551 §. — [7]) S:n 30.12. 553 §. — [8]) S:n 30.12. 558 §. — [9]) S:n 14.1. 20 §. — [10]) S:n 4.2. 58 § ja 18.11. 463 §. — [11]) S:n 4.3. 93 §. — [12]) S:n 18.3. 136 §. — [13]) S:n 18.3. 137 §. — [14]) S:n 18.3. 138 §. — [15]) S:n 18.3. 139 §. — [16]) S:n 15.4. 185 §. — [17]) S:n 29.4. 205 §. — [18]) S:n 20.5. 235 §. — [19]) S:n 3.6. 248 §. — [20]) S:n 3.6. 261 §. — [21]) S:n 17.6. 281 §. — [22]) S:n 1.7. 288 §. — [23]) S:n 10.7. 306 §. — [24]) S:n 12.8. 316 §. — [25]) S:n 12.8. 334 §. — [26]) S:n 12.8. 339 §. — [27]) S:n 8.12. 340 §. — [28]) S:n 9.9. 364 §. — [29]) S:n 9.9. 369 §. — [30]) S:n 7.10. 392 §. — [31]) S:n 21.10. 410 §. — [32]) S:n 21.10. 412 §. — [33]) S:n 4.11. 425 § ja 18.11. 465 § — [34]) S:n 2.12. 485 §. — [35]) S:n 18.12. 530 §.

Eläkkeelle siirtyivät vuoden aikana palokersantti N. N. E. Sonntag ja palokorpraalit O. E. Forsblom, P. Haakana, N. J. Levänen ja K. A. Winberg.

Kuoleman kautta poistuivat palokunnan riveistä palomiehet A. O. Halttunen, V. Lahtela ja K. Lohman, joista palomies Lohman kuoli tapaturmaisesti tulipalon sammutustyössä ja palomies Halttunen työpalvelua suorittaessaan.

Omasta pyynnöstään erosi vuoden aikana 5 palomiestä.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijöiden lukumäärä kohosi 18:sta 19:ään.

Palokunnan koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus vuoden lopussa ilmenee seuraavasta taulukosta:

Palo- tai vartioasema	Sammutushenkilökunta			Palotarkastajat	Toimisto		Korjaamot ja varusvarasto			Yhteensä
	Palopäällystö	Alipäällystö	Miehistö		Mp.	Np.	Viranhaltijat	Tuntityöntekijät		
								Mp.	Np.	
Pääpaloasema	5	12	104	4	3	5	4	16	3	156
Kallio	1	6	70	—	—	—	1	—	—	78
Käpylä	—	1	29	—	—	—	—	—	—	30
Kulosaari	—	1	19	—	—	—	—	—	—	20
Munkkiniemi	—	1	9	—	—	—	—	—	—	10
Malmi	—	1	9	—	—	—	—	—	—	10
Pitäjänmäki	—	1	9	—	—	—	—	—	—	10
Yhteensä	6	23	249	4	3	5	5	16	3	314

Avoimina olivat vuoden lopussa 4 palokorpraalin, 1 palomiehen ja 1 apulaispalotarkastajan virat.

Kesäkuukausina palveli palolaitoksessa kesälomasijaisina yhteensä 92 miestä.

Virkavapaina joko opintojen harjoittamista, urheilukilpailuihin osallistumista tms. tarkoitusta varten oli yhteensä 33 viranhaltijaa.

Huoneistot ja tekniset välineet. V. 1952 aloitetut Herttoniemen palovartioaseman rakennustyöt saatettiin loppuun kertomusvuonna ja uusi vartioasema otettiin käyttöön 31. 12. Samalla lakkautettiin Kulosaaren palovartioaseman toiminta. Pääpaloasemalla saatiin ullakkokerroksen lattian uusimistyö valmiiksi heinäkuussa ja toimisto siirrettiin väliaikaisista tiloistaan kolmanteen kerrokseen.

Vuoden aikana valmistui ja otettiin käyttöön 2 Dodge-Power-alustalle rakennettua letkuautoa. Huhtikuussa saapui Volvo-merkkinen farmari-auto tarkastusautoksi ja kaksi Volvo-merkkistä sairaankuljetusautoa. Lisäksi valmistui kaksi Ford-Thames-merkkistä kuorma-autoa ja hankittiin yksi Esa-merkkinen moottoriruisku. Loppuunkuluneina myytiin yksi ruiskuauto, kaksi henkilöautoa, yksi kuorma-auto ja kaksi sairaankuljetusautoa.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen sekä ruiskuveneitten luku ja jakautuminen eri palo- ja vartioasemille vuoden lopussa selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	Moottoriajoneuvot														Ruiskuveneitä	Syöksyveneitä	Moottoriruiskuja
	Hyökkäysautoja	Ruiskuautoja	Pioneeriautoja	Vesisäiliöautoja	Letkuautoja	Tikapuuautoja	Letku- ja ruiskuautoja	Nokipalo- ja vesivahinkosuojeluautoja	Sairaankuljetusautoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Linjankorjausautoja	Yhteensä			
Pääasema	2	2	1	—	—	1	1	1	1	1	6	1	1	18	1	1	6
Kallio	2	1	1	—	1	2	—	—	7	2	—	—	—	16	—	1	4
Käpylä	1	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	2
Kulosaari	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1
Munkkiniemi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Malmi	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Pitäjänmäki	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
VPK:n käytössä	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4
Yhteensä	10	5	2	1	2	4	1	1	8	4	6	1	1	46	1	3	18

Palokunnalla oli 25 varsinaista tulipaloautoa, joista 15 ruiskulla varustettua. Viimeksi mainituista kolme oli varustettu 2 500, viisi 2 000, yksi 1 700, kolme 1 000, yksi 600 ja kaksi 500 l/min. pumpulla. Edellä mainituista ruiskulla varustetuista autoista oli kahdeksassa lisäksi vaahtosammutuslaitteet. Moottoriruiskuja oli 18, joista kolme 1 500, neljä 1 000, yksi 800, yksi 700 ja yhdeksän 600 l/min. tehoisia. Ruiskuveneen pumpun teho oli 4 000 l/min. Kaikkien ruiskujen yhteinen teho oli siis 43 200 l/min.

Uutta paloletkua saatiin vuoden aikana hankituksi yhteensä 3 000 metriä ja käyttökelvotonta poistettiin käytöstä 2 542 metriä. Letkuvarasto käsitti vuoden lopussa 32 295 metriä, josta 3″ liittimillä varustettua pääjohtoa 17 931 metriä.

Paloilmoitus ja hälytys. Palokunnan palolennätinverkkoon oli kytketty 284 palolennätinkaappia, joista yksityisiä 22. Itsetoimivia paloilmoituslaitteita, jotka ovat kytketyt suoraan palokunnan lennätinverkkoon, oli 40 paikassa. Lisäksi oli Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle on suorat johdot, kytketty 156 hätäpuhelinta. Puhelinkeskus oli yhdistetty palokunnan hälytysnumeroon 005 kolmella johdolla. Hälytystä varten olivat palo- ja vartioasemat sekä poliisi yhdistetyt toisiinsa suoralla johdolla. Viidessä henkilöautossa, säiliöautossa ja ruiskuveneessä oli radiopuhelimet.

Palopostit ja vedenottopaikat. Vuoden aikana valmistui 192 kpl uusia vesijohdon paloposteja, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 2 492. Kantakaupungissa oli 7 palokaivoa ja 4 450 m³:n suuruista sammutusvesisäiliötä. Liitosalueella valmistui 16 uutta palokaivoa ja 1 allas, joten kokonaismäärä vuoden lopussa oli 79 palokaivoa, 12 lammikkoa ja 8 allasta.

Tulipalot ja avunantotapaukset. Palokunta hälytettiin kertomusvuonna 1 127 kertaa, niistä 581 kertaa todellisen tulipalon tai tulipalovaaran johdosta, 51 kertaa nokivalkean tähden, 74 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 32 kertaa happikoje- tai pulmoottoriavun antamista varten, 68 kertaa erehdyksestä, 4 kertaa hälytyslaitteissa esiintyneen vian johdosta, 58 kertaa ilkivaltaisuudesta ja 259 kertaa muista syistä.

Tulipaloja oli Helsingissä tammikuussa 39, helmikuussa 40, maaliskuussa 51, huhtikuussa 71, toukokuussa 52, kesäkuussa 55, heinäkuussa 48, elokuussa 26, syyskuussa 41, lokakuussa 40, marraskuussa 55 ja joulukuussa 63.

Todelliset tulipalot jakautuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka	Syttymissyy																				Yhteensä
	Avotulen varomaton käsittely	Hitsauskipinä	Huolimattomuus	Itsesytytys	Kamina	Kipinä	Lasten leikki tulella	Neonvalomainosputken rikkoutuminen	Oikosulku	Puhalluslamppu	Kaasuvuoto	Räjähdys	Salama	Sähkökoje	Sytytetty	Tulenarat nesteet	Tupakointi	Varomaton tuhkan käsittely	Viallinen savuhormi tai tulisija	Ylikuumeneminen	Tuntematon	
Asuinhuone	10	6	10	—	—	2	5	—	5	1	1	1	—	12	1	4	18	1	3	1	7	88
Asuinrakennus	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4
Auto,moottoripyörä	—	—	—	1	—	2	—	—	34	—	—	1	—	—	1	—	3	—	—	3	2	47
Autotalli	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	5
Eteinen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	1	6
Halkopino	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	8
Hiilivarasto	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
Hissi + moottori	—	—	—	—	—	—	1	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Kaatopaikka	—	—	—	6	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	10	23
Kattilahuone	—	1	4	1	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	1	14
Katto	—	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3	2	11
Kellari	1	2	—	1	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	3	—	1	1	—	—	2	15
Keittiö, keittokomero	—	—	9	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	1	1	1	—	1	2	—	19
Kioski-putka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Kylpyhuone	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3
Laiva, moottorivene	1	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	9
Liikehuone	1	1	—	1	—	—	—	—	4	—	2	—	—	3	—	—	3	—	—	—	1	16
Neonvalomainos	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Metsä	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Muuntaja	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Nostokurki	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3

Syttymispaikka	Syttymissyy																				Yhteensä
	Avotulen varomaton käsittely	Hitsauskipinä	Huolimattomuus	Itsesytytys	Kamiina	Kipinä	Lasten leikki tulella	Neonvalonainosputken rikkoutuminen	Oikosulku	Puhalluslamppu	Kaasuvuoto	Räjähdys	Salama	Sähkökoje	Sytytetty	Tulenarat nesteet	Tupakointi	Varomaton tulkan käsittely	Vialliinen savuhormi tai tulisija	Ylikuumeneminen	Tuntematon	
Nurmikko, maasto	7	—	—	—	—	6	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	—	—	8	44
Parakki	—	—	1	—	4	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	12
Pesutupa	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Raitiovaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5
Roskakuilu	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	6
Roskalaatikko	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	—	—	3	15
Sauna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	1	—	—	1	3	3	12
Silta	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tehdaslaitos	—	1	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	9
Telakka	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tervapata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	22
Työhuone	—	10	4	4	—	2	—	—	5	2	—	3	—	3	—	2	1	1	3	5	7	52
Ullakko	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	7	14
Uudisrakennus	—	2	2	—	1	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	11
Vaja tai ulkorakennus	3	1	2	—	6	1	2	—	3	—	—	1	1	—	1	—	1	1	1	1	4	29
Varasto	—	4	1	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	6	16
Yhteensä	28	38	35	43	11	29	35	1	92	8	5	9	2	24	10	8	51	17	16	44	75	581

Kertomusvuoden aikana sattuneista 581 tulipalosta oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muulla käsikalustolla tai säiliösuihkulla, 425 eli 73.1 % ja keskikokoisia 46 eli 7.9 %. Suuria tulipaloja ei kertomusvuonna ollut. Palonalkuja, jotka jo oli sammutettu palokunnan saapuessa, oli 110 eli 19 %.

Hälytystapa. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 508 tapauksessa puhelimitse, 8 tapauksessa hätäpuhelimella, 60 tapauksessa palolennättimellä ja 5 tapauksessa suullisesti. 376 tulipaloa sattui klo 6—18 ja 205 tulipaloa klo 18—6 välisenä aikana.

Henkilökunnan tapaturmat. Kertomusvuoden aikana sattui tulipalojen sammutusmiehistön keskuudessa 4 savumyrkytys- ja 9 loukkaantumistapaturmaa sekä yksi kuolemantapaus. Harjoituksissa tai työpalvelussa loukkaantui 22 ja kuoli 1. Sellaisia tapaturmia, joiden aiheuttamia työpäivämenetyksiä tapaturmayhtiöt eivät korvanneet, oli 3, vielä käsiteltävänä on 5 tapausta. Kaikkien tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset olivat 439 päivää ja tapaturmayhtiöiden niistä suorittamat korvaukset 218 320 mk.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 151 kertaa ja oli sairauspäivien luku 2 650. Tuntityöntekijäin vastaavat luvut olivat 9 ja 249.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 2 854 479 845 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 12 182 335 961 mk eli yhteensä 15 036 815 806 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 30 298 446 mk:aan ja kiinteimistön osalta 36 771 054 mk:aan eli yhteensä 67 069 500 mk:aan, joka oli 0.4 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit vv. 1944—1952 ovat seuraavat:

1944	0.2	1947	0.9	1950	0.7
1945	2.3	1948	1.1	1951	0.7
1946	1.6	1949	0.7	1952	1.6

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 12 723 kertaa, joista 10 998 kertaa sairaiden ja 1 725 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljettamiseen. Vastaavat luvut v. 1952 olivat 13 526, 11 796 ja

1 730. Kuljetusten lukumäärä väheni siis 803. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 35 eli 2 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetukset jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	1 096	126	1 222
Helmikuu	951	126	1 077
Maaliskuu	1 044	150	1 194
Huhtikuu	843	133	976
Toukokuu	814	131	945
Kesäkuu	791	158	949
Heinäkuu	815	145	960
Elokuu	856	160	1 016
Syyskuu	868	145	1 013
Lokakuu	1 056	162	1 218
Marraskuu	918	147	1 065
Joulukuu	946	142	1 088
Yhteensä	10 998	1 725	12 723

Kuljetusmatkojen pituus oli 173 881 km. Kuljetuksista kerääntyi tulona yhteensä 5 226 406 mk, edellisenä vuonna 4 569 578 mk.

Palonehkäisy ja nuohous

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa, jossa tarkastetaan rakennuspiirustukset ennen rakennuslupa-asiain käsittelyä maistraatissa, on viikottain ollut mukana palopäällikkö tai apulaispalopäällikkö, minkä ohessa on erikoistapauksissa palokunnan puolesta toimitettu piirustusten seikkaperäisempi ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa on palokunnan edustaja ollut mukana.

Palotarkastukset. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna kantakaupungin alueella 12. 1. — 14. 4., saarilla ja ranta-alueen kesähuvila-alueilla 15. 6. — 30. 6. sekä varsinaisella liitosalueella 16. 9. — 20. 11. välisinä aikoina. Tarkastuksissa annettiin 989 määräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastuksen johdosta ilmoitettiin 6:n palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille ja 9:n laiminlyönnistä poliisiviranomaiselle syytteen nostoa varten sekä pyydettiin 7:n tapauksen johdosta maistraatin haastemiehen toimenpidettä korjausmääräysten perille toimittamiseksi niiden laiminlyönnin toteennäyttämiseksi maistraatille tehtävää ilmoitusta varten. Tämän lisäksi suoritettiin pyydettyjä tarkastuksia ja annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin kaupunginhallitukselle 1, maistraatille 69, poliisilaitokselle 8, kaasulaitokselle 81 sekä sairaaloille, kouluille ja yksityisille yhteensä 32 kpl.

Nuohous. Kaupunginvaltuusto vahvisti 16. 9. uuden nuohoustoimen johtosäännön. Palolautakunnan päätöksellä vähennettiin nuohouspiirien lukumäärä 24:stä 21:een. Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopulla yhteensä 76. Nokivalkeiden lukumäärä viimeisenä kymmenvuotiskautena on ollut seuraava:

1944	24	1946	101	1948	94	1950	71	1952	69
1945	51	1947	115	1949	87	1951	65	1953	51

Turvavartiointi. Teattereissa yms. huoneistoissa vartioitiin näytäntöjen aikana yhteensä 806 kertaa seuraavasti:

Kansallisteatterissa 2 miestä 290 kertaa, Ruotsalaisessa teatterissa 2 miestä 334 kertaa sekä Suomalaisessa Oopperassa 2 miestä 109 kertaa ja 3 miestä 73 kertaa. Tämän lisäksi asetti Helsingin VPK turvavartiointia eräisiin muihin teattereihin.

Linnanmäen, messujen, näyttelyjen yms. tilaisuuksien turvavartioinnista huolehtivat vapaavuorojen miehet.

Menot ja tulot. Palokunnan menoissa ei ole kertomusvuonna edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut suurempia muutoksia.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	455 000	408 300	+ 46 700
Vakinaiset viranhaltijat	118 473 545	116 197 700	+ 2 275 845
Tilapäiset viranhaltijat	797 520	727 979	+ 69 541
Vuosilomakustannukset	7 084 600	7 025 978	+ 58 622
Muut palkkamenot	27 850 000	26 166 620	+ 1 683 380
Vuokra	6 106 672	6 008 152	+ 98 520
Lämpö	8 526 250	7 452 717	+ 1 073 533
Valaistus	1 216 000	1 213 032	+ 2 968
Siivoaminen	200 000	199 126	+ 874
Vedenkulutus	345 000	378 491	— 33 491
Puhtaanapito	372 900	336 823	+ 36 077
Kaluston hankinta	24 749 000	12 908 824	+ 11 840 176
Kaluston kunnossapito	7 000 000	6 676 860	+ 323 140
Painatus ja sidonta	150 000	139 188	+ 10 812
Tarverahat	1 128 700	1 021 840	+ 106 860
Vaatteiden pesu	528 000	453 902	+ 74 098
Lääkintähuolto	100 000	99 803	+ 197
Yleisten laitteiden kunnossapito	150 000	47 347	+ 102 653
Käyttövoima	187 500	186 591	+ 909
Autojen käyttö	3 956 800	3 135 419	+ 821 381
Vakuutusmaksut	122 000	—	+ 122 000
Yhteensä	209 499 487	190 784 692	+ 18 714 795

Talousarvion ulkopuolella olevasta kaluston hankintaan varatusta siirtomäärärahasta käytettiin kertomusvuonna 6 499 123 mk.

Avustuksena jaettiin Helsingin Vapaaehtoiselle Palokunnalle 900 000 mk, Suomen Palosuojeluyhdistykselle 534 720 mk, liitosalueen vapaaehtoisille palokunnille 5 000 000 mk ja Vakinaisten Palomiesten Osuusruokalalle 250 000 mk, yhteensä 6 684 720 mk.

Tulot suurenivat kertomusvuonna johtuen edellisenä vuonna tapahtuneesta sairaankuljetustaksan sekä luontoisetukorvausten korotuksesta.

Tuloja kertyi sairaankuljetuksista 5 226 406 mk, luontoiseduista 1 603 329 mk ja sekalaisia tuloja 3 745 519 mk, yhteensä 10 575 254 mk.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot kertomusvuonna olivat 427 295 mk ja tulot 593 606 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin tuloista pääomaan 20 % eli 119 000 mk, joten tämän rahaston pääoma oli vuoden lopulla 1 300 000 mk ja käyttämättömiä varoja oli 79 100 mk. Gösta Waseniuksen rahaston tulot olivat 7 806 mk ja vuoden lopulla oli käyttämättömiä varoja 30 730 mk pääoman ollessa 120 200 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvia varapalokuntia oli 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen miesvahvuus oli 604 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 5, kuorma-autoja 3, paloautoja kiintopumppuineen 15, moottoriruiskuja 23, 3″ letkua 5 690 m ja 2″ letkua 4 540 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta. Vapaaehtoisten palokuntien toimintaa valaisevat seuraavat luvut:

Vapaaehtoinen palokunta	Hälytysten luku Kaupunki-alueella	Kaupunki-alueen ulkop.	Yht.
Helsingin	7	—	7
Degerön	7	—	7
Haagan	19	—	19
Karjalan Tulentorjujat	3	—	3
Kårbölen	2	6	8
Lauttasaaren	9	1	10
Malmin	29	4	33
Marjaniemen	8	—	8
Munkkiniemen ...	22	—	22
Oulunkylän	18	—	18
Pakilan	15	1	16
Pukinmäen	19	—	19
Puistolan	32	2	34
Pitäjänmäen	10	2	12
Tapanilan	24	2	26
Vanhan Käpylän	1	—	1
Vartiokylän-Mellunkylän	8	3	11
Yhteensä	233	21	254

18. Huoltotoimi[1)]

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunnan toiminta-alalla kertomusvuonna esiintynyt merkittävin käytännöllinen saavutus oli ensimmäisten huollettavien muuttaminen uuteen vanhainkotiin helmikuun 11 p:nä. Tapahtuman johdosta pidettiin vanhainkodissa tupaantuliaistilaisuus, jossa oli saapuvilla myös mm. kaupunginvaltuuston ja muiden kaupungin johtoelimien jäseniä. Kertomusvuonna otettiin vanhainkodissa lopullisesti valmistuneina käyttöön neljä hoidokkirakennusta, joihin voitiin sijoittaa yhteensä 360 vanhusta. Myöskin pantiin alulle ne muutostyöt, joiden tarkoituksena on kunnalliskodin asteettainen muuttaminen kroonikkojen hoitolaksi ja jotka valmistunevat v:een 1958 mennessä. Muita sosiaaliseen toimintaan kuuluvia toimenpiteitä, joita huoltolautakunta joutui täytäntöönpanemaan, olivat huoltolautakunnan alaisissa työtuvissa työttömille helsinkiläisille naisille 2. 2. — 29. 5. välisenä aikana järjestetyt ammattikurssit. Sosiaaliohjesäännön edellyttämän yhteisen neuvottelukokouksen pitivät huoltolautakunta, lastensuojelulautakunta ja lastentarhain lautakunta joulukuun 17 p:nä.

Huoltolautakunnan toiminta-alaa koskevasta kertomusvuonna annetusta yleisestä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä 8. 5. annettu asetus lapsilisälain täytäntöönpanoasetuksen muuttamisesta, 29. 6. annettu laki sotilasvammalain muuttamisesta ja asetus vastaavan täytäntöönpanoasetuksen muuttamisesta, samana päivänä annettu laki sotilasvammalain soveltamisesta eräisiin vahingoittuneisiin ja sairastuneisiin sekä heidän omaisiinsa ja vastaava asetus. Lisäksi merkittäköön valtioneuvoston päätös invalidihuollon antamisesta eräille jatkuvaa sairautta poteville invalideille.

Yhteiskunnallisen huollon kaupungille aiheuttama taloudellinen rasitus kohosi jonkin verran edellisestä vuodesta, aiheutuen pääasiallisesti huollettavien lukumäärän lisääntymisestä ja laitoshuoltokustannusten kasvamisesta.

Köyhäinhoidon avunsaajien luku nousi tuntuvasti ja oli välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaisluku 12 623, mikä merkitsi 2 454 henkilön eli 24.1 %:n lisäystä edelliseen vuoteen verraten. Tämä välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuinen luku oli korkein sitten v:n 1941.

Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1944	6 768	2.6	1949	9 782	2.7
1945	7 049	2.6	1950	9 475	2.6
1946	8 106	2.4	1951	9 361	2.5
1947	8 385	2.3	1952	10 169	2.6
1948	8 326	2.3	1953	12 623	3.2

[1)] Eräät kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä ja heidän työpäiviensä summa oli jatkuvasti alhainen. Raittiushuollon kohteeksi joutuneiden juopuneena tavattujen henkilöiden lukumäärä aleni hieman, kun sitä vastoin irtolaishuollossa olleiden ja alkoholistihuoltoa saaneiden lukumäärät kohosivat tähänastisiin huippuarvoihinsa.

Huoltotoimen kustannuksista mainittakoon, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 126.5 milj. mk tehden kertomusvuonna 1 039 482 952 mk. Nettomenot olivat 685.3 milj. mk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaava määrä. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:	Varajäsenet:
Konttoripäällikkö K. Järnefelt	Rouva K. Suontausta
Insinööri F. Kreander	Insinööri B. Oljelund
Toimitsija I. Mattila	Sosionomi L. Veijalainen
Tullipäällysmies S. Lindroos	Rouva G. Meinander
Liittosihteeri V. Porkkala	Autonasentaja E. Nurminen
Rouva M. Björklund	Terveyssisar U. Laaksonen
Huoltosihteeri A. Koskinen	Rouva K. Andersson
Teologian tohtori V. Päivänsalo	Insinööri V. Toivanen
Rouva A. Salminen	Rouva M. Salmenkylä
Rouva E. Stolt	Sorvaaja L. Santanen
Toimitsija A. Seme	Rouva S. Saveri

Lisäjäsenet:	Varalisäjäsenet:
Vahtimestari E. Hintikainen	Vaatturi G. Nyman
Rouva A. Appelberg	Kansak.johtaja K. Saltzman
Rouva D. Niklander	Koneenhoitaja K. Lampila
Toimistosihteeri M. Tamminen	Maisteri O. Suominen
Autonasentaja O. Lundén	Kappaompelija L. Pyykkö
Tarkastaja M. Ahlberg	Rouva L. Sjöblom
Toimitusjohtaja S. Saarinen	Maisteri M. Valla
Vahtimestari E. Laaksonen	Huoltojohtaja R. Orava
Toiminnanjohtaja I. Turunen	Lastentarh.joht. T. Särkijärvi
Rouva K. Nieminen	Rouva A. Riuttu
Rouva V. Pessi	Ompelija E. Heiskanen

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Järnefelt ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu viiteen valvontapiiriin ja kukin niistä kahteen alueeseen. Alueiden valvojina toimivat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaaliohjesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 12 jaostoa: hallintojaosto, omaisuus- ja korvausjaosto, 6 huoltojaostoa, alkoholistihuoltojaosto, irtolaishuoltojaosto, työhuoltojaosto sekä kodinperustamis- ja lapsilisäjaosto.

Hallintojaostoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Järnefelt puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä huoltolautakunnan asettamien johtokuntien ja huoltolautakunnan toisten jaostojen puheenjohtajat, nimittäin jäsen Päivänsalo kunnalliskodin johtokunnan puheenjohtajana, jäsen Mattila Tervalammen työlaitoksen johtokunnan puheenjohtajana, huoltotoimen toimitusjohtaja Asteljoki omaisuus- ja korvausjaoston puheenjohtajana sekä apulaisjohtajat Toivola, Lindroos ja Salo muiden jaostojen puheenjohtajan ominaisuudessaan.

Omaisuus- ja korvausjaostoon kuului puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Koskinen ja kolmantena jäsenenä lisäjäsen Appelberg.

Huoltojaostoissa I—VI toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Hintikainen, toisessa jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Lundén, kolmannessa jaostossa jäsen Stolt ja lisäjäsen Ahlberg, neljännessä jaostossa jäsen Salminen ja lisäjäsen Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Seme ja lisäjäsen Tamminen sekä kuudennessa jaostossa jäsen Porkkala ja lisäjäsen Laaksonen.

Alkoholistihuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola sekä valittuina jäsen Salminen ja lisäjäsen Hintikainen.

Irtolaishuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola sekä jäseninä jäsen Porkkala ja lisäjäsen Tamminen.

Työhuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Salo ja jäseninä lautakunnan jäsen Björklund ja lisäjäsen Pessi.

Kodinperustamis- ja lapsilisäjaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Salo ja jäseninä lautakunnan jäsen Seme sekä lisäjäsen Saarinen.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaistosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

kunnalliskodin johtokuntaan puheenjohtajana Päivänsalo, varapuheenjohtajana Koskinen ja jäsenenä Turunen;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Mattila, varapuheenjohtajana Björklund ja jäsenenä kaupunginagronomi J. Kukkonen sekä

työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Stolt sekä kolmantena jäsenenä Saarinen.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa sekä irtolais- ja alkoholistihuoltojaostoissa oli E. Saastamoinen, omaisuus- ja korvausjaostossa, kunnalliskodin johtokunnassa sekä työtupien johtokunnassa W. Elki ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 10 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 90 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 11 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 181 asiaa. Jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	26	221	Omaisuus- ja korvausjaosto	10	216
II	26	226	Kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaosto	28	93
III	26	223	Työhuoltojaosto	28	218
IV	25	221	Alkoholistihuoltojaosto	25	588
V	22	265	Irtolaishuoltojaosto	25	320
VI	28	203			

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 14 kertaa käsitellen 387 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 17 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 172. Työtupien johtokunta kokoontui 11 kertaa käsitellen 129 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Huoltotoimistojen piirirajat. Työmäärän tasoittamiseksi I, II ja IV huoltotoimistojen kesken päätti huoltolautakunta [1]) siirtää eräitä alueita IV huoltotoimiston piiristä I ja II huoltotoimistojen piireihin ja valmistaa ko. piirien uudet alueet seuraaviksi: I piiri: Lauttasaari sekä alue, jota rajoittavat Hietalahti, Bulevardi, Mannerheimintie, rautatie, Eläintarhanlahti, Kaisaniemenlahti, Siltavuoren satama, Pohjoissatama ja Kruununvuorenselkä; II piiri: alue, jota rajoittavat rautatie, Teollisuuskatu, Hämeentie, Käenkuja, Sörnäisten satama, Siltavuoren satama, Kaisaniemenlahti ja rautatie; IV piiri: alue, jota rajoittavat Hietalahti, Bulevardi, Mannerheimintie ja rautatie pää- ja rantaratojen risteykseen asti, sekä lisäksi Huopalahti, Haaga, Konala, Tali (Pitäjänmäki) ja Etelä-Kaarela.

Köyhäinhoidon periminen yksityisiltä. Perimistoiminnassa noudatettaviksi yleisohjeiksi huoltolautakunta vahvisti [2]) seuraavat normit:

[1]) Huoltolk. 2. 1. 4 §. — [2]) S:n 18. 5. 48 §.

yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuvassa köyhäinhoidon perimistoiminnassa

(Nettotulo = bruttotulo miinus verot ja vuokra.)

Nettotulo luontoisetuineen, mk/kk	Yksinäinen henkilö		Yksinäinen henkilö + lapsi		Mies + vaimo, joista toinen ansiotyössä		Mies + vaimo + 1 lapsi		Mies + vaimo + 2 lasta		Mies + vaimo + 3 lasta		Mies + vaimo + 4 lasta		Mies + vaimo + 5 lasta	
	Ensisijainen	Toissijainen	Ensisijainen	Toissijainen	Ensisijainen	Toissijainen	Ensisijainen	Toissijainen	Ensisijainen	Toissijainen	Ensisijainen	Toissijainen	Ensisijainen	Toissijainen	Ensisijainen	Toissijainen
	Perittävä määrä, mk/kk															
17 000	500	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 000	1 000	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19 000	1 500	1 100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 000	2 100	1 600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21 000	2 600	2 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22 000	3 100	2 300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23 000	3 600	2 700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24 000	4 200	3 200	—	—	500	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 000	4 900	3 700	500	400	1 000	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26 000	5 400	4 100	1 000	800	1 600	1 200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27 000	5 900	4 400	1 500	1 100	2 100	1 600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28 000	6 500	4 900	2 000	1 500	2 600	2 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 000	7 000	5 300	2 500	1 900	3 100	2 300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30 000	7 800	5 900	3 100	2 300	3 800	2 900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31 000	8 400	6 300	3 600	2 700	4 300	3 200	500	400	—	—	—	—	—	—	—	—
32 000	9 000	6 800	4 200	3 200	4 900	3 700	1 000	800	—	—	—	—	—	—	—	—
33 000	9 500	7 100	4 700	3 500	5 400	4 100	1 500	1 100	—	—	—	—	—	—	—	—
34 000	10 100	7 600	5 200	3 900	5 900	4 400	2 000	1 500	—	—	—	—	—	—	—	—
35 000	11 000	8 300	5 900	4 400	6 700	5 000	2 600	2 000	—	—	—	—	—	—	—	—
36 000	11 600	8 700	6 500	4 900	7 300	5 500	3 100	2 300	—	—	—	—	—	—	—	—
37 000	12 200	9 200	7 000	5 300	7 800	5 900	3 600	2 700	500	400	—	—	—	—	—	—
38 000	12 800	9 600	7 600	5 700	8 400	6 300	4 200	3 200	1 000	800	—	—	—	—	—	—
39 000	13 300	10 000	8 100	6 100	9 000	6 800	4 700	3 500	1 500	1 100	—	—	—	—	—	—
40 000	14 400	10 800	9 000	6 800	9 900	7 400	5 400	4 100	2 100	1 600	—	—	—	—	—	—
42 000	15 600	11 700	10 100	7 600	11 000	8 300	6 500	4 900	3 100	2 300	500	400	—	—	—	—
45 000	18 000	13 500	12 200	9 200	13 200	9 900	8 400	6 300	4 900	3 700	2 100	1 600	—	—	—	—
47 000	—	—	13 300	10 000	14 400	10 800	9 500	7 100	5 900	4 400	3 100	2 300	500	400	—	—
50 000	—	—	15 600	11 700	16 700	12 500	11 600	8 700	7 800	5 900	4 900	3 700	2 100	1 600	—	—
52 000	—	—	16 800	12 600	17 400	13 100	12 800	9 600	9 000	6 800	5 900	4 400	3 200	2 400	500	400
55 000	—	—	18 000	13 500	18 000	13 500	15 000	11 300	11 000	8 300	7 800	5 900	4 900	3 700	2 100	1 600
60 000	—	—	—	—	—	—	18 000	13 500	14 400	10 800	11 000	8 300	7 800	5 900	4 900	3 700
65 000	—	—	—	—	—	—	—	—	18 000	13 500	14 400	10 800	11 000	8 300	7 800	5 900
70 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 000	13 500	14 400	10 800	11 000	8 300
75 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 000	13 500	14 400	10 800
80 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 000	13 500

Samalla lautakunta päätti antaa eräitä yleisohjeita taulukkojen soveltamisesta. Niinikään päätettiin, että yleisohjeista huolimatta velkomiseen voitiin ryhtyä aina milloin henkilö laiskuuden, välinpitämättömyyden, huolimattomuuden tai rikoksen takia tahi epäsosiaalisella elämäntavalla oli aiheuttanut oman, aviopuolisonsa tai alaikäisen lapsensa huollon tarpeen.

Alkoholistihuollon tehostaminen. Huoltolautakunta myönsi [1]) talousarvioon alkoholistihuollon tehostamiseksi merkitystä määrärahasta avustuksina AA-Kotikerholle 300 000 mk, Vapaan Alkoholistihuollon kannatusyhdistykselle 150 000 mk ja Kansan Raittiusavulle 50 000 mk niiden suorittaman vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukemiseksi.

Kunnalliskodin hoitopäivämaksut. Kunnalliskodin edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella huoltolautakunta [2]) vahvisti huoltokustannusten perimistoiminnassa v. 1953 noudatettaviksi hoitopäivämaksuiksi seuraavat: 1) perittäessä korvausta valtiolta ja kunnilta 510 mk sekä 2) yksityisiltä korvausvelvollisilta a) Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta 150 mk, b) muualla kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta 510 mk ja c) kotipaikkaoikeutta vailla olevien hoidosta 510 mk.

Lisäksi päätettiin, että jos 2 b ja 2 c kohdassa tarkoitetun huollettavan korvausvelvollinen omainen oli viimeksi hengillekirjoitettu Helsingissä, voitiin häneen nähden perimistoiminnassa noudattaa 150 mk:n hoitopäivämaksua, mikäli korkeamman taksan soveltaminen johtaisi ilmeiseen kohtuuttomuuteen.

Vanhainkodin hoitopäivämaksut. Huoltolautakunta vahvisti [3]) huoltokustannusten perimistoiminnassa v. 1953 noudatettaviksi vanhainkodin hoitopäivämaksuiksi: 1) perittäessä korvausta vierailta kunnilta 600 mk sekä 2) perittäessä korvausta yksityisiltä korvausvelvollisilta a) Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta 250 mk, b) muualla kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta 510 mk ja c) kotipaikkaoikeutta vailla olevien hoidosta 510 mk.

Lisäksi päätettiin, että jos 2 b ja 2 c kohdissa tarkoitetun huollettavan korvausvelvollinen omainen oli viimeksi henkikirjoitettu Helsingissä, voitiin häneen nähden perimistoiminnassa noudattaa 250 mk:n hoitopäivämaksua, mikäli korkeamman taksan soveltaminen johtaisi ilmeiseen kohtuuttomuuteen.

Lautakunnan ja kaupungin edustajat erinäisissä tehtävissä. Lautakunta valitsi [4]) kroonisesti sairaiden laitoshoidon järjestelyä selvittämään asetettuun komiteaan edustajikseen kunnalliskodin ylilääkärin L. E. Töttermanin ja huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen.

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta tai sen hallintojaosto teki esityksiä mm. seuraavista asioista: ammattikurssien järjestämisestä työtupiin helsinkiläisille työttömille naisille [5]); kunnalliskodin kirkon kellarin muuttamisesta kunnalliskodin ruumiskellariksi [6]); Vihdin kunnan Tervalammen kylässä sijaitsevan Ojala nimisen tilan, pinta-alaltaan 16.17 ha, ostamisesta Tervalammen työlaitoksen käyttöön [7]); Tervalammen työlaitoksen vioittuneen tallirakennuksen purkamisesta sekä uuden tallirakennuksen rakentamisesta [8]).

Yleisten töiden lautakunnalle huoltolautakunta antoi [9]) kaupunginhallituksen kehoituksen mukaisesti seuraavan ehdotuksen huoltolautakunnan osalta toteutettavaksi rakennusohjelmaksi:

V. 1953: 1) Oulunkylän vanhainkodin toisen rakennusvaiheen suorittaminen (1 hoidokkirakennus ja 1 henkilökunnan asuinrakennus, yhteiseltä tilavuudeltaan n. 22 000 m³), 2) kunnalliskodin C-rakennuksen muuttaminen kroonisten sairaitten hoito-osastoksi.

V. 1954: 1) Oulunkylän vanhainkodin kolmannen rakennusvaiheen suorittaminen (3 hoidokkirakennusta, yhteiseltä tilavuudeltaan n. 30 000 m³), 2) kunnalliskodin A-rakennuksen muuttaminen kroonisten sairaitten hoitolaksi, 3) asuntolarakennuksen rakentaminen kunnalliskotiin n. 100 viranhaltijalle, 4) kunnalliskodin uuden keittiön rakentamisen aloittaminen, 5) kunnalliskodin uuden lämpökeskuksen rakentamisen aloittaminen.

V. 1955: 1) kunnalliskodin uuden keittiön rakentamisen loppuun saattaminen, 2) kunnalliskodin uuden lämpökeskuksen rakentamisen loppuun saattaminen, 3) asuntolaraken-

[1]) Huoltolk. 20. 4. 40 §. — [2]) S:n 1. 4. 30 §. — [3]) S:n 20. 4. 36 §. — [4]) S:n 2. 3. 18 §. — [5]) S:n 27. 1. 15 §. — [6]) S:n 20. 4. 37 §. — [7]) Hall.jsto 7. 9. 113 §. — [8]) S:n 4. 5. 68 §. — [9]) Huoltolk. 18. 5. 50 §.

nuksen rakentaminen n. 120:lle kunnalliskodin viranhaltijalle, 4) talli- ja varastorakennuksen rakentaminen Tervalammen työlaitokselle.

V. 1956: 1) asuntolarakennuksen rakentaminen n. 60:lle kunnalliskodin viranhaltijalle, 2) uuden hoidokkirakennuksen rakentaminen kunnalliskotiin; 5 kerrosta, joista neljä 46 potilaan hoito-osastoa ja yksi kerros diagnostiikka- ja terapiaosastoa varten, 3)vanhainkodin rakentaminen Munkkiniemen-Haagan suunnalle n. 150 huollettavalle.

Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle eräiden virkojen järjestelyä, määrärahoja, ansiomerkkien myöntämistä sekä muita vähäisempiä juoksevia asioita koskevia esityksiä.

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja. Osan näistä käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. seuraavista asioista: helsinkiläisten *vanhusten olojen parantamista* tutkimaan asetetun komitean mietinnöstä, jolloin esitettiin [1]), että koska nykyaikaisessa sosiaalihuollossa pyritään mahdollisimman kauan pitämään huollettava avohuollon avulla entisessä ympäristössään ja omassa kodissaan, olisi tämän mukaisesti vanhustenhuollon toimenpiteetkin järjestettävä niin, että vanhukset voisivat viettää vanhuudenpäivänsä entisessä ympäristössään. Lautakunta tähdensi mm. vanhusten asuntokysymyksen järjestämisen, yksityisten vanhainkotien taloudellisen tukemisen, kroonisten sairaiden hoidon järjestelyn ja kodinhoitotoiminnan laajentamisen tärkeyttä ja kiireellisyyttä;

400-vuotiskotisäätiön sääntöehdotuksesta, josta antamassaan lausunnossa huoltolautakunta mm. ehdotti eräitä selvennyksiä ja käytännöllisiä muutoksia niihin perusteisiin, joilla vanhuksia otettaisiin asukkaiksi ko. säätiön vanhusten asuntoloihin [2]);

vt Leivo-Larssonin ym. aloitteesta, jossa oli esitetty, että kaupungin talousarvioon merkittäisiin erityinen määräraha *toipilaspäivärahoiksi tuberkuloosiparantoloista ja -sairaaloista pääseville* toipilaille ns. toipilasaikana. Huoltolautakunta ehdotti ko. tarkoitukseen varattavaksi v:n 1954 talousarviossa 20 milj. mk sekä teki samalla ehdotuksen toipilasrahojen myöntämisessä noudatettaviksi ohjeiksi [3]);

kaupunginhallituksen asettaman suunnittelutoimikunnan laatimasta ehdotuksesta nykyisen *kunnalliskodin* alueella olevien *rakennusten käyttämisestä ja muuttamisesta kroonisten hoitolaksi* siten, että neljässä rakennusvaiheessa v:een 1958 mennessä laitoksen paikkaluku olisi 932. Huoltolautakunta yhtyi lausunnossaan em. toimikunnan ehdotuksiin tähdentäen samalla suunnitelman toteuttamisen kiireellisyyttä [4]).

Muista tärkeimmistä kaupunginhallitukselle annetuista lausunnoista mainittakoon mm. terveydenhoitolautakunnan lääkärivälityksen kautta annetun lääkärinavun palkkioiden takaisin perimistä [5]), kunnalliskodin pesulakysymystä [6]) sekä Hirvihaaran kartanon maanviljelyksen lopettamista [7]) koskevat.

Vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomuksista antoi huoltolautakunta tai sen hallintojaosto kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot: 28:n eri järjestön ja yhdistyksen anomuksista, että niille yleishyödyllisten tarkoitusten määrärahasta myönnettäisiin apurahoja niiden toiminnan tukemiseksi [8]); Sininauhaliiton anomuksesta ilmaisen tontin saamiseksi kaupungilta raittiuskodin rakentamista varten [9]); Helsingin Kaupunkilähetyksen anomuksesta 500 000 mk:n suuruisen määrärahan ottamiseksi talousarvioon Rajamäen työsiirtolan avustamista varten [10]); Saalem-Lähetyksen anomuksesta 5 milj. mk:n lainan saamiseksi rakenteilla olevaa vanhainkotia varten [11]); Stiftelsen Blomsterfonden i Helsingfors -nimisen säätiön anomuksesta, jossa mm. pyydettiin 1.5 milj. mk:n avustusta vanhainkotien ylläpitoon [12]); Stiftelsen Sjukhemmet i Helsingfors -nimisen säätiön anomuksesta, että sen omistamalle sairas- ja vanhainkodille myönnettäisiin vuosittain avustuksena 350 000 mk sairaanhoitajattaren palkkaamista varten [13]); Kirjoja Sokeille -nimisen yhdistyksen anomuksesta saada kaupungilta 300 000 mk:n suuruinen lisäavustus [14]); Kovaosaisten Ystävät — De Nödställdas Vänner -nimisen yhdistyksen anomuksesta

[1]) Huoltolk. 12. 10. 76 §. — [2]) S:n 2. 3. 21 §. — [3]) S:n 18. 5. 49 §, 17. 6. 55 §. — [4]) S:n 27. 1. 13 §. — [5]) S:n 20. 4. 39 §. — [6]) Hall.jsto 14. 8. 110 §. — [7]) S:n 7. 12. 169 §. — [8]) Huoltolk. 1. 4. 32 §. — [9]) S:n 20. 4. 41 §. — [10]) Hall.jsto 11. 6. 85 §. — [11]) S:n 11. 6. 86 §. — [12]) S:n 11. 6. 87 §. — [13]) Huoltolk. 31. 8. 68 §. — [14]) S:n 31. 8. 69 §.

500 000 mk:n avustuksen saamiseksi veljeskotejaan varten [1]); Naisten Raittiuspalvelun anomuksesta 150 000 mk:n avustuksen saamiseksi alkoholistien neuvonta-asemaa varten [2]); AA-Kotikerhon anomuksesta, jossa pyydettiin raittiusmäärärahoista 200 000 mk:n suuruista avustusta [3]).

Muut lausunnot. Eri jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Kansaneläkelaitos ja Valtion tapaturmatoimisto.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle II apulaisjohtaja H. Lindroos ja huoltotarkastaja S. Stjernvall sekä erosivat notaari J. Antman ja toimistonhoitaja P. Korvenmaa. Notaareiksi nimitettiin S. Vaismaa ja H. Kauppinen sekä toimistonhoitajaksi K. Kovanen. Kaupunkiliiton ansiomerkit myönnettiin kassanhoitaja E. Sjöblomille 30 vuoden sekä huoltotarkastaja S. Stjernvallille ja toimistoapulaiselle H. Weckströmille 20 vuoden palveluksesta.

Huoltolaitosten henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon lääketieteen ja kirurgian tohtori S. G. Jokipiin nimittäminen vanhainkodin lääkärin virkaan ja lääketieteen lisensiaatti R. Stenströmin valitseminen kunnalliskodin röntgenlääkäriksi. Kaupunkiliiton ansiomerkit jaettiin seuraaville kunnalliskodin henkilökuntaan kuuluville: hoitaja A. Varjoselle, pesulan vs. apulaishoitaja L. Suutariselle, autonkuljettaja N. Lindholmille, leipoja H. Lehtiniemelle, pesuapulaisille E. Järviselle ja R. Virtaselle, siivooja S. Helinille kultaiset ansiomerkit sekä hoitajille M. Boreniukselle ja L. Koskelle, vahtimestari J. Varjoselle, pesuapulaiselle A. Kauppiselle, siivoojille J. Haloselle, J. Mäkiselle ja F. Sundströmille hopeiset ansiomerkit.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10—12. Asiamiesosastolla sekä erityishuoltoa hoitavilla toimistoilla, kuten alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja.

Toimistotyö. Köyhäinhoitoa, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 24 756 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistonhoitajat tekivät edellisten lisäksi 680 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 14 939.

Rekisteritoimistossa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 7 424, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 198 169 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli ns. aktien luku kasvoi 6 053 ja oli niiden kokonaismäärä vuoden lopussa 180 197. Toimistossa käsiteltiin vuoden aikana 4 874 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 1 751 tapauksessa ja 569 tapauksessa varattomuustodistus. Sairaalahoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 572 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä, joiden yhteydessä he suorittivat 3 489 henkilön haastattelun. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista käsitteli toimisto 5 810 antaen niistä tarvittavat lausunnot. Nämä pyynnöt aiheuttivat yhteensä 1 205 huoltotarkastajien kotikäyntiä. Rekisteritoimistossa laadittiin lisäksi huoltotoimintaa valaisevat tilastolliset katsaukset sekä koottiin niitä varten tarvittava aineisto.

Kodinperustamislainatoimistossa otettiin vastaan 1 117 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli toimistossa 5 056.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lainmukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli

[1]) Huoltolk. 2 7. 11. 89 §. — [2]) S:n 27. 11. 88 §. — [3]) Hall. jsto 29. 12. 181 §.

54 952 (edellisen vuoden vastaavana aikana 53 343). Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän sen huostassa olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 3 329 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta toimisto peri yhteensä 1 403 380 mk.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki sosiaaliministeriölle esityksiä tai antoi ministeriölle lausuntoja yhteensä 1 533 sekä laati 4 718 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 727 kotikäyntiä.

Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 269 uutta irtolaistapausta, 930 uutta alkoholistitapausta sekä 521 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Toimiston huoltotarkastajat saivat tutkittavakseen kaikkiaan 10 826 tapausta, joista suuri osa oli ns. vanhoja tapauksia. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 29 407. Alkoholistien lähettämistä alkoholistihuoltoloihin koskevia esityksiä toimisto teki 428. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 946 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 715 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 742 henkilöstä on edempänä luvuissa Irtolaislakiin perustuva huolto, Alkoholistilakiin perustuva huolto ja Raittiushuolto.

Asiamiesosaston eri toimistojen suorittamista tehtävistä mainittakoon seuraavat numerotiedot:

Yleinen toimisto hoiti päätyönään täyteen huolenpitoon otettujen henkilöiden holhousasiat ja heidän omaisuutensa haltuunottoon, hoitoon ja rahaksimuuttoon liittyvät monipuoliset tehtävät, joiden yhteydessä lautakunnan puolesta jouduttiin runsaasti mm. esiintymään oikeusistuimissa. Vuoden aikana toimisto hoiti kaikkiaan 1 930 henkilön omaisuusasioita, joista 933 oli uusia, kertomusvuoden aikana vireillepantuja ja joista seuraavaan vuoteen siirtyi 1 113 muiden tultua vuoden kuluessa loppuunhoidetuiksi. Toimistossa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 863 ja lopussa 801 henkilöä.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 2 494 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 2 112 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 1 160, joista 980 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitetyiksi 772, joista 674 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-toimistoon saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 1 863 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 4 652:een.

Valtiontapausten eli D-toimisto haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 1 168 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 384 köyhäinhoitoa, 25 lastensuojeluhoitoa ja 5 molempia, 4 alkoholistihuoltoa, 2 irtolaishuoltoa, 369 tapauksessa oli kysymys sotasiirtolaishoidosta ja 379 tapauksessa siirtoväkeen kuuluville annetusta huollosta. Näiden lisäksi 964 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta kotipaikkaoikeussäännösten mukaisesti. Edelleen toimisto haki korvausta 511 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-toimisto velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 11 995 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 7 854 koski huoltolautakunnan sekä 4 141 lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 2 897, joista 2 185 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 2 779 tapausta, niistä huoltolautakunnan 2 222 ja lastensuojelulautakunnan 557. Työlaitokseen toimisto lähetti 36 miestä ja 4 naista työllään korvaamaan saatua köyhäinhoitoa. Yksityisiin maksuvelvollisiin kohdistuva perimistoiminta tapahtuu pääasiassa huoltotoimistoissa L-toimiston valvomana. Toimistossa toimivat seuraavat erikoistyöryhmät: lastensuojeluhoidosta aiheutuvia korvauksia perivä ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä, joka mm. hoitaa yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lain-

hakuasiat, työlaitokseen toimittamiset jne., sekä ns. eläkeasiain ryhmä, joka hoitaa huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvat ja lautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä koskevat asiat.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 11 525 henkilöä eli 2.9 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli tästä luvusta 4 149, naisia 7 002 ja alle 16-vuotiaita lapsia 374. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä lisäystä 2 128 henkilöä eli 22.6 %.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiavustusta vuoden aikana alle 2 500 mk saaneita oli 1 098 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verrattuna merkitsi 326 henkilön eli 42.2 %:n lisäystä. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 12 623 henkilöä.

Näiden lisäksi tuli kotiin annetuista varsinaisista kotiavustuksista välillisesti osallisiksi 4 809 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 954 ja lapsia 3 855. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta osallisiksi tulleiden yhteissummaksi 17 432. Tämä lukumäärä on korkein sitten v:n 1941.

Yllä esitettyihin lukuihin sisältymättöminä ja niistä erillään pidettävinä ryhminä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 1 863 sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 62 henkilöä. Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä vv. 1944—53 absoluuttisesti sekä suhteessa kaupungin hengille kirjoitetun väestön keskiväkilukuun kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
	Absoluuttiset luvut									
Varsinaiset avunsaajat	6 259	6 587	7 698	7 281	7 432	8 628	8 629	8 743	9 397	11 525
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	6 768	7 049	8 106	8 385	8 326	9 782	9 475	9 361	10 169	12 623
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	7 677	8 130	10 192	10 481	10 390	12 714	12 363	12 151	13 485	17 432
	%:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat	2.4	2.4	2.3	2.0	2.1	2.4	2.3	2.3	2.4	2.9
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	2.6	2.6	2.4	2.3	2.3	2.7	2.6	2.5	2.6	3.2
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	2.9	2.9	3.0	2.9	2.9	3.5	3.3	3.2	3.5	4.4

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Näistä oli syntymäpaikan mukaan 79.4 % syntynyt muualla kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 58.8 %, kaupungeissa ja kauppaloissa 37.1 % ja ulkomailla 4.1 %. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä syntyneitä	3 184	5 925	37	9 146
%:na varsinaisista avunsaajista	76.7	84.6	9.9	79.4

Siten siis yli 3/4 miehistä ja runsaasti 4/5 naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläissyntyisiä. Kertomusvuoden tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 2 328 henkilöllä eli 20.2 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on vv. 1944—1953 kehittynyt seuraavasti:

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	1 314	1 590	1 834	1 625	1 693	1 890	1 847	1 961	2 006	2 328
%:na varsinaisista avunsaajista...	21.0	24.1	23.8	22.3	22.8	21.8	21.4	22.4	21.3	20.2

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus muodosti siten viidenneksen kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsevassa asemassa sairaus, kivulloisuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 59.5 %, josta mielisairaus 16.5 %, tuberkuloosi 6.5 %, nivelreumatismi 1.1 %, vajaamielisyys 1.0 %, raajarikkoisuus 0.6 %, sokeus ja kuurous 0.4 % sekä muut sairaudet 33.4 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous, 18.0 %, ja seuraavina työttömyys, 8.8 %, riittämätön ansio, 2.7 %, elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 1.6 %, synnytys, 1.5 %, huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta, 1.4 %, aviopuolison perheensä jättäminen, 0.9 %, perheen suurilukuisuus, 0,5 %, aviopuolison kuolema, 0.3 %, sekä tässä mainitsemattomat muut syyt, 4.8 %. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus varsin vähän. Kuitenkin muutamissa syyryhmissä sukupuolien välinen ero oli tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 24.9 %:lla, mutta miehillä vain 6.4 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 12.0 %:lla ja naisista vain 3.2 %:lla.

Keräämällä eri syyryhmät suuremmiksi ryhmiksi, jakaantuu niiden osuus prosentteina kymmenvuotiskautena 1944—53 seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Vanhuudenheikkous	30.8	27.4	25.4	26.5	22.5	20.3	22.1	22.0	21.3	18.0
Mielisairaus ja vajaamielisyys	24.3	23.4	21.8	23.4	22.5	20.2	20.4	20.9	20.4	17.5
Muut sairaudet [1].....	34.9	39.0	40.5	38.9	42.7	44.2	43.9	43.4	42.3	42.1
Aviopuolison kuolema	0.2	0.1	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.4	0.3
Perheen suurilukuisuus	0.4	0.4	0.6	0.9	1.0	0.7	0.8	0.9	0.7	0.5
Epäsosiaalinen elämäntapa [2])	4.1	5.0	6.3	6.4	6.5	7.1	6.7	7.6	8.7	8.4
Työttömyys	0.7	1.1	1.2	0.9	0.8	2.5	1.4	1.0	2.3	8.8
Muut syyt [3])	4.6	3.6	4.0	2.7	3.7	4.8	4.5	4.0	3.9	4.4
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Eri ikäryhmissä vaihteli erilaisten syiden suhteellinen osuus kertomusvuonna suuresti. Niinpä sairaus ja mielisairaus olivat hallitsevina avuntarpeen syinä alle 65-vuotiailla, kun taas yli 65-vuotiaiden pääasiallisimpana syynä oli vanhuudenheikkous. Erikseen on lisäksi huomattava, että 16—19 ja 20—29-vuotiaiden kohdalla epäsosiaalisen elämäntavan osuus syynä oli melkoisen suuri.

Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden eri ikäryhmissä.

[1]) Erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. — [2]) Avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä ym. — [3]) Riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

Avuntarpeen syy	16-19 v. %	20-29 v. %	30-39 v. %	40-49 v. %	50-59 v. %	60-64 v. %	65 v.— %
Vanhuuden heikkous	—	—	—	—	—	—	58.5
Mielisairaus ja vajaamielisyys	11.5	16.1	19.5	22.7	24.8	18.5	10.4
Muut sairaudet	26.7	32.4	38.1	48.9	61.3	69.6	27.6
Aviopuolison kuolema	0.6	0.5	0.4	0.4	0.3	0.3	0.1
Perheen suurilukuisuus	—	0.4	1.5	1.0	0.5	—	—
Epäsosiaalinen elämäntapa	23.6	27.6	18.0	8.9	2.4	1.8	0.4
Työttömyys	21.0	16.5	15.9	12.8	7.7	5.2	0.9
Muut syyt	16.6	6.5	6.6	5.3	3.0	4.6	2.1
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus, 20.1 %, vanhemmista johtuva seikka, 77.5 %, ja jokin muu syy, 2.4 %.

Aikuisiin avunsaajiin nähden selvitettiin myös avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsyy, milloin sen katsottiin oleellisesti vaikuttavan avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsyy esiintyi 2 675 henkilön kohdalla, joista 1 156:lla oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivulloisuus tai muuten vähentynyt työkyky, 520:lla riittämätön ansio, 352:lla juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus sekä 168:lla perheen suuruus, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

Avustuksen muodon mukaan ryhmittyivät varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [1])	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1 383	2 697	340	4 420
» yksityishoidossa olleita	3	2	—	5
» kotiavustusta saaneita	1 921	3 007	21	4 949
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	842	1 296	13	2 151
Yhteensä	4 149	7 002	374	11 525

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa huoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [1])	Yhteensä
Laitoksissa olleita	2 225	3 993	353	6 571
Yksityishoidossa olleita	3	2	—	5
Kotiavustusta saaneita	1 921	3 007	21	4 949
Yhteensä	4 149	7 002	374	11 525

Laitoshoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiavustuksen ohella sai siis 6 571 henkilöä eli 57.0 % varsinaisista avunsaajista (ed. v. 60.5 %) ja yksinomaan kotiavustusta 42.9 % (ed. v. 39.4 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.1 %.

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, jatkettiin edelleen. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna annettiin keskeytymättä vähintään 6 kk:n aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta kesti vähintään 9 kk. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteella avustusta saaneet henkilöt jakautuvat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	1 470	3 341	6	4 817
Lyhytaikainen	2 679	3 661	368	6 708
Yhteensä	4 149	7 002	374	11 525

[1]) Lasten saama kotiavustus käsitti etupäässä heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

Suurin osa eli 58.2 % kaikista varsinaisista avunsaajista sai lyhytaikaista avustusta.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaisista 16 vuotta täyttäneistä avunsaajista oli naimattomia 41.0 %, naimisissa olevia 27.9 %, eronneita 11.6 % ja leskiä 19.5 %. Miehet ja naiset ryhmittyivät varsin eri tavoin: kun miehistä oli naimattomia 37.0 %, naimisissa olevia 45.2 % ja leskiä 6.3 %, oli naisista naimattomia 43.4 %, vajaa kolmasosa eli 27.3 % oli leskiä ja vain 17.7 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 11.5 % ja naisista 11.6 %. Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista 86.3 % aviosyntyisiä, 13.4 % aviottomia ja yhden syntyperä oli tuntematon. Isä oli kuollut 33 avustetulta lapselta ja 25 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista 96.8 % oli 16 vuotta täyttäneitä ja vain 3.2 % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli seuraavan taulukon mukainen:

Ikä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	67	1.6	90	1.3	157	1.4
20—29	516	12.4	746	10.7	1 262	11.3
30—39	808	19.5	860	12.3	1 668	15.0
40—49	1 042	25.1	1 019	14.6	2 061	18.5
50—54	413	10.0	471	6.7	884	7.9
55—59	316	7.6	517	7.4	833	7.5
60—64	315	7.6	535	7.6	850	7.6
65—69	263	6.3	710	10.1	973	8.7
70—	409	9.9	2 054	29.3	2 463	22.1
Yhteensä	4 149	100.0	7 002	100.0	11 151	100.0

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli 45.9 % kaikista täysikasvuisista avunsaajista; naisia oli 54.5 %, mutta miehiä vain 31.4 %. Vanhuuden rajaksi tavallisesti määritellyn 65 vuotta oli avunsaajista sivuuttanut 30.8 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	104	2.5	131	1.9	235	2.1
Maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja harjoittavia	44	1.1	73	1.0	117	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	232	5.6	754	10.8	986	8.9
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	261	6.3	600	8.6	861	7.7
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 734	41.8	1 855	26.5	3 589	32.2
Muita työntekijöitä	1 386	33.4	1 579	22.5	2 965	26.6
Merimiehiä ja kalastajia	88	2.1	14	0.2	102	0.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	98	2.4	161	2.3	259	2.3
Yksityisten palvelijoita	2	0.0	1 127	16.1	1 129	10.1
Muun elinkeinon harjoittajia	12	0.3	111	1.6	123	1.1
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	188	4.5	597	8.5	785	7.0
Yhteensä	4 149	100.0	7 002	100.0	11 151	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät yms. ja kuului näihin ryhmiin yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuisista avunsaajista, erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus kolme neljäsosaa, naisista n. puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 54.8 %, muita työntekijöitä 21.1 %, liikeapulaisia ja työnjohtajia 12.0 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys osoittaa: 3 099 avunsaajaa asui yhden huoneen asunnoissa, 1 245 kahden huoneen asunnoissa sekä 441 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 2 120 ja yömajoissa 678 henkilöä, loput olivat laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 40.9 %, kahden huoneen 16.4 %, kolmen ja useamman huoneen asunnoissa asui 5.8 %, asukkeina 28.0 % sekä yömajoissa 8.9 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 2 225 miestä, 3 993 naista ja 353 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 6 571 eri henkilöä (ed. v. 5 686).

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 1 178 011 (ed. v. 1 134 499), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 179.3 huoltopäivää (ed. v. 199.5).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden [1]) ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1953

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**2 225**	**3 993**	**6 218**	**376 152**	**789 533**	**1 165 685**	**187.5**
Kaupungin omat laitokset	**1 902**	**2 894**	**4 796**	**328 478**	**613 749**	**942 227**	**196.5**
Huoltolautakunnan alaiset	*526*	*1 103*	*1 629*	*120 886*	*265 073*	*385 959*	*236.9*
Kunnalliskoti	456	1 048	1 504	86 992	187 882	274 874	182.8
Vanhainkoti	107	328	435	27 005	77 191	104 196	239.5
Tervalammen työlaitos	73	—	73	6 889	—	6 889	94.4
Toivolan oppilaskoti	*1*	—	*1*	*226*	—	*226*	*226.0*
Sairaalat	*899*	*881*	*1 780*	*53 850*	*41 904*	*95 754*	*53.8*
Marian sairaala	335	341	676	8 785	9 755	18 540	27.4
Kivelän sairaala	233	378	611	10 255	18 320	28 575	46.8
Tuberkuloosiparantola	275	99	374	31 886	11 237	43 123	115.3
Auroran sairaala	72	54	126	1 917	1 122	3 039	24.1
Malmin sairaala	41	48	89	1 007	1 470	2 477	27.8
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskuskodit	*578*	*1 044*	*1 622*	*153 516*	*306 772*	*460 288*	*283.8*
Nikkilän sairaala	429	845	1 274	137 562	277 903	415 465	326.1
Kivelän sairaala	158	163	321	15 954	23 048	39 002	121.5
Keskuskodit	—	52	52	—	5 821	5 821	111.9
Muiden omistamat laitokset	**417**	**1 288**	**1 705**	**47 674**	**175 784**	**223 458**	**131.1**
Vanhainkodit ja turvakodit	*36*	*491*	*527*	*5 776*	*93 046*	*98 822*	*187.5*
Vanhainkoti Altenheim	—	8	8	—	2 017	2 017	252.1
» Aurinko	2	3	5	382	819	1 201	240.2
» Bergahemmet	—	3	3	—	551	551	183.7

[1]) Kahdessa tai useammassa laitoksessa esiintyvä hoidokki on otettu summaan vain kerran.

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Vanhainkoti De gamlas hem	—	8	8	—	2 392	2 392	299.0
» Helenahemmet	—	5	5	—	1 034	1 034	206.8
» Hemgården	—	3	3	—	1 055	1 055	351.7
» Iltala	—	4	4	—	1 185	1 185	296.3
» Kanerva	—	14	14	—	4 485	4 485	320.4
» Kylänpää	—	13	13	—	3 927	3 927	302.1
» Käpyrinne	2	14	16	517	3 490	4 007	250.4
» Lugnet	—	10	10	—	3 573	3 573	357.3
» Maria-yhdistyksen	—	26	26	—	7 874	7 874	302.8
» Rouvasväen yhdistyksen	—	9	9	—	1 797	1 797	199.7
» Ruotsalaisen metodistiseurakunnan	—	4	4	—	1 368	1 368	342.0
» Seurakuntain	—	89	89	—	25 410	25 410	285.5
» Sjömansro	4	—	4	1 112	—	1 112	278.0
» Syysaurinko	3	1	4	429	365	794	198.5
» Venäläisten	10	46	56	2 342	13 282	15 624	279.0
» Vesper	—	1	1	—	120	120	120.0
» Palvelijatarkoti, taloustyöntekijäin yhdistyksen	—	7	7	—	2 432	2 432	347.4
Lepokoti: Kaisankoti	—	11	11	—	242	242	22.0
Lepopirtti	8	6	14	446	286	732	52.3
Mallusjoen	—	2	2	—	104	104	52.0
Päiväkumpu	2	1	3	57	3	60	20.0
Lomakoti: Lepolampi	—	2	2	—	44	44	22.0
Union	2	—	2	32	—	32	16.0
Hevossalmen Kurssi- ja Lomakoti	1	—	1	30	—	30	30.0
Seurakuntien Nuorisokoti	—	2	2	—	184	184	92.0
Raamattuopisto	—	2	2	—	25	25	12.5
Syvärannan Toipilaskoti	—	1	1	—	31	31	31.0
Uupuvan Apu-Säätiön Hoitokoti	—	1	1	—	18	18	18.0
Ensikoti	—	73	73	—	4 926	4 926	67.5
Solhem äitikoti	—	6	6	—	816	816	136.0
Pippingskjöldin äitikoti	—	66	66	—	4 101	4 101	62.1
Emmauskoti	—	61	61	—	3 637	3 637	59.6
Kuhankosken Tyttökoti	—	1	1	—	365	365	365.0
Tyttöjen Työkoti	—	1	1	—	365	365	365.0
Hovin Koulukoti	1	—	1	365	—	365	365.0
Söderlundin Lastenkoti	—	1	1	—	292	292	292.0
Diakonissalaitoksen sairaskoti	—	1	1	—	66	66	66.0
Åvikin Kuuromykkäkoti	—	1	1	—	365	365	365.0
Aulan kesäsiirtola	1	—	1	64	—	64	64.0
Työkodit ja siirtolat	*1*	*25*	*26*	*323*	*1 411*	*1 734*	*66.7*
Rajamäen työsiirtola	1	—	1	323	—	323	323.0
Turvakoti Väinölä	—	25	25	—	1 411	1 411	56.4
Sairaalat, parantolat yms.	*281*	*676*	*957*	*9 423*	*21 307*	*30 730*	*32.1*
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosastot	—	159	159	—	1 830	1 830	11.5
Helsingin yleisen sairaalan muut osastot	116	295	411	3 635	6 315	9 950	24.2
Kätilöopisto	—	32	32	—	388	388	12.1
Allergiasairaala	2	6	8	74	350	424	53.0
Boijen Sairaala	—	1	1	—	19	19	19.0
Diakonissalaitos	—	2	2	—	26	26	13.0
Radiumkoti	1	2	3	20	11	31	10.3
Sanerva sairaala	—	1	1	—	9	9	9.0
Suomen Punaisen Ristin Sairaala	121	114	235	2 879	2 852	5 731	24.4
Suomen Punaisen Ristin Plastiikkasairaala	1	—	1	4	—	4	4.0
Tilkka	2	—	2	91	—	91	45.5
Työterveyslaitos	12	6	18	343	95	438	24.3
Betania Sairaskoti	—	1	1	—	365	365	365.0
Helsingin Sairaskoti	—	10	10	—	2 920	2 920	292.0
Salve Sairasaputoimisto	1	4	5	4	72	76	15.2
Kuopion lääninsairaala	1	—	1	38	—	38	38.0
Loviisan yleinen sairaala	1	—	1	10	—	10	10.0
Nurmijärven kunnan sairaala	—	2	2	—	14	14	7.0
Porvoon Sairaskoti	1	—	1	12	—	12	12.0
Porvoon synnytyslaitos	—	1	1	—	8	8	8.0

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Porvoon yleinen sairaala	—	1	1	—	15	15	15.0
Vihdin sairaala	—	1	1	—	365	365	365.0
Västra Nylands sjukhus	2	—	2	10	—	10	5.0
Erilaiset keuhkotautiparantolat	2	5	7	179	712	891	127.3
Invaliidisäätiön Huoltolaitos	5	2	7	158	118	276	39.4
Invaliidisäätiön parantola	1	—	1	137	—	137	137.0
Raajarikkoisten Huoltolaitos	—	1	1	—	2	2	2.0
Reumasäätiön sairaala	5	14	19	310	1 338	1 648	86.7
Tyrnävän Luontoisparantola	1	—	1	11	—	11	11.0
Veikkolan Parantola	10	34	44	860	3 014	3 874	88.0
Kaatumatautisten hoitolat	2	3	5	648	469	1 117	223.4
Mielisairashoitolat	*110*	*194*	*304*	*32 152*	*60 020*	*92 172*	*303.2*
Lapinlahden sairaala	9	12	21	292	905	1 197	57.0
Niuvanniemen sairaala	—	2	2	—	711	711	355.5
Pitkäniemen sairaala	1	3	4	365	1 095	1 460	365.0
Kellokosken Sairaala	43	65	108	11 873	21 402	33 275	308.1
Harjavallan piirimielisairaala	1	—	1	365	—	365	365.0
Tammisaaren piirimielisairaala	30	69	99	9 745	20 360	30 105	304.1
Uudenkaupungin piirimielisairaala	—	19	19	—	6 787	6 787	357.2
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola	6	7	13	1 847	2 555	4 402	338.6
Helsingin Diakonissalaitoksen Rinnekoti	19	17	36	6 935	6 205	13 140	365.0
Toivolan poikakoti	2	—	2	730	—	730	365.0

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**198**	**155**	**353**	**6 398**	**5 928**	**12 326**	**34.9**
Kaupungin omat laitokset	**150**	**115**	**265**	**5 131**	**4 776**	**9 907**	**37.4**
Sairaalat	*147*	*113*	*260*	*4 676*	*4 259*	*8 935*	*34.4*
Marian sairaala	47	38	85	1 155	1 473	2 628	30.9
Kivelän sairaala	24	15	39	626	119	745	19.1
Tuberkuloosiparantola	4	7	11	827	1 195	2 022	183.8
Auroran sairaala	75	55	130	1 999	1 466	3 465	26.7
Malmin sairaala	4	1	5	69	6	75	15.0
Mielisairaalat	*4*	*2*	*6*	*455*	*517*	*972*	*162.0*
Nikkilän sairaala	1	1	2	38	365	403	201.5
Kivelän sairaala	3	1	4	417	152	569	142.3
Muiden omistamat laitokset	**53**	**43**	**96**	**1 267**	**1 152**	**2 419**	**25.2**
Sairaalat, parantolat yms.	*50*	*42*	*92*	*1 101*	*1 033*	*2 134*	*23.2*
Helsingin yleinen sairaala	41	36	77	880	875	1 755	22.8
Suomen Punaisen Ristin Sairaala	8	4	12	209	59	268	22.3
Allergiasairaala	1	1	2	12	7	19	9.5
Reumasäätiön sairaala	—	1	1	—	92	92	92.0
Loma- ym. kodit	*3*	*1*	*4*	*166*	*119*	*285*	*71.3*
Partioleirit	1	—	1	31	—	31	31.0
Punkaharjun lomakylä	1	—	1	14	—	14	14.0
Rusutjärven kotikoulu	1	1	2	121	119	240	120.0

Näiden taulukoiden mukaan tuli 80.8 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 32.8 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoitoloissa oli melkein puolet eli 47.0 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa, vanhainkodissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 526 miestä ja 1 103 naista

eli yhteensä 1 629 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 284 henkilön lisäystä. Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti

Kertomusvuoden aikana aloitettiin kunnalliskodin Käpylässä sijaitsevissa kiinteistöissä suunnitelmalliset muutostyöt laitoksen muuttamiseksi kroonikkojen hoitolaksi, jonka on laskettu valmistuvan v:een 1958 mennessä.

Suomen Kaupunkiliiton ansiomerkit pitkäaikaisesta palveluksesta jaettiin seuraaville kunnalliskodin viranhaltijoille: kultaiset ansiomerkit pesulan vs. apulaishoitaja L. Suutariselle, hoitaja A. Varjoselle, autonkuljettaja N. Lindholmille, leipoja H. Lehtiniemelle, siivooja S. Helinille sekä pesuapulaisille E. Järviselle ja R. Virtaselle sekä hopeiset ansiomerkit vahtimestari J. Varjoselle, hoitajille M. Boreniukselle ja L. Koskelle, siivoojille J. Haloselle, J. Mäkiselle ja F. Sundströmille sekä pesuapulaiselle A. Kauppiselle.

Hoidokit. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 456 miestä ja 1 048 naista, yhteensä 1 504 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 948 henkilöä, vuoden varrella otettiin 556 ja poistettiin 782 henkilöä. V:een 1954 jäi siis 722 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	82	Lähetettiin muihin laitoksiin	51
Lähetettiin kotikuntaansa	1	Kuoli	320
Lähetettiin vanhainkotiin	328	Yhteensä	782

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina selviää seuraavasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	40	32	952	Heinäkuu	44	40	707
Helmikuu	24	106	896	Elokuu	42	37	721
Maaliskuu	102	246	746	Syyskuu	31	46	729
Huhtikuu	50	54	747	Lokakuu	40	39	730
Toukokuu	88	46	692	Marraskuu	30	34	737
Kesäkuu	31	40	712	Joulukuu	34	62	730
				Koko vuosi	556	782	753

Huoltopäiviä oli koko vuonna 274 874 eli 182. 8 päivää keskimäärin hoidokkia kohden. Miespuoliset hoidokit olivat laitoksessa keskimäärin 190. 8, naispuoliset 179. 3 hoitopäivää.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin menot ja tulot, lukuunottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	170 742 064	Kunnalliskodin	1 305 517
Yhteiset menot	34 496 840	Luontoisetukorvaukset	7 727 855
Yhteensä	205 238 904	Yhteensä	9 033 372

Tuotannollisten laitosten yhteinen voitto oli kaikkiaan 5 623 812 mk (ed. v. 1 466 189 mk). Siitä tuottivat voittoa kunnalliskodin työhuoneet 590 335 mk ja pesula 5 191 066 mk sekä puutarha tappiota 157 589 mk.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli tuotantolaitosten menoja huomioonottamatta 746: 66 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 713: 80 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten

voitto, jää hoitopäivän nettokustannukseksi 694: 42 mk. Kustannukset hoidokkien ja laitoksen henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 106: 95 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit suorittivat maanviljelys- ja taloustöitä sekä työskentelivät laitosten työhuoneissa ja pesulaitoksessa.

Edellisenä vuonna alulle pantua askartelutyön neuvontaa laajennettiin uusien sairasosastojen perustamisen johdosta. Hoidokkien valmistamien askartelutöiden myyjäiset pidettiin joulukuun alussa.

Lääkärinhoito. Laitoksen röntgenosasto valmistui vuoden alussa, ja hoitoa sai kertomusvuonna 674 henkilöä.

Fysikaalista hoitoa annettiin 5 776 tapauksessa. Erilaisia hoitotapoja käytettiin seuraavasti: UKW 1 530, voimistelua 3 670, hierontaa 306, alppiaurinkoa 70 ja lämpölamppua 200 kertaa, Poliklinikassa lääkärin vastaanotolla käyntien luku oli 1 686 ollen suurin tammikuussa, 218, ja pienin joulukuussa, 108.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuolemansyyn selvillesaamiseksi oli toivottavaa, ja toimitettiin niitä 57 tapauksessa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 320 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.	Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Vanhuudentaudit	—	10	10	Virtsaelinten taudit	3	5	8
Tartuntataudit	3	7	10	Kasvaimet	19	30	49
Hermoston taudit	10	29	39	Ruoansulatuselinten taudit	3	1	4
Verenkiertoelinten taudit	17	80	97	Herkistymissairaudet	—	2	2
Hengityselinten taudit	30	63	93	Veren ja vertamuodostavien elinten taudit	—	2	2
				Tapaturmat	1	5	6
				Yhteensä	86	234	320

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitoksen kirkossa pidettiin 29 suomenkielistä ja 4 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Edellisissä oli osanottajia yhteensä 1 125 ja jälkimmäisissä 57 henkilöä. Sairasosastoissa pidettiin erikseen säännöllisesti hartaushetkiä, samoin haaraosastoissa ja muissa osastoissa tarpeen mukaan. Suomenkielisiä ehtoollisjumalanpalveluksia pidettiin 46, minkä lisäksi eri osastoissa ja yksityisille sairaille järjestettiin ehtoollistilaisuuksia.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. hoidokkien opintokerhon avulla. Laitoksen kirjasto tyydytti omien kirjavarastojensa lisäksi kaupunginkirjastosta saatujen kirjaerien turvin hoidokkien ja henkilökunnan lukuhalua. Lainauksien luku oli 4 914. Hoidokkien käytössä oli lisäksi 180 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Liikuntakyvyttömille ja huonosti liikkuville hoidokeille järjestettiin askartelutoimintaa asiantuntevan henkilön ohjaamana. Hoidokkien kerhohuoneistoon sijoitettu kanttiini tuotti niinikään hoidokeille virkistystä. Eri järjestöjen toimeenpanemia juhlia tehostivat säännöllisesti toimeenpannut kaitafilminäytännöt. Elokuvaesityksiä oli laitoksessa ja sen haaraosastoissa yhteensä 44 kertaa.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Hoidokkien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 16 miestä päivittäin. Hoidokkien työpäivien luku oli 2 535 ja työtupien työntekijöiden 5 356. Naiset työskentelivät käsityöosastolla. Työhuoneiden voitto oli 590 335 mk.

Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin laitoksen omiksi tarpeiksi; pääasiallisina viljelyskasveina olivat erilaiset ruokajuurekset ja vihannekset sekä rehuvilja. Tappio oli 157 589 mk.

Pesulaitoksessa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 379 926 kg vaatteita. Pesulassa työskenteli henkilökunnan lisäksi 3 hoidokkia. Pesula tuotti voittoa 5 191 066 mk.

Vanhainkoti

Kuten tämän kertomuksen alussa on mainittu, aloitti uusi vanhainkoti toimintansa kertomusvuonna ensimmäisten hoidokkien muuttaessa sinne helmikuun 11 p:nä. Van-

hainkoti toimi toistaiseksi kunnalliskodin johtokunnan alaisena ja sen johtajana oli kunnalliskodin johtaja.

Hoidokit. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 107 miestä ja 328 naista eli yhteensä 435 eri henkilöä. Vuoden varrella poistettiin näistä 84, joten v:een 1954 jäi laitokseen 351 henkilöä.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	9	Lähetettiin muihin laitoksiin	7
Lähetettiin kotikuntaansa	2	Kuoli	18
Lähetettiin kunnalliskotiin	48	Yhteensä	84

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Helmikuu	91	2	84	Elokuu	3	1	341
Maaliskuu	251	6	241	Syyskuu	10	11	348
Huhtikuu	31	11	343	Lokakuu	6	5	350
Toukokuu	7	7	348	Marraskuu	5	5	353
Kesäkuu	10	10	346	Joulukuu	6	13	352
Heinäkuu	15	13	333	Koko vuosi	435	84	322

Huoltopäiviä oli koko vuonna 104 196 eli 239. 5 päivää keskimäärin hoidokkia kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Vanhainkodin	94 260 141	Vanhainkodin	519 232
		Luontoisetukorvaukset	2 483 041
		Yhteensä	3 002 273

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 904: 64 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 875: 82 mk.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat erilaisia voimiensa mukaisia töitä taloustehtävissä, erilaisissa korjaustöissä, yövartioinnissa ym. Yleensä on tämä toiminta ollut terapian luontoista.

Askartelutoiminta aloitettiin kesäkuussa ja se kohdistui pääasiassa naispuolisiin hoidokkeihin. N. 30 % laitoksen hoidokeista osallistui ko. toimintaan ja käsitti se tekstiilitöitä, matonkuteiden leikkaamista yms.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin sairaalaosastossa (13 vuodepaikkaa) hoidettiin kertomusvuonna 200 potilasta, joista miehiä 35 ja naisia 165. Vanhainkodin poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 2 225, ollen suurin syyskuussa, 272, ja pieni helmikuussa, 49.

Fysikaalisessa osastossa annettiin seuraavia hoitoja: lääkitysvoimistelua 1 451, lämpölamppuhoitoa 1 890 ja alppiaurinkoa 10 kertaa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 18 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tartuntataudit	—	1	1
Verenkiertoelinten taudit	1	11	12
Hengityselinten taudit	—	2	2
Virtsaelinten taudit	—	2	2
Ruoansulatuselinten taudit	—	1	1
Yhteensä	1	17	18

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa suomenkielisiä 32, yhteensä 2 402 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 2, yhteensä 29 kuuntelijalle. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 3. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksessa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta, jonka käyttöön mm. kaupunginkirjastosta saatiin kirjavalikoima, lainattiin vuoden aikana 1 452 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 100 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan järjestämät juhlat, ohjelmallinen askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 15 elokuvanäytöstä, keskusradio jne.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 655 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Köyhäinhoitolain nojalla oli laitoksessa 73 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 30 miestä, v:een 1954 jäi 28.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 251 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 76.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 331 eri miestä.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu ...	25	26	154. 1	Heinäkuu	34	32	117. 3
Helmikuu	38	27	156. 1	Elokuu	43	28	127. 8
Maaliskuu ...	41	24	157. 1	Syyskuu	45	24	145. 6
Huhtikuu	47	34	157. 7	Lokakuu	41	54	162. 2
Toukokuu ...	30	24	163. 8	Marraskuu ...	20	19	161. 8
Kesäkuu	31	38	149. 1	Joulukuu	17	32	145. 3
				Koko vuosi [1])	412	362	149. 7

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 54 247.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 27 723 807 mk ja bruttotulot 16 423 114 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 2 087 621 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 511: 06 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 208: 31 mk (ed. v. 240: 30 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 169: 83 mk (ed. v. 185: 07 hoitopäivältä).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 39 366 työpäivää. Hoidokkien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 2 914 161 mk:n arvosta, mistä summasta 2 525 303 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkäri kävi kahdesti kuukaudessa ja kerran ylimääräisesti tarkastamassa hoidokkeja, ja hänen vastaanotoillaan kävi kaikkiaan 678 hoidokkipotilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit pitämällä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Lisäksi kävivät uskonnollisten järjestöjen edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista ja hoidokkeja kehittävää. Huollettavien keskinäisiä kerhoiltoja, elo-

[1]) Laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen määrät eivät tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on voitu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

kuvanäytäntöjä, esitelmiä, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilukilpailuja järjestettiin samoin shakki- ym. kilpailuja. Vielä mainittakoon radio-ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Viljelty pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa Forsbacka -nimisen tilan viljelykset mukaanluettuina 141.76 ha. Raivattua laidunmaata on yhteensä 16.64 ha. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät.

Kasvi	Viljelysala, ha	Sato	
		Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Syysrypsi	4.11	6 975	1 697
Peruna	5.75	59 650	10 374
Sokerijuurikas	5.25	152 412	29 031
Lanttu	1.30	32 000	24 615
Punajuuri	1.80	25 115	13 953
Kaali	2.00	44 000	22 000
Sekavilja (kaura + herne)	27.93	73 821	2 643
Syysruis	3.31	6 120	1 849
Ohra	8.04	18 546	2 307
Vehnä	4.82	7 543	1 565
Heinä, kuivana korjattu	35.70	109 200	3 059
» tuoreena korjattu (AIV)	5.05	30 000	5 941
Heinänsiementä	2.50	380	152
Naatit ja odelma (AIV)	—	193 000	—

Lisäksi viljeltiin vihantarehua 1.02 ha:n suuruisella alueella. Kesantona oli 10.68 ha, laitumena 10.95 ha ja puutarhana 4.35 ha. Muiden viljelyksessä oli 1.00 ha ja tulvan alla 7.74 ha.

Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 3 107.

Nautakarja käsitti vuoden alussa 67.5 ja lopussa 61 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1952—53 3 524 kg maitoa, 152 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.3 ja säännöllisten vastaavasti 3 525 kg, 150 kg, 4.2 %. Tilalla tuotettiin maitoa 158 315 kg, josta määrästä oli tarkastusmaitoa 103 760 kg. Parhaan lehmän vuosituotanto oli 6 011 kg maitoa, 257 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.3 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 298 ja vuoden lopussa 313 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 409 sikaa. Kanalassa oli vuoden alussa 132 ja vuoden lopussa 125 kanaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 5 täyskasvuista henkilöä, joista 3 miestä ja 2 naista.

Kotiavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiavustusta kaikkiaan 7 100 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 4 949 sai yksinomaan kotiavustusta vähintään 2 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli kotiavustusta alle 2 500 mk sai edellisten lisäksi 1 098 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annetusta kotiavustuksesta tuli vielä osalliseksi 954 aviopuolisoa ja 3 855 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset tulivat osallisiksi varsinaisesta kotiavustuksesta:

Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä	Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä
1	131	10	365	506	6	20	—	5	25
2	192	10	338	540	7	6	—	3	9
3	134	2	183	319	8	4	—	2	6
4	96	3	78	177	9	2	—	—	2
5	43	—	22	65	Yhteensä	628	25	996	1 649

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä perheissä siis kaikkiaan 3 855 eli perhettä kohden keskimäärin 2.3 (ed. v. 2.5).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiavustusta saaneet sekä siitä osallisiksi joutuneet, saadaan summaksi 13 007 (ed. v. 9 532), joka luku ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiavustusta.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1944	519: 28	1946	1 268: 69	1948	2 412: 46	1950	3 185: 12	1952	5 012: 03
1945	726: 90	1947	1 646: 87	1949	2 916: 18	1951	4 026: 15	1953	5 721: 29

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtupien työskentely tapahtui yhdeksänä työryhmänä, joista yksi käsitti miehiä ja kaikki muut naisia. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikkiin osastoihin yhteisesti 183. Työtuvat olivat suljettuina 20. 7. ja 19. 8. välisen ajan. Työtupien puutyöosaston lakkauttamisen jälkeen ovat mainitun osaston työntekijät jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneissa.

Sen jälkeen kun kaupungin laitosten vaatetushankinnat keskitettiin työtupiin, ovat työtupien pääasiallisimpina töinä olleet tilaustyöt ko. laitoksille, ja nousi näiden osuus työtupien koko tuotannosta kertomusvuonna 98.6 %:iin.

Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden makuuym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden, eräitten laitosten virkapukujen ym. valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus on niinikään ollut työtupien tehtävänä. Yksityisten tilaajien töitä voitiin suorittaa vain rajoitetusti.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 00 olevasta taulukosta 0 tarkemmin ilmenevällä tavalla ja oli pienimmillään, 134, elokuussa sekä suurimmillaan, 162, tammikuussa. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta talousarviossa edellytettyä alhaisempi. Työpäiviä oli koko vuonna 31 774 ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä, joita oli 5 356.

Työtupien bruttomenot olivat 90 512 576 mk ja bruttotulot 89 220 944 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jää 1 291 632 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 40: 65 mk. Nämä numerot eivät kuitenkaan anna oikeata kuvaa työtupien kustannuksista, koska niihin sisältyy kunnalliskodissa työskennelleiden palkkoja sekä työaineisiin ja kalustoon sidottuja menoeriä. Työaine- ja valmistevaraston sekä kaluston arvo, joka vuoden alussa oli 35 120 245 mk sekä lopussa 40 727 941 mk, lisääntyi vuoden aikana 5 607 696 mk. Kun tämä otetaan huomioon, osoittaa tulos työtupien tuottaneen voittoa 4 316 064 mk, mikä työntekijää ja työpäivää kohden merkitsi 135: 83 mk:n nettotuloa (ed. v. 103: 94 mk).

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty taloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja voitiin niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisen köyhäinhoitoavustuksen varaan. Niinikään työtuvat tarjosivat jatkuvasti työmahdollisuuksia muutamille valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja ja muita lahjoituksia oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk
Aleksandras understöd rahasto ...	680
Bergmanin, Maria, testamenttirahasto	860
Brobergin, Gustava Katarina, ym. rahastot	1 572
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux rahasto	920
Grefbergin, Emma, rahasto	10 170
Gripenbergin, Hedvig Charlotta, rahasto	980
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto ...	450
Holmströmin, John, rahasto kainojen köyhien hyväksi	19 790
Kordelinin, Alfred, avustusrahasto	22 085
Lampan, Elsa Maria, rahasto	1 390
Liljebladin, Alma, rahasto	50 000
Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto...	540
Sierckenin, Carl, rahasto	252
Wavulinin, Waldemar, lahjoitusrahasto	1 290
Westzynthiuksen, W. J. S., testamenttirahasto	1 810
Yhteensä	112 789

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustuksina 62 henkilölle yhteensä 112 789 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 946 eri henkilöä, joista 372 miestä ja 574 naista. Niinä seitsemänätoista vuonna, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on irtolaishuoltotoimenpiteitä kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1946	165	587	752
1938	132	359	491	1947	180	621	801
1939	176	466	642	1948	242	665	907
1940	145	551	696	1949	206	605	811
1941	112	579	691	1950	218	547	765
1942	69	597	666	1951	297	521	818
1943	75	629	704	1952	368	507	875
1944	63	571	634	1953	372	574	946
1945	71	548	619				

Kuten havaitaan, nousi irtolaishuollossa olleiden lukumäärä kertomusvuonna suurimmilleen.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 269, erikseen miehistä uusia 154 ja naisista 115. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1945	41	128	169
1938	71	171	242	1946	129	187	316
1939	79	185	264	1947	109	164	273
1940	53	238	291	1948	145	184	329
1941	35	169	204	1949	97	122	219
1942	20	202	222	1950	122	112	234
1943	37	203	240	1951	173	116	289
1944	15	116	131	1952	183	98	281
				1953	154	115	269
				Yhteensä	1 581	2 756	4 337

Tämä uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 36.5 %, joten irtolaishuolto oli valtaosaltaan naisten huoltoa. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa oli merkittävää eroa verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 161 eli 17.0 %, miehistä 18.8 % ja naisista 15.8 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	46.5	41.6	43.5
» maalaiskunnissa	52.4	57.0	55.2
Ulkomailla	1.1	1.4	1.3

Äidinkielenä oli suomi 876:lla eli 92.6 %:lla, ruotsi 61:llä eli 6.4 %:lla ja lopulla 9:llä jokin muu kieli.

Irtolaishuollon perusta. Ryhmittämällä lain mukaan irtolaishuoltoon joutuneet irtolaiset sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	77	20.7	51	8.9	128	13.5
Työn vieroksuminen	187	50.3	139	24.2	326	34.5
Kerjuu	4	1.1	1	0.2	5	0.5
Ammattihaureus	—	—	377	65.7	377	39.9
Muu peruste	104	27.9[1])	6	1.0	110	11.6
Yhteensä	372	100.0	574	100.0	946	100.0

Huoltotoimenpiteet. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	11	3.0	31	5.4	42	4.4
Kotikuntaan lähettäminen	30	8.1	25	4.4	55	5.8
Irtolaisvalvonta	159	42.7	134	23.3	293	31.0
Työlaitos	113	30.4	234	40.8	347	36.7
Pakkotyö	6	1.6	26	4.5	32	3.4
Jälkivalvonta	53	14.2	124	21.6	177	18.7
Yhteensä	372	100.0	574	100.0	946	100.0

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan kaksi viidesosaa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 11.1 %, valvonta-asteelle 42.0 %, työlaitoksessa oli 24.2 % ja jälkivalvonnassa 4.5 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä on oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edelläkäyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä on kahden

[1]) Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksissa oli kaikkiaan 61 512, josta 13 262 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	188	50.5	272	47.4	460	48.6
Naimisissa olevia	113	30.4	145	25.3	258	27.3
Leskiä	15	4.0	35	6.1	50	5.3
Eronneita	56	15.1	122	21.2	178	18.8
Yhteensä	372	100.0	574	100.0	946	100.0

Aviottomina syntyneitä [1]) oli kaikista irtolaisista 111 eli 11.7 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 11.8 % ja naisista 11.7 %.

Lapsia oli kaikkiaan 336 irtolaisella yhteensä 570.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v.[2]) %	21—29 v. %	30—39 v. %	40—49 v. %	50—59 v. %	60 v. — %	Yhteensä %
Miehiä	2.7	24.7	32.3	27.4	10.5	2.4	100.0
Naisia	3.8	29.6	31.0	24.6	7.9	3.1	100.0
Kaikkiaan	3.4	27.7	31.5	25.7	8.9	2.8	100.0

Koulusivistys. Irtolaisista 29 eli 3.1 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 47 eli 5.0 %, kansakoulun käyneitä oli 762 eli 80.6 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 43 eli 4.5 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 42:lla eli 4.4 %:lla, ammattikoulun oli käynyt 21 eli 2.2 % ja ammattiopiston kaksi.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	4	1.1	—	—	4	0.4
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	7	1.9	6	1.1	13	1.4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	19	5.1	53	9.2	72	7.6
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	11	2.9	26	4.5	37	3.9
b) työntekijöitä	9	2.4	27	4.7	36	3.8
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	112	30.1	227	39.6	339	35.9
Muita työntekijöitä	193	51.9	142	24.7	335	35.4
Merimiehiä ja kalastajia	13	3.5	—	—	13	1.4
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	1	0.3	—	—	1	0.1
Yksityisten palvelijoita	—	—	76	13.2	76	8.0
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	3	0.8	17	3.0	20	2.1
Yhteensä	372	100.0	574	100.0	946	100.0

[1]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina. — [2]) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät ammattinsa mukaan suurin piirtein samalla tavoin.

Muita tietoja. Kaikista irtolaisista oli 256 eli 27.1 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 533 eli 56.3 % kaikista, miehistä erikseen 259 eli 69.6 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 57.2 %.

Kustannukset. Kaupungin bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 10 418 115 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 1 976 010 mk, joten nettomenoiksi jäi 8 442 105 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhoidon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 715 henkilöä, joista 3 438 miestä ja 277 naista. Kertomusvuonna alkoholistihuollossa olleiden luku oli uusi vuotuinen huippuluku alkoholistilain voimassaoloaikana. Niinä vuosina, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1946	1 794	197	1 991
1938	764	41	805	1947	2 448	321	2 769
1939	817	38	855	1948	2 769	348	3 117
1940	533	14	547	1949	2 620	309	2 929
1941	426	12	438	1950	3 076	338	3 414
1942	493	50	543	1951	3 115	296	3 411
1943	650	98	748	1952	3 328	292	3 620
1944	509	109	618	1953	3 438	277	3 715
1945	1 447	198	1 645				

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 579 miestä ja 206 naista eli yhteensä 2 785 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 859 miestä ja 71 naista eli kaikkiaan 930 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1946	968	104	1 072
1938	484	24	508	1947	1 297	170	1 467
1939	315	8	323	1948	1 184	148	1 332
1940	150	4	154	1949	864	97	961
1941	201	8	209	1950	972	96	1 068
1942	242	43	285	1951	835	73	908
1943	346	78	424	1952	916	75	991
1944	191	65	256	1953	859	71	930
1945	915	126	1 041	Yhteensä	11 124	1 226	12 350

Uusien alkoholistien yhteissumma 12 350 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä kaikista vain 9.9 %. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksista.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 22.4 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	47.2	42.6	46.9
» maalaiskunnissa	51.5	56.3	51.8
Ulkomailla	1.3	1.1	1.3

Äidinkielenä oli suomi 3 430:llä eli 92.3 %:lla, ruotsi 271:llä eli 7.3 %:lla ja jokin muu kieli 14:llä.

Huollon peruste. Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	76	2.2	2	0.7	78	2.1
Häiriö tai pahennus	1 221	35.5	104	37.5	1 325	35.7
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	143	4.2	2	0.7	145	3.9
Rasitukseksi joutuminen	80	2.3	10	3.6	90	2.4
Köyhäinhoidon tarve	19	0.6	—	—	19	0.5
Juopumuspidätykset	1 771	51.5	150	54.2	1 921	51.7
Vapaaehtoisuus	128	3.7	9	3.3	137	3.7
Yhteensä	3 438	100.0	277	100.0	3 715	100.0

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisen, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 6.8 % (ed. v. 7.6 %). Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 64.5 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 24.1 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 137 alkoholistia [1]).

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistihuoltolasta vapautunut henkilö on vielä sen jälkeen raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	983	28.6	69	24.9	1 052	28.3
Raittiusvalvonta	1 187	34.5	111	40.1	1 298	35.0
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	399	11.6	37	13.4	436	11.7
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	338	9.8	20	7.2	358	9.6
Jälkivalvonta	531	15.5	40	14.4	571	15.4
Yhteensä	3 438	100.0	277	100.0	3 715	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 64.2 %, raittiusvalvontaan 25.1 %, huoltolahoitoon määrättiin 8.2 % ja jälkivalvontaan ehti vain 2.5 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 75 226, joista 6 463 oli naisten. Numeroista puuttuvat vaarallisten sekä vapaaehtoisina omalla kustannuksellaan huoltoloissa olleiden päivät.

[1]) Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sitten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 231	35.8	59	21.3	1 290	34.7
Naimisissa olevia	1 729	50.3	127	45.9	1 856	50.0
Leskiä	76	2.2	35	12.6	111	3.0
Eronneita	402	11.7	56	20.2	458	12.3
Yhteensä	3 438	100.0	277	100.0	3 715	100.0

Aviottomina syntyneitä [1]) oli alkoholisteista 4.8 %, erikseen miehistä 4.5 % ja naisista 8.3 %. Lapsia oli 1 702 alkoholistilla yhteensä 3 487.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuoltoon joutuneista olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60 v.—	Kaikkiaan
Luku	—	17	587	1 105	1 374	512	120	3 715
%	—	0.5	15.8	29.7	37.0	13.8	3.2	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 97 eli 2.6 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 172 eli 4.6 %, kansakoulun käyneitä oli 2 876 eli 77.4 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 125 eli 3.4 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 206:lla eli 5.6 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 25 eli 0.7 %. Ammattikoulun oli alkoholisteista käynyt 185 eli 5.0 % ja ammattiopiston 28 eli 0.8 %.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	50	1.4	4	1.4	54	1.5
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	20	0.6	—	—	20	0.5
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	154	4.5	27	9.8	181	4.9
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	169	4.9	10	3.6	179	4.8
b) työntekijöitä	114	3.3	10	3.6	124	3.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 587	46.2	137	49.5	1 724	46.4
Muita työntekijöitä	1 179	34.3	64	23.1	1 243	33.5
Merimiehiä ja kalastajia	78	2.3	—	—	78	2.1
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	66	1.9	5	1.8	71	1.9
Yksityisten palvelijoita	—	—	8	2.9	8	0.2
Muun elinkeinon harjoittajia	3	0.1	—	—	3	0.1
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	18	0.5	12	4.3	30	0.8
Yhteensä	3 438	100.0	277	100.0	3 715	100.0

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 270 eli 7.3 %.

[1]) Ks. alav. 1 s. 147.

Kustannukset. Kaupungin bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 25 278 995 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti valtiolta korvauksina yhteensä 138 255 mk, joten lopullisiksi nettomenoiksi jäi 25 140 740 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset.

Alkoholistipoliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipoliklinikka-toimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa johti lääketieteen lisensiaatti H. Carpelan. Vastaanotto oli kahdesti viikossa talossa Pengerkatu 5. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 422 potilasta, joiden käyntikertojen yhteinen luku nousi 2 612:een. Pääosa oli alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimiston sinne lähettämiä raittiusvalvonnassa olevia alkoholisteja.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 758 eri henkilöä, joista miehiä 12 494 ja naisia 1 264. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 279 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 075 ja syytteeseen asetettiin 7 059 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 34 081. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.46 ja naisten osalta 2.61. Eniten pidätyksiä sattui heinä- ja elokuussa, vähiten tammi- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 5 631, irtolaisina rekisteröityjä 987 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 1 242.

Juopumuspidätykset vv. 1944—53 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086
1949	26 696	2 079	28 775	30 544	3 848
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1951	28 430	2 300	30 730	32 139	3 709
1952	31 833	2 446	34 279	35 647	6 262
1953	31 607	2 474	34 081	35 273	5 805

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 742 eri henkilöön, joista 729 miespuolista ja 13 naispuolista. Näistä oli 221 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

V:sta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1951	811	7	818
1948	254	12	266	1952	743	22	765
1949	569	16	585	1953	729	13	742
1950	784	14	798				

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä kertomusvuonna 276 eli 37.2 %. Raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	57.6	38.5	57.3
» maalaiskunnissa	42.1	53.8	42.3
Ulkomailla	0.3	7.7	0.4

Huoltotoimenpiteet, siviilisääty ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	619	84.9	10	76.9	629	84.8
Raittiussuojelu	110	15.1	3	23.1	113	15.2
Yhteensä	729	100.0	13	100.0	742	100.0

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	614	84.2	8	61.5	622	83.8
Naimisissa olevia	111	15.2	3	23.1	114	15.4
Eronneita	4	0.6	2	15.4	6	0.8
Yhteensä	729	100.0	13	100.0	742	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 39 [1]).

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 21—24 vuotiaita, nimittäin 76.0 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	Kaikkiaan
Luku	—	178	564	742
%	—	24.0	76.0	100.0

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittyivät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	5	0.7	—	—	5	0.7
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	8	1.1	1	7.7	9	1.2
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	33	4.5	—	—	33	4.5
b) työntekijöitä	45	6.2	2	15.4	47	6.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	289	39.7	6	46.1	295	39.8
Muita työntekijöitä	231	31.6	3	23.1	234	31.5
Merimiehiä ja kalastajia	21	2.9	—	—	21	2.8
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	25	3.4	1	7.7	26	3.5
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	72	9.9	—	—	72	9.7
Yhteensä	729	100.0	13	100.0	742	100.0

[1]) Ks. alav. 1 s. 147.

Raittiushuollon kohteina olleet ryhmittyvät ammateittain suhteellisesti samoin kuin irtolais- ja alkoholistihuollossa olleet.

Kustannukset. Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat olleet vain hallintokustannuksia, joita ei ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 885:lle helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 28 816 000 mk.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 356 847 200 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 529 445 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 356 317 755 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	53 711	91 434	963	92 397
II	54 603	92 735	1 008	93 743
III	54 878	93 472	984	94 456
IV	54 952	93 909	988 [1])	94 897

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (=nostajat) ryhmittyivät sen mukaan kuinka monesta lapsesta he lapsilisän nostivat, vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	28 555	6 lapsesta	127
2 »	17 282	7 »	28
3 »	6 574	8 »	10
4 »	1 872	9 »	4
5 »	499	11 »	1
		Yhteensä	54 952

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 511 omaiselle kaikkiaan 19 165 002 mk.

f. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	282	heinäkuu	350
helmikuu	354	elokuu	373
maaliskuu	331	syyskuu	389
huhtikuu	305	lokakuu	415
toukokuu	353	marraskuu	409
kesäkuu	385	joulukuu	403

[1]) Tähän sisältyy 17 lasta, joista yksityisen lastenkodin johtaja kasvattajan ominaisuudessa nosti lapsilisän.

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 1 675.

Kodinhoitoapua saaneissa perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 15 290 työpäivää, joista 2 027 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 1 403 380 mk.

g. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto ja työhuolto

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 1 130 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 19.4 milj. mk, josta kuitenkin opintojen keskeyttämisen yms. johdosta palautettiin 943 400 mk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 1 996 849 mk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 807 invalidia, johon sisältyvät myös invalidirahan saaneet. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 5.2 milj. mk, josta kaupungin varoista maksettu osuus oli 777 003 mk. Tämän lisäksi tulee invalidirahana maksetut 43.7 milj. mk, jotka suoritettiin valtiokonttorin välityksellä.

Kaupungin talousarvioon tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten varatusta erillisestä määrärahasta käytettiin 299 777 mk pääasiassa työvälineiden hankintaan tuberkuloositoipilaille heidän toimeentulomahdollisuuksiensa tehostamiseksi. Samasta määrärahasta myönnettiin lisäksi 300 000 mk Helsingin Tuberkuloosiyhdistykselle käytettäväksi samaan tarkoitukseen.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 241 sotaorvolle kaikkiaan 5.5 milj. mk, minkä lisäksi 47 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia. Kaikkiaan 280 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 5.8 milj. mk:n arvosta.

Sotaleskien työhuoltolain voimassaolon päätyttyä on aikaisemmin tehtyjen päätösten mukainen koulutus jatkunut enää vain yhden lesken osalta, jolle kertomusvuonna suoritettiin kouluavustuksena 20 000 mk.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1953 varoja yhteensä 1 001 222 589 mk, josta määrästä kuitenkin 7 milj. mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 1 045 458 470 mk:aan, ensi kerran yli miljardin mk:n rajan. Kun tästä vähennetään eräille sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (4 659 777 mk) sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta eräisiin peruskorjauksiin, kurssimenoihin ym. suoritetut erät (1 315 741 mk), jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 1 039 482 952 mk. Kun tästä vähennetään tulot 354 184 111 mk, jää jäljelle 685 298 841 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1953. Edellisestä vuodesta ne nousivat 73 520 035 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1944—1953 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1944	42 932 472	1949	291 800 076
1945	64 514 281	1950	357 843 589
1946	114 765 724	1951	478 825 024
1947	154 004 698	1952	611 778 806
1948	228 448 069	1953	685 298 841

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1953 [1]).

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut
	Markkaa		
Korvaukset annetusta huollosta	110 000 000	174 758 563	+ 64 758 563
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	724 000	1 305 517	+ 581 517
Työhuoneet	2 000 000	3 868 041	+ 1 868 041
Maanviljelys	1 100 000	794 071	— 305 929
Pesula	15 220 000	17 926 728	+ 2 706 728
Luontoisedut	7 085 000	7 727 855	+ 642 855
Tervalammen työlaitos	15 912 105	16 423 114	+ 511 009
Tervalammen maatila	31 673 204	32 100 770	+ 427 566
Työtuvat	80 000 000	89 220 944	+ 9 220 944
Kodinhoitajatoiminta	7 300 000	10 058 508	+ 2 758 508
Yhteensä	271 014 309	354 184 111	+ 83 169 802

Menot	Talousarvioon otetut määrärahat	Vuoden varrella myönnetyt lisämäärärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+), ylitys (—)
	Markkaa			
Huoltolautakunta sekä huoltoviraston hallinto- ja huolto-osastot	100 455 881	2 390 325	97 367 856	+ 5 478 350
Kassa- ja tiliosasto	7 800 100	34 085	7 589 128	+ 245 057
Asiamiesosasto	25 804 960	336 020	25 361 622	+ 779 358
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	38 428 690	301 870	34 496 840	+ 4 233 720
Kunnalliskoti	192 288 224	350 050	170 742 064	+21 896 210
Työhuoneet	3 506 892	—	3 277 706	+ 229 186
Maanviljelys	1 989 040	—	951 660	+ 1 037 380
Pesulaitos	14 525 304	—	12 735 662	+ 1 789 642
Tervalammen työlaitos	26 874 454	258 715	27 723 807	— 590 638
Tervalammen maatila	29 517 460	—	30 013 149	— 495 689
Työtuvat	94 742 284	47 391	90 512 576	+ 4 277 099
Vanhainkoti	105 412 300	10 910	94 260 141	+11 163 069
Yksityiskotihoito	500 000	—	43 500	+ 456 500
Sairaalahoito	131 500 000	—	145 342 097	—13 842 097
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	7 000 000	—	8 887 574	— 1 887 574
Suoranaiset avustukset	200 000 000	—	281 182 692	—81 182 692
Päivähoitokustannukset	200 000	—	165 140	+ 34 860
Matkakustannukset	500 000	—	440 994	+ 59 006
Hautauskustannukset	2 000 000	—	2 146 359	— 146 359
Alkoholistihuollon tehostaminen	2 800 000	—	2 798 733	+ 1 267
Kunnallinen työhuolto	3 200 000	—	2 773 852	+ 426 148
Sekalaiset menot	517 000	—	669 800	— 152 800
Yhteensä	989 562 589	3 729 366	1 039 482 952	—46 190 997

Huoltotoimen bruttomenot ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden seuraavat:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1944	195:32	1946	410:01	1948	813:64	1950	1 383:98	1952	2 346:54
1945	281:97	1947	564:33	1949	1 027:54	1951	1 858:50	1953	2 643:87

[1]) Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V — 38. 1953.

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuuksia ja osuuksia vanhuusavustuksista kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 218 907 182 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin v. 1953 rahakorvauksina annetusta huollosta 241 264 247 mk, josta 174 758 563 mk koski huoltolautakunnan ja 66 505 684 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	61 578 236	14 940 098	76 518 334
Toisilta kunnilta peritty	29 862 584	10 753 982	40 616 566
Yksityisiltä peritty	83 317 743	40 811 604	124 129 347
Yhteensä	174 758 563	66 505 684	241 264 247

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 32 mieheltä ja 3 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 421 748 mk josta 269 628 mk huoltolautakunnalta saadun ja 152 120 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	174 758 563	66 505 684	241 264 247
Työllä korvattu	269 628	152 120	421 748
Yhteensä	175 028 191	66 657 804	241 685 995

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 44 649 038 mk eli 34.3 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta saatujen korvausten määrät 18 241 699 mk eli 42.1 %, toisilta kunnilta perittyjen 2 125 290 mk eli 7.7 % ja yksityisiltä perittyjen 24 282 049 mk eli 41.1 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1944—1953 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1944	47.9	1946	42.0	1948	34.3	1950	36.1	1952	45.4
1945	54.8	1947	36.4	1949	34.7	1951	39.4	1953	47.7

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa.

Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1944	16.2	1946	8.5	1948	11.6	1950	13.4	1952	14.2
1945	13.3	1947	11.0	1949	11.8	1951	13.1	1953	16.8

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 15 049 655 mk.

19. Lastensuojelu [1)]

Yleistä

Pääkaupungin lastensuojelutyön tärkeimpiä sodanjälkeisiä tehtäviä on ollut lähinnä sotavuosien lastensuojelutyölle aiheuttamien vaurioiden korjaaminen. Tässä tarkoituksessa pyrittiin jatkuvien ennakoivien lastensuojelutoimenpiteiden ohella turvaamaan riittävät ja tarkoituksenmukaiset sijoitusmahdollisuudet, korjaamaan laitosten ulkonaisia toimintamahdollisuuksia ja syventämään koko lastensuojelutyötä.

Vuonna 1953 voitiin todeta, ettei sijoitustoimintaa voitu vielä hoitaa läheskään tarkoituksenmukaisesti siksi, että varsinkin laitospaikkojen lisääntyminen kysyntää vastaavaksi oli lautakunnasta riippumattomista syistä edistynyt odottamattoman hitaasti. Sen sijaan usein vanhoihin ja laitostarkoituksiin soveltumattomiin huviloihin perustetut kaupungin lasten- ja nuorisonhuoltolaitokset oli saatu jo ulkonaisesti tyydyttävään kuntoon, tosin suurin kustannuksin ja osittain hoitopaikkoja vähentäen, ja näin voitiin työtä näissä jatkaa ainakin toistaiseksi.

Lastensuojelutyön syventämispyrkimyksiä ajatellen voidaan vuosi 1953 merkitä muistiin lupauksia antavana. Lastensuojeluviraston henkilökuntaa voitiin ammattityövoiman osalta lisätä siten, että lastenhuollontarkastajalle saatiin lähinnä sijoitustoimintaa valvova ja ohjaava koulutettu apulainen. Virasto sai myös ensimmäisen oman lastenpsykiatrinsa, joka kuitenkin toistaiseksi joutui omistautumaan yksinomaan uudelle ongelmalasten tarkkailulaitokselle. Tämän siirtyminen kaupungin haltuun voidaan niinikään liittää työn syventämistä tarkoittaviin myönteisiin kertomusvuoden tapahtumiin. Merkittävimpänä voitaneen kuitenkin pitää kaupunginvaltuuston päätöstä, jolla vuosia vireillä ollut, lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten hoito- ja kasvatushenkilökunnan pätevyyttä, ryhmittelyä ja palkkausta koskeva esitys lopulta hyväksyttiin. Päätöksen, joka toteutuu koko laajuudessaan vuoden 1954 alusta lukien, voidaan odottaa kohottavan tulevina vuosina monessa suhteessa edelleen vaikeuksissa työskentelevien kaupungin laitosten hoidollista ja kasvatuksellista tasoa ja siinä suhteessa antavan ehkä suuntaa koko maan lastensuojelutyölle.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Sosiaaliministeriön 5 p:nä marraskuuta 1951 vahvistaman Helsingin kaupungin sosiaaliohjesäännön mukaan lastensuojelulautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä jaostoissa käsiteltäviä asioita varten tarpeellinen määrä lisäjäseniä, niin myös yhtä monta varajäsentä kuin lautakunnassa on jäseniä ja lisäjäseniä. Lisäjäseniä kuului lautakuntaan 4. Lautakunnan kokoonpano oli kertomusvuonna seuraava:

[1)] Eräät kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Puheenjohtaja:
Manninen, S., toimittaja

Varapuheenjohtaja:
Päivänsalo, V. A., teologian tohtori

Muut jäsenet:
Ylppö, A., professori
Bruun, E., ylikirjastonhoitaja
Aaltolahti, E., rouva
Suosalmi, M., rouva
Westerlund, V. G., varatuomari
Ikonen, A., arkistonhoitaja
Ruohonen, R., sairaalatyöntekijä

Varajäsenet:
Heiniö, P., ylilääkäri
Mickwitz, A.-M., kirjastoamanuenssi
Lojander, I., rouva
Penttinen, E., varanotaari
Lindberg, P., varatuomari
Välimaa, T., ompelija
Karvinen, A., toimittaja
Oksanen, T. N., opettaja
Lahdensuu, S., lääketieteen tohtori

Lisäjäsenet:
Nuotio, S., sacr. min. kand.
Jyrkänne, A., rouva
Dahl, L., rouva
Saltzman, K., kansakoulunjohtaja

Varalisäjäsenet:
Sinervo, A., Lastenlinnan johtaja
Ristimäki, I., rouva
Puhjo, S., rouva
Aminoff, M., rouva

Lautakunnan jäsen M. Ohra-aho erosi ja hänen tilalleen tuli rouva E. Aaltolahti v. 1953 päättyneeksi toimikaudeksi.

Jaostojen puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajiksi ja jäseniksi määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Lastenhuoltojaosto:
Päivänsalo, V., puheenjohtaja
Bruun, E., varapuheenjohtaja
Jyrkänne, A.

Suojelukasvatusjaosto:
Westerlund, V. G., puheenjohtaja
Ruohonen, R., varapuheenjohtaja
Nuotio, S.

Äitiysavustus- ja perhelisäjaosto:
Ylppö, A., puheenjohtaja
Suosalmi, M., varapuheenjohtaja
Dahl, L.

Elatusapujaosto:
Ikonen, A., puheenjohtaja
Aaltolahti, E., varapuheenjohtaja
Saltzman, K.

Lastenhuoltolaitosten johtokuntien kokoonpano oli seuraava:

Lastenkotien johtokunta:
Päivänsalo, V., puheenjohtaja
Bruun, E., varapuheenjohtaja

Koulukotien johtokunta:
Westerlund, V. G., puheenjohtaja
Suosalmi, M., varapuheenjohtaja

Kolmantena jäsenenä kumpaankin johtokuntaan kuului ohjesäännön mukaan toimitusjohtaja A. E. Heiskanen. Hänen varamiehenään oli lastenkotien johtokunnassa lastenhuollontarkastaja M. Törnudd ja koulukotien johtokunnassa nuorisonhuoltaja K. Helasvuo.

Kaupunginhallituksen edustajana kaikissa edellä mainituissa päätösvaltaelimissä oli maisteri V. O. Järvinen.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaan lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät kuuluivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 11 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 201 (edellisenä vuonna 230) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenkotien johtokunta piti 13 ja koulukotien johtokunta 10 kokousta vuoden aikana. Eri jaostojen toimintaa selostetaan tuonnempana asianomaisen toimiston kohdalla.

Ohjesäännön edellyttämä kaupungin kolmen sosiaalialan lautakunnan, nimittäin huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lautakunnan yhteinen neuvottelukokous pidettiin uudessa vanhainkodissa. Läsnä oli 24 henkeä.

Lastensuojelulautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Metsäkummun tarkkailukodin toiminnan aloittaminen. Mannerheimin Lastensuojeluliitolta kaupungille hankitussa laitoksen huoneistossa jatkuivat korjaustyöt vielä kertomusvuoden tammikuun aikana. Laitoksen opettaja otettiin jo vuoden alusta järjestelytöihin, mutta toisia viranhaltijoita hieman myöhemmin. Lapset tulivat laitokseen 4. 2. 1953, jolloin laitoksen katsotaan aloittaneen toimintansa. Pätevän ja erikoistehtäviin sopivan henkilökunnan saaminen on tuottanut suuria vaikeuksia.

Laitosopettajien asema ja palkkaus. Lautakunta päätti [1]) esittää kansakoulujen johtokunnalle, että se ottaisi kysymyksen laitosopettajien palkkauksesta uudelleen käsiteltäväksi siinä mielessä, että laitosopettajien peruspalkka korotettaisiin 3 palkkaluokkaa tai että vastaavasti laitosopettajalle suoritettaisiin ohjesäännön 15 §:n 2. ja 3. kohdassa mainituista, varsinaiseen opetustyöhön kuulumattomista töistä erillistä palkkiota sekä että eläkesäännön määräyksiä tarkistettaessa laitosopettajat rinnastettaisiin apukoulujen opettajiin. Kaupunginvaltuusto teki asiassa myönteisen päätöksen, joka astui voimaan v. 1954.

Huoneistotilojen varaamisesityksiä. Kaupunginhallituksen kehotettua lautakuntaa ilmoittamaan, mitä rakennuksia tai huoneistoja olisi varattava mm. lastensuojelun tarpeisiin, lautakunta päätti [2]) esittää, että Pohjois-Haagan ja Maunulan asuntoalueilta, kummaltakin varattaisiin yksi 180—200 m² suuruinen huoneistotila nuorisokoteja varten. Edelleen lautakunta esitti [3]), että Alppikatu 1:ssä vapautuvat kaksi huoneistoa kunnostettaisiin kouluikäisten ja jälkihuoltoisten turvattomien poikien huoltolaitokseksi. Samassa kokouksessa lautakunta teki[4]) vielä esityksen kaupunginhallitukselle, että kiinteistötoimisto saisi tehtäväkseen hankkia lastensuojelulautakunnan tarpeisiin 100—150 m² käsittävän vuokrahuoneiston tai osakkeen pienten lasten 10—12-paikkaisen hoitolan perustamista varten.

Henkilökunnan jatkokoulutuksen tukeminen. Lautakunta on kertomusvuonna tehnyt päätöksiä laitosten hoitohenkilökunnan jatkokoulutuksen tukemiseksi. Niinpä päätettiin suorittaa [5]) neljän viranhaltijan kurssimaksu Suomen Huoltotyöntekijäin Liiton luentopäiville 4—6. 4. 1953, suorittaa [6]) 14 viranhaltijan puolesta kurssimaksu YK:n järjestämälle kasvatusopilliselle koulutuskurssille 4—16. 5., myöntää [7]) neljälle Nukarin ja Kullatorpan lastenkotien hoitajalle 1—30. 9. väliseksi ajaksi virkalomaa ja osanottomaksu Vajaamielisten Keskusliiton järjestämään vajaamielishoitajakurssiin osanottoa varten sekä suorittaa [8]) kolmen viranhaltijan puolesta heidän kurssi- ja matkakulunsa sosiaaliministeriön 24—31. 8. järjestämille koulukotien katsastajien ja hoitajien opintokursseille.

Vajaamielisten lasten sijoituskysymys. Yhäti vaikeutuvan vajaamielisten lasten sijoituskysymyksen vuoksi lautakunta päätti [9]) esittää kaupunginhallitukselle, että se valitsisi kaupungin edustajat ja kutsuisi Helsingin Diakonissalaitoksen edustajia neuvotteluun siitä, millä tavoin diakonissalaitoksen vajaamielislaitosta voitaisiin laajentaa palvelemaan kaupungin yhäti lisääntyvää vajaamielisten lasten sijoitustarvetta. Kaupunginhallitus kehotti lastensuojelulautakuntaa itse ryhtymään neuvotteluun diakonissalaitoksen kanssa. Neuvottelut siirtyivät v:n 1954 puolelle.

Lasten sijoitustoiminta. Lautakunta päätti [10]) osallistua Lastensuojelun Keskusliiton 9. 11. järjestämään neuvottelutilaisuuteen, jossa keskusteltiin lasten sijoitustoiminnassa esiintyvistä vaikeuksista ja suunniteltiin toiminnan tarkoituksenmukaista järjestämistä vastaisuudessa siten, että vapaaehtoista työvoimaa edelleenkin voitaisiin käyttää tarkoituksenmukaisesti hyväksi ottaen huomioon kuntien yhä lisääntyvä sijoitustarve ja tosiasia, että lastensuojelutyössäkin siirrytään yhä enemmän palkattuun ammattihenkilöstöön. Neuvottelu pani alulle asian perusteellisen selvityksen keskusliiton piirissä.

Nuorisokodin oppilaiden ansiotulojen käyttö. Lautakunta määritteli [11]) Reijolan nuorisokodin oppilaiden ansiotulojen käytön siten, että oppilas suorittaa ansioistaan laitokselle 200 mk vuorokaudelta korvauksena laitoksen hänelle tarjoamasta hoidosta ja loppu-

---

[1]) Lastens. lk. 17. 2. 26 §. — [2]) S:n 17. 2. 29 §. — [3]) S:n 28. 8. 146 §. — [4]) 28. 8. 150 §. — [5]) 17. 3. 67 §. — [6]) S:n 28. 4. 84 §. — [7]) S:n 14. 7. 132 §. — [8]) S:n 22. 9. 163 §. — [9]) S:n 27. 10. 165 §. — [10]) S:n 27. 10. 174 §. — [11]) S:n 17. 3. 44 §.

ansio käytetään oppilaan vaatetus-, opetus- ja käyttömenoihin ja osa talletetaan säästöksi. Mikäli oppilaan ansiotulot eivät riitä edellä esitetyllä tavalla hoitomaksuihin, käyttövaroiksi tai vaatetusmenoihin, oppilasta avustetaan lastensuojelumenoista.

Puutavaran myynti lastensuojelulautakunnan hallinnassa olevilta tiloilta. Lautakunta esitti [1]) kaupunginhallitukselle, että se oikeuttaisi lastensuojelulautakunnan myymään sen hallinnassa olevilta tiloilta puutavaraa kaupungin metsätalousosaston kussakin tapauksessa määrittelemin rajoituksin ja hinnoin. Kaupunginhallitus suostui esitykseen [2]).

Bengtsårin tilan hallinnan siirto. Lautakunta esitti [3]) aikaisemmin tekemiinsä esityksiin viitaten, että Bengtsårin tilan hallinta siirrettäisiin kiinteistölautakunnalle, jonka tehtäväksi jäisi ehdotuksen laatiminen siitä, millä tavoin tilaa voitaisiin tarkoituksenmukaisesti käyttää lähinnä kaupungin sosiaalisiin tarpeisiin. Ratkaisu siirtyi vuoteen 1954.

Lastenhuoltolaitosten hoito- ja kasvatushenkilökunnan virkojen uudelleen järjestely ja palkkaus. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 22. 4. lastensuojelulautakunnan mainittua asiaa koskevan laajan esityksen. Päätöksen mukaan 1. 1. 1954 lähtien siirrettiin Sofianlehdon pikkulastenkodin virat Sofianlehdon vastaanottokodin viroiksi, lakkautettiin joukko vanhoja virkoja ja perustettiin uusia virkoja uusin pätevyysvaatimuksin ja palkkaeduin. Kokouksessaan lautakunta valitsi [4]) viranhaltijat uusiin virkoihin. Lisäksi lastenkotien ja koulukotien johtokunnat täyttivät eräitä alempipalkkaisia virkoja. Edellä mainittu kaupunginvaltuuston päätös tekee mahdolliseksi saada enemmän ja koulutettua hoitohenkilökuntaa lastenhuoltolaitosten palvelukseen.

Ryttylän koulukodin henkilökuntakysymyksen järjestely. Edellä mainitusta hoitohenkilökunnan järjestelykysymyksestä erillisinä lautakunta päätti [5]) Ryttylän koulukodin osalta esittää kaupunginhallitukselle, että yksi vakinainen opettajanvirka jätettäisiin 1. 8. lähtien toistaiseksi täyttämättä; että v:n 1954 talousarvioon saataisiin merkitä tp. kuraattorinvirka 34. palkkaluokan mukaisin palkkaeduin; että veistonopettajan, metallitöidenopettajan, metallitöiden apulaisopettajan ja konepuusepän virat lakkautettaisiin 31. 12.; että perustettaisiin 1. 1. 1954 lähtien metallitöiden ohjaajan 28. palkkaluokkaan kuuluva virka, johon siirrettäisiin nykyinen metallitöiden opettaja; että avoinna olevaan puusepänvirkaan saataisiin siirtää nykyinen konepuuseppä; että v:n 1954 talousarvioon saataisiin merkitä tp. liinavaatevarastonhoitaja-ompelijan virka 15. palkkaluokan mukaisin palkoin; että lämmittäjän 22. palkkaluokan vakinaiseen virkaan saataisiin siirtää nykyinen 21. palkkaluokkaan kuuluva lämmittäjä ja että yksi 16. palkkaluokkaan kuuluvista maataloustyöntekijän viroista lakkautettaisiin ja vapautuva viranhaltija saataisiin siirtää 21. palkkaluokkaan kuuluvaan lämmittäjän virkaan. Esitys hyväksyttiin.

Hoitohenkilökunnan ateriointi laitosten hoidokkien kanssa. Pitäen tärkeänä kasvatuksellisena keinona, että laitoshenkilökunta ruokailee yhdessä hoidokkien kanssa, lautakunta päätti [6]), että työvuorossa olevan hoitohenkilökunnan on ruokailtava yhdessä laitoksen hoidokkien kanssa ja esitti kaupunginhallitukselle, ettei tällaisesta ruokailusta perittäisi maksua. Esityksen käsittely siirtyi seuraavaan vuoteen.

Lastensuojeluviraston ja lastenhuoltolaitosten henkilökunnan sairaus- ja synnytysloma-anomuksia käsiteltiin yhteensä 183 (107).

Edellä mainittujen esitystensä lisäksi antoi lautakunta kaupunginhallituksen pyynnöstä kertomusvuonna 15 (18) eri lausuntoa, joista useimmat koskivat lasten- ja nuorisonhuoltoon anottuja avustusmäärärahoja.

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaisesti viiteen toimistoon seuraavasti:

1. Hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston toimitusjohtajana toimi hovioikeuden auskultantti A. E. Heiskanen.

[1]) Lastens. lk. 17. 3. 48 §. — [2]) S:n 19. 3. 812 §. — [3]) S:n 28. 4. 74 §. — [4]) S:n 24. 11. 187 §. — [5]) S:n 29. 5. 107 §. — [6]) S:n 15. 12. 195 §.

Toimistoon kuuluvina toimivat lääketieteen lisensiaatti P. Leisti lastensuojelulautakunnan lääkärinä ja lääketieteen lisensiaatti K. Leppo lastenpsykiatrina; lautakunnan sihteerinä oli sosionomi E. Stenholm.

2. Lastenhuoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 kappaleen a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuului lastensuojelulain VI luvun edellyttämä kasvattilasten valvonta, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten hoidon valvonta, nuorten kotiapulaisten valvonta, lisäksi kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston johtajana oli lastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri M. Törnudd apunaan apulaislastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri A. Hytönen.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusjaostolle esitettäviksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston johtajana oli nuorisonhuoltaja, filosofian maisteri K. Helasvuo apunaan apulaisnuorisonhuoltaja, filosofian maisteri E. Frangén.

4. Elatusaputoimisto, jonka tehtävänä oli lastenhuoltotoimiston avustamana hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama elatusapujaosto. Toimistonjohtajana oli lastenvalvoja, varatuomari A. Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, varatuomari E. Tynkkynen.

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat ao. jaostolle esiteltäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa äitiyshuoltoa. Toimiston hoitajana toimi rouva S. Hiisivaara-Mörk.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli lastensuojelun palveluksessa 242 sääntöpalkkaisesti sekä 30 tilapäisesti palkattua ja 42 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 314 viranhaltijaa. Vastaavat luvut olivat vuoden päättyessä 230, 36, 40 ja 306. Henkilökunnasta oli vuoden alussa 62 sääntöpalkkaista ja 1 tilapäinen ja 1 työsuhteessa sekä vuoden päättyessä 58 sääntöpalkkaista, 7 tilapäistä ja 3 työsuhteessa olevaa lastensuojeluviraston sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 41 677 kirjelmää (edellisenä vuonna 37 697). Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 340 (1 333), lastenhuoltotoimiston 12 513 (6 868), suojelukasvatustoimiston 5 263 (5 796), elatusaputoimiston 13 515 (15 420) sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 9 046 (8 280).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon vastaanottokoti. Laitos käsittää 100-paikkaisen pikkulasten (A-), 35-paikkaisen leikki-ikäisten (B-) ja 52-paikkaisen kouluikäisten (C-) osastot. Viimeksi mainitussa on tilaa 28 pojalle ja 24 tytölle. Laitoksen johtajana toimi filosofian kandidaatti W. Erko apunaan 80 vakinaista ja 24 tilapäistä viranhaltijaa.

Metsäkummun tarkkailukoti. Laitos on 15 paikkaa käsittävä ns. ongelmalasten tarkkailukoti. Laitos aloitti toimintansa 4 p:nä helmikuuta. Laitoksen vs. johtajana toimivat ylikatsastaja M. Pitkänen vuoden alusta elokuun puoleen väliin ja sen jälkeen neiti E. Syrjäläinen. Lisäksi laitoksen henkilökuntaan kuuluivat opettaja, terapeutti ja 4 muuta viranhaltijaa. Lastensuojeluviraston alainen psykiatri on jatkuvasti työskennellyt laitoksessa.

Hyvösen lastenkoti toimi 33-paikkaisena normaalilasten laitoksena Kotkankadun 14—16:ssa. Kodin johtajana oli terveyssisar M.-L. Kantele apunaan 7 muuta viranhaltijaa ja 2 muuta työntekijää.

Malmin lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 37. Kodin johtajana oli kasvattaja E. Hytönen apunaan 12 vakinaista ja 1 tilapäinen viranhaltija sekä 4 muuta työntekijää.

Toivolan oppilaskoti Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 60 apukouluasteella olevalle turvattomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Oppilaskodin johtajana toimi opettaja V. Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 21 vakinaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa sekä 2 muuta työntekijää. Kaupunginvaltuusto muutti 22. 4. laitoksen nimen ylläolevaksi. Laitoksessa pääsivät syksyllä alkuun kauan odotetut koulurakennuksen rakennustyöt.

Reijolan nuorisokoti. Laitos toimi 18-paikkaisena jälkihuoltoa kaipaavien poikien hoitokotina. Pojat kävivät laitoksesta käsin työssä ja suorittivat vahvistetun maksun hoidostaan laitokselle. Laitoksen johtajana oli voimistelunopettaja L. Halonen ja hänen virkavapautensa aikana viransijaisena kesäkuun 1 p:stä sosionomi E. Mikonsaari. Lisäksi oli laitoksessa 2 muuta viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten on 25 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. Orola. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 10 vakinaista ja 2 tilapäistä viranhaltijaa sekä 1 muu työntekijä.

Nukarin lastenkoti syvemmin vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli neiti R. Ojalainen apunaan 11 vakinaista ja 2 tilapäistä viranhaltijaa sekä 1 muu työntekijä. Laitokselle valmistuivat vuoden lopussa uudet talous- ja asuntorakennus sekä liiterirakennus.

Apulastentarha Aula. Laitos toimi 55-paikkaisena vajaamielisten lasten päivähoitokotina. Johtajana oli lastentarhanopettaja T. Särkijärvi. Lisäksi oli laitoksessa 8 muuta viranhaltijaa.

Lemmilän vastaanottokoti Ridasjärvellä. Laitos toimi 10-paikkaisena suojelukasvatuksellisten poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi kansakoulu. Laitoksen vt. johtajana toimi ylioppilas J. Aalto apunaan opettaja ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Ryttylän koulukoti omine maatiloineen, Hausjärven pitäjässä, voi ottaa vastaan 64 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa kiinnitettiin erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana toimi kansakoulunopettaja M. E. Sutinen apunaan 30 vakinaista ja 4 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen, Lohjan pitäjässä, oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistui myös opetukseen, toimi opettaja H. Laaksonen apunaan 8 vakinaista ja 1 tilapäinen viranhaltija.

Ent. Bengtsårin koulukodin tila Bromarvin pitäjässä oli kertomusvuonna edelleenkin lautakunnan hallinnassa. Tilalla harjoitettiin maanviljelystä kaupungin laskuun, suoritettiin jatkuvasti viljelysmaiden perusparannuksia ja metsänraivauksia sekä tilalla olevien rakennusten kunnostamistöitä. Tilalla oli myös kertomusvuonna nuorisotyölautakunnan järjestämiä nuorison kesäleirejä.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitosten yleisvalvonnan suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien ja Toivolan oppilaskodin osalta lastenhuollontarkastaja sekä koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintaan kuuluvissa laitoksissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit voivat käydä vastaanottokodissa asuen kaupungin ruotsinkielistä kansakoulua. Opetuksen tarkastuksesta koulukodeissa huolehti Helsingin kaupungin kansakoulujentarkastaja.

Terveydenhoitotarkastukset laitoksissa hoiti lautakunnan lääkäri, lääketieteen lisensiaatti P. Leisti. Kaupungin lastenpsykiatri teki kertomusvuonna tarkastusmatkoja lautakunnan alaisiin laitoksiin. Lasten terveydentilasta mainittakoon lautakunnan lääkärin kertomuksesta poimittuna seuraavaa:

Kertomusvuoden aikana lautakunnan alaisissa laitoksissa suoritettujen tarkastuskäyntien yhteydessä todettiin seuraavaa:

1. Yleinen terveydentila oli hyvä. Lukuunottamatta tavanmukaisia, etupäässä lieviä hengityselinkatarreja ja kertomusvuonna sattunutta influenssaepidemiaa sekä muutamia pienempiä kulkutautiepidemioita, sairaustapausten määrä pysyi pienenä. Tapaturmat ja loukkaantumiset olivat yleensä lieviä; eräs liikennetapaturma päättyi kuitenkin lapsen kuolemaan. Sofianlehdon pikkulastenosastolla sattuneet kuolemantapaukset johtuivat kaikki joko synnynnäisestä vajavaisuudesta tai keskosilla esiintyneestä keuhkokuumeesta.
2. Ravinnon laadussa sekä siisteydessä ja puhtaanapidossa ei ilmennyt huomauttamisen syitä.
3. Lasten keskimääräinen painonlisäys oli normaali.
4. Helsingin ulkopuolella sijaitsevien laitosten lapset käytettiin sairaustapausten sattuessa paikkakunnan lääkärillä tai poliklinikalla ja tarvittaessa hoidettiin sairaalassa.

Eri sairaustapausten lukumäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Tautiryhmä	Sofianlehto A-os.	Sofianlehto B-C-os.	Metsäkumpu	Hyvönen	Malmi	Toivola	Kullatorppa	Nukari	Lemmilä	Ryttylä	Toivoniemi	Yhteensä
Hengityselinsairaudet ja influenssa	139	111	10	55	20	66	26	30	13	29	2	501
Ripuli	23	4	—	—	1	1	5	—	—	—	—	34
Angina	10	6	—	—	12	—	1	1	—	17	—	47
Korvatulehdus	24	6	—	4	2	6	1	1	1	—	—	45
Ihottumat	44	2	—	1	9	3	1	—	—	—	—	60
Ajokset	10	1	—	8	1	9	—	3	6	1	—	39
Silmätulehdukset	11	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	15
Keuhkokuume	13	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	16
Tapaturmat	1	5	—	1	3	7	2	1	—	14	1	35
Vihurirokko	—	6	—	—	—	3	12	—	—	8	—	29
Vesirokko	—	51	—	—	10	—	—	—	—	—	—	61
Sikotauti	—	20	—	—	2	15	—	—	—	—	—	37
Tuhkarokko	—	—	1	—	—	4	—	—	—	1	—	6
Tulirokko	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Tuberkuloosi	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Paratyfus	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Muita tauteja	—	3	—	2	—	—	4	—	—	—	—	9
Yhteensä	275	220	13	71	61	114	52	37	21	72	3	939

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin vuoden aikana 2 244 (2 453) lapsia koskevaa ilmoitusta ja virka-avunpyyntöä. Tällöin ei ole laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-avunpyynnöistä oli 129 (143) holhousasioita ja 120 (95) adoptioasioita sekä loput muita lasten kotiolojen selvittelyasioita koskevia. Adoptioasioista koski 33 (9) aviolapsia ja muut avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Oman ryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 14 (15) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläisten luovuttamista ottolapsiksi Ruotsiin ja Tanskaan. Ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt jakaantuivat ilmoituksen tekijän, ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

Huostaanotetut lapset. Lastenhuoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 2 595 (2 327) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa eli 1 936 (1 685) lasta oli sijoitettu yksityishoitoon, nimittäin 1 207 (984) yksi-

tyisiin perheisiin ja 729 (701) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 226 (241) eli 8. 7 % (10. 4 %) ruotsinkielisiä ja 12 (9) eli 0. 5 % (0. 4 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 929 (806) lasta ja poistettiin 810 (661) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1954 jäi 1 785 (1 666) lasta.

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Yhteensä		Kaikkiaan
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	
Ilmoituksen tekijä											
Huoltoviranomainen	24	37	43	53	66	49	5	4	138	143	281
Terveydenhoitoviranomainen	49	48	41	31	20	21	1	—	111	100	211
Kouluviranomainen	—	—	2	4	19	15	—	—	21	19	40
Poliisiviranomainen	9	7	20	11	12	12	—	—	41	30	71
Holhousviranomainen	4	1	28	25	39	27	1	4	72	57	129
Muut viranomaiset	2	7	13	9	16	19	1	3	32	38	70
Lastensuojelujärjestöt	3	—	3	2	3	4	—	—	9	6	15
Lastensuojeluviraston virkailijat	6	13	23	21	26	28	1	1	56	63	119
Vanhemmat	138	136	129	155	146	124	2	3	415	418	833
Yksityiset henkilöt	34	50	89	70	114	105	6	7	243	232	475
Yhteensä	269	299	391	381	461	404	17	22	1 138	1 106	2 244
Ilmoituksen syy											
Lapsen:											
sairaus	17	24	10	10	5	8	1	1	33	43	76
vajaamielisyys	3	—	14	10	26	12	—	—	43	22	65
sielullinen poikkeavuus	—	—	3	4	23	5	—	—	26	9	35
raajarikkoisuus	—	1	—	—	3	—	—	—	3	1	4
koulunkäynnin laiminlyöminen	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	2
Vanhempien:											
kuolema	4	1	4	7	38	46	4	3	50	57	107
sairaus	61	77	84	83	40	41	—	—	185	201	386
mielisairaus	5	3	12	4	15	12	—	—	32	19	51
ansiotyö	14	10	16	13	9	13	1	1	40	37	77
hoidon laiminlyönti	13	31	39	37	48	34	—	1	100	103	203
kasvatuskyvyn puute	2	6	13	16	32	22	2	1	49	45	94
hylkääminen	5	4	5	3	8	12	2	—	20	19	39
työhaluttomuus	3	3	3	1	—	—	—	—	6	4	10
huolimattomuus	6	11	6	5	6	2	—	—	18	18	36
juoppous	11	17	43	56	39	40	1	6	94	119	213
vankilassaolo	2	3	9	5	4	1	—	—	15	9	24
lapsen pahoinpitely	1	—	8	5	14	7	1	—	24	12	36
työn puute	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
asuntovaikeudet	105	101	62	64	64	75	3	4	234	244	478
avio- tai asumusero	16	7	60	55	86	70	2	5	164	137	301
lapseen kohdist. siveellisyysrikos	—	—	—	3	—	3	—	—	—	6	6
Yhteensä	269	299	391	381	461	404	17	22	1 138	1 106	2 244
Toimenpiteet											
Varoitus	4	9	12	6	2	7	—	—	18	22	40
Suojeluvalvonta	1	1	3	2	8	4	—	—	12	7	19
Huostaanotto											
9 § 2 kapp. c-kohdan mukaan	31	48	41	38	29	28	—	—	101	114	215
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella	2	1	4	3	13	11	1	—	20	15	35
sopimuksen perusteella	74	78	84	71	80	49	2	—	240	198	438
vastoin vanhempien tahtoa	3	—	3	5	7	6	—	—	13	11	24
Lausunnot eri viranom.	7	4	44	36	59	38	2	5	112	83	195
Tilapäisiä kotikäyntejä	118	123	160	190	217	212	4	11	499	536	1 035
Muut toimenpiteet	21	16	21	20	30	27	4	2	76	65	141
Ei mitään toimenpiteitä	8	19	19	10	16	22	4	4	47	55	102
Yhteensä	269	299	391	381	461	404	17	22	1 138	1 106	2 244

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 98 (61) lasta 5 594 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 9 lasta, 2 370 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 18 (14) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 335 (326), yksityisissä hoitokodeissa 41 (45) lasta.

Näiden huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot kaupungin lastenpsykiatrin ja koulupsykologien toimistoista, Malmin kasvatusneuvolasta, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Kulkutautisairaalan psykosomaattiselta osastolta ja Samfundet Folkhälsanin mentaalihygienisestä neuvolasta.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä: [1])

Sijoituspaikka	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1952		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1954		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	P.	T.	P.	T.		P.	T.	P.	T.		
Aistiviallisten laitokset	1	—	—	—	1	—	—	—	—	172	172.0
Kaatumatautisten huoltolaitokset	2	1	—	—	3	1	—	1	1	1 026	342.0
Vajaamielisten laitokset	55	53	6	2	116	4	3	58	52	39 360	339.3
Heikkomielisten lasten lastenkodit	53	24	4	—	81	7	5	53	20	27 509	339.6
Ongelmalasten hoito- ja tarkkailukodit	—	—	20	7	27	8	4	12	2	3 822	141.6
Sairaalat	8	2	3	—	13	5	1	7	2	2 665	205.0
Tavalliset lastenkodit	71	56	19	16	162	15	13	70	57	45 960	283.7
Yksityisperheet Helsingissä	6	6	1	4	17	2	3	5	7	5 201	305.9
Yksityisperheet muualla	18	15	5	1	39	9	3	15	14	12 034	308.6
Yhteensä	214	157	58	30	459	51	32	221	155	137 749	300.1

Kaikista vajaakykyisistä lapsista oli syvemmin vajaamielisiä 189 (180), heikkomielisiä 172 (189) ja muuten poikkeavia 98 (63).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 92 (103) syvemmin vajaamielisiä, 93 (113) heikkomielisiä ja 58 (24) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa v:n 1953 aikana selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofianlehdon vastaanottokoti			Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Toivolan oppilaskoti	Hyvösen lastenkoti	Reijolan nuorisokoti	Metsäkummun tarkkailukoti	Yhteensä
	Osasto										
	A	B	C								
V:sta 1952 hoitoon jääneitä	116	35	31	27	37	33	73	33	22	—	407
V. 1953 hoitoon otettuja	234	139	115	5	44	6	10	21	18	31	623
Yhteensä	350	174	146	32	81	39	83	54	40	31	1 030
Näistä:											
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:											
yksityishoitoon	53	27	17	—	11	—	—	8	—	4	120
toiseen lastenkotiin	35	46	42	1	5	—	5	4	1	1	140
sairaalaan	3	1	1	—	—	—	1	—	1	1	8
b) Toimiston hoidosta poistettuina luovutettiin:											
vanhempainsa hoitoon	108	66	44	1	21	1	4	8	2	11	266
toiseen maksuttomaan hoitoon	16	1	3	—	2	—	2	1	4	—	29
toisen kunnan hoitoon	9	4	1	—	—	—	—	—	—	—	14
muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	5
kuoli	8	—	—	—	—	1	—	—	—	—	9
poistettiin muista syistä	—	—	2	—	—	—	2	2	16	—	22
Poistettuja yhteensä	232	145	110	2	40	6	14	23	24	17	613
V:een 1954 jääneitä	118	29	36	30	41	33	69	31	16	14	417

[1]) Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska hänet on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen, ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

Yksityishoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. V. 1953 hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 11 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 13 lapseen, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuun 8 lapseen ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuun 17 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1952 hoitoon jääneitä	228	131	247	548	1 154
V. 1953 hoitoon otettuja	281	89	129	283	782
Yhteensä	509	220	376	831	1 936
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	15	4	4	25	48
siirrettiin kunnan lastenkotiin	26	14	10	26	76
siirrettiin yksityisiin lastenkoteihin	39	21	3	8	71
siirrettiin sairaalaan	9	—	5	2	16
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	—	—	—	—	—
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	1	—	1	1	3
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	167	37	35	86	325
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	—	2	1	6	9
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	1	—	1	2
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	17	4	15	23	59
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	—	4	19	19	42
poistettiin muista syistä	—	4	7	3	14
kuoli	7	—	—	3	10
Poistettuja yhteensä	281	91	100	203	675
V:een 1954 jääneitä	228	129	276	628	1 261

Yksityishoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret, kun taas maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastenhuollontarkastaja apulaisineen suoritti kertomusvuoden aikana tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset saivat käydä kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta valmisti 26:lle (23) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 1 295 334 mk (991 093), josta saatiin sosiaaliministeriöltä 254 500 (337 200) mk:n korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 548 (446). Näistä erosi 203 (115) ja uusia sijoitettiin 283 (217), joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 628 (548).

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Somerolla, Nurmossa, Jokioisissa, Kiikalassa ja Pusulassa.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista

vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 700 mk:sta ylöspäin kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matkakustannukset kuin myöskin myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset. lukumäärältään 1 936, aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 94 038 300 mk (76 979 833) eli keskimäärin 48 573 mk (45 685) vuodessa kutakin lasta kohden lukuunottamatta sitä osuutta, joka saatiin maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodeltä 51 (21) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 13 (6) lasta ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 43 (36) lasta, joten v:een 1954 jäi 71 (51) valvottavaa.

Aviottomien lasten valvonta. Aviottomien lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 3 747 (3 706) aviotonta lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. mukaisesti selviää taulukko-osastosta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tuli lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueillaan olevien kasvatti- eli sellaisten lasten hoitoa ja kasvatusta, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä olivat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä 481 (530) kasvattilasta, joista poikia 204 (249 ja tyttöjä 277 (281). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 215 (210) ja aviolapsia 266 (320).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Yksityisiin hoitokoteihin sijoitetut lapset eivät yleensä ole kaivanneet jälkivalvontaa, koska asianomaiset kasvattajat huolehtivat hyvin heistä. Jotkut maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset tai omaisten tukea vailla olevat laitoksissa hoidetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 9 (9) lasta. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 7 lasta ja poistettiin 3, joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 13 (9). Toivolan oppilaskodin entisiä hoidokkeja valvottiin laitoksesta käsin.

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvon taan 4 (4) nuorta kotiapulaista ja poistettiin luetteloista 5 (17). Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 6 (19), joten v:lle 1954 siirtyi 5 (6) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen varattomienkin perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja aivan pienten lasten saattajille. Näin jaettiin lippuja kaikkiaan 436 (429), joista 275 (276) lapsille ja 161 (153) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, vanhempien avustuksella maksuttomia ja maksullisia kesäkoteja 443 (362), jolloin lastenhuoltojaosto tarpeen mukaan välitti hoitomaksut. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhyempiaikaista. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus. Useimmat lapset tutki lautakunnan lääkäri joko lastensuojeluvirastossa tai omalla vastaanotollaan.

Kustannukset edellä mainituista matkalipuista nousivat 444 057 (415 460) ja koko kesävirkistystoiminnasta 6 030 836 mk:aan.

Kokoukset. Lastenhuoltojaosto piti 16 (15) kokousta. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 1 922 (1 531).

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 1 140 (1 054), jotka ilmoitusten tekijäin, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yht.
Ilmoituksen tekijä							
Kouluviranomainen	63	27	—	1	63	28	91
Poliisi- ja oikeusviranomainen	559	49	154	48	713	97	810
Huoltoviranomainen	8	4	5	6	13	10	23
Lastensuojeluviranomainen	14	13	5	5	19	18	37
Yksityinen henkilö	80	27	28	44	108	71	179
V. 1953 saapuneita ilmoituksia yhteensä	724	120	192	104	916	224	1 140
Ilmoituksen syy							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	1	—	—	—	1	—	1
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	48	15	—	—	48	15	63
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	542	42	11	6	553	48	601
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR § 2	2	1	—	—	2	1	3
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR § 3	26	2	14	8	40	10	50
Ehdollinen tuomio	8	3	27	3	35	6	41
Irtolaistapainen elämä	55	41	32	58	87	99	186
Tavattu juopuneena	15	1	99	4	114	5	119
Muu syy	27	15	9	25	36	40	76
V. 1953 saapuneita ilmoituksia yhteensä	724	120	192	104	916	224	1 140
V:sta 1952 jäljellä olevia ilmoituksia	134	23	38	25	172	48	220
Kaikkiaan	**858**	**143**	**230**	**129**	**1 088**	**272**	**1 360**
Toimenpiteet							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	273	22	69	11	342	33	375
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta	10	4	3	—	13	4	17
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
Toimitettu kotikuntaansa	19	4	7	12	26	16	42
Toimitetty lääkärin hoitoon	8	2	—	1	8	3	11
Muu toimenpide	6	—	—	—	6	—	6
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	67	28	17	17	84	45	129
Lsl. 9 § 1 mom.	3	3	—	—	3	3	6
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, sopimuksen nojalla	30	6	9	7	39	13	52
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lsltk:n päätöksen nojalla	6	2	4	5	10	7	17
Nuorisonhuoltajan toimenpide tai ei mitään toimenpidettä	272	58	92	64	364	122	486
V. 1953 käsiteltyjä ilmoituksia yhteensä	694	129	201	117	895	246	1 141
V:een 1954 jääneitä ilmoituksia	164	14	29	12	193	26	219
Kaikkiaan	**858**	**143**	**230**	**129**	**1 088**	**272**	**1 360**

Ilmoitukset koskivat 969 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16 vuotiaita poikia oli 604 ja tyttöjä 110 sekä 16—17 vuotiaita poikia 163 ja tyttöjä 92.

Tutkimuksen yhteydessä pyydettiin psykiatrilääkärin lausuntoja kaupungin lastenpsykiatrin toimistosta, kansakoulujen kasvatusneuvolasta, Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimisen järjestön mentaalihygienisestä neuvolasta, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosaston lääkäriltä ja Auroran sairaalan psykosomaattiselta osastolta, minkä lisäksi eräitä hoidokkeja ohjattiin psykiatrilääkärin yksityisvastaanotolle. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin niinikään lausuntoja, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa.

Lastenhuoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin lastenhuoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1952	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1954	Kaikkiaan	Keskimäärin hoidokkia kohden
Lemmilän vastaanottokoti	10	52	62	48	14	4 043	65.2
Ryttylän koulukoti	51	36	87	24	63	19 962	229.4
Toivoniemen koulukoti	17	19	36	22	14	5 543	154.0
Sofianlehto C	—	16	16	15	1	306	19.1
Reijolan nuorisokoti	—	4	4	2	2	365	91.3
Yhteensä	[1]) 78	[1]) 127	[1]) 205	111	94	30 219	147.4

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 207 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 111 poikaa ja 27 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 51 poikaa ja 18 tyttöä. Huoltopäiviä oli 44 344.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 10 lasta yhteensä 739 päivää; 3 poikaa ja 5 tyttöä oli sitäpaitsi olluț jossain muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 2 tyttöä.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jäljellä v:sta 1952	224	27	57	10	248	70	318
V. 1953 valvontaan tulleita	124	4	33	3	119	45	164
Yhteensä	348	31	90	13	367	115	482
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	41	5	13	—	39	20	59
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	37	9	9	1	41	15	56
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	30	4	5	2	36	5	41
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	6	2	1	—	7	2	9
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuoltoosaston huollettavaksi	6	—	1	—	6	1	7
V:een 1954 jääneitä	228	11	61	10	238	72	310
Yhteensä	348	31	90	13	367	115	482

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 62 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten oli suojelukasvatustoimistossa edelleen sosiaaliministeriön palkkaama naispuolinen työntekijä. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat.

Alaikäiset lainrikkojat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti

[1]) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojelulain määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja.

Eräät yksityiset kansalaiset toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 700 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia harrastusvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	485	38	523
15—17- »	188	37	225
18—20- »	254	86	340
Yhteensä	927	161	1 088

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1953 irtolaistapaisen elämän takia 55 alle 18-vuotiasta henkilöä, joista poikia 27 ja tyttöjä 28. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 51, joista 27 poikia ja 24 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 109, joista 105 poikia ja 4 tyttöjä koskevia, ja pidätettynä oli 97 eri henkilöä, joista 94 poikia ja 3 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikoksensa tehneet sekä ne 15—17-vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksentekijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15—17-vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, osan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Kokoukset. Suojelukasvatusjaosto piti vuoden aikana 17 kokousta.

Elatusaputoimisto

Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan elatusaputoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen, sekä elokuun 20 p:nä 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella asumus- ja avioerolasten elatusavun turvaamisesta aiheutuvat toimenpiteet. Kertomusvuonna tehtiin lastenvalvojan toimesta sopimuksia edellä mainitun lain piiriin kuuluvissa tapauksissa sekä myös 114 tapauksessa hankittiin oikeuden päätös lasten elatuksesta, mutta pääasiallisin toiminta kohdistui kuitenkin elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan työllään lastensa elatusta. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle elatusavun laiminlyömisestä asumus- ja avioerolasten kohdalta 308 sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten kohdalta 106 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin edellisistä yhteensä 208 tapauksessa sekä lisäksi v:lta 1952 kertomusvuoteen siirtyneissä 194 tapauksessa. Aviolasten elatusavun maksamisen laiminlyöjiä oli lastenvalvojan luetteloissa kertomusvuoden lopussa 1 742.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1952 jäljellä olevia	3 135	Luettelosta poistettuja	536
Uusia hoidokkeja	612	V:een 1954 jääneitä	3 211

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty:	Äitejä	Elatus-velvollisia
Naimattomia	2 736	1 392
Leskiä ja laillisesti eronneita	389	253
Naineita	68	727
Tietoja puuttuu	18	839
Yhteensä	3 211	3 211

Ikä, vuotta	Äitejä	Elatus-velvollisia
—15	2	1
16—19	336	102
20—24	1 014	633
25—29	816	621
30—34	569	445
35—39	362	315
40—49	101	274
50—	—	76
Tietoja puuttuu	11	744
	—	—
Yhteensä	3 211	3 211

Ammatti:	Äitejä	Elatus-velvollisia
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	84	220
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	34	123
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	217	156
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	616	258
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	887	933
Muita työntekijöitä	179	377
Merimiehiä ja kalastajia	2	123
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	142	246
Yksityisiä palvelijoita	662	—
Muun elinkeinon harjoittajia	34	7
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	354	768
Yhteensä	3 211	3 211

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoitoa valvoivat lastenhuoltotoimiston huoltotarkastajat ja lastenneuvolain hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään neljä kertaa vuodessa. Tällöin seurattiin lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä annettiin äideille ohjeita lasten järkiperäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lasten katsottiin olevan sairaanhoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Huoltotarkastajien ja lastenneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoitoolot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	82.1
Suhteellisen hyvän hoidon	16.8
Epätyydyttävän hoidon	1.1

Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	87.1
Suhteellisen hyvän hoidon	12.9
Epätyydyttävän hoidon	—

Äidin koti oli:	
Hyvässä kunnossa	69.5
Suhteellisen hyvässä kunnossa	27.1
Epätyydyttävässä kunnossa	3.4

Kasvatusäidin koti oli:	
Hyvässä kunnossa	74.5
Suhteellisen hyvässä kunnossa	23.3
Epätyydyttävässä kunnossa	2.2

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1953 aikana 18, joista kuollessaan 14 oli sairaalassa, 3 lastenkodissa ja 1 kotona.

Kuoleman syy:		Kuoleman syy:	
Anemia	1	Leikkauksen jälkitila	1
Keskosia	3	Ruokatorven leikkaus	1
Keuhkokatarri	1	Synnytyksen yhteydessä	3
Keuhkokuume	5	Sydänvika	1
Kurkkutorvenkatarri	1	Vesipää	1
		Yhteensä	18

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti tavallisesti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 163 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 26.

Oikeudessa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä juttuja vireillä 19 ja uusia haasteita otettiin 257. Koska näistä 32 tapauksessa ei vastaajaa saatu laillisesti haastetuksi ja kun 32 juttua sovittiin sekä 14 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin siis oikeudessa lopullisesti 198 elatusapukannetta. Jutuista voitettiin 169, hävittiin 17 riittämättömien todistusten vuoksi ja 12 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä toistaiseksi luovuttava joko siksi, että lapsen äiti kieltäytyi antamasta selvitykseen tarpeellista lisätietoa tai muusta jutun käsittelyn aikana ilmenneestä erityisestä syystä, jolloin hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten elatusapuasioissa 329 ja aviolapsia koskevassa asiassa 114 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muillekin huoltoviranomaisille virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-avunpyyntöjen kokonaismäärä oli 482.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Tulot			
Siirto v:sta 1952			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 333 842
Valvottujen säästötilien saldo	488 150	9 250 756	9 738 906
Lapsille perityt elatusmaksut	40 376 656	29 834 432	70 211 088
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	1 435 217	6 187 810	7 623 027
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustusten korvaukset			34 850
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	420 500	580 459	1 000 959
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	142 830	363 387	506 217
Korkotuloja joulukuun 31 p:nä 1953	26 800	614 472	641 272
Lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko			55 926
		Yhteensä	91 146 087
Menot			
Huoltajille suoritetut lastenhoitokorvaukset	40 143 586	28 396 701	68 540 287
Kaupungille suoritetut hoitomaksun korvaukset	1 435 217	6 187 810	7 623 027
Kaupungille suoritetut oikeuskulujen korvaukset	2 652	23 643	26 295
Kaupungille suoritetut tilapäisavustusten korvaukset			14 250
Oikeuskuluihin käytetty	560 678	920 203	1 480 881
Myönnetyt tilap. raha-avustukset			20 600
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko			55 926

Siirto v:een 1954			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 146 526
Valvottujen säästötilien saldo	485 530	11 752 765	12 238 295
		Yhteensä	91 146 087

Ottolapsiksi hyviin, lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 78 avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta.

Kertomusvuonna lähetettiin toimistosta kirjeitä 13 515 ja otettiin vastaan 4 953 kirjettä.

Lastensuojelulautakunnan elatusapujaosto piti kertomusvuonna 14 kokousta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Vuoden 1953 aikana oli äitiysavustus- ja perhelisäjaostolla 24 (edellisenä vuonna 23) kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 6 196 (6 064) äitiysavustusanomusta. Anomuksista hyväksyttiin 5 966 (5 879) ja hylättiin 230 (185). Hylkäyspäätöksistä valitti 75 anojaa sosiaaliministeriöön. Äitiysavustuksen määrä oli 4 500 mk syntynyttä lasta kohden ja myönnettiin se 5 650 sellaiselle anojalle, jotka olivat käyneet lääkärin, kätilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattaneet tällöin saamiaan ohjeita sekä 250 anojalle, jotka olivat esittäneet pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin.

Äitiysavustuksen hakijoista oli 5 804 (5 651) naimisissa olevaa ja 392 (413) naimatonta. Harkinnalla myönnetyistä 250 tapauksesta oli 51 naimatonta ja hylätyistä 230 tapauksesta oli naimattomia 64.

Anomuksia ottivat vastaan lastensuojeluviraston lisäksi äitiysneuvolat, joita on nykyään yli 30. Lastensuojeluvirastoon jätettiin 2 235 (2 106) ja neuvoloihin 3 961 (3 958) anomusta.

Äitiysavustuslain edellyttämä ensimmäinen tarkastus oli tapahtunut seuraavasti:

IV	raskauskuukaudessa tai sitä ennen	5 650	tapauksessa
V	»	256	»
VI	»	122	»
VII	»	72	»
VIII	»	39	»
IX	»	22	»
X	»	7	»
ei lainkaan ennen synnyt. tarkastettu		28	»
	Yhteensä	6 196	tapauksessa

Vuoden 1953 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yht. 27 234 000 (29 174 400) mk. Luontoisavustuksia annettiin 11 596 500 mk:n (14 913 900) arvosta. Luontoisavustukset olivat 4 500 mk:n hintaisia lastenvaatteita ja -hoitovälineitä sisältäviä pakkauksia.

Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin kaikkiaan 1 865 (1 904) perhelisähakemusta, joista 29 oli kokouksessa kahteen kertaan. Hakijoista oli 433 (461) leskeä ja 127 (124) työkyvytöntä, joille perhelisä myönnettiin jo toisesta lapsesta lähtien. Hakemuksista hylättiin 74 (97), joista 52 (66) tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan ja 22 (31) tapauksessa hylättiin hakemukset muista syistä. Hylkäyspäätöksistä valitti 6 hakijaa sosiaaliministeriöön. Verotettavan tulon yläraja oli v. 1953 toimitetun taksoituksen perusteella IV kalleusryhmässä 2-lapsisella perheellä 2 500, 3-lapsisella 3 000, 4-lapsisella 3 700, 5-lapsisella 4 440, 6-lapsisella 5 180 äyriä jne. Perhelisää saaneilla 1 762 (1 783) perheellä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 7 083 (7 091), joista 6 936 (6 943) alle 16-vuotista ja 148 (147) sellaista 16 vuotta täyttänyttä, mutta alle 20-vuotiasta, jotka huomioitiin perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat kou-

lunkäyntiään tai opintojaan sekä 2 (1) sellaista 16 vuotta täyttänyttä lasta, jotka huomioitiin työkyvyttömyyden takia.

Perhelisää saaneista perheistä oli 267 (261) sellaisia, joille jaosto myönsi perhelisän harkinnan perusteella, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylitti valtioneuvoston vahvistaman määrän. Perhelisän määrä oli edelleenkin 4 000 mk perhelisään oikeutettua lasta kohden.

Lapsiluvun perusteella jakaantuivat perhelisäperheet seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä	Lasta perhettä kohden	Perheitä
2	313 (340)	7	40 (49)
3	149 (144)	8	12 (10)
4	759 (771)	9	5 (—)
5	346 (350)	10	— (2)
6	137 (117)	11	1 (—)
		Yhteensä	1 762 (1 783)

Perhelisää saaneista oli 1 202 (1 198) varsinaista suurperhettä, 433 (461) leskien ja 127 (124) työkyvyttömien perhettä.

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	188 (277)
Itsenäisiä liikkeen harjoittajia ym. yrittäjiä	64 (76)
Liike- ja varastoapulaisia	120 (138)
Autonkuljettajia	80 (75)
Työnjohtoasemassa olevia	39 (36)
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	697 (713)
Muita työntekijöitä	397 (279)
Leskiä, työkyvyttömiä ja muita ilman ammattia	177 (189)
Yhteensä	1 762 (1 783)

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 11 267 000 (11 154 000) mk:sta jaettiin suurille perheille 7 545 000 (7 287 000), leskiperheille 2 594 000 (2 747 000) ja työkyvyttömien perheille 1 128 000 (1 120 000) mk.

Perhelisän saajat hankkivat itse suuren osan haluamiaan tavaroita esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen perhelisätoimistoon. Myöskin suoraan eri liikkeisiin annettiin osto-osoituksia entistä enemmän. Useat liikkeet antoivat perhelisäperheille tavaraa alennuksella.

Perhelisävaroista käytettiin asuin- ja talousrakennusten kunnostamiseen 467 000 (301 500) mk, sänkyihin ja vuodevaatteisiin 5 534 000 (5 721 300) mk, huonekaluihin 594 500 (503 150) mk, vaatetukseen 4 182 500 (4 166 300) mk, astioihin ja taloustarvikkeisiin 260 000 (212 900) mk, ompelu- ja pesukoneisiin 160 000 (174 000) mk, kotieläimiin 8 000 (—) mk ja muihin luontoissuorituksiin 61 000 (70 850) mk.

Perhelisän hakijoitten luo tehtiin vuoden kuluessa 3 586 (3 447) kotikäyntiä, jolloin tarkkailijat tutustuivat perheitten taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin ja neuvottelivat perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä ja perheissä esiintyvistä ongelmista.

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 1 885 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 1 023 lasta (edellisenä vuonna 906), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 2 908 (2 649) lasta. Näistä oli 2 585 turvatonta ja 313 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 10 lasta osan vuodesta lastenhuoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 1 843 eli 63.4 % ja aviottomia 1 065 eli 36.6 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhde-

luvut 61.7 ja 38.3 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 77.4 ja 22.6. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 326:lla eli 72.0 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 431:llä eli 23.4 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 86 eli 4.6 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 557:llä eli 52.3 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 460:llä eli 43.2 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 48:lla eli 4.5 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 310 eli 80.9 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 40 ja muualla Uudenmaan läänissä 68, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 437 eli 15.3 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 2 091:llä eli 71.9 %:lla Helsingissä, 20:llä kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 26:lla muualla Uudenmaan läänissä. Vain 142:lla oli kotipaikkaoikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 176 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 291 eli 44.4 %, muiden työntekijäin 417 eli 14.3 %, palvelijoiden 251 eli 8.6 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 172 eli 5.9 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 432 eli 14.9 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 108 eli 3.7 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 553:ssa eli 19.0 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 246 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 307 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 2 307:ssä eli 79.3 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 318 eli 10.9 % lapsista otettiin huollettavaksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 255:ltä eli 8.8 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 228 lasta eli 7.8 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 553 lapsen, 19.0 %:n, vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 170 tapauksessa, 5.9 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2 613:lla eli 89.9 %:lla suomi, 271:llä eli 9.3 %:lla ruotsi ja 24:llä eli 0.8 %:lla jokin muu kieli.

Lastensuojelutyön rahoitus

Menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1953 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 372 871 279 mk jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	35 498 949
Lastenkodit	46 452 604
Sofianlehdon vastaanottokoti	71 858 585
Toivolan oppilaskoti	21 428 413
Reijolan nuorisokoti	4 174 452
Koulukodit	33 616 156
Apulastentarha Aula	4 045 810
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	94 038 300
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoitus valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	5 041 293
Palkkiot suojelukasvatusosaston ohjauksen alaisille yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	449 348
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	7 003 424
Vajaakykyisten lasten erikoishoito ja -opetus	6 256 028
Lasten kesävirkistys	6 030 836
Lastenvalvojan käyttövarat	479 680

	Mk
Lasten hampaiden hoito	62 400
Matkakulut	614 168
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot sekä alaikäisten lähettäminen kotikuntiinsa	128 453
Lastenhuoltolaitosten maatilat	22 810 293
Yksityisille lastenhuoltoyhdistyksille myönnetyt avustukset	3 780 000
Kaupungin ja yksityisten yhdistysten lastensuojelutyöhön kaupunginhallituksen päätöksellä myönnetyt varat	9 102 087
Yhteensä	372 871 279

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety alla mainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	5 512 783
Metsäkummun tarkkailukoti	977 679
Hyvösen lastenkoti	1 253 229
Malmin lastenkoti	2 354 487
Toivolan oppilaskoti	3 770 306
Reijolan nuorisokoti	456 573
Kullatorpan lastenkoti	1 342 342
Nukarin lastenkoti	1 516 651
Apulastentarha Aula	198 335
Lemmilän vastaanottokoti	74 960
Ryttylän koulukoti	3 704 172
Toivoniemen koulukoti	1 103 034
Yhteensä	22 264 551

Tulot. Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot nousivat v. 1953 117 122 708 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk	
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	14 940 098	
Vierailta kunnilta	10 753 982	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	40 811 604	66 505 684
Huoltolaitosten valtionapu		21 368 175
Huoltolaitosten tulot		2 485 261
Maatilojen tilittämät tulot		
Ryttylän tila	7 600 631	
Toivoniemen tila	3 744 094	
Toivolan tila	4 314 622	
Bengtsårin tila	1 031 423	16 690 770
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		10 062 818
Gustav Valfrid Hyvösen rahaston tuotto		10 000
Yhteensä		117 122 708

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 395 135 830 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittavaksi nettomenoksi 278 013 122 mk eli 39 394 666 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Huoltolaitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 526 488 mk, Ryttylässä 3 748 432 mk ja Toivolassa 790 988 mk eli yhteensä 5 065 908 mk, joista kahden ensiksi mainitun laitoksen tuloihin sisältyi valtionapu, siirrettiin kaupungin kassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritus-

ten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 1 266 190 mk, Ryttylän kohdalla 943 773 mk ja Toivolan kohdalla 1 146 333 mk eli yhteensä 3 356 296 mk.

Eri laitosten nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus bruttomenoista poisluettuna nousivat v. 1953 seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan	Lasta ja päivää kohden	Lasta ja vuotta kohden
Sofianlehdon vastaanottokoti	67 219 305	1 016	370 683
Metsäkummun tarkkailukoti	6 316 330	1 391	507 810
Hyvösen lastenkoti	7 520 577	724	264 223
Malmin lastenkoti	7 189 246	551	201 126
Toivolan oppilaskoti	20 396 681	795	290 244
Reijolan nuorisokoti	4 035 782	516	188 468
Kullatorpan lastenkoti	7 543 862	714	260 453
Nukarin lastenkoti	8 785 658	822	299 921
Apulastentarha Aula	4 017 880	440	160 717
Lemmilän vastaanottokoti	6 140 416	1 504	548 788
Ryttylän koulukoti	27 045 993	1 342	489 965
Toivoniemen koulukoti	5 301 472	906	330 832
Yhteensä	171 513 202	912	332 811

Edellä mainitut päiväkustannukset jakaantuivat seuraavalla tavalla:

Menoerä	Sofianlehto	Metsäkumpu	Hyvönen	Malmi	Toivola	Reijola	Kullatorppa	Nukari	Aula	Lemmilä	Ryttylä	Toivoniemi	Kaikkiaan
	Markkaa												
Palkkaukset	623	841	356	346	448	209	465	487	336	707	633	404	519
Vuokra, lämpö, valo ja käyttövoima	159	233	101	54	108	98	59	141	55	185	408	153	156
Ruokinta	109	136	101	59	118	137	89	66	28	147	114	109	102
Vaatetus, kalusto ja pesu	87	110	134	74	87	55	82	83	17	377	138	158	98
Muut menot	37	71	33	18	34	24	18	45	5	88	48	83	37
Yhteensä	1 016	1 391	724	551	795	516	714	822	440	1 504	1 342	906	912

Hintatason jatkuneesta noususta ja erinäisistä muistakin syistä johtuen kohosivat lastenhoitokustannukset edelliseen vuoteen verraten kaikissa laitoksissa yhteensä keskimäärin 88 mk kutakin hoitopäivää kohden.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 3 780 000 mk. Tästä saivat *Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliiton Helsingin osasto* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 410 000 mk; *Suomen Lastenhoitoyhdistys* äitikodin sekä kahden lastenkodin tukemiseksi 585 000 mk; *Helsingin Kaupunkilähetys* Kilon lastenkodin tukemiseksi 325 000 mk; *Pelastusarmeija* lastenkotiensa tukemiseksi 130 000 mk; *Helsingin Ensi-Koti* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 550 000 mk; *Aula Työkotien Kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin tukemiseksi 500 000 mk; *Helsingin Poikakotiyhdistys* poikakodin tukemiseksi 180 000 mk; *Samfundet Folkhälsan i svenska Finland* pientenlastenkodin tukemiseksi 400 000 mk; *Vankeusyhdistys* 500 000 mk ja *Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliitto* lisäavustuksena lasten ryhtineuvolan ylläpitämistä varten 200 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana seuraavat avustukset, yhteensä 9 102 087 mk: kaluston hankkimista varten Metsäkummun tarkkailukotiin 500 000 mk; Suomen Lastenhoitoyhdistys v:n 1953 vuokran suorittamista varten 779 000 mk; apurahaa 11 viranhaltijalle 25 000 mk; Puujoen perkauksen Ryttylän koulukodin tiloihin kohdistuvat kertakaikkiset maksut 6 190 mk; paloturvallisuustöitä varten Reijolan nuorisokodissa 69 579 mk; samoin Lemmilän vastaanottokodissa 74 960 mk; Helsingin Ensi Koti kertakaikkinen avustus v. 1953 suoritettavista korjaustöistä aiheutuneiden kustannusten osittaiseen peittämiseen 1 000 000 mk; samoin Suomen Lastenhoitoyhdistys 2 000 000 mk; Suomen Lastenhoitoyhdistys, kaupungilta saadun lainan v:n 1953 kuoletuserän suorittamista varten 500 000 mk; Helsingin Diakonissalaitos Pitäjänmäen lastenkodin v:n 1951 lastenkodin tappion peittämistä varten 120 794 mk; samoin v:n 1952 tappion peittämiseksi 4 026 564 mk.

Kaupungin avustusta saaneiden yksityisten lastenhuoltoyhdistysten toiminnan valvominen oli lähinnä lastenhuollontarkastajan ja lastenhuoltotoimiston tehtävänä.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat 31. 12. 1953 seuraavan suuruiset:

	Pääoma, mk	Korot, mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	39 700	6 020
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 100	11 760
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 700	20 180
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto	60 100	16 260
L. A. Grönholmin orpolasten rahasto	10 600	670
M. Kotschackin lastenvaatetusrahasto	84 000	5 780
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 900	10 350
Yhteensä	290 100	71 020

Kertomusvuonna myönnettiin edellä mainittujen rahastojen korkovaroista 2 avustusta, yhteensä 5 005 mk.

20. Työnvälitys[1)]

Työmarkkinat

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

Kertomusvuonna jatkui talouselämässämme v:n 1952 jälkipuoliskolla vallinnut, edellisiin vuosiin verrattuna epäedullinen tilanne, jonka oleellisena piirteenä oli ulkomaankaupan suhdanteiden heikentyminen sekä viennin että tuonnin supistuessa. Vuoden loppupuolella alkoi tosin näkyä taloudellisen tilanteen paranemisen merkkejä, mutta tämä ei vielä vuoden loppuun mennessä ennättänyt aiheuttaa varsinaista parannusta työmarkkinatilanteeseen. Työllisyyden kannalta voikin kertomusvuotta pitää heikompana kuin vuotta 1952, jonka alkupuolisko sujui hyvien suhdanteiden ja olympiakisojen merkeissä. Sekä työnhakemusten että työnhakijain kokonaismäärät samoin kuin ilman työtä olevien työnhakijain luvut olivat pitkin kertomusvuotta korkeammat kuin v. 1952. Kausivaihtelusta johtuva talvityöttömyys oli v:n 1953 alkupuoliskolla tavallista huomattavampi ja kesti keskikesään asti. Vuoden lopulla kausityöttömyys alkoi hieman aikaisemmin kuin v. 1952, mutta laajeni odotettua hitaammassa tahdissa ja jäi vuoden lopussa melkein samalle tasolle kuin mitä se oli edellisen vuoden päättyessä.

Tilanteen kehittyminen näkyy työnvälitystoimiston tilastolaskelmissa, jotka yksityiskohtaisesti esitetään ao. osastojen kohdalla.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna lehtori H. E. Vilkemaa ja varapuheenjohtajana toimittaja L. J. Nurmi. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan kauppaneuvos W. Korhonen ja rakennusneuvos J. N. Syvähuoko 11. 3. asti, josta lähtien johtaja E. M. Sorvari sekä työntekijäin edustajina sihteeri O. Närvänen ja toimitsija V. E. Pulkkinen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat, varatuomari H. G. Hallberg ja diplomi-insinööri V. J. Hintikka sekä työntekijäin edustajat, toimitsijat T. E. Anttila ja H. O. Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaupunginjohtaja O. A. Tuurna.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 9 (v. 1952 5) kokousta, ja käsiteltiin niissä yhteensä 75 (68) asiaa. Lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavaa:

Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot: Ekonomiliiton, Suomen sairaanhoitajain liiton Uudenmaan paikallisyhdistyksen, Lääketieteenkandidaattiseuran, Medicinarklubben Thoraxin, Suomen Farmaseuttiliiton, Suomen Lakimiesliiton,

---

[1)] Eräät kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Suomen Muusikkojen liiton, Suomen Rakennusmestariliiton, Tuberkuloosiliiton ja Ohjelmapalvelun anomuksista saada työnvälitystoimilupa [1]); SAK:n ehdotuksesta, että liitosalueella asuville työttömille varattaisiin mahdollisuus ilmoittautua työvoimaviranomaisille liitosalueella [2]); vanhusten huoltoa suunnittelevan komitean mietinnöstä [3]); nuorisotyöttömyyden torjumisesta [4]); järjestelytoimiston esityksestä työnvälitystoimiston virkojen saattamisesta säännönmukaiselle kannalle [5]); Ekonomplatser-nimistä paikanvälitystoimistoa ylläpitävien yhdistysten anomuksesta saada työnvälitystoimilupa [6]). Lautakunta teki kaupunginhallitukselle mm. seuraavat esitykset: henkisen työn osaston alaisen insinööri- ja teknikkovälityksen hoitajan nimittämisestä käyttämättä olevan 32. palkkaluokan osastonjohtajaviran vt. hoitajaksi [7]); pätevyysvaatimusten vahvistamisesta työnvälitystoimiston eräisiin virkoihin [8]); työnvälitystoimiston 50-vuotisjuhlien järjestämisestä [9]); eräiden ammatinvalinnanohjauksen virkojen järjestelystä [10]); aputyöläisten alaosastojen virka-ajan muuttamisesta [11]).

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, miesosasto ja naisosasto, jakaantuvat kolmeen alaosastoon, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyömiesten alaosastoihin sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöntekijöitten sekä puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Koko työnvälitystoimiston ja sen keskuskanslian johtajana oli filosofian maisteri E. S. Seppälä. Kirjaajana toimi neiti S. Solje ja ylivahtimestarina herra V. O. Kauhanen.

Yleisen miesosaston vt. johtajana toimi herra W. O. Ahtio. Rakennus- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajan avointa tointa ei täytetty kertomusvuoden aikana, alaosaston toimentajana oli herra A. S. Kättö. Metalli- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana oli herra V. G. Lähikari ja toimentajana herra R. J. Ryöti, sekatyöntekijöiden alaosaston hoitajana herra T. T. Leander ja toimentajana herra M. O. Turunen. Yleisessä naisosastossa oli kotiapulaisten alaosaston hoitajana neiti S. A. Rechardt, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosaston hoitajana filosofian maisteri K. I. Sihvonen sekä puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosaston hoitajana neiti L. A. Ahkia.

Henkisen työn osaston johtajana toimi filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki. Osastonjohtajan apulaisina toimivat neiti H. L. Koski ja hovioikeuden auskultantti H. E. Quick 15. 5. saakka. Toimentajina olivat rouvat A. D. Ekroth, H. L. Kantola, A. V. Seppälä ja M. E. Turunen, vt. toimentajina rouva R. M. Salo ja neiti H. M. Venäläinen. Ylioppilasvälityksen hoitajana oli herra T. Tenn 30. 9. saakka ja herra P. Savolainen 1. 10. lähtien sekä vt. toimistoapulaisena neiti E-S. Taulasalo.

Nuoriso-osaston johtajana toimi filosofian maisteri W. Mattlar. Vt. ammatinvalintapsykologina oli filosofian maisteri M. V. Samooja, ammatinvalintasosiologina filosofian maisteri H. A. Turja, vt. apulaispsykologina kasvatustieteen kandidaatti P. A. Saarinen 1. 10. asti ja 16. 10. lähtien kasvatustieteen kandidaatti K. Multimäki, ammatinvalinnanohjauksen apulaisina filosofian maisteri A. I. Hiitonen ja herra J. K. Mäkinen, vt. apulaisina filosofian maisterit M. Ahlakari 31. 7. saakka ja A. M. Palmén 1. 9. lähtien sekä tp. apulaisina filosofian maisterit M. T. Tuukkanen, K. Multimäki 15. 10. saakka, S. Kamu 16. 10. alkaen ja M. J. Huttunen sekä P. H. Hägglund. Toimentajina olivat rouvat A. E. Berglund ja T. K. Petäjäniemi sekä neiti A. M. Weckman, vt. toimentajina neidit D. A. Andersson ja E. I. Pirhonen sekä rouva E. J. Suhonen.

Henkisen työn osaston ja nuoriso-osaston yhteisinä viranhaltijoina olivat konekirjoittajat, rouvat L. M. Koponen elokuun loppuun, A-L. Talvio, I. Nieminen syyskuun alusta sekä puhelinkeskuksen hoitaja M. A. Winkler ja vahtimestari A. Kauriala.

---

[1]) Työnv.lk. 26.2. 10, 11 ja 12 §. — [2]) S:n 26.2. 14 §. — [3]) S:n 26.10. 67 §. — [4]) S:n 28.9. 62 §. — [5]) S:n 26.10. 66 §. — [6]) S:n 17.12. 72 §. — [7]) S:n 26.2. 7 §. — [8]) S:n 17.8. 52 §. — [9]) S:n 21.4. 29 §. — [10]) S:n 25.6. 44 §. — [11]) S:n 17.12. 75 §.

Merimiesosaston johtajana toimi kertomusvuonna ekonomi N. B. Mattsson, vt. osastonjohtajana hovioikeuden auskultantti H. E. Quick 16. 5. lähtien, naisten alaosaston hoitajana neiti A. Ahovaara, toimentajana herra P. J. Tötterström ja vt. toimentajana herra K. B. Vajo.

Maatalousosaston johtajana toimi metsänhoitaja M. Valtonen.

Ravintolaosaston johtajana toimi herra E. O. Auer, toimentajina rouva M. Tarkka ja neidit E. Saarela ja A. I. Vitikka.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot nousivat kertomusvuonna 35 759 976 mk:aan (edellisenä vuonna 36 405 447 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 35 300 954 mk (edellisenä vuonna 36 065 237 mk).

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomus- ja edellisenä vuonna selviää seuraavasta:

	V. 1953		V. 1952	
Osasto	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä
Yleiset osastot	3 343	3 429	3 045	1 888
Henkisen työn osasto	1 162	4 051	1 458	3 963
Nuoriso-osasto	2 541	6 025	1 850	5 952
Merimiesosasto	2 580	930	3 001	1 344
Maatalousosasto	490	1 052	255	650
Ravintolaosasto	1 151	3 713	1 370	2 737
Kaikkiaan	11 267	19 200	10 979	16 534

Huoneistot. Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto olivat Aleksanterinkadun 1:ssä, henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto Aleksanterinkadun 21:ssä ja merimiesosasto Satamakadun 2:ssa.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön kohdalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Seuraavasta asetelmasta käyvät selville koko toimiston työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1952—53:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	37 877	56.0	28 715	51.4	+ 9 162	+31.9
Naisten työnhakemukset	29 815	44.0	27 120	48.6	+ 2 695	+ 9.9
Yhteensä	67 692	100.0	55 835	100.0	+11 857	+21.2

Työnhakemusten luvun melkoinen kasvu johtuu edellä kuvatusta työllisyystilanteen heikentymisestä v:een 1952 verrattuna. Tarkasteltaessa asiaa kuukausittain oli työnhakemusten luku kuitenkin v:n 1953 heinäkuussa ja lokakuussa pienempi kuin edellisenä vuonna. Tilanteelle kausityöttömyyden kannalta keskeisessä rakennusteollisuudessa oli kuvaavaa, että rakennusammattimiesten alaosastolla oli työnhakemusten luku loka- ja joulukuussa hieman pienempi kuin edellisen vuoden vastaavina kuukausina, mikä myös osoittaa, että työtilanne pysyi vuoden lopulla odotettua hieman edullisempana.

Työtä hakeneet henkilöt: Työnhakijoiden luvussa tapahtuivat 1952—53 seuraavat muutokset:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	17 197	57.9	13 234	52.6	+3 963	+29.9
Naiset	12 501	42.1	11 919	47.4	+ 582	+ 4.9
Yhteensä	29 698	100.0	25 153	100.0	+4 545	+18.1

Tähän taulukkoon eivät sisälly ylioppilasvälityksen kautta työtä hakeneet, yht. 1 576 henkilöä.

Työnhakijoiden luvun kasvuun ovat vaikuttaneet samat syyt kuin työnhakemustenkin. Työnhakijoiden luku lisääntyi muilla paitsi merimies- ja ravintolaosastoilla. Työnhakemusten ja työnhakijain jakaantuminen eri ammattialoille, osastoille ja kuukausille selviää taulukkoliitteistä.

Tarjotut työpaikat. Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuivat 1952—53 seuraavat muutokset:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	13 738	42.8	15 638	45.1	—1 900	—12.1
Naisten paikat	18 368	57.2	19 038	54.9	— 670	— 3.5
Yhteensä	32 106	100.0	34 676	100.0	—2 570	— 7.4

Myös työpaikkatarjousten vähenemisessä kuvastuu työmarkkinatilanteen kehitys, vaikkakin vähennys on paljon pienempi kuin työnhakemusten kohdalla tapahtunut kasvu. Sitäpaitsi ei vähennystä tapahtunut kaikilla osastoilla. Maatalousosastolla sekä yleisten osastojen ammattitaitoa edellyttävissä ryhmissä lisääntyi työpaikkatarjousten luku hieman.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 210.8 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1952 161.0 ja v. 1951 131.9.

Työnvälitykset. Työnvälitysten luvuissa tapahtuivat v. 1952—53 seuraavat muutokset:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	12 508	47.3	13 890	49.7	—1 382	— 9.9
Naisten välitykset	13 924	52.7	14 047	50.3	— 123	— 0.9
Yhteensä	26 432	100.0	27 937	100.0	—1 505	— 5.4

Työnvälitysten kokonaisluku laski hieman. Osastoittain tapahtui nousua samoissa ryhmissä kuin työpaikkatarjoustenkin kohdalla sekä lisäksi nuoriso-osastolla.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 39.0 välitystä (v. 1952 50.0 ja v. 1951 59.4) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 82.3 välitystä (v. 1952 80.6 ja v. 1951 78.4).

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluivat henkisen osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja välitykset jakaantuivat eri osastojen tilastoihin ko. työpaikan laadun mukaisesti. Ylioppilasvälityksen toimittamia työnvälityksiä oli yhteensä 814 (edellisenä vuonna 1 372) ja ne jakaantuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 564 (edellisenä vuonna 671), ravintolaosasto 23 (edellisenä vuonna 366), sekatyöntekijöiden alaosasto 43 (edellisenä vuonna 140), kotiapulaisten alaosasto 136 (edellisenä vuonna 127), tehdas- ja ammattityöntekijättärien alaosasto 5 (edellisenä vuonna 15), rakennusammattimiesten alaosasto 2 (edellisenä vuonna 12), puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosasto 15 (edellisenä vuonna 23), metalli- ym. ammattimiesten alaosasto 26 (edellisenä vuonna 14), maatalousosasto — (edellisenä vuonna 4). Kokonaisluvun enemmyys v. 1952 johtuu olympiakisojen työvoimantarpeesta.

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina kauppatieteen kandidaatti A. P. Kauppinen ja ekonomi G. A. Hannén sekä työntekijäin edustajina liittopuheenjohtaja A. A. Happonen ja toimitsija A. A. Sainio. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina kanslianeuvos G. W. Sjöberg ja filosofian maisteri H. J. Hormio sekä työntekijäin edustajina rouva L. S. Lehto ja varatuomari V. J. W. Kanerva. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 4 kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki.

Kertomuskauden aikana jatkui liikatuotannosta johtuva lakimiesten ylitarjonta. Kun lainopin kandidaattitutkinnon suorittaneiden luku alenee lukuvuonna 1953—54 noin 100:aan, mitä on pidettävä paremmin työmarkkinoiden tarvetta vastaavana kuin edellisten vuosien korkeampia suorituslukuja, ja kun tämä luku seuraavina vuosina tulee jäämään alle sadan, on toiveita siitä, että lakimiesten työmarkkinat alkavat osoittaa tasapainottumisen merkkejä. Valtiotieteen kandidaattien vuosittainen suoritusluku ei työmarkkinoiden kannalta katsottuna saisi nousta yli 70:n, kuten viime syksynä tehdyt laskelmat osoittavat. Kun lukuvuosina 1953—58 todennäköisesti tulee valmistumaan keskimäärin 80 valtiotieteen kandidaattia, näyttävät nykyinen lievä ylitarjonta ja alkusijoittumisvaikeudet jatkuvan. Parhaimmat sijoittumismahdollisuudet on ollut niillä, joilla on tilastotieteessä vähintään arvosana cum laude, mutta toistaiseksi ei kansantalouden laudatur arvosanan suorittaneillakaan ole ollut vaikeuksia työpaikan saannissa. Ekonomien kohdalla päättyivät hyvät työmarkkinat syksyllä 1952 ja ylitarjonta jatkui koko kertomusvuoden ajan. Vaikka heidän työmarkkinansa suuresti riippuvat talouselämän kehityssuunnasta, näyttää kuitenkin siltä, että jatkuva ylitarjonta on estettävissä vain siten, että etenkin miesekonomit tähänastista runsaammin siirtyvät »konttorista kentälle», ts. antautuvat myyntilinjalle tai itsenäisiksi yrittäjiksi ja heti aluksi hankkivat itselleen myynti- ja varastopuolen hyvän käytännöllisen tuntemuksen. Metsänhoitajien ja agronomien ylitarjonta on lieventyneenä jatkunut, mutta tasaantunee aivan lähivuosina, mikä johtuu opiskelijamäärän rajoittamisesta.

Kemistien sijoittumisvaikeudet ovat jatkuneet. Puunjalostusalan diplomi-insinööreillä oli kertomusvuonna vielä sijoittumisvaikeuksia. Kone- ja sähköinsinöörien kysyntä vastasi suunnilleen tarjontaa. Arkkitehdeistä ja rakennusinsinööreistä oli edelleen puutetta. Teknillisistä opistoista ja kouluista valmistuneilla insinööreillä oli yleensä enemmän alkusijoittumisvaikeuksia kuin diplomi-insinööreillä.

Kansakoulunopettajien ja osittain oppikoulunopettajien puute näyttää olevan hiljalleen lieventymässä. Vähiten oli syyskaudella puutetta pätevistä suomen ja historian opettajista, eniten ruotsin ja matematiikan opettajista.

Konttorihenkilöstön kohdalla näkyvät selvimmin kiristyneiden suhdanteiden vaikutukset. Ulkomaisilla myyntimarkkinoilla kertomusvuoden lopulla tapahtunut helpottuminen ei vielä ehtinyt vaikuttaa ko. työvoiman kysyntää kohottavasti. Mieskonttoristeilla, joilla ei ollut ammatillista koulutuspätevyyttä ja riittävää kielitaitoa, samoinkuin naiskonttoristeilla, joilta puuttui erikoispätevyys, jatkuivat sijoittumisvaikeudet, mutta nämä vaikeudet vähenivät erikoistaitojen lisääntyessä, ja työvoiman puutettakin oli määrätyt erikoistaidot omaavista.

Myymäläapulaisten paikkoihin olisi lukumääräisesti ollut riittävästi hakijoita, mutta heidän joukossaan oli runsaasti sellaisia, jotka eivät täyttäneet asetettuja kieli- ym. vaatimuksia.

Kertomusvuoden aikana oli henkisen työn osaston alaosastojako seuraava: 1) virkamiehet, järjestöjen toimihenkilöt, korkeakoulututkinnon suorittaneet ja opettajat; 2) insinöörit ja teknikot; 3) konttorihenkilöstö; 4) myynti- ja mainoshenkilöstö; 5) muusikot ja muut taiteilijat; 6) ylioppilaat. Ylioppilasvälitys toimi edelleen ylioppilaskuntien liiton huoneistossa välittäen opiskeleville ylioppilaille tilapäistöitä lukujen ohessa.

Osasto harjoitti jatkuvasti molempiin työmarkkinaosapuoliin kohdistuvaa propagandaa lehtiuutisin ja -ilmoituksin, kirjeitse, puhelimitse ja henkilökohtaisen yhteydenoton kautta.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 7 259 433 mk (ed. vuonna 7 702 246 mk).

Työnhakemukset. Seuraavasta asetelmasta käyvät selville osastolle tehtyjen työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset vv. 1952—53:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	8 724	46.7	7 997	44.6	+ 727	+ 9.1
Naiset	9 963	53.3	9 947	55.4	+ 16	+ 0.2
Yhteensä	18 687	100.0	17 944	100.0	+ 743	+ 4.1

Työnhakijat. Osaston työnhakijoiden luvut osoittivat seuraavia muutoksia vv. 1952—53:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	3 618	40.9	2 913	38.3	+ 705	+ 24.2
Naiset	5 233	59.1	4 698	61.7	+ 535	+ 11.4
Yhteensä	8 851	100.0	7 611	100.0	+ 1 240	+ 16.3

Sekä työnhakemusten että työnhakijain luku nousi v:sta 1952. Työnhakijain kohdalla on nousu kuitenkin vain näennäinen, koska ylioppilasvälityksessä vasta v. 1953 voitiin laskea työnhakijain luku, ollen se 1 576. Tämä kävi mahdolliseksi vasta sitten, kun saatiin lupa kiinnittää apulainen ylioppilasvälityksen hoitajalle. Tosiasiassa oli siis osaston eri työnhakijoiden luku laskenut, työnhakemusten noussut, mikä selittyy sillä, että toisaalta työvoiman liikkuvuus oli taloudellisen tilanteen tähden vähäinen, toisaalta heikkoa pätevyyttä ja huonoja sijoittumismahdollisuuksia edustava työvoima aiheutti entistä runsaammin työnhakemusten uusimisia. Lisäksi on otettava huomioon, että v:n 1952 suurempaan työnhakijamäärään vaikutti olympiavuoden vilkas työvoimankysyntä. Tämä näkyy selvästi konttori- ja myymälähenkilöstössä, joihin mainittu kysyntä lähinnä kohdistui, kun taasen virkamies- sekä insinööri- ja teknikkovälityksessä tapahtui työnhakijaluvun nousua v:sta 1952. Konttorihenkilöstöön kuuluvien eri työnhakijoiden luku aleni 1952—53 4 086—3 767, myynti- ja mainoshenkilöstöön kuuluvien 1 315—1 219; virkamiesvälityksen työnhakijaluku nousi 888—930 sekä insinööri- ja teknikkovälityksen 772—792. Viimemainitun nousun aiheuttivat muut paitsi teknikkoryhmä, jossa tapahtui pieni lasku. Virkamiesvälityksessä tapahtuivat mainittavimmat nousut valtion ja kuntien virkamiesten sekä korkeakoulututkintoja suorittaneiden kohdalla.

Sekä työnhakemusten että työnhakijain luku oli suurimmillaan toukokuussa (3 080 ja 2 288) ja pienimmillään heinäkuussa (1 691 ja 1 391). Työssä olevia työnhakijoita oli, kun ylioppilasvälityksen työnhakijoita ei huomioonoteta, keskimäärin 30.9 % (ed. vuonna 37.3 %). Vieraskuntalaisia työnhakijoita oli 16.3 % (ed. vuonna 10.5 %).

Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuivat seuraavat muutokset:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	1 782	39.3	2 068	37.2	— 286	— 13.8
Naiset	2 758	60.7	3 488	62.8	— 730	— 20.9
Yhteensä	4 540	100.0	5 556	100.0	— 1 016	— 18.3

Työnvälitysten luvussa olivat muutokset:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	1 567	41.3	1 802	40.0	— 235	— 13.0
Naiset	2 226	58.7	2 707	60.0	— 481	— 17.8
Yhteensä	3 793	100.0	4 509	100.0	— 716	— 15.9

Työpaikkatarjouksissa ja välityksissä tapahtunut lasku oli taloudellisten suhdanteiden ja niiden aiheuttaman vähäisen työvoiman liikkuvuuden aikaansaama. Sitäpaitsi on tässäkin, kuten työnhakijoiden kohdalla otettava huomioon, että v. 1952 oli olympiavuosi. Välitysluvun laskua tapahtui eri alaosastoissa seuraavasti: konttorihenkilöstö 1817—1 453; myynti- ja mainoshenkilöstö 629—458; virkamiehet 193—165; insinöörit ja teknikot 103—84; taiteilijat 1 096—1 069. Ylioppilasvälityksen toimittamat, edellisiin lukuihin sisältymättömät henkisen alan työnvälitykset jakaantuivat eri aloille seuraavasti: opetustoimi 125, teknilliset alat 13, liike- ja toimistoala 383, terveyden- ja sairaanhoito 11, julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 7, kirjallinen ja taiteellinen toiminta 25, yhteensä 564 (edellisenä vuonna 671).

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 411. 6 työnhakemusta (edellisenä vuonna 322. 8). Luvun nousussa kuvastuivat työnsaannin vaikeudet. Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 20. 8 välitystä (edellisenä vuonna 25. 1), ja sataa työpaikkatarjousta kohden 83. 5 välitystä (edellisenä vuonna 81. 8). Viimemainittu nousu osoittaa, että työpaikkatarjoukset on saatu täytetyiksi hieman paremmin kuin edellisenä vuonna.

Nuoriso-osaston (nuorisovälitys ja ammatinvalinnan ohjaus) toimikunnan tehtävänä on ohjesäännön mukaisesti erityisesti valvoa, että työntekijä, mikäli mahdollista, osoitetaan työhön, jossa hän ansion lisäksi saa tilaisuuden sellaisen ammatin oppimiseen, missä hänellä on kehitys- ja vastaisia ansiomahdollisuuksia sekä huolehtia siitä, että työnhakijalle, mikäli mahdollista, annetaan tarpeellista ammatinvalinnanohjausta. Tämän tehtävänsä täyttämiseksi nuoriso-osasto huolehtii kiinteässä yhteistyössä koululaitoksen kanssa yleisohjauksen järjestämisestä jatko- ja keskikouluissa, jolla luodaan pohja osaston virkailijoiden antamalle henkilökohtaiselle ohjaukselle ja työhönsijoittamiselle, jonka jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus täydentää. Tärkeän osan osaston työstä muodostivat erilliset valintakokeet ja toiminnan kehittämiseen tähtäävä tutkimustyö.

Varsinaisia jäseniä toimikunnassa olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina diplomi-insinööri G. H. M. Burmeister ja johtaja E. V. P. Varanko, työntekijäin edustajina luennoitsija O. E. Viljanen ja järjestösihteeri K. O. Järvelä sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustaja pastori A. A. W. Palmgren. Varajäseniä olivat työnantajien edustajina sosiaalineuvos A. Kaskela ja varatuomari T. V. Sivula, työntekijäin edustajina toimitsija T. E. Anttila ja toimittaja E. Salomaa sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana pääjohtaja R. H. Oittinen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Erityisesti ammatinvalinnan ohjaustoimintaa kehittävänä elimenä toimi edelleen kaupunginhallituksen asettama ammatinvalintakomitea, jonka puheenjohtajana oli apulaiskaupunginjohtaja P. Railo.

Nuoriso-osaston johtajana oli filosofian maisteri W. Mattlar.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei voitu pitää kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osaston asiakkaina esiintyi siten aikuisiakin henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja.

Yleisohjaus. Yhteistyössä koulujen kanssa järjestettiin kansakoulujen jatkoluokilla ja kaupungissa toimivien oppikoulujen keskikouluasteen ylimmällä luokalla ammatinvalintaa palvelevaa valistustoimintaa. Tässä työssä käytettiin opetusvälineinä ammatinvalintakomitean julkaisuja: Valitsemme ammattia (Vi väljer yrke), Minä ja ammatit (Yrket och jag), Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen (Yrkesutbildning efter folkskolan) sekä Keskikoululaisen ammatinvalinta (Yrkesvalet i mellanskolan). Kansakoulujen VI luokkalaisille jaettiin ammatinvalintakomitean julkaisua Mihin nyt? (Vilken väg?), jonka tarkoituksena on selvittää kansakoulun 6. luokan jälkeen avautuvia koulutusmahdollisuuksia.

Oppilaiden tutustuttaminen em. aineistoon tapahtui kansakoulujen jatkoluokilla opetusohjelman puitteissa luokan opettajien toimesta, keskikouluissa sen sijaan pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella, erityisten yhdysopettajien avulla. Ammatinvalinnanohjauksen virkailijat aloittivat säännöllisesti valistustoiminnan pitämällä kouluissa oppitunteja, joilla selostettiin toiminnan tarkoitusta. Näitä tunteja oli kertomusvuoden aikana 140 (129).

Mainittuun kirjallisuuteen perustuvaa valistustoimintaa täydennettiin osaston organi-

soimalla laajalla koululaisretkeilyllä teollisuus- ym. laitoksiin sekä elokuva- ja rainaesityksillä. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaikkiaan 811 (745) eri koululaisretkeä 124 (118) retkikohteeseen. Kevät- ja syyslukukausien aikana osallistui näihin retkiin 7 951 (7 196) oppilasta, vastaten jatkokoululaisten osalta kahta vuosiluokkaa. Elokuvaesityksiä pidettiin 94 (72). Osaston hallussa on nyt 7 elokuvaa, 4 rainaa ja kaksi ammatteja esittävää kuultokuvasarjaa. Kahteen elokuvaan sekä kaikkiin rainoihin liittyy tekstiselostuksia, joista eräitä painettujakin.

Pyrittäessä kehittämään raina- ja elokuvatoimintaa on todettu, että on miltei mahdotonta jo olemassa olevasta, valmiista kaupallisesta tuotannosta saada täysin tyydyttävää esitysmateriaalia. Tämän vuoksi olisikin paikallaan tulevaisuudessa kiinnittää huomiota tämän tuotannon kehittämiseen siten, että se erityisesti ottaisi huomioon ammatinvalinnanohjauksen tarpeet.

Pohjaa luovaan yleisohjaukseen liittyivät myös vanhempienilloissa pidetyt esitykset ammatinvalinnanohjauksesta sekä vanhempien vastaanotot henkilökohtaisen ohjauksen yhteydessä. Edellisiä oli kertomusvuonna 15 (47). Kokeilumielessä järjestettiin eräässä kansakoulussa vanhempienilta 6. luokan oppilaiden vanhemmille tarkoituksena selostaa oppilaiden mahdollisuuksia päästä ammattikouluihin. Saadun kokemuksen perusteella ilmeisesti kannattaisi jatkaa näitä 6. luokkien tilaisuuksia tulevaisuudessakin.

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuoden aikana psykologisia ryhmäkokeita kouluissa 2 738 (2 397) oppilaan kohdalla. Lisäksi suoritettiin 211 (265) yksilökoetta. Viimeksimainittuun lukuun sisältyy kuitenkin pääasiallisesti koulunsa päättäneitä henkilöitä. Lääkärinlausunnot hankittiin 2 574 (2 374) koululaisesta. Opettajat antoivat omia lausuntojaan 2 574 (2 374) jatkokoulun ja oppikoulun oppilaasta sekä lisäksi 353 (382) työhön pyrkivästä ammattikoulun oppilaasta. Kaikki koululaiset saivat lisäksi opettajien ohjaamina ja yhteistyössä vanhempiensa kanssa kirjallisesti esittää ammattitoiveensa perusteluineen henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi.

Kansakoulujen 8-luokkalaisten testaus suoritettiin kertomusvuonna ensi kertaa vasta kevätlukukaudella, jolloin em. oppilaat ovat varttuneempia. Täten saatiin myös laaja oppikoulumateriaali kokonaisuudessaan käsitellyksi ennen kansakoulutestauksen alkamista, mikä helpotti vuosittain kasvavan testausaineiston aiheuttamaa vaikeaa tilanahtautta.

Edellämainittujen selvitysten ja toimenpiteiden pohjalta osaston virkailijat antoivat kouluissa käydessään *henkilökohtaista ohjausta* 2 502:lle (2 309) jatkokoulun ja keskikoulun oppilaalle. Muita ensikertalaisia ohjattavia oli 998 (699). Uusintakäyntejä osastolla oli 753 (801), edustajien kautta neuvoa pyytäneitä 516 (367), kirjeellisesti neuvottuja 261 (234) ja puhelimitse neuvottuja 721 (573) eli kaikkiaan 5 751 (4 983).

Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus. Osaston eräänä tehtävänä oli ammatinvalinnanohjausta saaneiden, sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien, menestyksen seuraaminen. Tarkkailun kohteena oli kertomusvuoden aikana 2 185 (1 527) henkilöä. Esimiehenlausuntoja työhön sijoittuneiden ohjattujen menestyksestä saatiin 475 (420) henkilöstä. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 236 (153) henkilölle, jotka ammatillisen kehityksensä alkuvaiheessa eivät olleet tyydyttävästi menestyneet tai kaipasivat muuten lisäohjausta tai apua uuden työpaikan hankinnassa ja valinnassa.

Jälkitarkkailun yhteydessä saatettiin kertomusvuoden kuluessa päätökseen jo edellisenä vuonna aloitettu validiteettitutkimus. Se kohdistui kaikkiaan 660 ammatinvalinnanohjausta saaneeseen henkilöön. Niistä oli 273 lukiossa jatkanutta, joiden koulumenestys oli selvitetty jo edellisenä vuonna ja 387 työhönsijoittunutta, joiden menestys työssä oli selvitetty esimiehen antaman lausunnon avulla. Näin voitiin menestys työssä tai koulumenestys asettaa kriteeriksi ohjaukselle ja lisäksi tutkia yksityiskohtaisesti ammatinvalinnanohjauksen käytössä ohjaushetkellä olleiden opettajalausuntojen, kouluarvosanojen ja soveltuvuuskokeiden ennustavuutta myöhempään menestykseen nähden.

Tutkimusmateriaalin matemaattis-tilastollinen käsittely, jonka yhteydessä laskettiin mm. 1 657 korrelaatiota, johti menetelmien tarkistukseen ja parantamiseen sekä teki ohjaajille mahdolliseksi käyttää opettajalausuntoja, soveltuvuuskokeita ja kouluarvosanoja entistä paremmin hyväkseen.

Edelleen oli esimiehenlausuntojen avulla mahdollista 660 työhön sijoittuneen henkilön osalta todeta, että 379:stä ohjausta noudattaneesta on menestymättömiä ollut 49 eli

12.9 % kun taas niistä 282:sta, jotka eivät ole noudattaneet ohjausta oli menestymättömiä 105 eli 37.2 %. Epäonnistuminen sattuu siis lähes kolme kertaa useammin niille, jotka eivät noudata ohjausta.

Valintakokeet. Tässä kertomuksessa mainittujen soveltuvuuskokeiden lisäksi osasto suoritti huomattavan määrän ns. valintakokeita, joiden tarkoituksena on oppilasvalinnan helpottaminen tai työvoiman oton ratkaiseminen. Niinpä tutkittiin keväällä 1 045 (921) kaupungin valmistaviin ammattikouluihin pyrkivää kansakoulun oppilasta. Tavanmukaiset vuosittain suoritettavat valintakokeet tehtiin kertomusvuonnakin Ryttylän koulukodissa (16 tapausta). Lisäksi aloitettiin Tilastollisen päätoimiston pyynnöstä mainitun viraston hollerith-koneen käyttäjiksi nuorisovälityksen kautta pyrkivien tyttöjen soveltuvuuden selvittäminen. Niinikään suoritettiin ammatinvalinnanohjaukseen tulleille Helsingin Evankelisen Kansankorkeakoulun oppilaille soveltuvuuskokeet.

Apuvälineiden ja menetelmien kehittely. Kertomusvuoden aikana pyrittiin jatkuvasti kehittämään ja tehostamaan ohjausmenetelmiä. Mm. testattiin kaikki Suomen Teatterikouluun ja Taideteollisuusopistoon pyrkivät oppilaat, jotta saataisiin selville testitulosten suhde ko. aloille pyrkivien ohjattavien myöhempään menestykseen.

Tätä toimintaa on tarkoitus mahdollisuuksien mukaan edelleen jatkaa.

Vuoden aikana osoittautui hyväksi syksyllä 1952 käytäntöön otettu uudenlainen testien ryhmittely, jonka mukaan tosin eri testien standardiarvot ovat näkyvissä, mutta varsinaiseen soveltuvuusprofiiliin yhdistetään harvempiin dimensioihin useita ko. dimensioita valaisevia testituloksia. Tällainen ryhmittely antaa testitulosten käytölle suuremman luotettavuuden ja se vastaa paremmin ammatinvalinnanohjauksen tarkoitusta, jonka mukaan ei ole kysymys hienorakenteisesta analyysistä, vaan ammattisektorin määräämisestä.

Lukuisia uusia kielellisiä, matemaattisia, visualisointi- sekä graafisia ja manuaalisia testejä laadittiin kertomusvuoden aikana. Tämän lisäksi laskettiin interkorrelaatiot ja reliabiliteetit käytetyistä testisarjoista.

Karakterologisella testirintamalla saatiin vahvaa täydennystä, sillä vuoden aikana omaksuttiin kaksi uutta persoonallisuustestiä ja käännettiin suomenkielelle tunnettu amerikkalainen harrastustesti.

Psykologisten kokeiden jatkuvan käytön helpottamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi koottiin tähänastiset kokemukset ja kirjoitettiin ohjeet testimateriaalin käsittelyä varten ammatinvalinnanohjauksessa. Tämän tärkeän työn lisäksi saatiin valmistumisvaiheeseen Zulliger-testiä koskeva tutkimus, joka tulee merkityksellisesti palvelemaan testin erittäin laajaa käyttöä soveltuvuustutkimuksessa.

Kouluissa käytetystä ohjausmateriaalista uusittiin julkaisut Valitsemme ammattia (Vi väljer yrke) sekä työkirja Minä ja ammatit (Yrket och jag), joista viimeksi mainittu muutettiin saatujen kokemusten perusteella kokonaan uuteen asuun. Kertomusvuonna otettiin niinikään käyttöön tarkistetut ja parannetut ammatinvalinnanohjauslomakkeet.

Nuorison työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18 vuoden ikäisiin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjauksen saaneista hakeutuu huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojaan, eikä ole välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Nuoriso-osastolle esitettiin kertomusvuonna 6 884 työnhakemusta. Runsaimmin tehtiin uusia työnhakemuksia huhti—kesäkuun aikana, jolloin koululaiset pyrkivät sijoittumaan työhön.

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien työnhakemukset	3 504	50.9	2 198	47.7	+1 306	+59.4
Tyttöjen työnhakemukset	3 380	49.1	2 411	52.3	+ 969	+40.2
Yhteensä	6 884	100.0	4 609	100.0	+2 275	+49.4

Työnhakemukset lisääntyivät kiristyneestä työmarkkinatilanteesta johtuen edelleen kertomusvuonna sekä poikien että tyttöjen kohdalla. V:n 1951 lukuun (3 323) verrat-

tuna työnhakemusten määrä oli kertomusvuoden aikana enemmän kuin kaksinkertainen.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 3 693, joista poikia 1 820 eli 49.3 % ja tyttöjä 1 873 eli 50.7 %.

Työnhakijoita koskevat muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pojat	1 820	49.3	1 407	45.9	+413	+29.4
Tytöt	1 873	50.7	1 656	54.1	+217	+13.1
Yhteensä	3 693	100.0	3 063	100.0	+630	+20.6

Työnhakijaluvun lisääntymiseen vaikutti kiristyneen työmarkkinatilanteen lisäksi myös 14—17-vuotiaiden kohdalla jo ilmeiseksi käynyt ikäluokkien kasvu, joka lähivuosina tulee varsin huomattavaksi.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri työaloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala:	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	5	0.3	2	0.1	7	0.2
Teollisuus ja käsityö	536	29.4	107	5.7	643	17.4
Rakennustyöt	12	0.7	—	—	12	0.3
Henkinen työ	100	5.5	672	35.9	772	20.9
Liikenne	121	6.6	—	—	121	3.3
Ravintola ja hotelliliike	1	0.1	11	0.6	12	0.3
Taloustoimet	—	—	105	5.6	105	2.9
Erinäiset toimet	1 045	57.4	976	52.1	2 021	54.7
Yhteensä	1 820	100.0	1 873	100.0	3 693	100.8

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia 20.2 % (21.3).

Työpaikkatarjoukset. Monta vuotta kestänyt nuoren työvoiman huomattava puute vaihtui kertomusvuonna eräänlaiseksi työpaikkojen niukkuudeksi, jolla ei kuitenkaan vielä ollut varsinaisen nuorisotyöttömyyden leimaa, joskin työpaikkojen hankinta koko kertomusvuonna tuotti vaikeuksia tilanteen antaessa etenkin keväällä aihetta vakavaan huolestumiseen.

Työpaikkatarjousten määrä muuttui edelliseen vuoteen verraten seuraavasti:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien paikat	1 338	45.0	1 324	42.9	+ 14	+1.1
Tyttöjen paikat	1 633	55.0	1 764	57.1	—131	—7.4
Yhteensä	2 971	100.0	3 088	100.0	—117	—3.8

Työpaikkatarjousten väheneminen ei ollut kovin suuri. On kuitenkin otettava huomioon, että käytännöllisesti katsoen kaikki paikat oli hankittava, kun sen sijaan aikaisempina vuosina nuorilla on ollut runsaasti ilman erityistä hankintatoimintaa saatuja työpaikkoja tarjolla.

Tarjotut työpaikat jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala:	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	18	1.3	8	0.5	26	0.9
Teollisuus ja käsityö	358	26.8	143	8.7	501	16.9
Rakennustyöt	23	1.7	—	—	23	0.8
Henkinen työ	67	5.0	499	30.6	566	19.0
Liikenne	29	2.2	—	—	29	1.0

Ammattiala:	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Ravintola ja hotelliliike	2	0.1	19	1.2	21	0.7
Taloustoimet	—	—	359	22.0	359	12.1
Erinäiset toimet	841	62.9	605	37.0	1 446	48.6
Yhteensä	1 338	100.0	1 633	100.0	2 971	100.0

100 työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 231.7 työnhakemusta (v. 1952 149.3 ja v. 1951 99.8). Luvun nousu osoittaa kiristynyttä työmarkkinatilannetta.

Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 2 305, josta poikien välityksiä 1 164 eli 50.5 % ja tyttöjen 1 141 eli 49.5 %. Välityksissä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut seuraavia muutoksia:

	1953		1953		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien välitykset	1 164	50.5	959	46.5	+205	+21.4
Tyttöjen välitykset	1 141	49.5	1 102	53.5	+ 39	+ 3.5
Yhteensä	2 305	100.0	2 061	100.0	+244	+11.8

Työnvälitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti:

Ammattiala:	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	15	1.3	7	0.6	22	1.0
Teollisuus ja käsityö	324	27.8	122	10.7	446	19.3
Rakennustyöt	21	1.8	—	—	21	0.9
Henkinen työ	50	4.3	389	34.1	439	19.0
Liikenne	27	2.3	—	—	27	1.2
Ravintola ja hotelliliike	2	0.2	19	1.7	21	0.9
Taloustoimet	—	—	120	10.5	120	5.2
Erinäiset toimet	725	62.3	484	42.4	1 209	52.5
Yhteensä	1 164	100.0	1 141	100.0	2 305	100.0

100 työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 33.5 välitystä (v. 1952 44.7) ja 100 työpaikkatarjousta kohden 77.6 välitystä (v. 1952 69.7). Välityksista oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 338 eli 29.0 % kaikista poikien välityksistä, tytöille 463 eli 40.6 % tyttöjen välityksistä eli yhteensä 801 varsinaista oppilaspaikkaa, mikä on 34.8 % välitysten kokonaismäärästä. Vuoden 1952 vastaavat prosenttimäärät olivat 39.1 ja 60.3. Tilapäistöihin välitettiin 140 poikaa ja 29 tyttöä, yhteensä 169 eli 7.3 % kaikista välityksistä.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 13 449 654 mk (edellisenä vuonna 12 813 320 mk).

Osaston virkailijat osallistuivat vuoden aikana sekä esitelmin että artikkelein toiminnan tunnetuksitekemis- ja valistustyöhön.

Merimiesosaston toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat varsinaiset jäsenet: työnantajain edustajina merikapteeni B. Hilbert ja perämies L. G. Lindström sekä työntekijäin edustajina sihteeri B. E. Johansson ja asiamies H. J. Löfström. Varajäseninä olivat työnantajain edustajina prokuristi N. Flittner ja kapteeni A. B. Korhonen sekä työntekijäin edustajina asiamies E. M. Larsson ja sihteeri E. J. Vainio. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 2 kertaa.

Osastonjohtajana oli ekonomi N. B. Mattson sekä hänen ollessaan virkavapaana 16. 5. — 31. 12. hovioikeuden auskultantti H. E. Quick.

Kauppamerenkululle merkitsi kulunut vuosi rahtimarkkinoiden kannalta yhä jatkuvaa kireätä kilpailua, jossa maamme huomattavalta osalta yli-ikäinen tonnisto ei aina kyennyt tasaveroisesti kilpailemaan kansainvälisillä markkinoilla. Tämä ilmiö oli havaittavissa jo edellisen vuoden lopussa aiheuttaen sen, että useita kymmeniä vanhempia aluksia oli pakko ottaa pois liikenteestä talven ajaksi, mikä luonnollisesti merkitsi ensi kerran moniin vuosiin työttömyyttä merimiesten keskuudessa. Työhönsijoitusvaikeudet olivat varsin huomattavat jo heti kertomusvuoden alusta alkaen, jatkuen tämä ilmiö

sellaisenaan melkein koko vuoden. Keväällä, huhti—toukokuussa tilanne tosin parani lyhyeksi ajaksi tuntuvasti, johtuen lähinnä talveksi telakoitujen laivojen liikenteeseen ottamisesta sekä huomattavista uudishankinnoista. Viimeksi mainitusta syystä tilanne vilkastui jonkin verran myös kertomusvuoden lopussa.

Kiristyneen työllisyystilanteen johdosta oli työntekijäin tavanmukainen vaihtuminen laivoissa poikkeuksellisen vähäistä, ja näin ollen voitiin esim. ensi kertaa merille pyrkijöitä sijoittaa hyvin vähäinen määrä verrattuna edelliseen vuoteen. Työvoiman tarjonta on koko katsauskauden ollut kaikkien ammattiryhmien kohdalta hyvä, ylittäen säännöllisesti kysynnän. Eräissä konepuolen ammattiryhmissä ovat työnhakijat joutuneet odottamaan vuoroaan yli puoli vuotta.

Vuoden lopussa kuului kauppalaivastoomme 613 alusta, joiden yhteinen bruttovetoisuus oli 675 544 tonnia. Alusten lukumäärä oli kertomusvuoden päättyessä 613 (v. 1952 626 ja v. 1939 861).

Vuosi 1953 muodostui kaikesta huolimatta merkkivuodeksi kauppalaivastollemme sikäli, että sen bruttovetoisuus saavutti ja jopa ylitti sodan edellisen tason. Kauppalaivastomme käsitti vuoden lopussa yhteensä 675 544 bruttotonnia, mikä on n. 6 000 tonnia enemmän kuin v. 1939. Kokonaislisäys viime vuoden aikana oli 43 699 bruttotonnia. Höyryaluksia oli kertomusvuoden päättyessä 338, moottorialuksia 147 ja purjealuksia 128. Höyrytonnisto on huomattavasti pienempi kuin ennen sotia, mutta moottoritonnisto on viisinkertaistunut. Säiliöaluksien bruttotonnimäärä on 11 kertaa suurempi, ollen nyt 82 700. Huolimatta siitä, että kauppalaivastomme on saavuttanut nyt sodanedellisen tason, on sen tarjoamien työtilaisuuksien lukumäärä kuitenkin pienentynyt, sillä ennen sotia antoi tonnistomme työtä n. 10 000 työntekijälle, kun sensijaan nykyinen tonnistomme vain n. 8 000:lle.

Helsingin satamaan saapuneiden alusten luku oli kertomusvuoden aikana 1 937 ja niiden vetoisuus 1 789 605 nettorekisteritonnia (edellisenä vuonna 2 497 alusta ja 2 214 801 nettorekisteritonnia).

Osasto oli kertomusvuonna, kuten aikaisempinakin vuosina, läheisessä yhteistyössä merialan eri ammattiliittojen kanssa. Suomen Merimies-Unionin marraskuussa järjestämillä luottamusmieskursseilla osastonjohtaja esitelmöi merimiesvälityksestä. Myös merimiesradiossa on esitelmöity ajankohtaisista merimiesvälitystä koskevista kysymyksistä. Osastonjohtaja suoritti jatkuvasti neuvottelu- ja tutustumiskäyntejä sekä laivanvarustajain konttoreihin että laivoihin. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön 16. 12. Helsingissä järjestämillä neuvottelupäivillä, joiden tarkoituksena oli yhtenäistää käytännössä vuorojärjestelmän soveltamista, alusti osastonjohtaja useita alaa koskevia ajankohtaisia kysymyksiä. Osasto oli myös kiinteässä yhteistyössä Ruotsin merimiesvälityksen kanssa.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 2 773 402 mk (edellisenä vuonna 2 831 096 mk).

Työnhakemusten lukumäärässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemuksia	3 305	87.2	3 947	87.1	— 642	— 16.3
Naisten työnhakemuksia	485	12.8	585	12.9	— 100	— 17.1
Yhteensä	3 790	100.0	4 532	100.0	— 742	— 16.4

Suurin työnhakemusten määrä oli heinäkuussa, 1 053 työnhakemusta ja pienin tammikuussa, 526 työnhakemusta.

Työnhakemukset jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti:

	1953		1952	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	1 418	37.4	1 642	36.2
Konehenkilökuntaa	1 367	36.1	1 694	37.4
Taloushenkilökuntaa (502 mp.+485 np.)	987	26.0	1 175	25.9
Muut	18	0.5	21	0.5
Yhteensä	3 790	100.0	4 532	100.0

Työtä hakeneiden henkilöiden luvussa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät alla olevasta yhdistelmästä:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 250	88.8	2 517	87.6	— 267	— 10.6
Naiset	284	11.2	355	12.4	— 71	— 20.0
Yhteensä	2 534	100.0	2 872	100.0	— 338	— 11.8

Työnhakijain luku oli suurin toukokuussa, 976 hakijaa, ja pienin tammikuussa, 505 hakijaa. Työnhakijain kokonaismäärän lasku aiheutui kiristyneestä työtilanteesta, joka vähensi huomattavasti työpaikasta toiseen siirtyneiden lukua. Ensi kertaa merille pyrkivien lukumäärä oli samasta syystä kertomusvuonna poikkeuksellisen pieni.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakaantuivat seuraavasti:

	1953		1952	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	967	38.2	1 077	37.5
Konehenkilökuntaa	930	36.7	1 073	37.4
Taloushenkilökuntaa (336 mp.+284 np.)	620	24.4	709	24.7
Muut	17	0.7	13	0.4
Yhteensä	2 534	100.0	2 872	100.0

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia miehiä 981 eli 34.4 % kaikista miehistä ja naisia 80 eli 28.2 % kaikista naisista, yhteensä 1 066, mikä on 42 % koko työnhakijamäärästä.

Työpaikkatarjousten vaihtelut vv. 1952—1953 käyvät selville allaolevasta asetelmasta:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	2 470	84.4	3 204	83.9	— 734	— 22.9
Naisten paikat	455	15.6	617	16.1	— 162	— 26.3
Yhteensä	2 925	100.0	3 821	100.0	— 896	— 23.4

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 129.6 työnhakemusta (v. 1952 118.6).

Työpaikkatarjousten vähentymiseen vaikutti ratkaisevasti huomattavalta osaltaan yli-ikäisen tonnistomme heikentynyt kilpailukyky kansainvälisillä rahtimarkkinoilla, joka pakoitti telakoimaan syys- ja talvikuukausien ajaksi useita kymmeniä vanhempia aluksia, mikä aiheutti työtilaisuuksien vähentymisen useiksi kuukausiksi.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat eri aloille seuraavasti:

	1953		1952	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	1 007	34.4	1 335	34.9
Konehenkilökuntaa	902	30.8	1 175	30.8
Taloushenkilökuntaa (483 mp.+455 np.)	938	32.1	1 279	33.5
Muut	78	2.7	32	0.8
Yhteensä	2 925	100.0	3 821	100.0

Työnvälitysten määrässä tapahtuneet muutokset vv. 1952—1953 käyvät ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	2 338	84.1	2 954	84.0	— 616	— 20.9
Naisten välitykset	443	15.9	561	16.0	— 118	— 21.0
Yhteensä	2 781	100.0	3 515	100.0	— 734	— 20.9

Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä yhteensä 773, mikä on 27.6 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 770 eli 21.9 %). Tilapäisiin toimiin oli välityksiä yhteensä 77, mikä on 2.8 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 65 eli 1.8 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 73.4 välitystä (edellisenä vuonna 81.1 välitystä) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 95.1 välitystä (edellisenä vuonna 92 välitystä).

Välityksiä oli eniten kesäkuussa, 403, ja vähiten helmikuussa, 78.

Välitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti:

	1953		1952	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	965	34.6	1 236	35.2
Konehenkilökuntaa	865	31.0	1 096	31.2
Taloushenkilökuntaa (441 mp.+443 np.)	884	31.7	1 159	33.0
Muut	76	2.7	24	0.6
Yhteensä	2 790	100.0	3 515	100.0

Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina maanviljelysneuvos M. J. Kaltio ja kapteeni R. E. Norrback sekä työntekijäin edustajina liittopuheenjohtaja E. Antikainen ja agronomi H. Tiainen. Varajäseninä olivat työnantajain edustajina agronomit T. T. Ora ja J. R. B. Bäcks sekä työntekijäin edustajina liittosihteeri K. H. J. Vähätalo ja sihteeri J. E. Auer.

Maatalousosaston johtajana oli metsänhoitaja M. Valtonen.

Maatalouden kannalta oli kulunut vuosi yleensä normaali ja tyydyttävä. Kasvukausi oli runsassateinen, mutta silti vilja tuleentui normaalisti ja sadot olivat tyydyttävät, ehkä normaalia vähän paremmatkin. Sadonkorjuuväkeä oli tarpeeksi saatavissa, mutta ammattitaitoista työvoimaa olisi haluttu enemmän.

Metsätaloudessa oli alkupuoli vuotta hiljaista. Puutavaran hinnat olivat laskeneet, kauppoja ei syntynyt, ja niin ollen metsätyömaita oli tavallista vähemmän. Syyspuolella tilanne parani. Hintojen kohottua tehtiin varsinkin sahapuukauppoja. Paperipuumarkkinatkin vilkastuivat jonkin verran, joten pinotavaran tekoa ilmaantui useammalla suunnalla. Sääsuhteet metsätalouden kannalta olivat tyydyttävät, syyspuoli oikein hyväkin. Ammattitaitoinen metsätyöväki saatiin sijoitetuksi työmaille. Metsätyönjohtajien sijoittamismahdollisuudet olivat koko vuoden vaikeat.

Työllisyyspolitiikkaa silmälläpitäen Helsingin kaupunki järjesti alueellaan molempina hakkuukausina metsätyömaan, jonne maatalousosaston toimesta osoitettiin työasiainlautakunnan toivomuksesta 162 miestä. Työtä vastaanotti vain 53 miestä, joista suurimman osan työsuhde oli lyhytaikainen. Työmaan miesvahvuus ei kohonnut 30 mieheen muulloin kuin maaliskuussa.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 1 220 279 mk (edellisenä vuonna 1 140 496 mk).

Työnhakemusten määrässä tapahtuivat edelliseen vuoteen verrattuna seuraavat muutokset:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	2 265	73.0	1 628	72.7	+ 637	+ 39.1
Naisten työnhakemukset	839	27.0	610	27.3	+ 229	+ 37.5
Yhteensä	3 104	100.0	2 238	100.0	+ 866	+ 38.7

Työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärässä edelliseen vuoteen verrattuna olivat muutokset seuraavat:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	1 259	71.3	1 077	73.8	+ 182	+ 16.9
Naiset	506	28.7	382	26.2	+ 124	+ 32.5
Yhteensä	1 765	100.0	1 459	100.0	+ 306	+ 21.0

Työnhakijoista oli vieraspaikkakuntalaisia keskimäärin 75% (edellisenä vuonna 77 %).

Eniten työnhakijoita, 739 eli 26.4 % työnhakijoiden kokonaismäärästä, kuului ammattiryhmään muut maanviljelystyöntekijät. Lähinnä suurimmat ryhmät olivat karjakot 484 eli 17 %, metsätyömiehet 465 eli 16.6 % ja muonamiehet 418 eli 14.9 %.

Työpaikkatarjouksissa tapahtui seuraavia muutoksia edelliseen vuoteen verraten:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	1 468	67.7	1 472	72.4	— 4	— 0.3
Naisten paikat	700	32.3	562	27.6	+ 138	— 24.6
Yhteensä	2 168	100.0	2 034	100.0	+ 134	+ 6.6

Tarjotuista paikoista kuului ryhmään muut maanviljelystyöntekijät 691 eli 31.9 %, ryhmään metsätyömiehet (hakkuumiehet) 366 eli 16.9 %, karjakoiden ryhmään 270 eli 12.4 % ja muonamiesten ryhmään 187 eli 8.6 %.

Vuoteen 1952 verrattuna tapahtui *työnvälitysten* määrässä seuraavia muutoksia:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	1 238	76.1	1 269	78.1	— 31	— 2.4
Naisten välitykset	388	23.9	355	21.9	+ 33	+ 9.3
Yhteensä	1 626	100.0	1 624	100.0	+ 2	+ 0.1

Ylioppilasvälityksen työpaikkavälityksiä ei ollut.

Kuten ylläolevien taulukoiden muutossarakkeista selviää, ovat työnhakijoiden ja -hakemusten määrät edellisestä vuodesta nousseet. Muilla aloilla esiintyneen työttömyyden johdosta hakeutui ennen maatalousalalla työskennellyttä väkeä jonkin verran takaisin tälle alalle. Samasta työttömyyden pelosta lienee johtunut, että työpaikkatarjousten määrät miesten kohdalla pysyivät ennallaan. Varsinkaan perheellinen maatyöväki ei ollut nyt kovin halukasta muuttoihin.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 143.2 työnhakemusta (v. 1952 110.0). Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 52.4 välitystä (edellisenä vuonna 72.6) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 75.0 välitystä (edellisenä vuonna 79.8).

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat L. Vuoristo ja U. A. Heinonen sekä työntekijäin edustajina toimittaja Y. Karisalmi ja hovimestari T. Kirjavainen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat K. Koskinen ja M. P. Salmi sekä työntekijöiden edustajina toimitsija A. V. Fredriksson ja vahtimestari V. Örn.

Kertomusvuonna toteutui niiden piirien harras toivo, jotka lähinnä ovat olleet vastuussa koulutetun työvoiman jälkikasvun turvaamisesta ravintola-alalla. Ajanmukaisen ammattikoulun rakennustyöt aloitettiin nimittäin viime heinäkuussa. Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulun aikanaan aloittaessa toimintansa laajentunein koulutusmahdollisuuksin, voidaan odottaa ammattiaan valitsevan nuorison parhaimmiston nykyistä enemmän kiinnostuvan ravintola-alasta. Myönteinen kehitys tässä suhteessa tulee myös edistämään osaston toimintatehoa.

Ravintolaosaston tilastot osoittavat työvoiman kysynnän, tarjonnan ja välitysten vähentyneen kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten. Tämä johtui siitä, että kertomusvuonna ei työmarkkinoita vilkastuttanut olympiakisojen tapainen poikkeuksellinen tekijä. Laskelmien mukaan oli olympiakisojen osuus vähintään n. 8 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä (5 889), vähintään n. 13 % työnhakijoiden kokonaismäärästä (3 782) ja vähintään n. 11 % välitysten kokonaismäärästä (4 246) v. 1952. Kun edellä mainittuja prosenttilukuja vastaavat määrät vähennetään ko. kokonaismääristä ja jäännöslukuja verrataan kysynnän, tarjonnan ja välitysten kokonaismääriin kertomusvuonna (työpaikkatarjouksia 5 495, työnhakijoita 3 553 ja välityksiä 4 231) voidaan todeta, että tältä kannalta asiaa katsoen kysyntä kasvoikin kertomusvuonna n. 2 %, tarjonta n. 8 % ja välitysmäärä n. 12 % edelliseen vuoteen verraten. Ylioppilasvälityksen työpaikkatarjoukset ja välitykset on otettu laskelmissa huomioon.

Osaston mainostoiminta keskittyi kertomusvuonna pääasiassa sanomalehti-ilmoitteluun ja -kirjoitteluun sekä kiertokirjeiden ja mainoskorttien, kuten myös mainoslehtisten jakamiseen työnhakijoille.

Yhteistoiminta alan työmarkkinajärjestöjen ja Oy. Alkoholiliike Ab:n ravintolatoimiston kanssa jatkui kertomusvuonnakin luottamuksellisena. Osastolla oli tilaisuus julkaista työnvälitystä koskevia kirjoituksia Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liiton äänenkannattajassa.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 3 035 164 mk (edellisenä vuonna 3 146 184 mk).

Työnhakemukset. Vuoteen 1952 verraten tapahtuivat työnhakemusten määrässä asetelman mukaiset muutokset:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	920	11.5	1 045	13.7	— 125	— 12.0
Naiset	7 088	88.5	6 561	86.3	+ 527	+ 8.0
Yhteensä	8 008	100.0	7 606	100.0	+ 402	+ 5.3

Työnhakemusten määrä oli kertomusvuonna suurempi kuin edellisenä vuonna johtuen etupäässä siitä, että ravintolatyöhön hakeutui viime vuosina muilla aloilla, esim. ompelualalla toimineita entisiä ravintolatyöntekijöitä, joita talouselämässämme esiintyneiden vaikeuksien takia jäi kertomusvuonna työttömiksi. Heidän sijoittamisensa työhön ei aina käynyt nopeasti.

Työnhakemusten jakaantumista ammattiryhmittäin kuvastaa seuraava taulukko:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	167	385	552	6.9
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	214	2 876	3 090	38.6
Keittiöhenkilöstö	178	3 654	3 832	47.8
Eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat	323	123	446	5.6
Muut	38	50	88	1.1
Yhteensä	920	7 088	8 008	100.0

Johtohenkilöstön ryhmässä lisääntyivät työnhakemukset 134:stä 167:ään miesten kohdalla ja 308:sta 385:een naisten kohdalla edelliseen vuoteen verraten. Vanhempiin ikäluokkiin kuuluneiden hovimestareiden sijoittamisessa esiintyneet vaikeudet lisäsivät työnhakemuksia varsinkin kertomusvuoden loppupuolella, jolloin kysyntä väheni ravintolaelämän hiljentymisen vuoksi.

Työnhakijat. Edelliseen vuoteen verraten olivat muutokset työnhakijoiden kokonaismäärässä seuraavat:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	415	11.7	512	13.5	— 97	— 18.9
Naiset	3 138	88.3	3 270	86.5	— 132	— 4.0
Yhteensä	3 553	100.0	3 782	100.0	— 229	— 6.1

Työnhakijoita oli eniten huhtikuussa (877) ja vähiten joulukuussa (554).

Työssä olevia työnhakijoita oli 39.1 % (edellisenä vuonna 21.2 %) kaikista työnhakijoista.

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 47.3 % (edellisenä vuonna 45.1 %).

Työnhakijoiden jakaantumista ammattiryhmittäin esittää seuraava taulukko:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	64	208	272	7.7
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	120	1 194	1 314	37.0
Keittiöhenkilöstö	76	1 654	1 730	48.7
Eteisvahtimestarit, portierit ja hot.siivoojat	144	58	202	5.7
Muut	11	24	35	0.9
Yhteensä	415	3 138	3 553	100.0

Naishovimestareiden ja emäntien kysynnän kasvu lisäsi työnhakijoita johtohenkilöstön ryhmässä: edellisenä vuonna 249, kertomusvuonna 272 työnhakijaa. Sopivia ehdokkaita koetettiin nimittäin hankkia entistä vilkkaammalla sanomalehti-ilmoittelulla. Työnhakijoita ilmoittautui lukumääräisesti yleensä riittävästi, mutta kaikki eivät täyttäneet työnantajien asettamia, toisinaan varsin suuria pätevyysvaatimuksia. Emännän paikkoihin pyrki tavallista enemmän emäntäkoulun käyneitä ja kotitalousneuvojakurssin suorittaneita nuoria naisia. Anniskeluravintoloissa suoritetun harjoittelun riittämättömyys tai puuttuminen rajoitti kuitenkin heidän sijoittamistaan anniskeluravintoloiden emänniksi, joiksi he yleensä innokkaimmin pyrkivät. Työnantajien tarjoamia harjoittelijan ja keittäjän apulaisen paikkoja he eivät erikoisemmin halunneet ottaa vastaan.

Keittiömestarien, kokkien ja kylmäkköjen ammattipätevyyden oikea arviointi tuotti kertomusvuonnakin eräissä tapauksissa hankaluuksia. Työtodistusten arvolauseet ja ammattinimitykset sekä saadut lausunnot olivat nimittäin aika usein ristiriitaisia. Työnhakijoiden piirissä ilmeni epätietoisuutta pätevyysvaatimuksista. Työnvälityksen ja varmaan koko alan kannalta olisikin suotavaa, että ainakin keittiömestareiksi aikovilla olisi tilaisuus esittää taitonäyte jollekin arvovaltaiselle elimelle ns. mestarinkirjan saamiseksi. Tällä olisi kannustava ja itseluottamusta antava merkitys. Mainittakoon, että esim. Ruotsissa tähän on mahdollisuus v:sta 1952 lähtien.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten kohdalla tapahtui seuraavia muutoksia edelliseen vuoteen verraten:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	286	5.2	515	8.7	— 229	— 44.5
Naiset	5 209	94.8	5 374	91.3	— 165	— 3.1
Yhteensä	5 495	100.0	5 889	100.0	— 394	— 6.7

Ylioppilasvälityksen saamat 33 työpaikkatarjousta naisille sisältyvät edellä olevaan taulukkoon.

Miesten kohdalla tapahtunut työpaikkatarjousten vähentyminen johtui ennen kaikkea siitä, että v. 1952 tarjottiin runsaasti työtilaisuuksia ylioppilastarjoilijoille.

Ammattiryhmittäin jakaantuivat työpaikkatarjoukset seuraavasti:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	47	153	200	3.7
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	115	1 609	1 724	31.6
Keittiöhenkilöstö	62	3 310	3 372	61.7
Eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat	49	89	138	2.5
Muut	13	15	28	0.5
Yhteensä	286	5 176	5 462	100.0

Yllä olevaan tilastoon tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen edellä mainitut 33 työpaikkatarjousta naisten kohdalla.

Samoin kuin työnhakijoiden parani kertomusvuonna myös työpaikkatarjousten taso. Helsingin ja maaseudun suurhotellit ja ravintolat tilasivat yhä useammin vaativiinkin tehtäviin henkilökuntaa.

Kassoja, portiereja, hotellisiivoojia ja harjoittelijoita tilattiin suhteellisen runsaasti, mutta eteisvahtimestareiden kysyntä oli sitä vastoin vähäistä tarjontaan verrattuna. Erityistä huomiota kiinnitti se, että varsinkin maaseudun ravintolat tilasivat keittäjien ja kylmäkköjen asemesta tavallista runsaammin ns. keittäjäkylmäkköjä ja kylmäkkökeittäjiä. Vanhempien työntekijöiden joukosta löytyi yleensä sopivia ehdokkaita tällaisiin yhdistettyihin tehtäviin, kun sen sijaan nuoret keittäjät ja kylmäköt olivat harvemmin riittävästi perehtyneet toistensa ammattialaan.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 145.7 työnhakemusta. Tämä ns. rasitusluku oli edellisenä vuonna 129.2.

Työnvälitykset. Vuoteen 1952 verraten tapahtui työnvälitysten määrässä seuraavia muutoksia:

	1953		1952		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	223	5.3	402	9.5	— 179	— 44.5
Naiset	4 008	94.7	3 844	90.5	+ 164	+ 4.3
Yhteensä	4 231	100.0	4 246	100.0	— 15	— 0.4

Ylioppilasvälityksen suorittamat 23 välitystä naisille sisältyvät edellä olevaan taulukkoon.

Maaseudulle toimitettuja välityksiä oli kaikkiaan 490 eli 11.6 % kaikista välityksistä (edellisenä vuonna 454 eli 10.7 %). Niitä oli eniten kesäkuussa (62), jolloin maaseudun kesäravintoloihin toimitettiin henkilökuntaa.

Välitykset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	26	84	110	2.6
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	102	1 287	1 389	33.0
Keittiöhenkilöstö	50	2 545	2 595	61.7
Eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat	38	57	95	2.3
Muut	7	12	19	0.4
Yhteensä	223	3 985	4 208	100.0

Tähän tilastoon tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen edellä mainitut 23 välitystä.

Välityksiä oli kertomusvuonnakin enemmän kuin työnhakijoita: välityksiä 4 208 ja työnhakijoita 3 553. Etenkin tilapäistarjoilijoiden suuren kysynnän vuoksi jouduttiin välittämään sama henkilö työhön useammankin kuin yhden kerran. Tilapäistä henkilökuntaa toimitettiin myös Hämeenlinnaan, Hankoon ja Tammisaareen.

Annostelijoiden, astiainkantajien ja -pesijöiden sekä keittiöapulaisten sijoittaminen kävi yleensä nopeasti, milloin kysymyksessä olivat keski-ikäiset ja sitä nuoremmat henkilöt. Vanhempien naisten työnsaanti oli sen sijaan vaikeampaa.

Kesäsesongin aikana vallinneen huomattavan työvoimantarpeen tähden oli välitystoiminta ulkomaille sangen vähäistä.

Kosketus eräisiin maaseudun työnvälitystoimistoihin ja työasiamiehiin vilkastui kertomusvuonna. Erityisesti Savonlinnan työnvälitystoimiston kanssa yhteistyössä sijoitettiin emäntiä ja keittiöhenkilökuntaa työllisyystyömaiden ruokaloihin Itä-Suomessa ja muualla. Täten voitiin jossakin määrin helpottaa Savonlinnan ja sen ympäristön työttömyystilannetta naisten kohdalla.

Työpäivää kohden oli 14.0 työnvälitystä (edellisenä vuonna 12.9).

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 77.0 (edellisenä vuonna 72.1) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 52.8 (edellisenä vuonna 55.8) välitystä.

Kertomusvuosi oli Helsingin työnvälitystoimiston historiassa merkkivuosi sikäli, että toimisto täytti 50 vuotta. Työnvälitystoimisto, joka oli ensimmäinen julkinen työnvälitystoimisto maassamme, aloitti nim. toimintansa v:n 1903 alussa. Juhlavuoden merkeissä järjesti Helsingin kaupunki kutsuvieraille ja virkailijoille ohjelmallisen kahvitilaisuuden kaupungintalossa 13. 5. sekä tarjosi seuraavana päivänä päivälliset Kaupunginkellarissa. Edellisessä tilaisuudessa paljastettiin lautakunnan puheenjohtajan, lehtori Hilja Vilkemaan reliefi-muotokuva, jonka kuvanveistäjä Uno Aro oli toimiston virkailijoiden tilauksesta veistänyt.

21. Oikeusaputoimisto

Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 7. 1. 1953 oikeusapulautakuntaan kertomusvuodeksi puheenjohtajaksi oikeusneuvos G. F. Nyberghin ja jäseniksi lakitieteen lisensiaatti, A. O. Aaltosen, valtiotieteen kandidaatti E. A. Aleniuksen, lainopin kandidaatti L. P. Sauraman ja varatuomari H. L. Sipilän. Varapuheenjohtajakseen oikeusapulautakunta valitsi lakitieteen lisensiaatti, A. O. Aaltosen. Kaupunginhallituksen edustajana oikeusapulautakunnassa oli pankinjohtaja E. V. Harkia.

Oikeusavustajana oli edelleen varatuomari Y. J. E. Hämesalo, apulaisoikeusavustajana varatuomari S. M. K. Korpela ja toimistoapulaisena varanotaari A. S. Lindegrén. Kesälomasijaisina toimivat varatuomari M. Eklund ja neiti T. Voipio. Siivoojana oli rouva M. M. Lentämäki ja hänen kesälomasijaisenaan rouva E.-L. Lentämäki.

Oikeusapulautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 3 kokousta, joissa pääasiassa käsiteltiin juoksevia asioita.

Oikeusaputoimiston menot olivat v. 1952 2 523 824 mk ja kertomusvuonna 2 546 948 mk.

Oikeusaputoimiston toiminta jatkui ohjesäännön mukaisesti. Toimeksiantoja saatiin kotimaassa ja Ruotsissa olevilta oikeusaputoimistoilta.

Rekisteröityjen asioiden luku oli kertomusvuonna 1 478 oltuaan edellisenä vuonna 1 341. Työ- ja palkkariidat pysyivät edelleenkin suurimpana asiaryhmänä. Niistä valtaosa saatiin järjestetyksi sovinnolla tarvitsematta ryhtyä oikeudenkäyntiin. Avioero- ja asumuserojuttuja oli jonkin verran enemmän kuin edellisenä vuonna. Veroasioita ja huoneenvuokra-asioita hoidettiin edelleen huomattava määrä. Seuraavat numerotiedot osoittavat lähemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna.

Käyntien luku oli vuoden aikana 11 400 oltuaan 1952 11 341, v. 1951 11 320 ja v. 1950 11 147.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden	Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden
Tammikuu	25	928	37.1	Heinäkuu	27	914	33.9
Helmikuu	24	843	35.1	Elokuu	26	968	37.2
Maaliskuu	25	976	39.0	Syyskuu	26	1 112	42.8
Huhtikuu	22	951	43.2	Lokakuu	27	980	36.3
Toukokuu	24	912	38.0	Marraskuu	25	978	39.1
Kesäkuu	25	942	37.7	Joulukuu	25	896	35.8
				Yhteensä	301	11 400	37.9

Kuten edellä olevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 301 päivänä. Käyntien luku päivää kohti nousi siis 37.9:ään, niiden oltua v. 1952 37.5 ja 1951 37.7.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 51 ja pienin 1.

Seuraavat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin ym. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Tällaisia asioita oli kaikkiaan 1 498, joista 1 485 oli kertomusvuonna tulleita ja 13 edellisestä vuodesta siirtyneitä. Kirjallisia toimituksia oli 1 712, niistä hakemuskirjoja 635.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	4	5	9
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	9	3	12
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	56	33	89
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	262	161	423
Muita työntekijöitä	115	104	219
Merimiehiä ja kalastajia	5	—	5
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	28	15	43
Yksityisten palvelijoita	4	52	56
Muun elinkeinon harjoittajia	3	3	6
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia, leskiä, opiskelijoita ym.	9	418	427
Yhteensä	495	794	1 289

Käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Yleisiä veroja koskevia asioita	257
vuokrariitoja	37	Holhousasioita	13
työ- ja palkkariitoja	363	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	160
muita velkomisjuttuja	53	Pieniä rikosjuttuja	16
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	8	Toimeksiantoja	27
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Tapaturma-asioita	54
avioriitoja	38	Huoneenvuokra-asioita	130
asumuseroja	60	Lapsen sukuasemaa koskevia asioita	7
avioeroja	167	Yhteensä	1 498
perheen elatusasioita	67		
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	25		
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	16		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 476 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	421	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	56
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	243	Yhteensä	1 476
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	121		
Annettu eri viranomaisille	635		

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 635 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakaantuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	9
Korkein oikeus	8
Korkein hallinto-oikeus	21
Turun hovioikeus	2
Helsingin hovioikeus	26
Eduskunnan oikeusasiamies	1
Valtioneuvosto	1
Valtiovarainministeriö	32
Puolustusministeriö	2
Kauppa- ja teollisuusministeriö	1
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	3
Sosiaaliministeriö	22
Uudenmaan lääninhallitus	118
Turun ja Porin lääninhallitus	4
Hämeen »	7
Kymen »	6
Vaasan »	3
Kuopion »	9
Oulun »	2
Lapin »	1
Uudenmaan läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	37
Lapin läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	2
Kuopion läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	3
Kymen läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	1
Vaasan läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	2
Oulun läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	2
Helsingin kaupungin:	
kaupunginhallitus	53
maistraatti	17
raastuvanoikeus	28
lastensuojelulautakunta	1
kiinteistötoimisto	1
poliisilaitos	1
huoneenvuokralautakunta	77
vuokrantarkastuslautakunta	35
ensimmäinen kaupunginvouti	3
tutkijalautakunta	7
verovirasto	2
kaupungin 400-vuotiskotisäätiö	3
Vakuutusoikeus	32
Valtion tapaturmatoimisto	8
Tampereen kaupungin raastuvanoikeus	1
Oulun » »	1
Jyväskylän » »	1
Lahden » »	1
Kansaneläkelaitos	1
Kansaneläkelaitoksen lisätty hallitus	6
Rautatiehallitus	2
Lääkintöhallitus	1
Helsingin tuomiokunnan tuomari	3
Jyväskylän » »	1
Lohjan » »	1
Tuusulan » »	1
Helsingin kihlakunnanoikeus	1
Espoon »	2
Limingan »	1
Helsingin ev. luterilaisten seurakuntien rahatoimisto	6
Kemin kaupunginvouti	1
Jyväskylän »	1
Helsingin maalaiskunnan kunnanhallitus	2
Lahden kaupunginhallitus	2
Imatran kauppalanhallitus	1
Hämeenlinnan kaupungin taksoituslautakunta	2
Sotaeläkekomitea	3
Yhteensä	635

Se seikka, että 121 asiaa jätettiin sillensä, johtui samoin kuin edellisinäkin vuosina siitä, etteivät oikeusavunhakijat sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sovintotietä päästy tulokseen, enää jatkaneet asiaansa, osaksi koska ei ollut toiveita voittaa asiaa oikeudenkäynnillä, sekä osaksi koska avunhakijat joko eivät tahtoneet tai eivät voineet esittää asian enempää käsittelyä varten varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 56 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli joko se, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiesten ei tarvitse avustaa asianomaisia, tai se, ettei vastaajia ollut haasteella tavattu, tai että asia ennen oikeuden istuntoa oli järjestetty.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin 321 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden kuluessa loppuun 243 asiaa, joista 172 juttua voitettiin ja 11 hävittiin. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 361 kertaa 175 päivänä.

22. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Lautakunnan kokoonpano, päätökset ym.

Kaupunginvaltuuston valitsemana urheilu- ja retkeilylautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna liikennetarkastaja V. Soininen sekä jäseninä sihteeri G. V. Rajala-Rinne, kaupunginjohtaja O. A. Tuurna, johtaja A. A. Tynell, jaostosihteeri E. V. Peuhkuri, hienomekaanikko V. Valtonen, insinööri B. V. Oljelund, ekonomi A. B. Storskrubb ja toimittaja A. Laine. Varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi [1]) johtaja A. A. Tynellin ja sihteerikseen urheilunohjaaja E. Nummisen. Kaupunginhallitusta edusti rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell.

Eläintarhajaostoon kuuluivat puheenjohtajana insinööri Oljelund, jäseninä jaostosihteeri Peuhkuri ja kaupunginjohtaja Tuurna sekä varajäseninä ekonomi Storskrubb, hienomekaanikko V. Valtonen ja johtaja Tynell. Retkeilyjaostoon kuuluivat puheenjohtajana johtaja Tynell, jäseninä sihteeri Rajala-Rinne ja ekonomi Storskrubb sekä varajäseninä toimittaja Laine, liikennetarkastaja Soininen ja insinööri Oljelund.

Urheilu- ja retkeilylautakunta piti vuoden aikana 29 kokousta. Pöytäkirjan pykäläluku oli 428. Saapuneita kirjeitä oli 445 ja lähetettyjä kirjeitä 138.

Eläintarhajaostolla oli 4 kokousta ja pöytäkirjaan merkittiin 14 pykälää. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 7 ja 29.

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 840 000 mk:n määräraha jaettiin [2]) seuraavasti: Helsingin Työväen Uimarit 200 000 mk, Helsingin Uimarit 150 000 mk, Helsingfors Simsällskap 330 000 mk ja Vetehiset 103 550 mk. Mustikkamaan uimakoululaisten kuljettamiseen käytettiin 50 150 mk ja moottorivenelippujen painatukseen tätä tarkoitusta varten 6 000 mk. Luistinseurojen apumaksuiksi varattu 2 350 000 mk:n määräraha jaettiin [3]) seuraavasti: Helsingin Luistelijat 454 635 mk, Kallion luistinrata 748 437 mk, Idrottsföreningen Kamraterna 502 132 mk, Karhu-Kissat 246 911 mk, Helsingfors Skridskoklubb 397 885 mk. Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 3 465 000 mk:n määrärahalla avustettiin [4]) 156 seuraa. Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 220 000 mk:n määräraha jaettiin [5]) seuraavasti: Työväen Urheiluliiton Helsingin piiri 79 950 mk; Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piiri 79 950 mk; Finlands Svenska Centralidrottsförbund, Helsingin piiri 30 800 mk; Suomen Palloliiton Helsingin piiri 22 000 mk ja Suomen Käsipalloliiton Helsingin piiri 7 300 mk.

Vuokra-asiat. Lautakunta päätti irtisanoa Ratsastushallista Keskustalli Oy:lle vuokratun pukuhuoneen sekä Suomen Ratsastajain Liitolle vuokratun toimistohuoneen 1. 5. 1953 alkaen [6]); luovuttaa Keinäsen Autoliike Oy:lle hallin länsipuolella vapaana olevasta osasta n. puolet ajaksi 1. 3. 1953—31. 12. 1954, vuokraksi määrättiin 140 000 mk kuukaudessa [7]); määrätä Ratsastushallin sisäpallopelialueen harjoitustuntimaksuksi joukkueilta 600 mk, maksullisten ottelutilaisuuksien vuokraksi 1 500—2 000 mk tai jos pääsymaksutulot ylittävät tämän, 25 % myytyjen lippujen bruttohinnasta sekä aamupäi-

---

[1]) Urh. retk. lk. 14. 1. 5 ja 6 §. — [2]) S:n 5. 11. 356 §. — [3]) S:n 10. 6. 213 §. — [4]) S:n 18. 3. 84 §. — [5]) S:n 18. 3. 92 §. — [6]) S:n 25. 2. 58 §. — [7]) S:n 25. 2. 58 §, 4. 3. 75 §.

visin tapahtuvan tennispalloilun harjoitusmaksuksi 300 mk tunnilta [1]); vuokrata kansanpuistojen valokuvauspaikat kertomusvuodeksi edellisen vuoden vuokramaksuista seuraavasti: Seurasaaressa A. A. Halmeelle 3 000 mk:sta, Korkeasaaren laivalaiturin luona Y. V. Lintuselle 65 000 mk:sta, Korkeasaaren vanhan lintutalon luona J. A. Nuoralalle 25 000 mk:sta ja Kivinokassa O. K. Taimelle 3 000 mk:sta [2]); oikeuttaa herra H. Anderssonin välittämään moottoriveneliikennettä reitillä Helsinki—Satamasaari kesän aikana seuraavin maksuin: yksinkertainen matka 70 mk, meno ja paluu 120 mk sekä alennuskortti 10 matkalta 1 000 mk [3]); jatkaa Koulumatkailutoimisto Oy:n vuokraoikeutta Lauttasaaren ns. parakkialueeseen ajaksi 1. 7. 1953—30. 6. 1954 entisin ehdoin kuitenkin niin, että yhtiön ei sallita majoittaa alueelle uusia vuokralaisia ja että vapaina olevat 4 parakkia saadaan ottaa käyttöön vain kesäajaksi sekä, että sikäli kuin parakit tyhjenevät asukkaista ne puretaan. Lisäksi on vuokraajan hankittava terveydenhoitoviranomaisten hyväksyntä alueen käyttämisestä asuntotarkoituksiin [4]);

tehdä entisen mukaisen liikennöimissopimuksen kertomusvuoden purjehduskaudeksi Saaristomatka Oy:n kanssa linjalla Hietalahti—Pihlajasaari hintaan mk 30 000 [5]) sekä vuokrata kesäkaudeksi entisen saunarakennuksen ja entisen venevajarakennuksen kummankin 1 700 mk:n kausivuokrasta Saaristomatka Oy:lle [6]);

vuokrata Ratsastushallin kavioura-alueen S.P. J. Keinänen Oy:lle ajaksi 16. 5. — 15. 9. Korvaukseksi oli toiminimen omalla kustannuksellaan ja kaupungin rakennustoimiston talorakennusosaston valvonnan alaisena suoritettava eräitä maalaus- ym. töitä hinnaltaan yhteensä 351 000 mk kesän aikana Ratsastushallin sisäpalloilualueella [7]);

siirtää Suomen Soutuliiton Soutustadionin soutuallashuonetta koskevan vuokrasopimuksen 1. 7. lukien Suomen Soutuliiton Helsingin piirille entisin vuokra- ym. ehdoin [8]);

vuokrata Kumpulan uimalan kioskin- ja kahvilanpito-oikeudet kesäkaudeksi rouva R. Rahomäelle 150 000 mk:n kausivuokrasta [9]);

vuokrata 8 500 m² perunamaata Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle kesän ajaksi 12 750 mk:n kokonaisvuokrasta [10]);

vuokrata Tullisaaren kansanpuiston rantakioskin kesäksi K. ja I. Lindholmille 10 000 mk:n kausivuokrasta [11]);

valita Uimastadionin ravintoloitsijaksi Hovi-Kokki Oy:n kesäksi 1953 sovituin ehdoin [12]);

myöntää V- ja U-seura Pirkkolan Vire -nimiselle yhdistykselle kioskinpito-oikeudet kesän ajaksi Pirkkolan kahluulammikolla 1 000 mk:n kausivuokrasta [13]);

vuokrata Ratsastushallin ravintola-huoneiston hovimestari U. Backlundille ja hänen puolisolleen H. Backlundille yhteisesti kolmeksi vuodeksi 1. 7. alkaen. Vuokraksi määrättiin tammikuun 1 p:ään 1954 saakka 30 000 mk/kk ja sen jälkeen jäljellä olevalta ajalta 40 000 mk/kk [14]);

vuokrata Mustikkamaan uimarannan tarjoilukioskin kesäksi Helsingin Työväenyhdistykselle 12 000 mk:n kausivuokrasta [15]);

vuokrata Uutelan heinämaat, n. 10 ha, Keskustalli Oy:lle kertomusvuoden loppuun 60 000 mk:n vuokrasta sekä samalle yhtiölle 2 huoneistoa, yhteensä 83 m², 3 610 mk:n kuukausivuokrasta [16]);

vuokrata Uimastadionin ravinto-, virvoke- ja jäätelönmyyntioikeudet kesäkausiksi ajalla 20. 6. 1953 — 15. 9. 1955 Virvokepalvelu Oy:lle vuokrasummasta, joka kesältä 1953 on 230 000 mk ja kesäkausilta 1954—1955, kummastakin erikseen, 460 000 mk eli vuokrat yhteensä 1 150 000 mk [17]);

vuokrata Keinäsen Autoliike Oy:lle Ratsastushallin juoksuradan eteläpäästä 51 m²:n suuruisen osan rengas- ja öljyvarastoksi 1. 7. lukien 4. 3. 1953 tehtyyn vuokrasopimukseen liittyvänä lisätilana 3 060 mk:n kuukausivuokrasta [18]);

myöntää Marjaniemen Uimarit -nimiselle yhdistykselle virvokkeiden myyntioikeuden Marjaniemen uimalaitoksella kertomusvuoden kesäksi 1 000 mk:n kausivuokrasta [19]);

määrätä uintikauden 1953 aikana Uimastadionilla järjestettäville uintirevyille perusvuokramaksuksi 15 000 mk sekä 20 % pääsylipputulojen bruttosummasta sillä edelly-

[1]) Urh. retk. lk. 18. 3. 93 §. — [2]) S:n 8. 3. 101 §. — [3]) S:n 8. 4. 105 §. — [4]) S:n 29. 4. 141 §. — [5]) S:n 11. 5. 154 §. — [6]) S:n 11. 5. 155 §. — [7]) S:n 11. 5. 158 §. — [8]) S:n 11. 5. 159 §. — [9]) S:n 11. 5. 166 §. — [10]) S:n 11. 5. 167 §. — [11]) S:n 11. 5. 168 §. — [12]) S:n 20. 5. 177 §. — [13]) S:n 3. 6. 189 §. — [14]) S:n 3. 6. 195 §. — [15]) S:n 10. 6. 210 §. — [16]) S:n 10. 6. 221 §. — [17]) S:n 16. 6. 223 §. — [18]) S:n 26. 6. 231 §. — [19]) S:n 26. 6. 232 §.

tyksellä, että urheilu- ja retkeilytoimisto tällöin hoitaa lippujen myynnin ja järjestysmiehet [1]);

määrätä Stadionin kunnallisten harjoitussalien tuntivuokraksi 350 mk sekä suihkumaksuksi 5 mk hengeltä [2]);

vuokrata Keskustalli Oy:lle Uutelan ulkoilualueelta viljelysmaita sovituin ehdoin [3]);

vuokrata Töölön Pallokentän pukusuojarakennuksen alakerran etelänpuoleisen huoneen ajaksi 1. 10. — 31. 12. yhteisesti Herakles -nimiselle yhdistykselle painonnostoharjoituksia ja rouva R. Urpelaiselle leikkikoulun pitoa varten 17 000 mkn kuukausivuokrasta, josta Herakles maksaa 7 000 mk ja rouva Urpelainen 10 000 mk [4]);

vuokrata Töölön Pallokentän alakerran pohjoisenpuoleisen huoneen ajaksi 1. 10. — 31. 12. Helsingin Paini-Miehet -nimiselle yhdistykselle painiharjoituksia varten 8 000 mk:n kuukausivuokrasta [5]);

vuokrata Ratsastushallin 3 kaviouraa 131 viikkotunniksi ja juoksuratatilaa 60 m² estevarastoksi ajaksi 1. 10. 1953 — 30. 4. 1954 120 000 mk:n kuukausivuokrasta, josta Oy. Keskustalli maksaa 44 200 mk, Ab. Hippodrom Oy. 37 400 mk, Puolustusvoimain Pääesikunnan Eläinlääkintäosasto 28 960 mk, Upseeriratsastajat 5 900 mk ja Helsingin Nykyaikaiset 5-ottelijat 3 540 mk [6]);

anoa kaupunginhallitukselta oikeutta saada alentaa Kumpulan uimalan kahvilakioskin kesäkauden vuokran 150 000 mk:sta 100 000 mk:aan [7]);

vuokrata Koulumatkailutoimisto Oy:lle Töölön Pallokentän pukusuojarakennuksen yläkerran pukusuojat 16. 10. lukien toistaiseksi, irtisanomisaikana yksi kuukausi, kuitenkin korkeintaan 30. 4. 1954 saakka, majoitustarkoituksiin 39 000 mk:n kuukausivuokrasta [8]);

vuokrata Jousiammuntaseura Artemis -yhdistykselle Ratsastushallin juoksuradan pohjoispäästä 40 m:n pituisen alan jousiammuntaradaksi ajaksi 16. 10. 1953 — 30. 4. 1954 3 000 mk:n kuukausivuokrasta [9]);

vuokrata Helsingin Evankelisluterilaisten Seurakuntain kiinteistötoimistolle viideksi vuodeksi aikana 1954—1958 Mustasaaren ravintolarakennuksen 42 000 mk:n vuosivuokrasta, huvilarakennuksen sekä siihen kuuluvan aittarakennuksen 22 400 mk:n vuosivuokrasta, kahvilakioskin maapohjan 2 800 mk:n vuosivuokrasta ja saunarakennuksen maapohjan 1 400 mk:n vuosivuokrasta, ollen vuokrat 1. 1. 1955 lukien sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin [10]);

vuokrata Rastilan päärakennuksen ajaksi 1. 6. — 31. 8. 1954 Helsingin Opettajayhdistyksen Kesävirkistystoimikunnalle 120 000 mk:n kausivuokrasta [11]);

merkitä tiedoksi, että Helsingin Osuuskaupan prosenttivuokra Seurasaaren kansanpuiston ravintolasta kioskeineen kertomusvuodelta oli 97 795 mk ja Korkeasaaren Ravintola Oy:n prosenttivuokra Korkeasaaren ravintolasta kioskeineen 236 527 mk [12]);

vuokrata virvokkeitten myynti- ja maksullisen kenkien ym. säilytysoikeuden seuraavilla luistinradoilla talvikautena 1953—1954 seuraavasti: Käpylän urheilukentän luistinrata: rouva I. Niemelle joko yksin tai yhdessä jonkun toisen urheilu- ja retkeilytoimiston siihen oikeuttaman henkilön kanssa 5 000 mk:sta; Käpylän urheilupuiston luistinrata: rouva K. Veirilälle 8 000 mk:sta; Messukentän luistinrata: virvokkeitten myynti rouva E. Salmelle 15 000 mk:sta, kenkien ym. säilytys neiti V. Järvelle 35 000 mk:sta ja rouva F. Koivulalle 35 000 mk:sta; Sepänkadun luistinrata: virvokkeitten myynti ja kenkien ym. säilytys rouva A. Juustiselle 5 000 mk:sta [13]).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: olympiakaluston ostoa ja hankintaa varten tarvittavan 1 593 695 mk:n määrärahan anomista [14]); eräiden teiden sulkemista liikenteeltä Eläintarhan urheilukentän ulkopuolella hiihtokauden ajaksi [15]); vahtimestarin viran perustamista Käpylän urheilupuistoon [16]); Rastilan ulkoilualueen mökkipiirustusten ja asemakaavan laatimista laskutyönä [17]); Kumpulan uimalan pukusuojarakennuksen tilojen suunnittelua myös talvikäyttöön nuorison askartelu- ja kerhotoimintaa varten [18]); uuden koneen hankkimista Korkeasaaren moottoriveneeseen [19]); urheilu- ja retkeilytoimiston toimistopäällikön, apulaistoimistopäällikön ja retkeilyasia-

[1]) Urh. retk. lk. 28. 8. 292 §. — [2]) S:n 9. 9. 298 §. — [3]) S:n 9. 9. 302 §. — [4]) S:n 23. 9. 308 §. — [5]) S:n 23. 9. 309 §. — [6]) S:n 23. 9. 309 §. — [7]) S:n 9. 10. 319 §. — [8]) S:n 9. 10. 326 §. — [9]) S:n 9. 10. 327 §. — [10]) S:n 5. 11. 351 §. — [11]) S:n 25. 11. 376 §. — [12]) S:n 8. 12. 404 §. — [13]) S:n 8. 12. 405 §. — [14]) S:n 14. 1. 18 §. — [15]) S:n 14. 1. 20 §. — [16]) S:n 18. 3. 81 §. — [17]) S:n 18. 3. 89 §. — [18]) S:n 8. 4. 102 §. — [19]) S:n 8. 4. 109 §.

miehen olympiakisojen johdosta käyttämättä jääneitä vuosilomia [1]); urheilulaitosten valvojan vakinaisen viran perustamista urheilu- ja retkeilytoimistoon [2]); Stadionin itäpuolen II kerroksen vuokraamista kaupungin käyttöön [3]); kaupungin omistaman Mustikkamaan itäisessä kärjessä sijaitsevan vanhan huvilan purkamista [4]); kaupungin urheiluviranomaisten osanottoa pohjoismaiseen, kunnallisia urheiluasioita käsittelevään kongressiin Kööpenhaminassa 4—6. 9. 1953 [5]); Helsingin uintiolojen kehittämistä [6]); Munkkiniemen uuden uimalan uimalaitteiden rakentamisen siirtämistä toistaiseksi [7]); Rastilan ja Uutelan ulkoilualueiden rakennusten tulisijojen korjaamista [8]); v:n 1954 talousarvioehdotusta [9]); Seurasaaren kansanpuistossa sijaitsevan musiikkipaviljongin purkamista [10]); Stadionin kunnallisten harjoitussalien vuokria [11]); kaupungin oman henkilökunnan urheilutoiminnan tukemista [12]); Eläintarhan urheilukentän katsomotilojen lisäämistä [13]); keinojääradan aikaansaamista Pallokentälle [14]); Väinämöisen kentän käytön parantamista [15]); ylimääräisten avustusten myöntämistä uimakoulujen tappioiden peittämiseksi [16]); lisäavustusten saamista luistinratoja ylläpitäneille seuroille [17]); valaistuksen parantamista Hesperian jääkiekkoradalle johtavalla tiellä [18]) sekä Kivinokan kansanpuistoon johtavalla tiellä [19]); Helsinkiä ym. paikkakuntia esittelevän matkailuselosteen aikaansaamista [20]); Ratsastushallin palloilualueen valaistuksen parantamista [21]); Etu-Töölön kansakoulun suunnittelua [22]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: Ratsastushallin vapaana olevan osan käyttöä urheilutarkoituksiin [23]); ulkovalaistuksen saamista Kivinokan kansanpuistoon johtavalle tielle vuosittain lokakuun alusta [24]); veikkausvoittovaroista urheilukenttien ja -laitosten rakentamiseen kertomusvuonna myönnettävien avustusten hakemista [25]); kaupungin nuorisotalokomitean mietintöä [26]); sosiaaliministeriön huomautusta väkijuomayhtiöiden vuosivoitosta jaettavien nuoriso- ja urheilujärjestöjen avustusten saannin ehdosta [27]); Olympia-Kuva Oy:n tarjousta olympiakisojen värivalokuvauksen diapositiivikokoelman ostamiseksi [28]); naispuolisen urheilunohjaajan viran perustamista urheilu- ja retkeilytoimistoon sekä viran palkkauksen eroa vastaavaan miesohjaajan virkaan verrattuna [29]); Suomen Retkeilymajajärjestön avustusanomusta retkeilymajan perustamiseksi Helsinkiin [30]); voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatun määrärahan jakamista [31]); Hovi-Kokki Oy:n valitusta Uimastadionin ravintolan- ja kioskinpito-oikeuksien myöntämisestä [32]); Helsingin pitäjän Nordsjön kylässä olevan Nybondsin tilan hallintoa [33]); suunnistajien anomusta kaupunkiottelun järjestämisestä aiheutuvien menojen peittämiseksi [34]); urheilutoiminnan lopettamista Hesperian puistossa koskevaa aloitetta [35]); uuden koneen hankkimista Korkeasaaren moottoriveneeseen [36]); Helsingfors Segelklubb -nimisen yhdistyksen uutta sijoituspaikkaa [37]); aloitetta pääsymaksujen poistamiseksi alle 16-vuotiailta lapsilta Uimastadionin ja Kumpulan avouimaloista kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseksi ajaksi [38]); moottoriurheilun speedway-radan rakentamista ja sijoittamista Velodromille [39]); aloitetta eräiden järjestöjen ulkoilualueiden muuttamisesta Lauttasaaresta Rastilaan ja Uutelaan [40]); Helsingin Työväen Uimarien valitusta Kumpulan uimalan kioskin- ja kahvilanpito-oikeuksien vuokraamisesta [41]); lentopallokentän rakentamista Pukinmäelle [42]); Uutelan ulkoilualueen peltojen muokkaus-, lannoitus- ja kylvötöitä [43]); Marjaniemen Melojien anomusta kaupungilta saamansa lainan kuoletusmaksujen siirtämisestä [44]); Mellunkylän Kontio -nimisen yhdistyksen rakennusavustusanomusta [45]); aloitetta Pakilan urheilukentän rakentamisesta [46]); Pirkkolan Vire -nimisen yhdistyksen anomusta urheilukentän rakentamisesta Maunulaan ja Pirkkolaan yhteisesti [47]); uintimahdollisuuksien järjestämistä kesäleikkikenttien lapsille Uimastadionilla ja Kumpulan uimalassa [48]); Merenkävijät ja Työväen

[1]) Urh. retk. lk. 29. 4. 132 §. — [2]) S:n 29. 4. 136 §. — [3]) S:n 3. 6. 199 §. — [4]) S:n 10. 6. 212 §. — [5]) S:n 8. 7. 252 § ja 12. 8. 270 §. — [6]) S:n 12. 8. 265 §. — [7]) S:n 12. 8. 266 §. — [8]) S:n 12. 8. 274 § ja 26. 8. 288 §. — [9]) S:n 28. 8. 293 §. — [10]) S:n 28. 8. 293 §. — [11]) S:n 9. 9. 298 §. — [12]) S:n 9. 9. 299 §. — [13]) S:n 23. 9. 312 §. — [14]) S:n 9. 10. 320 §. — [15]) S:n 28. 10. 339 §. — [16]) S:n 5. 11. 356 §. — [17]) S:n 5. 11. 357 §. — [18]) S:n 5. 11. 358 §. — [19]) S:n 25. 11. 383 §. — [20]) S:n 25. 11. 387 §. — [21]) S:n 8. 12. 406 §. — [22]) S:n 8. 12. 409 §. — [23]) S:n 28. 1. 29 §. — [24]) S:n 28. 1. 33 §. — [25]) S:n 18. 2. 42 §. — [26]) S:n 4. 3. 64 §. — [27]) S:n 4. 3. 72 §. — [28]) S:n 4. 3. 73 §. — [29]) S:n 18. 3. 82 §. — [30]) S:n 18. 3. 90 §. — [31]) S:n 8. 4. 98 §. — [32]) S:n 29. 4. 133 §. — [33]) S:n 29. 4. 139 §. — [34]) S:n 29. 4. 144 §. — [35]) S:n 29. 4. 145 §. — [36]) S:n 11. 5. 174 §. — [37]) S:n 3. 6. 186 §. — [38]) S:n 3. 6. 187 §. — [39]) S:n 3. 6. 196 § ja 28. 10. 341 §. — [40]) S:n 3. 6. 202 §. [41]) S:n 3. 6. 204 §. — [42]) S:n 10. 6. 219 §. — [43]) S:n 10. 6. 221 §. — [44]) S:n 26. 6. 233 §. — [45]) S:n 26. 6. 238 §. — [46]) S:n 26. 6. 240 §. — [47]) S:n 26. 6. 241 §. — [48]) S:n 8. 7. 250 §.

Pursiseura -nimisten yhdistysten anomuksia kaupungilta saamiensa lainojen muuttamisesta avustuksiksi [1]); Ratsastushallin kentän luistinradan suurentamista [2]); retkeilymajojen ja leiripaikkojen aikaansaamista ja järjestämistä [3]); rantapalstan ostamista Varsasaaren liikenteen järjestämiseksi [4]); kalastuksen ja metsästyksen järjestelyä kaupungin alueella [5]); Bengtsårin tilan hallintoa ja käyttöä [6]); Stadionin kunnallisten harjoitussalien ym. huonetilojen käyttöä Helsingin Yliopiston Voimistelulaitoksen tarpeisiin [7]); Mustikkamaan liikenteen järjestelyä [8]). Yleisten töiden lautakunnalle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: v:n 1954 uudistus- ja korjaustöitä kaupungin urheilukentillä ja -laitoksilla [9]); Väinämöisen urheilukentän parantamista ja käyttöä [10]). Kiinteistölautakunnalle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: Meilahden souturataa ja sen laitteita [11]); Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön anomusta virkistysalueensa laajentamisesta Herttoniemessä [12]). Palkkalautakunnalle annettiin lausunto kansanpuistojen kaitsijain ja urheilulaitosten vahtimestareiden anomuksesta palkkaluokkiensa korottamisesta [13]).

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli urheilu- ja retkeilylautakunnan alaisten vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 32 ja tilapäisten 2, lisäksi oli kesällä 2 tilapäistä toimistoapulaista.

Työntekijöiden lukumäärä oli korkeimmillaan 164, heinäkuussa, ja alimmillaan, 31, joulukuussa.

Toimistoapulainen V. Karjalainen erosi 28. 1.; 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin M. I. Kylliäinen 29. 1. lukien 1 vuoden koeajaksi [14]); 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin 19. 1. lukien varanotaari M. T. Toivakka [15]); tilapäiseksi toimistoapulaiseksi sairaus- ja eroamistapausten takia valittiin tammikuun ajaksi rouva U.-B. Dickman [16]); retkeilyosaston 24. palkkaluokan toimistonhoitajan virkaan valittiin ekonomi R. A. Hakala 1. 3. lukien [17]); naispuolisen urheilunohjaajan virkaan valittiin sen aikaisempi hoitaja rouva L. Mustonen 1. 4. alkaen 31. 12. 1953 saakka [18]); Pihlajasaaren kaitsijan virkaan valittiin 1. 6. 1953 lukien vahtimestari B. Liljeberg [19]); kaupunginvaltuuston päätettyä perustaa 1. 7. 1953 lukien 22. palkkaluokan vahtimestarin viran Käpylän urheilupuistoon virkaan valittiin U. Veirilä 16. 8. lukien [20]); naispuolisen urheilunohjaajan virkaan valittiin 1. 1. 1954 lukien voimistelunopettaja A. Numminen [21]).

Palkallinen loma myönnettiin Kumpulan uimalan johtajalle T. Myyryläiselle ajaksi 28. 8. — 1. 9. [22]); palkaton virkavapaus myönnettiin toimistoapulaiselle M. Kylliäiselle ajaksi 1. 11. — 31. 12. [23]); palkaton loma myönnettiin urheilunohjaaja E. Nummiselle ajaksi 17. 12. — 19. 12. [24]). Sairauslomaa nautti 11 viranhaltijaa yhteensä 265 päivää ja 36 työntekijää yhteensä 1 203 päivää.

Urheilutoiminta

Talvikausi. Kunnalla oli 40 luistinrataa, joiden yhteinen pinta-ala oli 135 305 m² ja olivat radat käytössä 94 päivää 4. 12. 1952 — 20. 3. 1953 välisenä aikana. Kelkkamäkiä oli 47 ja lisäksi 4 katukelkkamäkeä.

Seurojen omistamilla luistinradoilla kävi opettajain johdolla noin 97 364 koululaista jakautuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 58 748, Väinämöinen 13 517, Kaisaniemi 12 572, Johannes 11 104, Hesperia 1 423.

Kesäkausi. Pallokentällä pelattiin kaikkiaan 150 ottelua. Harjoituskortteja myytiin 459 kpl, kertalippuja 11 299 kpl.

---

[1]) Urh. retk. lk. 5. 11. 355 §. — [2]) S:n 5. 11. 359 §. — [3]) S:n 25. 11. 378 §. — [4]) S:n 25. 11. 379 §. — [5]) S:n 25. 11. 385 §. — [6]) S:n 25. 11. 386 §. — [7]) S:n 25. 11. 389 §. — [8]) S:n 8. 12. 407 §. — [9]) S:n 29. 4. 130 § ja 9. 9. 295 §. — [10]) S:n 23. 9. 307 §. — [11]) S:n 10. 6. 211 §. — [12]) S:n 10. 6. 214 §. — [13]) S:n 18. 3. 80 §. — [14]) S:n 14. 1. 12 §. — [15]) S:n 14. 1. 13 §. — [16]) S:n 14. 1. 15 §. — [17]) S:n 18. 2. 51 §. — [18]) S:n 18. 3. 85 §. — [19]) S:n 29. 4. 125 §. — [20]) S:n 12. 8. 263 §. — [21]) S:n 8. 12. 403 §. — [22]) S:n 26. 8. 280 §. — [23]) S:n 28. 10. 334 §. — [24]) S:n 30. 12. 424 §.

Eläintarhan urheilukentällä pidettiin 22 maksullista kilpailutilaisuutta.

Velodromilla pidettiin 10 maksullista tilaisuutta.

Uimastadion avattiin keväällä ensimmäisen kerran yleisölle 6. 6. ja pidettiin auki 13. 9. saakka. Uimalassa kävi kaikkiaan aikuisia 145 043 ja alle 15-vuotisia lapsia 114 621, yhteensä 259 664. Henkilökuntaa oli 31 henkeä.

Urheilunneuvonta. Kansanhiihtoja tuettiin niiden järjestely- ja toteuttamisvaiheissa. Koululaisten ja lasten puistohiihtokurssit pidettiin kolmessa eri jaksossa koulujen hiihtolomapäivinä. Osanotto ja harrastus oli hyvä. Yhteensä talvikauden neuvontatilaisuuksia oli 210, joissa osanottajia 4 200.

Kesäkauden toiminta ei poikennut sanottavammin aikaisemmista vuosista.

Eläintarhan kentälle sijoitettiin jälleen yhdistetty urheilunneuvoja-kenttäjärjestysmies, jonka toiminnasta saatiin hyvät kokemukset vastaisen varalle etenkin vilkkaimpina koululaisaikoina keväisin ja syksyisin.

Varsinainen kesäneuvonta aloitettiin 1. 6. kymmenessä kohteessa, joissa yhteisiä tilaisuuksia oli pojilla 200, tytöillä 100. Näissä kävi harjoittelemassa ohjauksen alaisena 1 600 poikaa ja 1 400 tyttöä.

Uimakoulutoiminnassa päästiin niin hyvään tulokseen, että kauden lopussa voitiin merkitä 2 400 uimakouluoppilaan saaneen asianmukaisen uimakoulutuksen.

Kansanpuistot ja uimarannat

Kertomusvuoden kesä oli mitä epäedullisin uijille ja auringonkylvyn ottajille. Koko kesä oli koleata ja sateista muutamaa päivää lukuunottamatta. Veden lämpökin pysytteli 12—17 asteen seutuvilla, ollen ainoastaan yhtenä päivänä 22 astetta.

Yleisöä kävi Hietarannalla alkukesästä normaalisesti, mutta heinäkuun puolivälistä alkaen, jolloin kaupungin terveydenhoitolautakunta julkaisi sanomalehdissä tiedot uimarantojen vesien puhtaudesta, väheni kävijöiden lukumäärä huomattavasti. Kaikkiaan kävi rannalla yleisöä n. 150 000 henkeä. Vaatteiden säilytysmaksu oli edelleen 15 mk. Pukusuojaa käytti yhteensä 27 567 henkilöä.

Kevättalvella korjattiin jäiden vioittamat uimasillat. Syysmyrskyjen kuljettamaa hiekkaa siirrettiin takaisin rannalle. Maalattiin syvyysmerkit sekä pelastusveneet. Syksyllä pystytettiin ravintolan viereiselle kalliolle uusi vartijain koppi. Rannan siivous aloitettiin 20. 4. Pukusuoja oli ensimmäisen kerran avoinna 1. helluntaipäivänä 24. 5. Varsinaisesti se avattiin 5. 6. ja suljettiin 23. 8.

Henkilökuntaa oli 18; vartijoita 3, uimavartijoita 2, yövartijoita 1, siivoojia 4, pukusuojan kassanhoitajia 2, vaatteiden vastaanottajia 5 ja sijaisia 1.

Kaitsija Ovaskan ollessa pääasiassa Uimastadionilla, oli Hietarannalla vanhimpana vartija T. Paavilainen.

Ravintolaa hoiti H. Gustafsson. Uimatarpeiden myymälä oli vuokrattu rouva A. Vuoriolle 5 000 mk:n kausivuokrasta, mutta oli rouva Vuorio vuokrannut sen edelleen toiselle 70 000 mk:n vuokrasta. Kuulutuslaitteet oli vuokrattu Sarcolta. Rakennusmestari K. Kolman »jokamiehen surfingrata» oli kolmatta kesää käytössä. Laite ei vieläkään saanut yleisön kannatusta.

Seurasaaressa kävi vuoden kuluessa n. 150 000 henkilöä, Mustikkamaalla n. 62 765 henkilöä, joista lähes puolet elokuussa, ja Pihlajasaaressa n. 15 500 henkilöä.

Uimakoulua pitäneet seurat antoivat seuraavat tilastotiedot hallussaan olleiden uimalaitosten käytöstä:

Uimalaitos	Kävijöitä suunnilleen			Uimakoulujen oppilaita	
	Maksavia	Maksutta	Yhteensä	Kaikkiaan	Uimamaisteri- ja kandidaattitutkinnon suorittaneita
Humallahti (HU)	30 965	9 822	40 787	448	206
Uunisaari (HSS)	25 732	7 687	33 419	184	150
Mustikkamaa (HTU)	2 513	—	2 519	478	62
Munkkiniemi (Vetehiset)	—	—	—	197	31
Yhteensä	59 210	17 509	76 725	1 307	449

Marjaniemen Uimareilla oli uimakoulu Marjaniemen uimalaitoksella, jonne ei kanneta pääsymaksua. Oppilaita oli 128, joista tutkinnon suoritti 9 poikaa ja 35 tyttöä. Jyryn uimaosastolla oli uimakoulu Pikkukosken vapaarannalla. Oppilaita oli 111, joista tutkinnon suoritti 8 poikaa ja 16 tyttöä.

Seurasaaren uimalaitoksella kävi n. 15 000 ja Korkeasaaren uimarannalla n. 2 000 henkeä.

Retkeilyosasto

Retkeilyosaston toiminnasta osaston päällikkö antoi seuraavat tiedot:

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi pidettiin osaston toimesta 8 esitelmätilaisuutta sekä historian että kotiseututietouden alalta. Oltiin yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Yhdessä Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa järjestettiin viidet luonnontieteelliset kurssit, jotka käsittivät 25 tilaisuutta ja joissa oli yhteensä n. 750 kuulijaa. Osasto palveli jatkuvasti yleisöä kotiseutukysymyksissä.

Matkailu. Osasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille oppaille järjestettiin suomen- ja ruotsinkielistä jatkokoulutusta, joka käsitti 16 eri tilaisuutta.

Retkeily. Osaston hallinnassa oli kaksi retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi kertomusvuonna 1 311 henkeä. Päiväkäynnillä oli n. 1 000 retkeilijää. Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa 1 500 henkeä. Saunaa käytti 948 retkeilijää. Metsäalueen telttamajoituksessa oli lisäksi viikonloppuina n. 3 000 henkilöä. Rastilan retkeilymajassa yöpyi 1 326 henkilöä, päiväkäynnillä oli n. 2 000 retkeilijää ja saunaa käytti 538 retkeilijää. Kesä-, heinä- ja elokuun ajaksi maja oli vuokrattuna Helsingin opettajayhdistyksen kesävirkistystoimikunnalle. Haagan urheilumajassa kävi n. 6 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä ja suunnistajia. Sauna lämmitettiin 32 kertaa. Herttoniemen hiihtomajassa kävi n. 1 000 henkeä. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanoottiveistämö ja -suoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen toimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen maastossa oli edelleen käytössä jokamiehen suunnistusrata.

Loma- ja vapaa-ajan vietto. V:n 1951 alusta kuuluivat Kivinokan, Lauttasaaren, Varasaaren, Satamasaaren ja Tullisaaren kansanpuistot sekä Rastilan ulkoilualue retkeilyosaston hallintaan. Lisäksi tuli osaston hallintaan Uutelan ulkoilualueen lisäalue. Niissä oli vuoden aikana 1 490 majaa ja telttaa. Kansanpuistot olivat avoinna 15. 5. — 15. 9. välisenä aikana. Mökkien kausivuokra oli 600 mk. Kaikissa kansanpuistoissa suoritettiin erilaisia korjaus-, maalaus- ja pienempiä uudisrakennustöitä.

Osaston toimesta myönnettiin kaupungin palveluksessa olevien suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin sekä muillekin perheenäideille ja lapsille ilmainen 14 vrk:n oleskelu Lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska semesterförbundin lomakodeissa. Ko. äitejä oli 117 ja lapsia 128.

Useita viihdytystilaisuuksia järjestettiin. Hietarannan juhannusjuhlassa oli yleisöä 10 814 henkeä. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin 100 ja yhteislaulutilaisuuksia 10. Ulkoilmanäytäntöjä oli 5, joissa oli n. 6 600 katselijaa.

Helsinki-propaganda. Kertomusvuoden aikana julkaistiin Helsinkiä esittelevä esittelylehtinen »Helsinki — Helsingfors» 18 000 kpl:n suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä painoksena. Osaston päällikkö pyrki puhein ja esitelmin mm. kaupungin viihdytystilaisuuksissa lähentämään kuntalaisia ja kunnan laitoksia toisiinsa.

Matkailu-, retkeily- ja kotiseutuasioissa osasto oli jatkuvasti yhteydessä näiden alojen järjestöjen sekä urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten sekä eri virastojen kanssa.

Osaston palveluksessa oli 1. 7. yhteensä 45 henkeä, joista vakinaisia viran- ja toimenhaltijoita 7, vakinaisia työntekijöitä 5 ja tilapäisiä työntekijöitä 33.

Korkeasaari

Tärkeimmät *korjaustyöt* olivat seuraavat: Palosaaren silta uusittiin ja korjattiin pääasiallisesti omaa työvoimaa käyttäen. Petolintuhäkistö korjattiin perusteellisesti, varustet-

tiin osittain uusilla sokkeleilla, rautakehyksillä ja verkoilla. Rehukäytävä sementöitiin ja talo maalattiin. Jyrsijätarhoihin rakennettiin uusia osastoja ja alppikauristarhoihin neljä pienempää tarhaa (synnyttäville naaraille). Sitäpaitsi suoritettiin lukuisia pienempiä korjauksia, mm. talojen ja aitojen maalauksia.

Tärkein *uudisrakennustyö* oli karhulinnan rakentaminen. Laitokseen kuuluva rehukeittiön ja kahdeksan häkkiä käsittävä talo saatiin valmiiksi. Uusi seepratalli tarhoineen rakennettiin vastapäätä uimalaitosta. Ensimmäinen kolmesta suunnitellusta vesilintulammikosta valmistui.

Leijonalinnassa kävi 179 430 henkilöä, näistä 103 659 aikuista ja 75 771 lasta. Pääsymaksutulot olivat 1 933 740 mk.

Näkötornin pääsymaksutuloja oli 176 925 mk ja siellä kävijöitä 22 520 henkilöä, näistä 12 865 aikuista ja 9 655 lasta.

Liikenne. Korkeasaaren moottorivene oli pääasiallisesti käytössä siihen aikaan, kun isommat alukset eivät liikennöineet, sekä apuveneenä sunnuntaisin ja pyhäpäivisin kesän aikana. Sitäpaitsi huolehti moottorivene säännöllisesti työväen kuljetuksesta aamuisin. Moottoriveneliikenteestä oli tuloja 75 000 mk. Kaikkiaan kuljetettiin 1 700 aikuista ja 700 lasta, yhteensä 2 400 henkilöä.

Lautta »Korkeasaari—Högholmen» kuljetti yhteensä 315 868 henkilöä, näistä aikuisia 217 468 ja lapsia 98 400.

Eläinkunta. Ostona, vaihtona tai lahjana saatiin vuoden kuluessa seuravaat eläimet: 1 siniturpamarakatti, 2 suomalaista hirveä, 1 piisoni, 5 sutta, 1 punakettu, 4 naalia, 3 ahmaa, 4 kärppää, 5 harmaahyljettä, 1 norppa, 4 jänistä, 2 villikaniinia, 5 hamsteria, 3 maakotkaa, 1 merikotka, 21 huuhkajaa, 3 lapinpöllöä, 3 viirupöllöä, 1 kissapöllö, 1 sarvipöllö, 4 kanahaukkaa, 1 muuttohaukka, 1 metso, 2 metsästysfasaania, 7 kultafasaania, 3 amherstfasaania, 1 hopeafasaani, 3 nepalfasaania, 2 swinhoefasaania, 1 loistofasaani, 1 sininen korvafasaani, 1 helmikana, 1 pelikaani, 1 laulujoutsen, 1 mustajoutsen, 4 ristisorsaa, 1 jouhisorsa, 1 heinäsorsa, 2 mandariinisorsaa, 2 myskiankkaa, 3 kyhmyhanhea, 3 merimetsoa, 2 sepelkyyhkystä, 3 harakkaa, 1 närhi, 1 varis, 46 erilaista pikkulintua ja 10 erilaista papukaijaa.

Vuoden kuluessa syntyi: 1 siniturpamarakatti, 1 poni, 1 jakkihärkä, 2 saksanhirveä, 2 kuusipeuraa, 4 poroa, 1 harjalammas, 6 mufflonlammasta, 2 alppikaurista, 13 lammasta, 5 vuohta, 1 kääpiövuohi, 4 villisikaa, 3 sutta, 5 hopeakettua, 18 sinikettua, 12 minkkiä, 2 kyhmyjoutsenta, 1 egyptiläinen hanhi, 18 riikinkukkoa ja 4 helmikanaa.

Seuraavat eläimet myytiin tai vaihdettiin: 3 poroa, 4 mufflonlammasta, 3 maakarhua, 6 sinikettua, 3 huuhkajaa, 11 riikinkukkoa, 1 kultafasaani, 2 kanadahanhea, 2 myskiankkaa, 4 kääpiöpapukaijaa, 1 harakkapeipponen.

Kuolleista tai teurastetuista mainittakoon: 2 apinaa, 1 suomalainen hirvi, 1 saksanhirvi, 1 kuusipeura, 1 piisonihärkä, 3 mufflonlammasta, 2 alppikaurista, 1 harjalammas, 38 lammasta (teurastettu), 5 vuohta, 6 kääpiövuohta, 1 laama, 1 aasi, 1 seepra, 4 villisikaa, 4 sutta, 1 punakettu, 5 hopeakettua, 4 platinakettua, 3 sinikettua, 1 mäyrä, 1 mäntynäätä, 1 hilleri, 1 fretti, 2 kärppää, 1 lumikko, 5 minkkiä, 6 hyljettä, 1 leijona, 1 malaijilaiskarhu, 9 pesukarhua, 1 jokisika, 9 jänistä, 31 kaniinia, 1 siipiorava, 1 lapinpöllö, 1 viirupöllö, 1 sarvipöllö, 3 hiirihaukkaa, 1 tornihaukka, 1 nuolihaukka, 1 kuningaskorppikotka, 1 korppi, 1 varis, 1 kurki, 2 neitokurkea, 1 yöhaikara, 2 kaulushaikaraa, 7 kalkkunaa, 8 riikinkukkoa, 4 helmikanaa, 1 metsästysfasaani, 1 kuningasfasaani, 2 kultafasaania, 2 amherstfasaania, 2 nepalfasaania, 2 silkkikanaa, 2 kääpiökanaa, 1 kanadahanhi, 2 kesyhanhea, 1 metsähanhi, 5 myskiankkaa, 5 erilaista sorsaa, 6 kesyankkaa, 2 merimetsoa, 13 erilaista papukaijaa, 24 erilaista pikkulintua.

Menot ja tulot

Menot olivat kokonaisuudessaan 116 256 352 mk, josta 9 000 140 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 69 624 905 mk kansanpuistojen, 22 680 090 mk urheilulaitosten, 2 863 111 mk urheilunohjauksen, 8 070 224 mk urheiluavustusten sekä 4 017 882 mk retkeilyn jne. osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 32 791 682 mk, josta kansanpuistoista 7 686 333 mk, urheilulaitoksista 24 525 974 mk sekä retkeilystä jne. 579 375 mk.

23. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunta

Lautakunnan ja sen keskusjaoston kokoonpano. Kansanhuoltolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana toimitusjohtaja F. J. Laakso, varapuheenjohtajana talousneuvos J. Heitto sekä jäseninä agronomi N. J. E. Beaurain, kaupungineläinlääkäri O. W. Ehrström, kirjeenvaihtaja H. E. Kalkkinen, majuri G. E. Kyläsalo, toimitusjohtaja A. W. Liukkonen, postimies L. K. Railo, toimitsija L. P. Saaresto, toimitsija S. A. Winter ja filosofian maisteri A. Voipio-Juvas.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell.

Kansanhuoltolautakunta valitsi 27. 1. pitämässään ensimmäisessä kokouksessa keskusjaoston jäseniksi lautakunnan jäsenet Beaurainin, Kyläsalon, Liukkosen, Saareston ja Winterin sekä varajäseniksi jäsenet Ehrströmin, Kalkkisen, Railon ja Voipio-Juvaksen.

Keskusjaoston puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja F. J. Laakso ja sen varapuheenjohtajana talousneuvos J. Heitto.

Kokoukset. Lautakunta piti kertomusvuonna 12 kokousta ja keskusjaosto 2 kokousta. Pöytäkirjojen pykälämäärä oli 132 (edellisenä vuonna 131).

Päätökset. Kansanhuoltolautakunta teki kertomusvuonna seuraavat lopulliset päätökset, jotka koskivat: keskusjaoston asettamista [1]); lautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjojen nähtävinä pitämistä [2]); lautakunnan kokousaikoja ja pöytäkirjojen tarkistamista [3]); virakaeron myöntämistä kauppa- ja ostokorttiosaston johtajalle O. Merimaalle, viran haettavaksi julistamista sekä viransijaisen määräämistä [4]); kansanhuoltotoimiston vahtimestarin viran täyttämättä jättämistä toistaiseksi sekä arkistonhoitaja E. Korhosen määräämistä oman toimensa ohella hoitamaan ko. virkaa toistaiseksi [5]); kansanhuollonjohtajan v. 1952 käyttämättä jääneen osaloman myöntämistä kertomusvuonna 20. 3. — 31. 3. ja 15. 4. — 30. 4. välisinä aikoina [6]); tarkkailija E. D. Jokisen valitsemista ja nimittämistä kauppa- ja ostokorttiosaston johtajaksi 16. 4. lukien toistaiseksi [7]); osaloman myöntämistä kansanhuollonjohtajalle 20. 7. — 5. 8. välisenä aikana [8]); lautakunnan 24. 1. 1950 tekemän kansanhuoltotoimiston henkilökunnan palvelukseen ottamista ja virkoihin nimittämistä koskevan päätöksen tarkistamista [9]); tarkkailija Å. Grotenfeltin nimittämistä tilapäisen tarkkailijan virkaan enintään kertomusvuoden loppuun [10]); sanomalehtien tilaamista kansanhuoltotoimistoon [11]); kansanhuoltolautakunnan ja -toimiston v:n 1954 talousarvioehdotuksen laatimista, hyväksymistä ja lähettämistä kaupunginhallitukselle [12]).

Lautakunta teki [13]) kaupunginhallitukselle esityksen kauppa- ja ostokorttiosaston johtajan E. D. Jokisen määräämisestä toimimaan lautakunnan sihteerinä oman toimensa ohella. Kaupunginhallitus hylkäsi esityksen. Asia merkittiin tiedoksi [14]). Lautakunta määräsi kansanhuollonjohtaja V. V. Svanströmin huolehtimaan lautakunnan pöytäkirjojen pidosta.

---

[1]) Kansanh. lk. 27. 1. 2 §. — [2]) S:n 27. 1. 3 §. — [3]) S:n 27. 1. 5 §. — [4]) S:n 17. 2. 27 §. — [5]) S:n 17. 3. 35 §. — [6]) S:n 17. 3. 37 §. — [7]) S:n 7. 4. 44 §, 6. 5. 53 §. — [8]) S:n 7. 7. 81 §. — [9]) S:n 17. 8. 89 §, 15. 9. 92 §. — [10]) S:n 29. 9. 100 §. — [11]) S:n 3. 11. 115 §. — [12]) S:n 2. 6. 65 §, 17. 8. 90 §. — [13]) S:n 6. 5. 59 §. — [14]) S:n 2. 6. 72 §.

Lautakunta päätti [1]) tehdä palkkalautakunnalle esityksen, että nykyiselle kansanhuollonjohtaja V. V. Svanströmille myönnettäisiin oikeus pysyä virassaan v:n 1954 loppuun.

Päätettiin [2]) hyväksyä lautakunnan jäsenen Winterin esitys, jonka mukaan sosiaaliministeriöltä olisi tiedusteltava syytä margariinin hinnan korotukseen sekä oliko hinnankorotuksen yhteydessä myöskin margariinin laatua parannettu.

Kansanhuoltotoimisto

Kansanhuoltotoimiston järjestely oli kertomusvuonna sama kuin edellisenä vuonna. Toimistossa oli edelleen kaksi osastoa, yleinen eli kansliaosasto ja kauppa- ja ostokorttiosasto, joista vain viimeksi mainitulla oli oma osastonjohtajansa apulaisosastonjohtajineen.

Kirjeenvaihto. Kansanhuoltotoimiston kirjaamoon saapui 3 143 kirjelmää (ed. vuonna 3 234) ja sieltä lähetettiin 7 045 kirjelmää (ed. vuonna 5 564), joten lähetettyjen kirjeiden lukumäärä osoitti 26.6 %:n nousua edelliseen vuoteen verrattuna, tämä johtui ensi sijassa laajemmasta kirjeenvaihdosta säännösteltyjä tarvikkeita myyvien kauppiaiden sekä muiden kansanhuoltolautakuntien kanssa.

Henkilökunta. Kansanhuoltotoimiston henkilökunnan kokonaisvahvuus talousarvion mukaan oli 23 eli samansuuruinen kuin edellisenä vuonna. Tästä lukumäärästä oli 21 viranhaltijaa virkasuhteessa ja 2 työntekijää työsuhteessa kaupunkiin.

Kertomusvuoden alussa oli 27. palkkaluokan tarkkailijan virka täyttämättä 1. 7. asti, jolloin virkaan otettiin varatuomari Å. Grotenfelt toistaiseksi ja enintään kertomusvuoden loppuun. Viran täyttäminen aiheutui siitä, että tarkkailija E. D. Jokinen nimitettiin 16. 4. alkaen kauppa- ja ostokorttiosaston johtajaksi edellisen osastonjohtajan O. Merimaan anomuksesta myönnetyn virkaeron johdosta. 1. 7. alkaen jäi täyttämättä yksi 30. palkkaluokan tarkkailijan virka vuoden loppuun asti.

Kansanhuoltotoimiston vahtimestari A. Waski kuoli 26. 2. Hänen virkaansa ei sen jälkeen täytetty, vaan määrättiin arkistonhoitaja oman toimensa ohella hoitamaan sitä.

Sairauslomasijaisina toimistolla oli yksi toimistoapulainen sekä yksi siivooja ja kesälomasijaisina kolme toimistoapulaista sekä yksi siivooja.

Viranhaltijain ja työntekijäin sairaustapausten lukumäärä pysyi suurin piirtein yhtä suurena kuin edellisenä vuonna, joskin sairausaikojen pituudessa ilmeni jossain määrin nousua. Sairaustapausten johdosta menetettiin yhteensä 288 normaalityöpäivää (ed. vuonna 244).

Toiminta. Kansanhuoltotoimiston työmäärä ja asiakaspalvelu olivat suunnilleen samaa suuruusluokkaa kuin edellisenä vuonna. Lukuisien vähittäisliikkeiden leväperäinen ja huolimaton suhtautuminen tilitysvelvollisuuksiinsa aiheutti paljon tarpeetonta ylimääräistä työtä kansanhuoltotoimistolle. Vasta sen jälkeen kun kansanhuoltotoimisto oli jakanut kaikille jakelusäännöstelyn alaisia tarvikkeita myyville liikkeille yksityiskohtaiset ohjeet tilitysten laatimisesta, aikaansaatiin vähitellen parannus tässä suhteessa.

Kansanhuoltotoimistolle tehtiin aikana 1. 10. 1952 — 30. 9. 1953 yhteensä 1 033 kirjallista ilmoitusta ostokortin katoamisesta, ilmoitusten lukumäärä edellisenä jakelukautena 1. 10. 1951 — 1. 10. 1952 oli 3 261. Kuolleiden ja ulkomaille matkustaneiden yleisostokorttien palautuksissa noudatettiin kuluneena jakelukautena entistä suurempaa huolenpitoa ja täsmällisyyttä.

Tarkkailutyö käsitti säännösteltyjen tarvikkeiden varkauksien johdosta suoritettavia tarkkailututkimuksia ja inventointeja, hintakiskontaa koskevien ilmoitusten selvittelyä, kampaamoiden maksuluokan määräämiseksi suoritettavia tarkastuksia, ostokorttiasioiden selvittelyä jne. Työmäärä väheni huomattavasti vuoden kuluessa, jopa siinä määrin, että ajoittain voitiin tulla toimeen yhdellä tarkkailijalla.

Ostokorttien yleinen jakelu. Kansanhuoltotoimiston kyselyn johdosta kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osasto ilmoitti, ettei sen tiedossa ollut mitään muutoksia kansanhuoltotoimistojen ja -lautakuntien työskentelyyn ja että yleisostokortti tuli ilmeisesti olemaan käytössä edelleen v. 1954. Koska yleisen ostokorttijakelun toimeenpano

[1]) Kansanh. lk. 29. 9. 103 §. — [2]) S:n 17. 2. 26 §.

täten oli päätetty, ryhtyi kansanhuoltotoimisto heti kaikkiin asian vaatimiin valmistaviin toimenpiteisiin jakelun suorittamiseksi ennen uuden ostokortin voimaan tuloa 1. 10. Jakelutoiminta alkoi laaditun aikataulun mukaisesti 1. 9. ja sitä varten varattiin jakelukanslialle kaksi suurehkoa salia Stadionilta.

Ylimääräinen toimistohenkilöstö otettiin palvelukseen sanomalehti-ilmoitusten perusteella. Hakijoita oli kaikkiaan 137, joista hyväksyttiin 71 ja työhön ilmoittautui 68. Jakelutyöhön saapuneista oli 32 v. 1950—1952 jakeluihin osallistuneita (tuntipalkka 140 mk) ja loput 36 ensikertalaisia tai yhden kerran aikaisemmissa jakeluissa olleita henkilöitä (tuntipalkka 115 mk).

Lisäksi kansanhuoltotoimisto asetti omasta henkilökunnastaan 3 toimistovirkailijaa sekä myöhemmin varsinaisen ostokorttien jakelun alkaessa jakelukansliaan 2 virkailijaa. Ennen jakelutyön alkamista pidettiin 2 päivää kestänyt luento- ja harjoitustilaisuus ylimääräistä henkilökuntaa varten.

Jakelutoimitus sujui kaikin puolin kitkattomasti. Mitään ostokorttien virheantoja tai häviämisiä ei kertomusvuoden yleisessä ostokorttien jakelussa tapahtunut.

Alla olevasta taulukosta ilmenee jaettujen yleisostokorttien lukumäärä ja samalla vertailevat tiedot vv. 1950—1952 jaetuista yleisostokorteista. Jaettujen ostokorttien lukumäärä on suurin piirtein lisääntynyt v:sta 1950 alkaen n. 6 000—7 000 kpl vuosittain.

Jakelujärjestelmä ja -vaiheet	1953	1952	1951	1950
	Jakeluajat			
	4.9.—31.10.	5.9.—31.10.	5.9.—31.10.	4.9.—31.10.
Talojakojärjestelmää käyttäneitä taloja	2 971	3 120	3 110	3 004
1. Talojen välityksellä jaettu	277 061	271 143	266 070	246 760
2. Liitosalueilla »	46 694	44 355	44 205	40 084
3. Yksityisille hakijoille »	58 652	60 139	59 584	76 703
Yhteensä	382 407	375 637	369 859	363 547

Yleisen ostokorttijakelun päätyttyä 31. 10. jaettiin kansanhuoltotoimistossa marras- ja joulukuussa 2 719 kpl yleisostokortteja, joten jaettujen ostokorttien kokonaismäärä oli 385 126 kpl 1. 10. voimaan tulleita kortteja.

Kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osaston aikaisemmin antama määräys hakemuslomakkeiden järjestämisestä aakkosjärjestykseen oli edelleen voimassa. Jakelukanslia aloitti tämän työn jo syyskuun alkupuolella. Tätä kortistoa käyttivät kansanhuoltotoimiston lisäksi mm. verotusvalmisteluvirasto, poliisilaitos ja kaupungin virkalääkäri, jotka useasti saivat haluamansa tiedot kortistosta. Kertomusvuonna oli kortistossa runsaasti yli ½ milj. hakemusta. Lukumäärään sisältyivät sekä kaupungin asukkaiden hakemuslomakkeet että muiden kansanhuoltolautakuntien lähettämät hakemusjäljennökset.

Yleisen ostokorttijakelun aiheuttamia palkkamenoja varten oli talousarviossa 3 milj. mk ja jakelukanslian vuokraa varten 385 000 mk. Palkkoihin käytettiin 2 095 174 mk ja vuokraan 168 000 mk, joten säästöä jäi edellisestä 904 826 mk ja jälkimmäisestä 217 000 mk.

Kertomusvuoden ostokorttijakelun kustannukset olivat yhteensä 2 684 843 mk (ed. vuonna 3 187 067 mk). Jakelukustannukset jaettua yleisostokorttia kohti olivat: ottaen huomioon kaikki jakelun aiheuttamat kustannukset 7.02 mk (ed. vuonna 8.46 mk), ottaen huomioon kaikki palkkamenot 5.48 mk (ed. vuonna 6.50 mk).

Kauppa- ja ostokorttiosaston toiminta. Jakelusäännöstelyn alaisina olivat samat tarvikkeet kuin edellisenäkin vuonna, nimittäin kahvi, sokeri, margariini ja laardi sekä riisi.

Kauppaosaston työkohteet ja työmäärä olivat suurin piirtein samat kuin edellisenä vuonna ja samoin tarvikkeiden perusannokset henkeä kohden. Ylimääräisiä tarvikejakeluja oli yhteensä 8 (ed. vuonna 11) ja niissä jaettiin: hillosokeria 2 kg henkeä kohti 26. 6. — 19. 9. välisenä aikana, margariinia 250 gr:n annoksina kolme kertaa sekä riisiä maaliskuussa 300 gr, kesä—heinäkuussa 400 gr, syys—lokakuussa 400 gr ja joulukuussa 500 gr.

Kauppaosasto myönsi kertomusvuoden aikana ostolupia yhteensä 10 923 kpl (ed. vuonna 10 547 kpl). Jaettujen ostolupien kokonaismäärästä jaettiin ulkomaalaisille 5 992 kpl, yksityisille 209 kpl sekä laitoksille, sairaaloille yms. 4 722 kpl. Viimeksi mainituille myönnetyt ostoluvat jakautuivat tarvikkeiden ja kilomäärien mukaan seuraavasti:

	Sokeri, kg	Hillosokeri, kg	Kahvi, kg	Margariini, kg	Laardi, kg	Riisi, kg
Apteekit	27 000	—	—	—	—	—
Laitokset	81 150	4 819	5 657	14 418	256	3 000
Laivat	3 083	236	1 171	640	—	166
Leipomot	—	—	—	—	21 101	—
Sairaalat	82 511	1 534	142	22 822	760	3 934
Yhteensä	193 744	6 589	6 970	37 880	22 117	7 100
Ed. vuonna yhteensä	184 627	6 203	5 447	35 252	—	6 102

Osastossa tarkastettiin tilityksiä sekä laskettiin seuraavat määrät ostokortin kuponkeja, ostolupia ja lähetysilmoitusten B-kappaleita:

	Tilitykset, kpl	Kupongit, kpl	Ostoluvat, kpl	Lähetys ilm. B-kpl
Sokeri	5 532	14 304 736	4 896	70 276
Hillosokeri	462	647 804	139	5 767
Kahvi	5 676	4 862 262	2 823	120 655
Margariini	5 760	5 375 839	2 631	40 119
Laardi	328	136 872	4	522
Riisi	1 844	1 432 124	827	7 333
Yhteensä	19 602	26 759 637	11 320	244 672
Ed. vuonna yhteensä	18 609	25 338 781	13 572	247 523

Tilityksissä sattuneiden vajauksien vuoksi anoi 28 liikettä kansanhuoltotoimiston kautta vapautusta selvityksentekovelvollisuudesta ja 22 liikettä lääninhallituksen kautta. Edellisistä kauppa- ja teollisuusministeriö hyväksyi 26 liikkeen anomukset ja hylkäsi 2 anomusta. Jälkimmäiset 22 anomusta ministeriö myös hyväksyi. Suurin osa anomuksia johtui ao. liikkeissä sattuneista varkauksista.

Osasto jakoi kertomusvuoden aikana yleisostokortteja alempana mainitut määrät, jotka eivät sisälly yleisessä ostokorttijakelussa jaettujen ostokorttien lukumäärään:

Vastasyntyneille	6 426	Ulkomailta saapuneille	757
Sotapalveluksesta vapautuneille	1 937	Merimiehille	191
Vankilasta vapautuneille	143	Ostokorttien vaihtoja	1 447
Laitoksista vapautuneille	732	Vanhaa korttia vastaan	2 890
Ulkomaalaisille	1 834	Kadotettujen tilalle	3 824
		Yhteensä	20 181
		Ed. vuonna yhteensä	17 332

Ostokorttien kysynnän vilkastumisen syynä jakelukauden aikana oli verokahvin loppuminen liikkeiltä jo heinäkuusta alkaen.

Ulkomaille matkustamisen, sotapalvelukseen astumisen, kuolemantapausten yms. syyn johdosta palautettiin osastoon yhteensä 7 760 Y-korttia (ed. vuonna 6 569).

Valtioneuvoston päätöksen perusteella osasto anomuksista jakoi ns. maatalousmiljardiavustuksia kaupungin alueella asuville maanviljelijöille maataloustuotannon kohottamiseksi yhteensä 127 000 mk:n arvoisten väkilannoitteiden ja maatalouskalkin osto-

todisteiden muodossa. Avustusanomuksia oli yhteensä 147 kpl, joista 116 käsiteltiin lopullisesti tilan sijaintikunnassa ja 8 anomusta hylättiin lakiin perustumattomina.

Hinnanpalautusta maatalouskoneisiin käytetystä bensiinistä anoi 11 tilaa. Hinnanpalautusasiat ratkaisi lopullisesti ja maksoi maataloushallitus.

Valtioneuvosto vapautti 11. 12. antamallaan päätöksellä margariinin ja samoin säännöstellyn sokerin ja sokerisiirapin jakelusäännöstelystä 1. 1. 1954 lähtien.

Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin maitoa yhteensä 126 030 484 l, josta 6 218 840 l oli tarkastusmaitoa, 139 892 l tilausmaitoa ja 119 671 752 l kauppamaitoa. Kermaa tuotiin yhteensä 1 000 301 l. Eniten maitoa tuotiin toukokuussa, 11 478 043 l ja vähiten helmikuussa, 9 211 508 l. Kermaa tuotiin eniten heinäkuussa, 106 450 l ja vähiten helmikuussa, 52 126 l.

Tarkkailujaoston toiminta. Tarkkailujaoston työmäärä väheni kertomusvuoden aikana huomattavasti. Tarkkailukohteet olivat samat kuin ennenkin. Kaikkia ostokortilla olevia tarvikkeita oli riittämiin. Murtovarkauksia tapahtui kuitenkin entistä useammin kahvia myyvissä liikkeissä ja ostokorttien häviämiset osoittivat lisääntymistä aina myöhään syksyyn. Mm. tehtiin se havainto, että yleisen ostokorttijakelun aikana lukuisat henkilöt keinottelivat itselleen kahdet kortit.

Eri tarkkailutapausten lukumäärä vv. 1953 ja 1952 oli seuraava:

Tarkkailukohde	1953	1952
Ostokorttiasiat	68	84
Inventoinnit	52	78
Ravintolat ja kahvilat	5	28
Työmaaruokalat	4	10
Tekstiili- ja jalkineliikkeet	23	70
Rakennustyöt	1	2
Rautakaupat	1	2
Puusepän- ja maalaustyöt	1	3
Auto- ja metallikorjaamot	3	26
Putki- ja sähkötyöt	—	22
Kioskit, hallit ja torit	12	45
Parturi- ja kampaamoliikkeet	7	11
Sekalaista	17	42
Vanhan arkistoaineiston polttotilaisuudet	3	1
Yhteensä	197	424

Suurin osa edellä mainituista tarkkailutapauksista selvitettiin tarkastuksissa ja kuulustelutilaisuuksissa ilman oikeudellisia toimenpiteitä. Ainoastaan 23 tapauksessa asia lähetettiin rikospoliisille jatkotoimenpiteitä varten.

Kansanhuoltotoimiston arkisto. Kansanhuoltotoimiston arkistoaineisto säilytettiin kolmessa eri paikassa, nimittäin Erottajan kalliosuojassa, kaupunginarkistossa ja kansanhuoltotoimistossa.

Erottajan arkistossa oli pysyväisesti säilytettävää arkistoa varten hyllytilaa 227 jm ja 10—5 vuotta säilytettävää arkistoa varten hyllytilaa 46 jm. Kaupunginarkistossa säilytettiin ostolupajäljennöksiä ja ostokorttianomuksia vv:lta 1948—1951 yhteensä 588 laatikkoa, hyllytilaa oli 73 jm. Kansanhuoltotoimistossa säilytettiin toistaiseksi vv:ien 1952 ja 1953 ostokorttianomukset yhteensä 378 laatikossa, hyllytilaa oli 35 jm, ostokorttien jakeluluetteloita sekä tositteita ja kuitteja varten oli hyllytilaa 6 jm.

Arkistoaineistoa hävitetään vuosittain arkistoaineiston säilyttämisestä annettujen määräysten mukaisesti.

Määrärahat ja niiden käyttö. V:n 1953 talousarvion mukaan kansanhuoltolautakunnan ja -toimiston menoja varten myönnettiin yhteensä 14 937 620 mk. Kansanhuoltolautakunnan ehdottaman talousarvion loppusumma oli 14 987 620 mk, josta kaupunginvaltuusto vähensi tililtä Painatus- ja sidonta 50 000 mk. Vuoden kuluessa kaupunginhallitus myönsi eräitä pienempiä lisämäärärahoja, yhteensä 145 981 mk.

	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	260 000	166 000	+ 94 000
Tilapäiset viranhaltijat	8 907 425	7 896 825	+ 1 010 600
Vuosilomakustannukset	137 820	127 475	+ 10 345
Muut palkkamenot	600 170	502 730	+ 97 440
Vuokrat	943 790	726 790	+ 217 000
Valaistus	25 000	29 135	— 4 135
Siivoaminen	20 000	17 970	+ 2 030
Painatus ja sidonta	200 000	181 608	+ 18 392
Tarverahat	795 000	486 680	+ 308 320
Kuljetukset ja matkakustannukset	100 000	110 821	— 10 821
Ostokorttien jakelu	3 000 000	2 095 174	+ 904 826
Yhteensä	14 989 205	12 341 208	+ 2 647 997

24. Väestönsuojelu

Lautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat v:n 1953 aikana puheenjohtajana filosofian tohtori B. R. Nybergh, varapuheenjohtajana pääjohtaja J. P. Salmenoja, jäseninä palopäällikkö L. J. Pesonen, kiinteistöneuvos J. A. Savola ja toimitsija P. A. Veikkolainen sekä varajäseninä sähköasentaja P. Kurillo, valtiotieteen maisteri V. H. Sjöblom ja filosofian maisteri J. V. Procopé.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa apulaiskaupunginjohtaja R. J. M. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi 19. 1. saakka kansliasihteeri S. Hellevaara ja siitä lähtien kapteeni V. Heinikainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 11 kertaa ja pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 82. Kirjeitä lähetettiin vuoden aikana 22.

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat seuraavia asioita: väestönsuojelutoimiston virkoja ja viranhaltijoita [1]); varasto- ja huonetilan saamista Erottajan kalliosuojasta [2]); lisäkaluston hankkimista väestönsuojelutoimistoon [3]); väestönsuojelutoimiston huoneiston vuokramäärärahan ylittämistä [4]) sekä määrärahan myöntämistä kenraaliluutnantti Öhquistin esitelmäsarjan suomenkielisen laitoksen monistamista varten [5]). Lisäksi tehtiin esitykset v:n 1954 talousarviota varten väestönsuojelulautakunnan ja -toimiston osalta [6]).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamat lausunnot koskivat seuraavia asioita: keskusautotallikysymystä [7]); kaupungin palojärjestyksen eräiden pykälien muuttamista [8]); puolustusministeriön ja kaupungin yhteisen komitean mietintöä, joka koski jatkosodan aikana Erottajan kalliosuojassa suoritettujen louhintatöiden kustannuksia ja puolustusvoimain käytössä sodan aikana ja sen jälkeen olleitten kalliosuojatilojen käyttökustannusten jakamista valtion ja kaupungin kesken [9]); Erottajan kalliosuojaan suunniteltua elokuvateatteria [10]); väestönsuojelutoimiston lausunnon antamista kiinteistötoimistolle kalliosuojia vuokrattaessa [11]).

Menot. Lautakunnan menot kertomusvuonna olivat seuraavat: palkkiot 89 500 mk, tilapäiset viranhaltijat 2 025 555 mk, muut palkkamenot 55 275 mk, vuokrat 104 784 mk, valaistus 304 mk, siivoaminen 4 542 mk, tarverahat 111 531 mk, arvaamattomat menot 196 770 mk, hälytys- ja viestiverkosto 2 milj. mk sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi 179 616 mk, eli yhteensä 4 767 877 mk.

Väestönsuojelutoimisto

Toimisto ja toimihenkilöt. Kaupunginvaltuuston myönnettyä kertomusvuoden menoarviossa tarpeelliset varat väestönsuojelutoimiston perustamista ja sen henkilökunnan palkkaamista varten saattoi toimisto 27. 1. aloittaa toimintansa sille Sofiankatu 1:ssä

[1]) Väestöns. lk. 7. 1. 3, 4§, 5. 2. 12 §, 12. 5. 5 §, 4. 9. 5 §, 4. 12. 6 §. — [2]) S:n 15. 4. 10 §, 27. 10. 13 §. — [3]) S:n 14. 8. 10 §. — [4]) S:n 27. 10. 11 §. — [5]) S:n 18. 12. 4 §. — [6]) S:n 14. 8. 7 §, 4. 9. 4 §. — [7]) S:n 23. 2. 6 §. — [8]) S:n 15. 4. 8 §. — [9]) S:n 12. 5. 4 §. — [10]) S:n 14. 8. 9 §. — [11]) S:n 4. 12. 7 §.

varatussa huoneistossa. Toimiston henkilökuntaan kuuluivat väestönsuojelunohjaaja kenraaliluutnantti H. Öhquist, hallinnollinen apulainen kapteeni V. Heinikainen, teknillinen apulainen everstiluutnantti T. S. Salomäki sekä toimistoapulainen S. Koljonen. Tilapäisapulaisina aikana 1. 8.—31. 12. toimivat lisäksi ylioppilaat A. H. Håkans ja T. V. Närhi.

Toimisto, joka toimi teknilliseen ja hallinnolliseen jaostoon jakaantuneena, pyrki ensimmäisenä toimintavuotenaan etupäässä tutustumaan työkohteeseensa, kaupunkiin, väestöllisenä kokonaisuutena. Tässä mielessä suoritettiin tiedustelumatkoja kaupungin alueella ja eri laitoksiin sekä laadittiin tilastoja valtion ja kaupungin viranomaisilta hankitun materiaalin pohjalla. Samoin selvitettiin, mitä väestönsuojelumateriaalia kaupungin varastoissa oli sodan jälkeen vielä olemassa sekä järjestettiin mahdollisuudet sen keskitettyyn varastointiin. Kaupungin väestönsuojatilanteen selvittelyssä päästiin myös hyvään alkuun.

Väestönsuojelunohjaajan toiminta. Väestönsuojelunohjaajan päätyönä oli jaostojen toiminnan ohjaamisen ja seuraamisen ohella syksyllä 1952 pidetyn esitelmäsarjan saattaminen painatuskuntoon sekä suomen- että ruotsinkielisenä. Yksityiskohtaisempaa suunnittelutyötä, joka väestönsuojelunohjaajan toimesta pantiin alulle, edustivat palolaitoksen edustajien kanssa käydyt neuvottelut, jotka tarkoittivat tämän palveluhaaran organisointia väestönsuojelutehtävien suoritusta varten. Palolaitosta pyydettiin laatimaan sodanaikaisten palosuojelumuodostelmien lukumäärää, henkilö- ja kalustovahvuuksia sekä niiden sodanaikaista sijoitusta koskevia ehdotuksia.

Hallinnollinen jaosto. Jaosto huolehti mm. tiedustelukäyntien järjestämisestä erinäisiin kaupungin laitoksiin kuten palolaitokseen, sähkölaitokseen, elintarvikekeskukseen ja uuteen vanhainkotiin. Jaostossa laadittiin kartta-menetelmää käyttäen tilastot kaupungin virastoista ja laitoksista, Helsingissä olevista valtion virastoista ja laitoksista, valtion, kaupungin ja yksityisistä sairaaloista, samoin kouluista ja oppilaitoksista, kokous-, huvi- ja teatterihuoneistoista, tärkeimmistä teollisuus- ja huoltolaitoksista ym. sekä useita graafisia väestötilastoja. Kertomusvuonna suoritettiin puoliväliin ns. yleinen korttelitutkimus, jonka tarkoituksena on ryhmitellä ja merkitä 1:4000 karttaan kaikki kaupunkialueen korttelit, liike-, virasto-, asunto-, koulu-, sairaala-, teollisuus-, satama-, öljyvarasto-, kirkko- yms. kortteleihin jaoiteltuina.

Teknillinen jaosto. Kaupungin kalliosuojat olivat kiinteistötoimiston talo-osaston valvonnassa ja hoidossa. Suurimmat niistä oli vuokrattu arkistoiksi, varastoiksi tai majapaikoiksi. Nämä suojat samoinkuin niissä olevat koneistotkin olivat kunnossa ja voidaan ne sellaisinaan ottaa väestönsuojelutarkoituksiin tarvittaessa. Pienempien suojien, jotka sijaitsevat esikaupunkialueella, hoito oli yleensä jätetty vuokraajan huoleksi ja tästä syystä niiden käyttö väestönsuojina tulee mahdolliseksi vasta perusteellisen ja aikaavievän korjaustyön jälkeen. Tällaisia suojia oli yhteensä 13.

Väestönsuojelumateriaalille, jota oli Puhelinyhdistyksen, sähkölaitoksen sekä rakennustoimiston eri varastoissa, ryhdyttiin hankkimaan yhteistä varastotilaa, joka saatiinkin Erottajan kalliosuojasta. Ko. varastotila jouduttiin kuitenkin tilapäisesti luovuttamaan kaupunginmuseon käyttöön museon korjaustöiden ajaksi.

Sotien aikana kaupungin toimesta hankittujen hälytinlaitteiden kuntoa tarkastettaessa todettiin niiden huoltaminen tarpeelliseksi. Käytyjen neuvottelujen ja koekorjausten jälkeen sähkölaitos ilmoitti, että huoltaminen tulee kaikkiaan maksamaan yli 2 milj. mk. Hälytys- ja viestiverkoston aikaansaamiseksi ja kunnostamiseksi myönnetystä 2 milj. mk:n siirtomäärärahasta lautakunta 18. 12. myönsi 500 000 mk ulkohälyttimien kunnostamista varten. Tämä summa riitti n. 24 vaihtovirtahälyttimen korjaukseen. Työ aloitettiin kertomusvuoden lopussa.

Sotien aikana velvoitti kaupunginhallitus kiinteistönomistajat suunnittelemaan ja rakentamaan hyväksyttävät väestönsuojat kunkin kiinteistön yhteyteen. Talojen kellarisuojien piirustusten perusteella ryhdyttiin kertomusvuonna selvittämään suojien riittävyyttä ja laatua. Tarkoituksena oli laatia jokaisesta suojasta väestönsuojakortti ja myöhemmin ryhtyä suojia myös tarkastamaan.

Sisäasiainministeriön vv. 1943 ja 1951 antamissa väestönsuojia koskevissa rakennusmääräyksissä ilmenevät eroavaisuudet olisi selvitettävä. Koska ilmasotavälineet ovat sotien jälkeen huomattavasti kehittyneet, luonnosteltiin jaostossa nykyisiä vaatimuksia vastaavaa rakennusmääräyskokoelmaa. Apuna käytettiin myös Ruotsissa nykyään voi-

massa olevia määräyksiä. Määräyskokoelman teksti valmistui, mutta siihen liittyvät piirrokset jäivät vielä kesken.

Yhteenvedon laatiminen sellaisten nykyaikaisten taisteluvälineiden kuin napalmpommin, rakettien, atomipommin ja bakteerien käytöstä ilmahyökkäyksissä asutuskeskuksiin sekä niiden vaikutuksesta ja suojatoimenpiteistä niitä vastaan katsottiin tarpeelliseksi. Eri lähteistä saadut tiedot erosivat huomattavasti toisistaan, joten edes keskimääräisesti paikkansapitävien tietojen kokoaminen vei aikaa.

Sotien aikana oli kaupungissa sangen pitkälle kehitetty väestönsuojelun viestiverkosto, johon kuuluvat laitteet johtimineen ovat osittain jääneet hoitamatta ja osittain poistettu paikoiltaan. Väestönsuojelutoimisto asetti lähimmäksi tavoitteekseen johtamiskeskuksen kunnostamisen. Tämä sijaitsee Korkeavuoren kalliosuojassa, johon on keskitetty sekä viestiverkoston yhteydet että hälytysjärjestelmän kauko-ohjaus. Huone oli kertomusvuonna vuokrattu majoitustarkoitukseen, joten viestiverkostoon käsiksi pääseminen oli mahdotonta. Hälytyshuoneen väestönsuojelutoimiston käyttöön saaminen on kuitenkin välttämätöntä, jotta viestiverkoston kunnostustyöhön voitaisiin ryhtyä.

Koska radio on väestönsuojelun yhteysvälineenä ainakin yhtä tärkeä kuin puhelin, selviteltiin jaoston toimesta sopivien radiotyyppien hankintamahdollisuuksia. Tiedustelujen yhteydessä ilmeni, että eräät valtion laitokset suorittivat parhaillaan kokeiluja uusilla radiotyypeillä. Yhteishankinta tässä tapauksessa saattanee osoittautua edulliseksi, joten jäätiin odottamaan kokeilujen tuloksia.

Mitä hälytinverkostoon tulee, selvitettiin, että sen käynnistyslaitteet olivat paikoillaan Helsingin Puhelinyhdistyksen induktorikeskuksessa ja suoritettiin yhdistyksen toimesta jäljelläolevien johtimien tarkistuksia, mutta käynnistyskytkimien kunto jäi vielä selvittämättä.

Vss-toimiston teknillinen apulainen teki elokuussa kuusi päivää kestäneen opintomatkan Tukholmaan tutustuakseen sikäläisen väestönsuojelun teknillisiin laitteisiin. Lyhyt tutustuminen antoi vain puutteellisen kuvan nykyaikaisen väestönsuojelun käyttämistä laitteista. Opintomatkan aikana selvisi kuitenkin, ettei Helsingin väestönsuojeluvalmius kyennyt läheskään antamaan kaupungin asukkaille sitä turvaa, mitä heillä on oikeus odottaa.

Yhteenvetona väestönsuojelutoimiston ensimmäisen toimintavuoden antamista kokemuksista voidaan todeta, että työtä oli käytännöllisesti katsoen rajattomasti, mutta selvien suuntaviivojen löytäminen sangen vaikeaa. Tämä johtui paitsi luonnollisista alkuvaikeuksista ennenkaikkea siitä, että väestönsuojelu meillä oli tavallaan valinkauhassa. Mitä tällä alalla aikaisemmin on ollut, säännöksiä, organisointia, koulutettua henkilöstöä, materiaalia ym., on joko vanhentunut tai kumottu, romutettu taikka muista syistä ei enää ole käytettävissä. Tarvittaisiin välttämättä valtiovallan tarmokasta puuttumista asiaan selvän ja lujan perustan aikaansaamiseksi kunnalliselle väestönsuojelutyölle. Valtiovalta voisi edistää valmistelutyötä väestönsuojelun alalla erittäinkin huolehtimalla johtaja- ja kouluttajakaaderin kouluttamisesta. Koulutustyön tuloksethan ilmenevät vasta vuosien kuluttua, joten sen aloittamiseen olisi ryhdyttävä mahdollisimman pian eikä jäätävä odottamaan uusien lakien julkaisemista.

25. Asutuslautakunta

Asutuslautakunnan kokoonpano. Puheenjohtajana toimi v. 1953 edelleen maatalousneuvos S. O. Österberg. Lautakunnan varsinaisina jäseninä olivat tarkastaja T. Bryggari, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, lasinleikkaaja K. Reijonen sekä varatuomari V. Teivonen. Lautakunnan varapuheenjohtajana oli maatalousteknikko T. Haaksi sekä varajäseninä agronomi U. Forss, toimistonhoitaja T. Hietanen, esimies L. Oksanen ja agronomi N. Korpela. Lautakunnan sihteerinä toimi kertomusvuonna toimistopäällikkö, varatuomari E. Kihlberg.

Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä ei v. 1953 juuri ollut lukuunottamatta leimaverovapauden saamiseksi ja eräissä muissa tarkoituksissa annettavia todistuksia sen selvittämiseksi, että asianomainen kuului asutuslain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön.

Tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisia järjestelytoimituksia oli myös kertomusvuonna ja niissä toimivat lautakunnan jäsenet F. B. Gröndahl ja T. Bryggari uskottuina miehinä.

Lautakunnalla ei ollut hoidossaan asutuskassaa.

Maanhankintalain edellyttämä toiminta. Asutustoimenpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa syyskuun 23 p:nä 1949 annetun lain ja sen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta lokakuun 7 p:nä 1949 annetun asetuksen mukaan kuului asutuslautakunnan tehtäviin mainittujen säännösten mukaisten rajoitusten ja ehtojen noudattaminen ja valvonta kaupungin alueella olevilla maanhankintalain mukaan muodostetuilla sekä maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankituilla asuntotonteilla, siirtoväkeen kuuluvien tontteja lukuunottamatta. Tässä tarkoituksessa lähettää maanlunastuslautakunta asutuslautakunnalle säädetyt ilmoitukset rajoitusten alaisista tiloista ja tonteista, sikäli kun alueiden myyntejä tapahtuu. Asutuslautakunnassa pidetään näistä tiloista ja tonteista luettelokortistoa. Lautakunta käsitteli kertomusvuonna lukuisia mainittujen rajoitusten alaisten tonttien luovutusta koskevia asioita.

Asutustoimisto. Eräiden maanhankinta-alueiden kuntoonpanoon liittyvien tehtävien hoitamisesta annetun lain ja siihen liittyvän asetuksen nojalla on mm. Helsingin kaupungin itsensä hoidettava mainitut tehtävät. Kaupunginvaltuusto antoi 14 p:nä heinäkuuta 1950 tekemällään päätöksellä nämä tehtävät asutuslautakunnalle. Tässä tarkoituksessa lautakunnan avuksi v. 1950 perustettiin väliaikainen asutustoimisto, joka sijaitsi talossa Mannerheimintie 13 (Hesperian huvila), jossa sillä nyt oli käytettävissä kolme huonetta. Asutustoimiston toimistopäällikkönä oli v. 1953 edelleen varatuomari E. Kihlberg. Muu henkilökunta käsitti lainopillisen apulaisen, rakennusmestarin, asutusneuvojan ja kaksi toimistoapulaista. Lisäksi otettiin laajentuneen omakotirakennustoiminnan ja hallintasopimustonttien myynnin aloittamisen vuoksi toimiston palvelukseen maaliskuusta alkaen tilapäinen rakennusmestari sekä marraskuun alusta tilapäinen toimistoapulainen.

Asutustoiminnan varsinaisista tehtävistä olivat tärkeimpiä kaupungin alueella olevien

asutusalueiden rakennus- ja kunnostamissuunnitelmien laatiminen, rakennusten ja tonttien kunnostamistöiden valvonta ja ohjaus sekä hallintasopimusten ehtojen täyttämisen valvonta, lausuntojen antaminen valtion asuttamislainoja hakeneille maansaajille, lainavarojen oikean käytön ja lainaehtojen noudattamisen valvonta sekä kertomusvuonna alkaneet hallintasopimustonttien myynti ym. Edelleen asutustoimistossa suoritetaan maanhankintalain mukaisten kerrostaloyhtiöiden perustaminen ja osakkaiden valinta niihin sekä lainoitusten järjestely. Periaatteelliset tai muutoin tärkeimmät asiat, joista asutustoimisto ei voi lopullisesti päättää, on asutustoimiston toimistopäällikkön esittelystä käsitellyt ja ratkaissut asutuslautakunta, jonka ohjeiden ja valvonnan alaisena juoksevat asiat asutustoimistossa hoidetaan.

Rakennustoiminta tonteilla oli kertomusvuonna huomattavasti laajempi kuin v. 1952 johtuen siitä, että valtioneuvosto myönsi työllisyysvaroista lainoja maansaajille aikaisemmista rajoituksista riippumatta. Alueilla valmistui v:n 1953 aikana 260 asuinrakennusta, kuutiotilavuudeltaan 135 140 m³, jotka sisältävät 296 huoneistoa ja 1 218 asuinhuonetta. Rakennusten rahoitukseen myönnettiin kertomusvuoden aikana valtion asuttamislainoja keskimäärin 500 000 mk rakennusta kohti eli yhteensä n. 130 000 000 mk, kokonaiskustannusten noustessa keskimäärin, 1.s milj. mk rakennusta kohti laskettuna, n. 338 milj. mk:aan. Rakennuspiirustuksia jaettiin asukkaille 584 kpl Ot.-tyyppisiä ynnä 462 sarjaa AS-tyyppipiirustuksia. Rakennuslupia myönnettiin 432, laadittiin 438 lopullista ja 357 lisäkustannusarviota sekä annettiin 795 kirjallista lausuntoa rakennuslainan tarpeellisuudesta. Kaupungin alueella muodostettuja maanhankintalain mukaisia asuntotontteja oli 31. 12. 1953 yhteensä 2 493 kpl, joista Ala-Tikkurilassa sijaitsee 40 tonttia, Etelä-Kaarelassa 623, Herttoniemessä 46, Konalassa (Pitäjänmäki) 25, Laajasalossa (Degerö) 56, Lauttasaaressa 34, Malmi (Ströms) 45, Mellunkylässä eri alueilla yhteensä 133, Oulunkylässä 52, Tali-Lassas (Pitäjänmäki) 66, Tapanilassa eri alueilla yhteensä 265, Tuomarinkylässä 701, Vartiokylässä 69 sekä hajallaan ympäri liitosaluetta yhteensä 348 tonttia. Vuoden aikana liitettiin seuraavat uudet asutusalueet asutustoimiston valvontaan: Tali-Lassas (Pitäjänmäki) 29 tonttia ja Vartiokylässä 22 tonttia.

Rakennustilanne kaupungin alueella olevilla asuntotonteilla kertomusvuoden päättyessä oli seuraava:

	Hallintasopimuksella saadut tontit		Vapaaehtoisella kaupalla saadut		Yhteensä	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Valmiita	302	37	282	17	584	23
Rakenteilla	250	31	553	33	803	32
Rakentamatta	263	32	843	50	1 106	45
Yhteensä	815	100	1 678	100	2 493	100

Rakennustarkastuksia toimiston valvonnassa olevilla asutusalueilla suoritettiin kertomusvuoden aikana 1 241, luopumisista johtuneita paikan päällä tehtyjä arvioita 13 ja hallintasopimuksien siirroista johtuneita arviointeja 9 sekä yli 100 hallintasopimustonttien myynnin yhteydessä tehtyjä tarkastuksia.

Asutustoimiston asutusneuvojan tehtävänä oli edelleen asuntotonttien haltijoiden henkilökohtainen neuvominen tonttien kunnostamisessa ja rakennuksien sijoituksessa sekä asukkaille annettavien rakennuspiirustusten valmistelu. Lainansaantimahdollisuuksien helpotuksesta johtuvan vilkkaan rakennustoiminnan johdosta keskittyi neuvonta pääasiallisesti sopivan rakennustyypin valintaan ja sijoittamiseen tontille, asemapiirroksen laatimiseen sekä rakennuspiirustusten saattamiseen maistraatille esitettävään kuntoon. Asemapiirroksia ja täydellisiä rakennussuunnitelmia laadittiin kertomusvuoden aikana 244 kpl. Näistä tuli Etelä-Kaarelan alueelle 86 kpl, Tuomarinkylän alueelle 62 kpl, Tapaninkylän alueelle 41 kpl, Mellunkylän alueelle 30 kpl ja loput jakaantuivat tasaisesti muille alueille. Rakennussuunnitelmien laatimisen yhteydessä annettiin 248 todistusta siitä, että asianomaiset suunnitelmat täyttävät maanhankintalain asettamat vaatimukset. Asemapiirrosten yhteydessä laadittiin yleensä karkea kunnostamissuunnitelma, joka koski etupäässä viljelysalueen raivaamista, puukasvullisuuden karsintaa ym. Varsinaisia yksityiskohtaisia puutarhasuunnitelmia laadittiin 25 kpl.

Hallintasopimustonttien myynti asukkaille pääsi alkamaan kertomusvuoden keväällä,

jolloin asutustoimiston käytettäväksi saatiin osa tonttien lopullisista tilusselitelmistä ja arviokirjoista. Vuoden loppuun mennessä tehtiin kaikkiaan 168 myyntiesitystä, joista 74 tontin kauppakirjat oli allekirjoitettu. Suurin osa myydyistä tonteista oli valmiiksi rakennettuja. Myyntihinnan muodostivat maan hinta, asukkaan saamat ns. rahoituslain mukaiset lainat sekä tie- ja kuivatustöistä johtuneet työkustannukset. Asukkaan jätettyä hallitsemansa tontin ostoanomukset asutustoimistoon, valmistellaan toimistossa myyntiesitykset, jotka rahalaitokselta pyydettyjen lainaluetteloiden ja hallintasopimusasiakirjojen ohella lähetetään maatalousministeriön asutusasiainosastolle. Täällä tehdään kauppakirjat ja palautetaan asutustoimistoon, jonne asukkaat kutsutaan niitä allekirjoittamaan. Asutustoimiston toimistopäällikkö allekirjoittaa kauppakirjat valtion puolesta maatalousministeriön asutusasiainosaston valtuuttamana. V. 1952 annetun maanhankintalakiin tehdyn muutoksen mukaan ei kauppakirjaa tarvitse julkisen kaupanvahvistajan todistaa, vaan riittää kahden esteettömän henkilön kirjoittama todistus.

Edellä selostettujen tehtävien lisäksi antoi heinäkuun 12 p:nä 1949 annetun, maanhankintalainsäädäntöön liittyvän ns. kerrostalolain perusteella kaupungin lainoituksien tuella v. 1951 alkuunpantu kerrostalorakennustoiminta asutuslautakunnalle ja -toimistolle runsaasti työtä. V. 1952 aloitetut kahdeksan kerrostaloa valmistuivat kertomusvuoden lopulla. Näihin saatiin asutetuksi yhteensä 176 maansaajaperhettä.

Kertomusvuoden alussa oli Helsingin kaupungissa vielä n. 3 500 tyydyttämätöntä maanhankintalain mukaista maansaajaa, joille kaupungin mahdollisuudet maan luovuttamiseen olivat rajoitetut eikä yksityistenkään maalle voitu asuntotontteja muodostaa kuin pieni määrä. Tämän johdosta, ja kun suurempi osa maansaajista halusi tehdyn tiedustelun mukaan mieluimmin kerrostaloasunnon kuin asuntotontin, lautakunta teki maatalousministeriölle ja kaupunginhallitukselle esityksen varojen myöntämiseksi maanhankintalain mukaisen kerrostalorakennustoiminnan jatkamiseen v. 1953 ainakin samansuuruista rakennusohjelmaa silmälläpitäen kuin edellisenäkin vuonna. Lisäksi lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupungin varoista maanhankintalain mukaisten asuntoosakeyhtiöiden osakkaille myönnettäisiin osakkeiden merkitsemistä varten lainaa, jonka korko olisi puoli prosenttia yli säästöpankkien talletuskoron sekä että sanotunlaisille yhtiöille myönnettävät toissijaiset lainat annettaisiin samoilla ehdoilla kuin valtio samoille yhtiöille antaa lainoja.

Suostuen lautakunnan esitykseen kaupunginhallitus myönsi päätöksellään (13. 5. 1 315 §) maansaantiin oikeutettujen kerrostalorakennustoiminnan rahoittamiseen yhteensä 220 milj. mk, josta ensisijaisiin lainoihin 24 milj. mk ja toissijaisiin 150 milj. mk sekä osakkaille osakkeiden merkitsemistä varten 46 milj. mk.

Samalla kaupunginhallitus antoi lautakunnan tehtäväksi mm. avustaa maansaajia perustettavien kerrostaloyhtiöiden perustamisessa, rakennussuunnitelmien laatimisessa, tarvittavan ensisijaisen luoton ja rakennustonttien hankkimisessa sekä kehoitti lautakuntaa maksattamaan myönnetyt lainat.

Toteuttaessaan kaupunginhallituksen edellä sanottua päätöstä asutustoimistossa valittiin sanomalehti-ilmoituksen perusteella kutsutuista maansaajista n. 220, joista lautakunta puolestaan hyväksyi 180, mitkä esitettiin edelleen ASO:n hyväksyttäviksi. Samoin lautakunta hyväksyi arkkitehti H. Sysimetsän, arkkitehtien I. ja M. Visannin sekä arkkitehti E. Aropaltion luonnokset 8 kerrostaloa varten, joista 4 suunniteltiin rakennettaviksi Haagaan ja 4 Herttoniemeen asuntoalueelle. Rakennusyritykset muodostettiin kolmeksi osakeyhtiöksi: Asunto Oy. Jussinkulma ja Asunto Oy. Poutuntie 4 ja 10 Haagaan sekä Asunto Oy. Portimola Herttoniemeen. Sittenkun asutustoimiston taholta oli pyydetty useilta vakavaraisiksi ja luotettaviksi katsotuilta rakennusyhtiöiltä urakkatarjoukset, valitsivat yhtiöiden hallitukset seuraavat rakentajat: Asunto Oy. Jussinkulmaan Holvi Oy:n, Asunto Oy. Poutuntie 4:ään ja 10:een Rakennustoimisto Arcus Oy:n sekä Asunto Oy. Portimolaan Rakennusliike Häyrinen Oy:n. Maatalousministeriö vahvisti, hankittuaan asiasta Aravan lausunnon, yhtiöiden talojen rakennuskustannukset myöntäen samalla periaatteessa sanotuille yhtiöille rakennusten rahoittamiseen lainoja 32.5 % vahvistamistaan hankintakustannuksista. Rakennustyöt saatiin käyntiin alkukesästä ja marraskuussa olivat kaikki 8 rakennusta vesikattovaiheessa. Urakkasopimusten mukaan talojen oli määrä valmistua kesäkuussa 1954, mutta tosiasiallisesti noin puolet niistä valmistui jo helmi-maaliskuussa. Seuraavasta asetelmasta selviävät v. 1953 aloitettujen kerrostaloyhtiöiden rakennusten yksityiskohdat.

Helsingin kaupungin avulla v. 1953 aloitetut maanhankintalain 157a §:n mukaiset rakennusyritykset

Asunto-osake-yhtiö	Rakennuksia	Tilavuus, m³	Kerrosluku	Lattiapinta-ala, m²	Huoneistoja	Maatalousministeriön vahvistamat kokonaiskustannukset 31. 3.-53 vallinneen hintatason mukaan, mk
Poutuntie 4 ja 10	2	9 220	3	1 758	36	86 070 000
Jussinkulma ...	2	15 933	3—4	3 120	65	150 145 000
Portimola	4	20 010	4	3 872	80	180 000 000
Yhteensä	8	45 163		8 750	181	416 215 000

Asutuslautakunta on edellä mainitun päätöksen mukaisesti maksattanut yhtiöiden lainoitusten kaupungin osuudet sikäli, kun rakennusvaiheet ovat edistyneet. Valtion lainoja hoitavaksi rahalaitokseksi määräsi maatalousministeriö Suomen Hypoteekkiyhdistyksen.

Kaupunginhallitukselle esitettiin, että maanhankintalain mukaista kerrostalorakennustoimintaa jatkettaisiin myös v. 1954 ainakin yhtä laajoissa puitteissa kuin v. 1953.

Lautakunnalla oli v. 1953 25 kokousta, joiden pykälien yhteinen määrä oli 182. Sen lisäksi lautakunta teki kertomusvuoden aikana tarkastusmatkoja asutusalueille sekä kerrostalorakennustyömaille.

Asutustoimistosta lähetettiin kertomusvuonna kirjelmiä yhteensä 3 732 ja sinne saapui 459 kirjettä.

Lautakunnan puheenjohtajan vuosipalkkio oli v. 1953 edelleen 48 000 mk ja sihteerin 72 000 mk. Kokouspalkkiokulut nousivat 160 820 markkaan. Asutustoimiston henkilökunnan palkkamenot olivat 4 073 130 mk ja muut menot 629 632 mk, yhteensä 4 888 365 mk. Valtio on tähän mennessä korvannut vuosittain jälkikäteen kokonaisuudessaan asutustoimiston menot kaupungille.

26. Raittiuslautakunta

Raittiuslautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 7. 1. raittiuslautakuntaan v:ksi 1953—54 seuraavat edustajat: rehtori G. Bäckin, valtiotieteen maisteri P. V. J. Hanskin, toimitsija D. A. Kaspion, tarkastaja U. R. Merilinnan ja latoja V. I. Saarisen. Muut jäsenet olivat teologian tohtori R. A. L. Holmström, insinööri K. F. Kreander, vahtimestari K. A. Saarinen ja lehtori H. E. Vilkemaa.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa rouva M. H. Meltti.

Lautakunnan virkailijat. Lautakunnan puheenjohtajaksi valittiin [1]) teologian tohtori Holmström ja varapuheenjohtajaksi vahtimestari Saarinen. Sihteerinä toimi hallitusneuvos J. H. Konttinen, joka hoiti tehtävää sivutoimenaan. Muita sivutoimisia toimihenkilöitä oli vahtimestari ja siivooja.

Lautakunnalla oli kolme päätoimista virkailijaa, nimittäin raittiustyön ohjaaja K. A. Varjo, neuvoja M. M. Merilinna sekä toimistoapulainen I. I. Kalanne.

Toimisto. Lautakunnan toimisto sijaitsi edelleen Nuorten Talkoiden Kannatusyhdistykseltä vuokratussa huoneistossa Kaisaniemenkatu 13. Toimistonhoitajana oli toimistoapulainen Kalanne.

Kokoukset. Lautakunnan kokoukset pidettiin, mikäli ei toisin päätetty, joka toinen keskiviikko, kuitenkin kesäkuukausina vain tarpeen mukaan.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 15 (v. 1952 17) kokousta, joiden pöytäkirjoissa oli yhteensä 217 (241) pykälää. Kokouksissa käsiteltiin, paitsi juoksevia asioita ja kaupunginhallituksen lautakunnalta pyytämiä lausuntoja, niitä ehdotuksia, joita lautakunnalle oli sen järjestämissä neuvottelukokouksissa tehty, samoinkuin myös eräitä lautakunnan oma-aloitteisia toimenpiteitä pääkaupunkimme raittiustilanteen parantamiseksi.

Lautakunnalle saapui kaikkiaan 260 (302) kirjettä ym. asiakirjaa. Lähteneitä kirjeitä oli 4 907 (4 935).

Raittiuslautakunnan rahavarojen käyttö. Kaupunginvaltuusto vahvisti kokouksessaan 10. 12. 1952 raittiuslautakunnan talousarvion kertomusvuodeksi sellaisena kuin kaupunginhallitus oli sen esittänyt.

Raittiuslautakunnan maksusuoritukset tapahtuivat rahatoimiston välityksellä. Toimistonhoitajalla oli kuitenkin jatkuvasti oikeus pitää hallussaan 10 000 mk:n suuruista käteiskassaa.

Laskujensa hyväksyjiksi lautakunta valitsi [2]) puheenjohtaja Holmströmin ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja Saarisen sekä kummankin varamieheksi lautakunnan sihteerin Konttisen ja neuvoja Merilinnan.

Helsingin kaupunki sai kertomusvuonna väkijuomaliikkeen voittovaroja n. 38 milj. mk. Näistä kaupunginvaltuusto myönsi raittiustyöhön 14 892 260 mk, josta käytettiin Toivonliiton työn tukemiseen 1.32 milj. mk, minkä määrärahan kaupunginhallitus myönsi suoraan Helsingin Toivonliittotoimikunnalle, ja 8 115 000 mk raittiusjärjestöjen avustuksiksi. Lautakunnan oma talousarvio oli 5 457 260 mk, mikä summa jakaantui seuraavasti: kokouspalkkioihin ja toimihenkilöiden palkkaukseen 1 722 260 mk, vuokriin 120 000 mk, tarverahoiksi 180 000 mk, raittiusvalistustoimintaan 2 625 000 mk, neuvonta- ja järjestelytoimintaan 1 645 000 mk, sekä raittiustilanteen tutkimiseen 175 000 mk.

---

[1]) Raitt.lk. 14. 1. 5 §. — [2]) S:n 14. 1. 7 §. —

Lisäksi oli kaupunginhallituksen käytettäväksi varattu 500 000 mk:n suuruinen määräraha.

Raittiusjärjestöjen avustuksiksi myönnetyn 8 115 000 mk:n suuruisen määrärahan jakoi kaupunginhallitus 63 raittiusjärjestölle kaupungin alueella suoritettavaa raittiustyötä varten.

Työsuunnitelma ja neuvottelukokoukset. Lautakunta vahvisti [1]) itselleen työsuunnitelman, jossa pääasiassa noudatettiin edellisinä vuosina toteutettua linjaa. Sellaisia neuvottelukokouksia, joiden ehdotuksia lautakunta on pyrkinyt toteuttamaan, pidettiin mm. raittiusviikkotoimikunnan ja sen eri jaostojen puitteissa. Lisäksi osallistuivat lautakunnan edustajat ja virkailijat useihin eri raittius- ym. järjestöjen järjestämiin neuvottelukokouksiin.

Järjestely- ja neuvontatyö. Lautakunnan toimihenkilöt kävivät pääkaupungin eri raittius- ja nuorisojärjestöjen tilaisuuksissa sekä kouluissa antamassa ohjeita ja neuvottelemassa näiden toiminnasta. Tällaisia tilaisuuksia oli yhteensä 97 (90). Lisäksi järjestettiin useita kilpailuja seuraavasti: vuorokeskustelukilpailu, johon osallistui 8 varhaisnuorten osastoa; näytelmäkilpailu, jossa oli mukana 3 raittiusaiheista näytelmää; seuralehtikilpailu, johon lähetettiin 12 käsinkirjoitettua lehteä; koulujen vuorokeskustelu-juhlakilpailu, johon osallistui kaksi koulua.

Lautakunnan 18. 3. tekemän päätöksen mukaan välitettiin tanhun- ja askartelunohjausta sitä haluaville raittiusjärjestöille lautakunnan kustannuksella. Tätä etua käytti hyväkseen 8 järjestöä.

Lautakunta julkaisi ja jakoi järjestöille raittiusaiheisen ohjelmakokoelman »Tuhansia liekkejä palaa» sekä päätti [2]) julkaista ruotsinkielisen kokoelman, jonka painatus jäi v:een 1954.

Lisäksi lautakunta lähetti järjestöille Helsingin Raittiusyhdistysten Keskustoimikunnan kustantamaa, pastori V. Viron kirjoittamaa kirjasta »Mitä te tahdotte tehdä?» sekä monistettua alustus- ja esitysohjelmaa. Pyynnöstä hankittiin järjestöille laulu-, kuvaelma- ja lausunta-aineistoa.

Nuorisotyön ohjauskurssi järjestettiin 12 osanottajalle, keramiikkakurssi 13 osanottajalle sekä kahdet järjestysmieskurssit 105 osanottajalle.

Esitelmätoiminta. Lautakunta harjoitti välitöntä esitelmätoimintaa pääkaupungin kansa- ja oppikouluissa sekä eri järjestöjen tilaisuuksissa. Puhujina toimivat pääasiassa lautakunnan virkailijat, mutta myös muut henkilöt, tilaajan toivomuksen mukaan. Yhteensä pidettiin kertomusvuonna eri tilaisuuksissa 88 (95) esitelmää, puhetta tai alustusta.

Ohjelma- ja propagandatoiminta. Lautakunnan toimesta järjestettiin eri järjestöjen ohjelmaryhmien avulla ilmaisia tilaisuuksia, joissa ohjelman lisäksi esitettiin raittiusaiheisia lyhytfilmejä sekä pidettiin esitelmä, puhe tai haastattelu, seuraavasti: propagandatilaisuuksia Tapanilan Työväentalolla, Pitäjänmäen VPK:n talolla ja Haagan Työväentalolla sekä Vartiokylässä; kaksi ohjelmakiertuetta Tervalammen työlaitoksella, joista toinen AA-kerhojen järjestämä sekä kaksi ohjelmallista tilaisuutta joukko-osastoissa.

Raittiusjärjestöjen ohjelmatoiminnan tukemiseksi päätettiin [3]) hankkia kansantanhuja näyttämöpuvusto.

Raittiuskilpakirjoitusten ja raittiustutkintojen tukeminen. Lautakunta myönsi kirjapalkintoja varten sekä oppi- että kansakouluissa toimeenpantujen raittiuskilpakirjoitusten osanottajille 225 000 mk. Yhteensä jaettiin 205 arvokasta kirjapalkintoa. Oppikoulujen raittiustutkintoja varten lautakunta hankki oppikirjoja eri oppikouluihin näiden tilauksesta 138 115 mk:n arvosta sekä jakoi parhaille raittiustutkintojen suorittajille 20 000 mk:n arvoiset palkinnot.

Raittiuslehtien jakaminen. Kaikille Helsingin kansakoulujen VI luokkien oppilaille tilasi lautakunta jonkin nuorten raittiuslehden oppilaiden oman valinnan mukaan. Siten tilattiin Eosta, Joka Poikaa, Koittoa, Nuorten Päivää ja Sarastusta yhteensä 1 747 (2 562) vuosikertaa.

Ylioppilaskokelaille tai vaihtoehtoisesti keskikoululaisille tilattiin Pohjantähteä yhteensä 834 (1 313) vuosikertaa ja ruotsinkielisille ylioppilaskokelaille Hembygden'iä yhteensä 162 (125) vuosikertaa. Keväällä jaettiin suomenkielisille ylioppilaskokelaille Suomen Akateemisen Raittiusliiton toimittamaa Valkolakki -nimistä julkaisua sekä tilat-

[1]) Raitt.lk. 14. 1. 13 §. — [2]) S:n 15. 12. 208 §. — [3]) S:n 18. 3. 61 §. —

tiin kertomusvuodeksi 10 000 ylioppilaalle saman liiton Raitis Ylioppilas -nimistä julkaisua.

Lautakunta jakoi omien julkaisujensa lisäksi vuoden aikana seuraavia julkaisuja: Helsingin Raittiusyhdistysten Keskustoimikunnan kirjasta »Mitä te tahdotte tehdä?» sekä Kylväjän, Pohjantähden, Raittiin Joulun, Ristin ja Raittiuden, Uuden Liekin ja Seis-lehden joulunumeroita sotilasyksiköihin, vankiloihin, sairaaloihin, työmaaruokaloihin ja kirjastojen lukusaleihin.

Vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin levitettiin eri raittiuslehtiä lisäksi yhteensä 895 (911) vuosikertaa.

»Raitis Helsinki» -niminen lehti ilmestyi raittiusviikoksi 24-sivuisena suomen- ja ruotsinkielisenä yhteisnumerona, jonka painos oli 5 000 kpl. Sitä jaettiin ilmaiseksi osaksi kansakoulujen, osaksi raittiusjärjestöjen välityksellä.

Raittiusviikon vietto. Lautakunta luovutti työntekijänsä raittiusviikkotoimikunnan käyttöön. Toimikunnan toimesta järjestettiin 1. 11. Kauppakorkeakoulun juhlasalissa raittiusviikon avajaisjuhla, 6. 11. Työväentalon juhlasalissa nuorisojuhla ja 1. 11. lastenjuhla sekä ruotsinkielisten järjestöjen toimesta 8. 11. ruotsinkielinen nuorisojuhla Balderin juhlasalissa.

Raittiusviikon aikana pidettiin yhteensä 37 (37) raittiustilaisuutta, joissa yleisöä oli yhteensä 9 640 (10 240) henkeä. Lisäksi järjestivät useat koulut ja järjestöt tilaisuuksia, joiden lukumäärä ei ole tiedossa.

Elokuva- ja rainatoiminta. Lautakunnan toimiston käytössä oli kaksi äänielokuvakonetta, v. 1951 hankittu Revere-merkkinen ja lautakunnan kertomusvuonna hankkima Ampro-Stylist-merkkinen. Näitä koneita käytettiin toimiston järjestämissä neuvonta-, esitelmä- ja propagandatilaisuuksissa, minkä lisäksi niitä lainattiin järjestöille, jotka itse huolehtivat niiden käyttämisestä. Koneita käytettiin vuoden kuluessa 150 kertaa. Elokuvalainauksia oli yhteensä 560.

Lisäksi hankittiin kertomusvuonna lautakunnan käyttöön seuraavat uudet lyhytelokuvat: Takaisin yhteiskuntaan, Tie on edessä, Sadan vuoden taival, Liittoleirillä, Elämän kaarteessa, Oma koti kullan kallis, Tämä kuuluu sinullekin, Päijänteellä, Leena ja Maija ostoksilla, Onnellinen koira, Tulipalossa, Koulupäiviä ja Luolaihminen.

Lautakunnan rainakonetta ja rainoja lainattiin 35 kertaa.

Raittiustilanteen tutkiminen. Syksyllä 1952 suoritetun ns. tanssitutkimuksen yhteenveto valmistui ja sen perusteella tehtiin [1]) joukko esityksiä.

3—18. 10. välisenä aikana suoritettiin kolmena lauantai- ja sunnuntai-iltana pääkaupungin kaduilla, yhteensä 13:ssa eri puolilla sijaitsevassa kohteessa ns. juopumustutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää juopuneiden henkilöiden osuutta pääkaupungin katukuvassa ko. iltoina. Lautakunta päätti [2]) lähettää yhteenvedon tutkimuksesta kaupunginvaltuuston uusille jäsenille, kaupungin virastoille ja lautakunnille, poliisipiireille, sosiaaliministeriöön ja Oy. Alkoholiliike Ab:lle. Tutkimuksesta annettiin myös selostuksia pääkaupungin lehdille, jotka julkaisivat ne huomattavilla paikoilla. Samalla päätettiin tehdä tutkimuksesta selostus Alkoholikysymys-nimiselle aikakauskirjalle sekä hankkia julkaisun tästä osasta lautakuntaa varten 500 kpl:n painos käytettäväksi esim. uutta väkijuomalakia eduskunnassa käsiteltäessä ja muissa asian myöhemmissä vaiheissa.

Esitykset. Kertomusvuonna teki lautakunta kaupunginhallitukselle mm. seuraavat esitykset: väkijuomamainosteiden poistamisesta liikennelaitoksen ajoneuvoista [3]); 30 000 mk:n suuruisen apurahan myöntämisestä Uudenmaan Raittiuspiirille [4]); ehdotuksen lautakunnan talousarvioksi v. 1954 [5]).

Muita esityksiä tehtiin seuraavasti: Suomen Akateemista Raittiusliittoa kiirehdittiin toimittamaan Valkolakki-julkaisu hyvissä ajoin ennen ylioppilaskokelaiden koulutyön loppumista [6]); sosiaaliministeriön raittius- ja alkoholiasiain osastoa pyydettiin kääntymään Alkoholiliikkeen puoleen, jotta sen johto entistä tarkemmin kiinnittäisi huomiota niiden ravintolain tasoon, joille myönnetään oikeus tanssin järjestämiseen sekä myöskin kiinnittäisi huomiota alkoholittomien juomien entistä runsaampaan tarjoiluun kaikissa ravintoloissa [7]); Helsingin Yliopiston, Kauppakorkeakoulun ja Teknillisen Korkeakoulun ylioppilaskunnille esitettiin, että nämä harkitsisivat ilman alkoholitarjoilua järjestettä-

[1]) Raitt.lk. 29. 4. 95 §. — [2]) S:n 15. 12. 211 §. — [3]) S:n 4. 2. 35 §. — [4]) S:n 8. 4. 82 §. — [5]) S:n 1. 7. 117 §. — [6]) S:n 4. 2. 32 §. — [7]) S:n 29. 4. 95 §.

vien tanssitilaisuuksien yleistämistä [1]). Helsingin Poliisilaitokselle lähetettiin kirjelmä, jossa pyydettiin tiukentamaan järjestysmiehille annettavia valvontaohjeita ja tiedusteltiin, voitaisiinko kaikkia järjestysmiehiksi hyväksyttäviä henkilöitä vaatia suorittamaan lyhyt kurssi [2]); Uudenmaan lääninhallitukselle lähetettiin selostus juopumustutkimuksesta ja pyydettiin lääninhallitusta harkitsemaan olisiko mahdollisuuksia helpottaa lupien myöntämistä ohjelmallisten kulttuuritilaisuuksien järjestämiseen sellaisina iltoina, jolloin julkiset huvit ovat kiellettyjä.

Lausunnot. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle sen pyytämät lausunnot mm. seuraavista asioista: Suomalaisen Oopperan Taiteilijakunta -nimisen yhdistyksen anomuksesta B 1-anniskeluoikeuksien myöntämisestä oopperan lämpiössä järjestettäviin erikoistilaisuuksiin [3]); kaupungin laitosten huoneistojen tarpeesta Haagaan ja Maunulaan rakennettavista taloista [4]); Oy. Alkoholiliike Ab:n uusien väkijuomamyymälöiden avaamista tai entisten myymälöiden toiminnan jatkamista koskevista anomuksista [5]); kertomusvuoden raittiusmäärärahan jaosta [6]); T. E. Huttusen Raittiusyhdistys Koiton järjestämää elokuva- ja satuiltaa koskevasta kantelukirjelmästä [7]); Oy. Alkoholiliike Ab:n anomuksesta A-kaavakkeen mukaisten anniskeluoikeuksien myöntämisestä Alkon Ravintolat Oy:n Malmille suunnittelemalle ravintolalle [8]). Lisäksi lautakunta antoi lausuntonsa avustusten myöntämisestä raittiustyön tukemista varten, joita olivat anoneet mm. seuraavat järjestöt: Helsingin Laivastoaseman Kantamiesten kerho [9]), Raittiuden Ystävät [10]), Kansalaisjärjestöjen Raittiustoiminnan Keskusliitto [11]), AA-Kotikerho [12]), Raittiusyhdistys Koitto [13]), Rautatieläisten Raittiusyhdistyksen Helsingin piiri [14]), Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliitto [15]) sekä Naisten Raittiuskeskus [16]).

Edustukset. Aikaisemmin mainittujen tilaisuuksien lisäksi oli lautakunta edustettuna mm. seuraavissa tilaisuuksissa: Sosialidemokraattisen Raittiuspiirijärjestön vuosikokouksessa [17]), Raittiuden Ystävien 100-vuotisjuhlassa [18]) sekä raittiuslautakuntien edustajakokouksessa [19]).

Lautakunnan toimisto oli edustettuna Helsingin kaupungin nuorisoviikkotoimikunnassa ja järjestelemässä 7.—15. 2. välisenä aikana pidettyä nuorisoviikkoa, jonka näyttelyn komissaarin tehtävät hoiti neuvoja Merilinna.

Toimistonhoitaja Kalanne ja toimitsija M. Halmela osallistuivat sosiaaliministeriön järjestämiin raittiustyöntekijäin kursseihin [20]).

Raittiusavustusten käytön valvonta. Lautakunta vaati raittiusmäärärahoista avustusta saaneilta järjestöiltä kirjallisen selostuksen avustusten käytöstä ja otti huomioon ko. selostukset antaessaan lausuntoja uusien määrärahojen jaosta. Varojen käytöstä neuvoteltiin eri järjestöjen kanssa.

Työmaajuopottelun torjunta. Kertomusvuoden aikana suoritettiin seuraavat toimenpiteet työmaajuopottelun ehkäisemiseksi: Työväen Raittiuspäivän vietto järjestettiin 12. 4. Tällöin oli Helsingin Työväenyhdistyksen talon juhlasalissa tilaisuus, jonka pääsyliput jaettiin työpaikoilla. Ohjelmassa oli järjestöjen ohjelmaryhmien esityksiä sekä puhujina M. Kulonen ja E. Salomaa. Tilaisuudessa oli läsnä noin 600 henkeä; Työväen Raittiuspäivän mainontaan liittyviä elokuvamainoksia valmistettiin 18 kpl, näitä esitettiin pääkaupungin elokuvateattereissa huhtikuun aikana; Työväen Raittiuspäiväksi julkaistua »Viina on vaarallinen työtoveri» -nimistä julistetta lunastettiin 1 000 kpl ja jaettiin työpaikoille; »Älä juo isä» -nimistä propagandajulistetta hankittiin n. 1 000 kpl ja levitettiin työpaikoille; työväen sanomalehdistölle lähetettiin työmaiden raittiustyötä ja työmaajuopottelua käsittelevää materiaalia; henkilökohtaisia keskusteluja ja neuvotteluja pidettiin luottamusmiesten kanssa erilaisista torjuntatoimenpiteistä.

Yleinen raittiusmainonta. Kertomusvuonna järjestettiin lautakunnan toimesta yleistä raittiusmainontaa kolme kertaa. Ensimmäisellä kerralla keskityttiin Työväen Raittiuspäivän mainontaan, jolloin järjestettiin elokuvamainoksia. Tähän liittyi myös sanomalehtiartikkeleita. Toinen mainoskeskitys tapahtui kesä-elokuussa, jolloin Liikennemainoksen välityksellä asetettiin raitiotievaunuihin kolmeksi kuukaudeksi 60 kpl mainos-

---

[1]) Raitt.lk. 29. 4. 96 §. — [2]) S:n 29. 4. 95 §. — [3]) S:n 14. 1. 10 §. — [4]) S:n 4. 2. 30 §. — [5]) Ks. I osan s. 82. — [6]) Raitt.lk. 18. 3. 59 §, 26. 3. 73 §. — [7]) S:n 4. 11. 180 §, 18. 11. 192 §, 15. 12. 214 §. — [8]) S:n 15. 12. 205 §. — [9]) S:n 26. 3. 74 §. — [10]) S:n 1. 7. 118 §. — [11]) S:n 1. 7. 119 §. — [12]) S:n 23. 9. 156 §. — [13]) S:n 14. 10. 166 §. — [14]) S:n 14. 10. 169 §, 15. 12. 204 §. — [15]) S:n 4. 11. 179 §. — [16]) S:n 15. 12. 213 §. — [17]) S:n 29. 4. 97 §. — [18]) S:n 1. 7. 123 §. — [19]) S:n 23. 9. 148 §. — [20]) S:n 29. 4. 98 §.

julistetta »Vesi vanhin voitehista»[1]). Kolmas mainontakausi liittyi 1.—8. 11. vietettyyn raittiusviikkoon, jonka aikana kiinnitettiin 305 mainosjulistetta pääkaupungin mainostauluihin ja -pylväisiin, järjestettiin automainontaa sekä elokuvamainontaa ja kiinnitettiin raitiovaunujen ja autobussien istuimiin mainoksia 1 000 kpl kahden viikon ajaksi. Raittiusviikon tunnuksena oli »Raittius maan tavaksi».

Toimiston muu työ. Päivä- ja aikakauslehtiin annettiin selostuksia, artikkeleita ym. aineistoa. Useille nuorille tutkijoille annettiin lautakunnan toimintaa, väkijuomatilannetta ja raittiustyötä käsittelevää aineistoa. Kaupungin viranomaisten kanssa neuvoteltiin yhteisistä tehtävistä; erikoisesti nuorisotyö- ja urheilulautakunnan sekä Tampereen ja Turun raittiuslautakuntien kanssa oli yhteistyö monipuolista, lisäksi lukuisien eri raittiuslautakuntien edustajat kävivät lautakunnan toimistossa neuvottelemassa ja aineiston vaihtoa harrastettiin jatkuvasti.

Raittiuslautakunnan mahdollisuudet tukea pääkaupungissa suoritettavaa raittiustyötä lisääntyivät ja monipuolistuivat määrärahojen nousun vuoksi. Uuden elokuvakoneen hankkiminen, elokuvavaraston huomattava lisääntyminen ja pukuvaraston hankinta tehostivat työmenetelmiä ja tarjosivat järjestöille entistä suurempia mahdollisuuksia. Raittiusjärjestöt olivat myös entistä aktiivisemmin mukana lautakunnan ohjelmatoiminnassa. Suoritetut tutkimukset antoivat pohjaa toiminnalle ja laajentunut mainonta vei raittiusajatusta entistä tehokkaammin suuren yleisön keskuuteen.

[1]) Raitt.lk. 18. 3. 66 §, 29. 4. 99 §, 27. 5. 109 §.

27. Nuorisotyö

Nuorisotyölautakunnan kokoonpano. Nuorisotyölautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana päätoimittaja L. A. Tujunen sekä jäseninä autonasentaja K. Antikainen, filosofian maisteri H. E. Backman, pastori O. F. Fernström, autonasentaja E. Laine, toimitusjohtaja V. J. Palosuo, varatuomari E. I. Sahlan, apulaistoimistopäällikkö V. Varjola ja toimittaja E. Wiksten. Lautakunta valitsi [1]) varapuheenjohtajakseen apulaistoimistopäällikkö Varjolan.

Kaupunginhallituksen edustajana nuorisotyölautakunnassa oli opetus- ja sairaalaasiain johtaja P. B. J. Railo, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana kansakoulujen tarkastaja A. I. Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana kansakoulunjohtaja C. T. Häggström sekä lastensuojelulautakunnan edustajana filosofian maisteri K. A. Helasvuo.

Lautakunnan kokouksia oli 14 ja pöytäkirjan pykäliä yhteensä 114.

Päätökset. Lautakunnan päätöksistä mainittakoon mm. v:n 1954 kurssiohjelman hyväksyminen [2]); v:n 1952 toimintakertomuksen hyväksyminen [3]); avustusten jako järjestöjen kurssitoimintaa varten [4]) sekä ainekirjoituskilpailun julistaminen Helsingin kansakoulujen kuudesluokkalaisille ja keskikoulun viimeisen luokan oppilaille kunnallista nuorisotyötä ja nuorisojärjestöjä käsittelevästä aiheesta [5]).

Esitykset. Lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksiä kerhohuoneistojen vuokraamisesta lautakunnan käyttöön Päijänteentie 39:stä [6]), Malmilta Opistotie 20:stä [7]), ns. Ruskeasuon läpikulkutalosta [8]), Maunulasta Töyryntie 8:sta [9]) sekä Herttoniemestä Asunto-oy. Mäyränlinnalta [10]) sekä parakin ostamisesta Raittiusyhdistys Kilveltä [11]). Yleisten töiden lautakunnalle esitettiin, että Vallilan nuorisotalon rakentaminen sisällytettäisiin v:n 1954 talousarvioon sekä, että Kallioon, Töölöön ja eteläisiin kaupunginosiin suunnitelluista nuorisotaloista ainakin yksi otettaisiin vv. 1955—56 rakennusohjelmaan [12]).

Lausunnot, joita lautakunta kertomusvuonna antoi, koskivat mm. seuraavia asioita: nuorisotalokomitean mietintöä [13]); lautakunnan huoneistojen tarvetta Haagassa ja Maunulassa [14]); nuorisojärjestöjen avustamiseen varattujen määrärahojen jakoa [15]); huonetilan varaamista Vallilan sivukirjastolle Vallilan nuorisotaloon mahdollisesti rakennettavasta siipirakennuksesta [16]); Pukinmäen vanhan kansakoulurakennuksen luovuttamista lautakunnan käyttöön [17]); nuorisoasuntoloiden rakentamista nuorisotalojen yhteyteen [18]); nuorisotoimiston sijoittamista 1. 9. alkaen Stadionille [19]); Oy. Tarvo Ab:n omistamien rakennusten ja irtaimiston ostoa [20]).

Nuorisotoimisto. Nuorisoasiamiehenä toimi filosofian maisteri H. I. Niittynen ja apulaisnuorisoasiamiehenä nuorisonohjaaja K. Forsman. Toimistoapulaisina olivat rouvat P. E. Heininen ja E. K. Paturi. Kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimiston neuvojana toimi 20. 8. lähtien valtiotieteen maisteri M.-L. Pohjola. Vahtimestarina toimi 14. 9. lähtien hienomekaanikko V. Artman.

---

[1]) Nuorisot. lk. 27. 1. 4 §. — [2]) S:n 13. 3. 26 §. — [3]) S:n 31. 3. 37 §. — [4]) S:n 31. 3. 38 §. — [5]) S:n 29. 9. 83 §. — [6]) S:n 27. 1. 9 §. — [7]) S:n 24. 2. 21 §. — [8]) S:n 16. 7. 65 §. — [9]) S:n 1. 9. 71 §. — [10]) S:n 24. 11. 101 §. — [11]) S:n 3. 11. 94 §. — [12]) S:n 9. 6. 56 §. — [13]) S:n 27. 1. 6 §. — [14]) S:n 24. 2. 17 §. — [15]) S:n 27. 3. 30 §. — [16]) S:n 31. 3. 34 §. — [17]) S:n 31. 3. 35 §. — [18]) S:n 31. 3. 36 §. — [19]) S:n 16. 6. 59 §. — [20]) S:n 24. 11. 102 §.

Nuorisotoimisto muutettiin syyskuun alusta Unioninkatu 27:stä, jonka jälkeen sen osoite oli Stadion, Itäsivu.

Nuorisotoimistolle saapui kertomusvuonna kaikkiaan 1 131 kirjettä ja sieltä lähetettiin 7 107 kirjettä. Kiertokirjeitä lähetettiin yhteensä 17, joista 9 suomenkielisille ja 8 ruotsinkielisille järjestöille.

Kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimisto. Nuorisotyölautakunnan päätöksen [1]) perusteella suoritti sosionomi W. Bühler kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimiston työhön liittyviä mainostehtäviä.

Nuorisotyölautakunta valitsi [2]) kaupunkiin muuttavan nuorison neuvojaksi valtiotieteen maisteri Pohjolan, joka astui virkaansa 20. 8. Varsinainen ohjaustyö voitiin kuitenkin toimiston muuton ym. viivytysten takia aloittaa vasta lokakuun alussa.

Toimiston esittelykortti lähetettiin jokaiselle 15—24 vuotiaalle kaupunkiin muuttaneelle, jonka osoite oli saatu poliisilaitokselta ja joka oli tullut Helsinkiin muussa kuin opiskelutarkoituksessa. Näitä kortteja lähetettiin loka—joulukuussa kaikkiaan 2 628 kpl, joista ruotsinkielisille 130 kpl. Tästä joukosta oli naisia noin 63 % eli 1 655 ja miehiä 973.

Syksyllä lähetettiin maan kaikille nuorisotyölautakunnille ja kunnanhallituksille tiedoksi mainoslehtinen »Aiotko Helsinkiin» sekä vastaava ruotsinkielinen julkaisu. Sitä jaettiin myöskin niihin kaupungin laitoksiin ja virastoihin, jotka joutuivat tekemisiin nuorison kanssa, poliisilaitokselle, rautatieaseman neuvontatoimistoon, matkustajakoteihin ym.

Kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimiston tehtävänä oli ensi sijassa nuorison vapaa-ajan vieton ohjaus. Mutta kaupunkiin muuttaessaan nuorilla oli kuitenkin monenlaisia muita vaikeuksia, jotka aiheuttivat toimistossa käyntejä.

Asiakkaat jakautuvat asioittensa mukaan seuraaviin ryhmiin:

Asia	Miehiä		Naisia		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
I Työasiat	15	38	33	51	48	46
II Vapaa-aika	12	31	24	37	36	35
III Asunto	12	31	4	6	16	15
IV Muut	—	—	4	6	4	4
Yhteensä	39	100	65	100	104	100

Puhelinohjauksia oli kaikkiaan 84.

Työta vailla olevat, toimiston puoleen kääntyneet nuoret ohjattiin heti työnvälitystoimistoon. Työasioihin on tässä laskettu myöskin erilaiset työsuhdetta koskevat tiedustelut sekä jatko- ja ammattiopintoja koskevat kyselyt. Samoin myöskin kotiapulaisten vaikeudet perheissä ja heidän työsuhteisiinsa liittyvät vaikeudet. IV ryhmään kuuluivat sellaiset nuoret, jotka kotonaan olivat joutuneet vaikeuksiin ja siitä syystä kääntyivät toimiston puoleen.

Muutamat asiakkaat joutuivat ottamaan yhteyttä toimistoon useamman kerran ja toisilla oli tapana saatuaan asiansa järjestykseen silloin tällöin kertoa kuulumisiaan. Monet maalta muuttaneet olivat myös yhteydessä keskenään ja mainostivat siten toimiston työtä.

Näin lyhyen toiminta-ajan perusteella on ennenaikaista tehdä mitään johtopäätöksiä, mutta kuitenkin voitiin todeta, että toimiston perustaminen oli ollut tarpeellista. Useat nuoret lausuivat erikoisesti ilonsa siitä, että Helsingissä on paikka, jossa voi saada neuvoja erilaisissa asioissa. Lisäksi lienee syytä mainita, että monet perheenemännät ja -isännät, joilla oli palveluksessaan maalta tullut tyttö, neuvottelivat opastustoimiston kanssa apulaisensa vapaa-ajanvietosta, samoin helsinkiläislasten vanhemmat.

Nuorisotyölautakunnan lainavarasto. Sitä mukaa kun lainavarasto tuli järjestöjen keskuudessa tunnetuksi, lisääntyi myöskin sen käyttö huomattavasti.

[1]) Nuorisot. lk. 24. 2. 19 §. — [2]) S:n 16. 7. 63 §.

Lainattuja välineitä	Varastossa		Lainauskertoja	
	1952	1953	1952	1953
Telttoja ja kaminoita	158	188	567	740
Kenttäkeittiöitä	10	10	27	31
Keittiövälineitä	796	914	866	1 071
Työkaluja	77	87	92	89
Teknillisiä välineitä	18	26	493	662
Musiikkivälineitä	396	441	1 139	2 621
Muita välineitä	90	100	134	306
Yhteensä	1 545	1 766	3 318	5 520

Uudishankintoja tehtiin vuoden aikana seuraavasti: Niger-telttoja (6—8 hengen) 6 kpl, Panu-telttoja (2 hengen) 5 kpl, Naimi-telttoja (2 hengen) 5 kpl, Sopu-telttoja (2 hengen) 5 kpl, samoja (4—5 hengen) 5 kpl, teltanpohjia 4 kpl, valonheittimiä telineineen ja pöytineen 3 kpl, äänilevyjä 44 kpl, Kodak-elokuvakone 16 mm, Grundig-nauhamagnetofoni ja sähkögramofoni. Lisäksi hankittiin mm. selkäreppuja, Suomen lippuja, valkokankaita, sekuntikelloja ym. pienempää välineistöä.

Lainavarasto ei vielä pystynyt tyydyttämään järjestöjen koko tarvetta. Uudishankintoja tehtiin siinä määrin kuin talousarvio salli. Osa määrärahoista oli käytettävä teknillisten välineiden ja leirivarusteiden huolto- ja korjauskustannuksiin.

Leirivälineitä säilytettiin Döbelninkatu 3. A:ssa olevassa kiinteistölautakunnalta vuokratussa kellarihuoneessa. 1. 11. lähtien toimisto sai varastotilaa Stadionilta.

Kerhohuoneistot. Nuorisotyölautakunnan onnistui vuoden aikana tuntuvasti auttaa nuorisojärjestöjä hankkimalla lisää kerhohuoneistoja. Varsinkin liitosalueilla, missä rakennustoiminta oli vilkasta ja jonne rakennettiin mm. puolikunnallisia taloja, oli tarjolla kerhohuoneistoja riittävästi. Varsinaiselta kaupunkialueelta niitä oli sensijaan edelleenkin vaikeata hankkia.

Kerhohuoneet olivat niin ahkerassa käytössä, että kaikille anojille ei voitu antaa työvuoroja huolimatta illan jaksottamisesta kahteen käyttövuoroon.

Unioninkadun kerhokeskukseen kuului kevätkaudella neljä kerhohuonetta sekä valokuvauslaboratorio. Tämä huoneisto oli eniten kysytty, luultavasti keskeisen sijaintinsa takia. Nuorisotoimiston muuton yhteydessä menetettiin kaksi kerhohuonetta. Illat olivat koko vuoden jaettuina kahteen työvuoroon.

Kerhohuoneita käytti säännöllisesti kertomusvuonna yhteensä 29 järjestöä. Käyttövuoroja oli 679. Valokuvauslaboratoriota käytti 13 järjestöä ja käyttövuoroja oli 200.

Siltasaarenkadun kerhokeskuksessa oli kuusi huonetta ja keittiö. Illat oli jaettu kahteen vuoroon. Toimiston täytyi kuitenkin kieltää myöhäisemmän vuoron käyttäjiltä laulu, soitto yms. toiminta klo 21:n jälkeen, koska naapurit olisivat häiriintyneet. Kerhohuoneita käytti säännöllisesti 36 järjestöä ja käyttövuoroja oli 771.

Kumpulan kerhokeskuksen kaksi pientä kerhohuonetta olivat edelleenkin ahkerasti järjestöjen käytössä. Näitä huoneita saivat järjestöt pitää hallussaan koko illan. Kerhohuoneita käytti 8 järjestöä. Kerhokeskukseen kuuluvaa askarteluhuonetta käyttivät säännöllisesti Karjalan Päivän Nuoret, Vallilan NMKY ja Suomen Ilmailuliiton Helsingin yhdistys. Käyttövuoroja oli yhteensä syyskaudella 74.

Intiankadun kerhokeskukseen kuului kaksi kellarihuonetta kerhotoimintaa varten ja yksi kellarihuone askartelutoimintaa varten. Askarteluhuone annettiin nuorisotyölautakunnan käyttöön 19. 3. Jo sitä ennen oli »Pingviinit»-niminen kerho toiminut huoneessa ja järjestänyt kerhotoimintaa talon lapsille. Askarteluhuonetta käyttivät myös Kumpulan Demokraattiset Nuoret.

Molemmat kerhohuoneet olivat koko illan saman järjestön käytössä. Huoneissa toimivat Karhu-Veikot ja Toukotytöt, käyttövuoroja oli 21.

Näitten kerhohuoneitten lisäksi nuorisotyölautakunnan onnistui hankkia vielä seitsemän kerhohuonetta. Uusissa kerhokeskuksissa ei toiminta ollut yhtä vilkasta kuin vanhemmissa johtuen siitä, että ne siirtyivät niin myöhään lautakunnan hallintaan ja sijaitsivat sitäpaitsi uusissa asutuskeskuksissa, joihin asukkaita jatkuvasti muutti.

Stadionilla oli nuorisotoimiston yhteydessä järjestöjen käytettävissä kolme kerhohuonetta, pöytätennishuone, valokuvauslaboratorio sekä suurehko luentosali. Kerho-

huoneissa ja pöytätennissalissa olivat käyttövuorot heti alusta lähtien varattuja. Valokuvauslaboratorioon, joka sisustettiin vasta joulukuussa, ei saatu kaikkia tarvittavia välineitä, joten sen käyttöönotto siirtyi seuraavan vuoden puolelle. Luentosali oli hyvin kiinteästi varattu nuorisotoimiston omia kursseja varten. Viikonloppuina ja joinakin vapaina arki-iltoina saivat järjestöt käyttää luentosalia suurempiin kokouksiinsa ja kursseihin. Kerhohuoneita käytti säännöllisesti 26 sekä tilapäisesti neljä järjestöä, käyttövuoroja oli 234. Pöytätennissalia käytti 15 järjestöä ja käyttövuoroja oli 120.

Luentosali oli 12 järjestön käytössä ja käyttötunteja oli yhteensä 69.

Päijänteentien kerhokeskus oli lautakunnan hallinnassa 16. 3. lähtien ja oli sen jälkeen ahkerassa käytössä, koska Vallilan järjestöillä oli huutava huoneistotarve. Kerhohuoneistoon kuului viisi huonetta, joista yhtä käytettiin keittiönä ja vahtimestarin huoneena. Huoneita käytti säännöllisesti 12 järjestöä ja käyttövuoroja oli 217.

Karhulinnan kerhokeskus Herttoniemessä siirtyi lautakunnan käyttöön 1. 2. alkaen. Toiminta oli alussa melko vähäistä, mutta sitä mukaa kuin asukkaita muutti ko. asuntoalueelle ja uusia järjestöjä perustettiin, ilmaantui myöskin kerhohuoneiston käyttäjiä enemmän, joten jo syyskuun alusta oli suurin osa vuoroista varattu. Kerhohuoneistoon kuuluu kolme kerhohuonetta. Niissä toimi seitsemän järjestöä ja käyttövuoroja oli 185.

Malmin kerhokeskus, joka käsitti kaksi pientä kerhohuonetta, luovutettiin nuorisotyölautakunnan käyttöön jo 1. 4., mutta kunnostustöiden yms. takia ei sitä voitu ottaa käyttöön ennenkuin vasta syyskuussa. Tämän vuoksi Malmin järjestöt eivät vielä siirtyneet huoneistoon siinä laajuudessa kuin olisi ollut toivottavaa, mutta käyttäjien lukumäärä oli noususuunnassa. Huoneistoa käytti neljä järjestöä ja käyttövuoroja oli 32.

Ruskeasuon kerhokeskus, joka käsitti yhden kellarihuoneen, luovutettiin lautakunnalle 10. 9., mutta annettiin järjestöjen käytettäväksi marraskuun alusta, joten työ tässä keskuksessa ei vielä päässyt täyteen vauhtiin. Kerhuonetta käytti Saalem-lähetys ja Haagan Demokraattiset Pioneerit, käyttövuoroja oli 5.

Kun Pukinmäen vanha kansakoulutalo vapautui koulun käytöstä, siirrettiin se nuorisotyölautakunnan hallintaan. Kunnostustöiden takia siirtyi sen käyttöönotto v:n 1954 alkuun. Kerhokeskuksessa oli järjestöjen käytettävissä kaksi kerhohuonetta ja askarteluhuone sekä vahtimestarin asunto.

Maunulan kerhokeskus, jossa oli kaksi kerhohuonetta, siirtyi lautakunnan hallintaan 16. 10. Huoneiden kysyntä oli vilkasta ja niitä käyttivät seuraavat järjestöt: Maunulan Nuoret Kotkat, Maunulan Vuokot, Helsingin Metsänpojat ja Saalem-lähetys. Käyttövuoroja oli 49.

Eläintarhan kansakoulun takana sijaitsevissa askarteluparakeissa toimi yhdeksän järjestöä. Kansakoululaiset käyttivät metallipajaa päivisin, mutta kaikkina arki-iltoina se oli järjestöjen käytössä. Vahtimestari-kalustonhoitajana toimi V. Stenvall.

Pasilan askarteluparakki oli kuten muinakin vuosina Pasilan nuorisojärjestöjen käytössä.

Oulunkylän retkeilykeskuksen kunnostustöistä vastasi nuorisojärjestö Bomben, jolla oli myös erinäisiä etuja alueen käytössä. Toiset järjestöt käyttivät sitä sunnuntai- ja viikonloppuretkiensä kohteena. Gnistan ja Oulunkylän Susiveikot käyttivät keskusta säännöllisesti kokouspaikkanaan.

Nuorisotyölautakunnan omat kerhokeskukset. Käpylän kerhokeskuksessa toimi keskimäärin 98 poikaa ja 118 tyttöä eli yhteensä 216 kerholaista. Kertomusvuonna oli toiminnassa 30 kerhoa, jotka järjestivät kaikkiaan 1 205 tilaisuutta. Tyttöjen talvileiri oli Ohkolassa ja osanottajia oli 14. Pojilla oli leiri Rastilassa ja osanottajia oli 13. Ohkolassa oli kesäleiri tytöille, osanottajia oli 17. Pojat, joita oli 21, pitivät kesäleiriä Bengtsårin saarella. Kerhokeskuksen johtajana toimi hopeaseppä H. Kauppala. Tyttötyönjohtajana toimi rouva T. Valkama sekä muina palkattuina ohjaajina M. Kauppala, T. Oinonen, S. Vedenoja, K. Orjatsalo, O. Kykkänen, E. Suur-Uski ja E. Pietilä.

Mäkelän kerhokeskukseen kuului keskimäärin 58 poikaa ja 68 tyttöä, yhteensä 126 kerholaista. Kerhoja toimi 13 ja niillä oli vuoden aikana yhteensä 643 tilaisuutta. Kesäleirillä oli yhteensä 22 osanottajaa ja talvileirillä 17.

Kerhokeskuksen johtajana toimi nuorisonohjaaja H. Väinölä. Ohjaajina olivat A. Lammi, A. Jokivartio, A. Teirikko, M. Ihatsu ja L. Horjander.

Vallilan kerhokeskus siirtyi vuoden alusta nuorisotyölautakunnan hallintaan oltuaan aikaisemmin kiinteistölautakunnan alaisena. Toiminta jatkui vanhaan tapaan yhteistyös-

sä Kalliolan työkeskuksen kanssa. Kerhokeskuksessa toimi keskimäärin 320 poikaa ja 121 tyttöä eli yhteensä 441 kerholaista. Kerhoja oli 33 ja niillä vuoden aikana kaikkiaan 2 330 tilaisuutta. Kerhokeskuksen johtajana toimi nuorisotyönjohtaja T. Harto ja tyttökerhojen ohjauksesta huolehti Kalliolan tyttökerhon ohjaaja H. Rantanen. Heidän apunaan toimi joukko vapaaehtoisia, palkattomia työntekijöitä.

Bengtsårin leirialuetta käyttivät Käpylän kerhokeskuksen pojat, Mäkelän kerhokeskuksen pojat ja tytöt sekä Sofianlehdon vastaanottokodin pojat.

Kurssitoiminta. Vuoden aikana järjestettiin suomen- ja ruotsinkielisiä kursseja seuraavasti:

14 suomenkielistä kurssia	aika	osanottajia	kurssin johtaja
Valokuvauskurssi	23. 1.—13. 2.	22	filosofian maisteri E. Laaksovirta
Näyttämöohjaajakurssi	29. 1.—17. 2.	21	taiteilija K. Lappalainen
Nuorisopsykologian kurssi	26. 1.—11. 2.	n. 100	lehtori G. v. Weissenberg
Teknillisten välineiden käyttökurssi	5.—17. 3.	25	filosofian maisteri H. Niittynen
Keramiikkakurssi	2.—22. 4.	11	taiteilija E. Rislakki
Kirjansitojakurssi	13.—22. 4.	10	työnjohtaja E. Sneck
Kankaanpainantakurssi	23.—28. 4.	23	taiteilija R. Maunu
Leirinjohtajakurssi	14.—23. 4.	38	filosofian maisteri H. Niittynen
Valokuvauskurssin jatkokurssi	6.—22. 5.	9	» » E. Laaksovirta
Teknillisten välineiden käyttökurssi	22. 9.— 6.10.	36	» » H. Niittynen
Ohjelmakurssi	1.—22.10.	14	nuorisonohjaaja K. Paturi
Puhetaidon kurssi	9.—27.10.	22	logonomi A. Yrjänäinen
Näyttämöohjaajakurssi	23.10.—31.12.	n. 20	taiteilija P. Karppi
Nahkamuotoilukurssi	3.—17.11.		» W. Bühler
7 ruotsinkielistä kurssia			
Kitarakurssi	4. 2.—18. 3.	25	taiteilija I. Englund
Valokuvauskurssi	7.—28. 4.	16	valokuvaaja P.-E. Jansson
Kirjansitojakurssi	8.—21. 4.	16	faktori R. Hindrell
Teknillisten välineiden käyttökurssi	21. 9.— 5.10.	15	nuorisonohjaaja K. Forsman
Nuorisopsykologian kurssi	19.10— 4.11.	34	lehtori G. v. Weissenberg
Muovikurssi	11.—18.11.	19	johtaja R. Ehrnroth
Keramiikkakurssi	17.11.— 3.12.	21	taiteilija U. Procopé

Avustukset. Lautakunta jakoi [1]) järjestöille johtajakoulutusta varten kurssiavustuksia 375 000 mk.

Opintomatkoja ja vierailuja. Kertomusvuonna kävi nuorisotoimistoon ja sen toimintaan tutustumassa mm. 10 hengen joukkue Düsseldorfista heinäkuun lopulla sekä kesäkuussa YK:n stipendiaatti Mr. M. M. Kaisi Bagdadista.

Helsingissä pidetyn partiotyttöjen kansainvälisen johtajakokouksen aikana lokakuussa tutustuivat kokouksen osanottajat nuorisotoimistoon ja sen työmuotoihin. Tämän lisäksi vieraili kotimaisten lautakuntien edustajia, erilaisia koululaisryhmiä ym. nuorisotoimistossa.

[1]) Nuorisot. lk. 31. 3. 38 §.

28. Ammattioppilaslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana diplomi-insinööri E. E. Söderman sekä työnantajain edustajina kultaseppämestari F. O. Lindroos ja talousneuvos L. N. Tuomi, työntekijäin edustajina järjestösihteeri K. O. Järvelä ja toimitsija V. J. Kuukkanen. Edellisten varajäseninä olivat insinööri K. F. Kreander ja kirjapainonjohtaja A. J. Nuora sekä jälkimmäisten toimitsija E. O. Nissilä ja asiamies O. I. Turunen. Sihteerinä toimi apulaiskaupunginsihteeri T. S. Törnblom.

Kertomusvuonna luetteloitiin 103 kirjapainoalan, 33 kähertäjäalan, 73 metallialan, 27 veturinlämmittäjäalan, 11 sähköalan, 15 optikkoalan, 2 ompelualan, 1 kultaseppäalan ja 1 laboranttialan, yhteensä 266 uutta oppisopimusta. Edellisiltä vuosilta oli jäljellä 1 682 oppisopimusta, vuoden kuluessa päättyi 186 ja purettiin 47 sopimusta. Voimassa olevia oppisopimuksia oli vuoden lopussa yhteensä 1 715, joista 1 480 oli miehiä ja 235 naisia koskevia.

29. Kotitalouslautakunta

V:n 1953 merkkitapauksia olivat Koskelantie 27:ssä olevan Käpylän opetushuoneiston valmistuminen ja juhlalliset avajaiset 18. 2. sekä Herttoniemessä Susitie 2—6:ssa sijaitsevan pesulan joutuminen lautakunnan käyttöön 1. 4. alkaen. Molemmat antoivat mahdollisuuden enentää ja laajentaa sitä työtä, jota tekemään kotitalouslautakunta on perustettu.

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kansanedustaja E. H. Nurminen puheenjohtajana, tarkastaja T. J. Alanko varapuheenjohtajana, talousopettaja A. M. Häggman, rouvat I. O. Hietanen, S. E. Lehtivuori, H. Liuhta, talousopettaja M. Schauman, rehtori K. M. Sihvonen ja filosofian maisteri A. M. J. Tamminen jäseninä. Kaupunginhallitusta edusti rouva L. S. Lehto. Vuoden kuluessa pidettiin 12 kokousta. Sihteerinä toimi käsityönopettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 404, saapuneiden 319 ja laskuja hyväk-syttiin 848.

Lautakunnan toimihenkilöt. Opettajista toimivat käsityönopettaja I. Grotenfelt ja talousopettaja T. M. Lehmuskallio sekä käsityönneuvoja H. R. Sarpaniemi kotitalouskerholassa Mäkelänkatu 45:ssä, talousopettaja L. M. Koivisto ja käsityönopettaja K. Jokinen Helsinginkatu 26:ssa, käsityönneuvoja A. Kautonen ja talousopettajat K. Vöry ja D. M. J. Schönholtz, joka hoiti ruotsinkielisen talousopetuksen muuallakin, Fredrikinkatu 16:ssa ja talousopettaja L. M. Virki sekä käsityönopettaja A. Tupamäki Koskelantie 27:ssä sijaitsevissa opetuspaikoissa. Esikaupunkialueella toimivat talousopettaja K. A. Palmujoki, kotitalousneuvojat A. M. Eloranta ja M. J. Möttönen, käsityönopettaja M. Yrjölä ja käsityönneuvoja H. M. Huolman. Kodinhoidonopettaja A. E. Ojalalle kuului molempien pesuloiden, Mäkelänkatu 86—96:n ja Susitie 2—6:n valvonta sekä erilaisten kodinhoidollisten kurssien ja esitysten järjestäminen koko kaupunkialueella. Apuopettajina olivat rouvat R. Hangasjärvi ja L. Lehtonen, talousopettaja A. Karhimaa ja neiti M. Paksuniemi. Lisäksi otettiin tarpeen mukaan tuntiopettajia ja esitelmöitsijöitä. Opetus- ja perhepesuloissa työskentelivät pesulanhoitajat neidit A. Aaltonen ja H. Suominen sekä mankelinhoitaja rouva L. Lehto kuukausipalkalla, ollen heidän lisäkseen tuntipalkkaisia apulaisia. Siivoojina ja vahtimestareina eri opetushuoneistoissa toimivat rouvat T. Hausalo, S. Järvelä ja M. Rinne sekä S. Salminen.

Toiminta. Lautakunnan opetustoiminta tapahtui seuraavissa paikoissa: kotitalouskerholassa Mäkelänkatu 45:ssä, jossa sijaitsi myös kanslia; opetuskeittiöissä Helsinginkatu 26:ssa, Fredrikinkatu 16:ssa ja Koskelantie 27:ssä sekä pesuloissa Mäkelänkatu 86—96:ssa ja Susitie 2—6:ssa. Suomenkielisen työväenopiston johtokunnan luvalla sai lautakunta käyttää opiston käsityösalia ja tarpeen vaatiessa juhlasalia. Esikaupunkialueella annettiin erilaista opetusta ja neuvontaa Haagassa, Lauttasaaressa, Malmilla, Maunulassa, Munkkiniemessä, Oulunkylässä, Pakilassa, Pitäjänmäellä, Puistolassa, Pukinmäellä, Tapanilassa ja Vartiokylässä. Opetuspaikkoina olivat kansakoulut, äitiys- ja lastenneuvolat, Maunulassa lisäksi nuorisotoimiston kerhohuone. Lautakunnan ruotsinkieliset ruoanlaittokurssit ja havaintoesitykset pidettiin opetuskeittiöissä Fredrikinkatu 16:ssa ja Koskelantie 27:ssä, Lauttasaaren, Malmin ja Munkkiniemen kansakouluissa, ruotsinkielinen käsityönneuvonta käsityösalissa Koskelantie 27:ssä.

Kaupunginhallituksen suostumuksella pitivät Väestöliiton Vallilan naistenkerho ja Sotaleskien Huollon Helsingin alaosasto kerhoiltojaan kotitalouskerholassa. Useat siirtolapuutarhayhdistykset kokoontuivat jälleen lautakunnan huoneistoissa. Kerhohuone Mäkelänkatu 45:ssä oli koko vuoden nuorisotoimiston Mäkelän kerhokeskuksen hallussa. Suomenkielisille kansakouluille luovutettiin neljänä päivänä viikossa Mäkelänkatu 45:n keittiö, kevätlukukaudella myös käsityösali, Helsinginkatu 26:n keittiö ja Fredrikinkatu 16:n keittiö sekä käsityösali.

Kaupunginhallituksen luvalla 2. 4. liittyi kotitalouslautakunta jäseneksi Kunnallisten Kotitalouslautakuntien Keskus -nimiseen yhdistykseen. Lahden kaupungin kotitalouslautakunta järjesti 8—9. 8. luento- ja neuvottelupäivät, joille osallistui sekä lautakunnan jäseniä että opettajia. Matkaa varten myönsi kaupunginhallitus avustusta.

	Mäkelänk.		Helsinginк.		Fredrikink.		Koskelantie		Muut toimip.		Yhteensä	
	Kurss.	Opp.	Kurss.	Opp.	Kurss.	Opp.	Kurss.	Opp.	Kurss.	Opp.	Kurss.	Opp.
Kurssitoiminta:												
Ruanlaiton- ja kodinhoidonopetus												
Ruoanlaittokurssit	3	25	10	112	19	176	14	147	25	197	71	657
Jatko- ja erikoiskurssit	4	27	2	18	2	18	3	24	8	61	19	148
Leipomakurssit	9	55	5	39	3	25	13	108	10	74	40	301
Säilöntä-, kasvisruokakurssit	—	—	—	—	2	16	—	—	9	66	11	82
Jouluruokakurssit	—	—	3	35	1	10	—	—	1	6	5	51
Kurssit koulutytöille	3	32	1	10	1	10	—	—	—	—	5	52
Luentokurssit	—	—	—	—	1	74	1	195	4	298	6	567
Säilöntäneuv. puutarhaneuv.	—	7	—	—	—	8	—	50	—	9	—	74
Havaintoesitykset	12	215	9	391	13	286	16	170	47	499	97	1 561
Käsityönopetus												
Käsityönneuvonta	13	268	8	158	8	167	9	239	28	467	66	1 299
Pukuompelukurssit	4	112	2	31	—	—	10	145	3	30	19	318
Erikoiskurssit	1	11	2	14	—	—	—	—	—	—	3	25
Hattukurssit	—	—	7	66	9	91	6	48	—	—	22	205
Peitekurssit	3	12	—	—	2	9	—	—	4	34	9	55
Kerhotoiminta												
Kerhoillat, retket	27	62	34	88	—	—	26	43	—	—	87	193
Juhlat	3	350	3	350	—	—	3	285	—	—	9	985
Koti-illat	1	100	2	310	1	90	2	300	—	—	6	800
Yhteensä	83	1 276	88	1 622	62	980	103	1 754	139	1 741	475	7 373

Käsityönopetuksessa pidettiin havaintoesitystilaisuus 12 henkilölle, ruoanlaitossa ja kodinhoidossa annettiin havainto-opetusta esikaupunkialueen neuvoloissa 87 kertaa 1 122 kuulijalle. Pesuloissa annettiin neuvontaa sekä järjestettiin havaintoesityksiä 38 kertaa 586 kuulijalle. Talopesuloissa oli 11 neuvontatilaisuutta yhteensä 140 henkilölle. Lisäksi järjestettiin kodinhoitokurssit 14:lle ja silityskurssit 6:lle oppilaalle. Pesuloissa kävi 4 250 asiakasta. Sieninäyttelyssä kävijöiden määrä oli 1 500 henkilöä.

Menot. Lautakunnan menot olivat yhteensä 18 307 731 mk, jakautuen seuraaviin eriin:

Menoerä	Mk
Palkkiot	116 400
Vakinaiset viranhaltijat	8 042 900
Tilapäiset viranhaltijat	552 588
Muut palkkamenot	366 294
Vuokra	1 811 310
Lämpö	236 918
Valaistus	122 807
Siivoaminen	411 082
Kaluston hankinta	504 443

Menoerä	Mk
Kaluston kunnossapito	25 209
Painatus	37 693
Tarverahat	338 123
Tarveaineet	1 039 175
Pesunopetus ja perhepesula	3 126 983
Opetus- ja perhepesula Susitie 2—6	1 575 806
Yhteensä	18 307 731

Lisäksi käytettiin Kisakylän huoneiston menoihin 904 102 mk.

Tuloja kertyi kurssitoiminnasta 875 621 mk, pesunopetuksesta ja pesulasta 3 056 712 mk, yhteensä 3 932 333 mk.

30. Kaupunginkirjasto [1]

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö K. L. Kulo puheenjohtajana, kirjastoneuvos H. Kannila varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä tarkastaja H. Alhonen, filosofian maisteri E. Bruun, filosofian tohtori G. Kerkkonen, opettaja H. Koivu, arkistonhoitaja H. Raatikainen, varatuomari I. Sahlan ja filosofian maisteri A. Voipio-Juvas. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja P. Railo.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 11 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 145 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 300 ja lähetettyjä kirjelmiä 280.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: kirjasakkomääräysten muuttamista [2]); Vallilan sivukirjaston huoneistotarvetta [3]); puhelimen hankkimista Puistolan, Tapanilan ja Herttoniemen sivukirjastoihin [4]); Puistolan sivukirjaston huonetilan laajentamista [5]); kirjastovirkailijayhdistyksen palkankorotusesitystä [6]); kaupunginkirjaston huoneistotarvetta Haagan ja Maunulan alueilla [7]); vieraanvaraisuuden osoittamista ruotsalaiselle kirjastokurssille [8]); kirjastotoiminnan järjestämistä eräisiin lastenhuoltolaitoksiin [9]); kaupunginkirjaston v:n 1954 rakennusohjelman toteuttamista [10]); 7. pohjoismaiseen kirjastokokoukseen osallistuvien kirjastovirkailijoiden matka-apurahaja virkavapautusanomusta [11]); toisen opiskelunneuvojan viran perustamista Kallion sivukirjastoon [12]); erillisen huonetilan vuokraamista Vallilan sivukirjaston sanomalehtisaliksi [13]); työtakkien hankkimista kaupunginkirjaston päällysvaatevartijoille [14]); määrärahan myöntämistä sairaalasivukirjaston Nikkilän osaston kirjakuljetusta varten [15]); uuden sivukirjaston perustamista Toukolaan [16]); lisätilojen hankkimista Töölön sivukirjastolle [17]); sanomalehtisalin valvojan palkkaamista Käpylän sivukirjastoon [18]); vieraanvaraisuuden osoittamista lastenkirjastokurssin osanottajille [19]); autojen pysäköimiskieltoa pääkirjaston katuosuudella [20]); Toukolan sivukirjaston huoneistossa tehtävien sähköasennustöiden lisäkustannusten korvaamista Asunto-oy. Kaironkatu 2:lle [21]); ja kaupunginkirjaston Kallion sivukirjaston kalustomäärärahan siirtämistä v:een 1954 [22]).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: Haagan sivukirjastolle varattavaa huoneistoa [23]); Vartiokylän sivukirjaston huoneistoa [24]); kirjastolautakunnan valvonnan alaisten yleishyödyllisten laitosten v:n 1952 avustusmäärärahojen

---

[1]) Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa. — [2]) Kirj.lk. 30. 1. 8 §. — [3]) S:n 27. 2. 27 §. — [4]) S:n 27. 2. 30 §. — [5]) S:n 27. 2. 35 §. — [6]) S:n 27. 2. 36 §. — [7]) S:n 27. 2. 37 §. — [8]) S:n 27. 2. 42 §. — [9]) S:n 24. 4. 54 §. — [10]) S:n 24. 4. 55 §. — [11]) S:n 24. 4. 59 §. — [12]) S:n 24. 4. 60 §. — [13]) S:n 22. 5. 67 §. — [14]) S:n 19. 6. 79 §. — [15]) S:n 21. 8. 96 §. — [16]) S:n 21. 8. 104 §. — [17]) S:n 16. 10. 117 §. — [18]) S:n 13. 11. 124 §. — [19]) S:n 13. 11. 134 §. — [20]) S:n 11. 12. 140 §. — [21]) S:n 11. 12. 141 §. — [22]) S:n 11. 12. 143 §. — [23]) S:n 30. 1. 5 §. — [24]) S:n 27. 2. 38 §.

käyttöä [1]); sekä niille myönnettävien v:n 1953 avustusmäärärahojen määrää [2]); Helsingin kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1952 kertomusta [3]); toisen opiskelunneuvojan viran perustamista Kallion sivukirjastoon [4]); Kirjoja Sokeille-yhdistyksen lisäavustusanomusta [5]); kaupungintilintarkastajien v:n 1952 tilintarkastuskertomusta [6]) ja Kirjoja Sokeille-yhdistyksen avustusanomusta v:lle 1954 [7]).

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli kaupunginkirjaston palveluksessa 154 vakinaista viranhaltijaa.

Virkaero myönnettiin omasta pyynnöstä järjestelyapulaiselle P. Siukoselle kesäkuun 1 p:stä, vt. toimistoapulaiselle M. Pokelaiselle kesäkuun 10 p:stä, kirjastoamanuenssi L. Lanolle heinäkuun 1 p:stä, kirjastoamanuenssi P. Vilkamalle syyskuun 10 p:stä ja kirjastoamanuenssi E. Savoselle eläkeiän perusteella marraskuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin seuraavat uudet viranhaltijat: Töölön sivukirjastonhoitajaksi filosofian kandidaatti A. Petra ja kirjastoamanuenssiksi filosofian kandidaatti P. Vilkama huhtikuun 1 p:stä; järjestelyapulaiseksi valtiotieteiden kandidaatti M. Nystén heinäkuun 1 p:stä sekä opiskelunneuvojaksi filosofian kandidaatti V. Lumme tammikuun 1 p:stä 1954.

Sairaustilasto v. 1953

Vakinaiset viranhaltijat	Lukumäärä	% luvusta 154	Sairauspäiviä	% luvusta 1582
Kirjastoammatillinen henkilökunta ja järjestelyapulaiset	117	76.0	1 173	74.1
Toimisto- ja taloushenkilökunta	37	24.0	409	25.9
Yhteensä	154	100.0	1 582	100.0

Sairauspäiviä henkeä kohti $\frac{1\,582}{154} = 10.27$ päivää.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. Helsingissä 30. 5.—1. 6. pidetyille XV yleisille kirjastopäiville osallistui suurin osa kirjaston henkilökunnasta. Kirjastopäivillä esitelmöivät kirjastonjohtaja, dosentti U. Saarnio aiheesta: Filosofian merkitys kansankirjastotoiminnassa, sivukirjastonhoitaja, filosofian maisteri A. Petra aiheesta: Miten maakuntakirjasto toimii ja osastonhoitaja E. Salovius aiheesta: Varhaisnuoriso kirjastoissa.

Norjassa, Trondheimissa 27. 6.—1. 7. pidettyyn VII pohjoismaiseen kirjastokokoukseen osallistui 15 kirjaston virkailijaa.

Ruotsissa, Tylösandissa 14. 9.—17. 9. pidettyyn ensimmäiseen angloskandinaaviseen kirjastokonferenssiin osallistui sivukirjastonjohtaja, filosofian maisteri E. Wirla.

Svenska Folkbibliotekarieförening'in 4. 10. Tukholmassa järjestämille kirjastonhoitajien päiville osallistui osastonhoitaja, filosofian maisteri R. Engman-Enari.

Helsingissä, Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa 30. 11.—5. 12. pidetyille lastenkirjastonhoitajien kursseille osallistui 13 kirjaston virkailijaa, lisäksi monet kuuntelivat tärkeimpiä luentoja. Kursseilla esitelmöi filosofian maisteri E. Wirla kirjastohuoneistojen ja kalustojen uusimisessa huomioonotettavista näkökohdista, osastonhoitaja E. Salovius lasten lukusalityöstä ja sadunkerronnasta kirjastossa sekä amanuenssi K. Salonen kirjaesittelyistä, -näyttelyistä ja tietokilpailuista lastenkirjastotyössä.

Pääkirjasto. *Suomalaisella lainausosastolla* järjestettiin 12 kulttuurin eri aloja koskevaa näyttelyä ja 11 sekä maailmankirjallisuuden että suomalaisen kirjallisuuden klassikkojen tuotannon esittelyä.

Ruotsalaisen ja vieraskielisen kirjallisuuden lainausosastolla järjestettiin yhteensä 24 sekä kauno- että tietokirjallisuutta esittelevää näyttelyä. Lisäksi järjestettiin eräitä erikoisnäyttelyitä kirjallisuus- ym. juhlien johdosta.

[1]) S:n 27. 2. 25 §. — [2]) S:n 20 3. 45 §. — [3]) S:n 20. 3. 46 §. — [4]) S:n 19. 6. 88 §. — [5]) S:n 19. 6. 89 §. — [6]) S:n 21 .8. 92 §. — [7]) S:n 18. 9. 108 §.

Yleisessä lukusalissa järjestettiin 7 eri tiedonaloja koskevaa näyttelyä.

Sekä lainausosastoilla että yleisen lukusalin eteisaulassa esiteltiin maalaustaidetta taidejäljennöksinä.

Lasten lainausosastolla järjestettiin 5 eriaiheista tietokirjallisuuden esittelyä. Satuosaston esittelytauluilla pidettiin vaihtuvia näytteitä eräiden klassillisten satujen parhaista kuvituksista.

Lasten lukusalissa jatkettiin tietokilpailujen pitämistä siten, että 7—9-vuotiaat saivat kahden viikon väliajoin ottaa osaa ns. kertatehtäviin, jotka olivat osittain askartelunluontoisia, osittain maantieteen, matematiikan, piirustuksen ja nuorisonkirjallisuuden aloilta, kun taas 10-vuotiaat ja heitä vanhemmat jatkoivat tutustumistaan eri tieteenalojen saavutuksiin kahdessa 6 tehtävää käsittävässä sarjassa. Parhaille jaetut palkinnot saatiin Kustannusosakeyhtiö Otavalta ja Akateemisesta Kirjakaupasta. Lisäksi järjestettiin 4 merkkipäiviin liittyvää näyttelyä sekä esiteltiin lukusalissa olevia eri kielten oppikirjoja.

Kallion sivukirjasto. *Aikuisten lainausosastolla* järjestettiin 26 eri tiedonalojen esittelyä, joiden aihe usein liittyi kulttuurimerkkipäiviin ja ajankohtaisiin tapahtumiin tai sivukirjaston kerhojen ohjelmiin.

Opintolukusalissa esiteltiin erityisellä taidekirjallisuushyllyllä eri aikojen ja eri maiden taidetta. Lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin yläaulaan 22 näyttelyä, joihin usein liittyi luettelo lukusalissa saatavissa olevasta, näyttelyn aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta.

Lasten lainausosastolla järjestettiin 24 tieto- ja kaunokirjallisuuden esittelyä. Satuikäisille pidettiin 26 suomenkielistä satuiltaa osanottajamäärän ollessa yhteensä 938.

Lasten ja nuorison lukusalissa pidettiin edelleen päivittäin kuvakirjatunteja ns. kuvakirjaikäisille. Tietokilpailujen järjestämistä kouluikäisille jatkettiin. Kertomusvuoden aikana järjestettiin kaksi tietokilpailusarjaa. Kevätkaudella pidetty liittyi yleiseen historiaan ja siihen kuului 6 eri kilpailua. Syyskaudella pidetyn aiheena oli kirjallisuuden historia käsittäen neljä eri kilpailua. Osanottajien ikä oli 8—16 v. Parhaille vastaajille jaetut kirjapalkinnot lahjoitti Suomalainen Kirjakauppa. Tietokilpailujen välillä järjestettiin ns. tietokilpailutaululle yhteensä 11 eri tiedonalojen esittelyä. Nuorempia lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin 30 kuvanäyttelyä, joiden aiheet liittyivät vuodenaikoihin tai muihin ajankohtaisiin asioihin sekä lähinnä satutunneilla kerrottuihin satuihin. Lasten lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin yläaulaan 24 tiedon eri aloihin liittyvää näyttelyä.

Lasten lukusaliin, opintolukusaliin ja kerhohuoneeseen hankittiin tarpeellista lisäkalustoa: tuoleja, pöytiä ja kaihtimia. Lisäksi saatiin Käpylän sivukirjastosta joukko sen entistä kalustoa lukusaleihin ja lainausosastolle.

Töölön sivukirjasto. Sekä aikuisten lainausosastolle että eteisen näyttelytaululle järjestettiin useita tietokirjallisuuteen liittyviä näyttelyitä, lainausosaston esittelyhyllyillä esiteltiin erikielisiä kirjauutuuksia sekä vanhempaa arvokasta kirjallisuutta.

Lasten osastolla pidettiin 21 satutuntia, joihin otti osaa yhteensä 171 lasta. Lisäksi pidettiin yksi maantieteellinen lukutunti. Kouluikäisille järjestettiin tietokilpailuja. Kysymykset oli jaettu kahteen sarjaan, joista toinen oli tarkoitettu 11 vuotta täyttäneille ja toinen nuoremmille. Kilpailujen aiheena olivat musiikki, löytöretket, syvänmeren elämä ja perhoset. Kilpailujen voittajille lahjoitti Suomalainen Kirjakauppa palkintokirjat.

Opintolukusalin kirjahyllyihin hankittiin varastotilan lisäämiseksi 9 yläkaappia.

Käpylän sivukirjasto. Aikuisten lainausosastolla järjestettiin 9 eri tiedonalojen näyttelyä.

Lasten osastolla pidettiin 10 satutuntia. Kouluikäisille järjestettiin 9 tietokilpailua. Palkintoina jaettiin Kustannusosakeyhtiö Otavan lahjoittamia tietokirjoja.

Kirjaston sisustustöitä jatkettiin. 24 lukupaikkaa sisältävä opintosali avattiin yleisölle marraskuun 13 p:nä. Salin sisustus on yhdenmukainen lainausosaston sisustuksen kanssa, jotka kummatkin on suunnitellut arkkitehti T. Laine.

Vallilan sivukirjasto. Aikuisten lainausosastolla suoritettiin perusteellisia maalausym. korjaustöitä ja puolet osaston kirjahyllyistä uusittiin. Lasten lainausosastolle hankittiin uudet lainauspöydät ja -tuolit.

Eteläinen sivukirjasto. Aikuisten osastolla järjestettiin 7 eri tiedonalojen esittelyä, nuoriso-osastolla 6. Nuoriso-osastolla pidettiin neljä tietokilpailua, joiden tarkoituksena oli perehdyttää lapsia tietokirjallisuuden tuntemiseen ja hakuteosten käyttämiseen. Par-

haat vastaajat saivat palkinnoksi Suomalaisen Kirjakaupan lahjoittamia kirjoja. Pienimpiä kirjastonkäyttäjiä varten järjestettiin vuodenaikoihin tai juhlapäiviin liittyviä sekä myös satuaiheisia kuvanäyttelyitä.

Kalustotäydennyksenä hankittiin aikuisten osastolle kirjahyllyjä, aikakauslehtihylly sekä kirjojen esittelyhylly, jollainen saatiin myös nuoriso-osastolle.

Herttoniemen sivukirjasto. Kirjastossa järjestettiin 8 näyttelyä eri aiheista.

Kalustotäydennyksenä saatiin mm. kirjojen esittelyhyllyt sekä seinähyllyjä varastokirjojen säilyttämistä varten. Vuoden lopulla kirjasto sai myös puhelimen.

Lauttasaaren sivukirjasto. Tieteen ja taiteen eri aloilta järjestettiin useita näyttelyitä.

Kaluston täydennykseksi hankittiin muutamia uusia kirjahyllyjä.

Munkkiniemen sivukirjasto. Kertomusvuonna järjestettiin kolme tiedon eri alojen näyttelyä. Lisäksi esiteltiin esittelyhyllyillä valikoitua eri alojen tietokirjallisuutta sekä myös kaunokirjallisuutta. Aikuisten lainaussalissa asetettiin näytteille kotimaan ja maailman taiteen mestariteoksia taidejäljennöksinä.

Lasten osastolla järjestettiin värikuvanäyttelyitä, joiden aiheet liittyivät vuodenaikoihin, kasvi- ja eläinmaailmaan sekä eri maihin ja maanosiin.

Malmin sivukirjasto. Aikuisia varten järjestettiin 13 eri tiedonalojen esittelyä. Lapsille järjestettiin 8 »viikon kysymys»-kilpailua. Hankittiin kalustotäydennyksenä kirjahyllyjä, aikakauslehtihyllyjä, kirjavaunut, kirjojen esittelyhyllyjä sekä pöytä ja tuoleja.

Oulunkylän sivukirjasto. Oulunkylän uuteen vanhainkotiin lähetettiin siirtokirjasto.

Pakilan sivukirjastossa järjestettiin 8 tietokirjallisuuden eri alojen esittelyä.

Muut sivukirjastot. Malmin lastenkodin kirjasto aloitti toimintansa 26 p:nä toukokuuta. Sitä hoiti kaupunginkirjaston virkailija yhtenä päivänä viikossa. Syyskuussa aloittivat toimintansa Toivolan oppilaskodin ja Ryttylän koulukodin kirjastot. Niihin on kirjaston puolesta lähetetty jatkuvasti täydennettävät kirjakokoelmat, mutta kirjojen lainauksesta huolehti ko. laitosten opettajakuntaan kuuluva henkilö.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 17 382 loppuunkulunutta nidosta, joista 6 398 pääkirjastoon, 2 697 Kallion, 4 352 Töölön, 550 Vallilan, 320 Käpylän, 407 Eteläisen, 3 Pasilan, 249 Haagan, 16 Herttoniemen, 219 Kulosaaren, 601 Lauttasaaren, 855 Munkkiniemen, 292 Malmin, 147 Oulunkylän, 68 Pakilan, 198 Sairaala-, 3 Tapanilan, 6 Pitäjänmäen ja 1 Vartiokylän sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 60 745 uutta nidosta. Näistä tuli 14 853 pääkirjastoon, 14 818 Kallion, 3 839 Töölön, 2 797 Vallilan, 4 177 Käpylän, 1 801 Eteläisen, 472 Pasilan, 207 Toukolan, 1 131 Haagan, 1 727 Herttoniemen, 966 Kulosaaren, 2 817 Lauttasaaren, 2 118 Munkkiniemen, 1 751 Malmin, 687 Oulunkylän, 605 Pakilan, 581 Puistolan, 3 837 Sairaala-, 779 Tapanilan, 385 Pitäjänmäen, 208 Vartiokylän ja 189 Palokunnan sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 486 242 nidosta ja vuoden lopussa 529 605 nidosta. Viimeksi mainituista oli 333 556 eli 63.0 % suomenkielistä, 167 048 eli 31.5 % skandinaavista ja 29 001 eli 5.5 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 91 765 580 mk:ksi ja vuoden päättyessä 113 808 946 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
000	Ensyklopedia	8 707	1.6
100	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	14 101	2.7
200	Uskonnot, mytologia	8 245	1.5
300	Yhteiskuntatieto	15 207	2.9
400	Maantiede, matkat, kansatiede	19 576	3.7
500	Matematiikka, luonnontieteet	15 684	3.0
600	Lääketiede, tekniikka, talous	25 126	4.7
700	Taide, liikuntakasvatus	20 995	4.0
800	Kirjallisuushistoria, kielitiede	20 950	3.9
900	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	25 254	4.8
0—9	Kaunokirjallisuus	177 215	33.5

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
I	Uskonnot	8 269	1.6
II	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	22 318	4.2
III	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	10 102	1.9
IV	Romaanit, kertomukset ja sadut	44 283	8.4
V	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuudenhistoria ja taide	25 657	4.8
VI	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	11 267	2.1
VII	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	14 623	2.8
VIII	Kielitiede	2 722	0.5
IX	Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	12 480	2.3
X	Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	26 824	5.1
		529 605	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1953 Nidoksia	%	1952 Nidoksia	%
Pääkirjasto	207 721	39.2	199 266	41.0
Sivukirjasto:				
Kallion	97 597	18.4	85 476	17.6
Töölön	35 092	6.6	35 605	7.3
Vallilan	28 516	5.4	26 269	5.4
Käpylän	24 847	4.7	20 990	4.3
Eteläinen	16 467	3.1	15 073	3.1
Pasilan	10 132	1.9	9 663	2.0
Toukolan	207	0.4	—	
Haagan	7 305	1.4	6 423	1.3
Herttoniemen	3 968	0.7	2 257	0.5
Kulosaaren	8 474	1.6	7 727	1.6
Lauttasaaren	14 684	2.8	12 468	2.6
Munkkiniemen	15 083	2.8	13 820	2.8
Malmin	9 793	1.8	8 334	1.7
Oulunkylän	5 116	0.9	4 576	0.9
Pakilan	4 537	0.8	4 000	0.8
Puistolan	4 242	0.8	3 661	0.8
Sairaala-	23 164	4.4	19 525	4.0
Tapanilan	4 968	0.9	4 192	0.9
Pitäjänmäen	3 657	0.7	3 278	0.7
Vartiokylän	2 219	0.4	2 012	0.4
Palokunnan	1 816	0.3	1 627	0.3
Yhteensä	529 605	100.0	486 242	100.0

Kirjalahjat. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjalahjoituksia seuraavilta: Alankomaiden, Argentinan, Englannin, Israelin, Kanadan, Kuban, Puolan, Romanian, Tanskan ja Unkarin lähetystöt, Akateeminen Kirjakauppa, Atlas kirjansitomo, Editions Gautier-Languereau, Finlands Svenska Centralidrottsförbund, Helsingin kaupungin raittiuslautakunta, Helsingin Yliopiston Filosofinen Tiedekunta, Höganäs-Billesholms Aktiebolag, Invaliidisäätiö, Kansallis-Osake-Pankki, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Lavansaaren historiatoimikunta, Maalaiskuntalehden toimitus, Nordisk Handelskalender, Pohjoismaiden Yhdyspankki, G. A. Serlachius Oy., Stockholms Stadsbibliotek, Suomalaisten Teknikkojen Seura, Geologinen tutkimuslaitos, Suomen Historiallinen Seura, Suomen Puuteollisuusinsinöörien Yhdistys, Suomi-Kiina-Seura, Suomi-Neuvostoliitto-Seura, Suomi-Tsekkoslovakia-Seura, Svenska Litteratursällskapet i Finland, Sällskapet bokvänner, Werner Söderström Oy., Turun kaupunginhallitus, Turun kaupungin tilastotoimisto, ulkoasiainministeriö, Vihurin rahaston johtokunta, Viikkosanomat, Yhdys-

valtain tiedoitustoimisto, Yhteiskunnallinen Korkeakoulu, ylioppilas I. Aronen, rouva R. Autere, kirjailija K-H. Bolay, professorin rouva E. Brenner, miss E. Deering, sir W. G. Dilworth, rouva M. Galotschkin, kouluneuvoksetar H. Haahtela, neiti M. Härkönen, hallintoneuvos A. Inkinen, herra T. Kovero, rouva S. Kuitunen, lehtori O. Lehtokari, filosofian maisteri P. H. Lindberg, mr H. H. Monk, rouva H. Nymanin kuolinpesä, neiti M. Peterman, miss F. Peters, herra J. Pousár, kirjailija J. Rössel, rouva E. Strandman, maisteri E. Tuokkola, diplomi-insinööri K. Uusitalo, mrs R. Washbourn ja rouva E. Vuorinen.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion sivukirjastossa lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20, aikuisten lukusalit sekä arkipäivisin että sunnuntaisin klo 10—22 ja sanomalehtisalit klo 8—22. Pääkirjaston sanomalehtilukusali kuitenkin 1. 5. alkaen klo 8—20. Lasten lukusalit olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20 sekä sunnuntaisin klo 15—20. Pyhä- ja juhlapäivisin kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaina lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin; Vallilan, Töölön, Käpylän, Eteläisen, Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Malmin lainausosastot olivat avoinna klo 10—20; Haagan, Kulosaaren, Oulunkylän, Pasilan, Pakilan, Puistolan ja Tapanilan maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15—20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18; Pitäjänmäen maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 16—20; Vartiokylän maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20; Herttoniemen maanantaisin ja torstaisin klo 15—19; sekä sairaalasivukirjastot potilaita varten Kivelän, Marian ja Auroran sairaaloissa arkipäivisin klo 11.30—18.30; Nikkilän sairaalassa ja Tuberkuloosiparantolassa klo 11.30—20 sekä Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 11—16. Henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoisin klo 18—20.30; Marian sairaalassa tiistaisin klo 18—20.30; Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18—20.30 ja perjantaisin klo 14—16; Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 14—15; Tuberkuloosiparantolassa tiistaisin klo 18—20.30; Auroran sairaalassa keskiviikkoisin klo 13—20.30. sekä Sofianlehdon vastaanottokodissa maanantaisin ja perjantaisin klo 17—19.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1953 ja 1952 oli seuraava:

Lainauspaikka	1953			1952		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	300	499 817	1 666	301	442 623	1 471
Sivukirjasto:						
Kallion	300	301 677	1 006	301	270 200	898
Töölön	300	140 940	470	301	129 287	430
Vallilan	300	82 468	275	301	80 439	267
Käpylän	300	96 274	321	301	73 589	244
Eteläinen	300	59 320	198	301	58 926	196
Pasilan	299	14 778	49	300	15 270	51
Haagan	299	20 703	69	300	18 182	61
Herttoniemen	299	21 375	71	84	4 444	53
Kulosaaren	297	9 892	33	300	9 055	30
Lauttasaaren	300	66 175	221	301	55 410	184
Munkkiniemen	300	57 749	192	301	54 006	179
Malmin	300	38 188	127	290	33 831	117
Oulunkylän	299	17 022	57	300	14 506	48
Pakilan	300	22 578	75	300	20 710	69
Puistolan	296	22 706	77	300	18 029	60
Tapanilan	298	22 870	77	298	20 664	69
Pitäjänmäen	148	12 441	84	149	10 730	72
Vartiokylän	149	4 119	28	105	4 744	45
Sairaala-	300	110 506	368	300	88 197	294
Palokunnan	99	1 767	18	101	1 710	17
Yhteensä	—	1 623 365	5 482	—	1 424 552	4 855

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 9 317 oltuaan v. 1952 8 850.

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat %
Pääkirjasto	76.7	23.3
Sivukirjasto:		
Kallion	67.5	32.5
Töölön	65.3	34.7
Vallilan	60.3	39.7
Käpylän	53.1	46.9
Eteläinen	56.1	43.9
Pasilan	53.7	46.3
Haagan	44.7	55.3
Herttoniemen	34.5	65.5
Kulosaaren	48.4	51.6
Lauttasaaren	52.4	47.6
Munkkiniemen	51.7	48.3
Malmin	51.4	48.6
Oulunkylän	46.1	53.9
Pakilan	49.3	50.7
Puistolan	40.0	60.0
Sairaala-	86.1	13.9
Tapanilan	33.1	66.9
Pitäjänmäen	38.2	61.8
Vartiokylän	43.7	56.3
Palokunnan	100.0	—
Yhteensä	65.7	34.3
(1952)	66.4	33.6

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku
Pääkirjasto	223 472	58.3	159 946	41.7	383 418	102 206	87.8	14 193	12.2	116 399	325 678	65.2	174 139	34.8	499 817
Sivukirjasto:															
Kallion	133 020	65.3	70 653	34.7	203 673	88 899	90.7	9 105	9.3	98 004	221 919	73.6	79 758	26.4	301 677
Töölön	60 798	66.0	31 286	34.0	92 084	43 942	90.0	4 914	10.0	48 856	104 740	74.3	36 200	25.7	140 940
Vallilan	34 159	68.7	15 571	31.3	49 730	29 719	90.8	3 019	9.2	32 738	63 878	77.5	18 590	22.5	82 468
Käpylän	34 419	67.3	16 709	32.7	51 128	41 693	92.4	3 453	7.6	45 146	76 112	79.1	20 162	20.9	96 274
Eteläinen	23 233	69.8	10 038	30.2	33 271	23 598	90.6	2 451	9.4	26 049	46 831	78.9	12 489	21.1	59 320
Pasilan	5 177	65.3	2 754	34.7	7 931	5 843	85.3	1 004	14.7	6 847	11 020	74.6	3 758	25.4	14 778
Haagan	6 822	73.8	2 428	26.2	9 250	10 621	92.7	832	7.3	11 453	17 443	84.3	3 260	15.7	20 703
Herttoniemen	5 236	71.0	2 141	29.0	7 377	13 305	95.0	693	5.0	13 998	18 541	86.7	2 834	13.3	21 375
Kulosaaren	3 304	69.0	1 486	31.0	4 790	4 688	92.0	414	8.0	5 102	7 992	80.8	1 900	19.2	9 892
Lauttasaaren	23 420	67.6	11 236	32.4	34 656	28 394	90.1	3 125	9.9	31 519	51 814	78.3	14 361	21.7	66 175
Munkkiniemen	21 128	70.8	8 722	29.2	29 850	24 946	89.4	2 953	10.6	27 899	46 074	79.8	11 675	20.2	57 749
Malmin	12 925	65.8	6 717	34.2	19 642	17 282	93.2	1 264	6.8	18 546	30 207	79.1	7 981	20.9	38 188
Oulunkylän	5 165	65.8	2 682	34.2	7 847	8 595	93.7	580	6.3	9 175	13 760	80.8	3 262	19.2	17 022
Pakilan	7 978	71.7	3 155	28.3	11 133	10 555	92.2	890	7.8	11 445	18 533	82.1	4 045	17.9	22 578
Puistolan	5 286	58.3	3 790	41.7	9 076	12 349	90.6	1 281	9.4	13 630	17 635	77.7	5 071	22.3	22 706
Sairaala-	48 188	50.7	46 907	49.3	95 095	13 821	89.7	1 590	10.3	15 411	62 009	56.1	48 497	43.9	110 506
Tapanilan	5 305	70.1	2 263	29.9	7 568	13 864	90.6	1 438	9.4	15 302	19 169	83.8	3 701	16.2	22 870
Pitäjänmäen	3 462	72.8	1 291	27.2	4 753	7 092	92.2	596	7.8	7 688	10 554	84.8	1 887	15.2	12 441
Vartiokylän	1 193	66.2	608	33.8	1 801	2 166	93.4	152	6.6	2 318	3 359	81.5	760	18.5	4 119
Palokunnan	984	55.7	783	44.3	1 767	—	—	—	—	—	984	55.7	783	44.3	1 767
Yhteensä	664 674	62.4	401 166	37.6	1 065 840	503 578	90.3	53 947	9.7	557 525	1 168 252	72.0	455 113	28.0	1 623 365
(1952)	598 027	63.3	347 396	36.7	945 423	432 723	90.3	46 406	9.7	479 129	1 030 750	72.4	393 802	27.6	1 424 552

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	340 635	68.2	133 758	26.8	25 424	5.0	499 817	30.8
Sivukirjasto:								
Kallion	273 103	90.5	26 814	8.9	1 760	0.6	301 677	18.6
Töölön	99 198	70.4	37 931	26.9	3 811	2.7	140 940	8.7
Vallilan	71 431	86.6	10 769	13.1	268	0.3	82 468	5.1
Käpylän	82 520	85.7	12 810	13.3	944	1.0	96 274	5.9
Eteläinen	45 524	76.7	13 782	23.3	14	0.0	59 320	3.6
Pasilan	13 052	88.3	1 725	11.7	1	0.0	14 778	0.9
Haagan	15 947	77.0	4 719	22.8	37	0.2	20 703	1.3
Herttoniemen	20 287	95.0	946	4.4	142	0.6	21 375	1.3
Kulosaaren	3 916	39.6	5 779	58.4	197	2.0	9 892	0.6
Lauttasaaren	47 783	72.2	17 773	26.8	619	1.0	66 175	4.1
Munkkiniemen	41 636	72.1	15 159	26.2	954	1.7	57 749	3.5
Malmin	35 582	93.2	2 550	6.7	56	0.1	38 188	2.4
Oulunkylän	13 762	80.9	3 188	18.7	72	0.4	17 022	1.0
Pakilan	22 173	98.2	405	1.8	—	—	22 578	1.4
Puistolan	21 829	96.2	735	3.2	142	0.6	22 706	1.4
Sairaala-	87 194	78.9	21 130	19.1	2 182	2.0	110 506	6.8
Tapanilan	21 201	92.7	1 661	7.3	8	0.0	22 870	1.4
Pitäjänmäen	9 461	76.1	2 978	23.9	2	0.0	12 441	0.8
Vartiokylän	3 927	95.3	192	4.7	—	—	4 119	0.3
Palokunnan	1 433	81.1	324	18.3	10	0.6	1 767	0.1
Yhteensä	1 271 594	78.3	315 128	19.4	36 643	2.3	1 623 365	100.0
(1952)	1 093 541	76.8	300 856	21.1	30 155	2.1	1 424 552	100.0

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Kirjallisuusluokka	Kirjalainoja kaikkiaan	%
000. Ensyklopedia	11 723	0.7
100. Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	35 203	2.2
200. Uskonnot, mytologia	16 511	1.0
300. Yhteiskuntatiede	21 458	1.3
400. Maantiede, matkat, kansatiede	83 423	5.1
500. Matematiikka, luonnontieteet	42 407	2.6
600. Lääketiede, tekniikka, talous	64 692	4.0
700. Taide, liikuntakasvatus	59 315	3.7
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	53 951	3.3
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	66 430	4.1
0—9. Kaunokirjallisuus	1 168 252	72.0
Yhteensä	1 623 365	100.0

Lainaajat. Kotilainoja sai kaikkiaan 67 544 henkilöä, joista uusia oli 21 982. Suomenkielisiä lainaajia oli 56 532 eli 83.7 %, ruotsinkielisiä 10 852 eli 16.1 % ja muunkielisiä 160 eli 0.2 %. V. 1952 lainaajien lukumäärä oli 62 950 henkilöä, joista 51 987 eli 82.6 % suomenkielisiä, 10 794 eli 17.1 % ruotsinkielisiä ja 169 eli 0.3 % muunkielisiä. Suomenkielisten lainaajien lukumäärän prosenttiluku lisääntyi siis 1.1 %, ruotsinkielisten vähentyessä 1.0 % ja muunkielisten 0.1 %. Aikuisia oli 53 173 eli 78.7 % sekä lapsia ja nuorisoa 14 371 eli 21.3 %. V. 1952 olivat vastaavat prosenttiluvut 78.1 ja 21.9. Aikuisista lainaajista oli miehiä 25 020 eli 47.0 % (47.4 % v. 1952) ja naisia 28 153 eli 53.0 % (52.6 % v. 1952). Nuorista lainaajista oli poikia 7 800 eli 54.3 % (53.3 % v. 1952) ja tyttöjä 6 571 eli 45.7 % (46.7 % v. 1952).

Lukusalit. Pääkirjaston opintosali, yleinen lukusali ja sanomalehtisali olivat avoinna 361 ja lasten lukusali 300 päivää. Kallion sivukirjastossa olivat aikuisten ja lasten lukusalit sekä sanomalehtisali avoinna 361 päivää. Vallilan sivukirjastossa oli aikuisten lukusali avoinna 361 päivää ja lasten lukusali 300 päivää. Vastaavat aukiolopäivät olivat Käpylässä 361, Pasilassa 361 ja 299, Töölön sivukirjastossa 361 ja 300, Eteläisessä sivukirjastossa 355 ja 300, Haagassa 299, Kulosaaressa 297, Lauttasaaressa, Munkkiniemessä ja Malmilla 300, Puistolassa 296 ja Tapanilassa 298 päivää.

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1953 ja 1952 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opinto-salit	Aikuisten lukusalit	Sanoma-lehtisalit	Lasten lukusalit	Käyntejä kaikkiaan	Päivää kohden
Pääkirjasto	39 620	66 652	197 936	60 378	364 586	1 054
Sivukirjasto:						
Kallio	—	49 053	198 017	106 380	353 450	979
Töölö	—	52 692		41 338	94 030	285
Vallila	—	—	68 465	46 254	114 719	347
Käpylä	—	727	68 293	56 420	125 440	347
Eteläinen	—	—	68 102	34 397	102 499	313
Pasila	—	—	14 851	4 787	19 638	60
Haaga	—	—	3 134	6 083	9 217	31
Kulosaari	—	—	2 204	3 572	5 776	19
Lauttasaari	—	—	30 278	59 860	90 138	300
Munkkiniemi	—	—	33 518	42 447	75 965	253
Malmi	—	—	7 425	13 765	21 190	71
Puistola	—	—	2 182	9 898	12 080	41
Tapanila	—	—	3 905	9 295	13 200	44
Yhteensä	39 620	169 124	698 310	494 874	1 401 928	3 797
(1952)	16 634	190 406	641 475	340 005	1 188 520	3 748

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraavat määrät:

Kirjasto	Aikakauslehti		Sanomalehti		Kirjasto	Aikakauslehti		Sanomalehti	
	luku	kpl	luku	kpl		luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	501	560	82	116	Pakila	27	27	—	—
Sivukirjasto:					Oulunkylä	24	24	—	—
Kallio	327	388	75	103	Malmi	84	84	—	—
Vallila	101	114	42	65	Tapanila	26	26	3	3
Käpylä	134	161	41	53	Puistola	27	27	—	—
Pasila	59	62	23	25	Kulosaari	39	39	—	—
Töölö	168	179	26	33	Herttoniemi	37	37	—	—
Eteläinen	102	119	29	44	Vartiokylä	12	12	3	3
Lauttasaari	73	73	1	1	Sairaalakirjasto:				
Munkkiniemi	94	94	12	12	Auroran sair.	7	11	—	—
Haaga	35	35	—	—	Nikkilän »	4	28	10	78
Pitäjänmäki	12	12	2	2	Tub. parant.	—	—	7	60
					Yhteensä	1 893	2 112	356	598

Opintokerhotyö. Kirjaston yhteydessä toimi useita opintokerhoja, joiden tarkoituksena oli antaa kirjastonkäyttäjille virikettä ja tukea heidän opiskelu- ja sivistyspyrkimyksissään ottamalla käsiteltäväksi henkisen elämän keskeisiä ongelmia ja luomalla syvällisempää kontaktia kirjaston käyttäjien ja virkailijoiden välille. Kertomusvuoden aikana olivat toiminnassa seuraavat opintokerhot: pääkirjastossa filosofian, psykologian, logiikan ja suomalaisen kirjallisuuden kerhot sekä Studienzirkel für deutsche Literatur, Kallion sivukirjastossa kirjallisuuskerho, psykologinen opintokerho ja esperantokerho, Käpylän sivukirjastossa filosofian kerho ja Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen opintokerho.

Pääkirjasto. Filosofian kerhon puheenjohtajana toimi kirjastonjohtaja, dosentti U. Saarnio. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden, ja siinä oli 183 jäsentä. Kokouksissa

oli läsnä keskimäärin 21 jäsentä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: ylioppilas A. Ahola: Äärettömyyden asteista, Neljän värin probleema, Äärettömän pienen käsitteestä, Tasoista, Tulevaisuuden käsite, Todellisuudesta, Platonin »Phaidon»; filosofian maisteri T. Harjanne: Buddhan oppi uskontona; ylioppilas H. Kauppi: Ihmisen miellejuoksusta; filosofian maisteri R. Kauppi: Pythagoralainen filosofia, Aristoteleen logiikka, Aristoteleen oppi lauseesta ja päättelystä; filosofian maisteri S-L. Meri: Mitä on kasvatus?; ylioppilas A. Ruuskanen: Goethen maailmankatsomuksesta; dosentti U. Saarnio: Nicolai Hartmann, Alfred North Whitehead, Thomismi katolilaisuuden filosofiana, Matemaattinen logiikka, Äärettömän suuren käsitteestä, Immanuel Kant I—II, Immanuel Kantin transcendentaalinen estetiikka, Logiikan geometria, Immanuel Kantin transcendentaalinen analytiikka I—II, Immanuel Kantin transcendentaalinen dialektiikka, Kontinuum-probleema, Immanuel Kantin transcendentaaliset ideat, Immanuel Kantin etiikka, Kategorinen imperatiivi, Immanuel Kantin sovellettu etiikka, Immanuel Kantin estetiikka, Järjestysluvuista, Joukko-opin käsitteitä, Onko eetillistä pahaa olemassa?, Nikolaus Cusanuksen filosofiaa I—III; filosofian maisteri A. Savolahti: Maan rakenne; ylioppilas S. Sivenius: Platonin »Phaidros», Neliulotteisesta avaruudesta; filosofian tohtori K. Sorainen: Filosofia ja ideologia; filosofian maisteri T. Telakivi: Psykiatrian historiaa; filosofian maisteri T. Voutilainen: Historian kausaliteettiprobleemasta, Totuusfunktiot ja empiirinen kuvaus, Empiiristen riippuvaisuussuhteiden formaalinen sisällys.

Helluntaipäivänä 24. 5. kerho järjesti juhlan Käpylän sivukirjastossa. Filosofian maisteri R. Kauppi piti esitelmän aiheesta Phytagoras ja hänen koulukuntansa. Musiikkiohjelmaa esitti mm. kerhon kuoro rouva Ch. Saarnion johtamana.

Kerhon joulujuhla vietettiin 15. 12. Ohjelmassa oli filosofian maisteri R. Kaupin esitelmä Epiktetoksesta, kuorolaulua sekä lausuntaa.

Psykologian kerhon johtajana toimi filosofian maisteri S-L. Meri. Kerho kokoontui 6 kertaa. Jäseniä oli yhteensä 125. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 45 jäsentä. Pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri S-L. Meri: Henkistä kehitystä estäviä tekijöitä I—II; professori L. Saarnio: Ihmiskasvot psykiatrian valossa, Psykiatria ja kaunokirjallisuus; filosofian maisteri T. Telakivi: Aivotoiminnoista; filosofian maisteri H. Valve: Lääketieteellisestä psykologiasta Saksassa.

Logiikan kerhon johtajana toimi filosofian maisteri R. Kauppi. Kerho kokoontui kerran viikossa ja siinä oli 31 jäsentä. Keskustelun pohjana käytettiin Wedbergin teosta »Johdatus nykyiseen logiikkaan» ja Marc-Wogaun teosta »Modern logik».

Suomalaisen kirjallisuuden kerhon johtajana toimi kirjailija L. Heikkilä. Kerho kokoontui 11 kertaa, osanottajia oli yhteensä 313, kussakin kerhoillassa keskimäärin 34. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: professori M. Haavio: Kansanrunoutemme tutkimus; pääjohtaja A. Kivimaa: Teatterimaailmasta; Suomen Akatemian jäsen, professori V. A. Koskenniemi: Aforismi — taide; dosentti T. Mustanoja: Kirjoittamisen tekniikka; pater Paillard: Den katolska litterära rörelsen i Frankrike i vår tid; filosofian tohtori V. Suomi: Nuori Volter Kilpi; taiteilija E. Tanttu: Kirjojen kuvittamisesta; taiteilija E. Tompuri: Suuret ohjaajat. Lisäksi esiintyivät seuraavat kirjailijat: runoilija G. Björling esittelijänään filosofian maisteri K. Laitinen, teatterinjohtaja O. Paavolainen sekä filosofian tohtori S. Pälsi esittelijänään yhteiskuntatieteiden kandidaatti M. Hälli.

Saksankielisen Deutsche Literatur-kerhon puheenjohtajana toimi kirjailija K-H. Bolay. Kerho kokoontui 24 kertaa ja siihen kuului yhteensä 104 jäsentä. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 13 jäsentä. Kirjailija K-H. Bolay piti seuraavat esitelmät: Hermann Hesse I—II, Remarque: Funkeleben, Plievier: Moskau sekä Plievier: Stalingrad, Jordan: Verdrängung und Komplementarität, Jaspers: Vom Ursprung und Ziel der Geschichte I—II, Die deutschen Satiriker, Thomas Mann I—II, Gertrud von le Fort, Unsere Zeit als Erlebnis in der modernen deutschen Dichtung I—II, Der Träger des europäischen Literaturpreises Werner Warsinsky I—II, Robert Musil I—II, Rainer Maria Rilke I—II, Leben und Werk Franz Werfels, Leben und Werk Franz Kafkas, Mendelssohn: Der Geist in der Despotie, Leben und Werk Stefan Zweigs ja Deutsche Buchneuheiten Herbst 1953. Filosofian maisteri H. Valve piti lisäksi esitelmän aiheesta Hermann Hesse: Glasperlenspiel. Kerholla oli 13. 12. joulujuhla, jossa mm. kirjailija K-H. Bolay piti esitelmän aiheesta Deutsche Lyrik.

Kallion sivukirjasto. Kirjallisuuskerhoa johti filosofian maisteri E. Wirla. Kerho kokoontui 5 kertaa. Jäseniä oli kaikkiaan 64 ja kokouksissa läsnä keskimäärin 17 jäsentä.

Kirjallisuuskerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri R. Engman-Enari: Myytti ja rakkaus Jean Anouilh'in kuvaamana, Henri de Toulouse-Lautrec; filosofian maisteri A. Laurila: Sam Besekowin teatterikäsityksistä; toimittaja E. Saksela: Johannes Linnankosken Ikuinen taistelu; filosofian maisteri E. Wirla: T. S. Eliotin ja Christopher Fry'n näytelmistä.

Psykologista opintokerhoa johti filosofian maisteri A. Olamaa. Kerho kokoontui 6 kertaa ja jäseniä oli yhteensä 127, kussakin kokouksessa keskimäärin 17. Kertomusvuonna pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri V. Lumme: Yhteisöjen sielunelämästä nykyaikaisen sosiaalipsykologian valossa; ylioppilas K. Noro: Unien luonne; dosentti U. Saarnio: Tahdonvapaus ja itsehillintä, Äärettömyyden käsite maailmankatsomuksessa; filosofian maisteri T. Telakivi: Aivot ja hermot; mekaanikko S. Virtanen: Itseopiskelun syitä ja seurauksia.

Esperantokerho, jota johti kansakoulunopettaja H. Koivu, kokoontui kaksi kertaa kuukaudessa. Saapuvilla olevien jäsenten lukumäärä oli yleensä 8—14. Kerho toimi puheharjoituskerhona esperantokielen taitoisille. Keskustelujen ja esitelmien aiheina olivat kerhon jäsenten ulkomaanmatkat, ulkomainen kirjeenvaihto, esperantoliikkeen historia sekä päivän tapahtumat. Kieliopin ja sanaston kertausta suoritettiin korttileikin avulla.

Käpylän sivukirjasto. Filosofian kerhon puheenjohtajana toimi ylioppilas S. Sivenius. Kerho kokoontui 18 kertaa. Siihen ilmoittautui kaikkiaan 44 henkeä ja kuhunkin kokoukseen osallistui keskimäärin 12 jäsentä. Kerhokokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: dosentti U. Saarnio: A. N. Whitehead, Amatööriopiskelusta, Äärettömän käsitteestä, Ylinumeroituvasta hyvinjärjestyksestä, Cantorin transfiniittisesta lukujärjestelmästä I—IV; ylioppilas S. Sivenius: Eräs länsimaisen taiteen kehitysvaihe, Ajatuskalkyylista, Filosofian käsitteestä, Neliulotteisesta avaruudesta sekä Saarnion arvoteoriasta I—V; filosofian maisteri T. Voutilainen: Lausekalkyylista.

Malmin sivukirjasto. Opintokerhoa, joka kokoontui 23 kertaa, johti kirjastonhoitaja A. Talvela. Jäseniä oli kaikkiaan 26, kokouksissa keskimäärin 7 henkeä. Opintokerhossa luettiin Vappu Roosin teosta Suuri maailmankirjallisuus ja esitettiin näytteitä käsiteltävien kirjailijoiden tuotannosta. Lisäksi pidettiin keskustelukokouksia, joissa esitettiin seuraavat alustukset: ylioppilas R. Kantanen: Itsemurhat suomalaisissa novelleissa ja niiden suhde kansanluonteeseen; agronomi P. Korhonen: Totuuden olemus, Lähimmäistemme arvostelemisesta; filosofian maisteri A. Laurila: Sam Besekowin teos Kirjailijan kynästä näyttämöesitykseen; filosofian maisteri M. Mela: Kuinka Helsinki kasvaa; pastori R. Pesonen: Onko kristinusko paras uskonto?; kirjastonhoitaja A. Talvela: Syksyllä 1952 tehty kotimainen opintomatka.

Kalliolan vapaaopiston haaraosastona toimiva lausuntakerho kokoontui kirjastossa kaikkiaan 27 kertaa.

Kirjaston esittelyt. Pääkirjastossa ja monissa sivukirjastoissa kävi kertomusvuoden aikana useita sekä ulkomaisia että kotimaisia vierailijoita, joille eri osastojen esittelyn yhteydessä selostettiin kirjaston historiaa, sen nykyisiä toimintamuotoja, lainaustilastoa jne. Näistä mainittakoon seuraavat:

Ryhmä Ruotsin kirjastokoulun opiskelijoita kirjastokonsulentti K. Munck af Rosenskiöl'din johdolla tutustui pääkirjastoon sekä Kallion, Käpylän ja Munkkiniemen sivukirjastoihin. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijoille esiteltiin pääkirjastoa sekä Kallion, Käpylän ja Munkkiniemen sivukirjastoja. XV yleisten kirjastopäivien ja Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa pidettyjen lastenkirjastonhoitajien kurssin osanottajille esiteltiin pääkirjastoa ja Käpylän sivukirjastoa. Osa Helsingin virkamiesyhdistyksen jäsenistä tutustui Kallion sivukirjastoon, jota esiteltiin myös Helsingin kaupungin ammatinvalintapsykologin johdolla tutustumiskäynnillä olleelle ryhmälle keskikoulun päättäneitä nuoria. Töölön sivukirjastoa esiteltiin Helsingin kaupungin ja valtion sairaanhoitajatarkoulujen oppilaille, ensinmainitut tutustuivat myös sairaalasivukirjaston eri osastoihin. Suomen Kirjastoseuran opintokerho vieraili Käpylän sivukirjastossa ja Munkkiniemen sivukirjastoa esiteltiin Invaliidisäätiön ammattikoulun oppilaille. Useat yksityiset muiden kaupunkien tai maalaiskuntien kirjastonhoitajat tekivät opintokäyntejä sekä pääkirjastoon että sivukirjastoihin. Lisäksi esiteltiin pääkirjastoa ja eräitä sivukirjastoja useille kansakoulujen ja oppikoulujen luokille, jotka opettajiensa johdolla tulivat kirjastoon opintokäynnille.

Juhlallisuudet. Ruotsin kirjastokoulun opiskelijoiden Helsingissä käynnin johdosta järjestettiin 26. 3. pääkirjastossa illanvietto, jonka ohjelmassa oli kirjastonjohtaja, dosentti U. Saarnion tervehdyspuhe, kirjaston kuoron lauluesityksiä, runoilija B. Mörnen esittämää lausuntaa ja filosofian maisteri B. Carpelanin esitelmä opiskelunneuvonnasta sekä filosofian maisteri S-L. Meren esitelmä sairaalakirjastotoiminnasta. Tilaisuuteen oli ruotsalaisten vieraiden lisäksi kutsuttu kirjastolautakunta sekä kirjaston virkailijakuntaa.

Musiikkikirjastotoiminnan esittelytilaisuus kutsuvierailla pidettiin 4. 4. Käpylän sivukirjastossa. Säveltäjä S. Nummi piti esitelmän musiikkikirjaston ideologisesta pohjasta. Lisäksi oli laulu- ja pianoesityksiä.

Lastenkirjastonhoitajien kurssin osanottajia varten järjestettiin pääkirjastossa illanvietto 4. 12. Ohjelmassa oli dosentti U. Saarnion tervehdyssanat, kuorolaulua, filosofian maisteri R. Kaupin esitelmä Kirjastokasvatuksellisia näkökohtia lastenkirjastotyössä, filosofian maisteri E. Elonheimon ja kirjailija K-H. Bolayn esittämää lausuntaa sekä filosofian maisteri B. Carpelanin esitelmä Rainer Maria Rilkestä.

Kaupunginkirjaston virkailijakunnan perinteellinen pikkujoulujuhla pidettiin 6. 12. Käpylän sivukirjastossa. Ohjelmassa oli laulu- ja pianoesityksiä. Kirjailija K-H.Bolay luki omia runojaan ja ylioppilas S. Sivenius puhui Ihmisyhteyden tunnosta.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat v. 1953 2 504 930 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk
Kirjasakot ja sekalaiset tulot	2 200 000	2 306 908
Kaupunginkirjaston valtionapu	150 000	—
Henkilökunnan luontoisedut	202 980	181 510
Henkilökunnan käteisvuokrat	16 512	16 512
Yhteensä	2 569 492	2 504 930

Menot. V:n 1953 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 126 762 206 mk, johon vuoden aikana merkittiin tilisiirtoina lisää 1 753 465 mk, joten käytettävissä oli 128 515 671 mk. Menot tilien mukaan nousivat 125 723 091 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien [1]) mukaan, mk	Säästö (+) tai Ylitys (—), mk
Palkkiot	189 000	139 700	+ 49 300
Vakinaiset viranhaltijat	62 835 230	62 530 792	+ 304 438
Tilapäiset viranhaltijat	1 734 507	1 751 424	— 16 917
Vuosilomakustannukset	3 304 042	3 299 749	+ 4 293
Muut palkkamenot	8 302 571	6 692 890	+ 1 609 681
Vuokra	5 243 346	5 229 852	+ 13 494
Lämpö	3 535 850	2 077 037	+ 1 458 813
Valaistus	1 790 000	2 209 068	— 419 068
Siivoaminen	887 680	886 192	+ 1 488
Vedenkulutus	27 675	26 426	+ 1 249
Puhtaanapito	178 370	180 840	— 2 470
Kaluston hankinta	5 297 400	5 268 369	+ 29 031
Kaluston kunnossapito	400 000	399 916	+ 84
Painatus	600 000	700 000	— 100 000
Kirjallisuus ja sidonta [2])	32 990 000	32 990 000	—
Tarverahat	1 200 000	1 340 836	+ 140 836
Yhteensä	128 515 671	125 723 091	+ 2 792 580

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yhdistykset. Kirjastolautakunta on kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti valvonut seuraavien yleishyödyllisten yhdistysten saamien avustusten käyttöä: Yhdistys Kirjoja sokeille, Suomen Työväen Arkisto, Kasvatusopillinen kirjasto- ja lukusalisäätiö sekä Bragen leikekokoelma.

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset. — [2]) Kirjallisuuden hankkimiseen käytettiin 21 258 802 mk ja sidontaan 11 731 198 mk.

31. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Museolautakunnan puheenjohtajaksi valittiin valtionarkistonhoitaja, professori Y. Nurmio ja lautakunnan jäseniksi liittosihteeri M. Salmela-Järvinen, rehtori H. Kontturi, rouva A. Keto ja diplomiarkkitehti N.-E. Wickberg. Kaupunginhallituksen edustajaksi museolautakuntaan valittiin rouva H. Meltti. Museolautakunta valitsi [1]) varapuheenjohtajakseen arkkitehti N.-E. Wickbergin. Lautakunnan sihteerinä oli museonhoitaja H. Helminen.

Museolautakunta kokoontui vuoden aikana 8 kertaa. Kokoukset pidettiin kaupunginmuseon toimistohuoneessa.

Lausunnot. Museolautakunta antoi kertomusvuoden aikana lausunnon seuraavista asioista:

Olympia-Kuva Oy:n tarjottua kaupunginhallitukselle 1 200 värikuvaa sisältävän diapositiivikokoelmansa, josta parhaat kuvat, määrältään 330 kpl, oli järjestetty yhtenäiseksi kisoja esittäväksi kuvasarjaksi ja joiden hinta oli yhteensä 3 000 000 mk, museonhoitaja suoritti yhteistoiminnassa Helsingin Kunnalliskamerat — Kommunala Fotoklubben i Helsingfors valitsemien asiantuntijain kanssa värikuvien tarkastuksen ja valinnan. Museolautakunta esitti 18. 3., että kaupunginhallitus lunastaisi 150 000 mk:lla kaupunginmuseon kuva-arkistoon museolautakunnan valitseman 50 värikuvaa sisältävän kokoelman. Kaupunginhallitus päätti [2]) myöntää määrärahan museolautakunnan käytettäväksi ko. kokoelman ostamiseksi edellyttäen, että värikuvien valinta saadaan suorittaa museolautakunnan toimesta.

Vt A. W. Liljebergin ym. aloitteen johdosta Hesperian puiston kaunistamisesta ja käyttämisestä lasten leikkipaikkana museolautakunta ilmoitti 10. 4. antamassaan lausunnossa asettuvansa kannattamaan tehtyä aloitetta siltä osalta, joka koski puiston laitaosien siistimistä ja pistoraiteen poistamista, mutta asettuvansa ehdottomasti vastustamaan museoaluetta Mannerheimintien puolella rajoittavan kiviaidan hävittämistä. Lautakunta ehdotti, että kaupunginhallitus ryhtyisi toimenpiteisiin Hakasalmen ja Hesperian puistoalueiden valaistuksen ja vartioinnin tehostamiseksi sekä ettei palloiluaukion laajentamistöihin ryhdyttäisi, vaan että se toistaiseksi säilytettäisiin nykyisen suuruisena.

Taiteilija M. Bröyerin kahden Kristianinkadun varrella olevan puurakennuksen siirtämistä kaupungin omistukseen koskevassa asiassa museolautakunta ilmoitti 20. 5. kaupunginhallitukselle yhtyvänsä Muinaistieteellisen toimikunnan historiallisen osaston kantaan ja tohtori N. Cleven lausuntoon asiasta. Lautakunta mainitsi lisäksi, että olisi sosiaalisesti tärkeää säilyttää Kruununhaassa jokin piha rakennuksineen entisellään ja että talon Kristianinkatu 12 piha soveltuisi hyvin lasten ja nuorison ulkoilupaikaksi, joista Kruununhaassa on puute. Lautakunta ehdotti, että kaupunginhallitus myöntäisi taiteilija M. Bröyerille hänen anomansa 372 000 mk:n suuruisen lainan talossa sijaitsevien puurakennusten kunnostamista varten. Kaupunginhallitus päätti, ettei asia anna aihetta toimenpiteisiin.

Rakennustoimiston talorakennusosaston saatua valmiiksi museolautakunnan pyytämän suunnitelman kaupunginmuseon korjauksista ja ehdotetusta laajentamisesta lauta-

[1]) Museolk. 26. 1. 3 §. — [2]) Ks. I osan s. 178.

kunta ehdotti 26. 5. lausunnossaan yleisten töiden lautakunnalle, että ko. yleissuunnitelma hyväksyttäisiin kaupungin rakennusohjelmaan liitettäväksi ja että sen ensimmäinen rakennusvaihe toteutettaisiin ja sitä varten esitetty 16 800 000 mk:n määräraha myönnettäisiin niin pian kuin mahdollista. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntyä ehdotukseen.

Kaupunginarkiston esitettyä kaupunginhallitukselle, että Helsingin 400-vuotisjuhlanäyttelyn näyttelyaineisto ja sen säilyttämiseen varattu tila Erottajan kalliosuojassa luovutettaisiin kaupunginmuseolle, museolautakunta ilmoitti 7. 7. lähettämässään lausunnossa kannattavansa kaupunginarkiston esitystä. Kaupunginhallitus päätti [2]), että kaupunginarkiston hoitoon 22. 6. 1950 luovutettu näyttelyaineisto siirretään 1. 8. 1953 lukien kokonaisuudessaan kaupunginmuseon hoidettavaksi ja käytettäväksi ja että puolet Erottajan kalliosuojassa olevasta kaupunginarkiston käyttämästä tilasta luovutetaan kaupunginmuseon hallintaan.

Maistraatin pyydettyä museolautakunnalta lausuntoa Oy. G. W. Sohlberg Ab:n anomuksesta, joka koski Herttoniemen kaupunginosassa sijaitsevan, 1700-luvulla rakennetun puurakennuksen purkamista, museolautakunta ilmoitti 19. 10. lausunnossaan yhtyvänsä rakennustarkastustoimiston kantaan, koska rakennuksen kunto oli niin huono, ettei sen siirtäminen eikä säilyttäminen nykyisellä paikallaan ollut mahdollista. Oy. G. W. Sohlberg Ab. lupautui museon kanssa asiasta neuvoteltuaan valokuvauttamaan ja mittauttamaan rakennuksen ja luovuttamaan siitä museolle eräitä historiallista arvoa omaavia rakennuksenosia. Kaupunginmuseon puolesta valokuvattiin rakennus lokakuussa niin, että siitä oli arkistossa yleiskuvat ja detaljikuvia multapenkeistä.

Esitykset. Museolautakunta teki kertomusvuoden aikana seuraavat esitykset:

Talossa Mariankatu n:o 4 sijaitsevaa, v:lta 1817 peräisin olevaa puista porttia koskeva esitys, jonka johdosta rakennushallitus päätti kokouksessaan 9. 3. lahjoittaa mainitun portin kaupunginmuseon kokoelmiin.

Esitys matka-apurahan myöntämisestä museonhoitaja H. Helmiselle osallistumista varten Skandinaavisen Museoliiton Tanskassa aikana 8. 6. — 18. 6. 1953 pidettävään kokoukseen sekä matkan ulottamista varten Norjaan ja Ruotsiin.

Museolautakunta päätti [3]) esittää varasto-osastolle, että museo saisi valita ja siirtää rakennustoimiston varasto-osaston päävarastolla 12. 5. pidetystä, käytöstä poistetun irtaimiston huutokaupasta vanhoja työkaluja ja muita esineryhmiä omiin kokoelmiinsa. Esineiden valinta suoritettiin.

Museolautakunta päätti [4]) kokouksessaan esittää, että kiinteistötoimiston talo-osasto toimittaisi museoon hyvissä ajoin ennen purkamistöihin ryhtymistä luettelot Helsingin alueella sijaitsevista purettaviksi määrätyistä rakennuksista. Milloin museon kannalta olisi siihen aihetta, sovittaisiin jo ennen purkamista siitä, mitkä rakennuksenosat on otettava talteen. Lautakunnan ehdottama yhteistoiminta talo-osaston kanssa pantiin vireille ja sen mukaisesti valokuvattiin mm. Herttoniemen kartanolle kuuluneita rakennuksia.

Museolautakunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti [5]) kehoittaa satamalautakuntaa vuokraamaan kaupunginmuseon kaluston ja kokoelmien varastoimiseksi korjauksen ajaksi talossa Kanavakatu 22 olevasta satamarakennusosaston entisestä huoneistosta osan museolautakunnalle enintään 6 kk:n ajaksi sekä myönsi kokoelmien ja kaluston kuljetuskustannuksia varten 205 000 mk.

Vahtimestari Mujeen tarjottua museon pohjoisessa siipirakennuksessa sijainneen puusepänverstaansa kaluston ja tarvikkeet museon ostettaviksi sekä rakennustoimiston konepajan arvioitua työkalut yhteensä 33 550 mk:n arvoisiksi ja tarvikkeiden yhteisarvon 20 250 mk:ksi kaupunginhallitus oikeutti kaupunginmuseon lunastamaan ko. puusepäntyökalut ja tarveaineet.

Suomen Museoliiton keskushallitus myönsi 30. 1. pitämässään kokouksessa museolautakunnan esityksestä kaupunginmuseolle 20 000 mk:n apurahan Helsingille ominaista vanhaa rakennustapaa koskevan muistion teettämistä varten. Työn suorittajaksi lupautui arkkitehti N.-E. Wickberg.

Virka- ja opintomatkat. Kaupunginmuseon edustajana Suomen Museoliiton 30. vuosikokouksessa Raahessa 15. ja 16. 8. oli rehtori H. Kontturi.

Museonhoitaja H. Helminen osallistui Skandinaavisen Museoliiton Tanskassa 8—19. 6.

---

[1]) Ks. I osan s. 40. — [2]) Khs 9. 7. 1753 §. — [3]) Museolk. 19. 5. 31 §. — [4]) S:n 1. 6. 35 §. — [5]) Ks. I osan s. 178, 221.

pidettyyn kokoukseen ja siihen liittyviin opintomatkoihin Fyenillä ja Jyllannissa. Kokouksen jälkeen museonhoitaja Helminen matkusti Osloon, Lillehammeriin ja Tukholmaan tutustuen kokoelmiin ja näyttelyihin eri museoissa.

Viranhaltijat. Kaupunginmuseon henkilökunnassa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut muutoksia. Viranhaltijoista ja työntekijöistä ei kukaan nauttinut virkavapautta. Kassanhoitaja H. Airas sai lääkärintodistuksen nojalla sairauslomaa 20—26. 2. väliseksi ajaksi.

Kokoelmien hoito ja luettelointi. Kaupunginmuseon puvuston ja tekstiilien kunnostamistöihin käytettiin kertomusvuoden aikana yhteensä 450 työtuntia. Taiteilija O. Niemi kunnosti yhteensä 9 maalausta. Asekokoelman hoitoa ja selvitystyötä jatkettiin ja aseista valmistui uusi kortisto. Esineistö myös valokuvattiin luetteloinnin yhteydessä. Joulukuussa pantiin alulle merenkulkuesineistön kunnostamis- ja selvitystyöt, joiden suorittajana oli perämies V. Vilkki. Valokuvalevykokoelmaa hoidettiin jatkuvasti kuvaamalla uudelleen vanhimpien levyjen kopioita ja uusimalla kuluneita kuvajäljennöksiä.

Kokoelmien selvitys- ja luetteloimistöistä mainittakoon kenraaliluutnantti O. W. Furuhjelmin lahjoittaman taulukokoelman luettelointi, jossa työssä museonhoitajalla oli apunaan taidehistorian ylioppilas A. Sinisalo. Luetteloimis- ja selvitystöiden yhteydessä kokoelman valokuvauksen suoritti C. Grünberg.

Museon kassanhoitaja ja molemmat museonvartija-siivoojat kunnostivat muiden tehtäviensä ohessa sanomalehtileikekokoelmaa. Näin saatiin kuntoon 50 kansiota sisältävä kokoelma, jossa yhteensä oli n. 17 000 leikettä.

Ennen varastoihin siirtoa puku- ja tekstiilikokoelmat sekä matot, verhot yms. puhdistettiin ja näitä samaten kuin muita kokoelmia korjailtiin varastoissa.

Valokuvaukset ja kuvahankinnat. Kertomusvuoden aikana oli kaupunginmuseon valokuvaustoiminta erittäin tehokasta. Arkistovalokuvaukset kohdistuivat museon pääluetloihin, rakennuspiirustus-, kartta- ja piirroskokoelmiin sekä arkistoainekseen. Arkistovalokuvaukset suoritti Oy. Rekolid Ab. ja kulut niistä olivat yhteensä 44 991 mk.

Helsingin rakennushistorian tutkimusta varten suoritettiin vanhaan kaupunginosaan kuuluvan talon Aleksanterinkatu 4—10 kellareitten valokuvaus. Tontilla oli 1600- ja 1700-luvuilla sijainnut mm. vanha kaupunginkellari. Kuvakokoelmaan liittyi arkkitehti B. Aminoffin 4. 2. laatima selvitys. Rakennushallituksen arkistosta teetettiin museolle valojäljennökset tontilla sijaitsevien rakennusten alkuperäispiirustuksista.

Hakasalmen huvilan vanhoja rakennusdetaljeja valokuvattiin korjaustöiden aikana, samoin otettiin valokuvia talosta Etel. Makasiinikatu 2, joka purettiin marraskuussa. Purettaviksi määrättyjä rakennuksia valokuvattiin mm. Herttoniemessä ja Munkkisaaressa. Kuvauksen kohteena oli myös nykyajan Helsinki uudisrakennuksineen ja katusekä puistokuvineen.

Helsinkiläiskotien valokuvauksista oli mainittavin kirjailija Maila Talviolle ja professori J. J. Mikkolalle kuuluneen Laaksolan huvilan alakerroksen huoneiden valokuvaus. Professori G. Castrénin ja hänen perheensä koti Laajasalon Degerögårdissa sekä Uppbyn talon rakennukset ja kodinsisustus rouva J. Lindbergin kodissa valokuvattiin, samoin Laajasalon vanhimpia huviloita Uppbynlahden rannalla. Rouva H. Holmgrenin kodista Korkeavuorenkatu 34 otettiin sisävalokuvia stereokameralla, jota käytettiin myös sisävalokuvauksissa taloissa Kristianinkatu 12, Unioninkatu 8 ja Uudenmaankatu 21.

Museon työohjelmaan kuului kertomusvuonna Helsingin empirerakennusten valokuvauttaminen ja mittauttaminen sekä tämän pohjalta tapahtuva mittapiirustusten laatiminen. Valokuvaukset päätettiin suorittaa stereokameralla, jonka Institutionen för Fotogrammetri Kungl. Tekniska Högskolan, Stockholm, lainasi kaupunginmuseon käyttöön kahteen otteeseen.

Teknillisen korkeakoulun opiskelijoista osallistuivat kuvaus- ja mittaustöihin tekniikan ylioppilaat R. Kekäläinen, R. Levonen, U. Peltola, G. Pitkänen, M. Y. A. Päivike ja A. Ruoppa, jotka tekniikan tohtori Halonen on kouluttanut tehtävään. Arkkitehti E. Järventaus ohjasi mittapiirustusten laadinnassa tekniikan ylioppilaita M. Kilpirantaa ja R. Lukanderia. Diplomi-insinööri U. V. Helava pani alulle kuva-aineiston fotogrammetrisen mittaustyön, valmisti näytestereokuvia ja näyteoikaisuja.

Kuvia otettiin yhteensä 594 kpl.

Kuvauskohteina olivat useat sekä puu- että kivirakennukset, joista paitsi julkisivuja, yleis- ja pihakuvia kuvattiin myös runsaasti yksityiskohtia ja otettiin sisäkuvia.

Vanhoista Helsinki-aiheisista negatiivi- ja kuvakokoelmista, joita museo sai lahjaksi tai hankki, ovat tärkeimmät Hämeenlinnan Museon lahjoittama kokoelma, joka sisältää 30 kpl tehtailija C. O. Saxelinin ottamia negatiiveja 1890-luvulta, herra O. Broströmiltä ostetut valokuvaaja Torniaisen ottamat negatiivit 1900- ja 1910-luvuilta sekä sarja: Fotografiska Vyer af Helsingfors af C. A. Hårdh.

Paitsi Olympia-Kuva Oy:ltä lunastettua väridiapositiivikokoelmaa museo sai lahjaksi 12 Helsinki-aiheista diapositiivia 1910- ja 1920-luvuilta.

Kokoelmien karttuminen. Kaupunginmuseon kokoelmiin saatiin kertomusvuoden aikana lahjaksi tai hankittiin yhteensä 4 861 esinettä. Nämä jakaantuvat seuraavasti: kirjallisuutta 95, karttoja ja asemakaavoja 4, rakennuspiirustuksia 55, valokuvia ja valokuvanegatiiveja 3 431, väridiapositiiveja 57, maalauksia 12, piirroksia ja graafisia töitä 55, korkokuvia 1, virka- ym. merkkejä 56, leimoja ja leimasimia 33, mitaleja ja rahoja 31, huonekaluja 2, posliinia, lasia, tinaa ja hopeaa 5, talouskaluja 4, aseita 3, puvustoa ja käsitöitä 40, koruja ja koriste-esineitä 4, työkaluja 4, maalöytöjä 1, rakennuksenosia 18, merenkulkuesineistöä 3, apteekin kalustoa 12, käsikirjoituksia ja arkistoainesta 827 sekä kuvalaattoja 108, yhteensä 4 861 numeroa.

Kaupunginmuseon kokoelmia kartuttivat kertomusvuonna lahjoituksin seuraavat henkilöt, laitokset ja yhtymät: arkkitehti B. Aminoff, neiti T. Aurimo, herra O. Bröström, maisteri L. Bäcksbacka, katsastaja B. Dilén, »Den Gamle By» Århus, valokuvaaja C. Grünberg, maanviljelysneuvos W. A. Grönqvist, rouva H. Hallblom, merikapteeni H. Heikkinen, rouva M. Helander, Helsingin kaupungin huoltolautakunta, Helsingin kaupunginhallitus, kiinteistötoimiston talo-osasto, musiikkilautakunta, rakennustoimiston katurakennusosasto, satamakonttori, Hämeenlinnan Museo, rehtori H. Kontturi, työnjohtaja A. Koskinen, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Kunstindustrimuseet i Oslo, Kuopion Isänmaallinen Seura, rakennusmestari Käyhty, København Bymuseum, rouva J. Lindberg, konemestari S. A. Lyytikäinen, Malmö Museum, Museet på Koldinghus, Nordiska Museet, Norsk Folkemuseum, Odensen kaupunki, Oslo Bymuseum, Oslo Formanskap, Osuusliike Elanto, Osuustukkukauppa, Oy. Perkko, rakennushallitus, rouva R. Rönnholm, veturinkuljettaja J. Sandelin, neiti S. Sandell, De Sandvigske Samlinger Lillehammer, neiti A. Schönfelder, vahtimestari Sipilä, Stockholms Stadsmuseum, Oy. Stockmann Ab., intendentti S. Strindberg, maisteri G. Sundberg, tohtorinna K. Sundberg, rouva A. Sundholm, Suomen Arkkitehtiliitto, Suomen Filmikamari, Suomen Höyrylaiva Oy., rakennusmestari N. Torvinen, tohtorinna E. Thurman, Varbergs Museum.

Lisäksi vastaanotettiin leskirouva N. Svensson-vainajan testamenttilahjoitus, joka sisälsi kauppaneuvos G. F. Stockmannin ja hänen vaimonsa muotokuvat, joista jälkimmäisessä signeeraus A. Becker, kaksi Rudolf Åkerblomin vesivärimaalausta v:lta 1886 talosta Korkeavuorenkatu 14—16 sekä senaattori G. A. Krogerusta esittävän kipsisen korkokuvan.

Ostamalla museon muotokuvakokoelmiin saatiin R. W. Ekmanin v. 1862 maalaama lapsimuotokuva M. Wärnhjelmistä.

Tohtorinna A. Grönvikin, o.s. Törngren, kuolinpesältä museo sai lahjaksi 19 kpl Aurora Karamsinille kuuluneita lautasliinoja, kynätelineen ja leimasimen.

Suomen Sokeri Oy. lahjoitti 30 kpl rakennuspiirustuksia Töölön Sokeritehtaan rakennuksista.

Helsinkiä kuvaavista maalauksista, piirroksista ja graafisista töistä ovat erikoisen kiintoisia Louis Sparren täällä näytteillä olleesta kokoelmasta lunastetut 2 vesivärimaalausta, joiden aiheena on Suurkirkko, sekä Kasarmitoria esittävä etsaus v:lta 1907. Taiteilija Eino Rappin töitä lunastettiin 2 kpl samoin E. v. Tauben öljymaalaus.

Talousneuvos Engelbergin kuolinpesältä lunastettiin harvinainen nallilukkoinen rihlatussari. Lisäksi mainittakoon tinavalaja J. Grönlundin n. v. 1850 tekemä tina-astia, helsinkiläisten kupariseppien V. W. Holmbergin, M. F. Hätisen ja V. Vauhkosen valmistamat käsintaotut kuparipannut ja G. W. Sohlbergin valmistetta oleva, jugend-tyylinen 7-haarainen kynttilänjalka ansaitsevat myös erikoisen maininnan.

Museon apteekki-osastoon lunastettiin asessori W. Karstenin kuolinpesältä 12 eri laitetta sisältävä kokoelma Fredrikintorin apteekin vanhaa laboratoriokalustoa.

Olympia-arkisto lahjoitti XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistyksen jakamat 56 kisojen johtavien toimihenkilöiden tunnuslaattaa nauhoineen.

Kaupungin omilta laitoksilta ja virastoilta saatiin lahjoina käytöstä poistettua, museo-

arvoa omaavaa esineistöä, kuvastoa ja kirjallisuutta. Näistä mainittakoon Hämeen tullin rahakirstu.

Toimisto ja yleisönpalvelu. Kertomusvuonna kirjattiin kaupunginmuseossa 163 lähetettyä ja 136 saapunutta kirjettä.

Museon kuva-arkiston käyttö jatkui vilkkaana. Keskimäärin kolmelle asiakkaalle päivässä kautta vuoden toimitettiin tutkimus- ja julkaisutarkoituksiin valokuvia ja suoritettiin tilauksesta valokuvauksia sekä museon esineistöstä että Helsingin rakennuksista ja nähtävyyksistä. Tilattujen kuvien negatiivit saatiin kuva-arkistoon. Piirros-, karttayms. arkistokokoelmat ja museon käsikirjasto palvelivat samaten Helsingin historian tutkijoita, lehdistöä ja muuta yleisöä. Puhelintiedusteluihin, jotka koskivat Helsingin rakennuksia, muistomerkkejä, sen elinkeinoelämän ja laitosten historiaa, henkilöhistoriaa jne., jouduttiin vastaamaan joka päivä. Eri alojen opiskelijoita ohjattiin käyttämään museossa olevaa aineistoa.

Kaupunginmuseon kokoelmia ei kertomusvuonna voitu pitää yleisölle avoinna korjaustöiden takia. Tutkijoille ja opiskelijoille järjestettiin kuitenkin pääsy niihin osiin kokoelmia, jotka pakattiin varastoihin siirrettäviksi vasta elo- ja syyskuussa. Näitä kävijöitä oli n. 100 henkeä, niiden joukossa myös ulkolaisia vieraita. Opintoryhmiä ja kouluja ohjattiin perehtymään Helsingin historiaa valaiseviin retkeilykohteisiin. Helsingin suomalaisten kansakoulujen opettajayhdistyksen järjestämillä kotiseuduntutkimuskursseilla museonhoitaja Helminen piti 4 luentoa 24 p:nä syyskuuta.

Museon kokoelmista lainattiin esineistöä mm. Helsingissä 31. 5. avattuun VII Pohjoismaisen Mainoskongressin näyttelyyn. Teatterihistoriallisesta arkisto- ja kuvakokoelmasta oli esineitä näytteillä Svenska Teaterns teaterhistoriska utställning -nimisessä näyttelyssä.

Museon esineistön pakkaaminen saatiin valmiiksi syyskuun alkuun. Museon ulkovarastoon Ruskeasuon ratsastushallissa ajettiin 3 autokuormallista museoesineitä Hakasalmen huvilan pohjoisesta siipirakennuksesta ja museorakennuksen ullakolta. Erottajan kalliosuojassa olevaan varastoon siirrettiin taulu- ja kehyskokoelmat, veistokset, valokuvasuurennukset, arkistoainesta ja huonekaluja, yhteensä 8 autokuormaa. Kanavakatu 22 sijaitsevaan varastoon oli ajoja 4—8 autokuormaa ja töissä 8 muuttomiestä päivittäin 9 päivän ajan. Museoesineiden pakkaamisen suoritti museon oma henkilökunta, joka myös koko ajan toimi muutossa mukana. Muuttokulut olivat 114 630 mk.

Toimisto siirrettiin 5. 10. Hakasalmen huvilan pohjoiseen siipirakennukseen, jonne sijoitettiin kirjasto, valokuva-arkisto ym. Tässä toimistohuoneessa pidettiin myös museolautakunnan kokoukset loka- ja joulukuussa.

Kun museo oli suljettuna koko vuoden, ei pääsymaksutulojakaan kertynyt. Ainoa tuloerä kertomusvuonna oli 1 890 mk opaskirjoista ja jätepaperin myynnistä.

32. Musiikkilautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 7. 1. musiikkilautakunnan puheenjohtajaksi päätoimittaja L. E. Ahon sekä jäseniksi professori B. I. Carlsonin, filosofian tohtori E.-M. v. Frenckellin, pääjohtaja J. Hämäläisen, toimitsija T. A. Hännisen, työnjohtaja K. A. Koposen, filosofian maisteri M. O. Raution, filosofian maisteri M. J. Turusen ja toimittaja O. E. Virtasen.

Professori Carlsonin siirryttyä manan maille syyskuussa kaupunginvaltuusto valitsi hänen tilalleen lautakunnan jäseneksi lokakuun alusta vuoden loppuun filosofian maisteri P. J. A. Liliuksen. Lautakunnan varapuheenjohtajaksi valittiin työnjohtaja Koponen. Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa ekonomi E. V. Harkia.

Lautakunta kokoontui 11 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 235 ja lähetettyjen kirjeiden luku 164.

Musiikkilautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvos mies K. W. Walldén.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kapellimestari Tauno Hannikainen ja kaupunginorkesterin intendentti N.-E. Ringbom sekä lautakunnan jäsenet Carlson, v. Frenckell, Rautio ja Turunen, osallistuen professori A. Y. Selin ohjelmajaoston kokouksiin kaupunginorkesterin edustajana ilman äänioikeutta. Professori Carlsonin kuoltua valittiin ohjelmajaostoon hänen tilalleen lautakunnan jäsen Lilius.

Lautakunta päätti kokouksessaan 30. 1., että puheenjohtaja ja sihteeri sekä puheenjohtajan estyneenä ollessa se lautakunnan jäsen, joka on toiminut puheenjohtajana, allekirjoittavat pöytäkirjan ja lautakunnan kirjeet ja että kokouksissa valitaan kaksi jäsentä tarkastamaan pöytäkirja. Lautakunta kokoontui tarvittaessa ja sen pöytäkirjat olivat kansliahuoneessa Katariinankadun 1:ssä yleisön nähtävinä aina vuosineljänneksittäin lähemmin ilmoitettavina päivinä.

Lautakunnan laskut hyväksyi puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja ja molempien ollessa estyneenä sihteeri sekä orkesteria koskevat laskut intendentti, paitsi milloin oli kysymys hänen omista laskutuksistaan, jolloin laskut hyväksyi sihteeri, joka myös intendentin estyneenä ollessa hyväksyi muutkin orkesteria koskevat laskut.

Teattereiden ym. avustuksia koskevat lausunnot. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja eri teattereiden, taidelaitosten, orkestereiden ja kuorojen avustusanomusten johdosta. Lautakunta puolsi useimmissa tapauksissa näitä anomuksia. Lautakunnan puoltolauseesta huolimatta kaupunginhallitus hylkäsi Suomen Laulun, Helsingin Kirjamiesten Kuoron ja Ylioppilaskunnan Laulajain avustusanomukset ulkomaisia konserttimatkoja varten. Suomen Työväenteatterin Kannatusyhdistys anoi myös 500 000 mk:n suuruista avustusta Vesilinnanmäen teatterin katsomon uudelleen järjestämiseksi, jota anomusta lautakunta puolsi. Svenska Teatern, Suomen Kansallisteatteri, Helsingin Kansanteatteri, Helsingin Työväenteatteri ja Suomalainen Ooppera anoivat avustusta kaupungin varoista vanhentuneiden valaistuslaitteiden korjauttamiseksi ajanmukaiseen kuntoon. Lautakunta puolsi näitä kaikkia anomuksia esittäen, että Svenska Teaternille myönnettäisiin 2.75 milj. mk, Suomen Kansallisteatterille 1.5 milj. mk, Helsingin Kansanteatterille 2.75 milj. mk, Helsingin Työväenteatterille 1.5 milj. mk ja Suomalaiselle Oopperalle 1.5 milj. mk eli yhteensä 10 milj. mk. Anomuksia ei kertomusvuoden aikana vielä käsitelty.

Kaupunginhallitus myönsi ao. tililtä 150 000 mk Helsingin Työväen Lapsilaulajat -nimiselle yhdistykselle ja 50 000 mk Arbetets Vänner i Tölö -nimiselle yhdistykselle ja antoi musiikkilautakunnalle tehtäväksi kertomusvuoden helmikuun kuluessa antaa kaupunginhallitukselle selostuksensa näiden varojen käytöstä.

Esitykset. Musiikkilautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että se kääntyisi opetusministeriön puoleen pyytäen kutsumaan koolle komitean, jonka puheenjohtajaksi tulisi joko opetusministeri tai opetusministeriön edustaja ja jäseniksi musiikkilautakunnan, Oy. Yleisradio Ab:n ja Suomalaisen Oopperan sekä Suomen Muusikkojen Liiton edustajat, käsittelemään kysymystä siitä, onko tarkoituksenmukaista, että maamme pääkaupungissa toimii samanaikaisesti kaksi suurta sinfoniaorkesteria ja olisiko syytä ryhtyä toimenpiteisiin näiden orkesteriolojen muuttamiseksi.

Musiikkilautakunta esitti, että tehtäisiin periaatepäätös, jonka mukaan Radio-orkesterista kaupunginorkesteriin vastaisuudessa siirtyville soittajille voitaisiin suorittaa henkilökohtaista palkanlisää, joka vastaisi niiden ikälisien määrää, johon asianomaiset olisivat oikeutettuja, jos he olisivat olleet vastaavan ajan sellaisessa virassa, joka kaupungin virkasäännön 25 §:n mukaan oikeuttaisi heidät saamaan täydet ikälisät. Tämän johdosta oikeutti kaupunginvaltuusto päätöksellään 2. 9. kaupunginhallituksen musiikkilautakunnan esityksestä harkintansa mukaan myöntämään kaupunginorkesterin muusikoille henkilökohtaisia palkanlisiä.

Kaupunginorkesteri. Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi filosofian maisteri N.-E. Ringbom, taloudenhoitajana neiti D. N. A. Nordblom ja kirjastonhoitajana filosofian maisteri V. O. Helasvuo. Intendentti Ringbomilla oli tieteellistä työtä varten palkatonta virkalomaa 2. 2. — 30. 4. sekä 1. 10. — 12. 12. välisinä aikoina, toimien hänen sijaisenaan filosofian maisteri Helasvuo ja viimeksi mainitun sijaisena filosofian maisteri Rautio aikana 2. 2. — 30. 4. sekä filosofian maisteri E. Rautavaara aikana 1. 10. — 12. 12. Sitäpaitsi oli intendentti Ringbom sairauslomalla aikana 4. 5. — 10. 6. sijaisenaan maisteri Helasvuo ja tämän sijaisena maisteri Rautavaara.

Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 242 ja saapuneiden kirjeiden 190.

Kaupunginorkesteri sai kertomusvuonna valtionapua 2 500 000 mk.

V:n 1952 talousarviossa myönnetystä määrärahasta erikoissoittimien hankkimista varten kaupunginorkesterille käytettiin sanottuna vuonna mainittuun tarkoitukseen vain osa ja loppuosa siirrettiin kertomusvuoteen. Valuuttavaikeuksien vuoksi ei määrärahaa kertomusvuonnakaan voitu käyttää kokonaan.

Kaupunginorkesterin konserttien radiointi jatkui samassa laajuudessa kuin ennenkin ja Oy. Yleisradio Ab:n ja lautakunnan välinen sopimus jatkui samanlaisena kuin v:n 1952 aikana.

Suomalaisen Oopperan ja lautakunnan välinen sopimus jatkui myöskin samanlaisena kuin v. 1952. Sen mukaisesti luovutti musiikkilautakunta kaupunginorkesterin oopperan käyttöön 2 700 000 mk:n suuruista vuotuista korvausta vastaan.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Edelleen sopivat lautakunta ja Säveltäjäin Tekijäoikeustoimisto Teosto tekijäpalkkioista vastaavalla tavalla kuin edellisenä vuonna. Sen mukaisesti suoritti musiikkilautakunta Teostolle 175 000 mk vuodessa kertakaikkisena korvauksena.

Konserttiohjelmien ja niiden selostusten julkaiseminen. Lautakunnan ja oopperanjohtaja S. Räikkösen välisen sopimuksen mukaisesti viimeksimainittu huolehti kaupunginorkesterin konserttiohjelmien julkaisemisesta siten, että hän sai julkaista ohjelmat 100 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta ohjelman hinnan ollessa 20 mk.

Kaupunginorkesterin intendentti huolehti nyt, kuten aikaisempinakin vuosina lautakunnan toimeksiannosta eri maksusta sinfoniakonserttien ja matineoiden (lukuunottamatta koululaiskonserttien) ohjelmia ja niiden säveltäjien henkilöllisyyttä ja esitettäviä sävellyksiä koskevista selostuksista, jotka olivat liitettyinä käsiohjelmiin painettuina lisälehtinä.

Orkesterin luovuttaminen hyväntekeväisyys- ym. tilaisuuksiin. Kaupunginhallituksen suostumuksella sai lautakunta luovuttaa kaupunginorkesterin maksutta hyväntekeväisyystilaisuuksiin. Milloin kaupunginorkesteri muuten luovutettiin maksutta sivullisen käyttöön, tapahtui se kaupunginhallituksen kulloinkin antaman luvan perusteella.

Sibelius-viikon konsertteihin luovutti kaupunginhallitus kaupunginorkesterin maksutta.

Konserttien lippujen hinnat. Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat vuoden alusta kevätkauden loppuun 300, 200 ja 150 mk sekä syyskauden alusta vuoden loppuun 400, 300 ja 200 mk. Yliopistossa opiskeleville ylioppilaille myytiin 100 lippua 50 mk:n hinnasta ja Sibelius-Akatemiassa opiskeleville 20 lippua samasta hinnasta konserttia kohti. Sinfoniakonsertit olivat järjestettyinä yhdeksi tilaussarjaksi, jolloin myönnettiin alennusta 20 %. Sunnuntaimatineoiden lippujen hinnat olivat kevätkaudella 75 mk ja syyskaudella 100 mk sekä koululaiskonserttien sarjaliput 40 mk konserttia kohti. Koululaiskonserteissa toimi eri maksusta ohjelman selostaja, joka selosti konsertin sisällön sekä suomen- että ruotsinkielellä.

Ulkoilmakonsertteja järjestettiin talousarvion puitteissa myönnetyn määrärahan turvin kesällä eri puolilla kaupunkia. Näistä konserteista huolehtivat Helsingin Torvisoittokunta, Helsingin Poliisilaitoksen soittokunta, Helsingin Työväenyhdistyksen soittokunta, Pääkaupungin Karjalaisten soittokunta, Helsingin Rautatieläisten soittokunta, Viipurin Työväen soittajat, Helsingin Työväen naiskuoro, Kirjanaisten kuoro, Raittiusyhdistys Koiton sekakuoro, Kullervo-kuoro, Helsingin Työväen sekakuoro, Helsingin Työväen mieskuoro ja Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton Helsingin piiriin kuuluvat kuorot. Mainitut konserttien antajat lähettivät kaikki musiikkilautakunnalle selostuksensa konserttien pidosta.

Kaupunginorkesterin toimihenkilöt ja toiminta. Kaupunginorkesterin johtajana toimi edelleen kapellimestari Tauno Hannikainen, jonka kaupunginhallitus kokouksessaan 29. 4. valitsi uudelleen tähän virkaan ajaksi 1. 6. 1953 — 31. 5. 1954. Konserttimestarina toimi edelleen viulutaiteilija Naum Levin. Orkesterin vahvuus oli 76 soittajaa.

Pidettyjen koesoittojen perusteella nimitti musiikkilautakunta orkesterin uusiksi jäseniksi klarinetinsoittaja E. Pohjolan ja fagotinsoittaja V. Virasjoen.

Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan soittokaudeksi 1953—1954 valtuuskunnan jäseniksi seuraavat henkilöt: puheenjohtajaksi A. Viljavan, jäseniksi E. Rautasuon ja E. Taimelan, varajäseniksi H. Fransmanin ja Y. Selinin.

Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen A. Karsti.

Kertomusvuonna pidettiin 27 vakinaista sinfoniakonserttia ja 1 ylimääräinen sinfoniakonsertti, joista kapellimestari Tauno Hannikainen johti 21 sekä Martti Similä, Eero Kosonen, Leo Funtek, Albert Wolff (Ranska), Sixten Ehrling (Ruotsi), Samo Hubad (Jugoslavia) ja Takashi Asahina (Japani) kukin yhden konsertin.

Matineoita pidettiin 30, joihin sisältyivät 10 varsinaista matineaa, pääsiäismatinea ja vappumatinea sekä 18 koululaiskonserttia, joista Tauno Hannikainen johti 22, Albert Wolff, Eino Haipus, Eero Kosonen, Sixten Ehrling, Holger Fransman, Ole Edgren, Samo Hubad ja Takashi Asahina kukin yhden.

Kaupunginorkesteri avusti 160 oopperanäytännössä ja 13 konserttitilaisuudessa, joista mainittakoon erityisesti 4 Sibelius-viikon konserttia, joista kaksi johti Leopold Stokowski ja kaksi Tauno Hannikainen.

Varsinaisissa sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 19 295 henkilöä eli keskimäärin 715 (v. 1952 697) henkilöä konserttia kohti ja matineoissa 2 512 henkilöä eli keskimäärin 210 sekä koululaiskonserteissä 11 576 henkilöä eli keskimäärin 643 (475) henkilöä. Konserttiyleisön kokonaismäärä oli siis 33 383 henkilöä.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: a) kotimaiset: Klami: Kuvia Kalevalasta, I Sinfonia; Kuula: Hiidet virvoja viritti, Metsässä sataa, Orjan poika; Madetoja: III Sinfonia; Merikanto, A.: Lemminkäinen, II Sellokonsertto, III Sinfonia, Ukri, kuorolle ja orkesterille; Palmgren: V Pianokonsertto; Pesonen: I Sinfonia; Sibelius: Finlandia, Viulukonsertto.

b) ulkomaiset: Bach: VI Brandenburgilainen konsertto, Viulukonsertto E-duuri; Bach-Bantock: Koraalialkusoitto kantaatista n:o 140; Bach-Ekman: Adagio C-duuri toccatasta; Bach-Hannikainen: Toccata ja fuuga d-molli; Barber: Adagio jousiorkesterille; Bartók: III Pianokonsertto; Beethoven: III Leonore Alkusoitto, IV Pianokonsertto, VII Sinfonia; Berlioz: 2 kohtausta draamallisesta sinfoniasta Romeo ja Julia; Boccherini: Sellokonsertto; Brahms: Ein deutsches Requiem, II Pianokonsertto, I Sinfonia, II Sinfonia, IV Sinfonia; Bruckner: V Sinfonia; Chausson: Sinfonia B-duuri; Chopin: I Pianokonsertto; Copland: Appalachien Spring, balettimusiikkia; Corelli: Concerto grosso n:o 8; Creston: III Sinfonia; Debussy: Faunin iltapäivä; Falla: Öitä Espanjan puutarhoissa; Franck: Sinfonisia muunnelmia pianolle ja orkesterille; Haydn: Trumpettikonsertto; Hindemith:

Sinfonisia metamorfoseja Weberin teemasta; Honegger: V Sinfonia; Händel: Concerto grosso n:o 10; d'Indy: Sinfonia vuoristolaisteemasta pianolle ja orkesterille; Krek: Sinfonietta; Kodály: Tansseja Galantasta; Lalo: Sellokonsertto; Liszt: II Pianokonsertto; Malipiero: Sellokonsertto; Mendelssohn: IV Sinfonia, Viulukonsertto; Mjaskovski: Sinfonia n:o 21; Mozart: Sinfonia n:o 35, Sinfonia n:o 41 (»Jupiter»); Nielsen: Konsertto klarinetille ja orkesterille, III Sinfonia; Paganini: Viulukonsertto; Prokofjiev: Klassillinen sinfonia, VII Sinfonia; Rahmaninov: II Pianokonsertto; Ravel: Espanjalainen rapsodia, musiikkia balettiin Daphnis ja Cloë; Reger: Muunnelmia ja fuuga Mozartin teemasta; Respighi: Rooman pinjat; Rivier: I Pianokonsertto; Schubert: V Sinfonia; Shostakovitsh: VI Sinfonia; Strauss, R.: Also sprach Zarathustra, Don Quixote, Tod und Verklärung; Stravinski: Kevään pyhitys; Szymanovski: I Viulukonsertto; Tshaikovski: Alkusoitto oopperasta Opritshnik, Francesca da Rimini, Hamlet, alkusoittofantasia, Rokokoomuunnelmia sellolle ja orkesterille, I Sinfonia, V Sinfonia, Tema con variazioni sarjasta n:o 3, Viulukonsertto; Wagner: Alkusoitto ja Venusvuori oopperasta Tannhäuser, Metsän huminaa oopperasta Siegfried, Siegfried-idylli, Siegfriedin Reininmatka oopperasta Jumalten tuho, Walkyriain ratsastus oopperasta Walkyria; Weber: Alkusoitto oopperasta Oberon, Alkusoitto oopperasta Taika-ampuja; Weinberger: Polkka ja fuuga oopperasta Schwanda; Verdi: Pajulaulu ja Ave Maria oopperasta Othello, Requiem.

Matineoissa esitettiin seuraavat sävellykset: Alfvén: Juhlasoitto opus 25, Midsommarvaka, ruotsalainen rapsodia, opus 19; Arenski: Muunnelmia Tshaikovskin teemasta; Bach, J. S.: Sellokonsertto c-molli; Banduc-Haggart: South Rampart Street Parade; Beethoven: Alkusoitto näytelmästä Egmont, III Leonore Alkusoitto; Berlioz: Roomalainen karnevaali; Britten: Orkesterin esittely nuorisolle, 4 välisoittoa oopperasta Peter Grimes; Bull-Svendsen: Paimentytön sunnuntai; Collan-Kajanus: Vaasan marssi; Coates: Knightsbridge-marssi; Chopin-Glazunov: Poloneesi A-duuri; Delibes: Masurkka baletista Coppelia; Dukas: Noidan oppipoika; Enesco: Romanialainen rapsodia n:o 1; Englund: musiikkia näytelmästä Kiinan muuri; Franck: Sinfonia d-molli; Friedemann: Slaavilainen rapsodia n:o 1; Ganz: Orkesterisoittimien esittely opus 33; Gerschwin: Rapsody in Blue; Gillet: Myllyssä; Glinka: Alkusoitto oopperasta Ruslan ja Ljudmila; Goldmark: Sakuntala; Grétry-Motti: balettisarja oopperasta Céphale et Procris; Grieg: Kevät, jousiorkesterille, Pianokonsertto a-molli I osa, Sydänhaavoja, jousiorkesterille; Haapalainen, V.: Suomalaisia tansseja; Hannikainen, P. J.: Karjalaisten laulu, Kevätsointuja; Hannikainen, V.: Kalevalaisia kuvia opus 73, Muunnelmia vanhasta kansansävelmästä kanteleelle opus 57, Sarja baletista Onnen linna; Hatshaturian: 3 tanssia baletista Gayanch; Haydn: Lastensinfonia, Sinfonia n:o 96 D-duuri; Honegger: V Sinfonia; Hoyer: Introduktio ja Chanconne uruille ja orkesterille; Händel: Concerto grosso n:o 10; Kajanus: Porilaisten marssi; Kaski: Preludi, Serenadi, Sinfonia h-molli, Vuorenpeikkojen iltasoitto; Klami: Alkusoitto näytelmästä Nummisuutarit; Komzak: Buurien patrulli; Kuhlau: Oi kuin kaunis aurinko; Kuula: Juhlamarssi, Marjatan laulu, Metsässä sataa; Lehár: Kultaa ja hopeaa; Liszt: I Pianokonsertto, Les Préludes, Unkarilainen rapsodia n:o 2; Ljadov: Kikimora; Madetoja: Heijaa, heijaa, Laulelma jousiorkesterille, 4 laulua L. Onervan runoihin, tulopeli ja hypyt oopperasta Pohjalaisia; Massenet: Meditatio; Melartin: Dagar komma, Perhosvalssi, Spielmannslied; Melartin-Rautio: Voi niitä aikoja, Tulatulla; Merikanto: Pai, pai paitaressu; Meyerbeer: Soihtutanssi; Michaelis: Schwarzwaldilainen soittorasia; Mozart: aaria oopperasta Figaron häät, Eine kleine Nachtmusik, I osa, I osa Huilukonsertosta n:o 2, D-duuri, kaksi osaa Serenadista n:o 11 Es-duuri; Mozart-Fischer: Ukkosilma; Nicolai: Alkusoitto oopperasta Windsorin iloiset rouvat; Ochs- Hannikainen, T.: Tule lentäen lintu; Paganini: Perpetuum mobile, Viulukonsertto; Palmgren-Parmet: Läksin minä kesäyönä käymään; Poulenc: kolmas osa Sonaatista trumpetille, cornolle ja pasuunalle; Prokofjiev: Pekka ja susi; Puccini: aaria oopperasta Sisar Angelica, 2 aariaa oopperasta Turandot; Pylkkänen: Ultima Thule; Raitio: Joutsenet; Rameau-Respighi: Kana; Ravel: Espanjalainen rapsodia, La valse; Reznicek: Alkusoitto oopperasta Donna Diana; Rimski-Korsakov: Kimalaisen lento; Ringbom: Pieni sarja; Rossini: Alkusoitto oopperasta Semiramis; Roussel: Hämähäkin pidot; Saint-Saëns: Joutsen, Kalman tanssi; Schreiner: Huolestunut rumpali; Schubert: Rosamunde, balettimusiikkia, Saksalaisia tansseja kuorolle ja orkesterille, opus 33, III Sinfonia; Schubert-Lux: Ave Maria; Schubert-Weninger: Sotilasmarssi; Schumann: Abendlied, Kaksi krenatööriä; Shostakovitsh: VI Sinfonia; Sibelius: Alla marcia, Ateenalaisten laulu, Den första kyssen, Flickan kom ifrån sin

älsklings möte, Kevätlaulu, Lemminkäinen palaa kotitienoille, Nocturne ja Khadran tanssi näytelmästä Belsazarin pidot, Timantti hangella, Tuonelan joutsen; Skerl: Serenadi jousiorkesterille; Smetana: Alkusoitto oopperasta Myyty morsian; Sonninen: 7 laulua unkarilaisiin kansanrunoihin opus 14, musiikkia näytelmästä Seitsemän veljestä; Southwell: Konserttipolkka tuuballe ja puhallinyhtyeelle; Strauss, J.: Ikiliikkuja, Kevään ääniä, Persialainen marssi, Pizzicato-polkka, Tik-Tak-polkka, Tonava kaunoinen; Strauss, R.: Sarja oopperasta Ruusuritari; Suppé: Alkusoitto operetista Kaunis Galathea; Svendsen: Romanssi viululle ja orkesterille; Tshaikovski: Italialainen capriccio, Kirkossa, Kukkaisvalssi baletista Pähkinänsärkijä, Romanssi Des-duuri n:o 6, Sarja baletista Prinsessa Ruusunen, Sérénade mélancolique, viululle ja orkesterille, III osa VI sinfoniasta; Wagner: III näytöksen alkusoitto oopperasta Lohengrin, III näytöksen alkusoitto, oppipoikien tanssi ja mestarien kulkue oopperasta Nürnbergin Mestarilaulajat, Alkusoitto ja Pitkänperjantain ihme oopperasta Parsifal, 3 laulua oopperasta Tannhäuser, Laulu iltatähdelle oopperasta Tannhäuser; Wagner-Fransman: Niebelungen-marssi; Weber: Alkusoitto oopperasta Euryanthe, Alkusoitto oopperasta Taika-ampuja; Weinberger: Polkka ja fuuga oopperasta Schwanda.

33. Konepajatoimikunta

Kaupunginhallitus asetti 8. 9. 1949 tekemällään päätöksellä kaupungin korjaamojen välisen yhteistyön ylläpitämistä ja kehittämistä varten toistaiseksi toimivan neuvottelevan ja lausuntoja antavan konepajatoimikunnan.

Toimikunnan asettamisen aiheena oli 30. 1. 1947 asetetun konepajakomitean 2. 3. 1949 päivätty mietintö, missä ehdotettiin 8-henkisen konepajatoimikunnan perustamista em. tarkoitusta varten.

Kaupunginhallitus vahvisti päätöksellään 15. 12. 1949 konepajatoimikunnan johtosäännön, jonka 5 §:n mukaan konepajatoimikunnan tehtävänä on mm.: toimia yhdyselimenä kaupungin kone- ja korjauspajojen välillä sekä ylläpitää ja kehittää niiden välistä yhteistoimintaa; neuvotella laitosten konepajojen työ- ja työllisyystilanteesta sekä niiden suorituskyvystä ja toimia niin, että korjauspajojen mahdollinen ylikapasiteettikin tehokkaasti käytetään; pyrkiä aikaansaamaan keskitystä kaupungin konepajatoiminnassa; seurata merkityksellisimpiä konehankintoja sekä konepajoissa tapahtuvia laajennuksia; pyydettäessä antaa kaupunginhallitukselle ja kaupungin laitoksille lausuntoja konepaja-alan kysymyksistä sekä tehdä kaupunginhallitukselle tarpeellisiksi katsomiaan ehdotuksia edellämainitun alan kysymyksistä.

Konepajatoimikuntaan kuuluu yhdeksän kaupunginhallituksen vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joista puheenjohtaja ja viisi jäsentä nimetään kaupungin laitosten teknillisestä henkilökunnasta sekä kolme jäsentä suurimpien korjauspajojen työntekijöistä.

Kaupunginhallitus vahvisti päätöksellään 14. 1. konepajatoimikunnan kokoonpanon kertomusvuonna seuraavaksi: puheenjohtaja kaupungininsinööri W. A. Starck sekä jäsenet vesilaitoksen mittarintarkastaja J. V. Kallio, liikennelaitoksen työpajan maalari A. Kari, rakennustoimiston korjauspajan päällikkö P. K. Lappalainen, vesilaitoksen korjauspajan esimies G. A. Lindgren, liikennelaitoksen korjauspajojen päällikkö P. O. V. Martola, sähkölaitoksen konepajamestari P. P. Oraste, kaasulaitoksen käyttöinsinööri R. J. Succo ja rakennustoimiston korjauspajan viilaaja V. A. Vanhanen.

Johtosäännön mukaan asettaa konepajatoimikunta keskuudestaan työvaliokunnan ja tarvittaessa muitakin valiokuntia valmistelevien tai muuten rajoitettujen tehtävien suorittamista varten. Kertomusvuodeksi asetetussa työvaliokunnassa toimi puheenjohtajana Martola sekä jäseninä Kallio, Lappalainen ja Lindgren.

Sekä konepajatoimikunnan että sen työvaliokunnan sihteerinä toimi rakennustoimiston sihteeri R. O. Parviainen.

Kertomusvuoden aikana kokoontui konepajatoimikunta kerran ja sen työvaliokunta kaksi kertaa. Tämän ohessa pidettiin jatkuvaa yhteyttä henkilökohtaisten tapaamisten ja puhelinkeskustelujen muodossa.

Toimikunnan pöytäkirjan pykälien lukumäärä oli 10 ja lähetettyjen kirjelmien 5.

Käsitellyistä asioista voidaan lähinnä mainita keskuskorjaamon aikaansaamista tarkoittavat toimenpiteet sekä eri laitosten ja korjaamojen välisen yhteistoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen.

Konepajatoimikunnan toimesta laadittiin kaupungin korjaamojen työkoneista täydellinen luettelo.

Aikaisemmin toiminut ns. konepajakomitea totesi mietinnössään, että kaupungin eri laitosten ja korjaamojen välinen yhteistyö oli ollut varsin puutteellista. Koska korjaamot ovat perustetut eri laitosten erikoistarpeita ja -töitä varten ja kun niiden suorituskyky vielä usein oli riittämätön, ei yhteistoiminnan kehittämisessä ollut päästy saavutuksiin, jotka raha-arvoltaan nousisivat huomattaviin määriin. Poikkeuksena voidaan kuitenkin mainita rakennustoimiston alainen Toukolan korjauspaja, joka kertomusvuonna suoritti muille laitoksille töitä n. 30 milj. mk:n arvosta. Esimerkkinä yhteistoiminnan monipuolisuudesta esitetään eri korjaamojen osalta seuraavaa:

Rakennustoimiston alainen Toukolan korjauspaja suoritti muille laitoksille mm. rautojen taontaa, levyjen taivutuksia, työkalujen teroituksia, autojen korjausta, lapioiden, kelkkojen, kärryjen, liikennemerkkien, vaakunamerkkien, poijun sakkeleiden, raidepuskurien ym. valmistusta, lämpöjohtojen ja moottorien asennuksia, työmaakoneiden korjauksia ym. Korjauspaja suoritutti puolestaan kaupungin muissa korjaamoissa putkien taivutusta, autojen maalausta ym.

Liikennelaitoksen korjaamot suorittivat kaupungin muille laitoksille autojen maalauksia, sähkömoottoreiden korjauksia, termiittihitsauksia ym.

Vesilaitoksen korjaamo suoritutti muissa korjaamoissa sepäntyötä ja sähkömoottorien korjauksia.

Kaasulaitoksen korjaamo teetti muissa korjaamoissa koksikauhoja ja koneenosia sekä suoritutti levyjen valssausta.

Sähkölaitoksen korjaamo valmisti kaupungin muille laitoksille kaapeliarinoita ja verkkoaitaportteja sekä suoritutti muissa korjaamoissa ilmanpuristimien korjauksia ja erikoisen suuria venttiilien sorvauksia.

Lisäksi olivat korjaamot yhteistoiminnassa keskenään lainaamalla koneita toisilleen.

34. Yleiset työt

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1953 puheenjohtajana liikennemestari V. J. Laitinen, varapuheenjohtajana yli-insinööri H. O. Backman sekä jäseninä taloustirehtööri M. J. Hopeavuori, vuorineuvos A. W. Liljeberg, työntekijä O. A. Salama, johtaja K. F. Sundqvist, viilaaja V. A. Vanhanen, yliarkkitehti M. Välikangas ja filosofian maisteri A. E. Linko. Kaupunginhallituksen edustajana oli teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist ja lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari R. O. Parviainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 48 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 520 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 536.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Yleisten töiden lautakunnan kertomusvuoden aikana päättämistä asioista, joihin eivät kuitenkaan sisälly henkilökuntaa koskevat paitsi periaatteelliset, päätökset, mainittakoon seuraavat:

Lautakunnan kokoukset päätettiin [1]) pitää maanantaisin alkaen klo 16; lautakunnan pöytäkirjat oli pidettävä nähtävinä kokousta seuraavan maanantain jälkeisenä päivänä.

Päätettiin [2]) asettaa kolmihenkinen jaosto lähemmin tutkimaan johtosääntöehdotusta. Jaoston puheenjohtajaksi määrättiin lautakunnan puheenjohtaja V. Laitinen sekä jäseniksi yli-insinööri H. Backman ja maisteri A. Linko.

Päätettiin [3]) oikeuttaa rakennustoimisto hankkimaan yksinkertainen seppele toimistoapulaisen E. M. Olanderin hautajaistilaisuuteen ja suorittamaan sen hinta, 3 000 mk, yleisten töiden lautakunnan käyttövaroista.

Varasto-osasto oikeutettiin [4]) tilaamaan Ab. Julius Tallberg Oy:ltä 7 kpl Atlas-merkkisiä ilmanpuristimia, mallia GF-3VE hintaan 1 455 400 mk/kpl ja 3 kpl Atlas-merkkisiä ilmanpuristimia, mallia FR-4V hintaan 1 919 000 mk/kpl vapaasti tehtaalla Siurossa liikevaihtoveroineen sekä 5 kpl imukalvopumppuja, mallia D-4, 10 kpl imukalvopumppuja, mallia 2D-4, 15 kpl 4″ pohjaventtiilejä, 15 paria letkunliittimiä ja 15 paria letkunsiteitä yhteiseen hintaan 2 770 035 mk vapaasti tehtaalla Hangossa liikevaihtoveroineen.

Snellmanin kansakoulun uudisrakennuksen suunnittelu päätettiin [5]) antaa professori A. Pernajalle arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan. Tehtävään sisältyi myös suunnitelman laatiminen vanhassa koulurakennuksessa mahdollisesti suoritettavista korjaustöistä.

Kivelän sairaalan henkilökunnan asuinrakennusta varten hyväksyttiin [6]) Oy. Radiator Ab:n tarjous lämmityslaitteista sekä Suomen Puhallintehdas Oy:n tarjous koneellisista ilmanvaihtolaitteista ja poltinkanavista yhteishintaan 2.3 milj. mk. Vesi- ja viemärityöt päätettiin jättää vesilaitoksen suoritettaviksi.

Hyväksyttiin [7]) Ka-Vi-Ka Oy:n 1 359 370 mk:n hintainen tarjous ruostumattomista levyistä tehdyin putkijaloin varustetuista työpöydistä Marian sairaalan keskusrakennusta varten.

---

[1]) Yl. t. lk. 12. 1. 4 §. — [2]) S:n 12. 1. 43 §. — [3]) S:n 19. 1. 84 §. — [4]) S:n 26. 1. 100 §, 2. 2. 130 §. — [5]) S:n 2. 2. 133 §. — [6]) S:n 2. 2. 137 §. — [7]) S:n 16. 2. 195 §.

Varasto-osasto oikeutettiin [1]) tilaamaan maanviljelijä O. Rajaojalta paalutukkeja: 1 035 kpl hintaan 2 777 000 mk vapaasti tuotuna rakennustoimiston varastopaikoille Helsingissä, kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta paalutukkeja 2 780 kpl hintaan 5 368 750 mk sekä hirsiä 50 000 jm hintaan 198 mk/jm ja 2 000 jm hintaan 240 mk/jm v. v. Helsingissä.

Kivelän sairaalan asuntoloiden akkunoihin päätettiin [2]) rakentaa normaalit kaksinkertaiset sisäänaukeavat puitteet. Samoin hyväksyttiin Kone Oy:n tarjous yhteishinnaltaan 7 548 000 mk, neljästä henkilöhissistä ko. asuinrakennuksiin.

Varasto-osasto oikeutettiin [3]) myymään Hyrylän Sementtivalimo Oy:lle käytöstä poistetut, sementtiputkien valmistukseen käytetyt työvälineet 100 000 mk:n yhteishinnasta.

Varasto-osasto oikeutettiin [4]) ostamaan Oy. Ford Ab:ltä Vedette-merkkinen, v:n 1952 mallia oleva henkilöauto n. 600 000 mk:n hinnasta.

Varasto-osasto oikeutettiin [5]) ostamaan Ab. Julius Tallberg Oy:ltä 20 kpl kallioporakoneita, mallia RH-571-3L lisäpainoineen hintaan 83 500 mk/kpl vapaasti tehtaalla Helsingissä liikevaihtoveroineen sekä ilmanpuristin 4.5 m^3, n. 1 532 000 mk:n hinnasta.

Lauttasaaren kansakoulun sähkötöiden suunnittelu päätettiin [6]) antaa insinööri R. Mäenpään tehtäväksi. Samalla oikeutettiin talorakennusosasto käyttämään akustiikka-asiantuntijana em. koululla insinööri P. Arnia.

Varasto-osasto oikeutettiin [7]) myymään Oy. Otia Ab:lle käytöstä ja irtaimistoluettelosta poistettu ilmanpuristin 20 000 mk:n hinnasta.

Päätettiin [8]) hyväksyä talorakennusosaston toimenpiteet Munkkiniemeen rakennettavan vanhusten asuntolan Huopalahden puoleisen siiven perustuksia koskevassa asiassa ja oikeuttaa talorakennusosasto maksamaan pohjatutkimusten virheellisyydestä aiheutunut 7 220 000 mk:n lisälasku sekä tilaamaan Yleisrakentajat Oy:ltä 815 980 mk:n hintaan ko. siiven maaperälattian osan tilalle tulevan teräsbetoniholvin työt.

Varasto-osasto oikeutettiin [9]) lainaamaan urheilu- ja retkeilytoimistolle 38 hv sähkömoottori 350 mk:n vuorokausivuokrasta sekä vuokraamaan kiinteistötoimiston maatalousosastolle kevätmuokkauskauden ajaksi Fordson Major -traktori 400 mk:n vuokrasta käyttötunnilta.

Varasto-osasto oikeutettiin [10]) ostamaan Lokomo Oy:ltä 3 kpl Teräskarhu 12 -merkkisiä tiehöyliä 7 991 250 mk/kpl v.v. Tampereella.

Varasto-osasto oikeutettiin [11]) tilaamaan Ab. Julius Tallberg Oy:ltä 10 kpl imukalvopumppuja, mallia 2D-4 varusteineen yhteishintaan 1 952 773 mk vapaasti tehtaalla Hangossa ja Oy. Nikolajeff Ab:ltä 15 kpl Bedford ML-merkkisiä kuormavaunun alustoja hytteineen hintaan n. 660 000 mk/kpl vapaasti Helsingissä.

Ns. sosiaalitalon alkuluonnosten laatiminen päätettiin [12]) antaa arkkitehdeille R. Koivula ja L. Jakobsson arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan.

Katurakennusosasto oikeutettiin [13]) hankkimaan kertomusvuonna tarvitsemansa bitumiemulsio toiminimiltä Oy. Colas Ab., Oy. Ikopal Ab., Asfaltti Oy. Lemminkäinen ja Rakennus-Oy. Cultor Bitumiemulsioyhdistyksen tarjouksen mukaisiin hintoihin.

Hyväksyttiin [14]) talorakennusosaston toimenpide, jonka mukaan Mäkelänkadun kansakoulun ovi- ja ikkunatyöt annettiin Toukolan korjauspajan suoritettavaksi 1 712 600 mk:n hinnasta.

Katurakennusosasto oikeutettiin [15]) laskemaan seppele yli 40 vuotta kaupungin palveluksessa olleen, eläkkeelle siirtyneen rakennusmestari M. Finellin hautajaistilaisuudessa ja suorittamaan sen hinta lautakunnan käyttövaroista.

Katajanokan satamatyöntekijäin huoltorakennuksen rakennusteknilliset työt päätettiin [16]) antaa Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy:n suoritettavaksi 105.9 milj. mk:n urakkahinnasta.

Hyväksyttiin [17]) Vallilan Puuseppä Oy:n 6 387 700 mk:n hintainen tarjous Marian sairaalan keskusrakennuksen kiinteän kaluston hankkimisesta.

---

[1]) Yl. t. lk. 16. 2. 200, 201 §. — [2]) S:n 2. 3. 248, 249 §. — [3]) S:n 2. 3. 254 §. — [4]) S:n 9. 3. 268 §. — [5]) S:n 9. 3. 269, 283 §. — [6]) S:n 9. 3. 273 §. — [7]) S:n 16. 3. 314 §. — [8]) S:n 16. 3. 316 §. — [9]) S:n 23. 3. 336 §, 30. 3. 364 §. — [10]) S:n 23. 3. 339 §. — [11]) S:n 30. 3. 365, 366 §. — [12]) S:n 30. 3. 377 §. — [13]) S:n 30. 3. 378 §. — [14]) S:n 13. 4. 417 §. — [15]) S:n 13. 4. 424 §. — [16]) S:n 20. 4. 441 §. [17]) S:n 20. 4. 442 §.

Talorakennusosaston puolesta suoritettava Munkkiniemen ja Maunulan vanhusten asuntoloiden arkkitehtoninen valvonta päätettiin [1]) antaa 390 000 mk:n työmäärärahoista maksettavaa korvausta vastaan arkkitehti Y. Lagerbladille.

Varasto-osasto oikeutettiin [2]) tilaamaan Oy. Ekströmin koneliikkeeltä 2 kpl Jones KL22-merkkisiä liikkuvia nostureita varusteineen hintaan £ 2 715/kpl, yksi Brai Hydraloader-merkkinen yleiskuormauskone lisävarusteineen hintaan £ 1 798.6.— ja Jones KL44-merkkinen 4 tonnin liikkuva nosturi standardi- ja lisävarusteineen hintaan £ 4 021, kaikki fob Lontoo.

Varasto-osasto oikeutettiin [3]) myymään rakennustoimiston varastoissa oleva, poistettu irtaimisto huutokaupalla osaston määräämänä päivänä toukokuun aikana. Samalla päätettiin, että mikäli arvokkaampien esineiden huutokauppahinta ei nousisi riittävän korkeaksi, yritettäisiin ne myydä hankittavien tarjousten perusteella.

Varasto-osasto oikeutettiin [4]) luovuttamaan rakennustoimiston Konepajalaisten Ammattiosastolle konepajan ruokailuhuone 9. 5. palkintojen jakotilaisuutta varten.

Varasto-osasto oikeutettiin [5]) luovuttamaan vesilaitoksen työpajan esimiehelle G. A. Lindgrenille 12 m:n pituinen lipputanko 5 500 mk:n hinnasta.

Kivelän sairaalan asuntolain ulko-ovet ja ikkunat päätettiin [6]) tilata Höyrypuuseppä Oy:ltä hintaan 3 640 977 mk.

Katurakennusosasto oikeutettiin [7]) antamaan Hiihtomäentien päällystäminen Oy. Viarecta Ab:lle, Kirkkoherrantien päällystäminen sekä jyräasfalteilla päällystettävien sähköja puhelinkanavien korjaaminen Rakennus Oy. Cultorille, Pitäjänmäentien oikaisu, Santavuorentien, Krankantien, Poutuntien, Kirkkomäentien, Rajametsäntien, Männikkötien, Valimontien sekä Nuijamiestentien polkupyörätien ja käytävän päällystäminen Asfaltti Oy. Lemminkäiselle sekä sähkö- ja puhelinkaapelikanavien valuasfalttityöt Suomen Asfaltti Oy:lle. Mikäli kaupunginhallitus suostuisi lautakunnan esitykseen yleisten töiden pääluokan tilillä Katujen ja teiden päällystyksen uusiminen olevan määrärahan käyttämisestä, päätettiin katurakennusosasto oikeuttaa antamaan Marjaniementien, Savonkadun, Nordenskiöldinkadun ja Herttoniementien päällystäminen Oy. Viarecta Ab:n suoritettavaksi, Koskelantien, Oulunkylän Kunnantien ja Hämeentien päällystäminen Rakennus Oy. Cultorille, Kaupintien, Mäkelänkadun tonttien 97—99 sekä korttelin 847:n kohdan päällystäminen Asfaltti Oy. Lemminkäiselle, Sturenkadun päällystäminen Suomen Asfaltti Oy:n ja Mäkelänkatu 84—96:n kohdan päällystäminen Asfalttiliike E. Lindmanin suoritettavaksi. Lisäksi oikeutettiin katurakennusosasto antamaan muut pienemmät päällystystyöt ja korjaukset eri liikkeiden suoritettaviksi.

Varasto-osasto oikeutettiin [8]) ostamaan Oy. Konela Ab:ltä, 5 kpl EMW pakettiautoja hintaan n. 440 000 mk/kpl.

Katajanokan huoltorakennuksen keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet päätettiin [9]) tilata Oy. Suomen Lämpö Ab:ltä hintaan 11 450 000 mk sekä vesi- ja viemärijohtolaitteet vesilaitokselta hintaan 6.5 milj. mk.

Hyväksyttiin [10]) Oy. Tekno Plast Ab:n tarjous pesupöytien hankinnasta läpikulkutalon Hämeentie 61—63 keittiöihin ja keittokomeroihin sekä Oy. Morus Ab:n tarjous, jonka loppusumma oli 1 190 000 mk, jäähdytyslaitteista käyttökuntoon asennettuina Auroran sairaalan keittiön jäähdyttämöön.

Kumpulan avouimalan lopputöiden suunnittelu päätettiin [11]) antaa arkkitehti P. Salomaalle arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan.

Varasto-osasto oikeutettiin [12]) myymään Ford-merkkinen v:n 1935 mallia oleva, rakennustoimiston käytöstä poistettu henkilöauto korjauspajan esimiehelle H. Mustoselle 76 000 mk:n hinnasta.

Varasto-osasto oikeutettiin [13]) vuokraamaan olympia-rakennustoimistolle nurmikkojyrsijä viikon ajaksi 300 mk:n vuorokausivuokrasta.

Pihlajatien lastentalon maalaustyöt päätettiin [14]) antaa V. Björkqvistin maalausliikkeen suoritettavaksi hintaan 2 060 000 mk, Hämeentie 51—53:ssa sijaitsevan läpikulkutalon maalaustyöt Maalimiehet Oy:lle hintaan 4 147 000 mk ja Hämeentie 61—63:ssa

---

[1]) Yl. t. lk. 20. 4. 444 §. — [2]) S:n 20. 4. 445, 446, 448 §. — [3]) S:n 27. 4. 474 §. — [4]) S:n 27. 4. 476 §. — [5]) S:n 27. 4. 477 §. — [6]) S:n 20. 4. 440 § ja 4. 5. 503 §. — [7]) S:n 4. 5. 508 §. — [8]) S:n 4. 5. 510 §. — [9]) S:n 11. 5. 545 §. — [10]) S:n 11. 5. 546, 547 §. — [11]) S:n 11. 5. 552 §. — [12]) S:n 18. 5. 579 §. — [13]) S:n 18. 5. 581 §. — [14]) S:n 1. 6. 627, 628, 629 §.

sijaitsevan läpikulkutalon keittiökalusteiden hankinta Kause Oy:lle hintaan 1 602 430 mk.

Kivelän sairaalan asuntolain ovet päätettiin [1]) tilata Oy. W. Schauman Ab:ltä hintaan 2 959 425 mk ja Marian sairaalan keskusrakennuksen maalaustyöt annettiin K. Toivosen maalausliikkeen suoritettavaksi hintaan 7 630 000 mk.

Varasto-osasto oikeutettiin [2]) tilaamaan Rolac Oy:ltä 10 971 250 mk:n hintainen Åkerman 650-merkkinen kaivukone v.v. Varkaudessa, ollen hinta sidottu kertomusvuoden tammikuun kotimarkkinateollisuuden tukkuhintaindeksiin, Lokomo Oy:ltä 2 kpl Teräsmies 2 -merkkisiä kaivukoneita hintaan 4 257 500 mk/kpl ja Teräsmies 3 -merkkinen kaivukone hintaan 6 775 000 mk vapaasti Tampereella sovituin indeksiehdoin ja Oy. Rakennuskonepajalta 5 kpl 500 l:n betoninsekoituskoneita hintaan 828 100 mk/kpl, yhteensä 4 140 500 mk, ja 5 kpl 200 l:n betoninsekoituskoneita hintaan 477 200 mk/kpl, yhteensä 2 386 000 mk, liikevaihtoveroineen vapaasti tehtaalla varusteineen.

Varasto-osasto oikeutettiin [3]) luovuttamaan tanssilava Finlands Svenska Folkdansring -nimiselle yhdistykselle ajaksi 25. 6.—20. 8. vuokravapaasti, ollen yhdistys kuitenkin velvollinen suorittamaan kuljetuskustannukset.

Maunulan vanhusten asuntolan rakennusteknilliset työt päätettiin [4]) antaa Vilamo Oy:n suoritettavaksi 135 700 000 mk:n urakkasummasta.

Sähkölaitoksen muuntajat n:o 6911a, 7967, 7968, 7969 ja 7970 päätettiin [5]) antaa Rakennustoimisto V. Lehden rakennettavaksi 5 310 000 mk:n urakkasummasta, muuntajat n:o 7966, 7971 ja 7972 Rakennusliike Soivio ja K:nille 2 880 000 mk:n urakkasummasta ja muuntajat n:o 7642, 7643a, 7980, 7979, 7955a, 7956 ja 7161 rakennusmestari B. Paulomolle 7 470 000 mk:n urakkasummasta.

Duplex -tyyppisen pesukoneen ja uuden suurtehokiertokoneen hankkimiseksi kunnalliskodin pesulaan päätettiin [6]) hyväksyä Insinööritoimisto G. W. Bergin tarjous ko. koneista, joiden yhteishinta oli 3 430 000 mk vapaasti Helsingissä liikevaihtoveroineen.

Hyväksyttiin [7]) Högforsin Tehdas Oy:n tarjous neljästä lämpöjohtokattilasta poikien ammattikoulun lämpökeskukseen hintaan 7 704 000 mk sekä termostaatista hintaan n. 220 000 mk.

Hyväksyttiin [8]) Kulutusosuuskuntien Keskusliiton tarjous kiinteällä polttoaineella lämmitettävästä leivinuunista, jonka hinta oli 1 460 000 mk ilman muurausta ja liikevaihtoveroa, Nikkilän sairaalan leipomoon.

Kaappien hankkiminen Mäkelän kansakoulun luokkiin päätettiin [9]) antaa Helno Oy:lle hintaan 1 810 511 mk.

Varasto-osasto oikeutettiin [10]) vuokraamaan asemakonemestari R. Mustoselle betoninsekoittaja 500 mk:n vuorokausivuokrasta.

Päätettiin [11]) hyväksyä talorakennusosaston toimenpiteet Munkkiniemen uimarannan merenpohjaan viettävän luiskan hiekoitustöiden jatkamisesta.

Päätettiin [12]), että sepänapulaisen E. Lariston oli purettava rakentamansa tilapäinen autosuoja, oikeuttaen hänet kuitenkin toistaiseksi säilyttämään autoaan korjauspajan pihamaalla.

Lauttasaaren kansakoulun rakennusteknilliset työt päätettiin [13]) antaa eräin ehdoin Rakennusliike Otto Wuorio Oy:n suoritettavaksi 135 milj. mk:n urakkasummasta.

Töölön uuden paloaseman suunnitelmien laatiminen annettiin [14]) professori A. Pernajan tehtäväksi arkkitehtitaksan mukaisesta palkkiosta.

Hyväksyttiin [15]) kaupunginarkkitehdin toimenpide, jonka mukaan arkkitehti R. Ypyä oikeutettiin käyttämään Kivelän uuden sairaalan keittiön suunnittelussa asiantuntijana Elannon keittiömestari Varnoa.

Hyväksyttiin [16]) Oy. Vesijohto-Rakentajan tarjous keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteiden hankinnasta Lauttasaaren kansakouluun, tarjouksen loppusumman ollessa kokonaisurakasta öljypolttimineen 13 062 000 mk; päätettiin jättää Maunulassa olevan vanhusten asuntolan vesi- ja viemärilaitteiden hankinta kaupungin vesilaitokselle 11 milj. mk:n hinnasta sekä keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteiden hankinta öljypolttimineen Keskuslämpö Oy:lle 8 850 000 mk:n hinnasta sekä hyväksyä

[1]) Yl. t. lk. 1. 6. 630, 632 §. — [2]) S:n 1. 6. 635, 636, 637 §. — [3]) S:n 1. 6. 638 §. — [4]) S:n 15. 6. 669 §. — [5]) 15. 6. 670 §. — [6]) S:n 15. 6. 682 §. — [7]) S:n 15. 6. 700 §. — [8]) S:n 29. 6. 737 §. — [9]) S:n 29. 6. 739 §. — [10]) S:n 29. 6. 745 §. — [11]) S:n 6. 7. 767 §. — [12]) S:n 6. 7. 770 §. — [13]) S:n 10. 7. 789 §. — [14]) S:n 10. 7. 792 §. — [15]) S:n 3. 8. 857 §. — [16]) S:n 3. 8. 862, 863, 864 §.

saman toiminimen tarjous keskuslämmityslaitteiden hankinnasta taloon Alppikatu 1, tarjouksen loppusumman ollessa 3 070 000 mk.

Suostuttiin [1]) talorakennusosaston esitykseen, että poikien ammattikoulun valimoa koskevissa asioissa pyydettäisiin asiantuntijaksi tekniikan tohtori P. Asanti ja konepajaa koskevissa asioissa diplomi-insinööri A. Saraste.

Päätettiin [2]) hyväksyä poikien ammattikoulun autohallin keskuslämmityslaitteiden hankinta Oy. Vesijohtoliike Huber Ab:n tarjouksen perusteella, jonka loppusumma oli 2 280 000 mk.

Mäkelän kansakoulun keittiö- ja ym. kalusteiden hankinta päätettiin [3]) antaa Höyrypuuseppä Oy:lle hintaan 1 350 000 mk liikevaihtoveroineen.

Päätettiin [4]) suostua talorakennusosaston esitykseen lastensairaalan saniteettitöiden suunnittelun antamisesta Ekonon suoritettavaksi.

Varasto-osasto oikeutettiin [5]) tilaamaan Oy. Grönblom Ab:ltä englantilaisen Jones & Shipmanin valmistama tarkkuushiomakone, mallia 1300 EIUR lisälaitteineen, hintaan £ 1990.6.0., fob englantilainen satama.

Varasto-osasto oikeutettiin [6]) vuokraamaan Helsingfors Simsällskap -nimiselle yhdistykselle talja viikon ajaksi 100 mk:n vuorokausivuokrasta ja kamreeri R. Brandtille halkosirkkeli yhdeksi lauantai-illaksi.

Varasto-osasto oikeutettiin [7]) luovuttamaan linja-auto ko. osaston urheilukerhon käyttöön 20 mk:n kilometrimaksusta.

Sähkölaitoksen muuntamoiden n:o 8261, 8262 ja 8263 rakennustyöt päätettiin [8]) antaa rakennustoimisto U. Urastolle 4 125 000 mk:n urakkasummasta sekä muuntajan n:o 8264 rakentaminen rakennusmestarien H. Vuorion ja P. Girsin suoritettavaksi 840 000 mk:n urakkasummasta.

Varasto-osasto oikeutettiin [9]) lainaamaan tie- ja vesirakennushallitukselle 2 000 kg 12 mm:n harjaterästä sillä ehdolla, että laina maksetaan takaisin kuluvan vuoden lokakuun loppuun mennessä ja että tie- ja vesirakennushallitus maksaa lähetyskulut sekä teräksen takaisinsaannista mahdollisesti aiheutuvat kuljetus- ja varastoimiskulut.

Varasto-osasto oikeutettiin [10]) tilaamaan Lokomo Oy:ltä kolmivalssinen moottoritiejyrä, mallia A. J. 8., hintaan 3 145 000 mk liikevaihtoverovapaasti Tampereella.

Varasto-osasto oikeutettiin [11]) suorittamaan Rolac Oy:ltä tilatun Åkerman -kaivukoneen ennakkosuorituksena 3 milj. mk vuorineuvos H. Gullichsenin ja johtaja H. Ahlströmin henkilökohtaista takausta vastaan.

Tuberkuloosiparantolan asuntolan rakennussuunnitelmien laatiminen päätettiin [12]) antaa arkkitehti E. Forsmanille sekä keittiö- ja juhlasalirakennuksen suunnittelu arkkitehtitoimistolle M. Blomstedt ja M. Lampén ja Ilmalan uuden vesitornin rakennussuunnitelmien laatiminen arkkitehti K. R. Lindgrenille, kummatkin arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan.

Varasto-osasto oikeutettiin [13]) tilaamaan Ab. Julius Tallberg Oy:ltä 2 kpl betoninsekoittimia, mallia KSK-500-U 500 l, hintaan 809 300 mk/kpl ja Oy. Hans Palsbo Ab:lta 2 kpl SAWO -merkkisiä lajittelulaitteita JB 21/300 varusteineen hintaan 38 500 Tkr/kpl, eli yhteensä Tkr 77 000, fob Köpenhamina.

Varasto-osasto oikeutettiin [14]) vuokraamaan kuljetusperävaunu sekä toisille kaupungin laitoksille että yksityisille 1 200 mk:n vuokrasta tunnilta, sillä ehdolla, että ko. vuokraukset aikanaan esitetään lautakunnan hyväksyttäviksi.

Päätettiin [15]) puoltaa liikenneluvan myöntämistä Saaren Auto Oy:lle linjalla Rautatientori-Pakila-Paloheinä yhtyen liikennelaitoksen lautakunnan antamaan lausuntoon ja edellyttäen, että Paloheinän tiehoitokunta puolestaan siihen suostuu ja sitoutuu pitämään omat tiensä linja-autoliikennettä tyydyttävässä kunnossa.

Varasto-osasto oikeutettiin [16]) tilaamaan betonirautaa St. 37.12 Rauta- ja Konetarve Oy:ltä hintaan 10 268 812 mk liikevaihtoveroineen v. v. Vuoksenniskan asemalla.

Varasto-osasto oikeutettiin [17]) tilaamaan Oy. Ekströmin Koneliikkeeltä englantilainen

---

[1]) Yl. t. lk. 3. 8. 866 §. — [2]) S:n 3. 8. 861 § ja 17. 8. 911 §. — [3]) S:n 19. 8. 921 §. — [4]) S:n 24. 8. 928 §. — [5]) S:n 24. 8. 933 §. — [6]) S:n 31. 8. 951, 965 §. — [7]) S:n 7. 9. 977 §. — [8]) S:n 14. 9. 1 016 §. — [9]) S:n 21. 9. 1 042 §. — [10]) S:n 21. 9. 1 043 §. — [11]) S:n 28. 9. 1 088 §. — [12]) S:n 5. 10. 1 108 §, 1 118 §. — [13]) S:n 12. 10. 1 135 §, 1 136 §. — [14]) S:n 12. 10. 1 137 §. — [15]) S:n 12. 10. 1 143 §. — [16]) S:n 15. 10. 1 145 §. — [17]) S:n 15. 10. 1 146 §.

Wickers WR 180 -merkkinen puskuritraktori hintaan £ 77475, siihen kuuluva vinopuskulevy hintaan £ 1640 sekä hytti myöhemmin ilmoitettavaan hintaan.

Talorakennusosasto oikeutettiin [1]) tekemään urakkasopimus Pitäjänmäen kansakoulun rakennusteknillisten töiden suorittamisesta 103.5 milj. mk:n urakkasummasta Pyramidi Rakennus Oy:n kanssa.

Kokoomuksen Nuorten Liitolta päätettiin [2]) periä soihtujen sekä tarveaineiden vuokrana yhteensä 3 965 mk.

Hyväksyttiin [3]) Oy. Vesijohtoliike Huber Ab:n tarjous keskuslämmityslaitteista kaupunginmuseoon hintaan 1 550 000 mk.

Varasto-osasto oikeutettiin [4]) vuokraamaan Lasten Päivä -yhdistykselle 2 000 kg:n käsikäyttöinen nosturi 300 mk:n vuorokausivuokrasta.

Varasto-osasto oikeutettiin [5]) ostamaan Tiilikeskus Oy:ltä tiiliä yhtiön tarjoamilla hinnoilla, toimitus- ja maksuehdoilla.

Talorakennusosasto oikeutettiin [6]) tekemään urakkasopimus Pakilan kansakoulun rakennusteknillisten töiden suorittamisesta 88.5 milj. mk:n urakkasummasta Yleisrakentajat Oy:n kanssa.

Varasto-osasto oikeutettiin [7]) myymään konemestari E. Almgrenille 200 julkisivutiiltä 25 mk/kpl.

Varasto-osasto oikeutettiin [8]) tilaamaan Puutalo Oy:ltä 10 kpl parakkeja, tyyppiä PSE 5 × 10, hintaan 351 000 mk/kpl eli yhteensä 3 510 000 mk liikevaihtoveroineen v.v. Turun asemalla; samoin oikeutettiin [9]) varasto-osasto tilaamaan Oy. Grönblom Ab:ltä Lahden Rautateollisuus Oy:n valmistama 1 430 000 mk:n hintainen RAUTE -merkkinen tasohöylä liikevaihtoveroineen v.v. Lahden asemalla sekä Ab. Julius Tallberg Oy:ltä ilmanpuristimia laitteineen, kallioporakoneita ja paineilmakankia hyväksytyn tarjouksen mukaisin hinnoin ja toimitusehdoin.

Varasto-osasto oikeutettiin [10]) tilaamaan Oy. Renlund Ab:ltä betonirautaa yhteishintaan 24 064 440 mk sekä myymään [11]) herra A. Vientolle kaksi poistettua Morgårdshammars-merkkistä lautasmurskainta 100 000 mk:n yhteishinnasta.

Varasto-osasto oikeutettiin [12]) lainaamaan Helsingfors Skridskoklubb -nimiselle yhdistykselle käsikäyttöinen käytäväjyrä luistinkaudeksi 1953—1954 25 mk:n vuorokausivuokrasta ja luovuttamaan yksi Fordson Major -merkkinen traktori Uittokalusto Oy:lle näyttelyesineeksi Työtehoseuran suurmessuille 20—29. 11. 300 mk:n vuorokausivuokrasta.

Hyväksyttiin [13]) Keskuslämpö Oy:n tarjous keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteista yhteishintaan 6 365 000 mk sekä öljypolttimista laitteineen lisähintaan 1 235 000 mk tai vaihtoehtoisesti mallista riippuen 1 435 000 mk Snellmanin kansakouluun Punavuorenkatu 8 ja Oy. Putkisto Ab:n 5 693 000 mk:n hintainen tarjous lämpöjohto-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteiden hankinnasta Toivolan koulukodin koulurakennukseen.

Kivelän sairaalan rakennustoimikunta oikeutettiin [14]) hankkimaan lausunnot arkkitehtitoimisto Ypyän laatimista Kivelän uusien sairaalarakennusten luonnoksista arkkitehti H. Ahlbergilta, Ruotsista, professori W. Kerppolalta ja professori F. Langenskiöldiltä.

Poikien ammattikoulun ikkunoiden hankinta päätettiin [15]) antaa Kause Oy:lle hintaan 2 997 094 mk.

Hyväksyttiin [16]) Oy. Putkisto Ab:n tarjous, jonka kokonaishinta keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteiden hankinnasta Pitäjänmäen kansakouluun oli 11 020 000 mk.

Kunnalliskodin C-rakennuksen vesi- ja viemärilaitteiden hankinta päätettiin [17]) antaa vesilaitokselle 7.4 milj. mk:n hinnasta ja keskuslämmitys- ja höyrylaitteiden hankinta Oy. Putkisto Ab:lle 6 895 000 mk:n hinnasta sekä ilmanvaihtolaitteiden hankinta Suomen Puhallintehdas Oy:lle 4.15 milj. mk:n hinnasta.

Varasto-osasto oikeutettiin [18]) luovuttamaan rakennustoimiston Konepajalaisten Ammattiosastolle joulujuhlaa varten Toukolan korjauspajan ruokailuhuone 12. 12. sillä

---

[1]) Yl. t. lk. 19. 10. 1 165 §. — [2]) S:n 19. 10. 1 175 §. — [3]) S:n 19. 10. 1 184 §. — [4]) S:n 26. 10. 1 203 §. — [5]) S:n 26. 10. 1 204 §. — [6]) S:n 26. 10. 1 218 §. — [7]) S:n 2. 11. 1 245 §. — [8]) S:n 9. 11. 1 264 §. — [9]) S:n 9. 11. 1 265, 1 266 §. — [10]) S:n 9. 11. 1 287 §. — [11]) S:n 16. 11. 1 304 §. — [12]) S:n 16. 11. 1 305, 1 306 §. — [13]) S:n 16. 11. 1 327, 1 328 §. — [14]) S:n 23. 11. 1 362 §. — [15]) S:n 23. 11. 1 365 §. — [16]) S:n 23. 11. 1 366 §. — [17]) S:n 30. 11. 1 392 §, 7. 12. 1 421 §. — [18]) S:n 7. 12. 1 414 §.

ehdolla, että yhdistys korvaa ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset.

Varasto-osasto oikeutettiin [1]) alentamaan Pelastusarmeijan kadettikoululle vuokrattujen soihtujen vuokra 2 400 mk:sta 600 mk:aan.

Kunnalliskodin uusien asuinrakennusten ovien ja ikkunoiden hankinta päätettiin [2]) antaa Harjavalta Oy:lle hintaan 3 466 562 mk.

Talorakennusosasto oikeutettiin [3]) tekemään urakkasopimus sikateurastamon laajennustöiden suorittamisesta 14 455 000 mk:n urakkasummasta Rakennustoimisto U. Uraston kanssa sillä ehdolla, että toiminimi esittää hyväksyttävän pankkitakauksen.

Hyväksyttiin [4]) Lämpötoimi Oy:n tarjous, jonka kokonaishinta oli 4 180 000 mk, keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteista Salmisaaren höyryvoimalaitoksen asuinrakennukseen sekä Suomen Hissi ja Lämpöjohto Oy:n tarjous samojen laitteiden hankinnasta sikateurastamon lisärakennukseen kokonaishintaan 1 738 600 mk sillä ehdolla, että toiminimi esittää ennakkosuorituksesta hyväksyttävän pankkitakauksen.

Päätettiin [5]), että 30. 3. Oy. Nikolajeff Ab:ltä tilatuista kuorma-autoista vielä toimittamatta olevan kuuden kuorma-auton tilaus peruutetaan.

Hyväksyttiin [6]) Kone Oy:n tarjous kahdesta potilashissistä, joiden yhteinen hinta oli 3 185 500 mk asennettuna, kunnalliskodin C-rakennukseen sekä Kone Oy:n tarjous kolmesta hissistä poikien ammattikouluun yhteishinnaltaan 4 303 000 mk asennettuina.

Päätettiin [7]) oikeuttaa varasto-osasto tilaamaan 20 kpl konekäyttöisiä puominostureita Toukolan korjauspajalta hintaan n. 160 000 mk/kpl.

Varasto-osasto oikeutettiin [8]) vuokraamaan liikennelaitokselle 30 KV-tehoinen sähkömoottori toistaiseksi 275 mk:n vuorokausivuokrasta.

Hyväksyttiin [9]) Haato Oy:n tarjous kalojen jäädytyslaatikoiden ja verkkojen hankinnasta syväjäädyttämöön. Tarjouksen kokonaishinta oli 2 355 000 mk.

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan ilmanpuristinta sunnuntai- ja pyhäpäiviksi 500 mk:n vuorokausivuokrasta seuraaville henkilöille: kadunlaskija A. Kaimolalle [10]), mittausmies K. Juutilaiselle [11]), kivityöntekijä A. Hiltuselle [12]), panostaja E. Stenmanille [13]), viilaaja H. Eklundille, autoilija T. Railiolle [14]), autonkuljettaja E. O. Frille, autonkuljettaja K. Heleniukselle, rakennusmestari E. Holmbergille [15]), työntekijä L. Hiltuselle [16]), työntekijä N. Leinoselle, koneenkäyttäjä T. Tammelle, viilaaja T. Hynniselle [17]), panostaja R. Winkille [18]), työntekijä H. Nymanille [19]), mittausmies P. Halmeelle [20]), koneenasentaja A. Lindströmille [21]), ja työntekijä N. Leinoselle [22]). Autonkuljettaja F. Svanbäckille [23]) luovutettiin ilmanpuristin ja kallioporakone letkuineen yhdeksi sunnuntaipäiväksi 500 mk:n vuokrasta sekä poliisivirkailija E. Nakarille [24]) ilmanpuristin 2 000 mk:n vuorokausivuokrasta. Samalla päätettiin periaatteessa, ettei kaupungin omistamia koneita vuokrata ulkopuolisille eikä myöskään kaupungin työntekijöille tai viranhaltijoille muulloin kuin pyhäpäivien ajaksi.

Varasto-osaston suorittamat lippujen ja lipputankojen vuokraukset kertomusvuoden aikana hyväksyttiin [25]).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle, lautakunnille ym. asioista, jotka koskivat: B-messuhallin koristelua Mannerheim-muistojuhlaa varten [26]); uusien käymälöiden rakentamista ja entisten poistamista [27]); kertomusvuoden katu- ja viemärityöohjelman hyväksymistä [28]); eräiden käytöstä poistettujen autojen, työkalujen ym. luovuttamista [29]); eräiden määrärahojen käyttöoikeutta sekä suoritettujen töiden laskujen maksamista [30]); määrä-

---

[1]) Yl. t. lk. 14. 12. 1 440 §. — [2]) S:n 14. 12. 1 442 §. — [3]) S:n 14. 12. 1 443 §. — [4]) S:n 14. 12. 1 444, 1 445 §. — [5]) S:n 21. 12. 1 462 §. — [6]) S:n 21. 12. 1 468, 1 469 §. — [7]) S:n 7. 12. 1 422 §, 21. 12. 1 483 §. — [8]) S:n 21. 12. 1 484 §. — [9]) S:n 30. 12. 1 509 §. — [10]) S:n 20. 4. 447 §. — [11]) S:n 27. 4. 475 §. — [12]) S:n 11. 5. 556 §. — [13]) S:n 18. 5. 580 §. — [14]) S:n 1. 6. 634, 639 §. — [15]) S:n 15. 6. 690, 691, 692 §. — [16]) S:n 29. 6. 756 §. — [17]) S:n 3. 8. 852, 853, 854 §. — [18]) S:n 17. 8. 903 §. — [19]) S:n 31. 8. 950 §. — [20]) S:n 28. 9. 1 089 §. — [21]) S:n 2. 11. 1 244 §. — [22]) S:n 21. 12. 1 465 §. — [23]) S:n 13. 4. 425 §. — [24]) S:n 29. 6. 744 §. — [25]) S:n 12. 1. 45 §, 9. 2. 165 §, 9. 3. 267 §, 13. 4. 411 §, 11. 5. 529 §, 15. 6. 689 §, 3. 8. 851 §, 17. 8. 902 §, 7. 9. 978 §, 5. 10. 1 105 §, 9. 11. 1 263 §, 7. 12. 1 415 §. — [26]) S:n 12. 1. 52 §. — [27]) S:n 12. 1. 53 §, 7. 9. 974, 975, 976 §. — [28]) S:n 12. 1. 59 §. — [29]) S:n 12. 1. 64 §, 2. 2. 131 §, 1. 6. 633 §, 19. 10. 1 174 §, 7. 12. 1 413 §. — [30]) S:n 19. 1. 72, 80 §, 2. 2. 145 §, 9. 3. 278 §, 20. 4. 453 §, 4. 5. 504, 507 §, 29. 6. 754 §, 5. 10. 1 106 §, 26. 10. 1 213 §, 9. 11. 1 268, 1 269, 1 270, 1 271, 1 272, 1 273, 1 274, 1 275, 1 276, 1 277, 1 278, 1 279 §, 30. 11. 1 389 §, 21. 12. 1 485 §.

rahojen siirto-oikeutta [1]); Vartiokylän muinaisraunio-alueen kunnostamista [2]); eräitä kokouksia ja kokouspalkkioita [3]); varatöiden suorittamista [4]); piirustusten hyväksymistä ym. [5]); selostuksen julkaisemista tärkeimmistä rakennus- ja suunnittelutöistä [6]); maksettaviksi määrättyjen sakkojen ja oikeudenkäyntikulujen korvaamista ao. henkilöille [7]); eräiden yksityisten, vakuutusyhtiöiden ym. vahingonkorvausanomuksia [8]); tuhoutuneen tai anastetun omaisuuden poistamista luetteloista tai korvaamista [9]); tuberkuloosiparantolan asuntola- ja keittiörakennuksen rakennusohjelman muutosta [10]); yleisten töiden lautakunnan ja rakennustoimiston johtosääntöehdotusta [11]); katujen kaivuiden suoritus- ja valvontataksan muutosta [12]); palotarkastusmääräysten noudattamista kaupungin museossa [13]); yhdystunnelin rakentamista Nilsiänkadun alle [14]); Eino Leinon patsaan sijoitusta ym. [15]); lastentalon luovutusta [16]); Lauttasaaren katuprofiilien ja viemäröimissuunnitelman vahvistamista [17]); katurakennus-, talorakennus- ja puisto-osaston rakennusohjelmaa [18]); rakennustoimiston työaikaa [19]); huoneen vuokraamista puhtaanapito-osastolle [20]); alueen varaamista rakennustoimiston varastoalueeksi [21]); kansakoulunopettajien koulurakennusten suunnittelutyöhön osallistumisen korvaamista [22]); eräiden vesijohto- ja viemäritöiden suorittamista työttömyystöinä [23]); autonkuljettaja J. Kokolta perittävää korvausta [24]); määrärahojen ja lisämäärärahojen puitteissa suoritettavia korjaus-, muutos- ja uudistöitä mm. koulurakennuksissa [25]); kunnalliskodin rakennuksissa [26]); palolaitokselle kuuluvissa rakennuksissa [27]); sairaaloissa [28]); teurastamossa [29]); puistoissa, leikkikentillä ym. [30]); sekä muissa rakennuksissa ja laitoksissa [31]); erilaisia katu- ja viemäritöitä [32]); puhtaanapito- ym. töitä [33]); eräisiin muihin tarkoituksiin tarvittavia määrärahoja [34]).

Yleisten töiden lautakunnan ja rakennustoimiston v:n 1952 toimintakertomus [35]) sekä v:n 1954 talousarviota koskevat yleisten töiden lautakunnan ehdotukset [36]) lähetettiin kaupunginhallitukselle.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle, lautakunnille ym. asioista, jotka koskivat: Eino Leinon patsaan perustus- ja järjestelytöitä [37]); Kansaneläkelaitoksen anomuksia vesi- ja viemärijohtojen sekä putkitunnelin rakentamisluvan myöntämistä [38]); työttömyystöiden järjestelyä [39]); kaupungin henkilökuntalehden julkaisemista [40]); väestönsuojien vuokraamista [41]); eräiden kortteleiden korkeussuhteiden vahvistamista [42]); pyykin huuhtomiskieltotaulujen asetuskustannuksia [43]); leikkikenttien kunnostamista, järjestämistä ym. [44]); katujen ja teiden puhtaanapitoa, katuvalaistusta ym. koskevia asioita [45]); vuokralle annettujen kiinteistöjen ja huoneistojen vapauttamista kaupungin omaa tarvetta varten [46]); eräiden vakuutusyhtiöiden ja yksityisten henkilöiden kaupungilta vaatimia

[1]) Yl. t. lk. 19. 1. 73 §, 2. 2. 139, 144 §, 2. 3. 256 §, 4. 5. 505 §, 3. 8. 869 §. — [2]) S:n 26. 1. 104 §. — [3]) S:n 2. 2. 147 §. — [4]) S:n 9. 2. 176 §. — [5]) S:n 16. 2. 197 §, 9. 3. 279 §, 16. 3. 302 §, 13. 4. 413 §, 11. 5. 548 §, 1. 6. 624, 626 §, 15. 6. 676 §, 6. 7. 763, 764, 765, 766 §, 17. 8. 910 §, 30. 11. 1 390 §. — [6]) S:n 2. 3. 247 §. — [7]) S:n 23. 3. 333 §, 13. 4. 418 §, 15. 6. 687 §, 26. 10. 1 208 §, 21. 12. 1 474 §. — [8]) S:n 23. 3. 334 §, 20. 4. 452 §, 4. 5. 509 §, 11. 5. 536, 537, 538 §, 14. 9. 1 013 §, 9. 11. 1 259, 1 260 §. — [9]) S:n 30. 3. 360 §, 20. 4. 451 §, 4. 5. 502 §, 29. 6. 749, 750 §, 28. 9. 1 079 §, 19. 10. 1 167, 1 182 §, 23. 11. 1 367 §, 30. 11. 1 388 §. — [10]) S:n 30. 3. 368 §. — [11]) S:n 10. 4. 385 §. — [12]) S:n 20. 4. 450 §. — [13]) S:n 1. 6. 620 §. — [14]) S:n 15. 6. 680 §. — [15]) S:n 31. 8. 958, §, 7. 12. 1 419 §. — [16]) S:n 21. 9. 1 039 §. — [17]) S:n 5. 10. 1 115 §. — [18]) S:n 15. 10. 1 147 §. — [19]) S:n 9. 11. 1 285 §. — [20]) S:n 16. 11. 1 310 §. — [21]) S:n 23. 11. 1 368 §. — [22]) S:n 30. 11. 1 393 §. — [23]) S:n 7. 12. 1 416 §. — [24]) S:n 21. 12. 1 464 §. — [25]) S:n 9. 2. 171 §, 23. 3. 332 §, 30. 3. 370 §, 15. 6. 681 §, 19. 10. 1 172 §, 16. 11. 1 325 §. — [26]) S:n 1. 6. 621 §, 15. 6. 682 §. — [27]) S:n 2. 3. 244 §, 16. 3. 301 §. — [28]) S:n 26. 1. 103 §, 2. 2. 141 §, 9. 2. 169 §, 30. 3. 371 §, 17. 8. 907 §, 21. 9. 1 040, 1 041 §, 28. 9. 1 086 §, 5. 10. 1 112 §, 16. 11. 1 326 §, 23. 11. 1 364 §. — [29]) S:n 2. 2. 142 §, 9. 3. 277 §, 26. 10. 1 212 §. — [30]) S:n 16. 2. 193 §, 6. 7. 767 §, 28. 9. 1 070 §. — [31]) S:n 12. 1. 48 §, 2. 2. 140, 143 §, 9. 2. 175 §, 16. 3. 308 §, 30. 3. 369, 372, 379 §, 13. 4. 416 §, 11. 5. 553 §, 18. 5. 573 §, 1. 6. 619 §, 10. 7. 788 §, 31. 8. 956 §, 14. 9. 1 017 §, 5. 10. 1 113 §, 12. 10. 1 132 §, 19. 10. 1 166 §, 21. 12. 1 467 §, 30. 12. 1 506 §. — [32]) S:n 16. 3. 312 §, 18. 5. 578 §, 29. 6. 753 §, 6. 7. 769 §, 31. 8. 961 §, 14. 9. 1 023 §, 30. 12. 1 518 §. — [33]) S:n 9. 2. 168 §, 21. 12. 1 473 §. — [34]) S:n 19. 1. 69, 83 §, 2. 2. 146 §, 16. 2. 199 §, 15. 6. 666 §, 19. 10. 1 178 §, 26. 10. 1 205 §, 9. 11. 1 288 §, 14. 12. 1 438 §. — [35]) S:n 29. 6. 733 §. — [36]) S:n 24. 8. 934 §, 17. 9. 1 025 §. — [37]) S:n 12. 1. 58 §. — [38]) S:n 12. 1. 62 §. 26. 1. 106 §, 29. 6. 748 §. — [39]) S:n 12. 1. 63 §, 19. 1. 82 §, 13. 4. 408 §, 24. 8. 930 §, 28. 9. 1 071 §. — [40]) S:n 19. 1. 70 §. — [41]) S:n 19. 1. 81 §, 3. 8. 871 §. — [42]) S:n 2. 2. 135, 136 §, 16. 2. 203, 204 §, 16. 3. 310, 311 §, 11. 5. 530, 531 §, 1. 6. 617 §, 6. 7. 777 §, 3. 8. 873 §, 24. 8. 931 a §, 7. 9. 980 §, 14. 9. 1 021 §, 16. 11. 1 312, 1 313 §, 21. 12. 1 482 §. — [43]) S:n 9. 2. 163 §. — [44]) S:n 9. 2. 166 §, 15. 6. 686 §, 26. 10. 1 206 §, 9. 11. 1 261, 1 262 §, 21. 12. 1 461 §. — [45]) S:n 16. 2. 209 §, 23. 3. 338 §, 6. 7. 771 §, 24. 8. 931 §, 26. 10. 1 207 §, 21. 12. 1 472, 1 476, 1 477 §. — [46]) S:n 16. 3. 300 §.

vahingonkorvauksia [1]); uintipaikkojen kunnostamista ym. [2]); yleisluottamusmiehen valitsemista varatyömaita varten [3]); piirustusten hyväksymistä [4]); Osuuskauppakoulun rakennusten liittämistä vesi- ja viemärijohtoverkostoon [5]); Hålvikin alueen kuivatustöitä [6]); viemäriputkien ja kaivonrenkaiden luovuttamista Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön käyttöön [7]); Helsingin kuorma-autoliikennöitsijäin kirjelmää [8]); rakennustoimiston huoneisto- ja tonttitarvetta Pohjois-Haagassa ja Maunulassa [9]); kiinteän ja irtaimen omaisuuden sekä vuositilintarkastajien kertomuksia [10]); liikennettä koskevia asioita [11]); tutkimusta kaupungin tiilitehtaan perustamisesta [12]); Tuomarinkylän siirtolapuutarhan perustamiskustannuksia [13]); eräiden teiden ottamista kaupungin hoitoon tai kaupungin osallistumista niiden kunnossapitokustannuksiin [14]); kaupungille kuulumattomien istutusten hoitomaksuja [15]); kaupungin autokannan vakuuttamistarjousta [16]); viikonloppumajan ostamista Uutelan alueelta [17]); kaupunginpuutarhassa olevan huvilarakennuksen käyttöä [18]); Herttoniemen alueella olevan entisen kaatopaikan käytön lopettamista ja uuden sijaintia [19]); eräiden käymälöiden ja vedenheittopaikkojen poistamista ja uusien rakentamista [20]); Hesperian puiston ym. alueiden kunnostamista [21]); kaupungin viljelysten salaojittamista [22]); eräiden yhdistysten anomuksia vapautuksen saamiseksi laskun ym. maksusta [23]); puutavara- ja polttoainetoimiston hallintomuotoa [24]); Mosabackan torppaan asetettavaa muistokilpeä [25]); katurakennusosaston ym. töitä koskevaa kirjelmää [26]); Seurasaaren musiikkipaviljongin myymistä purettavaksi [27]); varasto-osastossa sattunutta väärinkäytöstä [28]); puhelinmaakaapelin laskemista kaupunkialueella [29]); luontoisetukomitean, kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestelykomitean, rakennuskustannusten alentamista käsitelleen komitean sekä ns. hankintakomitean mietintöjä [30]); puisto- ja istutustöitä [31]); katu- ja tierakennusta [32]); viemäreiden, palokaivojen ym. rakennustöitä [33]); rakennus-, muutos-, korjaus- ym. töitä sekä hankintoja: lasten- ja nuorisokodeissa ym. [34]); kansakouluissa [35]); lastentarhoissa ja -seimissä [36]), sairaaloissa [37]), muissa rakennuksissa ja laitoksissa [38]) sekä urheilukentillä ym. [39]).

Rakennustoimisto

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinööri W. Starckin johdolla rakennustoimisto, joka jakaantui kanslia-, talorakennus-, katurakennus-, puisto-, varasto-, ja puhtaanapito-osastoihin sekä tilivirastoon.

Rakennustoimiston viranhaltijat. Avoimena olleisiin virkoihin valittiin eri osastoihin kertomusvuonna seuraavat viranhaltijat:

---

[1]) Yl. t. lk. 16. 3. 304, 305, 306, 307 §, 13. 4. 419 §, 11. 5. 532 §, 15. 6. 699 §, 3. 8. 870 §, 7. 9. 986 §, 28. 9. 1 078 §, 16. 11. 1 308, 1 309, 1 311 §, 23. 11. 1 359 §. — [2]) S:n 23. 3. 328 §, 18. 5. 569 §, 30. 12. 1 516 §. — [3]) S:n 13. 4. 409 §. — [4]) S:n 13. 4. 415 §, 27. 4. 478 §. — [5]) S:n 13. 4. 423 §. — [6]) S:n 27. 4. 486 §. — [7]) S:n 4. 5. 506 §. — [8]) S:n 11. 5. 528 §. — [9]) S:n 1. 6. 611 §. — [10]) S:n 15. 6. 671 §, 31. 8. 948 §, 7. 9. 970 §. — [11]) S:n 15. 6. 698 §, 29. 6. 747 §, 7. 9. 983 §, 14. 9. 1 020 §, 12. 10. 1 143 §. — [12]) S:n 29. 6. 735 §. — [13]) S:n 17. 8. 912 §. — [14]) S:n 17. 8. 913 §, 31. 8. 959, 960 §, 7. 9. 981, 982 §, 12. 10. 1 142 §, 19. 10. 1 179 §, 21. 12. 1 475 §, 30. 12. 1 515 §. — [15]) S:n 24. 8. 927 §. — [16]) S:n 31. 8. 946 §. — [17]) S:n 31. 8. 952 §. — [18]) S:n 31. 8. 957 §, 21. 12. 1 466 §. — [19]) S:n 7. 9. 972 §. — [20]) S:n 7. 9. 973 §, 28. 9. 1 083 §, 26. 10. 1 209 §, 9. 11. 1 258 §. — [21]) S:n 14. 9. 1 014, 1 015 §. — [22]) S:n 28. 9. 1 082 §. — [23]) S:n 12. 10. 1 138 §, 2. 11. 1 235 §. — [24]) S:n 19. 10. 1 163 §. — [25]) S:n 19. 10. 1 171 §. — [26]) S:n 19. 10. 1 181 §. — [27]) S:n 26. 10. 1 215 §. — [28]) S:n 21. 12. 1 463 §. — [29]) S:n 30. 12. 1 517 §. — [30]) S:n 30. 3. 359 §, 29. 6. 732 §, 17. 8. 909 §, 9. 11. 1 283 §. — [31]) S:n 16. 3. 303 §, 15. 6. 683, 684, 685 §, 3. 8. 872 §, 28. 9. 1 085 §, 2. 11. 1 236 §. — [32]) S:n 26. 1. 105 §, 16. 2. 208 §, 2. 3. 237 §, 18. 5. 577 §, 1. 6. 614, 615, 616 §, 15. 6. 694, 696 §, 29. 6. 752 §, 6. 7. 772, 773 §, 10. 7. 793, 795 §, 14. 9. 1 022 §, 21. 9. 1 044, 1 045 §, 28. 9. 1 080 §, 12. 10. 1 140 §, 2. 11. 1 237, 1 239 §, 9. 11. 1 280, 1 281 §. — [33]) S:n 2. 3. 238, 239 §, 16. 3. 313 §, 6. 7. 774, 775, 776 §, 3. 8. 877 §, 17. 8. 914 §, 5. 10. 1 114 §, 12. 10. 1 139 §, 26. 10. 1 221 §, 21. 12. 1 481 §. — [34]) S:n 12. 1. 54 §, 9. 3. 271 §, 30. 3. 373 §, 27. 4. 481 §, 18. 5. 570 §, 1. 6. 623 §, 31. 8. 953 §, 21. 9. 1 038 §. — [35]) S:n 12. 1. 55, 56 §, 19. 1. 78 §, 2. 3. 241, 242, 243 §, 9. 3. 274 §, 18. 5. 572 §, 15. 6. 673, 675 §, 10. 7. 787 §, 19. 10. 1 168 §, 26. 10. 1 217 §, 16. 11. 1 324 §, 30. 12. 1 50 3, 1 504, 1 507 §. — [36]) S:n 19. 1. 75 §, 5. 10. 1 110 §, — [37]) S:n 9. 2. 173 §, 2. 3. 245 §, 9. 3. 270 §, 27. 4. 480 §, 11. 5. 542 §, 15. 6. 672 §, 10. 7. 790 §, 3. 8. 859 §, 17. 8. 908 §, 14. 9. 1 018 §, 28. 9. 1 075 §, 5. 10. 1 111 §, 26. 10. 1 214, 1 216, 1 220 §. — [38]) S:n 19. 1. 74, 76 §, 26. 1. 101 §, 9. 2. 170 §, 2. 3. 246, 253 §, 9. 3. 275, 276 §, 30. 3. 375, 376 §, 15. 6. 674 §, 3. 8. 860, 865, 867 §, 17. 8. 906 §, 31. 8. 954, 955 §, 7. 9. 987 §, 21. 9. 1 049 §, 19. 10. 1 186 §, 30. 12. 1 502, 1 505, 1 508 §. — [39]) S:n 21. 9. 1 046 §, 30. 12. 1 513, 1 514 §.

Talorakennusosastoon: 46. palkkaluokan yliarkkitehdin virkaan diplomiarkkitehti L. Pajamies 1. 6., kahteen 45. palkkaluokan arkkitehdin virkaan diplomiarkkitehdit A. V. Hakanen 1. 12. ja O. A. Leppämäki 1. 1. 1954, kahteen 42. palkkaluokan arkkitehdin virkaan diplomiarkkitehdit K. F. W. Haglund ja L. A. Wiklund, molemmat 1. 11., 44. palkkaluokan koneinsinöörin virkaan diplomi-insinööri H. A. Ranki 1. 12., 43. palkkaluokan koneinsinöörin virkaan diplomi-insinööri J. J. Koskinen 16. 1. 54, 47. palkkaluokan työpäällikön virkaan diplomi-insinööri E. P. Toivola 1. 2. 54, kahteen 45. palkkaluokan rakennusinsinöörin virkaan diplomi-insinöörit T. R. Paasio 16. 9. ja K. K. Tammilehto 16. 2. 54, 37. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari U. A. Väisänen 1. 10., 35. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari O. Sundholm 1. 12. ja 34. palkkaluokan tilapäisen maalarimestarin virkaan maalarimestari P. A. O. Janhunen 26. 10.

Katurakennusosastoon: 41. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri K. Kettunen 16. 1. 54, neljään 31. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestarit A. J. Kannosto 1. 7., T. Kolpo 1. 5., E. O. Lepola 1. 7. ja A. M. Ukonmäki 1. 11., 33. palkkaluokan mittausteknikon virkaan rakennusmestari E. O. Peltonen 1. 4. ja 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan R. K. Laamanen 1. 12.

Puisto-osastoon: 29. palkkaluokan piirtäjän virkaan V. I. Vähimaa 22. 1.

Varasto-osastoon: 32. palkkaluokan osastokamreerin virkaan O. Vuollekoski 1. 1. 54 ja 23. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan T. A. Etelä 1. 5.

Tilivirastoon: kahteen 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan ekonomi M. Boström 1. 6. ja A-.C. Österholm 16. 1. sekä 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan T. Poikonen 1. 9.

Rakennustoimiston eri osastoista erosivat seuraavat henkilöt:

Talorakennusosastosta: yliarkkitehti E. A. Hämäläinen 1. 3., työpäällikön virasta diplomi-insinööri A. Lippa 1. 8. ja 31. palkkaluokan rakennusmestari V. I. Pääkkönen 1.12.

Katurakennusosastosta: 45. palkkaluokan piiri-insinööri E. P. Toivola 1. 3., 41. palkkaluokan apulaisinsinööri E. Käenmäki 16. 11., 31. palkkaluokan rakennusmestarit P. V. Sopanen 16. 3. ja R. Maukola 1. 5.

Tilivirastosta: 18. palkkaluokan toimistoapulainen E. Dahlström 18. 8.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraavasta taulukosta ilmenee rakennustoimiston eri osastojen työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Yhteensä
Tammikuu	1 911	1 088	1 019	85	261	4 364
Helmikuu	2 269	1 270	1 024	82	260	4 905
Maaliskuu	2 408	755	999	110	259	4 531
Huhtikuu	2 361	558	980	513	256	4 668
Toukokuu	2 013	543	984	544	257	4 341
Kesäkuu	1 650	547	991	518	259	3 965
Heinäkuu	1 263	545	1 042	489	258	3 597
Elokuu	1 239	528	1 020	434	255	3 476
Syyskuu	1 230	521	994	371	253	3 369
Lokakuu	1 214	515	1 082	319	253	3 383
Marraskuu	1 418	517	1 099	300	256	3 590
Joulukuu	1 622	536	1 099	286	255	3 798

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 6 060 työntekijälle yhteensä 86 731 päivää seuraavasti:

Lomapäivien luku	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Yhteensä
1	362	—	265	85	2	714
2	381	5	161	55	2	604
3	322	8	129	48	1	508
4	255	2	93	56	3	409

Lomapäivien luku	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Yhteensä
5	176	13	105	51	—	345
6	115	7	65	52	4	243
7	78	—	33	18	1	130
8	22	2	29	12	—	65
9	7	5	25	5	2	44
10	20	1	33	6	1	61
11	7	2	7	1	—	17
12	30	6	57	15	5	113
13	2	—	4	3	—	9
14	6	1	14	4	1	26
15	5	—	16	6	—	27
16	2	1	21	3	1	28
17	4	—	11	—	—	15
18	44	18	23	9	9	103
19	9	1	7	—	—	17
20	10	—	8	6	1	25
21	55	42	83	19	26	225
22	7	—	7	3	1	18
23	1	—	1	—	—	2
24	8	3	7	2	—	20
25	48	46	63	6	38	201
26	40	22	24	8	11	105
27	404	172	245	102	89	1 012
28	4	—	—	—	2	6
29	2	—	2	—	—	4
30	503	152	124	66	56	901
31	6	—	—	—	—	6
32	16	—	—	—	—	16
33	9	2	—	—	4	15
34	2	—	—	—	—	2
35	4	—	—	—	1	5
36	11	—	—	—	1	12
37	6	1	—	—	—	7
Lomaa nauttineita yhteensä ...	2 983	512	1 662	641	262	6 060
Lomapäiviä yhteensä	39 321	12 670	20 438	7 804	6 498	86 731

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 1 100 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta 13 758 899 mk. Invalideiksi joutuneen 6 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 6 753 516 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat näin ollen yhteensä 20 512 415 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö Oy. Pohjolassa siten, että kaupunki on vastannut kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

Talorakennusosasto

Osaston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuoden lopussa kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti, II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, kuusi 45. palkkaluokan arkkitehtiä, neljä 43. palkkaluokan arkkitehtiä, neljä 42. palkkaluokan arkkitehtiä, kolme 45. palkkaluokan rakennusinsinööriä, 43. palkkaluokan rakennusinsinööri, 41. palkkaluokan rakennusinsinööri, 45. palkkaluokan koneinsinööri, 44. palkkaluokan koneinsinööri, 43. palkkaluokan koneinsinööri, kolme piirtäjää, osastokamreeri, kanslisti ja yhdeksän toimistoapulaista. Eräitä avoinna olevia virkoja hoitivat viransijaiset.

Lisäksi oli toimiston palveluksessa tilapäisesti arkkitehtejä, sisustusarkkitehtejä, insinöörejä, opiskelijoita ja toimistoapulaisia, jotka palkattiin tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahoista. Henkilökuntaan kuului vielä 15 vakinaista rakennusmesta-

ria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä rakennusmestareita, joiden palkkaus suoritettiin työmäärärahoista.

Eräät kiireelliset rakennussuunnittelut oli tänäkin vuonna uskottava ulkopuolisille arkkitehtitoimistoille. Myöskin urakoitsijaliikkeitä käytettiin eräiden töiden suorituksessa.

Kertomusvuonna suoritettiin uudisrakennustöitä ja suurempia muutos- ja lisärakennustöitä, jotka jatkuivat v:een 1954, seuraavissa laitoksissa ja rakennuksissa:

syväjäädyttämö, Auroran sairaalan VII osasto, Marian sairaalan keskusrakennus, Kivelän henkilökunnan asuntolat, lastensairaala, Munkkiniemen ja Maunulan vanhusten asuntolat, Koskelan kunnalliskodin uudet henkilökunnan asuntolat ja C-rakennus, Toivolan koulukodin koulurakennus, Pukinmäen kansakoulun siipirakennus, Lauttasaaren, Pakilan ja Pitäjänmäen kansakoulut, Snellmanin koulu Punavuorenkatu 8—10:ssä, poikien ammattikoulu ja Hermannissa sijaitseva läpikulkutalo.

Kertomusvuonna loppuun suoritetuista uudis-, muutos- ja lisärakennustöistä mainittakoon seuraavat: lastentalo Pihlajatie 32:ssa, Tervalammen työlaitoksen keittiörakennus, Meilahden kansakoulu ja Topeliuksen kansakoulu.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista uudis- ja lisärakennuksista mainittakoon seuraavat, joissa työt jatkuivat v:een 1954: Salmisaaren voimalaitos, Katajanokan huoltorakennus, Katajanokan vientivarastorakennus ja teurastamon sikateurastamo.

Lisäksi suoritti talorakennusosasto kertomusvuoden aikana huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Työvoima vaihteli, ollen 995 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 1 021 joulukuun viimeisellä viikolla; suurin, 1 087, se oli 6. 12. — 12. 12. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 926 työntekijää.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 206 636 000 mk:n suuruinen määräraha. Näiden töiden kustannukset nousivat 190 868 456 mk:aan, joten määrärahan säästö oli 15 767 544 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarvioon varattu yhteensä 1 534 741 000 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 1 024 771 380 mk:aan. Kun säästöistä 583 956 519 mk siirrettiin v:een 1954, oli ylitys 73 986 899 mk suoritettujen töiden osalta.

Tämän lisäksi siirrettiin v:sta 1952 kertomusvuoteen määrärahoja yhteensä 706 485 609 mk. Tähän summaan lisättiin 8 266 000 mk tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan tililtä Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten sekä 635 000 mk tuloa tuottamattomien pääomamenojen vastaavalta tililtä, joten määrärahat nousivat 715 386 609 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset olivat 597 615 175 mk. Määrärahan säästöstä, 177 771 434 mk, siirrettiin v:een 1954 suorittamatta jääneitä töitä varten 56 739 944 mk ja jäännös, 61 031 490 mk, palautettiin kaupunginkassaan.

Tämän lisäksi suoritettiin töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritettiin töitä, joista laskutettiin yhteensä 303 067 537 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 2 116 322 548 mk:aan (1 672 077 923 mk v. 1952).

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 640 696 463 mk v:een 1954.

Osasto käsitteli 1 233 diaariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnan hallintoelimille.

Kesälomaa myönnettiin 1 662 työntekijälle yhteensä 20 438 päivää. Kustannukset mainituista lomista olivat 30 773 819 mk (27 675 797 mk). Sairauslomien kustannukset olivat 18 285 504 mk (14 060 389 mk). Hautausapua maksettiin 249 960 mk (651 030 mk). Vapaapäiväpalkat nousivat 1 215 138 mk:aan (2 329 388 mk).

Kustannukset vakinaisten viranhaltijain ja tilapäisen työvoiman palkkauksesta nousivat seuraaviin määriin: vakinaiset virat 32 888 578 mk ja tilapäinen työvoima 1 383 293 mk, yhteensä 34 271 871 mk (34 323 064 mk).

Koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten lukumäärä kertomusvuonna lisääntyi viidellä. Uusien kattiloiden lukumäärä oli 15 ja yhteinen tulipinta 255 m². Kaikki uudet kattilat olivat vesikattiloita. Laitoksia oli vuoden lopussa kaikkiaan 141.

Seuraavasta taulukosta selviää kattiloiden luku, laatu ja keskisuuruus.

Höyrykattilat	Luku	Tulipinta m² Yhteensä	Keskimäärin kattilaa kohden
Korkeapainekattilat	21	1 373	65.4
Matalapainekattilat	107	2 083	19.5
Yhteensä	*128*	*3 456*	—
Lämminvesikattilat	*198*	*3 013*	*15.2*
Kaikkiaan	326	6 469	—

Vuoden kuluessa suoritetuista töistä mainittakoon seuraavat: saniteettitöiden valvonta ja lopputarkastus jäljempänä mainituissa rakennuksissa: Salmisaaren voimalaitoksessa, Tervalammen alkoholistiparantolan keittiörakennuksessa, Pukinmäen kansakoulun voimistelurakennuksessa, Meilahden kansakoulussa, syväjäädyttämössä, vanhusten asuntolassa Munkkiniemessä, läpikulkutalossa Hämeentie 61, Pihlajatien lastentarhassa, Nukarin lastenkodissa ja Topeliuksen kansakoulussa; saniteettitöiden valvonta: Mäkelänkadun kansakoulussa, Marian sairaalan poliklinikassa, Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntoloissa; työselitys saniteettitöitä varten, tarjousten tarkastus ja työn valvonta: vanhusten asuntolassa Maunulassa, satamatyöntekijöiden huoltorakennuksessa Katajanokalla, Toivolan koulukodissa, Pitäjänmäen, Pakilan ja Lauttasaaren kansakouluissa; työselitys saniteettitöitä varten ja tarjousten tarkastus: kunnalliskodin C-rakennuksessa ja sikateurastamossa; tarjousten tarkastus ja työn valvonta: poikien ammattikoulussa; eräiden osastojen uudelleenjärjestelytöiden valvonta: tuberkuloosiparantolassa ja Auroran sairaalassa.

Edellisten lisäksi laadittiin useita alustavia suunnitelmia osaston ja eräitten ulkopuolisten arkkitehtien kanssa.

Polttoaineen kokonaiskulutus oli 25 991 tn koksiksi redusoituna.

Katurakennusosasto

Henkilökunta. Katurakennusosastoon kuuluivat katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 8 insinööriä, 7 apulaisinsinööriä, apulaisinsinööri (tp.), 56 rakennusmestaria, 2 kemistiä, 3 laboraattoria, 7 mittausteknikkoa, ylikonemestari, asemakonemestari, 7 konemestaria, 3 koneenhoitajaa, 5 piirtäjää, osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja apulaisvahtimestari (tp.). Vuoden alussa oli avoinna apulaiskaturakennuspäällikön, piiri-insinöörin, 45. palkkaluokan insinöörin (tp.), apulaisinsinöörin, mittausteknikon ja toimistoapulaisen virka sekä 6 apulaisinsinöörin virkaa. Vuoden aikana erosi osaston palveluksesta yksi piiri-insinööri, yksi 43. palkkaluokan insinööri, yksi apulaisinsinööri ja 4 rakennusmestaria. Vuoden lopussa jäi avoimeksi apulaiskaturakennuspäällikön, 2 piiri-insinöörin, yksi 45. palkkaluokan insinöörin, yksi 43. palkkaluokan insinöörin, yksi (tp.) apulaisinsinöörin ja 7 apulaisinsinöörin virkaa.

Kertomusvuoden alussa oli osastolla lisäksi ylimääräisinä viranhaltijoina 4 apulaisinsinööriä, 5 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 2 konemestaria, 3 tuntikirjuria, yksi puhdistuslaitoksen hoitaja ja 9 mittausmiestä. Kun vuoden aikana otettiin yksi 43. palkkaluokan ylimääräinen insinööri, yksi ylimääräinen konemestari ja 4 ylimääräistä rakennusmestaria ja kun vuoden alussa olleista 5:stä ylimääräisestä rakennusmestarista valittiin 2 ja vuoden aikana otetuista 4:stä ylimääräisestä rakennusmestarista samoin 2 vakinaisiksi, oli vuoden lopussa ylimääräisiä viranhaltijoita yhteensä yksi 43. palkkaluokan insinööri, 4 apulaisinsinööriä, 5 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 3 konemestaria, 3 tuntikirjuria, puhdistuslaitoksen hoitaja ja 9 mittausmiestä.

Osaston kirjoissa olleiden työntekijöiden lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 1 442 (v. 1952 1 251), lopussa 1 622 (1 435) ja keskimäärin 1 694 (1 262). Lukumäärä oli suurin, 2 411, maaliskuun alkupuolella ja pienin, 1 210, marraskuun alkupuolella.

Työttömyystöissä oli työntekijöitä 1. 1. — 25. 7. keskimäärin 740, ollen määrä suurin. 1 166, 8. 3. — 14. 3. välisenä aikana. 16, 11. — 31. 12. välisenä aikana oli keskimäärin 296 työntekijää ollen määrä suurin, 411, 27. 12. — 31. 12. välisenä aikana.

Kaikkiaan oli työssä keskimäärin 1 497 (1 081), ollen suurin määrä huhtikuun puolivälissä 2 266 ja pienin 475 heinäkuun lopussa.

Vuosilomaa oli työntekijöillä yhteensä 39 321 työpäivää. Varsinaisena lomakautena 1. 5. — 30. 9. oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 248 työntekijää, ollen lukumäärä suurimmillaan, 734, viikolla 12. 7. — 18. 7.

Sairauslomalla oli vuoden I:llä kolmanneksella 133, II:lla kolmanneksella 87 ja III:lla kolmanneksella 74 henkilöä. Koko vuoden keskiarvo oli 98. Prosenteissa laskettuina oli sairauslomalla kirjoissa olevasta määrästä keskimäärin 5.8 % ja työssä olevasta määrästä keskimäärin 6.6 %.

Työntekijöiden keski-ikä oli 43 vuotta Tapaturmien lukumäärä oli 468 eli 31.26 % työssä olleiden työntekijöiden keskimäärästä, joka oli 1 497. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli yhteensä 5 547 työpäivää eli 1.275 % keskimääräisen työntekijäluvun mukaan lasketusta työpäivien summasta. Työpäivien luku kertomusvuonna oli 301. Tapaturmailmoituksia oli 482.

Eläkkeelle siirtyi kertomusvuonna 32 työntekijää.

Osastolle tuli kaikkiaan 1 184 kirjelmää, joista 339 oli yleisten töiden lautakunnalta, 154 kaupunginhallitukselta, 12 kiinteistötoimistolta, 6 palkkalautakunnalta, 24 maistraatilta, 1 terveydenhoitolautakunnalta, 2 urheilu- ja retkeilytoimistolta, 28 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennustoimiston osastoilta, 476 kaupungin muilta virastoilta tai lautakunnilta, 2 muilta kunnilta, 37 valtion virastoilta ja 103 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 1 382 kirjelmää, joista 182 lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 405 kaupungininsinöörille tai rakennustoimiston muille osastoille, 303 kaupungin muille virastoille, 21 valtion virastoille, 3 muille kunnille ja 468 yksityisille.

Saapuneita laskuja oli 7 434 ja lähetettyjä 1 018. Lisäksi vietiin kirjoihin 53 jakolistaa, 54 tarveainevaraston laskua ja 53 kirjoitustarvikelaskua sekä tehtiin kuukausittain laskut katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista. Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 2 319, lopputilejä 1 441, vuosilomien maksumääräyksiä 1 611, hautausavustuksia 12 sekä muita ylimääräisiä maksuja 36.

Toimistossa laadittiin 305 piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 597. Viemäriilmoituksia tonttikarttoja varten annettiin 15 ja viemärin korkeusilmoituksia sekä viemäri- että vesijohtoliikkeille vesilaitosta varten yhteensä 283. Viemärinliittämisiä suoritettiin viemärinliittämisilmoitusten mukaan 144.

Kadut ja tiet. Katujen ja teiden korjaukseen ja kunnossapitoon käytettiin kertomusvuonna 811 196 kg bitumiemulsiota, jolla päällystettiin 32 859 m² uutta katua, kanavia päällystettiin 14 996 m², paikkauksia suoritettiin 85 038 m² ja pintausta 53 867 m². Lisäksi käytettiin kiireellisiin paikkauksiin Paimas-massaa 151 290 kg. Vertailun vuoksi mainittakoon, että bitumiemulsiota käytettiin v. 1952 561.25 tn, v. 1951 1 026 tn, v. 1950 830 tn ja v. 1949 1 037 tn. Vanhaa ja uutta nupukiveystä korjattiin ja tehtiin yhteensä 18 876 m², noppakiveystä 4 210 m², kenttäkiveystä 623 m². Vanhaa betonikäytävää korjattiin 4 018 m², uutta tehtiin 3 070 m² ja betonilaattakäytävää tehtiin 2 670 m². Vanhaa reunakiveä käytettiin 12 120 jm sekä uutta 6 774 jm, eli yhteensä 18 894 jm.

Katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu kantakaupungin alueella 58 800 000 mk ja esikaupunkialueella 48 924 550 mk. Edellisestä jäi säästöä 1 550 483 mk ja jälkimmäisestä 2 130 778 mk kaupungin kassaan palautuvaa säästöä. Kustannukset olivat yhteensä 104 043 289 mk, jakautuen seuraavasti: kantakaupunkialueella: kadut, tiet ja yleiset paikat 47 399 298 mk, maantiejatkot 545 812 mk, Hämeentien kunnossapito sopimuksen mukaan 511 161 mk, kaiteet 1 791 425 mk, katukilvet 240 316 mk, mittaukset ja tutkimukset 1 946 331 mk, täytemaan vastaanotto 1 325 542 mk, kaupungin kiinteistöjen katuosuuksien kunnossapito 1 820 748 mk, tielaboratorio 768 884 mk ja Pasilan murskaamoalueen vuokra 900 000 mk, yhteensä 57 249 517 mk; esikaupunkialueella: kadut ja tiet 30 309 074 mk, maantiejatkot 10 235 890 mk, katukilvet 533 823 mk, mittaus- ja tutkimustyöt 4 949 286 mk, tiemaksut 541 149 mk ja Haagan ja Malmin piirien varastoalueitten vuokrat 224 550 mk, yhteensä 46 793 772 mk.

Mittaus- ja tutkimustöihin käytettiin kertomusvuonna yhteensä 6 895 617 mk.

Mittaus- ja tutkimustöissä oli 6 mittausteknikkoa, 9 kuukausipalkkaista ja 7 tuntipalkkaista mittausmiestä, 3 harjoittelijaa 2 kk:n ajan ja 8 tilapäistä mittausmiestä kesäkuukaudet. Em. määrärahoilla suoritettiin yhteensä 262 eri mittaus- ja tutkimustyötä, jakautuen nämä seuraavasti: uusien katujen tutkimuksia maaperätutkimuksineen 27, viemäri-, viemäritunneli-, avo-oja- ja vesijohtolinjatutkimuksia maaperätutkimuksineen

62, kestopäällystetöiden korkeuksien määräämisiä 8, reunakivien korkeusmittauksia, katujen ja teiden paalutuksia, valmiiden töiden (etupäässä viemäreiden), tarkistusvaakituksia ja päällystysten pinta-alamittauksia, kartoituksia sekä pohjavesitutkimuksia 165.

Tielaboratorion toiminta jatkui entiseen tapaan. Laboratoriossa suoritettiin myös päällystetöiden tarkkailua ja töissä käytettyjen tarveaineiden tutkimuksia. Tutkimukset kohdistuivat lähinnä urakoitsijaliikkeiden suorittamien katujen ja teiden kestopäällystetöiden tarkkailuun analyysien avulla. Kaikki niihin käytetyt bitumiemulsioerät tutkittiin. Muista tehtävistä mainittakoon: valmiiden päällysteiden tasaisuusmittaukset, soratutkimukset ja eräät maaperätutkimukset. Lisäksi suoritettiin tutkimuksia myös putkivalimolle, kuten soratutkimuksia, tiiviys- ja lujuustutkimuksia sekä seosten kokoomusten määräämisiä. Eri näytteitä tutkittiin laboratoriossa 301 kpl, joista suoritetut analyysit ja määräykset jakaantuivat tutkimusalojen mukaan seuraavasti: kestopäällysteet 574, bitumiemulsiot 72, kiviainekset ja maanäytteet 155, betoniputket 95 ja muut näytteet 45, yhteensä 941 määräystä.

Tielaboratorion henkilökuntaan kuului kemisti ja laboraattori sekä lisäksi kesäkuukausien aikana 2 tekniikan ylioppilasta harjoittelijoina.

Liikenteen järjestelyä varten oli talousarviossa 8 milj. mk, lisäksi myönnettiin ylitysoikeutta 693 461 mk, joten kaikkiaan käytettiin 8 693 461 mk.

Katujen ja teiden päällysteitten uusimiseen oli kertomusvuoden talousarvion mukaan käytettävissä 52 milj. mk, josta käytettiin 47 651 837 mk, joten seuraavaan vuoteen siirtyi 4 348 163 mk. V:n 1952 käyttämättömiä määrärahoja oli 18 679 279 mk, joista käytettiin 7 952 334 mk. Kaikkiaan oli siis määrärahoja 70 679 279 mk, josta määrästä käytettiin yhteensä 55 604 171 mk, joten seuraavaan vuoteen siirtyi 15 075 108 mk.

Valaistus sekä yleisten vesipostien ja suihkukaivojen hoito ja kunnossapito. Katuvalaistukseen käytettiin kantakaupunkialueella 61 819 074 mk ja esikaupunkialueella 18 500 325 mk. Määrärahoja oli näihin käytettävissä kantakaupunkialueella 58.8 milj. mk sekä kaupunginvaltuuston myöntämää ylitysoikeutta 3 019 074 mk. Esikaupunkialueella oli vastaava määräraha 15.1 milj. mk sekä kaupunginvaltuuston myöntämää ylitysoikeutta 3 400 325 mk. Yleisten vesipostien ja suihkukaivojen hoitoon ja kunnossapitoon oli määrärahoja käytettävissä 2 900 000 mk sekä kaupunginvaltuuston myöntämää ylitysoikeutta 14 677 mk eli yhteensä 2 914 677 mk, joka kokonaisuudessaan käytettiin.

Talousarvioon merkityillä, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä ja edellisistä vuosista siirtyneillä määrärahoilla suoritettavia uusia katu- ja tietöitä varten oli kertomusvuonna käytettävissä määrärahoja yhteensä 643 365 391 mk. Näistä käytettiin uusiin katu- ja tietöihin, tai niihin verrattaviin, yhteensä 468 868 111 mk, varatyöt mukaanluettuna. Käyttämättömistä määrärahoista, joita jäi yhteensä 174 497 280 mk, siirtyi seuraavaan vuoteen 174 370 791 mk ja kaupunginkassaan palautui 126 489 mk.

Useimmat huomattavimmista kertomusvuoden aikana valmistuneista katu- ja tietöistä olivat yleensä jatkotöitä so. sellaisia, jotka olivat aloitetut jo edellisinä vuosina. Tällaisista esimerkkeinä mainittakoon Paciuksenkatu ja Pihlajatie.

Paciuksenkadun rakennustyöt aloitettiin jo v. 1936 varatöinä Seurasaarentien ja Tukholmankadun välisellä osalla. 8 v:n keskeytyksen jälkeen v. 1946 ryhdyttiin töitä uudelleen jatkamaan, jatkuen ne nyt katkeamatta kertomusvuoden loppupuolelle saakka. Kadun rakennustyöt, Pikku Huopalahden yli johtavan sillan rakennustyöt mukaanluettuna tulivat maksamaan kaikkiaan 99 369 276 mk, josta varsinaisen sillan osalle tulee noin 20 milj. mk. Rakennustyökustannukset eri aikajaksoina olivat vv. 1936—1937 1 865 442 mk, vv. 1946—1948 15 057 889 mk, vv. 1949—1950 19 419 158 mk, vv. 1951—1952 58 165 070 mk ja v. 1953 4 860 717 mk, yhteensä 99 369 276 mk.

Pihlajatie valmistui myös kertomusvuonna, mutta sen rakennustyöt aloitettiin vieläkin aikaisemmin kuin Paciuksenkadun. V. 1917 ryhdyttiin varatöinä Meilahden uusien katujen alustaviin tasotus- ja viemäritöihin, Pihlajatie mukaanluettuna, nykyisestä Tukholmankadusta Kuusitiehen saakka. Töihin tuli 20 vuoden keskeytys ja ne aloitettiin uudelleen vasta v. 1938. Viemäriputket jouduttiin uusimaan töitä jatkettaessa. Nytkään ei vielä saatu koko Pihlajatietä Mannerheimintielle saakka rakennetuksi ja työt keskeytyivät toisen kerran 9 vuoden ajaksi vv. 1944—1952. V. 1917 suoritettujen Pihlajatien tasotustöiden kustannukset olivat n. 100 000 mk. Töitä v. 1938 ryhdyttäessä jatkamaan

olivat kustannukset tasotustöistä vv. 1938—1941 237 686 mk, vv. 1942—1943 522 778 mk ja vv. 1952—1953 1 489 654 mk, yhteensä 2 250 118 mk, johon summaan eivät sisälly viemäreiden rakennuskustannukset vaan ainoastaan kadun tasotustyöt sorapäällysteisiksi sekä sorakäytävät. Viemärityöt uusittiin kaikki vv. 1938—1942 ja tulivat maksamaan 1 067 058 mk.

Viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon oli kantakaupunkialueella talousarvioon varattu 17 665 450 mk. Esikaupunkialueella oli vastaava määräraha 3.5 milj. mk.

Määrärahat käytettiin seuraavasti: kantakaupunkialueella: viemäreiden kunnossapito 15 681 967 mk, täydennystyöt 1 594 728 mk, viemäreiden huuhteluvesi 80 680 mk ja putkivalimo-alueen vuokra 105 450 mk; esikaupunkialueella: viemäreiden korjaus ja kunnossapito 3 500 000 mk, yhteensä 20 960 825 mk. Säästö 202 625 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Viemäriveden puhdistuslaistosten käyttö- ja hoitokustannuksiin oli kertomusvuoden talousarviossa varattu, laitosten tonttien vuokrat mukaanluettuina, 27 068 560 mk. Menot jakautuivat, vakinaisen henkilökunnan palkkamenot mukaanluettuina, seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset, mk	Tontin vuokra, mk	Vakinaisen henkilöstön palkat, mk	Yhteensä, mk
Alppilan	577 478	—	—	577 478
Savilan	4 205 152	—	1 094 160	5 299 312
Nikkilän	752 228	—	—	752 228
Rajasaaren	9 823 284	126 000	3 481 920	13 431 204
Kyläsaaren	10 164 581	142 560	4 304 640	14 611 781
Yhteensä	25 522 723	268 560	8 880 720	34 672 003

Puhdistuslaitosten kustannukset vakinaisen henkilöstön palkat poisluettuna olivat 25 791 283 mk. Säästöä palautettiin 1 277 277 mk kaupunginkassaan.

Tuloja oli puhdistuslaitoksista seuraavasti: Kyläsaaren puhdistuslaitos, kaasusta 1 624 800 mk, Alppilan, Kyläsaaren ja Rajasaaren puhdistuslaitokset, lietteestä 419 000 mk, yhteensä 2 043 800 mk.

Rajasaaren koko vesimäärä oli 8 179 370 m³, josta ainoastaan mekaanisesti puhdistettiin 5 387 450 m³. Kyläsaaren koko vesimäärä oli 2 633 620 m³, josta mekaanisesti puhdistettua 802 928 m³. Kokonaisvesimäärästä puhdistettiin Rajasaaressa biologisesti 34 % ja Kyläsaaressa 69.5 %.

Rajasaaressa otettiin biologisesti puhdistettavaksi vain niin paljon vettä, että tämä vesimäärä saatiin täysin puhtaaksi. Mekaanisen puhdistuksen BHK -arvosta laskettu teho oli 32 %, biologisen puhdistuksen teho mekaanisen puhdistuksen jälkeen 95 % ja koko laitoksen puhdistusteho 54 %.

Kyläsaaren puhdistuslaitoksessa olivat vastaavat arvot: mekaanisen puhdistuksen teho keskimäärin 38 %, biologisen puhdistuksen teho 86—91 % sekä laitoksen kokonaispuhdistusteho 76 %.

Alppilan ja Nikkilän laitosten puhdistustuloksista mainittakoon: Alppilan puhdistuslaitoksessa viiden vuorokauden biokemiallisen (5 vrk BHK) hapenkulutuksen mukaan oli tulevan likaveden arvo 123 mg/l, mekaanisen puhdistuksen jälkeen se oli 96 mg/l, suodattimen jälkeen 24 mg/l sekä jälkisaostuksen jälkeen 16 mg/l. Vastaavat luvut Nikkilässä olivat: 163 mg/l, 135 mg/l, 34 mg/l ja 27 mg/l. Alppilassa oli koko laitoksen puhdistusteho 87 % ja Emscher-kaivojen 22 %, Nikkilässä vastaavasti 83 % ja 17 %.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tulleessa viemärivedessä oli liukenemattomia likaaineita 25 334 m³ eli 1 013 000 kg, josta määrästä orgaanisia aineita oli 719 000 kg ja kivennäisaineita 294 000 kg; ylijäämälietteessä oli vastaavasti 181 918 m³ eli 364 000 kg liukenemattomia aineita, josta orgaanisia 220 000 kg ja kivennäisaineita 144 000 kg; yhteensä 1 377 000 kg, orgaanisia aineita 939 000 kg ja kivennäisaineita 438 000 kg.

Kyläsaaren puhdistuslaitoksen vastaavat luvut olivat: viemärivedessä 14 353 m³ eli

645 900 kg, orgaaniset aineet 516 700 kg ja kivennäisaineet 139 200 kg; ylijäämälietteessä 142 059 m³ eli 426 200 kg, orgaaniset aineet 319 700 kg ja kivennäisaineet 106 500 kg; yhteensä 1 072 100 kg, josta orgaanisia aineita 836 400 kg ja kivennäisaineita 245 700 kg.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tulleen veden koko likamäärä [1]) oli 1 765 tn, Kyläsaaressa 1 119 tn, mekaanisesti poistettiin lika-aineita Rajasaaressa 572 tn ja Kyläsaaressa 459 tn, biologisesti 387 tn ja 427 tn. Mekaanisesti puhdistetun veden mukana johdettiin mereen lika-aineita Rajasaaressa 786 tn ja Kyläsaaressa 178 tn, biologisesti puhdistetun veden mukana vastaavasti 20 tn ja 55 tn.

Rajasaaren kaasuntuotanto oli 426 428 m³, josta määrästä käytettiin laitoksen lämmitykseen 88 869 m³, kaasumoottoreihin 332 787 m³, laboratoriossa 73 m³ ja asunnoissa 2 149 m³.

Kyläsaaren tuottama kaasu, 191 075 m³, myytiin kaasulaitokselle. Yhteensä oli kaasun tuotanto 617 503 m³.

Kuivaa käymislietettä valmistui ja myytiin seuraavat määrät: Rajasaaresta 2 413 m³, Kyläsaaresta 1 281 m³, Alppilasta 119 m³ ja Nikkilästä 200 m³, yhteensä [2]) 4 013 m³.

Puhdistusmenetelmissä ei tapahtunut muutoksia, mutta vuoden alusta lukien otettiin käytäntöön uudet käyttöilmoituskaavakkeet, joissa entisten ravinto- ja tarkkailuilmoitusten lisäksi esiintyy mm. tiedot laitosten BHK -kuormituksesta ja hapenkäyttösuhteista.

Kertomusvuonna suoritetuista korjaustöistä mainittakoon: Kyläsaaressa kovettuneen pintalietteen poistaminen säiliöstä n:o III sekä huomattava määrä puurakenteiden uusimisia, Rajasaaren kasumoottorit aiheuttivat myöskin tavallista suurempia korjaustöitä. Laitosten laajennustöitä ei kertomusvuonna suoritettu.

Uusiin viemäritöihin ym. oli kertomusvuoden talousarvioon varattu viemäreihin ja ojien perkauksiin 80 000 000 mk, viemäreiden uusimisiin 40 000 000 mk, palokaivojen rakentamiseen esikaupunkialueella 10 000 000 mk ja asemakaavalain 31—32 §:n mukaisiin viemäritöihin 25 000 000 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä määrärahoja oli 2 523 984, mk, yhteensä 157 523 984 mk. Aikaisemmista vuosista käyttämättä jääneitä määrärahoja oli jäljellä vv:sta 1950—52 uusien viemäreiden rakentamiseen 100 663 313 mk, Talin puhdistuslaitoksen rakentamiseen 99 668 037 mk, Rajasaaren puhdistuslaitoksen laajennustöihin 32 000 000 mk, Herttoniemen pumppuaseman rakentamiseen 22 851 072 mk, asemakaavalain 31—32 §:n mukaisiin viemäritöihin 25 000 000 mk, aikaisemmin päätettyjä vielä keskeneräisiä töitä varten vv:sta 1951—52 78 620 736 mk, palokaivojen rakentamiseen esikaupunkialueelle 4 206 338 mk ja Sörnäisten rantatien viemärin jatkamiseen 6 068 160 mk, yhteensä 369 087 656 mk. Työttömyystöinä (varatöinä) kertomusvuonna suoritettujen vesi- ja viemärijohtojen rakentamiseen oli myönnetty 140 014 680 mk. Määrärahoja oli yhteensä 666 626 320 mk.

Näistä käytettiin kertomusvuonna em. töiden suorituksiin, varatyöt mukaanluettuna, yhteensä 329 549 944 mk.

Käyttämättömistä määrärahoista, joita jäi yhteensä 337 076 376 mk, siirtyi seuraavaan vuoteen 305 075 703 mk ja kaupunginkassaan palautettiin 32 000 673 mk, josta määrästä 32.0 milj. mk oli varattu Rajasaaren puhdistamon laajennustöitä varten v. 1950.

Katu- ja viemäritöiden sekä tilaustöiden kustannuksiin sisältyvät eri yksityisten liikkeiden osaston tilauksesta suorittamat päällystystyöt, yhteensä 228 075 m², joiden kustannukset olivat yhteensä 166 356 361 mk.

Urheilulaitteet. Urheilulaitteiden korjauksia ja kunnossapitoa varten oli kertomusvuoden talousarvioon varattu kantakaupungin alueella 51 955 000 mk, josta käytettiin 42 933 468 mk. Säästöä jäi 9 021 532 mk kaupunginkassaan palautuvia varoja.

Kantakaupunkialueen korjauskustannukset jakautuivat seuraavasti: Annalan ym. urheilukenttien kunnossapito 9 998 068 mk, Töölön, Raviradan ja Pasilan pallokentät 4 552 938 mk, Pyöräilystadion 367 653 mk, Hesperian pesäpallokenttä 392 720 mk, Kaisaniemen verkkopallokenttä 442 405 mk, Mustikkamaan juhlakenttä 14 040 mk, kori- ja lentopallokentät 552 899 mk, maastojuoksurata 20 150 mk, Uimastadion 10 351 666 mk, Herttoniemen hyppyrimäki 934 057 mk, pienet hyppyri- ja pujottelumäet 397 033 mk, kelkkamäet 1 807 672 mk, luistinradat 9 692 244 mk, uinti- ja kahluulammikot 106 463 mk, vedenkulutus kenttien kasteluun ja lammikoihin 409 428 mk, urheilukenttien keskus-

[1]) Likamäärät ilmaistuna veden biokemiallisena hapenkulutuksena. — [2]) Lisäksi myytiin kertomusvuonna v:sta 1952 jäänyt erä 177 m³.

varastoalueen vuokra 225 000 mk ja Kumpulan avouimala 2 669 032 mk, yhteensä 42 933 468 mk.

Esikaupunkialueen urheilulaitteiden korjauksiin ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu 18 100 000 mk, josta käytettiin 17 461 428 mk. Säästöä jäi 638 572 mk kaupunginkassaan palautuvia varoja.

Korjauskustannukset jakautuivat seuraavasti: Haagan ym. palloilu- ja urheilukentät 9 926 678 mk, kelkkamäet 777 484 mk, hyppyri- ja pujottelumäet 55 643 mk, luistinradat 5 972 451 mk ja kori- ja lentopallokentät 729 172 mk, yhteensä 17 461 428 mk.

Urheilulaitteiden uudistöitä varten oli käytettävissä kertomusvuoden talousarviossa myönnettyjä varoja kantakaupungin alueella 17 885 000 mk ja esikaupunkialueella 3 100 000 mk, aikaisemmilta vuosilta siirtyneitä uusia urheilulaitteita varten myönnettyjä varoja oli jäljellä vv:sta 1950—52 kantakaupungin alueella 12 745 653 mk, esikaupunkialueella 5 797 638 mk, lisämäärärahasta vv:sta 1951—52 aikaisemmin päätettyjä vielä keskeneräisiä töitä varten oli käyttämättä 22 597 581 mk, työttömyystöinä suoritettiin kertomusvuonna urheilulaitteiden alaan kuuluvia töitä, joitten kustannukset olivat yhteensä 21 464 351 mk.

Urheilulaitteiden uudistöihin varattu summa oli yhteensä 83 590 223 mk, josta kertomusvuonna käytettiin 31 590 034 mk. Määrärahoista jäi siis käyttämättä 52 000 189 mk, josta siirtyviä määrärahoja oli 47 963 200 mk ja kaupunginkassaan palautuvia 4 036 989 mk.

Erinäiset muut työt. Edellä lueteltujen määrärahojen lisäksi kaupunginvaltuusto myönsi aluevaihdon suoritukseen proviisori J. V. Nyströmin kanssa 298 859 mk sekä kaupunginhallitus käyttövaroistaan Eino Leinon patsaan perustus- ja maatöitä varten 177 318 mk sekä pyykinhuuhtomiskieltotaulujen hankkimiseksi 99 966 mk, yhteensä 576 143 mk. Lisäksi suoritti osasto tilaustöitä kaupungin muille laitoksille ja osastoille, puhelinyhdistykselle ja yksityisille yhteensä 322 360 208 mk:n arvosta.

Tarveaineiden valmistus. Putkivalimossa valmistettiin kertomusvuonna erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: 15 228 kpl muhviputkia, d=4″—21″, 2 856 kpl uurreputkia, d = 60 cm—150 cm, 692 kpl kaivonrenkaita, d = 100 cm, 161 kpl kaivonkansia, d = 100 cm, 19 kpl renkaita lecasorasta, d = 80 cm, 108 kpl sadevesikaivon pohjaosia, d = 80 cm, samojen lukko-osia 89 kpl, yläosia 120 kpl sekä väliosia 133 kpl, 190 kpl kaidepylväitä, l = 170 cm, 198 kpl palopostiarkkuja, korkeus 26 cm, 20 kpl 12 cm:n, 19 kpl 10 cm:n ja 19 kpl 8 cm:n korkuisia palopostiarkkuja, 152 kpl palopostien arkkujen alempia välipohjia, 162 kpl palopostien arkkujen ylempiä välipohjia, 35 kpl vesikourun laattoja sekä 23 kpl kukkasammioita puisto-osastolle.

Putkivalimossa käytettiin kertomusvuonna sementtiä 831 940 kg, betonisoraa 2 184 m³, hienoa hiekkaa 90.5 m³, sepeliä 211.5 m³ n:o 1, sepeliä 428 m³ n:o 2, terästä raudoitukseen, ø 3 m/m — 12 m/m, 62 687 kg ja sidelankaa raudoitukseen, 321 kg.

Kertomusvuonna aloitettiin valimolla valmistaa myös 150 cm:n uurreputkia, joita varten edellisenä vuonna oli hankittu tarpeelliset muotit. Putkia valmistettiin 392 kpl.

Putkivalimon kustannukset olivat 25 069 691 mk.

Pasilan kivivarastoon ostettiin yksityisiltä hankkijoilta reunakiviä 133 333 jm, nupukiviä 68 m² ja noppakiviä 1 022.7 m², yhteensä 15 466 059 mk:n arvosta.

Pasilan kivimurskaamossa valmistettiin sepeliä yhteensä 39 423 m³. Kustannukset olivat 26 308 486 mk. Kertomusvuonna rakennettiin murskaamon konttori- ja huoltorakennus, jonka kustannukset olivat 2 773 989 mk. Yksityisiltä kivimurskaamoilta ostettiin lisäksi sepeliä 6 637.5 m³, yhteensä 6 569 855 mk:n arvosta.

Tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat yhteensä 73 414 091 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden määrärahat, lukuunottamatta talousarvioon sisältyviä palkkoja, työntekijäin sekä työmäärärahoilla palkattujen viranhaltijain erinäisiä etuja ja tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannuksia, olivat yhteensä 1 866 747 863 mk, jakautuen pääryhmiin seuraavasti: katu- ja tietyöt 912 411 211 mk, viemärityöt 716 804 082 mk, urheilulaitteet ja niihin kuuluvat työt 152 987 017 mk, erinäiset muut työt 576 143 mk, painatus, sidonta ja tarverahat 865 815 mk, vuosilomat, sairausavustukset, tapaturmavakuutukset, hautausavustukset ja työntekijäin vapaapäiväpalkat 83 103 595 mk.

Määrärahoista käytettiin kertomusvuonna yhteensä 1 273 277 643 mk, v:een 1954 siirtyi 542 484 802 mk ja kaupunginkassaan palautettiin 50 985 418 mk.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri, 7 piiripuutarhuria, piirtäjä, 2 toimistoapulaista, yksi ylimääräinen toimistoapulainen ja 4 työmäärärahoista palkattua ylimääräistä työnjohtajaa.

Työntekijäin lukumäärä oli suurin, 564, toukokuun toisellä viikolla ja pienin, 74, tammikuun ensimmäisellä viikolla. Työssä oli kaikkiaan 787 työntekijää koko vuonna ja keskimäärin viikoittain 330. Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 45 henkeä.

Kertomusvuonna kuoli yksi työntekijä ja 6 siirtyi eläkkeelle. Sairaustapauksia oli 196. Sairauslomapalkkoja maksettiin 3 303 566 mk. Tapaturmia sattui 58.

Kirjelmiä saapui kaikkiaan 318 ja lähetettiin 169, joista 34 oli lausuntoja tai esityksiä yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli 967 ja lähetettyjä 465. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 709. Toimistossa laadittiin 39 piirustusta.

Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 38 375 kukkaryhmiin tarvittavaa kasvia. Kasvihuoneiden lämmitykseen käytettiin 48 300 kg koksia ja 1 392 m³ halkoja.

Taimistossa lisättiin ja sieltä istutettiin puistoihin seuraavat määrät kasveja:

	Vuoden kuluessa lisätty, kpl	Istutettu puistoihin, kpl	Taimistossa vuoden lopussa, sukuja	lajeja	kpl
Lehtipuita	2 500	395	19	111	7 781
Havupuita	—	130	10	26	3 813
Koristepensaita	18 000	7 450	69	403	96 085
Köynnöskasveja	2 000	240	10	22	4 000
Perennoja	15 000	8 100	127	—	75 120

Uusien puistojen rakentaminen aloitettiin keväällä ja työt jatkuivat lumen tuloon saakka. Ruokamultaa ajettiin uusiin puistoihin 33 450 m³ ja käytäväsoraa hankittiin 884 m³.

Istutuksiin kohdistuneista vahingonteoista perittiin korvausta 32 640 mk.

Varsinaiset istutusten korjaus- ja kunnossapitomenot olivat tilien mukaan yhteensä 80 304 599 mk. Talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan varatuista menoeristä käytettiin uusien puistojen rakentamiseen 42 579 429 mk. Eräiden töiden, joita ei voitu kertomusvuonna suorittaa loppuun, määrärahoista palautui kaupunginkassaan 1 724 508 mk.

Kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä varoilla istutettiin pensasaita lastentarhan tontille Käpyläntie 10. Lisäksi puisto-osasto suoritti tilaustöitä rakennustoimiston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille laitoksille ja henkilöille yhteensä 14 846 939 mk:n arvosta.

Lisämäärärahoja myönnettiin kunnossapitotileille yhteensä 3 591 338 mk, sekä tuloa tuottamattomille pääomatileille 500 000 mk. Säästöä jäi kunnossapitotileille 1 078 647 mk. Tuloa tuottamattomilta pääomatileiltä siirtyi seuraaville vuosille tai säästyi yhteensä 10 780 651 mk.

Kaupunginpuutarhan myynti tuotti 1 576 678 mk. Tästä summasta tuli ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 472 301 mk. Taimistotuotteita myytiin 644 532 mk:n arvosta. Jalopuupöllien myynnistä saatiin 11 500 mk. Kasvien vuokraus tuotti 233 980 mk, lannan ja mullan myynti 125 095 mk sekä pikkutaimien myynti 60 285 mk. Muita sekalaisia tuloja oli 19 985 mk.

Varasto-osasto

Varasto-osaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat varastopäällikkö, apulaisvarastopäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, toimentaja, inventoija, 8 vakinaista ja 2 työmäärärahoilla palkattua toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen toimistoapulainen.

Päävarastossa, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastonesimies, varastokirjanpitäjä, kolme vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen. Kaikissa sivuvarastoissa, Hakaniemessä, Ruoholahdessa, Töölössä, Maunulassa ja Herttoniemessä, korjauspajan varastossa

Toukolassa ja Toukolan puutavaravarastossa, toimi esimiehenä varaston esimies. Näistä oli viisi vakinaista ja kaksi työmäärärahoilla palkattua. Työntekijöitä oli kaikissa varastoissa vuoden lopussa yhteensä 101.

Korjauspajassa oli korjauspajainsinööri, kaksi vakinaista ja yksi työmäärärahoilla palkattu työnjohtaja, neljä työmäärärahoilla palkattua esimiestä, kaksi työmäärärahoilla palkattua konetarkastajaa, yksi vakinainen ja yksi työmäärärahoilla palkattu piirtäjä, toimistonesimies, kirjanpitäjä, kaksi vakinaista ja yksi tilapäinen toimistoapulainen sekä työmäärärahoilla palkattu tuntikirjuri ja talonmies-lämmittäjä. Työntekijöitä oli korjauspajassa vuoden lopussa yhteensä 154.

Korjauspajan tuotantokomiteaan kuului puheenjohtajana kaupungininsinööri W. A. Starck, varapuheenjohtajana varastopäällikkö M. Pulkkinen, sihteerinä viilaaja V. A. Vanhanen ja varasihteerinä autonasentaja U. Sipiläinen sekä muina jäseninä korjauspajainsinööri P. K. Lappalainen, puuseppä J. O. Aavakoski, sorvaaja A. S. Lindqvist, peltiseppä E. O. Naukkarinen, piirtäjä T. E. Mattila ja II työnjohtaja O. Laine. Varajäseninä olivat katurakennuspäällikkö Y. V. Virtanen, apulaisvarastopäällikkö P. K. Spets, toimistonesimies N. W. Nyström, seppä U. O. Järvinen, sorvaaja N. A. R. Lauraeus, peltiseppä P. J. Koponen, autonasentaja P. A. O. Makkonen, konepuuseppä P. I. Räsänen, III työnjohtaja O. H. K. Lahtinen ja esimies H. Hurtta.

Osastolle saapui kertomusvuoden aikana 1 970 ja lähetettiin 1 010 kirjettä. Laskuja saapui 9 334 ja lähetettiin 2 678.

Osaston liikevaihto hankinta- ja jakelupuolella vähentyi markkamääräisesti jonkin verran edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä johtui pääasiallisesti puutavaroiden hintojen laskusta. Käsitellyt tavaramäärät pysyivät suurin piirtein yhtä suurina kuin v. 1952. Korjauspajan suorittamien töiden arvo pysyi melkein muuttumattomana.

Rakennusaineiden hankinta oli kertomusvuoden aikana vaikeampaa kuin edellisenä vuonna. Tavallisimmista kotimaisista rakennusaineista ei ollut puutetta. Sensijaan metallitavaroiden ja koneiden hankinnassa esiintyi kiristyneen valuuttatilanteen johdosta vaikeuksia. Rakennustoimisto suoritti kertomusvuoden aikana huomattavia hätäaputöitä. Määrärahojen niukkuuden vuoksi oli aika ajoin vaikeaa tyydyttää hätäaputyömaiden työkalu- ja konetarvetta.

Varastotilojen ja kunnollisten varastorakennusten puute vaikeutti edelleenkin osaston toimintaa. Uuden päävaraston rakentamiseen ei kuitenkaan vielä päästy. Varastoalueita jouduttiin entisestään supistamaan.

Tammikuun 1 p:nä oli varastossa rakennusaineita ja muita tarvikkeita 305 597 862 mk:n arvosta. Kertomusvuonna niitä ostettiin 698 899 410 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 748 363 337 mk:n arvosta. V:een 1954 siirtyneiden rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 256 133 935 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennustoimiston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 130 648 345 mk, talorakennusosasto 357 621 846 mk, puhtaanapito-osasto 29 752 698 mk, puisto-osasto 3 596 578 mk, varasto-osasto 4 774 221 mk, rakennustoimisto ja tilivirasto 572 126 mk, korjauspaja 47 355 057 mk, satamalaitos 150 702 277 mk, muut kaupungin laitokset 18 162 299 mk, erinäisiä hyvityksiä ja palautuksia 5 177 890 mk, yhteensä 748 363 337 mk.

Korjauspajassa suoritetut työt jakautuvat rakennustoimiston eri osastojen ja muiden kaupungin laitosten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 11 450 438 mk, talorakennusosasto 34 284 463 mk, puhtaanapito-osasto 707 mk, puisto-osasto 3 002 230 mk, varasto-osasto 65 097 710 mk, rakennustoimisto 5 665 mk, satamalaitos 15 167 253 mk, korjauspaja 404 900 mk, muut kaupungin laitokset 14 210 321 mk, XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistys 128 953 mk, erinäisiä hyvityksiä ja palautuksia 1 363 790 mk, yhteensä 145 116 430 mk.

Rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 939 923 602 mk, vuokratuloja osasto sai lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista 1 165 955 mk.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osaston tehtävänä oli huolehtia kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista,

jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumenkaatopaikoista. Lisäksi huolehti osasto sopimusten perusteella yksityisille talonomistajille kuuluvista katupuhtaanapitovelvollisuuksista sekä jätteiden kuljetuksesta talojen pihoilta.

Osaston toiminta jakaantui seuraavasti: toimisto, katupuhtaanapito-osasto ja kiinteistöpuhtaanapito-osasto, johon kuuluivat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimiston henkilökunta pysyi kertomusvuonna muuttumattomana ja oli seuraava: puhtaanapitopäällikkö, apulaispuhtaanapitopäällikkö, kaksi insinööriä, osastokamreeri, työnjohtajien esimies, toimentaja, neljä toimistoapulaista, joista yksi toimi kirjanpitäjänä, yksi laskuttajana ja kaksi työntekijäkortiston hoitajina. Osastossa työskenteli vielä kaksi tiliviraston alaista toimistoapulaista, toinen kassanhoitajana ja konekirjoittajana, toinen laskuttajana. Henkilökunnasta oli kuusi sairauslomalla yhteensä 446 päivää.

Osastolle saapui kertomusvuonna 278 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 43, kaupungininsinööriltä ja rakennustoimiston muilta osastoilta 130, kaupungin muilta virastoilta 78, valtion virastoilta 1 sekä yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 26. Osastolta lähetettiin 323 kirjelmää, kaupungininsinöörille ja rakennustoimiston muille osastoille 195, kaupungin muille virastoille 94, valtion virastoille 13 ja yksityisille 21.

Laskuja hyväksyttiin 2 244 ja annettiin 2 118 sairausavustusta, vuosilomaa tai työntekijöille suoritettavaa maksua koskevaa maksumääräystä.

Suoritetuista puhtaanapitotöistä lähetettiin 13 847, myydyistä jätteistä 37 ja sekalaisista töistä 753 laskua.

Katupuhtaanapito-osasto. Kaupunki oli jaettu 13 puhtaanapitopiiriin siten, että I piiri käsitti 13. ja 14. kaupunginosan, II piiri 4. ja 20. kaupunginosan paitsi Jätkäsaarta, III piiri 5. ja 6. kaupunginosan sekä puolet 7:nnestä, IV piiri 3. ja 9. kaupunginosan sekä puolet 7:nnestä, V piiri 1., 2. ja 8. kaupunginosan, VI piiri 10., 11. ja 12. kaupunginosan, VII piiri 21., 22. ja 23. kaupunginosan, VIII piiri Jätkäsaaren, IX piiri Kulosaaren ja Herttoniemen, X piiri Haagan, XI piiri Lauttasaaren, XII piiri 15. ja 16. kaupunginosan sekäPasilan ja Munkkiniemen, XIII piiri 25. ja 26. kaupunginosan sekä Oulunkylän, Maunulan, Pirkkolan ja Pakilan.

Katupuhtaanapitotöiden valvonnasta huolehti 9 vakinaista ja 8 tilapäistä työnjohtajaa. Työssäolleiden työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden oli seuraava:

	Kesätöissä	Talvitöissä
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	211	437
» naisia	12	80
Autonkuljettajia, kaupungin autoa kuljettavia	25	41
» omaa autoa »	—	24
Ajureita, omine hevosineen	—	11
	248	593

Työntekijöiden lukumäärä oli suurin 15. 2 — 21. 2, jolloin se nousi 1 048:aan ja pienin 5. 7—11. 7, jolloin se oli 201. Työnjohtajista oli 6 sairauslomalla yhteensä 310 päivää.

Kantakaupungin alueella oli osastolla 373 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 429 865 m². Lisäksi oli osastolla sopimukset 119 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 227 122 m². Kaivopuistossa ja 6. kaupunginosan huvila-alueella huolehti osasto rakennusjärjestyksen mukaan katupuhtaanapidosta ilman sopimusta. Kustannukset jaettiin tontinomistajien kesken tonttien pinta-alan mukaisessa suhteessa. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m². Vielä huolehdittiin Munkkiniemessä 155:n, Herttoniemessä 105:n, Pirkkolassa 199:n, Maunulassa 10:n ja Pakilassa 99:n katuosuuden auraamisesta ja hiekoittamisesta. Näiden osuuksien pinta-ala oli 112 197 m². Osaston hoidossa ollut kokonaispinta-ala oli n. 3.2 milj. m².

Roskia kaduilta kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille 31 796 m³. Katujen kasteluun ja kauppatorien huuhteluun käytettiin 53 401 m³ vettä. Lunta kuljetettiin kaatopaikoille autoilla 105 919 m³ ja hevosilla 34 740 m³ eli yhteensä 140 650 m³. Eri puolille kaupunkia oli järjestetty yhteensä 26 lumenkaatopaikkaa. Jalkakäytävien, kadunristeysten sekä mäkisten katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin 12 396 m³ hiekkaa.

Kiinteistöpuhtaanapito-osasto. Osasto oli jaettu kolmeen piiriin. Itäinen piiri käsitti Pitkänsillan pohjoispuolella olevat kaupunginosat; piirin asema sijaitsi Kyläsaaren kohdalla ja aseman yhteydessä oli sulatusvaja, missä talvisin jäätyneet makkiastiat sulatettiin. Läntinen piiri käsitti Pohj. Rautatiekadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella sijaitsevat kaupunginosat sekä Kruununhaan ja Katajanokan; piiriasema oli kaatopaikan yhteydessä Pasilassa. Eteläinen piiri käsitti eteläiset kaupunginosat; piiriasema oli Kampin alueella II katupuhtaanapitopiirin aseman yhteydessä. Kaupungin yleinen kaatopaikka sijaitsi Pasilan pohjoispuolella olevalla suoalueella, lisäksi oli osastolla kaatopaikkoja Malmilla ja Herttoniemessä.

Töiden valvonnasta huolehti kolme vakinaista piirityönjohtajaa ja kolme ylimääräistä kirjuria.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä viikkoa kohden oli seuraava: autonkuljettajia, kaupungin autoa kuljettavia 48 ja omaa autoa kuljettavia 14, autonapumiehiä 73, muita apumiehiä 10 ja mukavuuslaitosten siivoojia 19, yhteensä 164 työntekijää.

Yksi osaston työnjohtajista oli kertomusvuonna sairauslomalla 9 päivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 553 ja tapaturmia 182. Menetettyjen työpäivien luku oli 8 603. Eläkkeelle siirtyi 10 työntekijää ja 5 työntekijää kuoli.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä oli seuraava:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	118	Vuosisopimukselliset	1 842
Ylimääräiset	122	Ylimääräiset	825
Yleiset käymälät	33	Uudisrakennukset	62
Vedenheittopaikat	68		

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 1 164 talossa, lisäksi tyhjennettiin 298 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Laatu	Kaatopaikoille täytteeksi	Tilanomistajille kaupungin läheisyydessä	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin	Yhteensä
	m³			
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	270 090	3 514	—	273 604
Makkilantaa	—	2 848	240	3 088
Hajoituskaivojätteitä	—	2 813	—	2 813
Tuhkaa	24 197	—	—	24 197
Yhteensä	294 287	9 175	240	303 702

Osaston toimesta kuljetettiin Herttoniemeen ja kuopattiin sinne 590 eläinten raatoa, joista koiria oli 201, kissoja 381 ja sekalaisia 8.

Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Töistä huolehti vakinainen esimies apunaan kaksi tilapäistä kirjuria, esimiehen valvontaan kuuluivat myös osaston autotallit. Moottoriajoneuvokanta oli vuoden lopussa seuraava: kuorma-autoja 69, kasteluautoja 8, lakaisukoneita 2, tiehöyliä 18, auraustraktoreita 28, kaivontyhjennysautoja 2, moottoripyöriä 1, kuormauskoneita 5 ja lumilinkoja 2.

Tiliviraston

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 8 toimistoapulaista ja lähetti.

Tilitodisteita oli kertomusvuonna 40 489, laskutuksia 19 491 ja lähetettyjä kirjelmiä 2 584.

Tiliviraston laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen yhdistelmästä: työmäärärahat edellisiltä vuosilta 889 848 686 mk, vuoden talousarviotyöt 4 111 395 537 mk, lähetetilin menot 5 059 650 407 mk, lähetetilin tulot 1 517 425 996 mk, ennakkovarat 21 604 371

mk, kaupungin muiden laitosten tilit 1 152 637 242 mk, ylimääräiset työt 713 407 446 mk, tarveaineet ja verstas 1 311 225 724 mk, tuloveroennakko 326 339 612 mk, huoltokassa 83 963 955 mk, leski- ja orpoeläkekassa 825 318 mk, menojäämät 140 030 613 mk, tulojäämät 84 565 508 mk ja rakennustoimiston tulot 558 904 128 mk.

Rakennustoimiston käteiskassan rahanvaihto vuoden aikana nousi 270 822 850 mk:aan.

Tilivirastolle kertomusvuoden menoarviossa osoitetut määrärahat käytettiin seuraavasti:

	Määrärahat yhteensä, mk	Tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Vakinaiset viranhaltijat	5 383 550	5 362 372	+ 21 178
Muut palkkamenot	383 150	333 975	+ 49 175
Painatus ja sidonta	120 000	118 591	+ 1 409
Tarverahat	90 000	89 345	+ 655
Korvaus kannannasta	150 000	140 000	+ 10 000
Yhteensä	6 126 700	6 044 283	+ 82 417

35. Liikennelaitos[1)]

Kertomusvuonna keskittyi laitoksen toiminta yhä edelleen liikenteen järjestämiseen keski- ja esikaupungeissa siten, että se mahdollisimman tasapuolisesti palvelisi kaikkia kaupungin asukkaita. Tätä silmällä pitäen ja jotta saataisiin varmempi kuva liikennetarpeesta eri linjoilla, järjestettiin vuoden loppupuolella laaja liikennelaskenta, jonka tuloksen toivotaan antavan liikennejohdolle tärkeitä osviittoja liikenteen suunnittelulle tulevaisuudessa.

Rakennustoiminnasta voidaan mainita, että Koskelan hallityöt sujuivat ohjelman mukaisesti ja saataneen hallien koneellisten laitteiden asennukset sekä muut viimeistelytyöt lisenssivaikeuksista huolimatta enimmältä osalta suoritetuksi v:n 1954 kuluessa.

Kalustohankinnoista mainittakoon, että v. 1950 tilattuja telivaunuja ei vielä kertomusvuoden aikana ollut toimitettu. Linja-autohankinnat sujuivat toivottua paremmin, mutta laitoksen autokanta ei silti ole riittävä, koska esikaupunkiliikenteen kasvun takia vaunujen tarve yhä suurenee. Laitos tilasi vuoden loppupuolella kotimaisilta suurtehtailta 45 teliraitiovaunua, joiden toimitus tapahtunee vv. 1955—56.

Laitoksen taloudellinen tulos oli tappiollinen, joskaan ei niin suuressa määrässä kuin talousarvioehdotuksessa edellytettiin. Kuten edellisinäkin vuosina lisäsivät yhä suureneva pääomavelan korko ja esikaupunkiliikenne vuosituloksen tappiota. Tästä huolimatta näyttää siltä, että uusi liikkuva kalusto, paremmat työskentelyhallit ja uudet työstökoneet jo tässä vaiheessa vaikuttavat alentavasti korjauskuluihin.

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana rahatoimenjohtaja E. von Frenckell ja varapuheenjohtajana toimitusjohtaja J. V. Vuortama sekä jäseninä johtaja J. Hakulinen, raitiovaunukuljettaja V. Laine, osastonhoitaja Y. Laine, filosofian maisterit V. Loppi ja Ch. Schildt, kirvesmies K. Virtanen sekä diplomi-insinööri Y. Vänttinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja J. Kivistö.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 28 ja pöytäkirjain pykäläluku 687. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 638, lähetettyjen kirjeiden 377 ja lautakunnan pöytäkirjanotteiden 1 422.

Lautakunnan päätökset. Jäljempänä mainittuihin päätöksiin eivät sisälly lähete- ja väliastepäätökset, kaupunginhallituksen, kaupunginvaltuuston sekä palkkalautakunnan tiedoksi lähettämät päätökset, vähäpätöisistä, laitoksen sisäistä työskentelyä koskevista asioista tehdyt päätökset samoin ei myöskään henkilökuntaa koskevat päätökset, paitsi mikäli ne olivat periaatteellista laatua. Lautakunnan lopulliset päätökset koskivat mm. seuraavia asioita: 30 raitiomoottorivaunun tilausta saksalaiselta toiminimeltä Ferrostaal AG:ltä [2)]; 27 Leyland Royel Tiger-merkkisen ja 6 Scania-Vabis-merkkisen linja-auton

[1)] Eräät kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa. — [2)] Liik. l. lk. 30. 1. 38 §, 6. 3. 113 §.

alustan tilaamista [1]); linja-autonkorien tilausta Oy. Helsingin Autokoritehdas Ab:ltä [2]); liikennelaitoksen vuosilippujen hintaa [3]); henkilökunnan yhdistystoiminnan tukemiseksi jaettavia apurahoja [4]); eräiden huoneiden vuokrausta Koskelan raitiovaunuhallin siipirakennuksesta [5]); liikennemaksujen soveltamista eräillä esikaupunkien autolinjoilla [6]); raitiovaunujen tilausohjelmaa [7]); liikennelaitoksen henkilökunnan terveystarkastusten järjestämistä [8]); mainostusta liikennelaitoksen kulkuneuvoissa [9]); Koskelan hallien rakennustoimikunnan ja sen työvaliokunnan puheenjohtajien ja jäsenten v:n 1952 palkkioita [10]); henkilökunnan koulutuskysymyksiä [11]); liikennelaitoksen viranhaltijan oikeuttamista tilapäisesti hoitamaan sivutehtävää [12]); eräiden rahastajien oikeutta kieltäytyä tarvittaessa hoitamasta raitiovaununkuljettajan virkaa sekä Helsingin Raitiotiehenkilökunnan Yhteisjärjestön kirjettä ko. asian johdosta [13]); Helsingin Autokorityöläisten ammattiosaston autokoritilauksia koskevaa kirjelmää [14]); lisälaitteiden ja varaosien hankkimista v. 1950 tilattuihin raitiomoottorivaunuihin [15]); ansiomerkkien jakamista liikennelaitoksen viranhaltijoille [16]); Helsingin Raitiotiehenkilökunnan Yhteisjärjestön esittämiä uusien vaunujen hankintamenettelyn tehostamista tarkoittavia toimenpiteitä ym. [17]); matkailija-auton vuokraamista Oy. Sight-Seeing Ab:lle [18]); liikennelaitoksen toimitusjohtajan vuosiloman osan korvaamista [19]); käytetyn kaluston myyntiä [20]); Helsingin Kulkuneuvot -nimisen julkaisun sekä liikennelaitoksen eri linjoja esittävän karttalehden painattamista ja myyntiä [21]); uusien esikaupunkilinjojen vyöhykerajojen vahvistamista [22]); liikennelaitoksen vv:ien 1955—1956 rakennusohjelman hyväksymistä [23]); 45 raitiomoottorivaunun hankintaa [24]); Nordenskiöldin- ja Pasilankadun risteyksessä sijaitsevan liikennelaitoksen odotushuonerakennuksen luovuttamista rakennustoimiston puhtaanapito-osastolle [25]); liikennelaskennan suorittamista kustannusten säästämismahdollisuuksien tutkimiseksi [26]); päivystyshuoneen järjestämistä Koskelan halleille ravintolahenkilökuntaa varten [27]); sanoma- ja aikakauslehtien tilaamista v:ksi 1954 [28]); luvan myöntämistä erään autonrahastajan irtisanomiseen [29]); laskujen hyväksymistä, arvopostin kuittausta ym. [30]) sekä liikennelaitoksen rahastuskassasaatavien poistamisesitysten julkisuutta [31]). Lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon lisäksi seuraavia asioita koskevat: raitiotie-, omnibus-, johdinauto- ja laivaliikenne sekä niihin liittyvät kysymykset; omnibusautojen ja raitiovaunujen tilapäiskäyttö; liikenteessä ja konepajoissa sattuneiden sekä henkilökunnan aiheuttamien vahinkojen korvaaminen; vuosilippujen ostooikeus, vapaa- ja alennuslippujen myöntäminen; uusien pysäkkien ja korokkeiden käytäntöön ottaminen, vanhojen poistaminen tai siirtäminen; sairaus- tai virkaloman myöntäminen; ikälisää vastaavan palkankorotuksen myöntäminen; henkilökunnalle kurinpidollisista syistä määrättävät rangaistukset; eräiden rahastajien kassavajausten poistaminen liikennelaitoksen tileistä.

Lisäksi lautakunta päätti esittää kaupunginhallituksen ratkaistaviksi useita ikälisiä koskevia anomuksia, kaupunginhallituksen ja palkkalautakunnan ratkaistaviksi anomuksia sairaus- ja virkaloman myöntämisestä sekä palkkaeduista niiden aikana, palkkalautakunnan ratkaistaviksi anomuksia viranhaltijain oikeuttamisesta asumaan kaupungin alueen ulkopuolella.

Esitykset. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: lautakunnan edustajien valitsemista II aloitetoimikuntaan [32]); eräiden laitoksen viranhaltijain lähettämistä opinto- ja virkamatkoille [33]); liikennelaitoksen v:n 1952 tilinpäätöksen hyväksymistä sekä lautakunnan oikeuttamista ylittämään eräitä määrärahojaan [34]); tilapäisesti Viikin kautta kulkevan linja-autoreitin lisäkustannusten aiheuttaman tappion korvaamista [35]); eräiden vahingonkorvausten

---

[1]) Liik. l. lk. 30. 1. 41 §, 13. 2. 80 §, 14. 7. 352 §. — [2]) S:n 13. 2. 82 §, 24. 4. 213 §, 28. 8. 425 §, 20. 11. 597 §. — [3]) S:n 13. 2. 83 §, 6. 8. 377 §. — [4]) S:n 6. 3. 100 §, 26. 6. 331 §. — [5]) S:n 6. 3. 107 §. — [6]) S:n 20. 3. 142 §. — [7]) S:n 20. 3. 153 §. — [8]) S:n 20. 3. 156 §. — [9]) S:n 27. 3. 166 §, 8. 5. 251 §, 29. 5. 287 §. — [10]) S:n 10. 4. 177 §. — [11]) S:n 10. 4. 188 §, 24. 4. 209 §. — [12]) S:n 24. 4. 203 §. — [13]) S:n 24. 4. 210 §. — [14]) S:n 24. 4. 212 §. — [15]) S:n 30. 4. 221 §. — [16]) S:n 8. 5. 235 §, 23. 10. 538 §, 11. 12. 621 §. — [17]) S:n 8. 5. 237 §. — [18]) S:n 22. 5. 258 §. — [19]) S:n 22. 5. 265 §. — [20]) S:n 26. 6. 324 §, 25. 9. 476 §, 23. 10. 525, 527 §, 11. 12. 623 §. — [21]) S:n 14. 7. 364 §, 6. 8. 375 §. — [22]) S:n 6. 8. 382 §. — [23]) S:n 16. 10. 509 §. — [24]) S:n 16. 10. 510 §. — [25]) S:n 16. 10. 513 §. — [26]) S:n 30. 10. 551 §, 26. 11. 612 §. — [27]) S:n 20. 11. 605 §. — [28]) S:n 11. 12. 625 §. — [29]) S:n 18. 12. 656 §. — [30]) S:n 18. 12. 658 §. — [31]) S:n 18. 12. 670 §. — [32]) S:n 16. 1. 15 §. — [33]) 16. 1. 29 §, 6. 3. 106 §, 9. 9. 446 §, 25. 9. 469 §. — [34]) S:n 30. 1. 36 §, 16. 10. 508 §. — [35]) S:n 30. 1. 39 §.

suorittamista [1]); tartuntatautien ehkäisemistä tarkoittavien julisteiden asettamisesta raitiovaunuihin ja linja-autoihin aiheutuneiden kustannusten korvaamista [2]); raitiotiepysäkkien rakentamista ja järjestelyä [3]); palkallisen loman myöntämistä kilpailuihin osallistuville laitoksen viranhaltijoille kilpailumatkojen aikana [4]); 27 Leyland Royel Tiger -merkkisen linja-autonalustan hankkimista [5]); uusien raitiovaunujen tilaamista [6]); luvan pyytämistä maistraatilta 15.5 tonnin painoisten linja-autojen liikennöimiseen Kulosaaren sillalla [7]); liikennelaitoksen vv:n 1953—1954 liikennesuunnitelmaa [8]); Koskelan hallien rakennustoimikunnan, sen työvaliokunnan ja sihteerin palkkioita [9]); tonttirajan siirtämistä ja jalkakäytävän oikaisemista Kalmistokadulla Marian sairaalan kohdalla [10]); liikennelaitoksen johdinauto- ja omnibuslinjojen järjestelyä ja siihen liittyviä kysymyksiä [11]); laitoksen edustusta eräissä ulkomaisissa liikennekysymyksiä käsittelevissä kongresseissa ja kokouksissa [12]); laitoksen viranhaltijan oikeuttamista tilapäisesti hoitamaan sivutehtävää [13]); liikenteen järjestelyä Mäkelänkadulla ym. [14]); Kuusi- ja Mannerheimintien risteyksen raitiotien päätesilmukan uusimista [15]); Kaupunkiliiton ansiomerkkien jakamista liikennelaitoksen viranhaltijoille [16]); lastenseimien ja -tarhojen perustamista liikennelaitoksen hallien läheisyyteen [17]); liikennelaitoksen v:n 1954 uudisrakennus- ja muutostöitä [18]); liikenteen järjestelyä juhannuksena, jouluna ja uutenavuonna [19]); liikennelaitoksen eräiden virkojen perustamista tai lakkauttamista [20]); Tinasepän ja Asesepäntien rakentamista liikennekuntoon [21]); Töölön raitiovaunuhallien kattojen korjaamista [22]); Tehtaan- ja Laivurinkatujen risteyksen järjestelyä [23]); liikennelaitoksen vuosilippujen hintaa [24]); liikennelaitoksen v:n 1954 talousarvio- ja pääomamenoehdotusta [25]); kadonneiden matkalippujen arvon poistamista liikennelaitoksen kirjanpidossa [26]); liikkuvan kaluston käytön tehostamista [27]); raitiolinjojen merkitsemistapaa [28]); määrärahan myöntämistä puhelinosuuksia varten [29]); liikennelaitoksen vv:n 1955—1956 rakennusohjelmaa [30]); laitoksen viranhaltijain kursseille ym. osallistumista [31]).

Lausunnot. Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: liikenteen järjestelyä eräillä liikennelaitoksen autolinjoilla [32]); korvausta ns. Fordin vanhan tehdasrakennuksen luovuttamisesta puhtaanapito-osastolle [33]); henkilökunnan kurinpitorangaistusten johdosta tehtyjä valituksia [34]); liikennemerkkien asettamista Haagan kirkon kohdalle Vesperintielle [35]); liikenteen järjestelyä eräillä Pohj. ja Etel. Esplanaadikatujen osilla [36]); raitiotiekorokkeiden käyttöä, pysäkkien siirtoa tai poistamista [37]); yksityisten anomuksia aikataulun vahvistamisesta [38]); linja-autopysäkkien perustamista tai siirtämistä [39]); eräiden määrärahojen ylittämistä koskevaa aloitetta [40]); pysyväisen yhteistoimikunnan asettamista tutkimaan liikennelupakysymyksiä [41]); liikenteestä poistetun linja-auton siirtämistä rakennustoimistolle [42]); linja-autojen luovuttamista yksityiskäyttöön [43]); matkalippujen hintoja esikaupunkilinjoilla [44]); Paciuksenkadun raitiotieylikäytävän siirtämistä [45]); laitoksen huoneistotarvetta Pohjois-Haagassa ja Maunulassa [46]); työntekijäin kuljetusluvan myöntämistä Oy. Aga Ab:lle [47]); raittiuslautakunnan esitystä väkijuomien mainonnan poistamisesta liikennelaitoksen kulkuneuvoista [48]); kaupungin irtaimen omaisuuden sekä vuositilintarkastajien v:n 1952 kertomuksia [49]); Helsingin Ilmailuyhdistyksen vapaalippuanomusta [50]); laitoksen sanomalehtitilausta [51]); Mannerheimintien Kuusi- ja Lapinmäentien välisen osan katusuunnitelmaa [52]); Hämeen-

[1]) Liik. l. lk. 30. 1. 55 §, 27. 3. 164 §, 11. 12. 624, 627 §. — [2]) S:n 30. 1. 56 §. — [3]) S:n 13. 2. 81 §, 25. 9. 475 §, 18. 12. 651 §. — [4]) S:n 13. 2. 85 §, 6. 3. 111 §. — [5]) S:n 6. 3. 95 §. — [6]) S:n 20. 3. 153 §, 27. 3. 165 §, 8. 5. 249 §, 16. 10. 510 §. — [7]) S:n 20. 3. 155 §. — [8]) S:n 27. 3. 162 §, 10. 4. 187 §, 14. 7. 363 §. — [9]) S:n 10. 4. 177 §. — [10]) S:n 10. 4. 179 §. — [11]) S:n 10. 4. 186 §, 26. 6. 321 §, 9. 9. 445 §, 25. 9. 458 §, 9. 10. 498 §. — [12]) S:n 30. 4. 226 §, 6. 8. 376 §, 9. 9. 447 §. — [13]) S:n 8. 5. 233 §. — [14]) S:n 8. 5. 248 §, 22. 5. 259 §. — [15]) S:n 22. 5. 260 §. — [16]) S:n 22. 5. 268 §. — [17]) S:n 29. 5. 284 §. — [18]) S:n 29. 5. 290 §. — [19]) S:n 5. 6. 310 §, 11. 12. 631 §. — [20]) S:n 26. 6. 322, 332 §, 9. 9. 451 §. — [21]) S:n 14. 7. 353 §. — [22]) S:n 6. 8. 372 §. — [23]) S:n 28. 8. 407 §. — [24]) S:n 28. 8. 424 §, 6. 11. 565 §. — [25]) S:n 9. 9. 450 §. — [26]) S:n 25. 9. 470 §, 11. 12. 622 §. — [27]) S:n 9. 10. 487 §. — [28]) S:n 9. 10. 488 §. — [29]) S:n 9. 10. 495 §. — [30]) S:n 16. 10. 509 §. — [31]) S:n 23. 10. 528 §, 20. 11. 596 §, 11. 12. 635 §. — [32]) S:n 16. 1. 28 §, 8. 5. 234 §, 28. 8. 406 §, 25. 9. 461, 462 §, 20. 11. 590, 591 §, 18. 12. 657 §. — [33]) S:n 30. 1. 42 §. — [34]) S:n 30. 1. 45 §, 20. 3. 139 §. — [35]) S:n 13. 2. 77 §. — [36]) S:n 13. 2. 78 §. — [37]) S:n 13. 2. 79 §, 28. 8. 408 §, 20. 11. 592 §. — [38]) S:n 6. 3. 96, 98, 99 §. — [39]) S:n 6. 3. 97 §, 27. 3. 167 §. — [40]) S:n 6. 3. 105 §. — [41]) S:n 6. 3. 109 §. — [42]) S:n 6. 3. 110 §. — [43]) S:n 6. 3. 112 §, 26. 6. 328 §. — [44]) S:n 20. 3. 137 §. — [45]) S:n 20. 3. 146 §. — [46]) S:n 27. 3. 163 §. — [47]) S:n 10. 4. 176 §. — [48]) S:n 10. 4. 185 §. — [49]) S:n 24. 4. 199 §, 9. 9. 440 §. — [50]) S:n 30. 4. 223 §. — [51]) S:n 8. 5. 236 §. — [52]) S:n 8. 5. 246 §.

tien ja Mäkelänkadun risteyksen järjestelyä [1]); raiteiden välisen katualueen puhtaanapitoa [2]); liikennelupien myöntämistä ym. [3]); henkilövuokra-autoasemien perustamista tai siirtämistä [4]); kaupungin laitosten tilausten suorittamisohjeita koskevaa aloitetta [5]); Mannerheimin- ja Kuusitien risteyksen järjestelyä [6]); Suutarinkylän kylätien kunnossapitoa [7]); tekniikan tohtori R. Castrénin laskua asiantuntijatehtävistä [8]); postilaatikkojen sijoittamista kaupungin linja-autoihin ja raitiovaunuihin [9]); sähkölaitoksen ja liikennelaitoksen yhteisessä käytössä olevia pylväitä [10]); liikenneturvallisuuden parantamista Kasarmi- ja Punanotkonkadun risteyksessä [11]); Taimi Kiinteistö Oy:n anomusta saada aidata katualuetta Ruoholahdenkatu 18:n kohdalla [12]); eräiden katujen luokituksen muuttamista [13]); Reijolan vaunuhallialueen kunnostamista [14]); Kulosaaren sillan Sörnäisten puoleisen liitostien ym. järjestelyä [15]); liikenteen järjestämistä Malmin hautausmaan portin kohdalla [16]); liikennelaitoksen lippukassanhoitajien työaikaa koskevaa valitusta [17]); laitoksen edustajien osallistumista lahosuojauskursseille [18]); Mustikkamaan liikennettä [19]); komitean mietintöä kaupungin hankinnoista [20]); kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestelykomitean mietintöä [21]); kaupungin palveluksessa olevien autonkuljettajien ajokorttien uusimismaksun suorittamista [22]); aloitetta työkalujen ja koneistojen hankkimissuunnitelman laatimisesta [23]); sekä Paloheinän tiehoitokunnan tieosuuden ottamista kaupungin hoitoon [24]).

Järjestelytoimistolle annettiin lausunto kaupungin viranhaltijoita ja työntekijöitä varten tarkoitetusta henkilökuntalehdestä [25]).

Liikennelaitos

Hallinto, organisatio ym.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1952 päättyessä 3 484 ja v:n 1953 päättyessä 3 555 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

	1952	1953
Pääkonttori, lippukassat, vahtimestarit ja konttorisiivoojat	69	69
Raitioliikenne	1 466	1 350
Rmnibusliikenne	812	992
Rataosasto	244	245
Vaunuhallit ja korjauspajat	858	864
Vaatehtimo	30	30
Sairaanhoito	5	5
Laivaliikenne	—	—
	3 484	3 555

Eläkkeensaajia oli v:n 1952 päättyessä 490 ja v:n 1953 päättyessä 522.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla toukokuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana työskenteli laitoksen eri osastoilla ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena toukokuun 1 p:stä lokakuun 15 p:ään moottorilautalla Korkeasaari-Högholmen 8 miestä.

Lääkärien toiminta. Laitoksen poliklinikalla oli lääkärien vastaanottojen lukumäärä 21 395, sen oltua v. 1952 21 577. Sairaanhoitajattarien kotikäyntien lukumäärä oli 898. Rahastajakursseilla pidettiin 6 ensiapua ja terveydenhoitoa koskevaa luentoa. Tuberkuloositoimisto suoritti huhtikuussa henkilökuntaa koskevia keuhkoröntgentutkimuksia. Yhteensä tutkittiin 3 450 liikennelaitoksen palveluksessa olevaa henkilöä, jolloin todettiin 3 keuhkotuberkuloositapausta ja 1 keuhkosyöpätapaus.

Eniten sairausilmoituksia oli helmikuussa, 2 367 ja vähiten toukokuussa, 1 403.

---

[1]) Liik. l. lk. 8. 5. 247 §, 23. 10. 23. 10. 530 §. — [2]) S:n 22. 5. 261 §. — [3]) S:n 29. 5. 282 §, 6. 8. 373 §, 18. 12. 649 §. — [4]) S:n 29. 5. 289 §, 26. 6. 327 §. — [5]) S:n 26. 6. 330 §. — [6]) S:n 26. 6. 341 §, 529 §. — [7]) S:n 14. 7. 350 §. — [8]) S:n 14. 7. 351 §. — [9]) S:n 6. 8. 374 §. — [10]) S:n 6. 8. 379 §. — [11]) S:n 6. 8. 380 §. — [12]) S:n 28. 8. 405 §. — [13]) S:n 9. 9. 437 §. — [14]) S:n 9. 9. 438 §. — [15]) S:n 25. 9. 463 §. — [16]) S:n 9. 10. 491 §. — [17]) S:n 9. 10. 492 §. — [18]) S:n 9. 10. 493 §. — [19]) S:n 23. 10. 521 §. — [20]) S:n 23. 10. 522 §. — [21]) S:n 30. 10. 550 §. — [22]) S:n 6. 11. 567 §. — [23]) S:n 20. 11. 593 §. — [24]) S:n 20. 11. 594 §. — [25]) S:n 18. 12. 657 §.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 759. Tilillepanojen yhteismäärä oli 182 125 362 mk ja ottojen 166 557 200 mk. Talletettuja varoja oli joulukuun 31 p:nä 1953 61 333 193 mk. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 2 876 lainaa. Niiden yhteissumma nousi 14 372 000 mk:aan. Vientejä kirjattiin n. 145 000.

Löytötavaratoimisto. Talteenotettujen esineiden luku oli 11 162. Niistä 2 958 voitiin toimittaa takaisin asianomaiselle omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa annetaan tietoja v:n 1953 raitio-, johdinauto- ja omnibusliikenteestä v:n 1952 vastaaviin lukuihin verrattuna:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä [2]
V. 1952	22 164 291	131 881 305	2 127 098 431	2 094 276 709	2 357 787 661	1 848 448 614
V. 1953	23 805 241	126 533 575	2 252 133 568	2 213 838 642	2 534 922 010	1 909 411 607
Erotus	+ 1 640 950	— 5 347 730	+ 125 035 137	+ 119 561 933	+ 177 134 349	+ 60 962 993
%	+ 7.4	— 4.1	+ 5.9	+ 5.7	+ 7.5	+ 3.3

Laivaliikenteestä oli tuloja 9 827 864 mk. V:n 1952 vastaava määrä oli 10 014 101 mk, joten vähennys oli 186 237 mk eli 1.9 %. Saman liikenteen menot vähenivät samana aikana 5 878 593 mk:sta 4 638 516 mk:aan, vähennyksen ollessa siis 1 240 077 mk eli 21.1 %.

Raitiotiet

Liikenne. Myöhästyneiden vaunutoimitusten johdosta kärsi raitioliikenne jatkuvasti vaunujen puutteesta. Niinpä oli liikennevaunujen lukumäärä, joka vielä vuoden alussa oli liikennesuunnitelman mukainen, eli 97 vakinaista ja 38 tungosaikajunaa, yhteensä 135 junaa, pakko vuoden kuluessa vähentää niin, että se 31. 8. 53 voimaan tulleen liikennesuunnitelman mukaan käsitti vain 89 vakinaista ja 29 tungosaikajunaa.

Pääasiassa vaunujen puutteesta johtuen, mutta osittain myös matkustajamäärien perusteella tehtiin myöskin linjojen järjestelyyn eräitä huomattavia muutoksia. Niinpä lakkautettiin linjat H ja HR, jotka korvattiin linja-autolinjoilla. Yhdistämällä linjat 1 ja K uudeksi linjaksi 1 ja perustamalla jälleen linja 8 aikaansaatiin usean vaunun säästö. Sitäpaitsi avattiin linja 9 Kauppatori—Kallio—Vallila. Linjoissa ja niiden vaunujen kulkuajoissa tapahtuneet muutokset selviävät lähemmin taulukosta n:o I.

N:o I

Linja		Vuoden-aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Reitti		Vakinaiset	Tungos-aika-	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—01.30
			junat						
1	Perämiehenkatu—Vallila—Salmisaari	1. 1.—30. 8.	15	—	—	6.7	6.7	7.5	—
	Perämiehenkatu — Käpylä (Paavalinkirkon kautta)	31. 8.— 4. 9.	10	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		5. 9.—30.11.	11	—	—	6.7	6.7	7.5	—
	Perämiehenkatu—Käpylä (Mäkelänkaduitse)	1.12.—31.12.	11	—	—	6.7	6.7	7.5	—
1S	Kauppatori—Käpylä kts. linja K	31. 8.—16.10.	—	8	3	6.7	—	—	15.0
		17.10.—31.12.	—	8	4	6.7	—	—	15.0
3B	Eira—Kallio—Töölö—Kauppatori—Eira	1. 1.— 1. 3.	8	1 ap. 4 ip.	4	5.9 4.4	6.7	7.5	15.0
		2. 3.—14. 5.	8	2 ip.	4	6.7 5.3	6.7	7.5	15.0
		15. 5.—31.12.	8	—[1]	4	6.7	6.7	7.5	15.0

[1] Laskettuun vaunukilometrimäärään sisältyvät moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — [2] Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia. —) Aamulla 5 tungosaikajunilla ajettua ajoa.

Linja		Vuoden-aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Reitti		Vakinaiset junat	Tungosaika junat	Työ- junat	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—01.30
3T	Eira—Kauppatori—Töölö—Kallio—Eira	1. 1.— 1. 3.	8	3 ap. 2 ip.	4	4.8 5.3	6.7	7.5	15.0
		2. 3.—14. 5.	8	2 ap. 1 ip.	4	5.3 5.9	6.7	7.5	15.0
		15. 5.—31.12.	8	—	4	6.7	6.7	7.5	15.0
4	Hietalahti—Munkkiniemi	1. 1.—30. 8.	13	—	—	5.0	5.0	7.5	—
		31. 8.—31.12.	12	—	—	5.0	5.0	7.5	—
4E	Erottaja—Munkkiniemi	1. 1.— 1. 3.	—	5 ap. 3 ip.	3	10.0 10.0	—	—	15.0
		2. 3.—14. 5.	—	3 ap. 1 ip.	3	10.0 —	—	—	15.0
		31. 8.—31.12.	—	5[1])	3	10.0	—	—	15.0
4S	Kauppatori—Munkkiniemi	1. 1.— 1. 3.	—	6 ap. 5 ip.	—	10.0 10.0	—	—	—
		2. 3.—14. 5.	—	5 ap. 4 ip.	—	10.0 10.0	—	—	—
		15. 5.—30. 8.	—	2	—	10.0	—	—	—
		31. 8.—31.12.	—	5[2])	—	10.0	—	—	—
5	Katajanokka—Etu-Töölö	1. 1.—31.12.	7	—	—	5.0	5.0	7.5	—
6	Maria—Arabia	1. 1.— 1. 3.	12	3 ap. 2 ip.	4	4.0 4.3	5.0	6.7	15.0
		2. 3.—14. 5.	12	4	4	3.8	5.0	6.7	15.0
		15. 5.—30. 8.	12	3 ap. 4 ip.	4	4.0 3.8	5.0	6.7	15.0
		31. 8.—31.12.	12	—[1])	4	5.0	5.0	7.5	15.0
7	Runeberginkatu—Messuhalli—Harjutori—Hakaniemi—Arkadiankatu—Runeberginkatu	1. 1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
	Runeberginkatu—Arkadiankatu—Hakaniemi—Harjutori—Messuhalli—Runeberginkatu	1. 1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8	Salmisaari—Vallila	31. 8.—31.12.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8K	Salmisaari—Käpylä kts. linja K	31. 8.—31.12.	—	4	—	6.7	—	—	—
9	Kauppatori—Kallio—Vallila	31. 8.—31.12.	6	—	—	6.7	6.7	7.5	—
12	Kirurgi—Kuusitie	1. 1.—31.12.	7	—	—	6.7	6.7	7.5	—
12S	Kauppatori—Kuusitie	1. 1.—14. 5.	—	4 ap. 3 ip.	—	6.7 6.7	—	—	—
		15. 5.—30. 8.	—	3 ap. 2 ip.	—	6.7 6.7	—	—	—
		31. 8.—31.12.	—	7	3	6.7	—	—	15.0
H	Diakonissalaitos—Haaga	1. 1.—30. 8.	8	—	—	10.0	10.0	10.0	—
HR	Hakaniemi—Haaga	1. 1.— 1. 3.	—	4 ap. 5 ip.	2	10.0 10.0	—	—	30.0
		2. 3.—14. 5.	—	6	2	10.0	—	—	30.0
		15. 5.—30. 8.	—	5 ap. 4 ip.	2	10.0 10.0	—	—	30.0
K	Kauppatori—Kallio—Käpylä	1. 1.— 1. 3.	9	7	4	3.8	6.7	7.5	15.0
		2. 3.—14. 5.	9	2	4	5.5	6.7	7.5	15.0
		15. 5.—30. 8.	8	—	4	6.7	6.7	7.5	15.0
KL	Salmisaari—Käpylä	1. 1.—14. 5.	—	4	—	6.7	—	—	—
		15. 5.—30. 8.	—	2	—	6.7	—	—	—
KP	Perämiehenkatu—Kallio—Käpylä	1. 1.—14. 5.	—	3	—	6.7	—	—	—
		15. 5.—30. 8.	—	1	—	—	—	—	—

[1]) Linjoilla 4E ja 4S ajoi yhteensä 11 tungosaikajunaa. — [2]) Apuvaunuja linjalla 6E: Erottaja—Arabia.

Koskelan hallin valmistuttua sijoitettiin raitiovaunut 15. 6. lähtien seuraavasti: Koskelan halliin sijoitettiin linjojen 1, 3B, 3T, 6, 7A, 7B ja K vaunut, Töölön halliin sijoitettiin linjojen 4, 5, 12 ja H vaunut sekä Vallilan halliin kaikki tungosaikavaunut.

Uusien raiteiden valmistuttua muutettiin uuden linjan 1 reitti joka 31. 8. alkaen oli väliaikaisesti kulkenut Hämeentien ja Sturenkadun kautta, kulkemaan Mäkelänkadun kautta 1. 12. alkaen.

Kesän aikana poistettiin kuten tavallisesti eräitä vaunuja liikenteestä, yhteensä 1 vakinainen ja 14 tungosaikajunaa.

Sunnuntai- ja pyhäpäivien aamuina ylläpidettiin samaa harvaa liikennettä eräillä kantalinjoilla kuin aikaisempinakin vuosina.

Vaunujen kuormitustarkkailua jatkettiin kuten edellisinäkin vuosina koko vuoden.

Tarkemman pohjan saamiseksi linjojen järjestelyä varten toimitettiin täydellinen matkustajalaskenta kaikissa vaunuissa 3. 12. Sen tuloksia ei saatu kertomusvuoden aikana selvitetyksi.

Liikenteen valvontaa suoritettiin vuoden kuluessa, kuten edellisenäkin vuonna.

Liikennehenkilökunnan peruskoulutus tapahtui voimassa olevien määräysten mukaisesti. Uusien tarkastajien kouluttamista varten järjestettiin vuoden aikana kaksi n. 5 kk. kestävää kurssia yhteensä 20 oppilaalle. Kevättalvella alkaneelta kurssilta hyväksyttiin 7 oppilasta. Jälkimmäinen, joka alkoi lokakuussa, jatkuu v:n 1954 puolelle. Kuljettajien ja rahastajien jatkokoulutusta jatkettiin 7. 2. 51 hyväksytyn ohjelman mukaisesti.

Liikennehenkilökunnan virantoimitusta koskevia ohjesääntöjä ja määräyksiä täydennettiin jatkuvasti. Niinpä syyskuun 21 p:nä alettiin jakaa uutta väliaikaista, päiväkäskyviittauksin täydennettyä suomenkielistä painosta v:n 1928 osittain jo vanhentuneista ohjesäännöistä. Vastaavaa ruotsinkielistä painosta jaettiin 23. 11. 53 alkaen. Painoon lähetettiin sitäpaitsi suomenkielinen valikoima vv. 1951—53 ja ruotsinkielinen valikoima vv. 1934—53 annettuja päiväkäsky- ym. henkilökunnan virantoimitusta koskevia määräyksiä. Uudet lippumääräykset olivat myös työnalaisina, mutta eivät valmistuneet kertomusvuoden aikana.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia raitioliikennettä koskevia tilastollisia tietoja vv:lta 1952 ja 1953:

	Laskettu vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [1]		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1952	12 726 011	84 680 116	6.65	1 279 338 978	100: 53	1 147 330 121	90: 16	13: 55
V. 1953	11 944 233	72 866 451	6.10	1 225 973 909	102: 64	1 121 903 907	93: 93	15: 40
Erotus	—781 778	—11 813 665	—0.55	—53 365 069	+2: 11	—25 426 214	+3: 77	+1: 85
%	— 6.1	— 14.0	—8.3	— 4.2	+2. 1	— 2.2	+ 4.2	+ 13.7

Liikkuva kalusto. Kertomusvuoden aikana toimitti Schörling Waggonbau, Hannover, yhden kiskonhiomavaunun. Sitäpaitsi hankittiin rataosastolle yksi Schörling-Magirus kiskonpuhdistusauto, yksi Caterpillar tiehöylä, yksi Fordson traktori ja yksi 5 000 kg:n Coles sähkönosturi.

V. 1952 poistetuista 13 moottorivaunusta romutettiin osa ja osa myytiin ja yksi moottorivaunu myytiin romuna. Yksi moottorivaunu muutettiin työmoottorivaunuksi. Samoin myytiin tai romutettiin v. 1952 poistetut perävaunut, joista kuitenkin 2 siirrettiin tulevalle raitiotiemuseolle. Lisäksi romutettiin yksi työmoottorivaunu, yksi kiskojenpuhdistusperävaunu, kaksi jäähöylää, yksi erikoisjäähöylä samoin kuin neljä lumenkuljetusvaunua.

Kertomusvuoden päättyessä kuului vaunustoon 205 moottorivaunua, 174 perävaunua, yksi Schörling kiskonhiomavaunu ja yksi kiskonhiomamoottorivaunu, yksi päivystysvaunu, kolme työmoottorivaunua, 28 raitiovaunujen lumiauraa ja kaksi lumenkuljetusvaunua.

[1]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Rata- ja ilmajohto-osaston vaunustoon kuului vuoden päättyessä 3 asennus-tornivaunua, 1 asennuslinja-auto, 2 kalustolinja-autoa, 10 kuorma-autoa, 1 pakettiauto, 1 henkilöpakettiauto, 3 Caterpillar-tiehöylää, 1 Teräskarhu-tiehöylä, 5 traktoria, 1 Schörling-kiskonpuhdistusvaunu, 3 kuljetettavaa Coles sähkönosturia, 2 kuorma-auton perävaunua, 1 autoperävaunu raitiovaunujen kuljetusta varten, 1 kuljetettava höyrykattila, 1 traktoriperävaunu, 1 kaksisiipinen autokärkiaura, 2 yksisiipistä autokärkiauraa ja 8 miehistövaunua.

Muiden osastojen vaunustoon kuului yksi henkilöpakettiauto pysäkkihuoltoa varten, kaksi henkilöpakettiautoa radiopartioille, yksi pakettiauto linja-autokonepajalle ja kolme hinaaja-puolitraktoria linja-autohuollolle. Henkilöautoja oli 4.

Raiteet. V. 1952 aloitetut ratatyöt Koskelan halleissa ja ratapihoilla valmistuivat kertomusvuoden aikana. Lisäksi rakennettiin raitiovaunujen huolto- ja säilytyshallien väliin kaksoisraidetta 822 m sekä näiden hallien väliset yhdyskaarteet vaihde- ja risteyskappaleineen, yhteensä 158 m. Mäkelänkadulle rakennettiin kaksiraiteista rataa pölkkyjä sepelialustalle jousinauloja käyttäen, yhteensä 1 346 m yksinkertaista rataa sekä Ruusulankadulle raidetta lisää 72 m. Paavalinkirkon edustan raiteistot uusine raideyhteyksineen, 180 m yksinkertaista rataa, uusittiin yleisen liikennejärjestelyn yhteydessä.

Kuluneita urakiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkostoa yhteensä 17 463 m yksinkertaista rataa. Yksinkertaista raidetta nostettiin ja tuettiin uudelleen 2 800 m. Ratapölkkyjä käytettiin yhteensä 2 486 kpl.

Kivimurskaamossa valmistettiin 51 m³ kivimurskaa. Ilmajohtoa varten pystytettiin 42 pylvästä. Ilmajohtopylväitä poistettiin 158 kpl. Uusia raitiotiekorokkeita rakennettiin 17 ja linja-autokorokkeita 28.

Kiskojen vaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä levitettiin raide-etäisyys 2.5 m:stä 3 m:iin yhteensä 3.5 km:n matkalla ja uutta raidetta rakennettaessa Mäkelänkadulle 673 m:n matkalla 2-raiteista rataa eli vv. 1950, -51 ja -52 aloitetut levennykset huomioon ottaen yhteensä 18.1 km:n matkalla 2-raiteista rataa.

Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 91 178 m yksinkertaista raidetta, josta määrästä 9 698 ratametriä oli ratakiskoa (43.5 kg ja 42.1 kg/m), sekä ratapiha- ja halliraiteiden yhteenlaskettu pituus 15 129 m yksinkertaista raidetta, josta määrästä 6 018 m ratakiskorataa Koskelan halleilla.

Edellämainittujen kiskojen vaihdon sekä raidelevitystöiden yhteydessä suoritettiin eri puolilla kaupunkia radan alustan parannus- ja salaojitustöitä 1 500 m:n matkalla.

Kertomusvuoden aikana asennettiin 47 kpl uusia vaihteita ja poistettiin 22 kpl loppuunkuluneita. Kertomusvuoden päättyessä oli radoilla 169 kpl vaihteita, joista sähkövirralla käännettäviä 34. Rata- ja hallipihoissa oli 158 kpl vaihteita. Vaihteitten kokonaismäärä oli siis 327.

Uusia raideristeyksiä asennettiin 11 eri paikkaan, yksi poistettiin Paavalinkirkon luona ja yksi Mannerheimintiellä Messuhallin kohdalla. Raideristeyksien kokonaisluku vuoden päättyessä oli 170 kpl radoilla, Koskelan hallipihalla 4 kpl sekä Töölön hallipihalla yksi kpl.

Nupukivipäällysteisiä katuosuuksia korjattiin 25 693 m² ja bitumipäällysteisiä 13 338 m².

Rataosaston konepaja siirrettiin kevättalvella Koskelaan. Konepajalla valmistettiin kertomusvuoden aikana risteyskappaleita, vaihteita, linjapylväitä ym. Rautatiekiskoratoja varten valmistettiin raitiovaunulumiaura, lisäksi muutettiin 5 kpl 3-pyöräisiä raitiovaunulumiauroja 4-pyöräisiksi.

Ilmajohto. Kertomusvuoden aikana asennettiin uutta raiteistoa varten Koskelan hallialueelle 1 610 m ilmajohtoa, Sturenkadun ja Hämeentien risteykseen 350 m, Mäkelänkadulle Hämeentien ja Sturenkadun välille 1 530 m, eli yhteensä 3 490 m ilmajohtoa. Tarpeetonta johtoa poistettiin yhteensä 2 200 m. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin uuteen 5 130 m. Ilmajohdon pituus lisääntyi v:n 1953 aikana 1 290 m ja oli se kertomusvuoden päättyessä 105 540 m. Raide-etäisyyden suurenemisen vuoksi 3 m:iin siirrettiin vastaavasti ilmajohtoa kaikkiaan 3.5 km:n pituudelta kaksiraiteista rataa.

Ilmajohtoverkoston uusi kartta valmistui ja lähetettiin asianomaisille osastoille.

Katuristeyksien sähkömerkinantovalojen lukumäärä oli edelleen 29 ja kondensaattorien lukumäärä 75.

Kertomusvuosi oli työntäyteinen ennen kaikkea Mäkelänkadun uudistöiden ja Koske-

lan hallialueen viimeistelytöiden vuoksi. Tämän lisäksi suoritettiin koko johtoverkoston tarkastus.

Johtovikoja sattui kertomusvuoden aikana 19 kertaa, jotka kaikki aiheuttivat liikennehäiriöitä liikenteen ollessa keskeytyksissä 10 minuutista 6 tuntiin.

Linja-autot

Liikenne. Liikenne eri linja-autolinjoilla jatkui tammikuun 1 p:stä 31. 12. 52 käytännössä olleiden aikataulujen mukaisena.

Kulosaaren sillan vahvistamisen aikana kulkivat linjat 30, 32, 33, 36, 37 ja 41 Viikin kautta. Kulosaarta ja Sörnäisten satamaa varten perustettiin linja 15, Rautatientori—Kulosaaren silta ja linja 15 A, Kulosaaren ranta—Kulosaari, joista edellistä liikennöitiin 1 p:stä tammikuuta 7 p:ään maaliskuuta ja jälkimmäistä 21 p:stä tammikuuta 7 p:ään maaliskuuta.

Kesälinjaa 31 Sörnäisten apteekki—Kivinokka liikennöitiin 17 p:stä toukokuuta 20 p:ään syyskuuta.

Kesäaikataulut otettiin käytäntöön 15 p:nä kesäkuuta ja olivat käytännössä 30 p:ään elokuuta, jona aikana liikenteestä oli vähennettynä 5 kokopäivä- ja 17 ruuhka-aikavaunua.

Linjan 17 Kapteeninkadulla ollut päätekohta siirrettiin 29 p:nä kesäkuuta Merikadulle.

Elokuun 31 p:nä lisättiin useille linjoille vaunuja mahdollisuuksien mukaan ja aloitettiin liikenne seuraavilla uusilla autolinjoilla:

15 Koulutori—Diakonissalaitos, 25 Erottaja—Malminkartano, 28 Rautatientori—Pohjois-Haaga, 28 R Rautatientori—Tenholantie, 34 Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi, 51 A Rautatientori—Olympiakylä ja 62 Rautatientori—Vanhakaupunki. Lisäksi linjan 14 reittiä jatkettiin Eirassa Merikadulle asti, linjan 27 Malminkartanon luona ollut päätekohta siirrettiin uudelle Nurmijärventielle Kaarelaan ja linjan 50 Vanhassakaupungissa ollut päätekohta Koskelantielle, hallirakennuksen kohdalle.

Marraskuun 2 p:nä aloitettiin liikenne uudella linjalla 55 Erottaja—Länsi-Pakila, jonka reitti kulkee Töölön, Haagan ja Maunulan kautta.

Kevään ja syksyn kuluessa lisättiin vaunuja ja niitä siirrettiin linjoilta toisille liikennetarpeen tyydyttämiseksi ja vaunupuutteen tasaisemmin jakautumiseksi. Kertomusvuoden alussa oli arkipäivinä päivittäisessä liikenteessä olleiden vaunujen lukumäärä 127 ja vuoden päättyessä 167.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät taulukosta n:o II.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia autoliikennettä koskevia tietoja v:lta 1952 ja 1953:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [1]		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1952	8 566 803	38 351 428	4.48	684 450 032	79: 90	632 817 270	73: 87	16: 50
V. 1953	10 922 042	44 896 136	4.11	843 456 999	77: 23	715 098 849	65: 47	15: 93
Erotus	+2 355 239	+6 544 708	—0.37	+159 006 967	—2: 67	+ 82 281 579	—8: 40	—: 57
%	+ 27.5	+ 17.1	— 8.3	+ 23.2	— 3.3	+ 13.0	—11.4	— 3.5

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut v:lta 1952 ja 1953 ovat seuraavat:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [1]		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1952	871 477	8 849 761	10.15	130 487 699	149: 73	68 301 223	78: 37	7: 72
V. 1953	938 966	8 770 988	9.34	144 407 734	153: 79	72 408 851	77: 12	8: 26
Erotus	+67 489	—78 773	—0.81	+13 920 035	+4: 06	+4 107 628	—1: 25	+ —: 54
%	+ 7.7	— 0.9	— 8.0	+ 10.7	+ 2.7	+ 6.0	— 1.6	+ 7.0

[1] Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

N:o II

Linja		Vuoden-aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Päätepysäkit		Vaki-naiset	Tungos-aika-	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			vaunut						
14	Eira—Naistenklinikka .	1. 1.—14. 6.	12	—	—	3.0	3.0	4.0	—
		15. 6.—30. 8.	9	—	—	4.0	4.0	6.0	—
		31. 8.—28.10.	12	—	—	3.0	3.0	3.7	—
		29.10.—16.12.	12	2	—	2.5	3.0	3.7	—
		17.12.—31.12.	14	2	—	2.2	2.5	3.7	—
15	Rautatientori—Kulosaaren silta	1. 1.— 7. 3.	2	—	—	15.0	15.0	15.0	—
15	Koulutori—Diakonissalaitos	31. 8.—31.12.	4	—	—	7.5	7.5	7.5	—
15A	Kulosaaren ranta—Kulosaari	21. 1.— 7. 3.	1	—	—	15.0	15.0	15.0	—
16	Eira—Kruunuhaka	1. 1.—30. 8.	5	—	—	6.7	6.7	6.7	—
		31. 8.—31.12.	6	—	—	5.0	5.0	6.0	—
17	Kapteeninkatu—Aleksis Kivenkatu	1. 1.—25. 3.	10	—	—	4.0	4.0	5.0	—
		26. 3.—14. 6.	10	2	—	3.3	4.0	5.0	—
		15. 6.—28. 6.	8	—	—	5.0	5.0	6.7	—
	Merikatu—Aleksis Kivenkatu	29. 6.—30. 8.	9	—	—	5.0	5.0	6.0	—
		31. 8.— 4.11.	10	—	—	4.3	4.3	6.0	—
		5.11.—31.12.	10	2	—	3.7	4.3	6.0	—
18	Kirkkokatu—Lastenlinna	1. 1.—25. 3.	7	—	—	7.0	6.7	7.5	—
		26. 3.—14. 6.	10	—	—	5.0	5.0	7.5	—
		15. 6.—30. 8.	7	—	—	7.0	6.7	7.5	—
		31. 8.—31.12.	8	1	—	5.0	5.5	6.0	—
19	Eläintarha—Pasilantori	1. 1.—31.12.	1	—	—	12.0	12.0	12.0	—
20	Rautatientori—Lauttasaarentie	1. 1.—31.12.	2	—	—	12—24	12—24	12—24	—
21	Erottaja—Seurasaari ...	1. 1.—31.12.	1	—	—	40.0	40.0	40.0	—
23	Erottaja—Isokaari	1. 1.—14. 6.	6	6	3	3.0	6.0	7.5	12.0
		15. 6.—30. 8.	6	4	3	3.6	6.0	7.5	12.0
		31. 8.—31.12.	6	6	3	3.0	6.0	6.7	12.0
24	Rautatientori—Etelä-Lauttasaari	1. 1.—31.12.	1	2	—	12.0	36.0	36.0	—
28R	Rautatientori—Tenholantie	31. 8.—31.12.	—	6	—	6.0	—	—	—
31	Sörnäinen—Kivinokka .	17. 5.—20. 9.	—	1	—	30.0	—	—	—
51A	Rautatientori—Olympiakylä	31. 8.—31.12.	—	9	—	4.0	—	—	—
22	Erottaja—Haaga	1. 1.—30. 8.	—	1	—	50.0	—	—	—
	Rautatientori—Etelä-Haaga	31. 8.—27. 9.	3	—	—	15.0	15.0	15.0	—
		28. 9.— 1.11.	3	—	—	15—20	15—20	15—20	—
		2.11.—31.12.	4	1	—	15.0	15.0	15.0	—
22A	Rautatientori—Ahjokuja	2.11.—31.12.	—	1	—	45.0	—	—	—
25	Erottaja—Malminkartano	31. 8.—31.12.	1	—	—	60.0	60.0	60.0	—
26	Erottaja—Konala	1. 1.—31.12.	1	—	—	60.0	60.0	60.0	—
26K	Erottaja—Kaarela	1. 1.—30. 8.	—	1	—	65.0	—	—	—
27	Erottaja—Kaarela—(Malminkartano)	1. 1.—15. 2.	1	1	—	32.5	65.0	65.0	—
		16. 2.—30. 8.	1	1	—	32.5	65.0	65.0	—
		31. 8.—31.12.	1	1	—	30.0	60.0	60.0	—
28	Rautatientori—Pohjois-Haaga	31. 8.—27. 9.	3	—	3	15.0	15.0	15.0	15.0
		28. 9.— 1.11.	3	—	3	15—20	15—20	15—20	15.0
		2.11.—31.12.	3	1	3	15.0	15.0	15.0	15.0
30	Rautatientori—Kulosaari	1. 1.— 7. 3.	4	—	1	20.0	20.0	20.0	75.0
		8. 3.—14. 6.	2	—	1	20.0	20.0	20.0	45.0
		15. 6.—31.12.	3	—	1	10—20	10—20	10—20	45.0
32	Rautatientori—Eränkävijäintori	1. 1.— 7. 3.	3	4	—	7.5	20.0	20.0	—
		8. 3.—14. 6.	3	3	—	7.5	20.0	20.0	—
		15. 6.—30. 8.	3	2	—	10.0	20.0	20.0	—
		31. 8.— 1.11.	3	4	—	7.5	20.0	20.0	—
		2.11.—31.12.	3	5	—	6.7	20.0	20.0	—

Linja N:o	Linja Päätepysäkit	Vuoden-aika	Lukumäärä Vakinaiset vaunut	Lukumäärä Tungos-aikavaunut	Lukumäärä Työvaunut	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 6.00—9.00 15.30—18.00	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 9.00—15.30 18.00—19.30	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 19.30—23.00	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 23.00—1.30
33	Rautatientori—Marjaniemi	1. 1.— 7. 3.	2	1	—	21.1	32.0	32.0	—
		8. 3.—30. 8.	2	2	—	20.0	30.0	30.0	—
		31. 8.—31.12.	2	1	—	20.0	30.0	30.0	—
34	Rautatientori—Pohj. Herttoniemi	31. 8.—31.12.	—	1	—	60.0	—	—	—
36	Rautatientori—Jollas	1. 1.— 7. 3.	1	2	—	28.2	85.0	85.0	—
		8. 3.—14. 6.	1	1	—	32.5	65.0	65.0	—
		15. 6.—30. 8.	2	1	—	20.0	30.0	30.0	—
		31. 8.—31.12.	2	1	—	20.0	30.0	30.0	—
37	Rautatientori—Hevossalmi	1. 1.— 7. 3.	4	—	1	20.0	20.0	20.0	80.0
		8. 3.—31.12.	3	—	1	20.0	20.0	20.0	60.0
41	Rautatientori—Vartiokylä	1. 1.— 7. 3.	4	7	2	7.5	20.0	20.0	35.0
		8. 3.—14. 6.	3	6	2	7.5	20.0	20.0	30.0
		15. 6.—30. 8.	3	4	3	10.0	20.0	20.0	20.0
		31. 8.— 1.11.	3	5	3	7.5	20.0	20.0	20.0
		2.11.—31.12.	3	6	3	6.7	20.0	20.0	20.0
50	Rautatientori—Vanhakaupunki	1. 1.—14. 6.	3	—	—	15.0	15.0	15.0	—
		15. 6.—30. 8.	3	—	—	15.0	15.0	20.0	—
	Rautatientori—Koskela	31. 8.—31.12.	2	2	—	10.0	20.0	20.0	—
51	Rautatientori—Koskela	1. 1.— 8. 3.	6	6	—	3.3	6.7	6.7	—
		9. 3.—14. 6.	6	9	—	2.7	6.7	6.7	—
		15. 6.—30. 8.	6	4	—	4.0	6.7	6.7	—
	Rautatientori—Taivaskallio	31. 8.—31.12.	6	—	—	6.7	6.7	6.7	—
52	Rautatientori—Pirkkola	1. 1.—25. 3.	2	6	—	6.7	30.0	30.0	—
		26. 3.—14. 6.	3	6	—	6.0	20.0	20.0	—
		15. 6.—30. 8.	3	3	—	10.0	20.0	30.0	—
		31. 8.— 1.11.	3	7	—	6.0	20.0	30.0	—
		2.11.—31.12.	3	6	—	6.0	20.0	30.0	—
53	Rautatientori—Itä-Pakila	1. 1.—17. 5.	2	3	—	12.0	30.0	30.0	—
		18. 5.—14. 6.	2	4	—	10.0	30.0	30.0	—
		15. 6.—30. 8.	3	3	—	10.0	20.0	20.0	—
		31. 8.—31.12.	3	3	—	10.0	20.0	20.0	—
54	Rautatientori—Länsi-Pakila	1. 1.—14. 6.	6	7	2	4.6	10.0	12.0	30.0
		15. 6.—30. 8.	6	4	2	6.0	10.0	12.0	30.0
		31. 8.— 1.11.	6	9	2	4.0	10.0	12.0	30.0
		2.11.—31.12.	6	6	3	5.0	10.0	12.0	20.0
55	Erottaja—Länsi-Pakila	2.11.—31.12.	2	1	—	20—20—25	30—35	30—35	—
62	Rautatientori—Vanhakaupunki	31. 8.—31.12.	2	—	—	20.0	20.0	20.0	—
63	Rautatientori—Malmin lentoasema	1. 1.—31.12.	1	—	—	60.0	60.0	60.0	—

Linja-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana hankittiin liikennelaitokselle 3 kpl Volvo B 532 ja 7 kpl Volvo B 617 merkkisiä linja-autoja, joihin korit valmisti Ajokki Oy., Tampere; 15 kpl Volvo B 617, 4 kpl Volvo B 638 ja yksi Volvo B 637 merkkisiä linja-autoja, joihin kaikkiin korit valmisti Oy. Helsingin Autokoritehdas ab., Tikkurila; 10 kpl Volvo B 617 merkkisiä linja-autoja, joihin korit valmisti Valmet Oy., Tampere, sekä 27 kpl Leyland Royal Tiger Lopsu 1/1 merkkisiä »pannukakkumoottorilla» varustettuja linja-autoja, joihin Oy. Helsingin Autokoritehdas ab. valmisti korit eli yhteensä 67 uutta linja-autoa. Lisäksi hankittiin 6 kpl Scania-Vabis B-62-V merkkisiä linja-autonalustoja, joihin korit tilattiin Oy. Helsingin Autokoritehdas ab:lta. Nämä eivät kuitenkaan valmistuneet kertomusvuoden aikana. Kaikki uudet linja-autot tarkastettiin rakennustyön aikana ja katsastettiin.

Kertomusvuoden aikana myytiin tai romutettiin muutamia liikennekelvottomia linja-autoja.

Vaunusto käsitti vuoden päättyessä 218 linja-autoa, joista 92 suurta ja 125 keski-

kokoista sekä yksi matkailuauto. Linja-autovaunustosta oli vuoden lopussa 213 linja-autoa liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautovaunusto. Kertomusvuoden lopussa toimitti Valmet Oy. liikennelaitokselle 7 johdinautoa. Johdinautovaunustoon kuului vuoden päättyessä 23 vaunua, joista 20 oli liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautojen johtoverkosto. Linjan 14 pidentämistä varten rakennettiin 400 m kaksoisjohtoa Tehtaankadulta Laivurinkatua pitkin Merikadulle, minne rakennettiin uusi päätesilmukka. Johto asennettiin uuden, elastisen järjestelmän mukaan, joka osoittautui varsin tarkoituksenmukaiseksi. Risteykset ranskalaisin eristäjin valmistettiin liikennelaitoksen konepajalla. Töölön I halliin asennettiin 80 m:n pituinen toinen johtopari. Johtoverkoston pituus oli vuoden päättyessä 10.34 km yksinkertaista johtoa.

Johtovikoja sattui vuoden aikana 22 kertaa, jotka kaikki aiheuttivat liikennehäiriöitä liikenteen ollessa keskeytyksissä 15 minuutista 2 tuntiin.

Laivaliikenne

Moottorilautta Korkeasaari—Högholmen oli purjehduskautena toukokuun 1 p:stä lokakuun 15 p:ään liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä. Yhteensä kuljetettiin 668 244 matkustajaa, joista 226 558 lapsia. Höyryalus J. L. Runeberg oli koko vuoden telakalla.

Rakennukset

Kertomusvuoden aikana valmistuivat Koskelan hallit eräitä kone- ja viimeistelytöitä lukuunottamatta. Raitiovaunupuoli huoltoineen otettiin käyttöön kesäkuussa ja linja-autojen huolto- ja säilytyshallit syyskuussa. Sekä raitiovaunujen että linja-autojen säilytyshallit olivat osittaisessa käytössä jo ennen sitä, edelliset heinäkuusta 1952, jälkimmäiset maaliskuusta 1953.

Koskelan hallialue Koskelantien ja Kustaa Vaasantien kulmassa on pinta-alaltaan 7.86 ha. Sille on rakennettu: 1) raitiovaunujen huoltorakennus (rakennus A), rakennettu pinta-ala 2 232 m², tilavuus 20 925 m³; 2) raitiovaunujen säilytyshalli (rak. B), rakennettu pinta-ala 9 120 m², tilavuus 66 825 m³, säilytystilaa 130—180 raitiovaunulle vaunun suuruudesta riippuen; 3) linja-autojen huolto- ja säilytysrakennus sekä rataosaston konepaja (rak. C), pinta-ala 11 300 m², tilavuus 129 300 m³, säilytystilaa n. 150 linja-autolle; 4) lämpökeskus-, ravintola-, toimisto- ja asuinrakennus (rak. D), tilavuus 10 222 m³, rakennuksen kolme ylintä kerrosta on asuntoja käsittäen yhteensä 9 huoneistoa; 5) autojen alustanpesurakennus (rak. G), pinta-ala 131 m², tilavuus 860 m³; 6) kaksi portinvartijan rakennusta, toinen Koskelantien ja toinen Kustaa Vaasantien puolella.

Rakennusten yhteenlaskettu tilavuus on n. 229 000 m³.

Raitiovaunujen huolto- ja säilytyshallit sekä ratapiha ovat n. 7 m alempana kuin autopuolen pihamaa ja hallit.

Rakennustyöt aloitettiin toukokuussa 1951. Sitä ennen oli alueella tehty maan tasoitus- ja siirtotöitä.

Sekä raitiovaunujen että linja-autojen säilytyshallien yhteydessä on siipirakennus liikenneosaston odotushuone-, lippukassa-, koulutus- ym. tarpeita varten. Raitiovaunuhallin toiseen kerrokseen on sijoitettu liikennelaitoksen vaatehtimo ja vaatevarasto. Samasta rakennuksesta on luovutettu tilat myöskin sähkölaitoksen muuntamolle.

Linja-autohallien edustalle on sijoitettu autojen polttoaineasema, johon kuuluu kolme maanalaista kaasuöljysäiliötä kukin vetoisuudeltaan 50 000 l sekä polttoainepumput mittareineen. Lisäksi on samansuuruinen säiliö lämmityskeskuksessa olevan öljyllä lämmitettävän kattilan polttoöljyä varten.

Kertomusvuoden kuluessa saatiin Koskelassa suunniteltuun vaunujen huoltoon, huoltokorjaukseen ja säilytykseen tarkoitetut varusteet, välineet ja järjestelyt jokseenkin valmiiksi; samoin ratapiha ja halliraiteet. Lisenssivaikeuksien ja pitkien toimitusaikojen takia oli joitakin koneita ja laitteita vuoden lopussa vielä toimittamatta. Eräitä aluetöitä jäi myöskin kesään 1954. Vaunuhuolto suunnitellulla tavalla voitiin kuitenkin toteuttaa.

Töölössä konepajalisärakennuksessa sisustettiin entinen rataosaston konepaja ilmajohto-osaston konepajaksi ja autovajaksi.

Leveimpien raitiovaunujen vuoksi levennettiin konepajan kaikki ovet. II vaunuhallissa katto uusittiin ja konepajalisärakennus varustettiin keskuslämmöllä ja loisteputkivalaistuksella. I hallissa otettiin raiteet 3 ja 4 johdinautohallin käyttöön ja päällystettiin betonilla; ovet hallin kummassakin päässä yhdistettiin leveiksi aukoiksi. Kone Oy:ltä tilattiin sähkö-koneelliset työntöovet, mutta niitä ei toimitettu kertomusvuoden aikana, joten oviaukkoihin laitettiin väliaikaiset ovet.

Vaatehtimon ja vaatevaraston muutettua Koskelaan suurennettiin konepajakonttoria. Pohjakerroksessa ovat nykyään pukeutumis- ja pesuhuoneet, II kerroksessa vaunuteknillinen ja suunnitteluosasto, III kerroksessa rataosasto ja palkkatoimisto sekä IV kerroksessa osto- ja kirjeenvaihto-osasto, varastokirjanpito sekä arkisto ja kahvihuone.

Koko konttorirakennus maalattiin sisäpuolelta ja valaistus muutettiin loisteputkivalaistukseksi.

Kun rataosaston aurat siirrettiin Vallilasta Koskelaan otettiin hallitila kokonaisuudessaan vaunukonepajan käyttöön. Itäinen raitiovaunuhalli Eurantiellä muutettiin linja-autojen korityöpajaksi. Kaikki ovet poistettiin ja oviaukkoihin laitettiin ikkunat lukuunottamatta leveämpää oviaukkoa keskellä, joka varustettiin työntöovella. Koillinen osa eroitettiin peltisepän työpajaksi. Lisäksi erotettiin huone hitsaustöitä varten ja rakennettiin yhdyskäytävä rappuineen linja-autotyöpajalle. Lämmityslaitosta suurennettiin ja asennettiin paineilmalaitos sekä loisteputkivalaistus.

Matkalippujen hinnat ja myynti

Matkalippujen hinnat. Kertomusvuoden aikana olivat lippujen hinnat eri liikennelinjoilla samat kuin v. 1952, nimittäin:

Raitiotiet, sisäiset autolinjat ja autolinjat ilman vyöhykerajoja: kertamaksu 20 mk, 6 matkan sarjalippu 100 mk ja 13 matkan sarjalippu 200 mk; yöliikenteessä kaksinkertainen maksu.

Pasilan linja siirto-oikeuksin raitiolinjalle 3: kertamaksu 20 mk; 6 matkan lippuvihko 100 mk ja 13 matkan lippuvihko 200 mk.

Edellä mainitut liput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen, joka puolestaan oikeutti yhteen siirtoon kaikille niille raitio- ja autolinjoille, joille ei ole vyöhykemaksurajoja. Siirtoliput oikeuttivat myös siirtoon vyöhykemaksulinjoille siten, että siirtolipun hinnan lisäksi oli suoritettava vyöhykelukua vastaava lisämaksu.

Autolinjojen lippujen hinnat linjoilla, joilla oli vyöhykerajat, olivat samat kuin v. 1952, nimittäin:

Keskuksesta:				mk
Malminkartanoon, Kaarelaan (H:gin mlk.), Mellunkylään	kertalippu			35
	sarjalippu,	8	matkaa	250
Kolsariin, Kaarelaan (H:gin kaup.), Itä-Pakilaan, Malmille, Vartiokylään, Marjaniemeen, Jollakseen, Hevossalmelle	kertalippu			30
	sarjalippu,	9	matkaa	250
Pitäjänmäelle, Konalaan, Etelä-Kaarelaan, Pirkkolaan, Länsi-Pakilaan, Oulunkylään, Viikiin, Pohjois-Herttoniemeen, Laajasaloon	kertalippu			25
	sarjalippu,	11	matkaa	250
Taliin, Huopalahden asemalle, Pohjois-Haagaan, Metsälään, Taivaskalliolle, Koskelaan, Vanhaankaupunkiin, Länsi-Herttoniemeen	kertalippu			20
	sarjalippu,	11	matkaa	200
Etelä-Haagaan, Käpylään, Olympiakylään, Kumpulaan, Annalaan, Kulosaareen	kertalippu			20
	sarjalippu,	13	matkaa	200

Yöliikenteessä oli kaksinkertainen maksu.

Liput oikeuttivat 5 mk:n hintaisen siirtolipun lunastamiseen, joka oikeutti yhteen siirtoon keskikaupunkilinjoille (raitio- ja autolinjoille) sekä keskikaupunkilinjoilta vyöhykemaksulinjoille.

4—12 vuotiaitten lasten kertalippu maksoi kaikilla linjoilla 10 mk ja oikeutti matkustamiseen arkisin klo 18 jälkeen sekä sunnuntai-, pyhä- ja juhlapäivinä sekä 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen kaikille muille raitio- ja autolinjoille, mutta ei vyöhykemaksulinjalta toiselle.

Koululais-, invalidi- ja sokeainlippujen hinnat olivat: 8 matkan lippu 50 mk ja 16 matkan lippu 100 mk; liput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen samoin siirtooikeuksin kuin lastenlippu. Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa alennuslipuin oli koululaisille 72, invalideille ja sokeille 112.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin virastot ja laitokset lunastaa 15 000 mk:sta kappaleelta. Posti- ja lennätinlaitos sai lunastaa neljänneslippuja 4 125 mk:sta. Poliisilaitokselle myytiin lippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, samaan hintaan kuin posti- ja lennätinlaitokselle. Muille valtion laitoksille ja eräille järjestöille myytiin neljänneslippuja 5 375 mk:sta. Yksityiset henkilöt maksoivat neljänneslipusta 7 500 mk.

Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama olivat lippujen hinnat samat kuin v. 1952, nimittäin: aikuisten 20 mk yksinkertaisesta matkasta ja 40 mk edestakaisesta matkasta, 4—14 vuotiaitten lasten vastaavasti 5 mk ja 10 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 5 mk, lapset 2: 50. Retkeilyryhmiin osallistuvat lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 5 mk.

Vuosi-, koululais- ja invalidilippujen myynti. Vuosilippuja myytiin 1 169 kpl, neljänneslippuja 1. neljänneksellä 891, 2. neljänneksellä 864, 3. neljänneksellä 831 ja 4. neljänneksellä 880 kpl.

Koulukortteja, jotka oikeuttivat alennuslippujen ostoon koululaisille, annettiin lukuvuodeksi 1952—53 1 257 oppilaalle ja lukuvuodeksi 1953—54 16 961 oppilaalle sekä invalidien alennuslippujen ostoon oikeuttavia kortteja 14 755 kpl.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 2 539 560 526 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset kustannukset:			
Hallinto		16 448 025	
Kassa- ja tilivirasto		26 780 661	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	1 313 650		
Vakuutusmaksut	4 129 529		
Konttorikaluston hankinta	2 855 174		
Eläkkeet	89 693 880		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	80 889 604		
Muita liikennemenoja	2 983 609	181 865 446	
Lautakunnan käyttövarat		413 686	225 507 818
Raitioliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		552 725 277	
Sähkövoima		109 339 267	
Raitiovaunuston kunnossapito		278 509 150	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito		126 415 703	
Puvut, liput ym.		18 997 381	
Käyttörakennusten kunnossapito		35 917 129	1 121 903 907
Omnibusliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		333 337 771	
Polttoaine, öljy		67 980 841	
Vaunusto, renkaat		29 060 857	
» kunnossapito		197 062 143	
Autoverot ja -vakuutukset		46 259 497	
Puvut, liput ym.		17 477 591	
Käyttörakennusten kunnossapito		23 920 149	715 098 849

Johdinautoliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	37 798 300	
Sähkövoima	13 756 226	
Vaunusto, renkaat	2 496 316	
» kunnossapito	14 062 944	
Ilmajohtojen kunnossapito	1 121 133	
Autoverot ja -vakuutukset	1 084 141	
Puvut, liput ym.	1 519 791	
Käyttörakennusten kunnossapito	570 000	72 408 851
Laivaliikennekustannukset		4 638 516
Asuntokiinteistökustannukset		5 929 443
Korot ja kuoletukset:		
Korot	241 070 651	
Kuoletukset	153 002 491	394 073 142
		mk 2 539 560 526

Raitioliikenteen laskettu vaunukilometrimäärä oli yhteensä 11 944 233, linja-autoliikenteen 10 922 042 ja johdinautoliikenteen 938 966, yhteensä 23 805 241. Jos yhteiset menot 299 055 960 mk, käyttörakennusten ja kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina jaetaan suhteessa vaunukilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 150 050 730 mk, linja-autoliikenteen osalle 137 209 267 mk ja johdinautoliikenteen osalle 11 795 963 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina nousivat 1 410 301 022 mk:aan, linja-autoliikenteen 1 001 329 196 mk:aan ja johdinautoliikenteen 101 285 049 mk:aan.

Menoerät laskettuna vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitioliikenne mk/vkm		Linja-autoliikenne mk/vkm		Johdinautoliikenne mk/vkm	
Käyttörakennusten kunnossapito	3: 007		2: 190		0: 607	
Käyttövoima, polttoaine, öljy ...	9: 154		6: 224		14: 650	
Liikenne, palkat	44: 457		30: 934		39: 872	
Sairausapu	3: 409		1: 186		2: 002	
Radat ja ilmajohdot	10: 584		—		1: 194	
Renkaat	—		2: 661		2: 659	
Vaunusto, korjaukset ja huolto ...	23: 317		18: 043		14: 977	
Autoverot ja -vakuutukset	—		4: 235		1: 155	
Pääomavelan korko	6: 984		6: 332		6: 486	
Käyttörakennusten, vaunuston, ilmajohtojen ja ratojen poistot	4: 599	105: 511	7: 312	79: 117	11: 704	95: 306
Yhteiset menot		12: 563		12: 563		12: 563
Yhteensä mk		118: 074		91: 680		107: 869

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 2 261 961 432 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:		
Raitioliikenteestä	1 225 973 909	
Linja-autoliikenteestä	843 456 999	
Johdinautoliikenteestä	144 407 734	
Laivaliikenteestä	9 827 864	2 223 666 506
Asuntokiinteistötulot		8 275 438
Sekalaisia tuloja		30 019 488
Tilivuoden tappio		277 599 094
		Yhteensä mk 2 539 560 526

Omaisuustase joulukuun 31 päivänä 1953

Vastaavaa:		
Rahaa, saamisia:		
Kassat	11 846 500	
Tili- ym. saamiset	268 498 924	280 345 424
Tarveaineet ja valmisteet		370 328 306
Nostamattomat määrärahat		1 127 803 821
Keskeneräiset uudishankinnat		59 513 903
Laitoksen pääoma-arvo:		
Liikennekiinteistöt	1 580 659 500	
Asuntokiinteistöt	156 671 000	
Radat	402 988 000	
Ilmajohdot	70 467 000	
Raitiovaunusto	428 369 000	
Omnibusvaunusto	791 885 600	
Johdinvaunusto	137 120 500	
Henkilö- ja pakettiautot	3 077 000	
Alukset	19 859 000	
Kalusto	86 299 000	
Puhelinosuudet	6 420 000	3 683 815 600
Tilivuoden tappio		277 599 094
	Yhteensä mk	5 799 406 148

Vastattavaa:		
Tili- ym. velat		170 477 369
Konttokuranttivelka kaupungille		817 309 358
Siirtyvät määrärahat:		
Vapaat määrärahat	90 751 802	
Hankkijain tilille sidotut	1 037 052 019	1 127 803 821
Pääomavelka kaupungille		3 683 815 600
	Yhteensä mk	5 799 406 148

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1953

	Arvo 1. 1. 1953, mk	Arvonkorotus 31. 12. 1953, mk	Arvonkorotus uudishankintojen kautta, mk	Myyty omaisuutta, mk	Kuoletukset v. 1953, mk	Arvo 31. 12. 1953, mk
Liikennekiinteistöt	1 381 044 000		211 124 500		11 509 000	1 580 659 500
Asuntokiinteistöt	160 116 000				3 445 000	156 671 000
Radat	271 714 000		151 196 000		19 922 000	402 988 000
Ilmajohdot	53 233 000		20 651 000		3 417 000	70 467 000
Raitiovaunusto	334 764 000		111 566 000		17 961 000	428 369 000
Omnibusvaunusto	466 767 000		397 350 600	46 000	72 186 000	791 885 600
Johdinvaunusto	84 306 000		63 087 500		10 273 000	137 120 500
Henkilö- ja pakettivaunut	3 702 000			1 000	624 000	3 077 000
Alukset	21 589 000				1 730 000	19 859 000
Kalusto	92 177 000		6 008 000		11 886 000	86 299 000
Puhelinosuudet		5 026 780	1 393 220			6 420 000
Yhteensä	2 869 412 000	5 026 780	962 376 820	47 000	152 953 000	3 683 815 600

36. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat toimitusjohtaja B. R. Nybergh puheenjohtajana, ylivahtimestari U. L. Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä johtaja R. F. Hellström, kivityöntekijä A. N. Lehtinen, apulaisjohtaja T. V. Sivula, toimitsija A. Vuorinen, toimitsija K. E. Salonen, toimitusjohtaja A. K. Tamminen ja tilintarkastaja T. A. Tuominen.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevään jaostoon valittiin lautakunnan puheenjohtajan lisäksi jäsenet Ilmanen, Hellström, Lehtinen ja Sivula, joista ensinmainittu toimi jaoston varapuheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist.

Lautakunnan ja sen jaoston kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 41 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 749, kanslian diaariin merkittyjen asioiden luku 1 088 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 825. Pöytäkirjanotteita annettiin 784.

Jaosto kokoontui 9 kertaa ja sen pöytäkirjain pykäläluku oli 68. Jaoston pöytäkirjanotteita annettiin 169.

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamajohtaja K. W. Hopun siirryttyä eläkkeelle toukokuun 31 p:nä kaupunginvaltuuston 6. 5. satamajohtajan virkaan valitsema merikapteeni K. K. Eiro astui virkaan kesäkuun 1 p:nä. Osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla sihteeri V. K. Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamreeri E. U. Candolin, satamakonttorissa satamakapteeni G. I. J. Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen johtaja E. W. Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarakennuspäällikkö B. G. O. Backberg.

Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. Aloitetoimikunnassa edusti satamalaitosta satamarakennuspäällikkö B. G. O. Backberg insinööriedustajana. Kaupunginhallituksen valitsemana työntekijäin edustajana oli kivityöntekijä A. N. Lehtinen satamalaitoksesta.

Kaupunginhallituksen 18. 1. 1951 asettama Kulosaaren sillan suunnittelukomitea jatkoi edelleen työtään. Komitea kokoontui kertomusvuonna 11 kertaa. Satamalaitoksen edustajana oli satamarakennuspäällikkö B. G. O. Backberg ja komitean sihteerinä toimi vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P. J. Duncker.

Kaupunginhallituksen joulukuun 10 p:nä asettamaan komiteaan, jonka tehtäväksi annettiin tutkia mahdollisuuksia lastien käsittelyyn sisältyvien eri toimintojen rationalisoimiseksi, valittiin satamalaitoksen edustajaksi satamajohtaja K. K. Eiro.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Katajanokan huoltorakennuksen, jonka rakennustöistä huolehti rakennustoimiston talorakennusosasto, harjannostajaiset olivat lokakuun 24 p:nä. Länsisataman huoltorakennuksen laajentamisesta tehtiin [1]) esitys, jonka perusteella kaupunginvaltuusto helmikuun 11 p:nä päätti, että rakennusta laajennetaan rakennustoimiston talorakennusosaston v. 1949 laatiman piirustuksen vaihtoehdon II

[1]) Sat.lk. 19. 1. 47 §.

osoittamalla tavalla rakentamalla uusi siipirakennus, pidentamällä kuitenkin ehdotettua lisärakennusta n. 3 m. Rakennuksen piirustukset sai laadittavakseen Arkkitehtitoimisto Hytönen & Luukkonen, jonka laatimat lopulliset luonnospiirustukset esitettiin [1]) hyväksyttäviksi. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä 15. 6. mainitun arkkitehtitoimiston luonnospiirustukset sosiaaliministeriö vahvisti ne heinäkuun 14 p:nä.

Läsisataman huoltorakennuksen valmistumiseen sosiaaliministeriö myönsi huhtikuun 8 p:nä tekemällään päätöksellä lykkäystä lokakuun 1 p:ään 1954.

Eteläsatamaan rakennettavan huoltorakennuksen rakentamisen määräajan sosiaaliministeriö lokakuun 26 p:nä tekemällään päätöksellä pidensi 1 p:ään lokakuuta 1955, ollen rakennussuunnitelma esitettävä viimeistään 1 p:ään joulukuuta 1954 mennessä.

Huoltorakennustoimikunta. Satamalautakunnan keskuudestaan 14. 1. 1952 kaupunginhallituksen luvalla asettama satamatyöntekijäin huoltorakennuksia koskevia kysymyksiä käsittelevä toimikunta jatkoi työtään kertomusvuoden aikana. Toimikunnan puheenjohtajana toimi lautakunnan puheenjohtaja B. Nybergh, jäseninä lautakunnan jäsenet R. Hellström, K. Salonen ja A. Vuorinen. Sihteerinä oli varastoalueiden tarkastaja A. Niklander. Toimikunta esitti 19. 1. satamalautakunnalle mietintönsä I osan, joka käsitteli huoltorakennuskysymyksiä yleensä ja sisälsi toimikunnan ehdotukset Länsisataman huoltorakennuksen osalta. Kertomusvuonna toimikunta kokoontui 8 kertaa ja käsiteltiin tällöin pääasiassa Eteläsataman huoltorakennuskysymyksiä sekä selvitettiin huoltorakennusten aiheuttamia kustannuksia ja niiden jakautumista.

Satamarakennusosaston organisaatiota ja osaston työvoimakysymystä tutkimaan ja tekemään tästä aiheutuvia ehdotuksia lautakunnalle asetettiin [2]) lautakunnan puheenjohtajan B. Nyberghin sekä jäsenten K. Salosen ja K. Tammisen muodostama jaosto. Jaosto ei kokoontunut kertomusvuoden aikana.

Satamalaitoksen rakennustoimikunta. Kaupunginhallituksen 6. 7. 1950 asettama satamalaitoksen rakennustoimikunta jatkoi työtään. Toimikunnan puheenjohtajana oli edelleen satamajohtaja K. W. Hoppu sekä jäseninä satamarakennuspäällikkö B. G. O. Backberg, arkkitehti R.-V. Luukkonen sekä satamajohtaja K. K. Eiro, jonka kaupunginhallitus 18. 6. valitsi toimikunnan lisäjäseneksi. Toimikunta piti kertomusvuoden aikana 21 kokousta, joiden pöytäkirjain pykäläluku oli 107. Matkustajapaviljongin töiden tultua jo edellisenä vuonna suoritetuiksi pidettiin paviljongin lopputarkastus tammikuun 26 p:nä. Ehrenströmintien sillan alaisen varaston rakennustyöt sisärakenteiden osalta jatkuivat, samoin tullivarastorakennuksen, jonka harjannostajaiset olivat kesäkuun 19 p:nä. Pääurakoitsijana oli rakennusliike A. W. Liljeberg Oy., aliurakoitsijoina ja tullivarastorakennukseen sijoitettavien, kiinteistöön kuuluvien laitteiden hankkijoina rakennustoimikunnan hankkimiensa tarjousten perusteella valitsemat toiminimet.

Vuokra-asioita ym. Lautakunnan jaoston ratkaisemien vuokraus- ym. asioiden lisäksi käsiteltiin lautakunnassa seuraavat asiat:

Valtion Viljavarastolle vuokrattiin [3]) kaupunginvaltuuston helmikuun 25 p:nä tekemän päätöksen perusteella huhtikuun 1 p:n 1953 ja maaliskuun 31 p:n 2003 väliseksi ajaksi 3 157 m²:n suuruinen alue Hernesaaresta elinkustannusindeksiin (lokakuu 1951 = 100) sidotusta, 230 mk/m² vuosivuokrasta. Vuokrattu alue päätettiin [4]) suurentaa 3 821 m²:n suuruiseksi syyskuun 1 p:stä 1953.

Kaupunginhallituksen syyskuun 9 p:nä tekemän päätöksen perusteella oikeutettiin [5]) Oy. Union-Öljy Ab. muuttamaan Hietalahdenrannasta vuokraamalleen alueelle sijoitettu moottoripolttoaineiden jakeluasema huoltoasemaksi lokakuun 1 p:stä 1953 alkaen 100 000 mk:n suuruisesta lisäkorvauksesta.

Voinvientiosuusliike Valiolle vuokrattiin [6]) 1 175 m²:n suuruinen varasto-osasto Ehrenströmintien sillan alaisesta varastosuojasta maaliskuun 1 p:stä 1954 helmikuun 28 p:ään 1959 vuokramaksusta, joka on riippuvainen mainitun osuusliikkeen Helsingin sataman kautta välittämän juustonviennin määrästä.

Betonisora Oy:lle vuokratun Länsisataman Jaalalaiturin 1 834 m²:n suuruisen varastoalueen J 2 vuokraoikeus merkittiin [7]) päättyneeksi ja vuokrattiin sama alue Oy. Rudus Ab:lle heinäkuun 1 p:stä 1953 alkaen 170 mk/m² (indeksi lokakuu 1951 = 100) vuosivuokrasta.

---

[1]) Sat.lk. 26. 5. 320 §. — [2]) S:n 30. 11. 667 §. — [3]) S:n 3. 3. 148 §. — [4]) S:n 17.8. 456 §. — [5]) S:n 14.9. 489 §. — [6]) S:n 7.12. 677 §. — [7]) S:n 29 6. 386 §.

Silinteri- ja Mäntähiomo Oy:n vuokraoikeutta Sirpalesaaresta vuokraamaansa telakkarakennukseen päätettiin [1]) pidentää entisin ehdoin syyskuun 16 p:nä 1952 päättyneestä vuokra-ajasta syyskuun 15 p:ään 1953. Samasta saaresta Oy. Telakka Ab:lle vuokratun telakka-alueen ja rakennusten vuokraoikeutta päätettiin [2]) pidentää kesäkuun 30 p:ään 1955 saakka entisin ehdoin.

Merihuolto Oy:n vuokrasopimus Katajanokan asemarakennuksesta vuokratusta toimistohuoneesta merkittiin [3]) päättyneeksi tammikuun 31 p:nä 1953.

Helsingin Huolinta Oy:lle Länsisataman B makasiinista vuokratun varasto-osaston vuokrasopimus merkittiin [4]) päättyneeksi huhtikuun 30 p:nä 1954 ja sama 235 m²:n suuruinen varastotila vuokrattiin John Nurminen Oy:lle toukokuun 1 p:stä 1954 alkaen 40 mk/m² kuukausivuokrasta.

Oy. Telko Ab. oikeutettiin [5]) sijoittamaan 1. 4. 1953 alkaen kolmen kuukauden irtisanomisajoin Länsisataman korttelissa n:o 256 ja 259 sijaitsevalle vuokra-alueelleen bensiininjakelulaite säiliöineen 36 000 mk:n suuruisesta elinkustannusindeksiin (lokakuu 1951 = 100) sidotusta vuotuisesta korvauksesta.

Sörnäisten satamatyöntekijäin huoltorakennuksen ruokalanpito-oikeus siirrettiin [6]) rouva E. Mäkiseltä neiti H. Haloselle, jonka luovuttua ruokalanpito-oikeudesta se vuokrattiin [7]) rouva L. Jokelalle lokakuun 1 p:stä alkaen.

Länsisataman korttelissa n:o 270 sijaitsevien Oy. Edv. Björklund Ab:lle, Oy. Finnish Stevedores Ab:lle, Oy. Huolintakeskus Ab:lle, Ab. Stevedoring Oy:lle ja Oy. Åkerman Ab:lle vuokrattujen alueiden vuokraoikeudet päätettiin [8]) irtisanoa päättyviksi huhtikuun 30 p:nä 1954.

Teknikoille V. Grekille ja U. Lautiaiselle myönnettiin [9]) erinäisin ehdoin lupa nostaa uppopuita Vanhankaupunginlahden vesialueelta.

Kaupunginvaltuuston päätettyä helmikuun 11 p:nä peruuttaa 30. 8. 1950 tekemänsä päätöksen paikan luovuttamisesta Länsisatamaan ahtaajien toimesta rakennettavaa huoltorakennusta varten, todettiin [10]) rauenneeksi lautakunnan toukokuun 28 p:nä 1951 tekemä päätös alueen luovuttamisesta korttelista n:o 265 Länsisataman Ahtaustalo Oy:lle huoltorakennuksen ym. paikkana käytettäväksi.

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Vesimaksut vahvistettiin [11]) seuraaviksi: satamalaitoksen letkuilla annettu vesi 80 mk/m³ ja aluksen letkuilla annettu vesi 60 mk/m³. Käytettäessä vesiproomua ja satamahinaajaa vedenantoon peritään vedestä 80 mk/m³ sekä lisämaksuna kuljetuksesta ja pumppuamisesta 200 mk/m³. Sosiaaliministeriön hintaosaston vahvistettua korotetut maksut, päätettiin [12]) niitä soveltaa maaliskuun 1 p:stä 1953 alkaen.

Venepaikkojen maksut vahvistettiin [13]) kesäkaudesta 1953 lähtien toistaiseksi samoiksi kuin oli voimassa edellisenä vuonna, nimittäin: peräpaalullisesta paikasta 1 500 mk ja peräpaaluttomasta paikasta 1 000 mk. Rekisteröimismaksu vahvistettiin 100 mk:ksi veneeltä, jota maksua ei kannettu niiltä, jotka lunastivat venepaikan kaupungin venelaiturista.

Kalastuksesta Helsingin kaupunkiin kuuluvilla, kaupungin omistamilla vesialueilla kannettavat maksut vahvistettiin [14]) kesäkaudeksi 1953 samoiksi kuin edellisenä vuonna, nimittäin: nuotta ja isorysä 2 000 mk, silakkaverkko, verkko ja tavallinen rysä 200 mk, koukut sadalta 200 mk, katiska 300 mk, vetouistin 200 mk ja heittouistin 400 mk.

Ardelt-autonosturien taksa vahvistettiin [15]) seuraavaksi: kappaletavarasta kannetaan 1 000 mk enintään 3 tonnin nostosta ja 1 200 mk yli 3 tonnin nostosta. Hiilestä ja muusta joukkotavarasta kannetaan 45 mk tonnilta ja koksista 60 mk tonnilta. Ardelt-autonostureita vuokrattaessa muuhun kuin satamaliikenteen tarpeisiin kannetaan nosturin käytöstä korvauksena 1 750 mk tunnilta. — Samalla vahvistettiin Jones-autonosturien käyttökorvaukseksi 900 mk tunnilta autonostureita ulkopuoliseen käyttöön luovutettaessa.

Kompassintarkistuslaitteiden käyttötaksa päätettiin [16]) vahvistaa seuraavaksi: aluksesta, joka on vetomäärältään alle 400 nettorekisteritonnia 500 mk, 400—800 nettorekisteritonnia 1 000 mk, 800—2 000 nettorekisteritonnia 2 000 mk ja yli 2 000 nettorekisteritonnia 3 000 mk.

[1]) Sat.lk. 338 §. — [2]) S:n 12.6. 357 §. — [3]) S:n 19.1. 27 §. — [4]) S:n 9.11. 601 §. — [5]) S:n 16.2. 101 §. — [6]) S:n 19.1. 29 §. — [7]) S:n 26.10. 576 §. — [8]) S:n 26.10. 572 §. — [9]) S:n 13.4. 205 §. — [10]) S:n 2.3. 130 §. [11]) S:n 19.1. 49 §. — [12]) S:n 16.2. 93 §. — [13]) S:n 30.3. 182 §. — [14]) S:n 30. 3. 183 §. — [15]) S:n 9.11. 608 §. [16]) S:n 21.12. 707 §.

Lautakunnan tekemästä [1]) esityksestä kaupunginvaltuusto marraskuun 11 p:nä päätti, että sisäasiainministeriön 8. 8. 1924 vahvistamassa satamamaksutariffissa määrätyt maksut kannetaan 1. 1. 1954 alkaen 10-kertaisina. Sisäasiainministeriö vahvisti kaupunginvaltuuston päätöksen joulukuun 17 p:nä.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista, jotka koskivat: kalastamista Suomenlinnan linnoituspiirissä [2]); Herttoniemen satamakonttorin virkahuoneen suurentamista [3]); mereen putoamisesta aiheutuneiden vahinkojen korvaamista aputyöntekijä E. Ruususelle [4]); kaluston hankintaa ja uuden virkahuoneiston sisustamista varten osoitettujen määrärahojen siirtämistä käytettäväksi kertomusvuonna [5]); ylitysoikeuden anomista eräille v:n 1952 tileille [6]); lisämäärärahojen anomista palkka- ja eläketileille [7]) satamatyöntekijäin huoltorakennuksen rakentamista Länsisatamaan [8]); aluksille myytävän veden hinnan korottamista [9]); satamarakennusosaston muuttoa Eteläranta 10:een [10]); Herttoniemen radan laitteisiin liittyviä parannuksia [11]); Vaasan Höyrymyllyn oikeuttamista jatkamaan Munkkisaaren Myllyn viereisiä raiteita [12]); työttömyystöinä suoritettavia rakennus- ja louhintatöitä [13]); Ehrenströmintien sillan alaisen makasiinin pääpiirustuksia [14]); alueen vuokraamista Valtion Viljavarastolle [15]); työttömyystöiden järjestämistä [16]); Kulosaaren sillan Sörnäisten liittymistien sillan rakentamista [17]); matkustajapaviljonkirakennuksen virallista luovuttamista tullilaitoksen käytettäväksi [18]); Katajanokan vientivarastorakennuksen rakentamista ja raideyhteyksiä [19]); avoinna olevan satamajohtajan viran hoitamista [20]); vartiotupien rakentamista satamapoliisille [21]); satamalautakunnan käytettäväksi varattujen rakennusmäärärahojen jakamista [22]); lykkäyksen saamista tilinpäätöksen valmistumiseen [23]); työttömyystöinä suoritettavia viemäri- ja vesijohtotöitä [24]); satamaomaisuuden pääoma-arvon vahvistamista [25]); Eteläsataman vanhan matkustajapaviljongin purkamista sekä väliaikaisen tarkastamorakennuksen muuttamista varastosuojaksi [26]); kurssimaksun suorittamista eräiden viranhaltijain puolesta ja palkallisen loman myöntämistä [27]); radiosuuntimislaitteiden tarkistuspoijun sijoittamista Lauttasaarenselälle [28]); varastorakennus n:o 8:n myymistä huutokaupalla purettavaksi [29]); kastuneiden kellojen korjauskustannusten korvaamista eräille työntekijöille [30]); Katajanokalle sijoitettavan vaunuvaa'an ja kuormausprofiilin paikkaa [31]); eräiden satamarakennusosaston insinöörinvirkojen haettavaksi julistamista omin palkkavaatimuksin [32]); satamajohtaja K. W. Hopulle maksettavaa vuosilomakorvausta ja satamarakennuspäällikkö B. G. O. Backbergille suoritettavaa korvausta pitämättä jääneestä vuosilomasta [33]); rakennustoimikunnan täydentämistä [34]); Länsisataman D-makasiinin myymistä [35]); Yleisen talletusmakasiinin prokuravaltuuden antamista satamajohtaja K. Eirolle [36]); Herttoniemen satamatarkastajan virka-asuntoa [37]); Oy. Union-Öljy Ab:lle Hietalahdenrannasta vuokratun moottoripolttoaineiden jakeluaseman muuttamista huoltoasemaksi [38]); eräiden satamalaitoksen tileille merkittyjen määrärahojen ylittämistä [39]); Kulosaaren sillan teräsraakaaineiden hankinnasta käytäviä neuvotteluja [40]); talousarvioehdotusta vuodeksi 1954 [41]); talousarvioon 21. ja 22. pääluokkiin ehdotettuja määrärahoja [42]); mainontaa varten varatun määrärahan käyttämistä [43]); Eteläsataman huoltorakennuksen rakennusajan pidentämistä [44]); 1954—56 rakennnsohjelman tarkistamista [45]); Oy. Semptalin Ab:n anomusta Herttoniemen öljysataman raiteesta erkanevan raiteen rakentamisluvan saamiseksi [46]); lahonehkäisykursseille osallistumista [47]); tulenarkojen aineiden säilytystilan järjestämistä Länsisatamaan [48]); Länsisataman Hietasaarenkadun raiteiden järjestelyä [49]); satamamaksujen korottamista [50]); Ehrenströmintien siltavaraston pohjoisosan piirustuksia [51]); työnjohtajien jatkokoulutusta [52]); työmaalla sattuneen vaurion korvaamista autoilija O. Sundbergille [53]); Eteläsataman Lyypekin laiturilla sijaitsevan katoksen purka-

[1]) Sat.lk. 26.10. 578 §. — [2]) S:n 19.1. 22 §. — [3]) S:n 19.1. 26 §. — [4]) S:n 19.1. 32 §. — [5]) S:n 19.1. 34 §. — [6]) S:n 19.1. 35 §, 2.2. 63 §. — [7]) S:n 19 1. 36 §. — [8]) S:n 19.1. 47 §. — [9]) S:n 19.1. 49 §. — [10]) S:n 19.1. 51 §. — [11]) S:n 2.2. 66 §. — [12]) S:n 2.2. 75 §. — [13]) S:n 2.2. 76 §. — [14]) S:n 9.2. 79 §. — [15]) S:n 9.2. 81 §. — [16]) S:n 9.2. 84 §. — [17]) S:n 16.2. 107 §.— [18]) S:n 16.2. 108 §. — [19]) S:n 16.2. 111 §. — [20]) S:n 16.2. 115 §. — [21]) S:n 2.3. 123 §. — [22]) S:n 2.3. 129 §. — [23]) S:n 2.3. 142 §. — [24]) S:n 2.3. 145 §. — [25]) S:n 16.3. 156 §. — [26]) S:n 16.3. 158 §. — [27]) S:n 30.3. 194 §, 11.5. 279 §, 26.10. 586 §, 9.11. 615 §, 23.11. 639 §. — [28]) S:n 13.4. 208 §. — [29]) S:n 11.5. 276 §. — [30]) S:n 11.5. 280 §, 29.6. 375 §, 12.10. 543 §, 23.11. 638 §. — [31]) S:n 11.5. 289 §. — [32]) S:n 26.5. 303 §. — [33]) S:n 26.5. 306 §. — [34]) S:n 12.6. 358 §. — [35]) S:n 29.6. 376 §. — [36]) S:n 29.6. 387 §. — [37]) S:n 17.8. 424 §. — [38]) S:n 17.8. 432 §. — [39]) S:n 27.4. 262 §, 11.5. 288 §, 17.8. 453 §, 23.11. 640 §. — [40]) S:n 20.8. 460 §. — [41]) S:n 2.9. 482 §. — [42]) S:n 17.9 496 §. — [43]) S:n 28.9. 513 §. — [44]) S:n 28.9. 520 §. — [45]) S:n 12.10. 529 §. — [46]) S:n 12.10. 539 §. — [47]) S:n 12.10. 544 §. — [48]) S:n 26.10. 571 §. — [49]) S:n 26.10. 572 §. — [50]) S:n 26.10. 578 §. — [51]) S:n 26.10. 585 §. — [52]) S:n 26.10. 587 §. — [53]) S:n 9.11. 597 §.

mista [1]); Leppäsuon raide- ja viemäritöiden suorittamista työttömyystöinä [2]); Sörnäisten Rantatieltä Suvilahteen suistavan viemärin rakentamista [3]); Ruoholahden varastorakennustonttien vuokraehtojen muuttamista [4]); määrärahojen siirtoa [5]); laiturien sähköjohtojen kustannusten suorittamista [6]); nosturien hankintaa varten osoitettujen määrärahojen käyttämistä talousarvion perusteluista poiketen [7]); nosturi-insinööri A. E. Lagerqvistin lähettämistä virkamatkalle Saksaan [8]); varastoalueen vuokraamista Hernesaarelta Valtameri Oy:lle [9]); Katajanokalla sijaitsevien kompassintarkistuspaalujen kunnostamista [10]); eräiden tarpeettomiksi osoittautuneiden puulaiturien purkamista [11]); alueen vuokraamista Suomen Kaapelitehdas Oy:lle Salmisaaresta [12]); tulipalossa tuhoutuneen omaisuuden poistamista kirjoista ja korvaamista [13]); Silta ja Satama Oy. nimisen rakennusliikkeen käyttämistä työttömyystyön suorittamiseen [14]).

Palkkalautakunnalle tehtiin esityksiä asioista, jotka koskivat: satamarakennuspäällikkö B. G. O. Backbergin oikeuttamista pitämään sivutointa [15]); jatketun sairausloman myöntämistä rahastaja L. R. Bergmanille [16]); määrärahan myöntämistä sairauslomasijaisen palkkaamiseksi kanslisti H. A. Hytösen sairausloman ajaksi [17]); apulaisjohtaja T. V. J. Teräksen oikeuttamista pitämään sivutointa [18]); arkipyhinä tehdyn työn korvaamista varastoimis- ja laiturihuolto-osaston palveluksessa oleville [19]); palkallisen virkavapauden myöntämistä rakennusmestari M. J. Liljalle [20]); jatketun sairausloman myöntämistä tavaranmerkitsijä N. Ahlstedtille [21]); työnjohtajien jatkokoulutusta [22]).

Yleisten töiden lautakunnalle tehtiin [23]) esitys Länsisataman satamatyöntekijäin huoltorakennuksen lisärakennuspiirustusten muuttamisesta.

Lausuntoja annettiin kertomusvuonna yhteensä 74, joista kaupunginhallitukselle 66, kiinteistölautakunnalle 4 ja yhteensä 4 muille viranomaisille.

Kaupunginhallitukselle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: aloitetoimikunnan jäseniä vuodeksi 1953 [24]); Kulosaaren sillan vanhan osan korjaamista [25]); Länsisatamaan rakennettavaa satamatyöntekijäin huoltorakennusta [26]); työttömyystöiden järjestämistä [27]); Katajanokan yleisen talletusvaraston tilojen käyttöä [28]); sillan rakentamista Mustikkamaalle Hopeasalmen kohdalla [29]); ylitysoikeuksien myöntämistä rakennusmäärärahoihin työllisyyden ylläpitämiseksi [30]); satamajohtajan viran täyttämistä [31]); kalasataman siirtämistä Verkkosaaresta [32]); varoitusmerkin hankkimista satamaradan ylikäytävälle Lautatarhankadulla [33]); pesulauttojen hankkimista ja venelaiturin rakentamista Laajasaloon [34]); töiden varaamista rakennusliikkeiden töistä vapautuville työntekijöille [35]); venelaiturin rakentamista Kuusisaareen [36]); akordin myöntämistä B. Lucander & Co Oy:lle [37]); Kulosaaren sillan Sörnäisten puoleisen liitostien ja Sörnäisten niemen raiteiston järjestelyä [38]); tilapäis ajoissa käytettäviä kuorma-autoja [39]); Kulosaaren sillan liikennekuormituksen lisäämistä [40]); kaupungin huomattavimpien rakennus- ja suunnittelutöiden selostusten julkaisemista [41]); kotimaisen tuotannon suosimista kaupungin hankinnoissa [42]); työttömyystöiden palkkoja ja luottamusmiehen asettamista [43]); traktorin kuljettamista Lauttasaaren siltaa myöten [44]); Kulosaaren sillan rakennustöiden suorittamista [45]); Kulosaaren sillalla tapahtunutta autovauriota [46]); Länsisataman aitausta ja lisähuonetilojen hankkimista IV tullikamarille [47]); satamajohtajan viran täyttämistä [48]); turvalaitteiden sijoittamista Herttoniemen radan sekä Linnanrakentajantien ja Porvoontien tasoristeyksiin [49]); Aero Oy:n valitusta liikennemaksun palauttamista koskevasta päätöksestä [50]); Vakuutus Oy. Pohjolan ja Vakuutus Oy. Tarmon valituksia korvausanomustensa hylkäämistä koskevista päätöksistä [51]); Lauttasaaren sillan leventämistä [52]); Länsisataman huoltorakennuksen luonnospiirustuksia [53]); Oy. Telakka Ab:n osakekannan myyntitarjousta [54]); satamalaitoksen uuden virkahuoneiston valaisimien hankintaan ja

---

[1]) Sat.lk. 9.11. 602 §. — [2]) S:n 23.11. 619 §. — [3]) S:n 23.11. 628 §. — [4]) S:n 23.11. 632 §. — [5]) S:n 23.11. 641 §. — [6]) S:n 7.12. 678 §. — [7]) S:n 7.12. 688 §. — [8]) S:n 21.12. 732 §. — [9]) S:n 21.12. 704 §. — [10]) S:n 21.12. 707 §. — [11]) S:n 21.12. 716 §. — [12]) S:n 21.12. 730 §. — [13]) S:n 31.8. 472 §, 12.10. 554 §, 30.12. 745 §. — [14]) S:n 30.12. 747 §. — [15]) S:n 19.1. 24 §. — [16]) S:n 19.1. 33 §. — [17]) S:n 2.2. 64 §. — [18]) S:n 16.2. 114 §, 23.11. 637 §. — [19]) S:n 30.3. 196 §. — [20]) S:n 11.5. 279 §. — [21]) S:n 29.5. 327 §. — [22]) S:n 26.10. 587 §. — [23]) S:n 26.10. 572 §. — [24]) S:n 19. 1. 11 §. — [25]) S:n 19.1. 18 §. — [26]) S:n 19.1. 47 §. — [27]) S:n 19.1. 48 §. — [28]) S:n 19.1. 50 §. — [29]) S:n 2.2. 65 §. — [30]) S:n 9.2. 83 §. — [31]) S:n 9.2. 85 §. — [32]) S:n 16.2. 94 §. — [33]) S:n 16.2. 97 §. — [34]) S:n 2.3. 128 §. — [35]) S:n 2.3. 144 §. — [36]) S:n 16.3. 172 §. — [37]) S:n 16.3. 175 §. — [38]) S:n 30.3. 181 §. — [39]) S:n 30.3. 184 §. — [40]) S:n 30.3. 195 §. — [41]) S:n 13.4. 203 §. — [42]) S:n 13.4. 204 §. — [43]) S:n 13.4. 207 §. — [44]) S:n 13.4. 218 §. — [45]) S:n 27.4. 232 §. — [46]) S:n 27.4. 251 §. — [47]) S:n 27.4. 264 §. — [48]) S:n 27.4. 270 §. — [49]) S:n 11.5. 281 §. — [50]) S:n 26.5. 296 §. — [51]) S:n 26.5. 298 ja 299 §. — [52]) S:n 26.5. 301 §. — [53]) S:n 26.5. 320 §. — [54]) S:n 8.6. 338 §.

asennukseen myönnettyjen määrärahojen riittämättömyyttä [1]); Laajasalon Hålvikin pesulautan paikkaa [2]); satamarakennusosaston entisen virkahuoneiston käyttöä [3]); Kulosaaren sillan liikennerajoituksia [4]); Kulosaaren sillan Sörnäisten liittymistien sillan rakentamislupaa [5]); Pohjoissataman moottorivenelaiturin luona olevan kentän järjestämistä [6]); talorakennustöiden kustannusten alentamista selvittämään asetetun komitean mietintöä [7]); Katajanokan vientivarastorakennuksen raideyhteyksien järjestelyä [8]); töiden varaamista satamatyöntekijöille ja ahtaustöiden suorittamista kaupungin toimesta [9]); Herttoniemen radan parannuksia [10]); Suvilahden uuden koksivarastoalueen kunnostamistä [11]); revisiotoimiston kertomusta v:lta 1952 [12]); lisäraiteen rakentamista Herttoniemen öljysatamaan [13]); satamarakennusosaston rakennusmestarin virkojen vakinaistamista [14]); alueen vuokraamista Paraisten Kalkkivuori Oy:lle [15]); kaupungin hankintojen järjestämistä [16]); Sörnäisten niemen raiteiston järjestelyä ja tarpeellisen alueen saantia [17]); Ehrenströmintien sillan alaisen varaston pääpiirustuksia [18]); Kyläsaaren pesulautalla sattuneen tapaturman korvaamista [19]); alueen varaamista Paraisten Kalkkivuori Oy:lle Länsisatamasta [20]); kaupungin yleisten töiden tehostamista [21]); kaupungin autonkuljettajien ajokortin uusimismaksun suorittamista kaupungin varoista [22]); Kulosaaren sillan Sörnäisten puoleisen liitostien ja Sörnäisten niemen raiteiston rakentamisesta aiheutuvia järjestelyjä [23]); öljyvarastoalueen vuokraamista Laajasalosta Suomalainen Gulf Oil Co Oy:lle [24]); raiteiden rakentamista Herttoniemen 65. raidekujaan. [25]); Kulosaaren Mäntysaarenrinteen laiturin kunnostamista [26]); Katajanokan ratapihan valaistusta [27]); satamarakennuspäällikkö B. G. O. Backbergin tekemiä valituksia satamalautakunnan päätösten johdosta [28]); työkaluston ja -koneiston hankkimissuunnitelman laatimista [29]); kalastussääntökomitean ehdotuksia [30]); pysäköimispaikan järjestämistä Eteläsataman vanhan tullipaviljongin paikalle [31]); kalan tukkumyyntipaikan säilyttämistä Eteläsatamassa [32]); sora- ja hiekkatarpeen tyydyttämistä [33]).

K i i n t e i s t ö l a u t a k u n n a l l e annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: alueen vuokraamista Herttoniemen öljysatamasta Öljyteollisuus Oy:lle [34]); alueen vuokraamista Bensiininkuluttajain Oy:lle Herttoniemen öljysatamasta [35]); uuden majapaikan osoittamista Helsingfors Segelklubb nimiselle purjehdusseuralle [36]); lisäalueen vuokraamista Herttoniemen öljysatamasta Oy. Skanoil Ab:lle [37]).

M a i s t r a a t i l l e annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: bensiininjakelulaitteen sijoittamista Oy. Telko Ab:n vuokra-alueelle Länsisatamaan [38]); ja Lauttasaarenkadun länsipäässä olevan pistoraiteen käyttöä [39]).

K a u p u n g i n l a k i m i e h e l l e annettiin [40]) lausunto korvauksen suorittamisesta Kulosaaren sillalla sattuneesta autovauriosta.

S u o m e n S a t a m a l i i t o l l e annettiin [41]) lausunto satamajärjestyssäännön uudistamisesta.

Jaoston käsittelemät asiat. Kertomusvuoden aikana jaosto teki seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala m²	Vuokrakausi	Indeksilukua 1000 vastaava perusvuokra vuodessa mk/m²	Päätös
Ab. Edv. Björklund Oy.	Länsisataman liikennealue	40	1. 4. 1953 alk. 3 kk. irtis.	15	2. 3. 9 §
T:mi Ludvig Hellgren	Länsisataman kortt. n:o 254	2 559	1. 4. 1953 alk. 3 kk. irtis.	14	30. 3. 19 §
Oy. Atkinson Ab.	Länsisataman alue V 12	3 565	1. 4. 1953 alk.	14	30. 3. 20 §

[1]) Sat.lk. 29.6. 381 §. — [2]) S:n 29.6. 392 §. — [3]) S:n 29.6. 398 §. — [4]) S:n 3.7. 403 §. — [5]) S:n 11.8. 408 §. — [6]) S:n 17.8. 426 §. — [7]) S:n 17.8. 428 §. — [8]) S:n 17.8. 429 §. — [9]) S:n 17.8. 430 §. — [10]) S:n 17.8. 431 §. — [11]) S:n 20.8. 461 §. — [12]) S:n 31.8. 469 §. — [13]) S:n 31.8. 471 §. — [14]) S:n 14.9. 485 §. — [15]) S:n 7.10. 525 §. — [16]) S:n 12.10. 534 §. — [17]) S:n 12.10. 537 §. — [18]) S:n 12.10. 553 §. — [19]) S:n 12.10. 555 §. — [20]) S:n 12.10. 556 §. — [21]) S:n 26.10. 567 §. — [22]) S:n 26.10. 568 §. — [23]) S:n 9.11. 600 §. — [24]) S:n 23.11. 624 §. — [25]) S:n 23.11. 625 §. — [26]) S:n 23.11. 626 §. — [27]) S:n 23.11. 627 §. — [28]) S:n 17.8. 434 §, 23.11. 629 §. — [29]) S:n 23.11. 623 §. — [30]) S:n 7.12. 670 §. — [31]) S:n 21.12. 701 §. — [32]) S:n 21.12. 705 §. — [33]) S:n 21.12. 728 §. — [34]) S:n 16.2. 98 §. — [35]) S:n 16.3. 159 §. — [36]) S:n 17.8. 442 §. — [37]) S:n 31.8. 470 §. — [38]) S:n 16.2. 101 §. — [39]) S:n 26.5. 300 §. — [40]) S:n 27.4. 251 §. — [41]) S:n 9.11. 598 §.

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala m²	Vuokrakausi	Indeksilukua 1000 vastaava perusvuokra vuodessa mk/m²	Päätös
John Nurminen Oy.	Ruoholahden alue n:o 52	1 200	3 kk. irtis. 1. 4. 1953 alk.	15	30. 3. 30 §
Kalastajain Oy.	Verkkosaaren alue	468	3 kk. irtis. 1. 11. 1953 alk.	8	26. 10. 61 §
J. G. Wickström Oy.	Verkkosaaren alue	442	6 kk. irtis. 1. 11. 1953 alk. 6 kk. irtis.	8	26. 10. 62 §

Oy. John Dahlbergin anomus varastotilan varaamisesta Sörnäisten hiilisatamasta ei tällä kertaa aiheuttanut toimenpidettä [1]). Oy. Atkinson Ab:n ja Jätekeskus Oy:n yhteisestä anomuksesta päätettiin [2]) ensinmainitun yhtiön Länsisataman varastoalueeseen V 10 liittää 80 m²:n suuruinen osa viimeksimainitun yhtiön alueesta V 12.

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin päättyviksi jäljempänä mainitut vuokrasopimukset.

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyi	Päätös
Sähkölaitos	Särnäisten laiturialue	31. 12. 1952	2. 2. 5 §
Asfaltti Oy. Lemminkäinen	Ruoholahden varastoalueet n:o 32 ja 33	28. 2. 1953	2. 2. 6 §
Hiili ja Koksi Oy.	Länsisataman kortt. n:o 254	31. 3. 1953	30. 3. 18 §
Kaasulaitos	Verkkosaaren neljä eri varastoaluetta	30. 6. 1953	8. 6. 43 §
Palolaitos	Ruoholahden varastoalue n:o 6 b	31. 12. 1953	17. 8. 48 §
Suomi-Filmi Oy.	Munkkisaaren 55 m²:n alue	20. 11. 1953	17. 8. 51 §
John Nurminen Oy.	Ruoholahden alue n:o 52	30. 9. 1953	28. 9. 53 §
Helsingin Puhelinyhdistys	Puhelinkioskin alue Eteläsatamassa	31. 12. 1953	7. 12. 66 §
Valtameri Oy.	Sörnäisten varastoalue n:o 4	30. 4. 1954	7. 12. 68 §
Puutavara- ja polttoainetoimisto	Verkkosaaren varastoalue	»	»
Oy. Esso Ab.	Sörnäisten varastoalue n:o 10	»	»
Aug. Eklöf Ab.	Sörnäisten varastoalue n:o 13	15. 6. 1954	»
Oy. Shell Ab.	Verkkosaaren alue	»	»

Oy. Esso Ab:n Merisataman moottoripolttoaineen jakelupaikan vuokraehtoja muutettiin [3]) siten, että jakelupaikalla saadaan myydä polttoaineita ainoastaan moottoriveneille sekä että jakelupaikan vuokrana kannetaan 30 000 mk ensimmäiseltä ja 20 000 mk toiselta jakelulaitteelta indeksikorotuksin.

Vuokraoikeuksien siirrot. Hiili ja Koksi Oy:n vuokraoikeudet kahdeksaan eri Länsisataman alueeseen siirrettiin [4]) Oy. G.H.H. Ab:lle.

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Oy. Merikiito Ab:lle vuokrattiin [5]) Katajanokan uudesta asemarakennuksesta huone n:o 3 14 400 mk:n kuukausivuokrasta 3 kk:n irtisanomisajoin. Tupakkatehdas Fennian vuokraoikeus Katajanokan varastorakennuksen n:o 6:n varastotilaan merkittiin päättyväksi [6]) 28. 2. sekä vuokrattiin sanottu varastotila 1. 3. alkaen Suomen Tupakka Oy:lle aikaisemman sopimuksen vuokraehdoin. Tilastollisen päätoimiston vuokraoikeus tullikamari I:n ullakolta vuokrattuun varastotilaan merkittiin [7]) irtisanotuksi päättymään 31. 3. Kansainvälinen Kuljetus Oy:lle Katajanokan yleisen talletusvaraston rakennuksen 155 m²:n suuruisen varasto-osaston vuokraoikeus merkittiin päättyväksi [8]) 31. 3. sekä vuokrattiin yhtiölle 1. 4. alkaen samasta rakennuksesta 204 m²:n suuruinen varasto-osasto 100 mk/m² kuukausivuokrasta aikaisemman sopimuksen ehdoin. Ravintoloitsijain Keskusvarasto Oy:n Katajanokan yleisen talletusvaraston rakennuksesta vuokratun 400 m²:n suuruisen varastotilan vuokraoikeus merkittiin [9]) päättyväksi 15. 4. Kuljetusliike S. E. Mäkisen anomus saada vuokralle Katajanokan entisen tavara-aseman rakennus autotavara-asemana käytettäväksi evättiin toistaiseksi [10]).

Erinäisien oikeuksien myöntäminen. Betonisora Oy:lle myönnettiin [11]) oikeus sijoittaa

[1]) Jaosto 28.9. 55 §. — [2]) S:n 7.12. 67 §. — [3]) S:n 2.2. 3 §. — [4]) S:n 28. 9. 54 §. — [5]) S:n 2.3. 8 §. — [6]) S:n 2.3. 15 §. — [7]) S:n 30.3. 21 §. — [8]) S:n 30.3. 26 §. — [9]) S:n 26.5. 34 §. — [10]) S:n 17.8. 49 §. — [11]) S:n 30.8. 28 §.

nosturi raiteineen Länsisataman vuokra-alueelle J 2. Oy. Sight-Seeing Ab. oikeutettiin [1]) pitämään kesän 1953 lipunmyyntikioskia kiertomatka-alusten lähtöpaikalla Kauppatorin rannassa 10 000 mk:n korvauksesta. Herra V. Blomqvist ym. oikeutettiin eristämään Huopalahden venelaituri porttirakennelmalla [2]). Kalastaja S. Westman oikeutettiin pitämään kalastusvälinekojua Sirpalesaaressa 1. 7. alkaen 1 kk:n irtisanomisehdoin 100 markan vuotuisesta korvauksesta [3]). Oy. Esso Ab. oikeutettiin pitämään Eteläsataman pohjoisella laiturihaarakkeella purjehduskautena 1953 nestemäisen polttoaineen jakelulaitteet 71 600 mk:n korvauksesta [4]). Rouva A. Lindströmin oikeus harjoittaa virvokkeiden myyntiä Katajanokan satamatyöntekijöille merkittiin [5]) päättyneeksi 30. 4. sekä myönnettiin sama oikeus entisen sopimuksen ehdoin rouva E. Koskelle 1. 5. alkaen.

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tavaroista päätettiin suorittaa tavarain omistajille korvauksia seuraavat määrät: Rautakonttori Oy:lle 8 455 mk [6]), Helsingin Yliopistolle 94 133 mk [7]), Helsingin I tullikamarille 2 211 mk sekä 57 855 mk [8]), Albin Kemppi Oy:lle 16 852 mk [9]), Vesi ja Lämpö Oy:lle 13 563 mk [10]), Oy. H. Elmgren & Co Ab:lle 2 476 mk [11]), Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle 8 888 mk [12]), ja Tukkukauppojen Oy:lle 77 144 mk [13]). Vakuutusyhtiö Tarmon [14]) ja Vakuutus Oy. Pohjolan [15]) takautumisoikeuden perusteella tekemät korvausanomukset hylättiin.

Edellämainittujen jaoston käsittelemien korvausasiain lisäksi lautakunta päätti suorittaa korvauksia seuraavasti: Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle 5 693 mk [16]), Vesi ja Lämpö Oy:lle 68 728 mk [17]), Vesijohtoliike Huber Oy:lle 15 876 mk [18]), Valmet Oy:lle 301 683 mk [19]), Firestone Rengastukku Oy:lle 11 656 mk [20]), Helsingin IV tullikamarille 60 319 mk [21]), Suomen Koneliike Oy:lle 120 000 mk [22]), Suomen Kaapelitehdas Oy:lle 16 778 mk [23]), Ab. Wilhelmsen Lines 752 mk [24]) ja Ab. Lars Krogius & Co Oy:lle 35 905 mk [25]).

Vakuutus Oy. Pohjolan takautumisoikeutensa perusteella tekemät korvausvaatimukset hylättiin [26]).

Hyväksytyt piirustukset. Jaosto hyväksyi omalta osaltaan kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: työnjohtajain A. Aleniuksen ja M. Kataisen Länsisataman vuokra-alueen hiekkasiilojen ja toimistorakennuksen [27]), Oy. John Nurmisen Ruoholahden varastoalueen n:o 52 varastorakennuksen [28]), Oy. Ford Ab:n Hernesaaren korttelin n:o 235 kahden varastosuojan [29]), Oy. Rudus Ab:n Hakaniemenrannan hiekkasiilon [30]), Oy. Atkinson Ab:n Länsisataman varastosuojan [31]), Oy. Ford Ab:n Hernesaaren tehdasrakennuksen muutoksen [32]), Oy. Lars Krogius & Co Ab:n Länsisataman korttelin n:o 264 varastosuojan [33]), Union-Öljy Oy:n Hietalahdenrannan huoltoaseman [34]), Valtion Viljavaraston Munkkisaaren viljavaraston [35]), Polttoaineosuuskunnan Länsisataman vuokra-alueen vajarakennuksen [36]), Kalastajain Oy:n Verkkosaaren alueen vajarakennuksen [37]).

Henkilökunta. Kaupunginvaltuusto myönsi kokouksessaan huhtikuun 14 p:nä satamajohtaja K. W. Hopulle eron virastaan helmikuun 2 p:stä lähtien. Satamajohtaja K. W. Hoppu määrättiin [38]) hoitamaan satamajohtajan virkaa, kunnes se täytetään. Määräys peruutettiin [39]) kesäkuun 1 p:stä alkaen.

Kansliaosasto. Toimistoapulainen H. I. K. Laine nimitettiin [40]) toimistoapulaisen virkaan elokuun 1 p:stä alkaen.

Kassa- ja tilivirasto. Osaston palveluksesta myönnettiin ero seuraaville: pääkassanhoitaja E. Ekblomille maaliskuun 1 p:stä [41]) ja toimistoapulaiselle A. I. Toposelle elokuun 15 p:stä [42]).

Haettavina olleisiin virkoihin nimitettiin: vt. toimistoapulaiset P. T. Perttuli ja A. I. Toponen [43]) toimistoapulaisen virkoihin maaliskuun 1 p:stä, nuorempi kassanhoitaja T. Porkka [44]) pääkassanhoitajan virkaan huhtikuun 1 p:stä, toimistoapulainen B. K. Halla-

---

[1]) Jaosto 26.5. 33 §. — [2]) S:n 26. 5. 38 §. — [3]) S:n 8.6. 42 §. — [4]) S:n 8.6. 45 §. — [5]) S:n 26.5. 36 §. — [6]) S:n 2.3. 13 §. — [7]) S:n 2.3. 14 §. — [8]) S:n 2.3. 16 §, 26.10. 63 §. — [9]) S:n 30.3. 22 §. — [10]) S:n 30.3. 23 §. — [11]) S:n 30.3. 24 §. — [12]) S:n 30.3. 25 §. — [13]) S:n 28.9. 59 §. — [14]) S:n 2.3. 11 §. — [15]) S:n 2.3. 12 §. — [16]) Sat.lk. 29.6. 382 §. — [17]) S:n 29.6. 383 §. — [18]) S:n 29.6. 384 §. — [19]) S:n 29.6. 385 §. — [20]) S:n 9.11. 599 §. — [21]) S:n 21.12. 722 §. — [22]) S:n 21 .12. 723 §. — [23]) S:n 21.12. 724 §. — [24]) S:n 21.12. 725 §. — [25]) S:n 21.12. 727 §. — [26]) S:n 3.2. 127 §, 21.12. 726 §. — [27]) Jaosto 2.3. 10 §. — [28]) S:n 30.3. 31 §. — [29]) S:n 26.5. 37 §. — [30]) S:n 26.5. 39 §. — [31]) S:n 26.5. 40 §. — [32]) S:n 8.6. 44 §. — [33]) S:n 17.8. 50 §. — [34]) S:n 28.9. 56 §. — [35]) S:n 28.9. 57 §. — [36]) S:n 28.9. 58 §. — [37]) S:n 26.10. 64 §. — [38]) Sat.lk. 16.2. 115 §. — [39]) S:n 29.5. 331 §. — [40]) S:n 29.6. 369 §. — [41]) S:n 16.2. 113 §. — [42]) S:n 17.8. 437 §. — [43]) S:n 16.2. 99 §. — [44]) S:n 30.3. 185 §.

vuo [1]) nuoremman kassanhoitajan virkaan heinäkuun 1 p:stä, vahtimestari P. K. A. Sulin [2]) vahtimestarin virkaan, toimistoapulainen M. T. Tolamaa [3]) toimistoapulaisen virkaan lokakuun 1 p:stä.

Satamakonttori. Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: satamavalvoja A. N. Rapeli [4]) satamatarkastajan virkaan maaliskuun 1 p:stä ja perämies K. H. Peräkylä [5]) satamavalvojan virkaan.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Kuoleman kautta poistuivat henkilökunnasta tavaranmerkitsijä N. Ahlstedt kesäkuun 8 p:nä, toimentaja E. J. Viitasaari kesäkuun 9 p:nä ja varastonesimies A. V. Koskinen heinäkuun 27 p:nä.

Osaston palveluksesta myönnettiin ero seuraaville: hissilaitoksen koneenhoitajalle E. E. Lappalaiselle [6]) maaliskuun 1 p:stä ja lämpöjohtomekaanikko K. H. Frejborgille [7]) marraskuun 16 p:stä.

Eläkkeelle siirtyivät seuraavat: toimentaja T. J. Liljefors [8]) maaliskuun 1 p:stä, siivooja A. S. Aavameri [9]) helmikuun 16 p:stä, hissilaitoksen koneenhoitaja E. Tossavainen [10]) joulukuun 21 p:stä ja siivooja E. E. Tammelin [11]) tammikuun 1 p:stä 1954.

Haettavana olleeseen varastonesimiehen virkaan nimitettiin [12]) apulaisesimies T. J. Klingberg tammikuun 1 p:stä 1954. Kahta toimistoapulaisen virkaa määrättiin [13]) viransijaisina hoitamaan tp. toimentajat M. L. Hämäläinen ja R. S. Weckström tammikuun 1 p:stä 1954 alkaen. Varaston apulaisesimies T. J. Klingberg määrättiin [14]) viransijaisena hoitamaan varastonesimiehen virkaa marraskuun 1 p:stä.

Satamarakennusosasto. Osaston palveluksesta myönnettiin [15]) ero eläkkeelle siirtyneelle rakennusmestari F. E. Erikssonille kesäkuun 1 p:stä.

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: rakennusmestari O. A. Kuosma [16]) 29. palkkaluokan piirtäjän virkaan toukokuun 1 p:stä, insinöörit R. I. Carling ja H. J. A. A. Lepäsmaa [17]) 41. palkkaluokan insinöörin virkoihin kesäkuun 1 p:stä, rakennusmestari A. V. Snäck [18]) 35. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan elokuun 1 p:stä, vt. toimistoapulainen I. S. Turunen [19]) 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan marraskuun 1 p:stä ja rakennusmestari H. H. Johansson [20]) 33. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan tammikuun 1 p:stä 1954.

Piirtäjä T. A. Suominen irtisanottiin [21]) virastaan.

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville virkasäännön mukaisia sairauslomaetuja nauttiville myönnettiin sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 272 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 4 907, joista 3 295 päivää täysin palkkaeduin, 1 453 $^2/_3$ palkkaeduin, 103 ½ palkkaeduin ja 56 päivää ilman palkkaa.

Satamalaitoksen palveluksessa oli joulukuun 31 p:nä yllämainittujen lisäksi, satamarakennusosaston työsuhteessa olevan henkilökunnan lisäksi, 24 työsuhteessa olevaa, joiden sairauslomat myönnettiin työntekijöiden sairausapua koskevien määräysten perusteella.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 61 260 m² ja Länsisataman varastorakennusten 41 400 m². Katajanokan varastorakennukset 7,8 ja 9 sekä katos 7 a eivät sisälly mainittuun lukuun, koska ne joko oli purettu tai niiden purkaminen oli käynnissä. Katajanokan entisen asemarakennuksen pommituksissa säilynyt osa, yhteensä 2 500 m², otettiin varastoimistarkoituksiin. Eteläsataman väliaikainen matkustajien tarkastamorakennus, lattia-alaltaan n. 500 m², muutettiin kaupunginhallituksen maaliskuun 26 p:nä antamalla suostumuksella varastorakennukseksi. Eteläsataman entinen matkustajapaviljonki myytiin 20. 4. toimitetulla julkisella huutokaupalla purettavaksi ja poissiirrettäväksi. Eteläsataman Lyypekin laiturin katos myytiin purettavaksi kaupunginhallituksen marraskuun 19 p:nä annettua siihen luvan.

Länsisataman H makasiiniin järjestettiin erityinen tulenarkojen aineiden säilytystila kaupunginhallituksen joulukuun 3 p:nä myönnettyä tarkoitukseen 200 000 mk:n suuruisen määrärahan.

[1]) Jaosto 26.5. 304 §. — [2]) S:n 8.6. 339 §. — [3]) S:n 28.9. 518 §. — [4]) S:n 16.2. 100 §. — [5]) S:n 27.4. 236 §. — [6]) S:n 2.3. 126 §. — [7]) S:n 9.11. 609 §. — [8]) S:n 2.2. 71 §. — [9]) S:n 16.2. 105 §. — [10]) S:n 23.11. 635 §. — [11]) S:n 23. 11. 636 §. — [12]) S:n 7.12. 673 §. — [13]) S:n 21.12. 713 §. — [14]) S:n 12.10. 545 §. — [15]) S:n 27.4. 238 §. — [16]) S:n 13.4. 211 §. — [17]) S:n 26.5. 303 §. — [18]) S:n 29.6. 368 §. — [19]) S:n 12.10. 547 §. — [20]) S:n 7.12. 672 §. — [21]) Sat.lk. 9.2. 80 §.

Eteläsataman uuden matkustajapaviljonkirakennuksen virallinen luovutus tullilaitoksen käytettäväksi tapahtui maaliskuun 3 p:nä.

Pysyväisten, vähintään 2 m:n syvyisten laiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä yhteensä 6 273 m. Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 250 m, koska Sörnäisten Hanasaaren laiturista valmistui tämänsuuruinen osa liikennöimiskelpoiseen kuntoon. Edellä mainittuun laituripituuteen ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m.

Satamien rautatieraiteiden pituus oli vuoden lopussa 64 569 m. Varasto- ja teollisuusalueiden raiteiden pituus oli 16 426 m, josta Malmin asemalla olevien raiteiden osuus oli 1 894 m.

Kertomusvuoden aikana täytettiin vesialueita 30 780 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 11 140 m².

Satamalaitoksella oli kertomusvuoden päättyessä 54 laiturinosturia, 12 liikkuvaa nosturia (autonosturia), joista kaksi Ardelt-merkkistä hankittiin erityisesti bulk-lastien käsittelyä varten. Haarukkanostureita oli 29 ja vaununsiirtotraktoreita 3. Henkilöautoja oli laitoksen omistuksessa 5 ja kuorma-autoja samoin 5.

Kertomusvuoden aikana asennettiin Katajanokan laiturille Aarhus Maskinfabrik ja A. Ahlström Oy:n yhteistyönä toimittamat kaksi 2.5/5 tonnin nosturia sekä Kone Oy:n toimittamat kaksi 3/6 tonnin nosturia.

Jätkäsaarenlaiturille Länsisatamaan sijoitettavat kaksi 3/6 tonnin nosturia päätettiin[1]) hankkia Kone Oy:ltä sen tarjouksen mukaisesti.

Lautakunnan 21. 7. 1952 ehdollisesti tekemä päätös Eteläsataman matkustajalaiturin kahden nosturin hankkimisesta Demag A.G:ltä Saksasta peruutettiin [2]) ja päätettiin tilata tälle laiturille sijoitettavat kaksi 1.5/3 tonnin nosturia Wärtsilä-yhtymä Oy. Chrichton-Vulcanilta.

Satamaliikenne

Helsingin satama oli avoinna koko vuoden samoin kuin edellisenä vuonna.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 5 411 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 042 156 rekisteritonnia ja sieltä lähti 5 421 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 043 881 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 5 216 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 448 359 rekisteritonnia ja lähti 5 235 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 467 176 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 195, mutta vetomäärä väheni 406 203 rekisteritonnia eli 16.6 % sekä lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 186, mutta vetomäärä väheni 423 295 rekisteritonnia eli 17.2 %.

V. 1938 saapui Helsingin satamaan 9 031 alusta, yhteensä 2 555 725 nettorekisteritonnia, josta ulkomaisessa merenkulussa 2 497 alusta nettovetomäärältään yhteensä 2 239 503 nettorekisteritonnia. Satamasta lähti 9 012 alusta, yhteensä 2 550 803 nettorekisteritonnia, josta ulkomaisessa merenkulussa 2 498 alusta, yhteensä 2 237 665 nettorekisteritonnia. Kertomusvuoden liikenne oli siten saapuneiden alusten vetomäärään verrattuna 80.0 % ja lähteneiden alusten vetomäärään nähden 80.1 % v:n 1938 vastaavista luvuista.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	131	109 644	13	3 473	144	113 117
Helmikuu	25	22 245	2	846	27	23 091
Maaliskuu	126	124 968	4	1 536	130	126 504
Huhtikuu	160	158 246	137	9 294	297	167 540
Toukokuu	183	169 124	410	21 553	593	190 677
Kesäkuu	193	160 445	400	22 021	593	182 466

[1]) Sat.lk. 29.5. 329 §. — [2]) S:n 7.12. 688 §.

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia
Heinäkuu	217	204 869	408	23 079	625	227 948
Elokuu	207	172 177	400	23 311	607	195 488
Syyskuu	187	177 439	454	24 261	641	201 700
Lokakuu	225	185 563	495	27 227	720	212 790
Marraskuu	195	162 670	417	25 937	612	188 607
Joulukuu	204	197 653	218	14 575	422	212 228
Koko vuosi	2 053	1 845 043	3 358	197 113	5 411	2 042 156
Kotipaikka:						
Helsinki	677	729 357	94	11 884	771	741 241
Muualla kotimaassa	381	239 568	3 264	185 229	3 645	424 797
Ulkomailla	995	876 118	—	—	995	876 118

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia
Lähteneet alukset:						
Tammikuu	147	125 055	13	3 473	160	128 528
Helmikuu	27	21 087	1	462	28	21 549
Maaliskuu	102	99 738	5	1 920	107	101 658
Huhtikuu	175	174 081	133	9 076	308	183 157
Toukokuu	184	176 233	408	21 594	592	197 827
Kesäkuu	202	163 248	404	22 139	606	185 387
Heinäkuu	208	195 154	401	22 761	609	217 915
Elokuu	209	179 706	394	23 074	603	202 780
Syyskuu	191	173 648	453	24 498	644	198 146
Lokakuu	222	191 398	509	27 498	731	218 896
Marraskuu	190	154 958	391	24 673	581	179 631
Joulukuu	206	192 462	246	15 945	452	208 407
Koko vuosi	2 063	1 846 768	3 358	197 113	5 421	2 043 881
Kotipaikka:						
Helsinki	680	729 125	94	11 884	774	741 009
Muualla kotimaassa	385	244 568	3 264	185 229	3 649	429 797
Ulkomailla	998	873 075	—	—	998	873 075

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 615 eli 23.1 % ja vetomäärä 443 342 nettorekisteritonnia eli 19.4 % pienempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 623 eli 23.2 % ja vetomäärä 460 255 nettorekisteritonnia eli 19.9 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 058, yhteensä 968 925 nettorekisteritonnia eli 52.5 % ja ulkomaalaisia 995, yhteensä 876 118 nettorekisteritonnia eli 47.5 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 065, yhteensä 973 693 nettorekisteritonnia eli 52.7 % ja ulkomaisia 998, yhteensä 873 075 nettorekisteritonnia eli 47.3 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 810 eli 31.7 % ja vetomäärä 37 139 nettorekisteritonnia eli 23.2 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 809 eli 31.7 % ja vetomäärä 36 960 nettorekisteritonnia eli 23.1 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse tavaraa 1 204 367 painotonnia ja lähti ulkomaille 384 543 painotonnia. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 1 588 910 painotonnia. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 2 029 067, 325 022 ja 2 354 089. Tuonti väheni kertomusvuonna edelliseen vuoteen verra-

ten 824 700 painotonnia eli 40.6 %. Vienti lisääntyi 59 521 painotonnia eli 18.3 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne väheni 765 179 painotonnia eli 32.5 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat vuoden 1953 aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonnia	Vienti, painotonnia	Yhteensä, painotonnia
Tammikuu	97 116	27 452	124 568
Helmikuu	23 031	14 355	37 386
Maaliskuu	66 051	48 707	114 758
Huhtikuu	87 828	50 319	138 147
Toukokuu	110 126	25 250	135 376
Kesäkuu	77 101	26 423	103 524
Heinäkuu	134 935	34 456	169 391
Elokuu	90 231	34 502	124 733
Syyskuu	102 226	27 401	129 627
Lokakuu	148 522	32 190	180 712
Marraskuu	112 664	31 086	143 750
Joulukuu	154 536	32 402	186 938
Koko vuosi	1 204 367	384 543	1 588 910

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 912 094 painotonnia eli 75.7 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 292 273 painotonnia eli 24.3 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 183 065 painotonnia eli 47.6 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 201 478 painotonnia eli 52.4 %. Koko Helsingin satamantavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 095 159 painotonnia eli 68.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 493 751 painotonnia eli 31.1 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 62.8 % ja ulkomaisilla 37.2 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 46.8 % ja ulkomaisilla aluksilla 53.2 %, koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 60.6 % ja ulkomaisten alusten osalle 39.4 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1953 ja 1952 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1953 Painotonnia	1952 Painotonnia
Kappaletavara	177 474	251 984
Metallit ja metallitavara	139 156	337 955
Vilja ja viljatuotteet	2 924	89 202
Kivihiili ja koksi	495 190	865 740
Öljyt	186 785	202 229
Lannoitusaineet	16 545	32 385
Muu tavara	186 293	249 572
Yhteensä	1 204 367	2 029 067

Vientitavarat jakaantuivat v. 1953 ja 1952 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1953 Painotonnia	1952 Painotonnia
Kappaletavara	29 922	34 985
Paperi	56 972	57 833
Pahvi ja kartonki	21 047	20 962
Puuhioke ja selluloosa	56 467	40 154
Vaneri	26 306	22 893
Sahattu puutavara	94 844	63 339
Sahaamaton puutavara	30 245	43 787
Muu tavara	68 740	41 069
Yhteensä	384 543	325 022

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 33 873 standarttia, edellisenä vuonna 22 621 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 61 579 m³, edellisenä vuonna 91 765 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneiksi muutettuina ylläolevaan tilastoon.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 531 771 painotonnia ja lähti 11 454 painotonnia. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 543 225 painotonnia. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 400 233, 7 859 ja 408 092 painotonnia. Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 135 133 painotonnia eli 33.1 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1953 m³	1953 Painotonnia	1952 m³	1952 Painotonnia
Sahattu puutavara	2 249	1 350	1 631	979
Halot	17 491	7 871	16 710	7 519
Muu sahaamaton puutavara	—	—	—	—
Hiekka	280 976	421 464	200 437	300 655
Tiilet	•	200	—	—
Kalkki ja sementti	•	84 806	•	72 613
Öljyt	•	14 350	•	17 863
Kasvikset	•	336	•	107
Kalat	•	188	•	149
Muu tavara	•	1 206	•	348
Yhteensä	•	531 771	•	400 233

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1953 m³	1953 Painotonnia	1952 m³	1952 Painotonnia
Kappaletavara	•	10	—	—
Öljyt	•	10 776	•	6 152
Puutavara	184	110	569	342
Muu tavara	•	558	•	1 365
Yhteensä	•	11 454	•	7 859

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 40 064 matkustajaa ja lähti 40 501 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 45 447 ja 44 741.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 54 215 ja oli tuntimäärä 30 898 eli 36.3 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötunteja oli 10 035 eli 32.0 % vähemmän kuin v. 1952, kun taas Länsisataman nosturien käyttötunteja oli 20 863 eli 38.8 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukausien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataman		Länsisataman		Käyttötunteja yhteensä
	25-tonnin nosturi	1½—3, 2½ ja 2½—5 ja 6 tonnin nosturit [1] 20 kpl	Jätkäsaaren laiturin nosturit 16 kpl	Saukon laiturin nosturit 11 kpl	
1953					
Tammikuu	23	1 076	1 845	2 302	5 246
Helmikuu	40	929	716	714	2 399
Maaliskuu	29	1 335	1 806	835	4 005
Huhtikuu	35	2 173	1 647	1 186	5 041
Toukokuu	14	1 755	2 047	987	4 803

[1]) Lokakuusta alkaen oli 2 kpl 2½—5 tonnin, marraskuusta 1 kpl ja joulukuusta 1 kpl 3—6 tonnin nosturia toimintavalmiina Katajanokan laiturilla. 2 kpl vanhinta Katajanokan 2½ tonnin nosturia poistettiin liikenteestä.

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataman		Länsisataman		Käyttötunteja yhteensä
	25-tonnin nosturi	1½—3, 2½ ja 2½—5 ja 6 tonnin nosturit [1] 20 kpl	Jätkäsaaren laiturin nosturit 16 kpl	Saukon laiturin nosturit 11 kpl	
Kesäkuu	37	1 757	1 428	711	3 933
Heinäkuu	19	2 034	1 653	755	4 461
Elokuu	9	1 367	1 544	900	3 820
Syyskuu	22	2 136	1 483	831	4 472
Lokakuu	23	2 124	2 032	1 247	5 426
Marraskuu	13	1 520	1 921	809	4 263
Joulukuu	27	2 841	2 362	1 116	6 346
Koko vuosi	291	21 047	20 484	12 393	54 215
Näistä ylityötunteja	69	3 054	2 431	1 489	7 043
1952	747	30 626	34 040	19 700	85 113
Näistä ylityötunteja	265	6 666	7 310	4 343	18 584

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 246. Aluksista purettiin 451 609 tonnia hiiliä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiliä ja koksia 35 388 tonnia.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 1 338 alusta, joista 551 Katajanokalla, 641 Länsisatamassa ja 146 Matkustajalaiturilla.

Autonostureiden työtuntien lukumäärä oli 17 134 ja haarukkatrukkien 21 142.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 72 689 m³, josta 63 050 m³ myytiin aluksille, 1 575 m³ annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille, jäänsärkijä Otso käytti 460 m³ ja Turso 398 m³. Loppuosa oli hukkavettä, jonka pakkassäällä oli annettu juosta johdoista niiden jäätymisen ja halkeamisen estämiseksi. Vesiproomu HKS 1 (250 tonnia) ja vesiproomu HKR 21 (100 tonnia) eivät olleet käytössä varsinaisessa tarkoituksessa, vaan niitä käytettiin satamarakennusosaston töissä.

Jäänsärkijä Otso. Kertomusvuoden aikana Otso oli kaikkiaan kulussa 146 tuntia ja kulki tänä aikana 993 meripenikulmaa. Polttoöljyä kului 234 tonnia, koneöljyä 302 kg ja halkoja 42 m³. Alus toimitti 8 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 207 000 mk.

Jäänsärkijä Otso oli telakalla vuosikorjausta varten toukokuun 7 p:n ja heinäkuun 20 p:n välisenä aikana.

Satamajäänsärkijä Turso. Kertomusvuoden aikana Turso oli kulussa 494 tuntia kulkien tänä aikana 2 425 meripenikulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 99 tonnia ja erilaisia koneöljyjä 1 158 kg. Turso toimitti 166 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 1 777 280 mk.

Turso antoi laivoille 1 512 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 276 510 mk. Alus oli telakalla huhtikuun 30 p:n ja kesäkuun 12 p:n välisenä aikana vuosikorjausta varten. Turson ankkurikelaa ei vielä hyväksytty lopullisesti, mutta Wärtsilä-yhtymä lupasi tilata ja toimittaa uuden ankkurikelan.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 148 alusta, joista 45 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 103 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 8 750 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 1 vuokrasoutuvene ja 52 vuokramoottorivenettä.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina vv. 1951—1953 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

[1] Lokakuusta alkaen oli 2 kpl 2½—5 tonnin, marraskuusta 1 kpl ja joulukuusta 1 kpl 3—6 tonnin nosturia toimintavalmiina Katajanokan laiturilla. 2 kpl vanhinta Katajanokan 2½ tonnin nosturia poistettiin liikenteestä.

Vuosineljännes	1951 Otettu	1951 Annettu	1952 Otettu	1952 Annettu	1953 Otettu	1953 Annettu
Tammi—maaliskuu ...	3 917	4 583	6 572	5 345	5 882	5 697
Huhti—kesäkuu	6 625	3 885	5 896	5 296	4 963	6 165
Heinä—syyskuu	5 644	4 242	5 064	7 792	3 731	4 627
Loka—joulukuu	5 284	5 991	4 561	4 266	4 364	3 695
Koko vuosi	21 470	18 701	22 093	22 699	18 940	20 184

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 7 577 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 18 940 tonnia, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 26 517 tonnia. Varastosta annettiin 20 184 tonnia ja v:een 1954 jäi varastoon 6 333 tonnia. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 39 124 tonniin vastaten 44 792 tonnia v. 1952 ja 40 171 tonnia v. 1951.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 4 680, oltuaan edellisenä vuonna 6 020 ja v. 1951 3 153. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 16 417, 17 599 ja 10 877.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 4 680, edellisenä vuonna 6 020 ja v. 1951 3 153. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 70, 31 ja 29.

Kertomusvuonna oli käytössä 5 vaunuvaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 104 527, edellisenä vuonna 144 292 ja v. 1951 149 053.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1951 tonnia	1952 tonnia	1953 tonnia
Tammi—maaliskuu	2 851	1 290	1 196
Huhti—kesäkuu	1 573	590	135
Heinä—syyskuu	166	203	121
Loka—joulukuu	79	71	129
Koko vuosi	4 669	2 154	1 581

Laiturihuoltotoimintaa vv:n 1951—53 aikana valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä: Kaikkiaan	Tavaralähetysten lukumäärä: Siitä laiturihuollon kautta	Kokonaislasti, tonneja: Kaikkiaan	Kokonaislasti, tonneja: Siitä laiturihuollon kautta
1953					
Tammi—maaliskuu	179	15 063	14 862	89 889	74 114
Huhti—kesäkuu	341	18 840	18 485	113 999	80 826
Heinä—syyskuu	393	19 713	19 325	111 024	77 496
Loka—marraskuu	358	25 914	25 130	175 096	126 268
Koko vuosi	1 271	79 530	77 802	490 008	358 704
1952	1 666	114 054	112 715	880 489	645 485
1951	1 403	105 636	104 605	827 267	618 410

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettujen tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 3 833 tuntia ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 22 934 tonnia. Lisäksi toimitettiin koepunnituksia ja -mittauksia, joihin käytettiin 3 055 tuntia. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 1 831 490 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 600 000 mk, heidän apulaistensa palkkioiksi 952 238 mk ja muihin kustannuksiin 279 252 mk.

Satamarakennustoiminta

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 187 asiasta, joista 76 koski rakentamista tai suunnittelua, 41 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 70 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökunta. Satamarakennusosaston teknilliseen henkilökuntaan kuului: satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, yksitoista insinööriä, joista kolme työmäärärahoista palkattua, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja kuusi piirtäjää. Vuoden lopussa oli paitsi apulaissatamarakennuspäällikön virkaa kolme vakinaista insinöörin virkaa avoinna. Kirjanpidosta, työntekijöiden kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja kuusi toimistoapulaista. Tilapäisiä viranhaltijoita oli yksi toimistoapulainen. Suoranaista työnjohtoa hoiti 24 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja 27 ylimääräistä työnjohtajaa. Kirjoissa olevien työntekijäin lukumäärä oli vuoden alkukuukausina 670, kesä—syyskuussa 750 ja vuoden lopussa 720. Työntekijöistä 8 kuoli ja 12 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 666 työntekijää yhteensä 15 912 työpäivää.

Työttömyystöitä oli käynnissä 23. 1. — 24. 7. sekä 19. 11. alkaen. Suurin työvoima niissä oli keväällä 540 ja vuoden lopussa 190 miestä.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 93 250 000 mk, ylitysoikeudet olivat 8 000 000 mk. Satamien pääluokan kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 380 000 mk. Menot olivat 101 501 067 mk, säästöä jäi 128 933 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: rakennuksia varten oli määrärahoja 25 milj. mk, lisämäärärahoja saatiin 2 milj. mk, menot nousivat 27 milj. mk:aan. Kiinteät laitteet: määräraha 56 milj. mk, lisämääräraha 6 milj. mk ja menot 62 milj. mk. Irtonaiset laitteet: määräraha 9 milj. mk, joka käytettiin kokonaan. Yleiset laitteet: määräraha 3 milj. mk, joka käytettiin kokonaan. Tavarain ja uponneiden veneiden poistamiseen satama-alueelta oli varattu 250 000 mk, joka käytettiin myös kokonaan. Käyttövaratyöt: määräraha 380 000 mk, menot 251 067 mk, säästö 128 933 mk.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnon säilyttämiseksi välttämättömimpiin toimenpiteisiin sekä muutoksiin. Länsisataman G-varastorakennuksen katto tervattiin, I-varastorakennuksen merenpuoleinen koroke korjattiin ja tullivartijain koppeja maalattiin, K-varastorakennuksen seinien saumausta korjattiin ja tullaushuoneeseen lisättiin lämpöpattereita. Matkustajalaiturin väliaikainen matkustajain tullitarkastamo muutettiin varastorakennukseksi. Katajanokan tulli- ja pakkahuonerakennusta korjattiin, 6. varastorakennuksen itäpään katto korjattiin, tavaramerkitsijäin huoneistoa muutettiin ja samalla varattiin huoneet isännöitsijälle ja rakennusmestarille sekä aloitettiin sähköjohtojen uudistaminen, korttelissa n:o 189 olevan rakennuksen ja 10. varastorakennuksen katot piettiin, 12. varastorakennuksen katon lämpö- ja vesieristyksen uudistamisen loppuosa suoritettiin, seiniä saumattiin ja lämmityskattila korjattiin, vuota- ja öljyvarastorakennuksen kattoa korjattiin ja ulkoikkunoita maalattiin, Sörnäisten satamatyöntekijäin huoltorakennuksen lattioita peitettiin massalla ja tuuletusta parannettiin.

Kiinteiden laitteiden osalta kunnostettiin puulaitureita, korjattiin rautateitä ja katujen ja laiturien kiveyksiä sekä puhdistettiin ja kunnostettiin viemäreitä. Länsisataman nosturien raiteet korjattiin perusteellisesti. Valmetin alueella Katajanokalla olleet Sörnäisten väylän suuntamerkit kunnostettiin. Etenkin Katajanokalla parannettiin katuja, kenttiä ja viemäreitä. Niinpä päällystettiin asfaltilla 10. ja 12. varastorakennusten välinen 2 200 m²:n kenttä, kappaletavara-aseman eteläpuolen 2 700 m²:n kenttä, pohjoispuolen 1 400 m²:n kenttä ja vuota- ja öljyvarastorakennuksen viereisiä katuja 3 700 m². Länsisataman korttelia n:o 269 tasoitettiin ja päällystettiin noppakiveyksellä 1 700 m². Matkustajalaiturilta puretun vanhan tullitarkastamon paikka tasoitettiin ja päällystettiin asfaltilla. Venepaikkoja oli 2 505, joista 1 636 paalullisia. Käytössä oli 1 894 paikkaa, joista paalullisia 1 430. Vakinaisten venepaikkojen lisäys oli 21.

Työlaivastosta ruoppaaja ja neljä teräsproomua olivat talven telakoituna Kone ja Sillan telakalla. Hinausalukset H 1 ja H 3 korjattiin Valmet Oy:n Katajanokan telakalla. Ruoppaaja ja kaivurit olivat käytössä enimmäkseen kahdessa vuorossa samoin kuin edellisenä vuonna. Vanhat tavaralavat korjattiin, uusia tehtiin 200. Teräsputkitopeloita tehtiin 95.

Siltoja jäälle asetettiin tammi—maaliskuussa. Korkeasaaren railonsilta uudistettiin kokonaan. Se ja Laajasalon railonsilta sekä Suomenlinnan laudakkopolku olivat käytössä.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa koneellisten laitteiden 84 000 000 mk:n hankintamäärärahaa lukuun ottamatta 769 000 000 mk, v:sta 1952 siirtyi 163 328 369 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 932 328 369 mk, käytettiin 680 252 141 mk, sopimuksin oli sidottuna vuoden päättyessä 15 000 000 mk, v:een 1954 siirtyi 235 577 932 mk ja palautui 1 498 296 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: laiturit, väylät, rautatiet ja kadut: määrärahat 512 078 093 mk, menot 314 909 927 mk. Rakennukset: määrärahat 400 250 276 mk, menot 376 303 230 mk. Työlaivasto: määrärahat 15 milj. mk, menot 537 280 mk. Kaupunginhallituksen käytettäväksi: määräraha 5 milj. mk, menot 3 501 704 mk.

Länsisatamassa rakennettiin yhdysraide Hietasaarenkadun poikki sekä jatkettiin täytteen ottoa Majakkakadun eteläjatkeelle ja Hernesaaren eteläpuolelle. Särkän ja Harakan välisen salmen allonmurtajan pengertämistä jatkettiin.

Matkustajalaiturin uudella osalla voitiin tullivarastorakennuksen ehdittyä vesikattoon tehdä valmiiksi paalulaiturin takaisen paaluarinan leventäminen ja rakentaa tullivarastorakennuksen viereiset laituriraiteet ja rakennusten takaiset raiteet, mutta laituriraiteet jäivät kiveämättä talven tähden. Viemärit ja kadut saatiin valmiiksi muuten paitsi tullivarastorakennuksen työmaarakennusten sitomien alueiden kohdalla, joten saatiin rakennusten takainen, Ehrenströmin sillan alaisen kellarin viereinen tie oleellisesti valmiiksi. Laiturin suojaparrusto valmistui. Matkustajalaiturin väylän suuntamerkeiksi pystytettiin Mustasaarelle väyläloistot. Matkustajalaiturin vanhan osan takainen tie asfaltoitiin ja vanhasta tullivarastorakennuksesta etelään oleva laiturikenttä kivettiin. Ehrenströmin sillan alaisen kellarin ulkoseinät ja palkistolattia valmistuivat; rakentamisen suoritti A. W. Liljeberg Oy. satamalaitoksen rakennustoimikunnan toimeksiannosta.

Suomenlinnan lautan Kauppatorin laituri valmistui ja otettiin käyttöön juhannukseksi.

Katajanokan Kanavakatu alennettiin 6. varastorakennuksen varrella olevalta osaltaan sekä päällystettiin asfaltilla Satamakadulta Mastokadulle eli 4 400 m². Katajanokan laiturin 453 m:n pituisen länsiosan uudistamiseksi purettiin 9. varastorakennus aikana 6. 3. — 9. 4., 8. varastorakennus myytiin huutokaupalla purettavaksi ja purettiinkin syyskuussa. Vanhan laiturin muuria purettiin 320 m länsipäästä lukien 6. 7. alkaen. Uuden laiturin rakennustöihin päästiin ryhtymään sitä mukaa kuin työlaivastoa ja työvoimaa vapautui Kulosaaren sillan pilarien ja maatukien rakentamisesta. Uuden 425 m:n pituisen laiturin 230 m:n pituisen länsiosan sekä läntisen 52 m:n pituisen pääteosan alueella suoritettiin pohjan ruoppaaminen 16. 6. —9. 7. ruoppaajalla niin syvälti kuin sillä on mahdollista. Kaivamista jatkettiin yhdellä kaivurilla 7. 7. alkaen ja kahdella 3. 10. — 19. 10. ja 30. 10. alkaen vuoden loppuun. Arkkujen aluspenkereen rakentamista jatkettiin vanhan laiturin purkamisen yhteydessä. Vuoden loppuun mennessä oli kivipengertä hiekoituksineen valmiina viidelle arkulle, nimittäin länsipäästä lukien arkuille 2—6, samoin 7. arkulle hiekoittamattomana eli yhteensä noin 140 m. Arkkujen veistäminen aloitettiin Hanasaaressa 22. 8. Ensimmäinen arkku hinattiin Katajanokalle 24. 10. ja upotettiin paikalleen 6—12. 11. Vuoden lopussa olivat arkut 2—6 paikoillaan, 2. ja 3. arkuissa kivitäyte kokonaan ja hiekkatäytettä puoleen korkeuteen, 4. ja 5. arkuissa kivi- ja hiekkatäyte puoleen korkeuteen, 7. ja 1. arkut puolivalmiina Katajanokalla sekä 8. arkun veistäminen Sörnäisten niemellä aloitettu. Sörnäisten hiilisataman eli Hanasaaren laiturin rakentamista jatkettiin. Rakenteilla ollut varsinainen laituri, josta arkkulaituria on 90 m ja pilari- ja paalulaituria 150 m, valmistui laiturirakenteen osalta. Laiturialueelle rakennettiin raiteet ja tehtiin kiveys 180 m:n pituudelle. Laiturirakenteen takaiset nosturien raiteet valmistuivat. Laiturin takaisen laajan alueen katujen rakentaminen saatiin käyntiin. Hanasaaren laiturin 7.6 metrin syvyisen väylän ruoppaamisesta ehdittiin suorittaa runsaasti puolet. Näin syvää väylää tarvitsevat laivat voivat päästä jo Hanasaaren laituriin. Suvilahden sähköaseman jäähdytysvesijohtoa rakensi Oy. Otia Ab. 10. 10. 52 tehdyn urakkasopimuksen ja 30. 10. 53 [1]) tehdyn lisäsopimuksen perusteella. Putket ovat teräsbetonia, niiden sisämitta on 2 m, pituus 3.5 m ja paino noin 15 tonnia. Putket lasketaan paaluarinalle ja saumataan päittäin.

[1]) Sat.lk. 29.10. 591 §.

Mustikkamaan liikenteen Sörnäisten rantatien liikennevenelaituri valmistui.

Herttoniemen margariinitehtaan laiturin väylä ruopattiin 5.6 m:n syvyiseksi.

Matkustajalaiturin tullivarastorakennuksen harjannostajaiset pidettiin 19. 6. Vuoden loppuun mennessä sisustustyöt ehtivät pitkälle. Rakentamisen suoritti satamalaitoksen rakennustoimikunnan toimeksiannosta A. W. Liljeberg Oy. Katajanokan satamatyöntekijäin huoltorakennus autonosturien ja trukkien talleineen valmistui vesikattoon 24. 10. Sisustustyöt jatkuvat. Piirustukset on laatinut arkkitehtitoimisto A. Hytönen ja R.-V. Luukkonen. Rakentamisesta huolehtii rakennustoimiston talorakennusosasto. Urakoitsijana oli Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy.

Katajanokan vientivarastorakennuksen perustukset ja palomuurit valmistuivat. Katto- ja seinäkehiä pystytettiin. Rakentamisen suorittaa rakennustoimiston talorakennusosasto.

Työlaivasto lisääntyi kahdella Valmet Oy:n valmistamalla 100 m³:n teräksisellä ruoppaproomulla.

Kaupunginhallituksen käyttövaroista käytettiin Länsisataman laiturien sähköjohtoihin 2 401 270 mk ja radiosuuntimispoijun hankkimiseen Länsisatamaan 1 100 434 mk. Poijun paikoilleenpano siirtyi seuraavaan kevääseen.

Yleiset työt. Korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 25 984 000 mk, ylitysoikeudet olivat 9 900 000 mk. Menot olivat 35 884 000 mk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahojen käyttö jakautui seuraavasti:

Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 15.5 milj. mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 1.2 milj. mk, muut sillat 4 milj. mk, varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet 7 milj. mk, viemärien suistojen ruoppaaminen 2.5 milj. mk, varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 400 000 mk, lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 1 milj. mk, pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 700 000 mk ja korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 3 584 000 mk.

Lauttasaaren sillan ajotieosan kansi palkkeineen uudistettiin läppäsiltaosan kantta lukuun ottamatta. Entisen kahden lankkukerroksen ja asfalttipäällyksen tilalle tehtiin pitkittäinen syrjälankutus. Kulosaaren silta oli vahvistustöiden tähden suljettuna helmikuun ajan, mutta sillan pohjoisvierellä oli käytettävissä jäädytetty jäätie 30. 1. — 3. 3. Hopeasalmentien silta uudistettiin perusteellisesti.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 457 968 000 mk, v:lta 1952 siirtyi 19 006 662 mk. Tuloatuottamattomien pääomamenomen pääluokan kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 300 000 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 477 274 662 mk, käytettiin 301 355 322 mk, oli sidottuna sopimuksilla vuoden päättyessä 172 370 000 mk ja siirtyi 3 308 229 mk v:een 1954 ja säästyi 241 111 mk.

Määrärahojen käyttö jakautui seuraavasti: Katuja ja rautateitä teollisuus- ja varastoalueille 38 000 618 mk, sillat 324 491 153 mk, viemäreitä teollisuus- ja varastoalueille 48 006 662 mk ja korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 63 168 000 mk. Käyttövaratyöt 58 889 mk.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella jatkettiin 679. raidekujan pengertämistä. Haukilahdenkatua pengerrettiin Hämeentieltä alkaen noin 80 m. Kiiskikadun kohdalle Kumpulan purolle rakennettavan rummun perustukset valmistuivat. Metsähallitukselle aiotun tontin lounaiskulman ja Hämeentien välinen Kyläsaarenkadun osa sepelöitiin ja jyrättiin ajokuntoon. Violankadun päällystystyöt aloitettiin. Herttoniemessä pengerrettiin ja sepelöitiin Abraham Vetterintie Sahaajankadulle saakka, tasoitettiin ja sepelöitiin Abraham Vetterintien ja Puusepänkadun välinen osa Sorvaajankatua sekä pengerrettiin 65. raidekuja täyteen korkeuteensa ja rakennettiin sille raidetta erkanemisvaihteesta noin 150 m. Puusepänkadun ja ratapihan välistä kenttää tasoitettiin ja sepelöitiin rautateiden kuormauskentäksi. 51. raidekujalle tehtiin Pauligin ja HOK:n tonttien varrelle 270 m:n pituinen kuormausraide. Pitäjänmäellä rakennettiin Valimontien viereisen raidealueen pääraide liitososineen.

Lauttasaaren sillan tieliikennemerkkien täydentäminen siirtyi sillan leventämishankkeen tähden.

Kulosaaren sillan 8. pilarin 355 kitkapaalua juntattiin 22. 1. — 21. 2. ja 9. pilarin 355 kitkapaalua 23. 2. — 14. 3., 4. ja 5. pilarien välisen paaluarinan paaluttaminen, joka

oli alettu 22. 12. 52, jatkui 21. 4. asti. Tässä arinassa on 1 400 kitkapaalua, nekin 19 m:n pituisia, niin kuin pilarien paalut enimmäkseen. 8. ja 9. pilarien arkut olivat upotetut 29. 5. ja pohjalaatat valetut 30. 6., 3. pilari, jonka pohjalaatta oli valettu 27. 11. 52, valmistui 25. 1. Maatuet ja pilarit 4—9 betonoitiin ja verhottiin samalla kivellä 1. 6. — 30. 9. Paaluarinan betonilaatta valmistui 17. 10. Laatan sivureunoille tehtiin reunamuurit. Kertomusvuonna valettu betonimäärä oli 6 500 m³, edellisenä vuonna 3 600 m³, joten koko betonimäärä on 10 000 m³. Sörnäisten rannasta 5. pilarille ulottuva sillan alainen penger valmistui. Maatukien ja pilarien valmistuttua työmaa jäi hiljaiseksi. Kulosaaren puoleisen penkereen paikalta purettiin vanhan sillan vedenalaisia rakenteita ja kaivettiin savea kaivurilla. Nykyisen penkereen pohjoissivulla otettiin vastaan kiveä. Wärtsilä-yhtymä Oy. Kone ja Sillan kanssatehtiin 25. 8. sopimus sillan teräsrakenteiden valmistamisesta ja asentamisesta. Kaupungin on määrä hankkia teräslevyaine. Tarkoituksena oli saada se Vereinigte Österreichische Eisen- und Stahlwerke AG:ltä Itävallasta samanaikaisella sopimuksella, mutta erikoisteräksen laatuvaatimuksista ei päästy yksimielisyyteen vuoden loppuun mennessä. Sörnäisten liitostien Englantilaiskallion puoleisen tersäbetonisillan rakentamisesta tehtiin [1]) urakkasopimus Oy. Otia Ab:n kanssa. Tämä silta on rakennettava osaksi valtionrautateiden alueelle. Rakennusluvan saaminen ko. alueelle viivästyi niin, että rakentamiseen saatiin ryhtyä vasta joulukuun loppupuolella ja oli se suoritettava talvella. Sörnäisten ja kääntösillan välinen vanhan sillan osa vahvistettiin perusteellisesti helmikuun aikana. Entiset paalupukit vahvistettiin vinopaaluilla ja niiden väliin tehtiin vahvistettujen veroiset uudet paalupukit.

Kyläsaaren varastoalueella rakennettiin valmiiksi viemäri metsähallituksen tontin viereisen raiteen varrelle sekä Kotisaarenkatuun, yhteensä 490 m. Kiiskikadun viemärin rakentaminen aloitettiin. Herttoniemen teollisuusalueella valmistui Abraham Vetterintien viemäri ja 65. raidekujan viemäri.

Yleisen kunnallishallinnon pääluokan kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista saatiin 450 000 mk kellukelaiturin maatukiosan rakentamiseksi Kuusisaareen sekä 150 000 mk Pohjoissataman moottorivenelaiturin tienoilla olevan rantamuurin kunnostamiseen.

Työttömyystyöt. Kertomusvuonna suoritettiin seuraavat työttömyystyöt, joiden kustannukset olivat: Asentajankadun muuntamon paikan louhiminen 26 000 mk, Sahaajankadun viemäri 57 090 759 mk, Matalasalmenkadun viemäri ja levennys 17 750 793 mk, Englantilaiskallion louhiminen 19 519 963 mk, Niittaajankadun louhiminen 8 421 505 mk, Satamaradan Leppäsuonmäen alentaminen 16 540 248 mk, Niittaajankadun viemäri 5 147 294 mk, Öljylaiturin uudistaminen 22 440 mk, yhteensä 124 519 002 mk.

Laskuun suoritetut työt. Satamalaitoksen muiden osastojen, kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun suoritettiin töitä 38 131 955 markan arvosta seuraavasti: satamalaitoksen muiden osastojen laskuun 206 040 mk, kaupungin muiden viranomaisten laskuun 31 062 699 mk ja yksityisten laskuun 6 863 216 mk.

Näistä töistä mainittakoon Sörnäisten rantatien viemärin Suvilahden suistojohdon osan rakentaminen katurakennusosaston laskuun, teurastamon jäähdyttämön raiteiden rakentaminen talorakennusosaston laskuun, osallistuminen lumen luontiin satama-alueelta puhtaanapito-osaston laskuun, vesijohtokaivannon tekeminen Katajanokan uudelle huoltorakennukselle, Hanasaaren laiturille ja Abraham Vetterin tiehen vesilaitoksen laskuun, johtokaivannon tekeminen Abraham Vetterin tiehen kaasulaitoksen laskuun, Salmisaaren sähköaseman lauhdevesiputken rakentaminen, laiturityöt, laahauskauha-aseman rakennustyöt sekä öljy- ja vesijohtokaivantojen tekeminen Silta ja Satama Oy:tä käyttäen sähkölaitoksen laskuun, Soutustadionin kellukkeista huolehtiminen, Mustikkamaan länsilaiturin perusteellinen korjaaminen ja Palosaaren sillan kunnostaminen urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun sekä teurastamon alueen raiteiden kunnostaminen teurastamon laskuun. Korvauksena laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkistuspoijulle aiheutuneiden vaurioiden korjaamisesta saatiin 235 144 mk, Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin johtojen kaivantoja satama-alueelle, mm. Jätkäsaaren laiturin ja Saukon laiturin puhelinkoskettimien johdoille, Wärtsilä-yhtymä Oy:n laskuun tehty Kone ja Sillan alueen pohjoispoukaman täyttö rantamuureineen valmistui ja saman yhtymän laskuun ruopattiin Hietalahden telakan aluetta, S. V. Paasivaaran Margariinitehdas Oy:n laskuun perat-

[1]) Sat.lk. 26.5. 315 § ja 7.12. 676 §.

tiin kivet yhtiön Herttoniemen tehtaan väylältä, Semptalin Oy:n laskuun ryhdyttiin rakentamaan raidetta yhtiön Herttoniemen tontille.

Satamarakennusosaston hallintomenot ja yleiskulut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 86 172 924 mk, ylitysoikeudet olivat 1 003 826 mk. Satamien pääluokan kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin kurssimaksuihin ja matkakustannuksiin 166 529 mk. Yleisen kunnallishallinnon erinäisten hallintomenojen kalustonhankintamäärärahoista saatiin 400 000 mk piirustus- ja laskukoneiden ostoon. Kustannukset olivat 83 361 212 mk, säästö 4 382 067 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 33 495 040 mk, tilapäiset viranhaltijat 428 900 mk, muut palkkamenot 47 803 826 mk, huoneistomenot 102 401 mk, toimistokaluston täydentäminen 105 276 mk, tarverahat 815 000 mk, varastoalueiden tilitysvuokrat 44 240 mk. Käyttövaramenot olivat 566 529 mk.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja viranhaltijain osuus satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista oli 25 541 664 mk.

Hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 108 902 876 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti: omien työntekijäin palkat ja edut 403 845 207 mk, viranhaltijain ja työnjohdon palkat ja edut 59 372 306 mk, rakennusaineet 233 929 387 mk, kuljetusvälineiden käyttö 49 825 259 mk, urakoitsijat ja palvelukset 518 916 898 mk, koneet, välineet ja erikoismenot 58 505 306 mk, korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 66 752 000 mk ja sopimuksilla sidottuna vuoden päättyessä 187 370 000 mk.

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 66 752 000 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi yleiskustannusten korvauksina lisäksi 8 146 835 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 74 898 835 mk. Sekalaiset tulot olivat 1 800 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

Tulot. Satamamaksuja kertyi 34 160 916 mk ja jakautuivat ne erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille	28 432 750
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	1 919 874
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaisessa liikenteessä	67 697
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	943 214
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä ...	184 489
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia ...	42 076
7) Jäämaksuja	2 570 816
Yhteensä	34 160 916

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakautuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	10 085 230	4 052 083	14 295 437	28 432 750
2)	968 779	118 875	832 220	1 919 874
7)	1 023 952	377 672	1 169 192	2 570 816
Yhteensä	12 077 961	4 548 630	16 296 849	32 923 440

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 36.7 %, muille suomalaisille aluksille 13.8 % ja ulkomaisille aluksille 49.5 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamamaksut nousivat 1 237 476 mk:aan. Satamamaksualennuksia ja -palautuksia myönnettiin 2 587 440 mk.

Tuulaakimaksut kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 175 237 976 mk:aan ja vientitavaroista 29 904 mk:aan. Tuulaakimaksut muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista nousivat 5 117 429 mk:aan. Nämä tuulaakimaksut jakautuivat v. 1953 ja 1952 seuraavien kaupunkien kesken:

	1953 mk	1952 mk
Tampere	3 209 259	4 136 867
Lahti	1 367 212	2 168 590
Jyväskylä	294 720	441 065
Hämeenlinna	246 238	327 588
Yhteensä	5 117 429	7 074 110

Tuulaakimaksuja palautettiin 469 986 mk.

Liikennemaksutuloja oli tuontitavaroista 230 463 468 mk, vientitavaroista 31 158 090 mk ja kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 3 574 768 mk.

30 % kauttakulkuliikennemaksuja suoritettiin allamainituille kaupungeille:

	Mk		Mk
Turku	530 370	Rauma	1 040
Hanko	250 831	Vaasa	251
Kotka	23 418	Yhteensä	817 181
Pori	11 271		

Seuraavat kaupungit suorittivat kassa- ja tilivirastolle Helsingin kaupungille tulevia 30 % kauttakulkuliikennemaksuja:

	Mk		Mk
Tampere	836 772	Rauma	84 212
Vaasa	538 272	Jyväskylä	67 343
Lahti	477 805	Loviisa	42 750
Turku	468 277	Raahe	33 615
Pietarsaari	201 566	Mikkeli	31 102
Pori	199 467	Hanko	23 396
Kotka	149 895	Joensuu	18 297
Porvoo	91 840	Savonlinna	14 002
Kokkola	87 719	Yhteensä	3 366 330

Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 176 911 mk.

Laituri- ja aluevuokria kertyi 94 781 584 mk, mistä määrästä oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria 19 512 082 mk ja varastoalueiden vuokria 75 269 502 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 146 322 421 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaajille menevät kustannukset ja tullivartiointikustannukset, 81 451 803 mk, jää nettoveloitukseksi 64 870 618 mk.

Satamalaitoksen bruttoveloitus v. 1953 oli 982 697 582 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 85 664 342 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritetut menot, muille kaupungeille suoritetut 30 % kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset; näin ollen nettoveloitus nousi kertomusvuonna 897 033 240 mk:aan. Tämä määrä oli 320 463 412 mk eli 26.3 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 356 594 760 mk eli 28.4 % talousarvion määrää pienempi.

Veloitusilmoituksia oli 320 346, niistä tulli- ja ilmoituskirjoihin perustuvia 150 165 ja muita 170 181. Eri kuukausien kesken veloitus jakautui seuraavasti:

	1953 mk	1952 mk		1953 mk	1952 mk
Tammikuu	100 751 112	118 340 207	Heinäkuu	141 654 993	123 737 244
Helmikuu	37 903 681	92 471 503	Elokuu	54 984 584	106 671 013
Maaliskuu	53 512 626	92 686 168	Syyskuu	91 408 604	81 265 359
Huhtikuu	80 370 163	112 136 566	Lokakuu	82 511 696	114 233 101
Toukokuu	59 792 516	117 252 112	Marraskuu	61 509 889	74 054 151
Kesäkuu	55 110 299	105 171 872	Joulukuu	77 523 077	79 477 356
			Koko vuosi	897 033 240	1 217 496 652

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 842 603 235 mk ja edellisten vuosien veloituksia 21 005 769 mk. Tilitysteitse perittiin kertomusvuoden veloituksia 14 327 965 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 104 747 180 mk. Saatavia seuraavaan vuoteen jäi 25 767 431 mk, mistä määrästä kertomusvuodesta 21 019 202 mk ja edellisistä vuosista 4 748 229 mk. Edellisten vuosien veloituksia poistettiin 84 377 mk.

Menot. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakautuivat kahteen ryhmään: varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: 1) satamalaitoksen osuus yleisistä töistä, käsittäen eräitä momentteja 12. pääluokan III, IV ja VII luvuista ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko 14. pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat satamien uudisrakennusten ja töiden aiheuttamat menot, käsittäen 21. pääluokan II luvun sekä eräitä momentteja 22. pääluokan II ja III luvuista.

Varsinaisten menojen siirto v:sta 1952 oli 20 329 421 mk, yhteensä määrärahoja 882 265 865 mk, menot tilien mukaan 814 958 991 mk ja siirto v:een 1954 20 134 817 mk. Pääomamenojen siirto v:sta 1952 oli 256 950 837 mk, siihen luettuna aikaisemmista vuosista siirtyneet määrärahat, yhteensä määrärahoja oli 1 567 918 837 mk, menot tilien mukaan 1 012 019 363 mk ja siirto v:een 1954 583 679 520 mk.

Kaikkien menojen siirto v:sta 1952 oli 277 280 258 mk, yhteensä määrärahoja 2 450 184 702 mk, menot tilien mukaan 1 826 978 354 mk ja siirto v:een 1954 603 814 337 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 643 416 573 mk, jakaantuen tämä määrä seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 133 575 380 mk, tilapäinen työvoima ja ylityökorvaukset 127 521 329 mk, työmäärärahoista maksetut tuntipalkat 348 977 761 mk (siihen luettuna työttömyystyöt) ja työmäärärahoista maksetut kuukausipalkat 33 342 103 mk.

37. Teurastamo[1)]

(Yleinen teurastamo)

Teurastamolautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Kokouksessaan 7. 1. 1953 kaupunginvaltuusto valitsi teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isännöitsijä J. Mehdon sekä lautakunnan jäseniksi tarkastaja S. Koskisen, putkiasentaja V. Saarelan, talousneuvos W. A. Piekkolan, majuri P. Strandin, teurastaja Y. Pajulan, eläinlääkintöneuvos A. G. Backmannin, agronomi U. Forssin ja kauppias W. J. Elkin. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi valtuutettu K. Östenson. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi kauppias W. J. Elki ja sihteerinä apulaiskaupunginsihteeri A. Blomberg.

Teurastamolautakunta kokoontui 16 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 143 ja lähetettyjen kirjeiden luku 50.

Lausunnot ym. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle antamista lausunnoista ja esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: kysymystä höyryn toimittamisesta Suvilahden voimalaitokselta teurastamolle; esitystä teurastamolle osoitetun karjan rahtimaksun alentamisesta 25 %:lla; esitystä Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntämiseksi 30 ja 20 vuotta laitoksen palveluksessa olleille viranhaltijoille; ehdotusta konemestarien ja jäähdyttämönhoitajan virkojen perustamisesta uudelle syväjäädyttämölle; lausuntoa toreilla myytäväksi tarjotun kalan säilyttämisestä ja myyntilaatikoiden puhdistamisesta; lausunnon antamista teurastamon toimitusjohtajan viran hakijoista; lausuntoa vuositilintarkastajien kertomuksesta; esitystä sikateurastamon rakennustöiden aloittamisesta.

Muista lausunnoista ja ehdotuksista mainittakoon edellisten lisäksi seuraavat: taksakomitean mietintö uusiksi taksoiksi ja maksuiksi; rajan määrääminen toimitusjohtajan hankinnoille ja ostoille ilman lautakunnalle tehtyä esitystä; käyttöpäällikkö K. V. Virtaselle suoritettava korvaus syväjäädyttämön rakennustöiden valvonnasta; selitys V. Tampion valitukseen, joka koski teurastajan viran täyttämistä; puhelimien hankkiminen uuteen syväjäädyttämöön; suolipesimössä käytetyn lämpimän veden veloitus; jaoston asettaminen teurastamon järjestyssääntöjen uusimista varten; syväjäädyttämön pihaalueen järjestely; virallisen erojaistilaisuuden järjestäminen eronneelle toimitusjohtaja H. Tallqvistille; irtaimiston ja kaluston hankinta syväjäädyttämöön; jaoston asettaminen syväjäädyttämön käyttömaksuja valmistelemaan; syväjäädyttämön eläinlääkinnöllinen valvonta; käyttöpäällikkö K. V. Virtasen määrääminen sikateurastamorakennustyön valvojaksi ja suunnittelijaksi; yhden laboratorioapulaisen palkan korottaminen 20. palkkaluokasta 21. palkkaluokkaan; tukkuhallin konttorihuoneiden ja ravintolan vuokrien korotus ja kahvitarjoilun järjestäminen vieraille teurastamon ravintolassa.

Kalasatama

Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja T. J. Tallqvist sekä jäseninä agronomi U. H. Forss teurastamolautakunnan edustajana, kalas-

[1)] Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

tusneuvos F. G. Gottberg edustaen Nylands fiskarförbund-nimistä liittoa, professori T. H. Järvi Suomen Kalastusyhdistyksestä, kauppias N. F. Karlsson edustaen Helsingin kalakauppiaiden yhdistystä, tarkastaja S. Koskinen edustaen vähittäiskuluttajia sekä johtaja A. K. Vainio Helsingin Kalatukkukauppiaat nimistä yhdistystä.

Teurastamon toiminta

Henkilökunnassa tapahtuneet muutokset. Eläinlääketieteen tohtori H. Tallqvist erosi 4.8. toimitusjohtajan virasta ja siirtyi eläkkeelle, toimistoapulainen L. M. Anttila erosi 30. 4., vartija V. Toivanen pidätettiin virasta 16. 4. ja erosi 7. 5., teurastaja K. H. Berghäll erosi 1.6. ja siirtyi eläkkeelle, teurastaja R. Myllymäelle myönnettiin palkatonta virkavapautta 1.11.—31. 12. väliseksi ajaksi. Varatuomari R. H. Turunen ryhtyi hoitamaan teurastamon toimitusjohtajan virkaa 5. 10. alkaen. Kaupunginvaltuuston poistettua tilapäisten virkojen palkkausmäärärahoja, irtisanoi teurastamolautakunta teurastaja R. Myllymäen 29. 11., tilapäiseksi konemestariksi otettiin R. Sinisalo 8. 6. ja tilapäiseksi koneenhoitajaksi 1. 7. P. K. Salonen, tilapäisenä toimistoapulaisena toimi 26. 1.—31. 8. välisen ajan H. M. Länsimäki.

Vuosilomasijaiset. Toimistoapulaisten vuosilomasijaisina toimivat E.-L. Aukia 27.5. —31. 8. ja M.-L. Yläsuutari 26. 5.—31. 8. välisen ajan.

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin vuoden kuluessa alempana mainitut määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös vv:n 1949—1952 luvut.

	1949	1950	1951	1952	1953
Sonneja ja härkiä	5 462	4 973	4 921	4 403	3 719
Lehmiä	12 201	13 497	14 927	15 949	13 972
Hiehoja ja isoja vasikoita	21 349	22 284	21 687	18 088	17 374
Pikkuvasikoita	8 429	7 397	5 861	5 245	5 614
Lampaita ja vuohia	21 750	18 648	10 789	9 300	8 067
Sikoja yli 50 kg	44 619	25 673	26 727	26 551	25 832
Sikoja alle 50 kg	1 297	860	856	466	350
Hevosia	1 439	2 295	2 438	2 713	2 298
Yhteensä	116 546	95 627	88 206	82 715	77 226

Edellä luetellut v:n 1953 ruhot vastasivat 6 261 445 kg lihaa, josta 54.$_2$ % oli nautakarjan, 1.$_8$ % lampaan, 36.$_4$ % sian ja porsaan sekä 7.$_6$ % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi taulukosta n:o VIII. Tarkastuksissa määrättiin erikoiskäsiteltäviksi 1 sonnin, 12 lehmän ja 19 ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja,		Hylättyjä ruhon osia,		Kaikkiaan,
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Sonneja	2	346	2	20	366
Lehmiä	30	4 444	39	235	4 679
Hiehoja ja isoja vasikoita	23	1 129	10	72	1 201
Pikkuvasikoita	24	326	2	9	335
Lampaita	9	76	6	10	86
Sikoja yli 50 kg	90	6 266	282	1 179	7 445
Hevosia	5	1 464	4	70	1 534
Yhteensä	183	14 051	345	1 595	15 646

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 26 338 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 41 984 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse	Rautateitse	Kaikkiaan
Raavaita	16 767	23 912	40 679
Lampaita ja vuohia	4 206	3 861	8 067
Sikoja	23 580	2 602	26 182
Hevosia	1 281	1 017	2 298
Yhteensä	45 834	31 392	77 226

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli yötä talleissa 25 136 eläintä eli 32.5 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 11 070 kpl eli 44.0 %, lampaita 2 208 kpl 8.8 %, hevosia 2 639 kpl 10.5 % ja sikoja 9 219 kpl 36.7 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 84 959 kg heiniä ja pahnoja ja 15 817 kg perunoita.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja seuraavasti: raavasten 35 044 kpl, sikojen ja hevosten 28 470 kpl, pikkuvasikoiden ja lampaiden 13 681 kpl eli yhteensä 77 195 kpl, 21 raavaan, 10 sian ja hevosen suolet hylättiin.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu,	Leimattu, kpl			Nylkyvikoja,			Luonnonvikoja,	
	kpl	I lk	II lk	III lk	kpl	%	kpl	kpl	%
Tammikuu	3 142	2 610	526	6	46	1.46	25	461	14.67
Helmikuu	2 816	2 428	387	1	71	2.52	32	285	10.12
Maaliskuu	3 146	2 843	301	2	30	0.95	78	195	6.2
Huhtikuu	2 972	2 793	170	9	25	0.84	33	121	4.07
Toukokuu	3 701	3 459	229	13	42	1.13	34	166	4.49
Kesäkuu	3 667	3 484	171	12	43	1.17	34	106	2.89
Heinäkuu	5 934	5 671	260	3	117	1.97	13	133	2.24
Elokuu	7 002	6 683	319	—	75	1.07	26	218	3.11
Syyskuu	6 319	5 965	354	—	34	0.54	51	269	4.26
Lokakuu	4 930	4 609	321	—	31	0.63	31	259	5.25
Marraskuu	3 938	3 561	377	—	29	0.74	40	308	7.82
Joulukuu	3 166	2 764	402	—	18	0.57	54	330	10.42
Yhteensä	50 733	46 870	3 817	46	561	1.11	451[1])	2 851	5.62

Lisäksi tarkastettiin seuraava määrä maalaisvuotia:

	Tarkastettu,	Leimattu, kpl			Hylkyjä	Kuivia
	kpl	I lk	II lk	III lk		
Tammikuu	758	641	104	13	—	—
Helmikuu	832	676	130	26	—	—
Maaliskuu	1 262	1 069	166	27	—	—
Huhtikuu	1 385	1 159	181	45	10	—
Toukokuu	1 272	1 021	185	66	2	—
Kesäkuu	787	661	102	24	—	—
Heinäkuu	490	444	39	7	—	—
Elokuu	510	442	58	10	—	—
Syyskuu	711	640	66	5	1	—
Lokakuu	810	689	109	12	2	—
Marraskuu	629	546	70	13	—	5
Joulukuu	710	607	98	5	1	2
Yhteensä	10 156	8 595	1 308	253	16	7

[1]) Teurastustavasta johtuen on 451 uskonnollisten menojen mukaan teurastettua eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

Lihantarkastamot. Helsingin I lihantarkastamossa teurastamolla ja Helsingin II:ssa Malmilla tarkastettiin kertomusvuoden aikana 3 491 010 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 66 070 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1952 vastaavat luvut:

	1952	1953
	Ruhoja, kpl	Ruhoja, kpl
Sonneja	277	297
Lehmiä	8 991	9 585
Hiehoja ja isoja vasikoita	16 532	16 254
Pikkuvasikoita	21 915	18 448
Lampaita ja vuohia	13 570	13 639
Sikoja ja porsaita	6 805	7 203
Hevosia	730	644
Yhteensä	68 820	66 070

Tarkastusten johdosta erikoiskäsiteltiin lehmiä 2 kpl ja hiehoja ja isoja vasikoita 1 kpl, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä kokoruhoja,		Hylättyjä ruhonosia,		Kaikkiaan,
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Sonneja	3	414	6	56	470
Lehmiä	170	27 167	57	936	28 103
Hiehoja ja isoja vasikoita	109	4 688	26	176	4 864
Pikkuvasikoita	382	5 252	69	422	5 674
Lampaita	29	275	6	16	291
Sikoja yli 50 kg	57	4 233	150	943	5 176
Sikoja alle 50 kg	11	215	—	—	215
Hevosia	17	4 241	12	380	4 621
Yhteensä	778	46 485	326	2 929	49 414

Sitäpaitsi hylättiin paloiteltua lihaa 277 kg ja elimiä 52 613 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 102 304 kg.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämön ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö.

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita ... kpl	4 300	4 174	4 156	3 257	3 098	2 775	2 763	3 143	3 793	4 226	4 288	4 206	44 179
Isoja vasikoita ..... »	4 587	3 763	5 510	5 432	5 025	4 220	5 429	5 333	5 716	5 703	5 077	5 153	60 948
Pikkuvasikoita ..... »	2 079	1 770	2 615	3 463	2 657	1 643	1 122	902	1 117	1 409	1 346	1 308	21 431
Lampaita .. »	2 485	2 155	2 532	2 381	1 621	1 146	3 888	5 806	6 121	6 822	4 811	3 228	42 996
Sikoja ..... »	4 164	4 802	4 993	4 195	3 961	3 257	3 405	3 421	3 884	5 142	5 934	6 501	53 659
Hevosia ... »	280	288	235	166	272	233	263	338	343	391	392	275	3 476
Yhteensä, kpl	17 895	16 952	20 041	18 894	16 634	13 274	16 870	18 943	20 974	23 693	21 848	20 671	226 689
Muuta tavaraa kg	63 980	60 659	65 631	74 725	58 881	55 374	49 288	50 260	60 796	66 915	70 772	79 210	756 491

Kilogrammoiksi muunnettuina muuttuvat edellä olevat numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	1 400 678	Toukokuu	1 263 824	Syyskuu.....	1 405 493
Helmikuu	1 370 041	Kesäkuu	1 082 460	Lokakuu	1 603 978
Maaliskuu	1 498 940	Heinäkuu	1 132 883	Marraskuu	1 624 939
Huhtikuu	1 323 538	Elokuu	1 245 344	Joulukuu	1 586 291
				Koko vuosi	16 538 409

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita ja isoja vasikoita ... kpl	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin [1]: 13 888	12 388	9 584	11 818	12 044	7 757	13 485	14 225	16 188	16 727	12 810	17 150	158 064
Pikkuvasikoita ..... »	1 750	1 827	2 111	4 096	3 459	1 637	1 267	1 186	1 179	1 437	1 193	1 383	22 525
Lampaita .. »	1 808	1 930	2 510	2 562	1 573	979	3 977	4 193	4 832	4 698	2 951	3 000	35 013
Sikoja ..... »	8 055	10 465	10 822	5 711	6 297	6 287	5 524	6 986	4 559	8 214	8 147	11 279	92 346
Hevosia ... »	1 661	1 672	926	599	1 455	861	907	868	1 297	1 701	1 146	1 006	14 099
Yhteensä, kpl	27 162	28 282	25 953	24 786	24 828	17 521	25 160	27 458	28 055	32 777	26 247	33 818	322 047
Muuta tavaraa kg	93 570	68 107	70 463	87 070	84 675	64 067	68 200	67 560	89 860	99 202	90 644	131 255	1 014 673
Metsänriistaa, kanoja ym. siipikarjaa kg	Syväjäädyttämössä säilytettiin: 1 385	670	6 023	2 350	2 200	2 450	950	5 056	13 344	12 780	11 196	4 790	63 194
Lihaa ..... »	4 471	2 864	4 356	3 118	4 162	1 803	500	7 746	3 438	16 454	76 286	32 018	157 216
Muuta tavaraa ... »	1 438	1 745	106	300	2 095	3 855	—	20 320	7 230	8 708	4 235	5 528	55 560
Metsästäjäkopeissa »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 000	25 000
Yhteensä, kg	7 294	5 279	10 485	5 768	8 457	8 108	1 450	33 122	24 012	37 942	91 717	67 336	300 970

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 110 raavaan, 5 885 pikkuvasikan, 170 lampaan, 166 sian ja 15 hevosen ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 60 017 kg paloiteltua lihaa.

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureja ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita .. kpl	1 573	1 713	1 452	1 117	990	950	774	846	1 256	1 710	1 850	1 749	15 980
Isoja vasikoita ..... »	2 035	1 415	2 428	2 643	2 208	1 601	1 894	1 860	2 431	2 596	2 351	2 311	25 773
Pikkuvasikoita	505	318	633	904	546	343	157	73	199	274	232	151	4 335
Lampaita .. »	1 378	988	1 258	1 389	893	586	1 556	2 178	2 241	4 002	2 855	1 831	21 155
Sikoja ..... »	1 651	1 866	2 309	1 657	1 405	1 281	1 182	1 445	1 601	2 003	2 430	2 282	21 112
Hevosia ... »	28	36	31	22	22	21	32	88	29	40	73	22	444
Yhteensä, kpl	7 170	6 336	8 111	7 732	6 064	4 782	5 595	6 490	7 757	10 625	9 791	8 346	88 799
Muuta tavaraa kg	10101	9 122	13 378	12 996	15 475	14 780	10 292	7 995	16 689	17 002	18 528	17 595	163 953

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää.

Edellä mainittu lihamäärä oli kilogrammoissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	504 990	Toukokuu	423 529	Syyskuu.....	480 810
Helmikuu	508 196	Kesäkuu	361 967	Lokakuu	612 906
Maaliskuu	572 849	Heinäkuu.....	336 101	Marraskuu	648 000
Huhtikuu	496 469	Elokuu	390 894	Joulukuu	575 911
				Koko vuosi	5 912 622

Lihanhinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee taulukosta n:o IV.

Laboratorio. Vuoden kuluessa tehtiin laboratoriossa 314 täydellistä bakteriologista tutkimusta keittokokeineen ja ph-määräyksineen, 226 pienempää bakteriologista, bakterioskopista ja histologista tutkimusta, 613 keittokoetta ilman samanaikaista täydellistä bakteriologista tutkimusta, 15 sekalaista tutkimusta sekä 26 182 sian ruhoa koskevaa trikiinikoetta.

Täydellisiä koko ruhoja koskevia bakteriologisia tutkimuksia valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Bakteeripitoisuus			Keittokokeen tulos			Toimenpide	
		Runsaasti	Vähän	Bakteeritomia	Voimakas vieras haju	Heikko vieras haju	Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	158	27	94	37	54	9	95	63	95
Hiehoja ja isoja vasikoita	49	2	35	12	24	8	17	26	23
Pikkuvasikoita	30	9	14	7	9	8	13	18	12
Lampaita	1	—	1	—	—	—	1	1	—
Sikoja	62	14	38	10	30	10	22	34	28
Hevosia	14	3	8	3	7	2	5	6	8
Yhteensä	314	55	190	69	124	37	153	148	166

Tutkituista ruhoista oli 100 teurastusosastolta ja 214 lihantarkastamolta, mikä on 0.22 % kaikista teurastamolla teurastetuista ja tarkastetuista ruhoista.

Tutkituista ruhoista hylättiin 47.1 %. Hylkäämisen syynä oli 16 tapauksessa bakteeripitoisuus, 83 tapauksessa keittokokeessa todettu vieras haju, 40 tapauksessa sekä bakteeripitoisuus että vieras haju sekä 9 tapauksessa patologisanatomiset muutokset.

Määriteltyjä verenmyrkytyksiä todettiin 6 lehmässä, kaikki aiheutuneet kolibakteereista, 1 isossa vasikassa ja 7 siassa, samoin kaikki aiheutuneet kolibakteereista sekä 8 pikkuvasikassa, joista 6 oli aiheutunut kolibakteereista ja 2 diplokokeista.

Tutkittaviksi otettiin seuraavista syistä: septikemian merkkejä 71 tapausta, hepatitis 65, mastitis 37, hätäteurastus 29, pneumonia 16, pericarditis traumatica 11, nephritis 9, erysipelas suis 8, enteritis 7, peritonitis 7, lumbago 5 ja muista syistä 49 tapausta.

Pienemmät bakteriologiset, bakterioskopiset ja histologiset tutkimukset koskivat 24 pernaruttokoetta, jotka kaikki olivat kielteisiä, 74 tuberkuloosikoetta, 102 bakteriologista ja 26 histologista koetta.

Tuberkuloosin tähden tutkittiin 70 sikaa ja tulos oli 52 tapauksessa, 74.3 %, myönteinen. Muutokset esiintyivät 23 kertaa submaxillar- ja 47 kertaa mesenterialrauhasissa. Teurastusosastolta oli 69 näytettä ja 1 näyte lihantarkastamolta. Nautoja tutkittiin 4 kpl, joista tulos 1 tapauksessa oli myönteinen ja 3 tapauksessa kielteinen. Muutokset esiintyivät 2 kertaa keuhkorauhasissa ja 2 kertaa muissa elimissä. Teurastusosastolta oli 3 näytettä ja 1 lihantarkastamolta.

102 muusta bakteriologisesta tutkimuksesta tulos oli kielteinen 60 tapauksessa. Infektion syyt olivat seuraavat: 12 kertaa kolibakteereja, 3 corynebakteereja, 1 streptokokkeja, 1 pyogenes, 2 anaerobisia, 2 diplokokkeja, 1 intermedius ja 20 sekainfektio.

Histologisissa tutkimuksissa todettiin muutoksia seuraavasti: 5 tapauksessa carcinomaa, 5 aktinomycestä, 4 lymphadenosia ja 12 tapauksessa erilaisia muita muutoksia.

Keittokokeita ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Tulos			Toimenpide	
		+ + Voimakas vieras haju	+ Heikko vieras haju	— Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	210	58	66	86	65	145
Hiehoja ja isoja vasikoita	78	46	11	21	50	28
Pikkuvasikoita	11	4	1	6	4	7
Lampaita	8	5	1	2	5	3
Sikoja	286	33	101	152	35	251
Porsaita	7	4	1	2	4	3
Hevosia	13	—	4	9	—	13
Yhteensä	613	150	185	278	163	450

Tutkituista ruhoista oli 295 teurastusosastolta ja 318 lihantarkastamolta. Tutkimusten perusteella hylättiin 163 ruhoa kokonaan eli 26.6 % koko tarkastetusta määrästä. Karjuista hylättiin 20.9 % ja salakarjuista 5.3 %. Tutkimusten syinä olivat: sukupuolikarju (karjunvika) 256 tapauksessa, hätäteurastus 87, muutoksia maksassa 55, vieras haju tai väri 52, pullistustauti 31, vaikea poikiminen 24, utaretulehdus 19, keltatauti 13, traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus 12, munuaistauti 10, puutostauti 8, poikimahalvaus 7, märkäpesäkkeitä 6, ruhjevammoja 5 ja 28 tapauksessa erilaisia muita syitä.

Sairasosasto. Sairasosastolla teurastettiin tai obdusoitiin 28 eläintä, nimittäin 1 raavas, 4 isoa vasikkaa, 7 pikkuvasikkaa, 2 lammasta, 13 sikaa ja 1 hevonen. Sairasosastolla käsitellyistä oli 1 osastolla teurastettu, 5 matkalla pistettyjä, 1 teurastamon navetassa kuollut ja 21 matkalla kuolleita. Kuoleman tai sairauden syiksi ei todettu tarttuvia tauteja.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niistä johtuvat toimenpiteet käyvät selville taulukosta n:o I.

Matorakkulan (Cysticercus inermis) esiintymistä valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Tarkastuspaikka		Rakkuloiden luku		Rakkulat olivat		Rakkulat löytyivät			Ruhoja kaikkiaan
Teurastus osastot	Lihantarkastamot	Yksi	Useampia	Eläviä ja kuolleita	Ainoastaan kuolleita	Ainoastaan päästä	Ainoastaan sydämestä	Useammista paikoista	
50	7	47	10	30	27	32	18	7	57

Sonneja ja lehmiä oli 28, hiehoja ja isoja vasikoita 29.

Nystyrätautia (Tuberculosis) todettiin 1 naudassa ja 52 siassa. Matorakkula (Cysticercus inermis) ja nystyrätauti (Tuberculosis) esiintyivät v. 1938 ja vuosina 1946—53 seuraavasti:

	Cysticercus inermis		Tuberculosis			
	Nautojen		Nautojen		Sikojen	
Vuosi	luku	%	luku	%	luku	%
1938	264	0.41	—	—	227	0.72
1946	25	0.18	—	—	21	0.62
1947	42	0.12	—	—	25	0.09
1948	55	0.16	—	—	32	0.11
1949	45	0.09	—	—	37	0.06
1950	62	0.11	5	0.009	30	0.09
1951	59	0.09	3	0.005	23	0.06
1952	64	0.10	2	0.003	24	0.07
1953	57	0.08	1	0.002	52	0.16

Käyttöosasto. *Konekeskus* käsitti konehallin, korjauspajan, jäätehtaan varastoineen sekä kellarikerroksessa olevat ainesten ja voiteluöljyn varastot. Jäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten oli konehallissa kaksi turbojäähdytyskonetta à 240 000 ly/t—8° C+25° C, syväjäädytyshuoneiden jäähdyttämistä varten kaksi turbojäähdytyskonetta à 100 000 ly/t—18° C+25° C tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos, jonka vuorokautinen valmistusmäärä oli 400 kpl 25 kilon painoista jääkuutiota. Jäähdytyshuoneiden lämpötilojen ja ilman kosteuden tarkkailua varten oli konehalliin sijoitettu kaukolämpömittarit. Eri koneiden toiminta ja jäänvalmistus selviää seuraavasta; jäähdytyskoneiden I—IV käyttöaika oli kertomusvuonna: I:n 2 114 tuntia 12 minuuttia, II:n 1 280 tuntia 50 minuuttia, III:n 3 363 tuntia 27 minuuttia ja IV:n 397 tuntia 45 minuuttia eli yhteensä 7 156 tuntia 14 minuuttia.

Kloorikalsiumia käytettiin I jäähdytysosastossa 17 798 kg ja II jäähdytysosastossa 45 323 kg, yhteensä 63 121 kg. Jäätä valmistettiin 822 300 kg.

Lämpökeskus. Eri rakennusten lämmittämistä varten sekä tarvittavan lämpimän veden valmistamiseksi on kaksi Babcock & Wilcox vesiputkikattilaa à 190 m², yhteensä 380 m² 10 kg:n työpaineella, varustettuna 160 m²:n suuruisella savukaasu-etulämmittäjällä sekä koneellisella hiilensyöttölaitteella (ketjuarinalla). Toinen kattila on varustettu nykyään puulämmitykseen soveltuvalla tulipesällä. Kattilalaitos ei ollut kertomusvuoden aikana käytännössä, sillä teurastamo saa tarvitsemansa lämpöenergian kaukojohdon välityksellä Suvilahden voimalaitokselta.

Höyryn osto ja kulutuksen jakaantuminen. Sähkölaitokselta ostettiin höyryä 10 800.$_{95}$ tonnia hintaan 12 457 325 mk. Höyryn kulutus jakaantui kertomusvuonna eri osastoille seuraavasti: teurastamo 8 774.$_{89}$ tonnia, syväjäädyttämö 1 594.$_{80}$ tonnia sekä maidontarkastamo 431.$_{26}$ tonnia.

Vedenkulutus. Kaupungin vesijohtolaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille seuraavasti:

	m³		m³
Lämpökeskus	38	Saniteettiteurastamo	863
Lämminvesi	25 628	Suuren karjan talli	1 308
Jäähdytyskoneet	4 673	Pienen karjan talli	627
Hallintorakennus	2 165	Lantala	6 646
Ilmatiivistäjä	1 139	Viemäriveden puhdistamo	404
Jäätehdas	1 546	Karjavaunujen »	555
Tukkuhalli ja kellari	2 331	Lihavaunujen »	18
Jäähdytyshuoneet	238	Kanateurastamo	228
Sikateurastamo	8 339	Kesänavetta	811
Suolipesimö	19 177	Pihojen kastelu	123
Mahojen tyhjennys	76 657	Vuotavarasto	3 178
Suuren karjan teurastamo	7 539	Syväjäädyttämö	3 027
Lihantarkastamo	260	Maidontarkastamo	2 833
		Yhteensä	170 351

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saadaan Helsingin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennetaan 500, 380/220 ja 220/127 voltin jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytetään teurastamon jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220/127 voltin jännitteistä pienemmissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistuksessa, ollen lamppujännite 127 volttia. Syväjäädyttämön käyttöjännite on 380/220 volttia.

Sähkövirtaa ostettiin kertomusvuoden aikana sähkölaitokselta 1 303 284 kWh, jonka kulutus eri osastoilla jakaantui seuraavasti: teurastamossa voimavirtaa 1 149 280 kWh ja valaistusvirtaa 104 604 kWh, yhteensä 1 253 884 kWh; syväjäädyttämössä syyskuusta alkaen voimavirtaa 35 480 kWh ja valaistusvirtaa 13 920 kWh ,yhteensä 49 400 kWh.

Rautatievaunupesimöt. Teurastamolle kuuluu sinne saapuvien liha- ja karjavaunujen puhdistus ja desinfioiminen. Vuoden aikana puhdistettiin karjavaunuja 2 006 kpl ja lihavaunuja 210 kpl, yhteensä 2 216 kpl. Lämpimän veden kulutus oli 695 m³ ja kylmän veden 573 m³.

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 11 304 826 kg, josta suolaista silliä tuotiin 4 038 250 kg ja tuoretta silakkaa 3 974 192 kg. Kalan tuonti kuukausittain, lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenee taulukoista V ja VI.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Säilytetty tavaraa jäähdyttämössä, kg[1]	Jäähdytyskone käynyt tuntia ja minuuttia	Kulutus							
			Sähkövirtaa			Polttoaineita		Vettä, m³	Voitelu-öljyä, kg	Ammoniakkia, kg
			Valoa, kWt	Voimaa, kWt	Yhteensä, kWt	Halkoja, m³	Koksia, tn			
Tammikuu	518 650	19.07	65	156	221	1	2.5	355	1	—
Helmikuu	499 950	3.20	63	26	89	1	2.0	229	—	—
Maaliskuu	412 352	50.20	51	370	421	1	1.8	344	3	—
Huhtikuu	233 396	106.44	36	726	762	1	0.5	721	2	—
Toukokuu	259 373	194.47	34	1 575	1 609	1	0.4	1 304	3	20
Kesäkuu	272 734	264.39	34	1 970	2 004	—	—	1 995	1	—
Heinäkuu	302 074	335.03	31	2 760	2 791	—	—	2 792	2	—
Elokuu	285 499	249.12	32	1 919	1 951	—	—	1 939	2	—
Syyskuu	336 281	154.41	38	1 212	1 250	1	0.5	1 119	5	—
Lokakuu	341 299	142.38	61	1 094	1 155	1	0.5	937	1	—
Marraskuu	255 024	62.37	88	480	568	1	0.5	577	—	—
Joulukuu	214 552	51.59	100	491	591	1	1.5	235	1	—
Yhteensä	3 931 184	1 635.07	633	12 779	13 412	9	10.2	12 547	21	20

Jäähdyttämössä säilytetystä tavarasta oli kalaa 3 856 309 kg ja muuta tavaraa 74 875 kg.

Tulot ja menot. *Tuloja* oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 109 458 600 mk, josta teurastamon tuloja 106 503 640 mk ja kalasataman tuloja 2 954 960 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 95 352 747 mk:aan, josta teurastamon tuloja 93 040 155 mk ja 2 312 592 mk kalasataman tuloja. Tulot olivat siten teurastamon osalta 13 463 485 mk ja kalasataman osalta 642 368 mk arvioituja pienemmät. Kokonaisuudessaan olivat tulot 14 105 853 mk arvioitua pienemmät.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) Vajaus (—), mk
Teurastusosastot	31 000 000	25 206 005	— 5 793 995
Lihantarkastamot	10 250 000	9 188 056	— 1 061 944
Tukkumyyntihalli	14 000 000	12 939 562	— 1 060 438
Kuljetusratojen ym. laitteiden käyttö	9 000 000	8 876 231	— 123 769
Jäähdyttämöt	25 000 000	21 179 410	— 3 820 590
Luontoisetujen korvaukset	224 880	249 450	+ 24 570
Muut tulot	19 983 720	17 714 033	— 2 269 687
Yhteensä	109 458 600	95 352 747	—14 105 853

Seuraavasta prosenttilaskelmasta ilmenee vv:n 1949—53 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1949 %	1950 %	1951 %	1952 %	1953 %
Teurastusosastot	35.6	32.9	30.5	29.9	26.4
Lihantarkastamot	9.5	9.7	9.8	10.2	9.6
Tukkumyyntihalli	11.8	12.9	12.8	14.1	13.6
Kuljetusradat	4.0	5.1	4.7	6.1	9.3
Jäähdyttämöt	23.6	25.6	25.6	25.3	22.2
Luontoisetujen korvaukset	0.1	0.2	0.2	0.3	0.3
Muut tulot	15.4	13.6	16.4	14.1	18.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Menot. Kaupungin v:n 1953 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 105 943 638 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 9 151 754 mk, mistä käytettiin 103 532 806 mk. Eri menoeriin jakautuivat määrärahat seuraavasti:

	Talousarvion määräraha, mk	Lisämäärärahat ja ylitysoikeudet, mk	Käytetty tilien mukaan, mk		Säästö (+) ylitys (—), mk
Palkkiot	209 000	—	206 050	+	2 950
Vakinaiset viranhaltijat	28 388 760	133 290	28 035 596	+	486 454
Tilapäiset viranhaltijat	6 109 440	—	5 168 954	+	940 486
Vuosilomasijaiset	516 310	—	288 540	+	227 770
Muut palkkamenot	7 380 760	—	5 616 030	+	1 764 730
Vuokra	7 719 098	—	7 719 098		—
Lämpö	10 077 800	4 847 467	13 788 987	+	1 136 280
Valaistus	1 055 250	—	1 024 387	+	30 863
Hylkyliha	500 000	—	491 463	+	8 537
Vedenkulutus	2 741 840	488 624	3 230 464		—
Puhtaanapito	9 491 600	—	7 187 718	+	2 303 882
Painatus ja sidonta	1 000 000	—	963 012	+	36 988
Tarverahat	1 200 000	—	1 025 676	+	174 324
Vaatteiden pesu	300 000	—	236 748	+	63 252
Koneiden, työkalujen, työvaatteiden ja kaluston hankinta	2 800 000	3 364 000	4 505 677	+	1 658 323
Yleisten laitteiden kunnossapito	5 036 000	—	5 036 000		—
Tapaturmavakuutusmaksut	500 000	—	365 633	+	134 367
Käyttövoima	9 715 000	—	7 452 610	+	2 262 390
Rehut ja kuivikkeet	975 000	46 001	1 021 001		—
Tarveaineet	1 355 780	272 372	1 604 058	+	24 094
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito	8 872 000	—	8 565 104	+	306 896
Yhteensä	105 943 638	9 151 754	103 532 806	+	11 562 586

Vuoden vaihteessa 1953—54 oli teurastamon varastossa koksia 3 tonnia eli 21 000 mk:n arvosta sekä kloorikalsiumia 20 000 kg eli 412 000 mk:n arvosta. Varaston arvo oli yhteensä 433 000 mk.

Selvemmän kuvan saamiseksi kokonaismenot on allaolevassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä ja vertailun vuoksi on niihin rinnastettu v:n 1952 menot, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

	1952 Kokonaismäärä, mk	1953 Kokonaismäärä, mk	1951 %	1952 %	1953 %
Palkkausmenot	48 235 243	46 067 329	54.4	46.7	44.5
Palkkiot		206 050			
Vakinaiset viranhaltijat		28 035 596			
Tilapäiset viranhaltijat		5 168 954			
Vuosilomasijaiset		288 540			
Muut palkkamenot		5 616 030			
Puhtaanapito		6 752 159			
Vuokra	7 719 098	7 719 098	4.1	7.5	7.5
Käyttökustannukset	29 081 856	27 100 506	17.7	28.2	26.2
Lämpö		13 788 987			
Valaistus		1 024 387			
Vedenkulutus		3 230 464			
Käyttövoima		7 452 610			
Tarveaineet		1 604 058			

	1952 Kokonaismäärä, mk	1953 Kokonaismäärä, mk	1951 %	1952 %	1953 %
Kunnossapitokustannukset	14 311 166	18 106 781	17.8	13.8	17.5
Koneiden, työkalujen, työvaatteiden ja kaluston hankinta		4 505 677			
Yleisten laitteiden kunnossapito		5 036 000			
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito		8 565 104			
Muut kustannukset	3 881 535	4 539 092	6.0	3.8	4.3
Hylkylihan korvaus		491 463			
Painatus ja sidonta		963 012			
Tarverahat		1 025 676			
Vaatteiden pesu		236 748			
Tapaturmavakuutusmaksut		365 633			
Rehut ja kuivikkeet		1 021 001			
Puhtaanapito		435 559			
Menot yhteensä	103 228 898	103 532 806			
Tulot yhteensä	85 440 958	95 352 747			
Vajaus (—) Ylitys (+)	— 17 787 940	— 8 180 059			

I. Hylkäämiset, ryhmitettyinä niiden syyn ja kohteiden mukaan vuonna 1953

Hylkäämisen syyt	Teurastusosastot																								
	Sonneja ja härkiä			Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasikoita			Pikkuvasikoita			Lampaita			Sikoja			Porsaita			Hevosia			
	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	
1 Abscessus — Märkäpesäkkeet	1	1	5	—	4	79	—	—	3	—	1	1	—	—	—	3	37	19	—	—	—	—	—	—	1
2 Acetonaemia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
3 Actinomycosis — Sädesienitauti	—	—	2	—	1	14	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	16	2	—	—	—	—	—	—	3
4 Angiektasia hepatis — Pilkkumaksa	—	—	2	—	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
5 Anthrax	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
6 Arthritis, Bursitis, Gonitis — Nivellimapussi- tai polvitulehdus	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	65	4	—	—	—	—	—	—	6
7 Bronchopneumonica catarrhalis chrom. suum. — Porsasyskä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	915	—	—	—	—	—	—	7
8 Contusiones, fracturae haemorrh. — Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	—	—	—	—	19	3	—	6	1	—	—	—	—	5	—	1	128	1	—	—	—	—	2	1	8
9 Cystae — Rokkokasvaimet	—	—	2	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	1	9
10 Cysticercus cellulosae	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
11 » inermis — Matorakkulat	—	—	5	—	—	21	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
12 » tenuicollis — Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	17	—	—	—	—	—	—	12
13 Distomatosis — Maksamadot	—	—	15	—	—	1 155	—	—	64	—	—	—	—	—	—	151	—	—	—	—	—	—	—	—	13
14 Echinococcus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
15 Erysipelas suis — Sikaruusu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	—	—	—	—	—	—	15
16 Gastritis et pericarditis traumatica — Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus	—	1	1	3	5	35	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
17 Icterus — Keltatauti	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17
18 Kachexia — Näivettyminen	—	—	—	6	—	—	1	—	—	5	—	—	3	—	—	11	—	—	—	—	—	2	—	—	18
19 Mastitis — Utaretulehdus	—	—	—	—	2	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	32	—	—	—	—	—	1	19
20 Metritis — Kohtutulehdus	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
21 Nephritis — Munuaistulehdus	—	—	1	1	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	—	—	—	1	21
22 Piroplasmosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
23 Pneumonia — Keuhkokuume	—	—	—	2	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	4	3	6	—	—	—	—	1	2	23
24 Pyaemia — Märkämyrkytys	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
25 Septicaemia — Verenmyrkytys	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	25
26 » haemorrhagica suum.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
27 Trichinosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
28 Tuberculosis — Nystyrätauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	—	—	—	—	—	—	28
29 Tumores — Kasvannaiset	—	—	—	1	1	12	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29
30 Kehittymättömyys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
31 Likaantuminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
32 Pilaantuminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
33 Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	—	—	1	—	—	86	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	24 539	—	—	330	—	—	—	33
34 Vieras haju, väri, maku	—	—	—	3	—	—	4	—	1	1	—	1	4	—	—	27	—	1	—	—	—	—	—	—	34
35 Alii morbi — Muut taudit	1	—	1	11	6	114	15	3	34	15	1	2	2	1	40	37	32	525	—	—	—	3	1	40	35
Yhteensä	2	2	35	30	39	1 803	23	10	159	24	2	4	9	6	210	90	282	26 145	—	—	330	5	4	47	

	Hylkäämisen syyt	Lihantarkastamo																									
		Sonneja ja härkiä			Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasikoita			Pikkuvasikoita			Lampaita			Sikoja			Porsaita			Hevosia			
		Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Kokoruhoja elimineen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	
1	Abscessus — Märkäpesäkkeet	—	—	—	—	1	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1
2	Acetonaemia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
3	Actinomycosis — Sädesienitauti	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
4	Angiektasia hepatis — Pilkkumaksa	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
5	Anthrax	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
6	Arthritis, Bursitis, Gonitis — Nivellimapussi- tai polvitulehdus	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
7	Bronchopneumonica catarrhalis chrom. suum. — Porsasyskä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
8	Contusiones, fracturae haemorrh. — Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	—	—	—	1	18	1	1	3	1	4	5	—	7	3	—	4	55	1	—	—	—	—	6	—	8
9	Cystae — Rokkokasvaimet	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
10	Cysticercus cellulosae	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
11	» inermis — Matorakkulat	—	—	—	—	—	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
12	» tenuicollis — Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12
13	Distomatosis — Maksamadot	—	—	—	—	—	51	—	—	9	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
14	Echinococcus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
15	Erysipelas suis — Sikaruusu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	15
16	Gastritis et pericarditis traumatica — Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
17	Icterus — Keltatauti	—	—	—	6	—	—	—	1	—	28	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	17
18	Kachexia — Näivettyminen	—	—	—	8	—	—	12	—	—	81	—	—	17	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	18
19	Mastitis — Utaretulehdus	—	—	—	14	3	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	19
20	Metritis — Kohtutulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
21	Nephritis — Munuaistulehdus	—	—	—	1	—	2	—	1	3	6	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21
22	Piroplasmosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
23	Pneumonia — Keuhkokuume	—	—	—	2	—	4	1	1	2	—	—	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	23
24	Pyaemia — Märkämyrkytys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
25	Septicaemia — Verenmyrkytys	—	—	—	12	—	—	1	—	—	101	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	2	—	—	25
26	» haemorrhagica suum.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
27	Trichinosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
28	Tuberculosis — Nystyrätauti	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	28
29	Tumores — Kasvannaiset	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
30	Kehittymättömyys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
31	Likaantuminen	—	—	—	—	1	4	1	—	17	2	3	4	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	2	—	—	31
32	Pilaantuminen	1	3	1	2	3	48	5	12	76	39	44	38	—	3	19	—	26	8	—	—	—	1	1	2	32
33	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	—	—	4	—	—	196	—	—	48	—	—	—	—	—	37	—	—	391	—	—	—	—	—	—	—	33
34	Vieras haju, väri, maku	1	1	—	75	19	5	61	7	1	51	11	—	3	—	8	21	55	—	6	—	—	4	1	1	34
35	Alii morbi — Muut taudit	1	2	—	49	6	73	27	1	95	21	6	13	2	—	16	16	7	14	3	—	—	8	2	4	35
	Yhteensä	3	6	5	170	57	439	109	26	259	382	69	56	29	6	92	57	150	428	11	—	—	17	12	7	

Huom.! Taulukkosarakkeeseen »Elimiä kokonaan tai osittain» merkityt luvut eivät osoita elinten lukua, vaan eläinten lukua, joista ne on hylätty.

II. Tukkumyyntihallin ja jäähdyttämön käyttö vuosina 1944—53

Vuosi	Ruhoja, kpl: Raavaita	Isoja vasikoita	Pikkuvasikoita	Lampaita	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Hirviä, poroja	Kettuja	Muuta tavaraa, kg	Yhteensä, kg
	Tukkumyyntihallissa myytiin										
1944	13 815	11 993	13 863	5 157	9 542	217	2 426	—	—	119 762	3 945 627
1945	12 377	6 165	13 678	3 970	3 320	133	1 839	—	—	167 372	2 925 794
1946	11 766	7 049	14 024	5 029	3 699	49	1 239	—	—	56 238	2 603 839
1947	35 487	18 711	22 631	52 290	41 651	51	4 299	—	—	288 709	11 142 036
1948	28 948	26 951	28 717	61 832	45 018	—	4 500	—	—	577 518	11 716 022
1949	35 768	44 544	32 146	77 749	78 855	—	2 603	—	—	513 392	16 500 993
1950	36 629	56 360	28 336	62 278	56 369	—	3 431	—	—	746 173	15 840 429
1951	40 962	59 728	27 994	38 301	56 630	—	3 442	—	—	756 057	16 173 553
1952	46 139	61 667	25 389	45 632	52 984	—	3 898	—	—	834 190	17 317 842
1953	44 179	60 948	21 431	42 996	53 659	—	3 476	—	—	756 491	16 538 409
1944—53	306 070	354 116	228 209	395 234	401 727	450	31 153	—	—	4 815 902	114 704 544
	Jäähdyttämössä säilytettiin										
1944		37 903	25 737	5 117	21 290	629	7 199	—	—	545 414	•
1945		33 751	17 787	5 384	7 676	173	4 895	—	—	441 670	•
1946		36 593	24 744	9 462	10 431	108	7 371	—	—	621 959	•
1947		88 817	25 370	78 905	89 055	225	20 721	—	—	760 777	•
1948		93 755	32 170	80 225	93 139	161	22 252	—	—	692 161	•
1949		150 646	37 343	90 738	161 618	—	9 603	—	—	659 398	•
1950		169 006	29 987	60 274	108 276	—	14 858	—	—	824 513	•
1951		183 461	29 330	44 036	103 372	—	17 145	—	—	926 973	•
1952		180 830	27 230	48 755	99 805	—	20 170	—	—	1 174 082	•
1953		158 064	22 525	35 013	92 346	—	14 099	—	—	1 014 673	•
1944—53		1 132 826	272 223	457 909	787 008	1 296	138 313	—	—	7 661 620	•

III. Syväjäädyttämön käyttö vuosina 1944—53

Vuosi	Syväjäädyttämössä säilytettiin: Metsänriistaa	Kanoja ym. siipikarjaa	Kaniineja	Lihaa	Muuta tavaraa	Metsästäjäkopeissa	Yhteensä
	Kilogrammaa						
1944	103 576	54 309	28 267	153 702	30 943	23 400	394 197
1945	127 124	67 085	34 481	70 770	43 776	27 200	370 436
1946	64 238	81 052	48 962	123 818	6 619	27 400	352 089
1947	26 413	27 513	11 121	120 703	49 314	27 400	262 464
1948	19 460	31 055	—	302 780	7 991	25 000	386 286
1949	20	33 238	—	230 594	57 174	25 000	346 026
1950	57 114		—	191 176	38 877	25 000	312 167
1951	82 467		—	205 431	38 550	25 000	351 448
1952	76 828		—	212 628	41 223	25 000	355 679
1953	63 194		—	157 216	55 560	25 000	300 970
1944—53	914 686		122 831	1 768 818	370 027	255 400	3 431 762

IV. Lihan tukkuhinnat Helsingissä v. 1953

Kuukausi ja hintataso	Nuoret sonnit			Isot sonnit			Hiehot			Lehmät			Juottovasikat			Ruohovasikat			Pikkuvasikat			Lampaat			Lihotussiat			Emakot			Hevoset		
	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu	Korkein laatu	Keskilaatu	Alin laatu
Tammikuu, korkein	195	190	185	180	185	170	190	180	150	145	135	110	260	220	210	200	190	180	—	160	—	220	200	150	280	275	260	250	240	230	40	35	30
» alin	190	185	170	175	170	165	185	175	140	135	120	100	260	220	200	190	180	170	—	160	—	220	200	140	265	260	250	240	230	220	35	30	25
Helmikuu, korkein	210	200	190	200	195	190	205	190	160	170	160	140	280	240	220	210	200	190	—	160	—	240	220	160	290	290	270	260	250	240	60	55	50
» alin	195	190	185	190	185	180	190	180	150	155	145	120	270	230	200	195	190	180	—	160	—	220	200	150	275	265	255	260	250	240	50	45	40
Maaliskuu, korkein	210	205	200	195	190	180	200	190	160	170	155	135	270	230	220	210	200	190	—	160	—	230	200	140	250	245	235	240	230	220	60	55	50
» alin	200	195	190	190	185	175	195	190	150	155	140	130	270	230	210	200	195	180	—	160	—	210	180	130	230	225	220	220	215	210	60	50	50
Huhtikuu, korkein	220	215	210	200	200	190	215	210	150	175	165	150	280	260	230	220	210	200	—	160	—	220	200	140	240	235	230	225	220	210	100	90	75
» alin	210	200	190	195	190	180	200	180	140	170	160	130	260	230	215	205	200	170	—	160	—	180	140	100	235	230	225	220	215	210	70	65	60
Toukokuu, korkein	230	220	215	220	210	200	225	210	160	190	180	160	280	250	230	225	220	200	—	160	—	180	140	100	270	265	250	240	230	220	100	100	80
» alin	210	205	195	195	190	180	200	190	140	170	150	130	270	230	210	200	190	180	—	160	—	170	140	100	250	245	240	230	225	210	70	60	50
Kesäkuu, korkein	225	220	210	200	200	190	220	210	180	200	190	170	270	240	230	225	215	190	—	160	—	200	160	100	260	255	250	235	230	210	100	90	70
» alin	210	200	190	190	180	175	200	190	140	175	160	140	270	230	220	210	200	180	—	160	—	200	160	100	255	250	240	225	220	210	60	50	45
Heinäkuu, korkein	240	230	220	230	225	220	235	220	180	215	200	180	280	260	250	240	220	200	—	160	—	250	230	160	270	265	260	240	235	225	100	100	100
» alin	220	210	190	190	185	180	210	200	160	185	170	150	270	250	230	210	190	170	—	160	—	210	200	120	265	255	245	230	220	220	90	80	70
Elokuu, korkein	230	220	210	215	205	195	225	215	160	200	180	160	270	250	240	220	210	180	—	160	—	240	220	140	260	250	240	230	225	215	100	100	90
» alin	225	210	195	210	200	190	220	200	160	190	175	160	270	240	220	210	180	160	—	160	—	240	200	130	245	240	235	230	220	210	90	80	70
Syyskuu, korkein	230	225	220	220	215	210	225	215	190	210	200	180	270	250	230	220	200	180	—	170	—	260	240	160	250	240	230	225	220	210	100	100	90
» alin	225	210	195	215	205	200	215	200	160	185	170	140	270	230	210	200	175	160	—	170	—	230	200	150	235	225	220	215	210	200	85	80	70
Lokakuu, korkein	220	210	200	215	210	200	210	200	160	175	160	140	260	230	220	210	200	180	—	170	—	210	180	130	245	235	220	200	195	190	80	70	60
» alin	210	200	190	210	200	190	205	190	150	170	150	130	260	220	200	190	155	140	—	170	—	185	150	120	240	205	180	175	170	160	55	50	45
Marraskuu, korkein	220	210	200	215	210	200	210	200	150	170	155	140	270	240	220	210	200	180	—	170	—	210	190	120	250	225	200	180	175	170	75	70	65
» alin	215	200	190	210	200	190	205	190	150	165	150	130	260	230	210	200	180	170	—	170	—	200	170	120	235	205	180	175	170	160	60	55	50
Joulukuu, korkein	**220**	**215**	**210**	**210**	**200**	**190**	**215**	**205**	**160**	**165**	**150**	**140**	**280**	**250**	**230**	**220**	**210**	**190**	—	**170**	—	**200**	**160**	**120**	**260**	**235**	**210**	**180**	**175**	**170**	**70**	**65**	**60**
» alin	210	200	190	180	170	160	200	190	150	160	145	130	270	240	210	200	190	170	—	170	—	190	160	120	240	215	180	170	165	160	70	60	60

V. Kalantuonti Helsinkiin kuukausittain ja kalalajeittain sekä lähetyspaikkakuntien mukaan vuonna 1953

Kuukausi	Silakka	Hauki	Ahven	Kuha	Lahna	Säynävä	Kilohaili	Lohi	Siika	Made	Turska	Silli	Muu kala	Yhteensä
	1000 kg													
Tammikuu	164.0	44.2	9.9	7.3	22.1	0.9	—	9.7	32.4	21.9	11.0	32.0	20.9	376.3
Helmikuu	200.5	22.9	2.5	4.7	8.9	0.2	—	3.6	12.2	28.4	14.0	759.1	15.2	1 072.2
Maaliskuu	318.3	43.2	1.0	6.8	1.9	0.4	—	9.8	33.1	6.6	0.8	171.4	45.5	638.8
Huhtikuu	554.5	57.6	30.1	13.4	74.3	32.3	—	6.9	19.4	0.5	1.2	582.3	26.2	1 398.7
Toukokuu	1 077.2	70.0	63.4	16.7	92.3	3.0	—	19.4	32.4	—	0.1	294.1	5.4	1 674.0
Kesäkuu	744.6	61.5	55.5	8.1	65.6	4.7	—	16.8	21.2	—	—	—	4.9	982.9
Heinäkuu	226.8	42.5	13.8	13.2	14.0	4.1	—	19.9	14.0	—	0.3	—	7.2	355.8
Elokuu	170.8	46.6	14.0	3.2	7.0	2.1	2.0	8.3	32.0	—	0.0	678.5	13.8	978.3
Syyskuu	150.1	31.0	8.2	3.0	7.4	4.2	7.4	9.3	73.5	—	0.1	15.4	21.7	331.3
Lokakuu	180.1	35.3	6.7	5.4	7.4	4.3	14.0	19.4	190.0	0.5	76.5	489.5	45.4	1 074.5
Marraskuu	210.8	22.0	4.9	7.1	14.1	2.2	—	17.9	61.0	1.3	43.2	425.6	21.2	831.3
Joulukuu	272.0	14.6	7.0	14.0	9.7	0.5	—	18.8	30.9	6.5	474.8	714.7	27.2	1 590.7
Koko vuosi	4 269.7	491.4	217.0	102.9	324.7	58.9	23.4	159.8	552.1	65.7	622.0	4 162.6	254.6	11 304.8
Siitä														
Tuoretta	3 974.1	491.4	217.0	102.9	324.7	58.9	10.8	139.1	551.5	65.7	40.4	124.4	225.1	6 326.0
Suolattua	182.3	—	—	—	—	—	12.6	20.7	0.6	—	—	4 038.2	29.5	4 283.9
Savustettua	113.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	113.3
Kuivattua	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	581.6	—	—	581.6
Lähetys-paikkakunta:														
Helsinki—Hanko	838.5	63.8	34.4	18.0	46.5	3.4	5.1	23.8	13.0	5.0	1.1	—	19.1	1 071.7
Helsinki—Kotka	1 517.4	35.9	17.5	14.9	61.0	1.0	12.7	6.1	2.0	1.9	1.3	3.6	18.7	1 694.0
Hanko—Turku	1 537.1	249.7	113.7	33.8	110.7	44.5	0.5	37.9	178.0	17.8	36.4	47.9	32.4	2 440.4
Pori	79.0	24.7	12.1	0.9	10.3	1.8	—	14.3	20.8	9.7	0.0	3.9	14.3	191.8
Kristiina-Vaasa-Kemi	117.4	54.5	14.9	2.0	34.6	3.9	—	63.8	319.3	23.9	—	69.8	64.2	768.3
Tampere-Hämeenlinna	—	0.2	—	14.2	0.9	—	—	0.0	1.6	1.4	—	—	40.5	58.8
Kuopio—Kajaani	—	0.0	0.0	13.7	0.9	—	—	0.1	0.1	0.8	—	—	22.7	38.3
Ahvenanmaa	180.3	62.6	24.4	5.4	59.8	4.3	5.1	13.8	17.3	5.2	1.5	—	1.2	380.9
Tanska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126.8	19.1	145.9
Norja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	118.5	49.5	—	168.0
Hollanti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	463.2	2 702.3	22.4	3 187.9
Iso-Britannia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	928.9	—	928.9
Islanti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	229.9	—	229.9
Kaikkiaan	4 269.7	491.4	217.0	102.9	324.7	58.9	23.4	159.8	552.1	65.7	622.0	4 162.6	254.6	11 304.8

VI. Kalantuonti Helsinkiin rautateitse, autoilla ja meritse kuukausittain v. 1953

Kuukausi	Rautateitse			Autoilla			Meritse			Kaikkiaan
	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	Savustettua, kuivattua	
	kalaa 1000 kg									
Tammikuu	42.4	4.2	—	319.8	2.0	0.5	7.4	—	—	376.3
Helmikuu	19.1	2.4	—	293.0	1.1	1.4	—	755.2	—	1 072.2
Maaliskuu	73.1	5.9	—	413.0	—	1.5	42.5	102.9	—	638.9
Huhtikuu	26.5	0.7	—	626.7	1.1	23.4	157.6	562.3	0.4	1 398.7
Toukokuu	7.5	3.0	—	567.3	4.2	40.8	754.6	294.1	2.4	1 673.9
Kesäkuu	14.6	—	0.9	476.1	23.2	26.9	439.3	—	1.9	982.9
Heinäkuu	26.8	2.2	0.7	193.3	8.3	6.7	117.9	—	—	355.9
Elokuu	10.6	8.4	—	163.2	5.1	1.3	113.4	676.3	—	978.3
Syyskuu	48.7	8.8	0.2	166.8	32.0	1.7	73.1	—	—	331.3
Lokakuu	71.8	6.0	—	268.4	42.3	0.8	38.8	570.5	75.9 [1]	1 074.5
Marraskuu	16.1	4.6	—	333.1	4.2	1.8	3.3	425.6	42.6 [1]	831.3
Joulukuu	33.3	1.9	—	349.0	10.7	—	17.9	714.7	463.1 [1]	1 590.6
Koko vuosi	390.5	48.1	1.8	4 169.7	134.2	106.8	1 765.8	4 101.6	586.3	11 304.8

[1]) Kuivattua.

38. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen lautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakuntaan kuuluivat kertomusvuoden aikana seuraavat henkilöt: puheenjohtajana kotitalousneuvos K. H. Laine, varapuheenjohtajana lääketieteen lisensiaatti U. E. Tötterman sekä muina jäseninä toiminnanjohtaja A. E. Katra, rouva M. M. Kulonen, talousneuvos J. Heitto, rouva A. M. Häggman, putkiasentaja J. Hämäläinen, autonkuljettaja A. A. Vainio ja tarkastaja E. J. Ylitupa.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell. Lautakunnan sihteerinä oli toimitusjohtaja T. E. Ekberg, pöytäkirjanpitäjänä toimi kamreeri Y. E. Laesmaa.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 10 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 78. Saapuneita kirjeitä oli yhteensä 1 985 ja lähetettyjä 2 680.

Päätökset. Päätettiin, että kamreeri Y. E. Laesmaa tai kirjanpitäjä H. E. Pakalén yhdessä joko kassanhoitaja E. Maijalan tai toimistoapulaisen M. E. Oksasen kanssa oikeutetaan kertomusvuonna allekirjoittamaan shekit, postisiirtotiliä koskevat määräykset ym.; toimitusjohtaja T. E. Ekberg tai hänen estyneenä ollessaan kamreeri Y. E. Laesmaa oikeutettiin hyväksymään laskut sekä viimeksi mainittu tai kirjanpitäjä H. E. Pakalén hyväksymään lähetteet [1]); kassantarkastajiksi kertomusvuodeksi valittiin lautakunnan jäsenet A. Katra ja J. Heitto [2]); hyväksyttiin v:n 1952 tilinpäätös [3]); hyväksyttiin lautakunnan kertomus elintarvikekeskuksen toiminnasta v. 1952 [4]); hyväksyttiin Valtion Viljavaraston ja elintarvikekeskuksen välinen sopimus viljan varastoinnista Herttoniemen kasvisvarastoon [5]); hyväksyttiin elintarvikekeskuksen v:n 1954 talousarvioehdotus [6]); päätettiin asettaa toimikunta selvittämään eräitä laitoksen henkilökunnan palkkaukseen liittyviä kysymyksiä [7]); päätettiin hankkia laitoksen kasvisvarastoon kulutuskauden aikana tarvittavat juurikasvimäärät [8]); päätettiin suorittaa tutkimus mahdollisuuksista tuoreen lantun tai porkkanan lisäämisestä koulujen ruokavalioon, lisäksi velvoitettiin laitoksen johtaja yhdessä kansakoulujen johtokunnan kanssa tutkimaan mahdollisuuksia kyselykaavakkeiden avulla saada lähempiä tietoja koululaisten kotona käyttämästä ravinnosta ja toivomuksista kouluruoan suhteen [9]); päätettiin, että laitoksen toimistoon v:ksi 1954 säästäväisyyssyistä tilataan ainoastaan yksi sanomalehti, Maaseudun Tulevaisuus [10]); päätettiin kouluviranomaisten kehoituksesta kokeilla kolmessa suomenkielisessä kansakoulussa keittoruoan korvaamista leivällä, maidolla ja vaihtoehtoisesti juustolla tai makkaralla [11]); valittiin työnantajan edustajiksi elintarvikekeskuksen tuotantokomiteaan vv:ksi 1954 ja 1955 varsinaisiksi jäseniksi rouva A. M. Häggman, toiminnanjohtaja A. E. Katra ja toimitusjohtaja T. E. Ekberg sekä varajäseniksi talousneuvos J. Heitto, rouva M. M. Kulonen ja lääketieteen lisensiaatti U. E. Tötterman [12]); kouluruokailukokeilujen päätyttyä joulukuussa päätettiin, että laitos siirtyy kokonaan hoitamaan varsinaista tehtäväänsä so.

---

[1]) Elint. lk. 4. 2. 5 §. — [2]) S:n 4. 2. 11 §. — [3]) S:n 20. 3. 19 §. — [4]) S:n 29. 4. 26 §. — [5]) S:n 29. 4. 27 §. — [6]) S:n 27. 8. 40 §. — [7]) S:n 25. 9. 51 §. — [8]) S:n 22. 10. 56 §. — [9]) S:n 22. 10. 57 §. — [10]) S:n 22. 10. 61 §. — [11]) S:n 25. 11. 65 §. — [12]) S:n 16. 12. 74 §.

keittoruoan toimittamista kouluille, lisäksi päätettiin ottaa asia lautakunnassa uudelleen esille, mikäli kokeilun jatkaminen seuraavan kevätlukukauden aikana osoittautui tarpeelliseksi, edelleen velvoitettiin laitoksen johto tutkimaan mahdollisuuksia puuron kanssa jaettavan maitoannoksen määrän lisäämisestä kahdesta kolmeen dl:aan [1]).

Kaupunginhallituksen v:n 1954 talousarvion laatimista koskeva kiertokirje merkittiin tiedoksi [2]).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: lautakunnan oikeuttamista ylittämään eräitä kertomusvuoden tilien määrärahoja [3]); määrärahan myöntämistä 17 lippalakin ostamista varten laitoksen autonkuljettajille ja -apumiehille [4]); elintarvikekeskuksen käytetyn kuorma-auton myymistä [5]); henkilökuntaruokalan avaamista Koskelan vaunuhalleissa [6]); ruokatehtaan emännöitsijän ja apulaisemännöitsijän virkanimikkeiden muuttamista [7]); kaupunginkassassa olevan elintarvikekeskuksen konttokuranttitilin korkoveloituksen käytäntöönottamista ja tästä johtuvan 1 milj. mk:n suuruisen menoerän lisäämistä v:n 1954 talousarvioon [8]); elintarvikekeskuksen oikeuttamista antamaan ennakkovaroja rahtimaksujen suorittamista varten varastonhoitaja Y. H. Tuulokselle [9]); henkilökuntaruokalan avaamista tavanomaisin ehdoin teollisuuslaitosten sähkövoima-asemalla Salmisaaressa [10]); lisäksi tehtiin 14. 9. esitys erikoistehtävistä elintarvikekeskuksessa suoritettavien korvausten suuruuden määräämisestä. Kaupunginhallitukselle lähetettiin 2. 5. elintarvikekeskuksen lautakunnan kertomus laitoksen toiminnasta v. 1952, 14. 8. v:n 1954 talousarvion palkkaliitteet sekä 28. 8. lautakunnan ehdotus v:n 1954 talousarvioksi elintarvikekeskuksen osalta.

Kiinteistölautakunnalle esitettiin, että elintarvikekeskuksen autoja varten ensi tilassa hankittaisiin autotalli nykyisen tarkoitukseen sopimattomaksi osoittautuneen tallin tilalle [11]).

Palkkalautakunnalle tehtiin 30. 10. esitys elintarvikekeskuksen viranhaltijain ja työntekijäin ruoasta perittävän korvauksen perimistavan muuttamisesta sekä eräitä eläkkeen myöntämistä elintarvikekeskuksen työntekijöille koskevia esityksiä.

Lisäksi tehtiin esityksiä, jotka mm. koskivat: 8. 6. autotallin varaamista elintarvikekeskuksen autoille; 29. 8. autotallin vuokran merkitsemistä v:n 1954 talousarvioehdotukseen; 27. 7. jääkaapin varaamista Toukolan konepajan kunnalliseen ruokalaan; 13. 8. kansakoululaisten ruokintaan käytettävän riisin ostolupaa.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: komitean mietintöä kaupungin hankintojen järjestämisestä [12]) ja komitean mietintöä vanhusten olojen parantamisesta [13]). 18. 9. annettiin lausunto kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomuksesta v:lta 1952 ja 2. 10. lisäys ns. luontoisetukomitean mietinnöstä annettuun lausuntoon. Lisäksi puollettiin eräitä anomuksia, jotka koskivat valtiolla työsopimussuhteessa palvellun ajan hyväksilukemista ikälisiä varten.

Yleisten töiden lautakunnalle annettiin lausunto [14]) rakennettavaksi suunnitellun elintarvikekeskuksen ruokatehtaan keskittämisestä Vallilaan.

Lisäksi annettiin lausuntoja, tietoja ym.: ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajalle kouluruoka-annoksista ja kustannuksista, tilastotoimistolle laitoksen viranhaltijoiden ja työntekijöiden v:n 1952 työpäivistä ja palkoista sekä saman vuoden liikevaihdosta. Valtion Viljavarastolle lähetettiin viljan saapumis- ym. ilmoituksia.

Elintarvikekeskus

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana kuului elintarvikekeskuksen henkilökuntaan 182 henkilöä, joista 161 työskenteli ruokatehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa sekä 10 laitoksen Herttoniemen kasvisvarastossa. Kertomusvuoden suurin samanaikainen henkilömäärä oli 153 syyskuussa. Vakinaisia viranhaltijoita oli 82, joista vuoden aikana erosi 6. Työsopimussuhteessa olevia henkilöitä erosi yhteensä 36, joista 5 kausiluontoisessa työssä Herttoniemen kasvisvarastossa työskennelleitä.

---

[1]) Elint. lk. 16. 12. 78 §. — [2]) S:n 3. 6. 31 §. — [3]) S:n 4. 2. 13 §, 22. 10. 56, 59 §. — [4]) S:n 20. 3. 20 §. — [5]) S:n 12. 8. 33 §. — [6]) S:n 27. 8. 39 §. — [7]) S:n 25. 9. 47 §. — [8]) S:n 25. 9. 53 §. — [9]) S:n 22. 10. 56 §. — [10]) S:n 25. 11. 67 §. — [11]) S:n 27. 8. 43 §. — [12]) S:n 25. 9. 48 §. — [13]) S:n 25. 9. 49 §. — [14]) S:n 25. 11. 66 §.

Kertomusvuoden aikana nimitettiin 25. palkkaluokan ajomestarin virkaan A. A. Vainio[1]), 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan L. S. Kukkonen[2]), 15. palkkaluokan koulukeittäjän virkoihin L. Paasonen[2]) ja E. Koivisto[3]), 13. palkkaluokan apulaiskeittäjän virkaan S. Niemiö[3]) ja 12. palkkaluokan keittiöapulaisen virkoihin S. M. Niemiö[2]), E. M. Rytkönen[2]) ja S. E. Rönkkö[2]).

Ikälisiä vastaavia palkankorotuksia palvelusvuosien perusteella lautakunta myönsi[4]) kertomusvuonna 16:lle työsopimussuhteessa kuukausipalkalla työskentelevälle työntekijälle.

Ruokatehdas. Huoneissa suoritettiin perusteellisia maalauksia ja henkilökunnan ruokalan portaikko kunnostettiin. Ompelimoon lisättiin kaksoisikkunat. Kuorimon perunankuorintakoneiden kuorintalevyt uusittiin. Paistosuuneissa suoritettiin perusteelliset korjaukset. Lisäksi suoritettiin sähkövirran jännitteen muutoksista aiheutuneet moottoreiden ym. laitteiden korjaukset.

Ruokalat. Virkamiesruokalan koneellinen välineistö korjattiin. Liikennelaitoksen Koskelan ruokalassa kunnostettiin sähköpaistinpannu.

Herttoniemen kasvisvarasto. Varastorakennuksen ulkoseinissä suoritettiin lahoamisen aiheuttamia korjauksia. Lattialaudoituksen kannatuspilareita ja -vasoja uusittiin. Sähköverkostoa uusittiin ja kunnostettiin. Varastorakennuksen ulkoseinämiä tuettiin ulkoapäin. Varastoalueella puron yli johtava puusilta uusittiin.

Laitoksen toiminta. Laitoksen tehtäviin kuului hankkia ja toimittaa elintarvikkeita sekä valmistaa ruokaa kaupungin laitoksille sekä kaupunginhallituksen luvalla suorittaa muutakin elintarvikkeitten välittämistä samoin kuin ruoan valmistusta ja myyntiä.

Elintarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kaupungin kansakouluille, kunnallisille ruokaloille, eräille oppi- ja yksityiskouluille, ammattikouluille, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen määräämiin tilaisuuksiin, lasten leikkikentille sekä eräille yksityisille toiminimille. Elintarvikkeita välitettiin kunnallisille sairaaloille, kunnalliskodille, vanhainkodille, kunnallisille opetuskeittiöille, lastentarhoille ja -kodeille sekä kesäsiirtoloille.

Juurikasveja varastoitiin laitoksen ruokatehdasta varten, kunnallisille sairaaloille, kunnalliskodille ja eräille lastenkotien johtokunnan alaisille laitoksille.

Hankintojen suoritus tapahtui kiinteässä yhteistoiminnassa kaupungin sairaaloiden ja muiden kaupungin ao. laitosten kanssa. Elintarvikekeskus ja sairaalat ostivat siirtomaatavarat samoista tukkuliikkeistä, jolloin ko. hankinnoista saatiin vuosialennukset ja määrätyistä tavaroista lisäksi kassa-alennukset. Elintarvikekeskus ja sairaalat käyttivät ostotoiminnassaan niitä tukkuliikkeitä, joista ne olivat saaneet edullisimmin ostaa siirtomaatavaransa. Meijeri- ja maitotaloustuotteiden myyntihinnat olivat hintaviranomaisten vahvistamat. Leipätuotteet, einestavara ja virvoitusjuomat hankittiin suoraan alan tehdaslaitoksesta. Ruholihahankinnat laitokselle, sairaaloille ja eräille muille kaupungin laitoksille suoritettiin kaupungin teurastamon tukkuhallista. Varhaisvihannekset, marja- ja kalatuotteet ostettiin joko kiinteistötoimiston maatalousosastolta, Tervalammen työlaitokselta tai vapaasta kaupasta. Näiden tarvikkeitten laadusta, määrästä, usein tapahtuvista hintavaihteluista ja toimitusajoista johtuen suoritettiin keskitettyä hankintatoimintaa silloin kun se oli käytännössä tarkoituksenmukaisinta. Kaupungin laitosten talvikauden juurikkaitten hankintatoiminta oli pääosin keskitettynä elintarvikekeskukselle ja kiinteistötoimiston maatalousosastolle. Elintarvikkeita välitettiin 5 kunnalliselle sairaalalle, kunnalliskodille, vanhainkodille, 11 opetuskeittiölle, 7 lastenkodille, 50 lastentarhalle, 12 kesäsiirtolalle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Hankitut tarvikemäärät olivat seuraavat:

Tarvike		Tarvike	
Ruokaleipää, kg (kuiva paino)	11 710	Suurimoja ja hiutaleita, kg	68 390
Ravintolalimppuja, kg	7 931	Makarooneja, kg	2 943
Kahvileipää, kpl	90 067	Herneitä, kg	73 645
Jauhoja, kg	48 675	Kide- ja palasokeria, kg	18 405

[1]) Elint. lk. 27. 8. 42 §. — [2]) S:n 29. 4. 25 §. — [3]) S:n 25. 9. 50 §. — [4]) S:n 20. 3. 21 §, 12. 8. 36 §, 16. 12. 73 §.

Tarvike		Tarvike	
Siirappia, kg	7 200	Makkaraa, kg	4 102
Omenamarmelaadia, kg	12 070	Lihaa, kg	269 773
Kahvia, kg	1 105	Kalaa, tuoretta, kg	7 046
Kuivattuja hedelmiä, kg	29 071	Kalaa, suolattua, kg	1 489
Maitoa, l	762 275	Puolukkaa, kg	32 280
Piimää, l	21 150	Virvoitusjuomia, pulloa	32 125
Voita, kg	3 745	Pilsneriä, pulloa	36 120
Margariinia, kg	509	Talouskaljaa, l	5 020
Suolaa, kg	14 650	Savukkeita, rasiaa	59 905
Sipulia, kg	2 397	Piipputupakkaa, pakettia	40
Verta, l	2 717	Sikaareja, kpl	1 190

Herttoniemen juurikasvarastosta välitettiin:

	Perunaa	Porkkanaa	Lanttua	Punajuurta	Kaalia	Yhteensä, kg
Elintarvikekeskukselle	496 563	23 462	35 560	3 753	6 115	565 453
Kaupungin laitoksille	194 965	31 286	14 832	7 438	3 774	252 295
Ylijäämä	406 000	24 000	36 000	8 000	1 300	475 300
Yhteensä	1 097 528	78 748	86 392	19 191	11 189	1 293 048

Elintarvikkeiden varastointi. Elintarvikekeskuksen, kaupungin lastentarhojen ja -kotien sekä eräiden kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankitut siirtomaa- ja eräät muut tuotteet varastoitiin laitoksen Helsinginkatu 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon. Kunnallisille laitoksille hankitut lihamäärät varastoitiin tilapäisesti kaupungin teurastamon jäähdyttämöön.

Juurikasvarastossa oli kertomusvuoden alussa elintarvikekeskuksen ja eräiden kunnallisten laitosten tarvetta varten: perunaa 258 000 kg, porkkanaa 17 000 kg, lanttua 20 500 kg, punajuurta 6 000 ja kaalia 50 kg eli juurikkaita yhteensä 301 550 kg. Syksyllä 1952 onnistuttiin hankkimaan riittävän kokoista perunaa, joten lajittelua ei tarvinnut suorittaa. Joulukuun lopussa oli varastossa juurikasveja: perunaa 406 000 kg, porkkanaa 24 000 kg, lanttua 36 000 kg, punajuurta 8 000 ja kaalia 1 300 kg eli juurikkaita yhteensä 475 300 kg.

Käyttämättä jäänyt varastotila vuokrattiin seuraaville toiminimille: Osuusliike Valiolle 813 m², Medica Oy:lle 170 m², Sähkölaitokselle 125 m², Kesko Oy:lle 40 m², Helsingin Kauppiaat Oy:lle 15 m², V. Hautaselle 10 m², Suomen Puhallintehdas Oy:lle 5 m² ja Hankintaliike Leikas Oy:lle 10 m². Lisäksi vuokrattiin varastotilaa Hankintaliike Leikas Oy:lle 180 000 kg:n, O. Backmanille 85 000 kg:n ja Vakuutusyhtiö Suomelle 4 000 kg:n suuruisten tavaramäärien säilytystä varten.

Ruoan valmistus ja myynti: Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia:

Kansa-, oppi- ja ammattikouluille	4 024 898
Kunnallisille ruokaloille	514 111
Kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille	67 280
Kaupungin huoltolautakunnan työtuville	67 632
Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin	9 751
Yksityisille laitoksille	86 998
Yhteensä	4 770 670

Annoslisäys v:een 1952 verraten oli 294 221.

Valmistettuja annoksia myytiin seuraaville 11 kunnalliselle ruokalalle: huoltovirastolle ja huoltolautakunnan työtuville, Toukolan konepajalle, Sörnäisten kaasutehtaalle, liikennelaitoksen kolmelle ruokalalle, sähkölaitoksen kahdelle ruokalalle, verotusvalmisteluvirastolle sekä Sofiankadun virkamiesruokalalle. Edelleen lähetettiin valmista ruokaa 64 kansakoululle, 3 ammattikoululle, 26 oppikoululle, 13 kaupungin leikkikentälle ja 2 koulupuutarhalle, kaupungin sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Vuori-

kadun lastentarhalle, Pellervontien ja Fredrikintorin leikkikouluille, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin, Vakuutusyhtiö Fennialle, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Invaliidisäätiölle, Finlandia Kuva Oy:lle, Suomen Teatterikoululle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Oy. Renlund Ab:lle,Tabunovin koulun lastentarhalle, Metalliteos Oy:lle ja Oy. Helsingin Meijeriliikkeelle.

Liikevaihdon jakautuminen kaupungin laitosten sekä muiden ostajien kesken:

	Kaupungin laitokset		Muut	
	mk	%	mk	%
Raaka-aineita	43 588 303	23.2	891 405	0.5
Ruokaa	87 817 296	46.6	52 583 727	27.9
Sekalaista	333 437	0.2	2 992 271	1.6
Yhteensä	131 739 036	70.0	56 467 403	30.0

Tulot ja menot. Tuloja oli kertomusvuonna kaikkiaan 188 206 439 mk, josta elintarvikekeskuksen tuloja oli 186 000 405 mk ja luontoisetukorvauksia 2 206 034 mk.

Elintarvikekeskuksen menot jakaantuivat seuraavasti:

	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai yiitys (—), mk
Palkkiot	129 000	102 100	+ 26 900
Vakinaiset viranhaltijat	25 096 420	22 484 132	+ 2 612 288
Tilapäiset viranhaltijat	347 880	347 880	—
Muut palkkamenot	16 897 800	17 669 729	— 771 929
Vuokra	3 160 088	3 116 988	+ 43 100
Vedenkulutus	400 000	598 413	— 198 413
Lämpö	5 491 550	4 103 560	+ 1 387 990
Valaistus	700 000	690 253	+ 9 747
Kaluston hankinta	2 100 000	2 323 006	— 223 006
Kaluston kunnossapito	1 400 000	1 717 373	— 317 373
Tavaran ostot	110 000 000	114 672 974	— 4 672 974
Käyttövarat	3 300 000	3 125 374	+ 174 626
Korjaukset	200 000	438 153	— 238 153
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	2 500 000	2 235 270	+ 264 730
	171 722 738	*173 625 205*	*— 1 902 467*

Kassa- ja tiliviraston menot olivat seuraavat:

Vakinaiset viranhaltijat	3 534 040	3 526 326	+ 7 714
Tilapäiset viranhaltijat	274 680	342 641	— 67 961
Muut palkkamenot	186 960	184 110	+ 2 850
	3 995 680	*4 053 077*	*— 57 397*
Yhteensä	175 718 418	177 678 282	— 1 959 864

Ylijäämää oli 10 528 157 mk.

HAKEMISTO

Sivu

AA-Kotikerholle myönnetty avustus ... 128
Agroksen alue, autotallirakennuksen vuokralleanto, kellarin purkaminen ym. ... 66, 67
Albergan kartano, päärakennuksen huoneiden sekä navetan vuokraus ... 53, 54, 64
Alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt avustukset ... 128
Alkoholistihuolto ... 148
Alkoholistipoliklinikan toiminta ... 151
Allergiatutkimussäätiö, kaupunginpuutarhassa sijaitsevan huvilan vuokraaminen ... 62
Aloitetoimikuntien kokoukset, käsittelemät aloitteet, ym. ... 83
Alppikatu 1, huoneiston luovuttaminen lastenpsykiatrin toimistolle, keskuslämmityskattilan hankkiminen ... 62, 67
Alppikylä, maanhankintalain tarkoituksiin luovutettujen tonttien hinnat ... 22
Alppilan ent. ravintolan aluetta koskevat kysymykset ... 46
» puhdistuslaitos, käyttö- ym. kustannukset, tulot ja toiminta ... 276
Ammatinvalinnanohjaus, työnvälitystoimiston ... 186—188
Ammattiopintojen avustamiseksi myönnetyt lainat ja apurahat ... 154
Ammattioppilaslautakunnan toimintakertomus ... 233
Ansiomerkkien, Kaupunkiliiton, myöntäminen huoltoviraston ja -laitosten viranhaltijoille... 130, 139
Ansiotyöluvat, alaikäisille myönnetyt ... 170
Arabian Pienteollisuustalo Oy:lle vuokratun tontin vuokra-aika ... 30
Aravalainojen jakaantuminen kaupungin lainansaajien kesken ... 26
Aravatalot, asumisvelvollisuudesta myönnetyt poikkeukset ... 45
Arpojen, kojuista ym. myyntiin myönnetyt luvat ... 71
Artemis, Jousiammuntaseura, ampumarata-alan vuokraaminen ... 204
Asemakaavanmuutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadituttamat ... 55
Askarteluparakit, nuorisojärjestöjen käytössä olevat ... 231
Asumiseen kaupungin ulkopuolella oikeutetut viranhaltijat ... 7
Asunnonvälitykset, huoneenvuokralautakunnan toimittamat ... 110
Asunto-oy. Metsäpurontie, yhtiölle vuokratun alueen vuokra-aika ... 30
» » Pohjolankatu 43, lisäalueen vuokraaminen yhtiölle ... 28
Asuntotonttien, maanhankintalain mukaisten, hinnoittelu ym. ... 22
» vuokraoikeuden siirto ... 34
Asuntotuotantokomitean kokoonpano, toimihenkilöt ym. ... 77
Asutuslautakunnan kokoonpano, kokoukset, menot ym. ... 219, 222
Asutustoimisto, viranhaltijat ... 219
Aula, apulastentarha ... 163
» Työkotien Kannatusyhdistyksen avustaminen ... 178
Auto-Master, Oy., Ab., bensiininjakelupylvään pystyttäminen ... 40
Autohuoltoasemat, niitä koskevat vuokrasopimukset, sijoituskysymykset ... 39—41
Autojen, eräiden kaupungin laitosten, käyttö opintomatka-ajoihin ... 52, 55
» kaupungin, käyttöä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 82
Autoliikenne, liikennelaitoksen ... 292—295
Auton hoidosta kiinteistötoimiston mittausmies-autonkuljettajille maksettu palkkio ... 59
Autotallien vuokraaminen ... 65
Aviottomien lasten valvonta ja huolto ... 168, 171—174
Avunsaajat, köyhäinhoidolliset ... 123, 132—136
» laitoshoidossa olleet ... 136—143
Avustukset, alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt ... 128
» kalavesien hoitoa ja kalanviljelyä varten myönnetyt ... 54
» koti-, huoltolautakunnan jakamat ... 143
» yksityisille lastensuojelujärjestöille ... 179

Bengtsårin leirialueiden käyttö ... 163, 231, 232
» tilalla suoritettu tarkastus ... 52
» tilan hallintakysymys ym. ... 161, 163

Bensiininjakeluasemien vuokralleanto ... 39—41
Bredvik, puutarhuri R. V. Lindforsin vuokraoikeuden jatkaminen ... 33

Desinfioimislaitos, Viipurinkadun viereisen alueen vuokrasopimus ... 38
Diakonissalaitoksen avustaminen ... 179
» vajaamielisten lasten hoitolaitoksen laajentamiskysymys ... 160
Domus Academica, liikehuoneistojen vuokrauskysymys ... 38

Eiran Jää, jäävarastoalueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 43
Eklöf, Aug., Ab., puutavaran purkauspaikan vuokraaminen yhtiölle ... 43
Elanto, Osuusliike, vuokrasopimuksia koskevat asiat ... 36, 65
Elatusaputoimiston tulot ja menot ... 173
Elintarvikekeskus, elintarvikkeiden hankinta ja myynti, Herttoniemen varaston korjaustyöt 340—341
» henkilökunta ... 339
» huoneistoon tunkeutuvan tomun ja savun torjumistoimenpiteet ... 67
» järjestelytoimiston sitä koskevat tutkimukset ja ehdotukset ... 82
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 338
» ruokalat ja ruokatehdas, ruoan valmistus ja myynti ... 340, 341
» tulot ja menot ... 342
Elite, Ravintola Oy:n ulkoilmatarjoilualueen vuokrasopimus ... 37
Elokuvanäytännöt ym., raittiusaiheiset ... 225
Eläintarhan huvila-alueen vuokra-aikojen pidentämisehdot ... 32
» urheilukenttä, kilpailutilaisuudet ... 207
Eläintarhanajot ... 46
Eläkesäännön, uuden, viranhaltijain ja työntekijäin, hyväksyminen ... 2
Eläkkeet, leski- ja orpoeläkekassan maksamat ... 102
» palkkalautakunnan myöntämät ... 14
» vanhat, korottamis- ja tarkistamisehdotukset ... 14
Ensi-Koti, Helsingin, yhdistyksen avustaminen ... 178
» Kotien Liitolle myönnetty lupa sirkuksen järjestämiseen ... 46
Erottajan kalliosuoja, huoneisto-, varasto- ym. tilojen luovutus ... 66, 250
Esitykset, elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemät ... 339
» huoltolautakunnan tekemät ... 128
» kansanhuoltolautakunnan tekemät ... 210
» kaupunginarkiston tekemät ... 93
» kiinteistölautakunnan tekemät ... 20, 48, 52, 55, 57, 59, 72
» kirjastolautakunnan tekemät ... 237
» lastensuojelulautakunnan tekemät ... 160, 161
» liikennelaitoksen lautakunnan tekemät ... 285
» museolautakunnan tekemät ... 250
» musiikkilautakunnan tekemät ... 255
» nuorisotyölautakunnan tekemät ... 228
» palkkalautakunnan tekemät ... 15
» palolautakunnan tekemät ... 115
» raittiuslautakunnan tekemät ... 225
» satamalautakunnan tekemät ... 303
» teurastamolautakunnan tekemät ... 322
» työnvälityslautakunnan tekemät ... 181
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ... 204
» väestönsuojelulautakunnan tekemät ... 216
» yleisten töiden lautakunnan tekemät ... 267
Espoon kunta, kaatopaikan ym. vuokraaminen sille ... 53
Esso, Oy., Ab., bensiininjakelu- ja autohuoltoasemien vuokrasopimukset ... 39, 40, 41, 306
Etelä-Kaarelan asuntoalue, liiketalotontin vuokralleanto ... 28
Eteläinen sivukirjasto, järjestetyt esittelyt, kalustotäydennykset ... 239
Etelärantatien leventämistä varten ostettava alue ... 21
Eteläsataman satamatyöntekijäin huoltorakennuksen rakentamisaika ... 301
Evankelisluterilaisten seurakuntain hautaustoimisto, vesijohdon rakentaminen ... 52
Eväsrahan, työehtosopimuksen mukaisen, maksamiskysymys ... 3

Folkhälsan i svenska Finland, Samfundet, yhdistyksen avustaminen ... 178
Fordin ent. tehdasrakennuksen korjaaminen ... 67

Gammelstadens Ungdomsförening, yhdistyksen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 33
Golfkentät, pienois-, alueiden vuokraus niitä varten ... 36
Granit Oy., Leppäsuon alueen käytöstä yhtiöltä peritty korvaus ... 47
Gulf Oil Company Oy., autohuoltoaseman paikan vuokraaminen ... 39

Haaga, ent. koiratarha-alueen vuokrasopimuksen irtisanominen ... 37
» huoneiston vuokraaminen äitiys- ja lastenneuvolaa varten ... 60
» rajankäyntitoimitusten kustannukset ... 59
Hakaniementori, arpojen myynti, voittoautojen ym. näytteillä pitäminen ... 71
» kalanäyttelyn järjestäminen, varastorakennuksen purkaminen ... 67

Hakaniementori, myyntipaikkojen vuokraaminen ... 69
Hakkuuilmoitukset, v:n 1952, kiinteistötoimiston metsätalousosaston ... 54
Haltialan kartano, huoneen luovuttaminen äitiys- ja lastenneuvolalle ... 62
Hautausavustukset, palkkalautakunnan myöntämät ... 14
Helsingfors Segelklubb, Iso Pässi -nimisen saaren käytöstä peritty korvaus ... 47
Helsingin Diakonissalaitos, ks. Diakonissalaitos.
» Ensi-Koti, yhdistyksen avustaminen ... 178
» evankelisluterilaisten seurakuntain hautaustoimisto, vesijohdon rakentaminen ... 52
» » » kiinteistötoimisto, Mustasaaren ravintolarakennuksen ym. vuokraaminen ... 204
» Invaliidien yhdistykselle vuokratut jäätelönmyyntipaikat ... 71
» Kalakauppiasyhdistys, kalanäyttelyn järjestäminen ... 67
» kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston ja kaupungin välisen työehtosopimuksen irtisanominen ... 3
» » virkamiesyhdistys, lisäalueen ja huviloiden vuokraaminen. ... 29, 64
» Kaupunkilähetyksen avustaminen ... 178
» Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö, ks. H:n Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta...
» Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan ja kaupungin välisen työehtosopimuksen irtisanominen ... 3
» » Keskustoimikunta, kesävirkistysalueen, Tallbackan huvilan ym. vuokraaminen ... 29, 64, 203
» Nuorten Demokraattisen järjestön kesänviettoalueen vuokrausta koskevat asiat ... 29
» Opettajayhdistyksen Kesävirkistystoimikunta, Rastilan päärakennuksen vuokraaminen ... 204
» Osakepankin ja kaupungin välinen tilitys ... 47
» Osuuskauppa, ulkoilmatarjoilualueen, linja-autoaseman kahvilan ym. vuokraus ... 37, 65
» Poikakotiyhdistyksen avustaminen ... 178
» Poliisilaitos, ks. Poliisilaitos.
» Puhelinyhdistys, ks. Puhelinyhdistys.
» seudun eri osien nimitykset ... 89
» Työväen Hiihtäjät, Herttoniemen hiihtomajan vuokraaminen ... 33
» varuskuntapataljoonalle vuokrattu laidunalue ... 54
Helsinki—Helsingfors -nimisen mainoslehtisen julkaiseminen ... 208
» Huopalahden ja Helsinki—Malmin kaupunginvoudinkonttorien toiminta ... 105
Henkikirjoitusilmoitusten vastaanotto, tilapäishuoneistojen vuokraaminen ... 65
Hermanni, Ab. G. J. Sundbergin vuokraoikeuden irtisanominen ... 38
Hernesaari, varastojen yövartioinnin lopettaminen, ent. Fordin tehdasrakennuksen korjaaminen 67
Herttoniemen huvila, huoneiston luovuttaminen satamalaitoksen käyttöön ... 62
» sivukirjasto, näyttelyt, kalustotäydennykset ... 240
» öljysatama, Oy. Skanoil Ab:n vuokraaman varastoalueen pinta-alan muutos ym. 43
Herttoniemi, eräiden tonttien vuokrauspäätösten muuttaminen ... 38
» hevoslaidunalueen vuokraaminen ... 54
» hiihtomajan vuokraaminen ... 33
» huvila-alueen n:o 44 rajojen muuttaminen ... 33
» I. Sipolaisen kanssa tehdyn vuokrasopimuksen purkaminen ... 38
» kahvilaliikkeen harjoittamista varten vuokratut rakennukset ... 64
» koiratarha-alueen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 33
» maanhankintalain tarkoituksiin luovutetut tontit ... 22
» Osuusliike Elannon katu- ja viemäritöitä varten luovuttama alue ... 36
» rouva E. Johanssonille vuokratun viljelysalueen supistaminen ... 36
» saunalaitoksen vuokralleanto ... 66
» vesilaitoksen pumppuasemaa ja sähkölaitosta varten luovutetut alueet ... 28, 29
» vuokra-aluetta n:o 59 koskevan vuokraoikeuden lopettaminen ym. ... 37
Hesperian huvilan huoneistojen käyttö ... 65
Hietalahdentori, myyntipaikkojen vuokraaminen ... 70
Hietaniemen karit, veneveistämöalueen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 33
Hirvihaaran tila, parakkialueen vuokraaminen siltä Helsingin—Lahden valtatien rakennustyötä varten ... 53
Hoitomaksut, perheisiin ja lastenkoteihin sijoitetuista lapsista ... 168
Holhouslautakunnan toimintakertomus ... 108
Huollon aiheuttamien korvausten periminen ... 156
Huoltojärjestöjen, vapaiden, avustusanomukset ... 129
Huoltokassan toimintakertomus ... 86
Huoltolaitokset ja -virasto, Kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntäminen viranhaltijoille ... 130, 139
Huoltolaitosten johtokunnat ... 124
Huoltolautakunnan ja jaostojen kokoonpano, kokoukset, valvontapiirit ym. ... 124, 125
» lausunto 400-vuotiskotisäätiön sääntöehdotuksesta ... 129
» rakennusohjelmaehdotus, lautakunnan ja kaupungin edustajat komiteoissa 128
» vahvistamat, perimistoiminnassa noudatettavat yleisohjeet ... 127
Huoltotoimen tulot ja menot ... 154
» yleiskatsaus ... 123
Huoltotoimistot, piirirajojen määrääminen ... 126

Huoltovirasto, eri toimistojen toiminta ... 130—132
» henkilökunta, huoneistot ym. ... 130
» ja -laitokset, järjestelytoimiston rationalisoimisesitykset ... 81
Huoneenvuokralautakunta, I, puheenjohtajan ja jäsenten kokouspalkkiot ... 4
Huoneenvuokralautakuntien kokoukset ja käsittelemät asiat ... 109
Huoneenvuokratoimisto, asunnonsaantihakemukset ... 110
» menot ja tulot ... 113
» virat ja viranhaltijat ... 112
Huoneistot, huoneenvuokralautakuntien välittämät ... 111, 112
» kiinteistölautakunnan hallinnassa olevat, niiden muutos- ja korjaustyöt ... 68
» » » vuokralle ottamat ja antamat ... 20, 60—68
» niiden käyttöä koskevat huoneenvuokralautakuntien tehostamistoimenpiteet ... 112
» » varaaminen lastensuojelulautakunnan tarpeisiin ... 160
» vuokrasopimusten irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 110
Huopalahden, Helsinki-, kaupunginvoudinkonttorin toiminta ... 105
Hyvösen lastenkoti ... 163
Håkansvik, ent. metsänvartijan asuntorakennuksen vuokralleanto ... 64

Ikälisien tai vastaavan palkankorotuksen myöntäminen viranhaltijoille ... 8, 9, 255
Ilotulitus Oy:lle vuokratun tehdasalueen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 33
Indeksivuokrat, maa-alueiden, kiinteistölautakunnan vahvistamat ... 51
Invalidialennusliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 297
Invalidihuolto ... 154
Irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 110
Irtolaishuolto ... 145
Irtolaisuudesta pidätetyt nuoret henkilöt ... 171
Iso Pässi, saaren käytöstä peritty korvaus ... 47
Istutus- ja kunnostustyöt, rakennustoimiston puisto-osaston suorittamat ... 279

Jakelusäännöstely, eräiden tarvikkeiden vapauttaminen siitä ... 214
Jehovan Todistajat, Messukentän osan vuokraaminen tilapäisesti yhdistykselle ... 46
Johdinautoliikenne, liikennelaitoksen ... 292—295
Joukahainen, Jousiammuntaseura, ampumakilpailujen järjestäminen ... 55
Joulukoristeiden myyntiin ja katujen joulukoristeluun myönnetyt luvat ... 72
Joulukuusien myyntipaikat ... 72
Julkisivupiirustusten tarkastajien toimintakertomus ... 107
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt ... 151
Juopumustutkimus, raittiuslautakunnan toimesta suoritettu ... 225
Jäiden nostoon myönnetyt luvat ... 52
Jälkivalvonta ja -huolto, lasten ja nuorten henkilöiden ... 168, 170
Jänisten ampumiseen myönnetyt luvat ... 55
Järjestelytoimisto, aloite- ja koulutustoiminta ... 83—84
» eri laitoksissa ja virastoissa suoritetut tutkimukset ... 81—83
» henkilökunta ja huoneisto ... 81
» lomakkeiden suunnittelu ... 85
Jätekeskus Oy., Kyläsaaren varastoalueen vuokrasopimuksen muuttaminen ... 43
Jätteiden ym. kuljetus, puhtaanapito-osaston suorittama ... 282
Jäänsärkijät ... 313
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokraus ... 71

Kaarelan, Etelä-, asuntoalue, liiketalotontin vuokralleanto ... 28
» kartano, rakennusten ja alueiden vuokraus, vuokranmaksamiseen myönnetty lykkäys ... 27, 52
Kaasulaitos, eräiden virkojen järjestely, erikoisammattimiehenlisän maksaminen ym. ... 5
Kaasun ja sähkön laskutus, reikäkorttijärjestelmään siirtyminen ... 81
Kaatopaikat ... 282
Kadun- ja paikannimistöehdotukset, kadunnimikomitean ym. ... 56
Kaisaniemen Liiketalo Oy., vuokrasopimuksen jatkaminen, autojen myyntiin ja parkkeeraukseen ym. myönnetty oikeus ... 33
Kaisaniemi, sirkuksen pystyttäminen sinne ... 46
Kaivohuoneen ravintolarakennuksen korjaustyöt ... 64
Kalanviljely- ja kalanhoitoavustusten jakaminen ... 54
Kalasataman neuvottelukunnan kokoonpano ... 322
» toiminta ... 330, 337
Kalastuksesta kaupungin vesialueilla kannettavat maksut ... 302
Kallion sivukirjasto, järjestetyt esittelyt, näyttelyt ym. ... 239, 247
Kalliosuojat, niistä vuokratut huoneisto- ym. tilat ... 65, 66, 250
Kaluston, virastojen ja laitosten, hankinta ym. ... 79
Kammion sairaala, huoneen vuokraaminen henkilökunnan asunnoksi ... 61
Kampintorin järjestelykysymys ... 57
Kansaneläkelaitos, katumaan arvon ja kadun rakentamiskustannusten korvaamisvakuus ... 19
» uudisrakennuksen eräitä huoneistoja koskevien päätösten peruuttaminen ... 63

Kansakoulunopettajien, eläkkeelle siirtyneiden, eläkkeiden korottamisesitys 14
Kansakoulut, rakennus- ja korjaustyöt 261, 262, 264, 265, 266
» suomenkieliset, niiden käyttöön vuokratut huoneistot 61
Kansan Raittiusapu -nimiselle yhdistykselle myönnetty avustus 128
Kansanhuoltolautakunnan ja sen keskusjaoston kokoonpano, kokoukset ym. 210
Kansanhuoltotoimiston arkisto, tarkkailujaoston toiminta, menot ym. 214
» kauppa- ja ostokorttiosasto 212
» virat ja viranhaltijat, kirjeenvaihto ym. 211
Kansanpuistot 207
Kanta-Helsingin kadunnimistö, jaoston asettaminen sen tarkistamista varten 56
Karhulinnan, kellarikerroksen varastohuoneen vuokralleanto 67
» pesulan siirtäminen kotitalouslautakunnan hoitoon 62
Karjakunta, Agroksen alueella olevan kellarin vuokrasopimus 67
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset 168
Katajanokan kalliosuoja, majoituksen lakkauttaminen 67
» laiturin rakennustyöt 316
» satamatyöntekijäin huoltorakennus 262, 263, 300
» varastorakennusten ja -tilojen vuokralleanto 306
Katajanokka, pienoisgolfkentän rakentamiseen myönnetty oikeus 36
Katselmusten, kaupungin vuokralleantamien alueiden, suorittaminen 44
Katu- ja viemärirakennuskustannusten korvaamisesta annettavien vakuuksien määrääminen tontinomistajille 19
» » viemärirakennusohjelman, v:n 1954, hyväksyminen 47
Katujen puhtaanapito 281
Katukahvilat 37
Katurakennusosasto, rakennustoimiston 273
Katutyöt, katurakennusosaston suorittamat 274
Katuvalaistuskustannukset 275
Kauppahallit, myymälöiden vuokralleanto ym. 69
Kauppatori, myyntipaikkojen vuokraaminen 69
Kaupunginagronomin selostus maatalousosaston toiminnasta 74
Kaupunginarkisto, henkilökunta ja arkistotilat 92
» inventoimis-, järjestämis- ja luetteloimistyöt 94
» kirjeenvaihto, arkiston käyttö, tulot ja menot 95
» tarkastukset, neuvonta ja asiakirjasiirrot 93
Kaupungingeodeetin toimintakertomus 75
Kaupunginkirjasto, lainausosastot ja lukusalit ..... 242—245
» opintokerhojen toiminta ..... 245—247
» pää- ja sivukirjastojen aukioloajat 242
» sivukirjastojen toiminta 239
» tulot ja menot 248
» virat ja viranhaltijat 9, 238
Kaupunginmuseon kokoelmien hoito, saadut ja hankitut esineet 251
» korjaustöiden aiheuttamat muuttokulut 253
» virat ja viranhaltijat 250
Kaupunginorkesteri, ikälisää vastaavan palkanlisän maksaminen eräille soittajille 255
» konserttien lippujen hinnat, orkesterin toimihenkilöt ym. 256
» » radiointi, ohjelmien julkaisuoikeus, orkesterin luovuttaminen hyväntekeväisyys- ym. konsertteihin 255
Kaupunginpuutarhassa sijaitsevan asuntorakennuksen käyttö 62
Kaupunginpuutarhasta myydyt tuotteet ym. 279
Kaupungintalosta virastoille luovutetut huoneistot 62
Kaupunginvoudinkonttorien perimistoiminta 103
Kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntäminen huoltoviraston ja -laitosten viranhaltijoille ... 130, 139
Keinäsen Autoliike Oy., Ratsastushallin eräiden osien vuokraus 202, 203
Kerhokeskukset ja -huoneet, nuorisotyölautakunnan hallinnassa olevat ..... 62, 230—232
Keskustalli Oy:lle vuokrattu hevoslaidunalue 54
Kesähuviloiden, kaupungin omistamien, vuokralleanto 64
Kesäleirit, nuorisotyölautakunnan järjestämät 163
Kesävirkistystoiminta, lastensuojelulautakunnan järjestämä 168
Ketunmetsästyslupien myöntäminen 55
Kielosaari, filosofian maisteri O. Nuorron vuokraoikeuden jatkaminen 33
Kiinnitykset, kauppahinnan tai vuokranmaksun vakuudeksi määrätyt 26
Kiinteistöjen, kiinteistölautakunnan hallinnassa olevien, hoitoa koskeva ehdotus 20
» puhtaanapito 282
Kiinteistöjä koskevien kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpano 21
Kiinteistölautakunnan hallinnassa olevien vuokra-alueiden katselmukset 44
» ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen 18
» kokoonpano, kokoukset ym. 17
» käyttövarat, talousarvio ym. 20, 47, 52, 72
Kiinteistöt, talo-osaston hoitoon määrätyt 62, 63
Kiinteistötoimisto, henkilöauton ostaminen 20

Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 55
» kaupunkimittausosaston auton hoidosta maksetut lisäpalkkiot ... 59
» » toimialaan kuuluvat asiat ... 58, 75
» maatalousosaston autojen käyttö opintomatka-ajoihin ... 52
» » hoitoon määrätyt alueet ... 50, 74
» » maatilojen salaojitus ... 51, 74
» » maatiloilla suoritettu peltoviljelys, karjanhoito ym. ... 74
» » taloudelliset tulokset ... 75
» metsätalousosaston autojen käyttö opintomatka-ajoihin ... 55
» » toimialaan kuuluvat asiat ... 53—55
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 17
» talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat ... 60, 61
» tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 21
» virat ja viranhaltijat ... 18
Killingholman kesähuvila, sähköjohtojen asentaminen ... 67
Kioskit, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 70
» urheilu- ja retkeilylautakunnan vuokralle antamat ... 203, 204
Kirjalahjoitukset kaupunginkirjastolle ... 241
Kirjalainaus kaupunginkirjastossa ... 242—244
Kirjastolautakunta, eräiden yhdistysten avustusten käytön valvonta ... 248
» kokoonpano, kokoukset ym. ... 237
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston ... 240
Kirkollisverojen pakkoperintä ... 103, 104, 105
Kivelän sairaala, järjestelytoimiston tutkimusselostus ... 82
Kivien louhimisluvat ... 55
Kivinokka, valokuvauspaikan vuokralleanto ... 203
Kodinhoitajien aamiaiskorvauksen määrääminen ... 8
Kodinhoitokurssit, kotitalouslautakunnan järjestämät ... 235
Kodinhoitotoiminta, kunnallinen ... 153
Kodinperustamislainat ... 153
Koiravaljakkoajojen järjestämiseen myönnetyt luvat ... 46
Koitto, Raittiusyhdistys, Lammassaaren vuokraaminen ... 30
Kokouspalkkioiden maksamista koskevat palkkalautakunnan päätökset ... 4
Kompasseja tarkistuttamassa käyneet alukset ... 313
Kompassintarkistuslaitteiden käyttötaksan vahvistaminen ... 302
Koneiden, kaupungin omistamien, vuokraaminen pyhäpäiviksi ... 267
Konekirjoituskokeet, järjestelytoimiston valvomat ... 85
Konekirjoituslisät, viranhaltijoille myönnetyt ... 7
Konepajatoimikunnan kokoonpano, kokoukset ja toiminta ... 259
Konttorikonehuolto, virastojen ja laitosten ... 79
Korjaamoiden, kaupungin eri laitosten, yhteistyön kehittämistoimenpiteet ... 259
Korjauspajatyöt, rakennustoimiston ... 280
Korkeasaaren liikenne ... 209, 295, 297
» valokuvauspaikkojen, ravintola ja kioskin vuokralleanto ... 203, 204
» valvojan toimintakertomus ... 208
Korpas, sikojen pitäminen kotieläinrakennuksessa ... 52
Kortteleiden korkeussuhteita koskevat kiinteistölautakunnan lausunnot ... 56
Koskelan korttelin n:o 990 tontin n:o 2 vuokrasopimuksen purkaminen ... 38
» raitiovaunu- ja linja-autohallit ym. ... 295
» saunojen vuokrien korotus ... 66
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olleet ... 168
Kotiavustukset, huoltolautakunnan jakamat ... 143
Kotiseututuntemuksen lisäämiseksi järjestetyt esitelmätilaisuudet, kurssit ym. ... 208
Kotitalouden opetustoiminta ... 234—235
Kotitalouslautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt ... 234
» käyttöön vuokrattu huoneisto ... 60
» menot ja tulot ... 235
Kotitalouslautakunta, Karhulinnan pesulan siirtäminen lautakunnan hoitoon ... 62
Koulukodit ... 163
Koululaiskonsertit, kaupunginorkesterin ... 256
Koululaisliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 297
Koulumatkailutoimisto Oy., lisärakennuksen pystyttäminen majoitusta varten ... 64
» » yhtiölle vuokratut alueet ja huonetilat ... 203, 204
Kroonisten hoitola, kunnalliskodin rakennusten käytöstä ko. tarkoitukseen laadittu ehdotus ... 129
Kukanmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 71
Kullatorpan lastenkoti ... 163
Kulomaan alue, Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnalle vuokrattu kesävirkistysalue 29
Kulosaaren sillan rakennustyöt ... 317
» tilan määrääminen metsätalousosaston hoitoon ... 55
Kulosaari, Helsingin Nuorten Demokraattisen järjestön kesänviettoalueen vuokrausta koskevat asiat ... 29
» kalastusvajan paikaksi vuokrattu alue ... 33

Kumpulan uimalan kioskin- ym. pito-oikeuden vuokraaminen ... 203, 204
Kunnallishallinnollisen kirjallisuuden luettelointi, tilastotoimiston suorittama ... 89
Kunnalliskertomusten, vv:n 1875—1930, hakemiston laatiminen ... 89
Kunnalliskoti, hoidokkiluku, menot ja tulot ... 139
» hoitopäivämaksut ... 128
» lääkärinhoito, henkinen huolto, hoidokkien työskentely ... 140
» rakennusten käytöstä ja muuttamisesta kroonisten hoitolaksi laadittu ehdotus ... 129
» rakennustyöt, hankinnat ym. ... 264, 266, 267
Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta annettu selostus ... 76
Kunnallisvaalijulisteiden pystyttäminen ... 69
Kunnallisveron pakkoperintä ... 103, 104, 105
Kunnallisverotilasto, tilastotoimiston laatima ... 90
Kyläsaaren puhdistuslaitos, käyttö- ym. kustannukset, tulot ja toiminta ... 276, 277
» varastoalueiden, aikaisemmin irtisanottujen, vuokraus ... 42
Kyläsaari, Jätekeskus Oy:n vuokraoikeuden muutos ... 43
Käpylä, huvila-alueen n:o 4 vuokra-alueen pienentäminen ... 32
» lisäalueen vuokraaminen Asunto Oy. Pohjolankatu 43 -nimiselle yhtiölle ... 28
» Syreenin Väri Oy:lle vuokratun tontin vuokran tarkistus ... 30
Käpylä-lehti, kaupungin matkailijakartan jäljentämisluvan myöntäminen ... 58
Käpylän sivukirjasto, järjestetyt näyttelyt, sisustustyöt ym. ... 239, 247
Käsityönopetuskurssit, kotitalouslautakunnan järjestämät ... 235
Käärmetalo, lämmitysöljysäiliön ym. asentaminen ... 68
Köyhäinhoito, ks. Huoltotoimi.

Laajalahti, hevoslaidunalueen vuokraaminen ... 54
» maanhankintalain tarkoituksiin luovutetut tontit ... 22
Laajasalo, Stansvikin tila, lisäalueen vuokralleanto ... 29
Lahjoitusrahastojen, huoltolautakunnan käytettävissä olevien, korkovarojen käyttö ... 144
Lainavaraston, leiri-, retkeily- ym. välineiden, käyttö ... 229
Laitoshoito, huoltolautakunnan järjestämä ... 136—143
Laituri- ja aluevuokrista sekä laiturihuoltomaksuista satamalaitoksen saamat tulot ... 320
Laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 307
Laivaliikenne Korkeasaari—Pohjoissatama ... 295, 297
Lammassaaren vuokraaminen ... 30
Lapsilisät, huoltolautakunnan maksamat ... 153
Lasipalatsin huoneistojen vuokraus, korjaus ym. ... 65
Lastenhuoltolaitokset ... 162
Lastenhuoltolaitosten työvuorossa olevan hoitohenkilökunnan ruokailu ... 161
» viranhaltijain virkojen ja palkkauksen järjestely ym. ... 160, 161
Lastenhuoltotoimistoon saapuneet ilmoitukset ja virka-avun pyynnöt ... 164
Lastenkodit, kaupungin ... 162—164
Lastenpsykiatrin toimistolle luovutettu huoneisto ... 62
Lastensuojelulautakunnan hallinnassa olevat tilat, puutavaran myynti ... 161
» huostaan otettujen lasten sijoittaminen ... 164—168
» kokoukset ja päätökset ... 159
» käyttöön luovutettu huoneisto ... 62
» menot ja tulot ... 176
» sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano ... 158
Lastensuojelun Keskusliitto, esitys Alppilan ent. ravintola-alueen vuokraamisesta liitolle ... 46
» » lasten sijoitustoimintaa koskeva neuvottelutilaisuus ... 160
Lastensuojelurahastot ... 179
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen ... 178
Lastensuojeluvirasto, järjestelytoimiston rationalisoimisehdotukset ... 82
» toimistot, viranhaltijat ym. ... 161
Lastentarhainopettajain edustajalle suoritettava kokouspalkkio ... 4
Lastentarhat, huoneistojen vuokraaminen niitä varten ... 60, 62
Lastentarhat ja -seimet, sähkön käytöstä henkilökunnan asunnoissa suoritettava korvaus ... 8
Lastenvalvojan toiminta ... 171
Latojen, auto-, ym. vajojen rakentaminen kaupungin maalle ... 52
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat ... 339
» huoltolautakunnan antamat ... 129
» järjestelytoimiston antamat ... 83
» kaupunginarkiston antamat ... 93
» kiinteistölautakunnan antamat ... 21, 49, 53, 55, 57, 59, 73
» kirjastolautakunnan antamat ... 237
» lastensuojelulautakunnan antamat ... 161
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat ... 286
» museolautakunnan antamat ... 249
» musiikkilautakunnan antamat ... 254
» nuorisotyölautakunnan antamat ... 228
» palkkalautakunnan antamat ... 15
» palolautakunnan antamat ... 116

Lausunnot, raittiuslautakunnan antamat ... 226
» satamalautakunnan antamat ... 304
» teurastamolautakunnan antamat ... 322
» tilastotoimiston antamat ... 90
» työnvälityslautakunnan antamat ... 180
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat ... 205
» väestönsuojelulautakunnan antamat ... 216
» yleisten töiden lautakunnan antamat ... 268
Lauttasaaren sillan korjaustyöt ... 317
» sivukirjasto, järjestetyt näyttelyt, kalustotäydennykset ... 240
Lauttasaari, eräiden alueiden rajankäynnin suorittaminen ... 59
» kesänviettoalueiden vuokralleanto ... 29
» ns. parakkialueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 203
Leikkikentät, eräiden Paloheinän alueiden kunnostaminen lasten leikkipaikoiksi ... 36
Leiri-, retkeily- ym. välinelainavaraston käyttö ... 229
Lemmilän vastaanottokoti ... 163
Lemminkäinen, Asfalttiosakeyhtiö, maanalaisen bensiinisäiliöiden ym. sijoittaminen ... 40
» » Vallilan metsästä vuokratun varastoalueen pinta-alan muutos ... 43
Leppäsuo, alueen käytöstä peritty korvaus ... 47
Leppävaara, kaatopaikan vuokraaminen kaupungin metsäalueelta ... 53
Leski- ja orpoeläkekassa, kertomusvuonna myönnetyt eläkkeet, tulot ja menot ... 102
» » » viranhaltijat, sääntöjen erään kohdan muutos ... 101
Lihan hinnoittelu, teurastamon ilmoittama ... 336
Lihantarkastamot ... 325
Liikenne Oy., Ab., maanalaisen moottoripolttoaineen säiliön pitämiseen myönnetty lupa ... 40
Liikennelaitoksen eräiden autonkuljettajien päivärahoja koskeva kysymys ... 3
» hallit ja työpajat ... 295
» henkilökunta ... 287
» laivaliikenne ... 295
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 284
» linja- ja johdinautoliikenne, vaunusto ym. ... 292—295
» löytötavaratoimisto ... 288
» matkalippujen hinnat eri liikennelinjoilla ... 296
» menot ja tulot ... 297—299
» raitioliikenne, kalusto, raiteet ym. ... 288—292
Liikennelaskenta, liikennelaitoksen toimeenpanema ... 284, 290
Liikennemaksut, satamalaitoksen ... 320
Liikenteen järjestelyä koskevat asiat ... 56, 57, 288, 290, 292
Liikeyrityslaskenta, kansliaa ym. varten luovutetut huoneistot ja palkkiot ... 65
Linja-autoaseman kahvilan vuokraaminen ... 65
» keskustan koristeistutukset ... 68
» sijoituskysymys ... 40
Linja- ja johdinautovaunusto, liikennelaitoksen ... 292—295
Liputus, rakennustoimiston vuokraamat liput ym. ... 267
Loma- ym. kodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 138
Lomakkeiden suunnittelu, järjestelytoimiston suorittama ... 85
Lottatehtävissä palvellun ajan hyväksilukeminen ikälisiä varten ... 8
Luistinradat, niiden käyttö, virvokkeiden myynti, kenkien ym. säilytysoikeuksien myöntäminen ... 204, 206
Luistinseurojen apumaksut, urheilu- ja retkeilylautakunnan jakamat ... 202
Luontoisetukorvaukset, palkkalautakunnan vahvistamat ... 8
Lämpöteknikon toimintakertomus ... 272
Länsisataman satamatyöntekijäin huoltorakennus ... 300, 301
» varastoalueiden ja -tilojen vuokraaminen ... 302, 305, 306
Länsiulapanniemen puistoalue, Helsingin poliisien kesäkotiyhdistykselle vuokrattu alue ... 29
Lääkärien, sairaaloiden, palkkauksen korottamisesitys ... 4
Löytötavaratoimisto, liikennelaitoksen ... 288

Maamiesseura, Helsingin, kyntökilpailujen järjestämislupa ... 52
Maanhankintalain edellyttämä asutuslautakunnan toiminta ... 219
» mukaan myydyt ja luovutetut tontit ... 23—25
Maanmittaustoimitukset, kokousajan määrääminen ... 58
Maansaantihakemukset, asutuslautakunnan käsittelemät ... 221
Maansaantiin oikeutetuille kerrostaloja varten varatut tontit ... 22
Maatalouskoneiden tutkimussäätiö, Kaarelan kartanon vuokraus, vuokranmaksuun myönnetty lykkäys ... 27, 52
Maatalousmiljardi, kansanhuoltotoimiston jakamat avustukset ... 213
Maataloustuotteiden inventoimishinnat ... 50
Maataloustyöntekijäin, kaupungin palveluksessa olevien, talvikauden töiden järjestäminen ... 52
Maatilat, Kaarelan kartanon vuokralleanto ... 27, 52
» kaupungin tilojen tarkastus ... 52

Maatilat, kertomusvuoden viljelyssuunnitelman hyväksyminen ... 50
» salaojitussuunnitelmat ja niiden toteuttaminen ... 51, 74
» Stansvikin maatalouden lopettamistoimenpiteet ... 50
» Stensbölen tilan eräiden vuokra-alueiden pienentäminen ... 51
» Suutarilan kylässä olevien alueiden määrääminen maatalousosaston hoitoon ... 50
Maidon tuonti ja kulutus Helsingissä ... 214
Mainontaa koskevat kiinteistölautakunnan päätökset ... 68
Mainoslehtisen, Helsinkiä esittelevän, julkaiseminen ... 208
Maistraatinnotaarin viransijaisen palkkaedut ... 13
Makkaranmyyntipaikat ... 70
Maksuajan, tontin kauppahinnan, vuokran tms., pidennykset, kiinteistölautakunnan myöntämät 26
Malmi, eräitä alueita koskevien vuokraoikeuksien jatkaminen ... 32
» Kaarnapuu Oy:lle vuokrattu varastoalue ... 43
» kerhohuoneiden luovuttaminen nuorisotyölautakunnalle ... 62
Malmin, Helsinki-, kaupunginvoudinkonttorin toiminta ... 105
» kunnalliset asuintalot, asukkaiden määrääminen ... 63
» lastenkoti ... 163
» piirin huoneenvuokralautakunnan toiminta ... 111
» seudun työväenyhdistys, kansantanssitilaisuuksien järjestäminen ... 37
» sivukirjasto, järjestetyt esittelyt, kalustotäydennykset ... 240
» Sähkölaitos Oy., muuntamoa varten tarvittavan alueen vuokraaminen ... 29
» Työväennäyttämön kannatusyhdistys, ulkoilmanäytäntöjen järjestäminen ... 37
Malminseudun sosialidemokraattisen yhdistyksen vuokrasopimuksen purkaminen ... 38
Mannerheimliiton ja sen Helsingin osaston avustaminen ... 178
Marian sairaala, osastonhoitajan ikälisäpäätöksen oikaisuanomus ... 9
Marjaniemen uimalaitos, virvokkeiden myynti ... 203
Marttila, invalidikylän erään rakennuksen piirustukset ... 45
Matineat, kaupunginorkesterin ... 256, 257
Matkailijakartan myynti ... 80
Matkailupalvelu, retkeilyosaston järjestämä ... 208
Matkalippujen hinnat, liikennelaitoksen ... 296
Matkustajalaiturin ym. rakennustyöt ... 316, 317
Matkustajaliikenne satamissa ... 312
Maunula, nuorisotyölautakunnan käyttöön vuokrattu huoneisto ... 60
Meilahden ent. huvila-alueen n:o 26 a tyhjentämistoimenpiteet ... 38
» huvila-alueen vuokra-aikojen pidentämisehdot ... 32
Meritorppa, Oy., Munkkiniemen tenniskenttien vuokraus ... 36
Messukentän luovuttaminen näyttely- ym. tarkoituksiin ... 46
Metro-Auto, Oy., Ab:n bensiininjakelulaitteen siirtäminen ... 40
Metsäkummun tarkkailukoti, laitoksen toiminta ... 160, 162
Metsänhakkuuilmoitus, kaupungin v:n 1952 hakkuista ... 52
Mielisairaalat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 136, 138
Mikkolan, J. J., professori, ja kirjailija Maila Mikkolan huvilan vuokraa ym. koskevat asiat ... 30
Mittausmiesten, ns. kuukausipalkkaisten, palkkaus ... 59
Munkkiniemen sivukirjasto, järjestetyt näyttelyt ja esittelyt ... 240, 247
Munkkiniemi, autohuoltoaseman paikan vuokraaminen ... 39
» tenniskenttien vuokraus, kentän kunnostamiseen myönnetty oikeus ... 36
» tonttiosaston hoitoon määrätyt alueet ... 45
Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset ... 249
Musiikkilautakunnan ja Oy. Yleisradio Ab:n välinen sopimus ... 255
» » Suomalaisen Oopperan välinen sopimus ... 255
» » Teoston välinen sopimus ... 255
» kokoonpano, kokoukset ym. ... 254
Mustasaari, ravintola-, huvila- ym. rakennusten vuokraaminen ... 204
Mustikkamaan uimarannan tarjoilukioskin vuokraaminen ... 203
Muuntamoiden, sähkölaitoksen, rakennuttaminen ... 264, 265
Muuntamot, alueiden luovutus tai vuokraus niitä varten ... 29
Muuttoliikettä, kaupunkiin suuntautuvaa, koskeva tilastotoimiston tutkimus ... 89

Niittylä, pienteollisuusalueiden vuokraus alueelta ... 42
Niittypellon tilan viemäriojan perkaaminen ... 46
Nikkilän puhdistuslaitoksen käyttö- ym. kustannukset, toiminta ... 276
» sairaala, ikälisän maksaminen psykologin vuosilomasijaiselle ... 9
Nordsjö, rakennussuunnitelman tarpeellisuutta käsittelevä kokous, kaupungin edustajan valitseminen ... 57
Normit, köyhäinhoidon perimistoiminnassa noudatettavat ... 127
Nosturit, satamissa olevat ... 309, 312
Nosturitaksan vahvistaminen ... 302
Nukarin lastenkoti ... 163
Nuohoustoimi ... 120
Nuorisojärjestöjen avustaminen ... 232
Nuorison, kaupunkiin muuttavan, opastus- ja neuvontatoiminta ... 229

Nuorisotoimiston kurssitoiminta ym. ... 232
» virat ja viranhaltijat ... 228
Nuorisotyölautakunnan kerhokeskusten toiminta ... 231
» kokoonpano, kokoukset ym. ... 228
» käyttöön vuokratut ja luovutetut huoneistot ... 60, 62
» välinelainavaraston käyttö ... 229

Oikeusapulautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 199
Oikeusaputoimiston viranhaltijat, käsittelemät asiat ym. ... 199—201
Olsson, Paul, Puutarha-arkkitehtitoimistolle vuokrattu alue ... 28
Olympia-Kuva Oy:ltä ostettu värikuvakokoelma ... 249
Opettajien, lastenhuoltolaitoksien, palkkauskysymykset ... 160
Opintokerhotyö, kaupunginkirjaston ... 245—247
Ostokorttien jakelu ... 61, 211—214
OTK:lle vuokratun varastoalueen pinta-alan muutos ... 43
Otso, jäänsärkijä ... 313
Ottolapsia koskevat lastensuojelulautakunnan lausunnot ... 164
Ottolapsiksi toimitetut lapset ... 174
Oulunkylä, eräiden viemäriojien perkaaminen ... 46
» » tilojen rajankäynnin suorittaminen ... 59
» maanhankintalain tarkoituksiin luovutetut tontit ... 22
» äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen ... 60
Oulunkylän huvila-alueiden vuokraoikeuksien jatkaminen ... 32
» seurakunnan kirkon kellotornin alueen vuokrasopimus ... 33
Ouratsaari, Itäinen, veneveistämöalueen vuokraaminen ... 33
» Veljekset Karhumäki Oy:n vuokrasopimuksen purkaminen ... 38

Paasivaaran, S. W., Margariinitehdas Oy:lle kuormauslaiturien rakentamiseen myönnetty oikeus 43
Paasivuoren, A. K., aluevaihdosta suoritettavan välirahan määrääminen ... 22
Paciuksenkadun rakennustyöt ... 275
Painatus- ja hankintatoimisto, henkilökunta, painatus- ja sidontamenot ym. ... 79
Pakila, kirkkorakennuksesta kaupungin laitoksille vuokratut huonetilat ... 63
» lisäalueen luovuttaminen Oy. Esso Ab:n jakeluasemaa varten ... 40
» rouva M. Mickelssonille vuokrattu alue ... 28
Pakkoperintä, verojen ja yleisten maksujen, ulosottolaitoksen suorittama ... 103
Palkkalautakunnalle saapuneet kiertokirjeet ja tiedoitukset ... 8, 15
Palkkalautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 1
» lausunnot eräiden virkojen täyttämisestä niitä haettaviksi julistamatta ... 5
» » sopimuspalkan myöntämisestä ym. ... 4
» » virkojen perustamisesta, järjestelystä, palkkauksesta ym. ..4, 5, 6
» talousarvioehdotus ym. ... 2
» toimiston viranhaltijat ja huoneisto ... 1—2
Palkkojen korotusehdotus, työttömyystöissä olevien työntekijäin ... 6
Pallokenttä, kilpailutilaisuudet ... 206
» pukusuojarakennuksen huonetilojen vuokralleanto ... 204
Paloheinä, eräiden alueiden kunnostaminen lasten ulkoilu- ja leikkipaikoiksi ... 36
Paloilmoituslaitteet ja -ilmoitukset ... 118, 119
Palokaivot, alueiden varaaminen niitä varten ym. ... 58
Palokunnan rahastot ... 121
Palokunnat, vapaaehtoiset ... 121
Palolaitoksen henkilökunta ... 116
» huoneistot ja kalusto ... 117
» menot ja tulot ... 121
Palolaitosta koskevat järjestelytoimiston ehdotukset ... 82
Palolautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 114
Palopostit ja vedenottopaikat ... 118
Palopäällystökoulu, tontin vuokrauspäätöksen peruuttaminen ... 38
Palotarkastukset ... 120
Palotoimi, tulipalojen sammutuksissa ym. sattuneet tapaturmat ... 119
Palovahingot ja niiden korvaaminen ... 119
Palovartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. ... 120
Pasila, eräiden alueiden vuokrasopimukset ... 33
Pelastusarmeijan avustaminen ... 178
» joulupatojen sijoittamisluvat ... 72
Pelkkatalojen, Maunulantie 1—19:ssä sijaitsevien, korjaaminen ... 68
Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat ... 174
Pesulaitos, kunnalliskodin ... 140
Pienteollisuus, sen harjoittamiseen asuntoalueilla myönnetyt luvat ... 45
Pienteollisuusalueiden vuokraus ja vuokraoikeuden siirrot ... 41—44
Pihamaiden, kaupungin rakennusten, kunnostaminen ... 68
Pihlajasaari, moottoriveneliikenne ... 203
Pihlajatie 32, talon määrääminen talo-osaston hoitoon ... 62

Pihlajatien rakennustyöt ... 275
Piirustukset, julkisivupiirustusten tarkastajien tarkastamat ... 107
» kiinteistölautakunnan hyväksymät ... 45
» rakennustarkastustoimiston vahvistamat ... 106
» satamalautakunnan hyväksymät ... 307
Pikakirjoituslisät, viranhaltijoille myönnetyt ... 8
Pirkkolan kahluulammikko, kioskinpito-oikeuden vuokraaminen ... 203
Pitäjänmäki, Talin kalliolla olevan tanssilava-alueen vuokraus ... 37
Pohjois-Haaga, korttelin 29105 tonttien n:o 1 ja 2 myyntipäätöksen peruuttaminen ... 22
» » maanhankintalain tarkoituksiin luovutetut tontit ... 22
Pohjolan Jäätelö Oy:n vuokraaman jäätelönmyyntipaikan siirtäminen ... 71
Poikien ammattikoulu, keskikerroksen luovuttaminen tilapäismajoitukseen ... 67
Poikkeuksellisten lasten sijoittaminen laitoksiin ja perheisiin ... 166
Poliisilaitoksen kesäkotiyhdistykselle vuokrattu alue ... 29
Poliisilaitos, huoneiston luovuttaminen laitoksen käyttöön ... 62
Porvoontien, Vanhan, oikaisemiseksi tarvittavat alueet ... 51
Postisäästöpankin uudisrakennuksesta kaupungin virastojen käyttöön vuokrattu huoneistotila ... 61
Primula Oy:ltä vuokratun lastentarhahuoneiston vuokrasopimuksen irtisanominen ... 62
Puhdistuslaitokset, viemäriveden ... 276
Puhelinkioskien pystyttäminen ja vuokrasopimukset ... 67
Puhelinyhdistys, puhelinkioskien pystyttämisoikeudet ja vuokrasopimukset ... 67
Puhtaanapito-osasto, rakennustoimiston ... 280
Puistola, tanssilavan pitämisoikeuden myöntäminen ... 37
Puisto-osasto, rakennustoimiston ... 279
Pukinmäki, Brusaksen tila, tiesaven ottaminen ... 52
» Jokitien tanssilava, kansantanssitilaisuuksien järjestäminen ... 37
» Karhunsuontien varrella sijaitsevan ladon palo ... 52
» vanhan kansakoulun piharakennuksen myynti purettavaksi ... 68
» » kansakoulutalon siirtyminen nuorisotyölautakunnan hallintaan ... 231
Puodinkylä, jousiammuntakilpailujen järjestäminen kaupungin metsäalueella ... 55
» maanhankintalain tarkoituksiin luovutettujen tonttien hinnat ... 22
Puodinkyläntien, Vanhan, varrella oleva huvila-alue n:o 12, rakennusten kaupungin maalla pitämiseen myönnetty oikeus ... 45
Puolimatkansaaren käytöstä perittävä korvaus ... 47
Puutavaran hinnat metsätalousosaston myynneissä, hakkuuilmoitukset ... 54
Päivärahojen, matkustussäännön mukaisten, suorittamista koskeva tulkintakysymys ... 3
Pääkirjasto, kaupunginkirjaston, järjestetyt esittelyt, näyttelyt ym. ... 238, 247
Pääluottamusmiesten päiväkirjan käytäntöönottamista koskeva esitys ... 4
» varatyömaille asettamista koskeva esitys ... 7

Raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoituskansliassa ym. suoritetut työntutkimukset ... 82
Raitiotiet, liikenne, kalusto ym. ... 288—292
Raittiusavustusten jakaminen ja niiden käytön valvonta ... 226
Raittiushuoltotoimenpiteet, huoltolautakunnan soveltamat ... 151
Raittiuslautakunnan esitelmä-, ohjelma- ja propagandatoiminta ... 224
» kokoonpano, kokoukset, edustus toimikunnissa ym. ... 223, 226
» toimisto ja virkailijat ... 223, 227
Raittiusvalistustyö kouluissa, eri järjestöjen tilaisuuksissa ym. ... 224—225
Rajasaaren puhdistuslaitoksen käyttö- ym. kustannukset, tulot ja toiminta ... 276, 277
Rakennuslaina-asiat, kiinteistölautakunnan käsittelemät ... 26
Rakennustarkastustoimisto, tilastokaavakkeen uudistaminen ... 90
» toimintakertomus ... 106
Rakennusten, rappeutuneiden, purettavaksi myynti ... 68
Rakennustoiminta, asuntotuotantokomitean hoitama ... 78
» asutustoimiston valvoma ... 220
Rakennustoimisto, tarveaineiden valmistus ja hankinta ... 278
» tiesaven otto Brusaksen tilalta ... 52
Rakennustoimiston katurakennusosasto ... 273
» koneinsinöörin valvontaan kuuluvat laitokset ... 272
» korjauspajatöiden raha-arvo ... 280
» puhtaanapito-osasto ... 60, 280
» puisto-osasto ... 279
» talorakennusosasto ... 271
» tilivirasto ... 282
» työaikaa pimeänä vuodenaikana koskeva anomus ... 6
» töissä sattuneet tapaturmat ... 271, 274
» varasto-osasto ... 279
» » » lippujen ym. vuokraaminen ... 267
» viranhaltijat ja työntekijät ... 270
Rakentamisvelvollisuuden laiminlyöminen ... 37
» täyttämisestä annetut vakuudet ... 26
Rannikkoliikenne ... 310

Rastilan päärakennuksen vuokralleanto ... 204
Rata- ja kiskotyöt, liikennelaitoksen ... 291
Rationalisoimistutkimukset, järjestelytoimiston suorittamat ... 81—83
Ratsastushalli, kaviourien, huonetilojen ym. vuokralleanto ... 202, 203, 204
Reijolan nuorisokoti, oppilaiden ansiotulojen käyttö, laitoksen toiminta ... 160, 163
Reimars, Osuusliike Elannon vuokrasopimuksen muutos ... 37
Rekola, ent. Hiekka Oy:n alueelta vuokrattu viljelys- ja laidunmaa ... 53
Retkeilytoiminta, urheilu- ja retkeilytoimiston järjestämä ... 208
Rikoksentekijäin, nuorten, valvonta ... 170
Rokotuspalkkiot, oikeus niiden saantiin ... 5
Rotaprint-painamon tuotto ... 79
Rudus, Oy., Ab:lle vuokrattu varastoalue ... 301
Ruoanlaiton opetus, kotitalouslautakunnan järjestämät kurssit ... 235
Ruoholahden varastoalueiden vuokraaminen ... 306
Ruskeasuon ns. läpikulkutalojen asuntojen jako ... 64
Ryttylän koulukoti, viranhaltijat, laitoksen toiminta ... 14, 161, 163
Räntan-nimisen luodon vuokraaminen ... 30
Rönnholmen, saaren vuokralleanto ... 30

Sagittarius, Jousiampumaseura, vuokra-alueen vaihto ... 51
Sairaalat, eräiden viranhaltijain ikälisäkysymykset ... 9
» huoneen vuokraaminen Kammion sairaalan asuntolaksi ... 61
» lääkärien palkkauksen korottamisesitys ... 4
» niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 136, 137, 138
» potilaskirjanpidon tilastoiminen ... 89
» rakennus- ja korjaustyöt ... 261, 262, 263, 264—265
» sähkön käyttö asuntoloissa, henkilökunnalta perittävä korvaus ... 8
Sairaankuljetustoiminta, palokunnan ... 119
Sairauslomakorvausta koskevat palkkalautakunnan päätökset ... 6, 10, 12
Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat ... 10
Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -yhdistyksen avustaminen ... 178
Sanitol, Oy., Ab., tulenaran nesteen maanalaisen säiliön sijoittamiseen myönnetty lupa ... 40
Sanomalehtien myyntipaikat ... 72
Satamajäänsärkijä Turso ... 313
Satamalaitokselle Herttoniemen huvilasta luovutettu huoneisto ... 62
Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt, edustus komiteoissa ym. ... 300
» rakennustoimikunnan kokoukset ja työskentely ... 301
» taksojen ja maksujen muutokset ... 302
» tulot ja menot ... 319—321
» virat ja viranhaltijat ... 307
Satamalautakunnan ja sen jaoston kokoonpano, kokoukset ym. ... 300
» tekemät vuokra- ym. sopimukset ... 301, 305
Satamaliikenne ... 309
Satamamaksujen korottaminen ... 303
Satamarakennusosaston ent. huoneiston osan luovuttaminen museolautakunnan käyttöön ... 250
» organisaatio ym., jaoston asettaminen sitä tutkimaan ... 301
» tulot ja menot ... 319
Satamarakennustoiminta ... 315
Satamasaari, moottoriveneliikenteen harjoittaminen ... 203
Satamat, korjaus ja kunnossapito ... 315, 317
» uudisrakennukset ... 316, 317
» varastorakennukset, laituripituus ym. ... 308
Satamatyöntekijäin huoltorakennukset ... 262, 263, 300—302
Satamavesipostit ... 313
Saunojen, kaupungin omistamien, vuokralleanto ... 66
Savilan pumppuaseman käyttö- ym. kustannukset ... 276
Senaatintorin kalliosuoja, huoneisto- ym. tilojen vuokraaminen ... 65
Seurasaaren kansanpuiston ravintolan vuokra ... 204
» valokuvauspaikan vuokralleanto ... 203
Seximo Oy:n vuokrasopimuksen irtisanominen ... 65
Shell, Oy., Ab., *maanalaisen polttoainesäiliön pitäminen, jakelulaitteen siirtäminen* ... 40
» » Ab:n ja kaupungin välinen aluevaihto ... 21
Sibeliuspuisto, alueen vuokraaminen pienoisgolfkenttää varten ... 36
Siirtolapuutarhat, majoja ym. koskevat kysymykset ... 46
Sinfoniakonsertit, kaupunginorkesterin ... 256
Sirkuksen pystyttämiseen myönnetty lupa ... 46
Sirpalesaari, telakka-alueen ja rakennusten vuokraaminen ... 302
Sivukirjastot, toiminta, korjaus- ja uusimistyöt ym. ... 60, 239
Sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet ... 7, 19
Skanoil, Oy., Ab., yhtiölle vuokrattu varastoalue ... 43
Skatan kartanon metsänhoitomaksut, neljännesmaksuoikeuden hakeminen ... 55
» Kaverit, pienoisgolfkentän rakentaminen ... 36

Sofianlehdon vastaanottokoti ... 162
Soranottopaikat, soranjakelu ym. ... 54
Sosiaaliryhmityksen, uuden, laatiminen ... 90
Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin alaosastolle vuokrattu virkistysalue ... 29
» » » piirille vuokratut jäätelönmyyntipaikat ... 71
Sotaleskien ja -orpojen työhuolto ... 154
Sotilasavustukset, huoltolautakunnan maksamat ... 153
Sotilaskotityössä palvellun ajan hyväksilukeminen ikälisiä varten ... 8
Soutustadion, soutuallashuoneen vuokraus ... 203
Soveltuvuuden selvittäminen ammatinvalinnassa, työnvälitystoimiston suorittama ... 187
Stadion, harjoitussalien vuokranmaksut ... 204
» huoneiston vuokraaminen ostokorttien jakelua varten ... 61
» nuorisotyölautakunnan käyttöön vuokratut huonetilat ... 60
Stansvik, lisäalueen ja huvilan vuokraaminen kaupungin virkamiesyhdistykselle ... 29, 64
» maatalouden lopettamistoimenpiteet ... 50
» vanhan vajarakennuksen myynti purettavaksi ... 68
Stensbölen tila, eräiden vuokra-alueiden pienentäminen ... 51
Sturenkatu 4—6:ssa sattuneen tulipalon vaurioiden korjaaminen ... 68
Suojelukasvatustoimisto, saapuneet ilmoitukset ja toimenpiteet niiden johdosta ... 169
Suojeluvalvonnan alaiset lapset ja nuoret henkiölt ... 168, 169
Suomalaisen Oopperan ja musiikkilautakunnan välinen sopimus ... 255
Suomen Autoklubi, suojateitä koskeva ehdotus ... 57
» Lastenhoitoyhdistyksen avustaminen ... 178
» Luterilainen Evankeliumiyhdistys, tilapäismajoituksen järjestäminen ... 67
» Messut Osuuskunta, ns. Messukolmion alueen luovuttaminen kevätmessujen ulkonäyttelyalueeksi ... 46
» Punaisen Ristin apusisarena palvellun ajan hyväksilukeminen ikälisiä varten ... 8
» » » sairaala, potilaskirjanpidon tilastoiminen ... 89
Suomenlinna, ravintola Walhallan viemärijohdon yhdistäminen ... 45
Syreenin Väri Oy., tontin vuokran tarkistus ... 30
Sähkölaitos, alueen vuokraaminen sille työmaaparakkia varten ... 29
» muuntajia varten tarvittavien alueiden luovuttaminen ... 29
» muuntajien rakennuttaminen ... 264, 265
Sähkön ja kaasun laskutus, reikäkorttijärjestelmään siirtyminen ... 81
Sörnäisten varastoalueiden vuokrasopimukset ... 306
Sörnäistenniemen eräiden teollisuustonttien vuokrasopimukset ... 34, 38

Taksoituslautakunnan toimintakertomus ... 96
Taksojen, satamalaitoksen, muutokset ja korotukset ... 302
Talin—Lassaksen alue, maanhankintalain tarkoituksiin luovutettujen tonttien hinnat ... 22
Talin siirtolapuutarhayhdistys, sille myönnetty oikeus uima-altaan rakentamiseen ... 46
Tallbackan huvilan vuokralleanto ... 64
Talo-osaston hoitoon määrätyt kiinteistöt ... 62, 63
Talonmies-lämmittäjät, työaikalain soveltaminen ko. viranhaltijoihin, palkkaetujen määräaminen ... 2, 4
Talonmiesten, talonmies-lämmittäjien ym., talo-osaston hallinnassa olevien talojen, palkkauskysymykset ... 68
Talorakennusosasto, rakennustoimiston ... 271
Tanssilava-alueiden vuokraus, tanssilavan käyttöoikeuden luovuttaminen ... 37, 264
Tapanila, ent. Sasekan alueella olevan mökin vuokralleanto ... 64
Tapaturmantorjuntatoiminnan tehostamissuunnitelma ... 82
Tapaturmat, rakennustoimiston töissä sattuneet ... 271, 274, 279
» tulipalojen sammutustöissä ym. sattuneet ... 119
Tarkkailukoti, Metsäkummun, laitoksen toiminnan aloittaminen ... 160
Tavaraliikenne satamissa ... 310—312
Telttailualueet, retkeilyosaston ... 208
Tenniskentät, uuden kunnostaminen, Kalastajatorpan läheisyydessä olevien vuokraus ... 36
Teollisuustontin ostajan tai vuokraajan asuntojenrakentamisvelvollisuus ... 20
Teollisuustonttien, eräiden, vuokrasopimukset ... 34, 38
Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus ... 255
Tervalammen työlaitos, hoidokit, menot ja tulot ym. ... 142
» » maanviljelys ja karjanhoito ... 143
» » työntekijäin vuosilomalain soveltaminen vartijaharjoittelijoihin ... 10
Terveen Elämän Edistämisyhdistyksen ent. vuokra-alueen majojen asukkaiden häätäminen ... 38
Terveydenhoitotarkastukset lastenhuoltolaitoksissa ... 164
Terveydenhoitovirasto ja sen alaiset laitokset, työntutkimusten aloittaminen ... 83
» viranhaltijat, oikeus rokotuspalkkioiden saantiin ... 5
Testaus, työnvälitystoimiston suorittama ... 188
Teurastamo, järjestelytoimiston rationalisoimisesitykset ... 82
Teurastamolautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 322
Teurastamon eräiden työntekijäin työajan muuttaminen ... 6
» henkilökunta ... 323

Teurastamon jäähdyttämön ja syväjäädyttämön käyttö ... 325, 335
» karjatallien ja rehujen käyttö, suolipesimöt ... 324
» kone- ja lämpökeskukset, rautatievaunupesimöt ... 329
» laboratorion toiminta ... 327
» sähkövinttureiden, juoksuratojen ym. laitteiden käyttö ... 326
» tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ... 328, 333, 334
» teurastusosastot, tukkumyyntihallin käyttö ... 323, 325, 335
» veden-, sähkön- ja höyrynkulutus, tulot ja menot ... 329—332
Tie- ja katutyöt, katurakennusosaston suorittamat ... 274
Tiedoituslehti, järjestelytoimiston julkaisema ... 84
Tielaboratorion, katurakennusosaston, toiminta ... 275
Tikkurila, soran luovuttaminen tien kunnostamiseen ... 55
Tilastotoimisto, huoneisto-olot, julkaisutoiminta ... 88
» kalustonhankinnat, kirjasto ym. ... 91
» kaupungin väestönkehityksestä laadittu ennuste ... 89
» menot ja tulot ... 91
» reikäkorttiosaston laajennus ... 89
» tietojen ja selvitysten antaminen viranomaisille ja yksityisille ... 90
» virat ja viranhaltijat ... 87
Tit-Bit, Oy., ulkoilmatarjoiluun myönnetty oikeus ... 37
Toivolan oppilaskoti ... 163
Toivonniemen koulukoti ... 163
Toivonliiton työn tukeminen ... 223
Tontit, eräiden myyntipäätösten peruuttaminen ... 22
» eräistä kiinteistölautakunnan vuokralle antamista perityt vuokrat ... 20
» hallintasopimus-, niiden myynti ... 220
» kauppakirjoja koskevia päätöksiä ... 25
» kiinteistölautakunnan huutokaupalla myymät ... 22
» » vuokralle antamat ... 26—33
» maanhankintalain tarkoituksiin myydyt ja luovutetut ... 23—25
» maansaantiin oikeutetuille kerrostaloja varten luovutetut ... 22
» niiden varaaminen asunto- ja tehdastarkoituksiin ... 26
Tonttijakokarttojen hyväksyminen ... 58
Tonttijaonmuutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadituttamat ... 55
Torikauppa, kellaritilojen vuokraaminen kauppiaille, myyntipaikkojen vuokraus ... 66, 69
Torpparinmäen asuntoalue, korttelin n:o 35174 tontin n:o 14 vuokrauspäätöksen peruuttaminen 39
Toukolan konepaja, tuntikirjurin sairaus- ja vuosilomaetujen määrääminen ... 10
Toukolan saunojen vuokrien korotus ... 66
» sivukirjasto, huoneiston vuokraaminen ... 60
Trustivapaa Bensiini Oy., maanalaisen säiliön ym. vuokrasopimuksen irtisanominen ... 41
Tuberkuloosiparantoloista ja -sairaaloista pääsevien ns. toipilaspäiväraha ... 129
Tuberkuloottisten jälkihuoltoon myönnetyn määrärahan käyttö ... 154
Tulipalot ... 118
Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit ... 314
Tullisaari, kioskin vuokraaminen ... 203
Tulo- ja omaisuusveron pakkoperintä ... 103, 104, 105
» » omaisuusverotuksen tulokset ... 98
Tuomarinkylä, kauppias O. Tanskaselle vuokratun alueen vuokra-aika ... 30
» Osuusliike Elannolle vuokratun tontin vuokrasopimus ... 37
Turpeen nostoon myönnetty oikeus ... 54
Turso, satamajäänsärkijä ... 313
Turvakodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 136—137
Turvattomat lapset, lastensuojelulautakunnan huostaan otetut ... 164
Turvavartiointi, teattereiden, näyttelyiden ym. ... 120
Tutkijalautakunnan, verotusvalmistelun, toimintakertomus ... 97
Tuulaakimaksuista kertyneet tulot ... 320
Työaikalain soveltaminen eräissä tapauksissa ... 2
Työehtosopimusten irtisanominen sekä neuvottelut niiden johdosta ... 3
Työhuolto, sotaorpojen ja -leskien ... 154
Työkeskus Toimelan Tukiyhdistys, kesämökin sijoittamiseen myönnetty lupa ... 46
Työmaajuopottelun torjuntatoiminta ... 226
Työntekijät, ks. myös Viranhaltijat.
» lomasäännön 3 §:n tulkinta ... 12
» maatalous-, töiden järjestäminen talvikaudeksi ... 52
» työtapaturmista laadittu tilasto ... 90
» työsuhteen jatkuminen alkoholistihuoltolassaolon jälkeen ... 13
» työttömyystöissä olevat, sairauslomakorvausta, palkkojen korottamista ym. koskevat asiat ... 6, 7
» uuden eläkesäännön hyväksyminen ... 2
Työntutkimustoiminta, järjestelytoimiston ... 81
Työnvälityslautakunnan kokoonpano ja kokoukset ... 180
Työnvälitystoimisto, ammatinvalinnan ohjaustoiminta ... 186—188

Työnvälitystoimisto, henkisen työn osasto ... 184
» huoneistot, menot ym. ... 182
» maatalousosasto ... 193
» merimiesosasto ... 190
» ns. valintakokeiden suorittaminen ammatti- ym. kouluihin pyrkiville ... 188
» nuoriso-osasto ... 186
» ravintolaosasto ... 194
» työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset 182—186, 188—197
» virat ja viranhaltijat ... 181
» yleiset osastot ... 182
» ylioppilasvälitys ... 183
Työsuhteen jatkumiskysymys eräissä tapauksissa ... 13
Työtapaturmista, kaupungin palveluksessa olevien, laadittu tilasto ... 90
Työtehoneuvottelukunnan kokoukset ja käsittelemät asiat ... 81
Työtehoseura, Messukentän luovuttaminen näyttelyalueeksi ... 46
Työtehotoimisto, ks. Järjestelytoimisto.
Työttömyystöissä noudatettavien ohjeiden tulkinta ... 6
Työturvallisuustarkastusten suorittaminen ... 82
Työtuvat, huoltolautakunnan alaiset ... 144
Työväenteatterin Kannatusyhdistys, Vallilan kesäteatterialueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 37
Töölön raitiovaunuhalli, korjaus- ym. työt ... 296
» sivukirjasto, järjestetyt esittelyt, näyttelyt ym. ... 239, 247
Töölöntori, myyntipaikkojen vuokraaminen ... 70

Uimakoulujen apumaksut, urheilu- ja retkeilylautakunnan jakamat ... 202
Uimakoulutoiminta ja uimarannat ... 207
Uimalaitokset, niiden luovuttaminen eri seurojen käyttöön ... 207
Uimastadion, ravintolanpito-, jäätelönmyynti- ym. oikeuksien vuokralleanto, näytösten ym. vuokramaksut ... 203
Uimastadionin toiminta ... 207
Ulkoilmajuhlat, -näytännöt ym. ... 47, 208
Ulkoilmakonsertit, musiikkilautakunnan järjestämät ... 256
Ulkoilmatarjoiluun ravintoloille ym. myönnetyt oikeudet ... 37
Ulkoilmateatterit ... 37
Ulkomainen merenkulku, tavara- ja matkustajaliikenne ... 310, 312
Ulkomainos Oy., Ab., mainospilarien ym. pystyttäminen ... 68
Ulosottolaitoksen toimesta suoritettu verojen pakkoperintä ... 103
Union-Öljy, Oy., Ab., bensiininjakelu- ja autohuoltoasemien vuokrasopimukset ... 40
» » » » moottoripolttoaineiden jakeluaseman muuttaminen huoltoasemaksi ... 301
Urheilu- ja retkeilylautakunta, apurahojen jako urheiluseuroille ym. ... 202
» » » kokoonpano, kokoukset ym. ... 202
» » retkeilymajojen, retkeilyosaston hallinnassa olevien, käyttö ... 208
» » retkeilytoiminnan menot ja tulot ... 209
» » retkeilytoimiston järjestämä loma- ja vapaa-ajanviettotoiminta ym. ... 208
» » » virat ja viranhaltijat ... 206
Urheilukenttien kunnossapito- ym. kustannukset ... 277
Urheilukilpailujen järjestämisluvat ... 47
Urheilulaitteiden korjaus ja kunnossapito, uudistyöt ... 277, 278
Urheiluneuvonta ja -ohjaus, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä ... 207
Urheiluseurojen avustaminen ... 202
Urheilutoiminta ... 206
Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri, parakkialueen vuokraaminen ... 53
Uudenpellon varastoalue, Kirjapaino Oy. Lauseen vuokra-alueen pinta-alan muutos ... 43
Uudisrakennukset, vuoden aikana valmistuneet ... 106
Uudisrakennustilasto, tilastokaavakkeen uudistaminen ... 90
Uuraan Vilpas, voimistelu- ja urheiluseura, Rönnholmen-nimisen saaren vuokraaminen sille... 30
Uutelan viljely- ja laidunmaiden vuokralleanto ... 203

Vaakamestarit, tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat ... 314
Vainio, A., Kalatukkuliike, Räntan-nimisen luodon vuokralleanto ... 53
Vajaamielisten lasten sijoituskysymys ... 160
Vakuudet, rakentamisvelvollisuuden täyttämisestä ... 26
» tontin maksamattoman kauppahinnan ym. vakuudeksi otetun kiinnityksen määrääminen ... 26
» » omistajalle katurakennuskustannusten korvaamisesta määrätyt ... 19
Vakuusasiakirjojen tarkastus ... 19
Walhalla, ravintola, viemärijohdon yhdistäminen ... 45
Valio, Voinvientiosuusliike, varastotilan vuokraaminen sille ... 301
Vallila, palopäällystökoululle varatun tontin vuokrauspäätöksen peruuttaminen ... 38
Vallilan kesäteatterin alueen vuokralleanto ... 37
» Lennokkikerho, liitolentoharjoitusten järjestämislupa ... 55
» siirtolapuutarha, hellojen sijoittamiseen majoihin myönnetyt luvat ... 46

Vallilan sivukirjasto, korjaus- ja uusimistyöt ... 239
Valokopiolaitos, painatus- ja hankintatoimiston ... 79
Valokuvaus, vanhojen rakennusten ym. kaupunginmuseon toimesta suoritettu ... 251
Valokuvauspaikkojen, kansanpuistoissa ym., vuokralleanto ... 72, 203
Valtion margariinitehdas, Herttoniemessä olevan alueen vuokrauspäätöksen purkaminen ... 51
» Viljavarastolle Hernesaaresta vuokrattu alue ... 301
Vanhainkodin hoitopäivämaksut ... 128
Vanhainkodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 136—137
Vanhainkoti, hoidokkiluku, menot ja tulot ym. ... 141
Vanhakaupunki, Berghydda-nimisen alueen vuokraaminen ... 33
» huvila-alue n:o 2, rakennuksen ym. kaupungin maalla pitäminen ... 45
Vanhankaupunginlahti, liitolentoharjoitusten järjestäminen jäälle ... 55
» uppopuiden nostamiseen myönnetty oikeus ... 302
Vanhusten asuntolat, rakennustyöt ym. ... 262, 263, 264
» oloja koskeva tutkimus ... 89, 129
Vankeusyhdistyksen avustaminen ... 178
Vantaanjoki, jäiden nostoon myönnetyt luvat ... 52
Vapaan Alkoholistihuollon kannatusyhdistykselle myönnetty avustus ... 128
Varapalokunnat ... 121
Varasto-osasto, rakennustoimiston ... 279
Varastoalueiden vuokraus, vuokraoikeuden siirrot ... 41—44, 301, 305, 306
Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 313
Varatyömaat, pääluottamusmiehen asettamista koskeva esitys ... 7
Varisten ampumiseen myönnetyt luvat ... 55
Vartiokylä, eräiden yhtiöiden ym. rakennusten kaupungin maalla pitäminen ... 45
» Ilotulitus Oy:lle vuokratun alueen vuokrasopimus ... 33
» lisäalueen vuokraaminen konttoripäällikkö J. Lukkalalle ... 28
Velkakirjojen, kaupungin myymien tonttien, tarkastus ... 19
Velodrom, kilpailutilaisuudet ... 207
Venelaiturien vuokraaminen ... 302
Veneveistämöalueiden vuokrasopimukset ... 33
Verkkosaaren varastoalueiden vuokralleanto ... 306
Verojen ym. maksujen pakkoperintä ... 103
Verolautakunnan toimintakertomus ... 97
Verotuspohjaa koskeva tilastotoimiston ennuste ... 89
Verotusvalmisteluviraston asiamiesosaston toiminta ... 99
» siivoojat, ikälisien maksamiskysymys ... 9
» tarkkailijan kertomus ... 100
» virat, viranhaltijat ym. ... 98
Vesi- ja Lämpö Oy., Viikin varastoalueen vuosivuokran määrääminen ... 42
Vesilaitos, alueen luovuttaminen Herttoniemen pumppuasemaa varten ... 28
Vesimaksut, satamalaitoksen antamasta vedestä ... 302
Vesipostien ym. hoito- ja kunnossapitokustannukset ... 275
Viemäri- ja katurakennusohjelman, v:n 1954, hyväksyminen ... 47
Viemärien, ns. isännättömien, siirtäminen rakennustoimiston hoitoon ... 52
Viemärityöt ... 46, 276, 277
Viik, Imatran Voima Oy:n ruokalarakennuksen kaupungin maalla pitäminen ... 45
Viikin pientenlastenkoulun alueen vuokralleanto ... 28
» varastoalueiden vuokraajien vuokraoikeuksien jatkaminen ... 43
Viikinmäen huvila-alueen n:o 14 vuokrasopimuksen muutos ... 38
» myymäläalue, Osuusliike Elannon vuokraoikeuden jatkaminen ... 37
» varastoalueiden vuokrasopimukset ... 42
Viks Svenska Småbarnskoleförening, yhdistykselle vuokrattu alue ... 28
Viljelys- ja syöttömaat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 30, 50
Viljelysalueen, Vantaan itäpuolella sijaitsevan, vuokraoikeuden siirto ... 36
Viljelyssuunnitelman, kaupungin maatilojen, hyväksyminen ... 50
Viranhaltijat, eräiden virkojen täyttäminen hakijan omin palkkavaatimuksin ... 4
» ikälisien tai vastaavan palkankorotuksen maksaminen ... 8, 9, 225
» konekirjoitus- ja pikakirjoituslisät ... 7, 8
» lastenhuoltolaitosten, virkojen, palkkauksen ym. järjestely ... 160, 161
» luontoisetukorvaukset ... 8
» sairaus- ja synnytyslomat, virkavapaudet ... 10, 12, 13
» työtapaturmista laadittu tilasto ... 90
» uuden eläkesäännön hyväksyminen ... 2
» » virkaluettelon julkaiseminen ... 2
» viransijaisuudet, viransijaisuuspalkkiot ym. ... 8, 13
» vuosiloman, pitämättä jääneen, korvaamiskysymykset ... 9, 10
» ylimääräisen vapaapäivän myöntämiskysymys ... 3
» ylitöitä koskevat määräykset ... 5
Viranhaltijoille, eroamisiän saavuttaneille, myönnetyt oikeudet virkaansa jäämiseen ... 7
» kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet ... 7
» sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet ... 7

Viransijaisuuspalkkiot ym., viranhaltijain 8, 13
Virastojen ja laitosten huoneistoja koskevat asiat ..... 60—68
» » » johtajille järjestetyt kurssit ja neuvottelutilaisuudet 84
Virkaluettelon, uuden, julkaiseminen 2
Virkasäännön eräiden määräysten tulkinta 2
Virkavapaudet, viranhaltijoille myönnetyt 13
Virkistysalueet, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat 29
Virkoja, haettaviksi julistamatta täytettäviä, koskevat palkkalautakunnan lausunnot 5
» sopimuspalkkaisia, koskevat palkkalautakunnan lausunnot 4
Virtanen, E., peltoalueen vuokraoikeuden jatkaminen 51
Voimistelu- ja urheiluseurojen avustaminen 202
Vuokra-alueiden, tonttiosaston hallinnassa olevien, katselmukset 44
Vuokralle annetut asunto- ja liiketalotontit ..... 26—28
» » autohuolto- ja bensiininjakeluasemat 39
» » kioskit 70, 203, 204
» » varasto- ja pienteollisuusalueet ..... 41—44, 301, 305, 306
» » viljelys- ja syöttömaat 30
Vuokraoikeuden menettäminen 44
» siirrot ..... 29, 34—36, 44, 306
Vuokrasopimukset, satamalautakunnan ja sen jaoston tekemät 301, 305
Vuokrasopimuskaavakkeet, kiinteistölautakunnan hyväksymät uudet 63
Vuokrasopimusten, kiinteistölautakunnan tekemien, muutoksia, peruutuksia ym. 29, 30, 31—34, 36—41, 42—44, 51
Vuokraveneiden, satama-alueella liikennöivien, hyväksyminen 313
Vuokrien, käypien sekä eräiden kiinteistölautakunnan perimien välisestä erosta esitetty selvitys 20
» määrääminen, korotukset ym., kaupungin vuokralle ottamien tai antamien huoneistojen 63
» viljelysalueiden, indeksisidonnaisuus 51
Vuosikatselmukset, kiinteistölautakunnan vuokralle antamien alueiden 44
Vuosiliput ym. liikennelaitoksen myöntämät 297
Vuosilomakorvauksia ja vuosilomia koskevat palkkalautakunnan päätökset 9, 10
Vuotien tarkastus, teurastamon suorittama 324
Väestönkehityksen, kaupungin lähivuosien, ennuste, tilastotoimiston laatima 89
Väestönlaskennan, Helsingin, keskustoimikunnan ja keskuskanslian toiminnan päättyminen ym. 89
Väestönsuojelulautakunnan kokoonpano, kokoukset ja menot 216
Väestönsuojelunohjaajan toiminta 217
Väestönsuojelutoimiston jaostojen toiminta 217
» toimisto ja toimihenkilöt 216
Väkijuomaliikkeen voittovarojen, kaupungille myönnettyjen, käyttö 223
Väkiluvun, Helsingin virallisen vv:n 1946—1950, korjaaminen 89

Yksityishoitoon sijoitetut huoltolautakunnan hoidokit 143
» » lapset 167
Yleinen talletusmakasiini, varastotilojen vuokraus 306
Yleisradio, Oy., Ab:n ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 255
Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. 261
Ylitöitä, kaupungin viranhaltijain, koskevat määräykset 5

Äitiys- ja lastenneuvolat, huoneistojen vuokraaminen niitä varten 60, 62
Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto 174

Julkaisujen luettelo

A. **Helsingin kaupungin tilasto.**

Ilmestyi aluksi erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, sittemmin kaksikielisinä painoksina suomen- ja ruotsinkielisin rinnakkaistekstein. V. 1933 ja myöhemmin ilmestyneissä julkaisuissa on yksinomaan suomenkielinen teksti, mutta taulukoissa on ruotsinkieliset sekä — sarjoissa I, II, III ja VI — vuoteen 1952 ranskankieliset ja siitä lähtien englanninkieliset otsikot; sarjasta VI on kuitenkin myös erillinen ruotsinkielinen painos, joka lukuvuoteen 1936 saakka sisältää vain ruotsinkielisten opetuslaitosten toimintakertomukset, mutta lukuvuodesta 1936/37 lähtien kaikki kertomukset.

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—35. 1910—50.
36—39. Edellinen osa. 1951—54.

II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—11. 1916—26.

III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—3. 1915—26.

II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—15. 1927—52.

IV. **Kaupungin teollisuuslaitokset** (v:een 1949 teknilliset laitokset). Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema.
1—39. 1916—54.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema.
1—39. 1916—54.

VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—17. 1916/17—47/49. 19—21. 1950/51—1952/53.

B. **Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 5. vuosikerrasta lähtien.
Taulukoissa on suomen- ja ruotsinkieliset otsikot; sisällysluettelo on laadittu myös ranskankielellä vuoteen 1952 ja siitä lähtien englanninkielellä.
1—11. 1905—15.
12—44. 1919—55.

C. **Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 21. vuosikerrasta lähtien.
Aikaisemmin julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, v:n 1932 kertomuksesta alkaen ainoastaan suomenkielisenä painoksena.
1—64, 66. 1888—1951, 1953.
Vanhempi sarja. Kaupunginvaltuusto.
1—3. 1875—87.
Henkilöhakemisto 1875—1930.
Kiinteistöhakemisto 1875—1930.

D. **Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.
1—9. 1911—32.
10—27. 1934—55.

E. **Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.
1—31. 1923—53.

F. **Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja.**
Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 1930.
Julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.

G. **Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan suomen- ja ruotsinkielisin rinnakkaistekstein.
1950—55.